ספרי מוסר

ויצא יצחק לשוח - א

ויצא יצחק לשוח - א

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ויצא-יצחק-לשוח-א/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 4
המסר של בראשית 5
בישורא דתורא 23
אתה לא חי את המציאות 40
להאמין בפנימיות 52
לעכל את האמונה 61
תפילת לחש 86
למי נושא עוון 99
למען שמו באהבה 119
אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו 146
סוד הברית 156
השכל והניגון שבתורה 176
אין אנחנו מספיקין להודות 183
ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל 188
האדם עולם קטן 194
טעויותיו של השר של אדום 200
ארבעה גלויות כנגד ארבע אותיות הוי"ה 203
איכות פנימית 211
אסופת שיחות קצרות 214
ברית התלויה בזמן 214
אהבת חינם 216
אעירה שחר 217
השפעת התת הכרה 218
"לא להפסיק את הלימוד" 219
סוד הבזיון 221
תפילה בזמנה 223
"בכל דרכיך דעהו" 224
"הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד" 226
כי לכך נוצרת 227
"כל האומר הקב"ה ותרן - יותרו חייו" .. 228
מבט האמת 229
כיצד הצדיק מקבל ייסורים באהבה? .. 231
שבת חנוכה - הטבע הינו נס גמור 234
השמחה הפנימית וביטול המחיצות - פורים 235
פורים - סוד ה' ליראיו 256
שביעי של פסח להגיע אל הטוב דרך שלילת הרע 272
שירת הים מקור השמחה - פסח 273
"יציאת מצרים" מן הגאוה אל הטוב שבי - פסח 277
כי אם ברוחי אמר ה' - פסח 284
תשרי וניסן הטבע ומעל הטבע - פסח . 299
הסכמה מן השמיים - שבועות 308

הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון CC BY-NC-SA 2.5 - אסור בשימוש מסחרי

בס"ד - כל הזכויות שמורות (c) ל הרב דב הכהן קוק שליט"א

שיחות באמונה מפי הרב דב הכהן קוק שליט"א

שוכתב בס"ד משיחות מוסר מוקלטות שנמסרו בישיבה עיה"ק טבריה

ניתן לרכוש את הספר במסודותינו "מאורות רפאל" - אהל יעקב 26 טבריה ת.ד. 828 04-6724500

הספר הוכנס ל"תורת אמת" לע"נ אסתר בת תמר ת.נ.צ.ב.ה

הקדמה

רבים המה ספרי השיחות ומאמרים העוסקים בדרכי המוסר ועבודת ה' יתברך וכולם כאחד טובים "כי יש כמה ספרים עכשיו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכולם צריכים לעולם" אך המיוחד בספר זה לבד מהעניין של דברים היוצאים מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה הרי שהם גם כן מביאים לאותה התוצאה של כריעה והודאה בפה מלא ובלב שלם "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"!

וזה בהיות שלבד משלל הנושאים המובאים בזה, הרי שחוט השני הנשזר בשורות וביניהם הוא אותו "יסוד היסודות ועמוד החכמות" של האמונה האמיתית, הנקייה, והשורשית כל כך.

דברי הרב שליט"א מעמידים את הקורא במבט מופנה אל מול עצמו, מעמידים הם אותו במבחן עצמי נוקב על אמונתו, האם מעשי נובעים מאהבת ישראל או מאהבת עצמו, איך אנו יכולים לדעת האם מעשינו נובעים מיצה"ט וממידות טובות או שמא זה יצר הרע שמתחפש לנו למצוות, אמירת י"ג עיקרי האמונה מידי בוקר האם היא תפילת הדרך או אכן אמונה חיה ובוערת?!

מה שמאדיר את נחיצות הדברים הוא בראותנו דברי רבינו האור החיים הקדוש זיע"א ועוד צדיקי יסוד עולם שניסיון הדור האחרון דור עקבתא דמשיחא הוא בענין האמונה ! וידוע מש"כ בספרים הקדושים (מהר"א ראטה זיע"א ועוד) שסוד האמונה, סוד הקדושה וסוד התורה קשורים זה עם זה, וכמ"ש "וברית (קדושה, תורה,) נאמנת (אמונה) לו". וכל אחד רואה בעיניו איך ששלושת יסודות אלו הם אלו הצריכים חיזוק יתר בזמננו מה שלא היה כך מעולם, ובזה ידע כל אשר לו לב מבין ערך אוצר האמונה הנאדר בקדושת המוגש לו בזה.

פך שמן טהור זה חתום בחותמו של מו"ר כהן גדול, ולכן למען ירוץ ויקל לקורא הבנתו, יראה את בעל השמועה לנגד עיניו.

הרבה תודות לכל העוזרים והמסייעים במלאכת הקודש הרב דוד שדה שליט"א הרב ישראל שרת שליט"א הרב מכאל חודר הרב יעקב אלבוים שליט"א הרב ברוך רז שליט"א הרב שמואל כהן שליט"א והרב ישראל הכהן קוק שליט"א הרב יצחק אסרף שליט"א ואחרון חביב הרב אורן שחף שליט"א ישאו ברכה מאת ה' במילוי משאלותם לטובה אכי"ר.

ואילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רינה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע אין אנחנו מספיקין להודות לך ה' אלקינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף אלפי אלפים ורוב ריבי רבבות הטובות שעשית עמנו ובכללם זכות עצומה כזו להכיר את רבנו ועטרת ראשנו הגה"צ ר' דוב הכהן קוק שליט"א שבמסירות נפש מרווה את נשמותינו בטללי אורותיו מנהלנו בנתיבי יושר ומדריכנו על במות טוהר, ויה"ר שיזכהו הי"ת לבריאות איתנה ורפואה שלמה אורך ימים ושנים עם הרבנית תחי' ויוצ"ח בטוב ובנעימים אכי"ר.

ונסיים בנוסח תפילתו הקדושה של רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א: "ותקבע אמונתך בליבנו תמיד בלי הפסק, ותהא אמונתך קשורה בליבנו כיתד שלא תימוט", אכי"ר.

המערכת.

המסר של בראשית

"אני מאמין באמונה שלמה שיכול לבוא משיח כל יום", צריך להבין מה בדיוק גדר האמונה הזאת? הרי מי שלא מאמין במשיח, הרמב"ם אומר שהוא נקרא כופר, הביאור הוא: משיח זה אומר שהשם ישלוט בעולם באיתגליא ואילו הוא אומר שהשם יתברך לא ישלוט בעולם באיתגליא אלא רק באיתכסיא.

אבל הרמב"ם אומר נקודה נוספת שאני מפחד לצטט, אפילו מי שמאמין בביאת המשיח אבל הוא לא מצפה לבואו גם כן נקרא כופר, וצריך להבין למה הוא כופר? לכאורה אתה יכול להגיד שהוא לא כל כך צדיק שהוא לא מחכה לכבוד ה' אבל למה כופר? ואיזה תועלת יש בעצם הציפייה למשיח?

האדם מצד עצמו מכיר את מצבו פחות או יותר, וכשרוצה לעשות תשובה הוא חושב אם הייתי בא לבית הכנסת בשעה עשרה לשש בבוקר, מהיום אני אבוא ברבע לשש, אם הייתי נותן לצדקה כל יום מאה שקל, אני אתן כל יום מאה חמישים שקל, אם כל פעם הייתי מדקדק בברכת המזון, הייתי מכוון ברמה מסוימת אני אכוון יותר בריכוז, והאמת שכל זה נכון, אבל השי"ת רוצה ממך רוח הקודש!! יהודי זה נקרא רוח קודש. רבינו חיים ויטאל זצ"ל כותב מלפני כארבע מאות שנה בהקדמתו לספרו "שערי קדושה", לפי

שראיתי היום בני עלייה והם מועטים וקשה להם לדעת איך אפשר להגיע לרוח הקודש, לכן כתבתי בקיצור ספר שערי קדושה כדי לדעת כמה הקדמות איך אפשר להגיע לזה. רבינו חיים ויטאל זצ"ל מציג את זה כדבר פשוט, שיש כמה אנשים שנמצאים כבר בשלב הזה והם רוצים לדעת מה זה רוח קודש ולהשיגה, אצלו רוח קודש היה דבר פשוט ורק יש איזה קושי מסוים כרגע להגיע אליו ולכן כתב כמה הקדמות שידעו איך להגיע לזה. והנה אם אחד יבוא היום ויאמר דבר כזה אנחנו נצחק ונגיד שהוא קצת תלוש מהמציאות או שהוא אולי בעל גאוה, (אלא אם כן הוא יהיה הסטייפלר וכדומה) נאמר לו מה אתה מדבר? אתה יודע מה זה רוח קודש בכלל? רוח קודש זה רק אחרי שאדם שבר את כל מידותיו, ובקיצור בדור שלנו קשה מאוד, ולפני כארבע מאות שנה רבינו חיים ויטאל זצ"ל כתב את זה כדבר פשוט, אצלו היה ברור שרוח קודש זה דבר פשוט לכל יהודי, רק מה? יש איזה קושי אז אני אסדר לך את הקושי הזה, אבל היום אם אני אומר לכל יהודי אתה עכשיו רוצה להיות בעל תשובה, ובעל תשובה זה אומר שיהודי צריך להיות בעל רוח קודש, הוא יגיב מה שאתה אומר לי עכשיו אני לא מבין? אם היית אומר לי להקדים חמש דקות לבית כנסת, להוסיף עוד חצי שעה בלמוד כל יום הייתי מבין אותך, אבל מה שאתה אומר לי עכשיו להיות בעל רוח קודש לא מדבר אלי כל כך כי אצלנו רוח הקדש זה דבר מופשט.

כיוון שאנחנו כל כך רחוקים מזה, וזה לא מדבר אלינו אז אולי במקום רוח הקודש נדבר על דבר יותר קל שהוא מקביל לרוח הקודש, בעצם הם אותו דבר רק יותר קל לדבר על זה ודבר שהוא מוחשי לגבנו יותר משפיע והלוואי שהיינו מאמינים שזה מקביל כי אם היינו מאמינים שזה מקביל אז היינו מקיימים את זה.

האם אתה מאמין שעכשיו אתה יכול לשבר את מידת הכעס? אני יכול להגיד שאם בא לפני ניסיון לכעוס על מישהו אז אני אדבר אליו בכעס יותר עדין או אפילו אדבר איתו בצורה רגילה אבל שאני בכלל לא ארגיש כעס?! זה אני לא מסוגל, אתה חושב שאני יכול להיות מלאך?! להרים בניין באוויר לגבי זה אותו דבר, אני יכול לא לצעוק עליו זה נשלט או לדבר בשקט אבל להגיד שאני לא אכעס כלום? לגבי זה נראה בלתי אפשרי.

אחרי שאתה אומר שאתה מאמין בביאת המשיח ומשיח עומד להגיע כל יום ואתה מאמין שהוא יכול להגיע ברגע הזה, האמונה הזאת כוללת עכשיו שיש בניו יורק אנשים כאלה שלא יודעים כלום מראשם ועד לרגלם, אפילו יהודים וכל שכן גויים, יש עכשיו בהוליווד או באיטליה או צרפת אנשים כאלה שבכלל אי אפשר לדבר עליהם, אלה מקומות הכי רחוקים שיש בעולם, וביום אחד יהיה רוח קודש כזה בעולם שיראו את

בית המקדש מכל העולם, כל העולם ישתעבד רק לרצון ה', אפילו אלה בגרמניה פתאום כולם ישתעבדו, אם אתה מאמין שזה כן יכול להיות ואכן זה יהיה כך, לא יודעים בדיוק מתי ובאיזה רגע, אבל זה עומד להיות כך אם אתה מאמין שעכשיו ברגע זה צרפת עם כל הקלקולים והעבירות שלה יכולה להיות גילוי של ה' אחד, אז אני הקטן שאין לי עבירות כמו צרפת, כל שכן שאני יכול להיות צדיק ברגע אחד.

אם כל העולם יכול להשתנות בשנייה אחת ולהתהפך מגדר של גוי רשע לגדר של צדיק ורוח קודש של ה' אחד, של משיח, שפירושו הוא-שכל העולם זה רק ה' אחד, "והיה לעת ערב יהיה אור", לעתיד לבוא בערב יהיה שמש-יהיה אור בלילה, אז אם אפשר להאיר את הלילה הזה שאין לך חושך יותר ממנו, ושאי אפשר להאיר אותו בשום פנים ואופן, ואתה אומר שכל העולם יאיר בלילה כמו שמש, כל שכן שאת החושך שלי הקטן, בטח שאפשר להאיר אותו.

הלילה עצמו הוא ג'ונגל שלם שאי אפשר לראות בו, זה ממש כמו לעצום עיניים, ולעתיד לבוא הוא יהיה אור כמו שהיה לעם ישראל בליל יציאת מצרים שחצות הלילה היה מאיר כמו צהריים, ולא כמו צהריים של כסלו בחורף שהשמש חלשה אלא כצהריים של תמוז שזה שיא השמש, והנה המצריים כתוב שהם כושים וגם הזמן עצמו זה לילה שהוא שחור כמו כושי, אז אם את זה אפשר להאיר בתוך ארץ מצרים שזה שיא החושך שבעולם, ואתה לוקח אותו, ומאיר אותו ברגע אחד כמו צהריים של תמוז כל שכן שאני עם החושך הקטן שלי יכול להיות צדיק, כי אני רואה שהיו דברים מעולם אז אם היו דברים בכאלה מקומות רחוקים, כל שכן שאני יכול, אבל כל זה רק אם אתה מאמין שזה יכול להשתנות, אם אתה תאמין בזה, זה יעזור לך להאמין שגם אתה יכול להשתנות, וזה הבדל גדול מאוד אם אדם מאמין שהוא יכול להשתנות או לא, כי אם הוא לא מאמין שהוא יכול להשתנות, הוא אכן לא ישתנה והוא לא יוכל להיות צדיק כי הוא לא יכול לרצות דבר שהוא לא מאמין בו, אם אני לא מאמין שאני יכול להיות בעל רוח קודש שלגבינו ברמה שלנו זה לא לכעוס וזה אותו דבר, כי אם אדם לא כועס אפילו בלב שנה שלמה, ואפילו פחות מזה הוא יבוא לרוח קודש, זה מובטח, זה ברור כהוכחה. שאני נמצא באיזשהו מקום בודד כחורשה או יער שם וודאי שאני לא אכעס כי אני לא עם אנשים, ואם לא מרגיזים אותי זה לא חכמה לא לכעוס, וכן אם נותנים לי כל הזמן עוגיות וגלידה למה שאני אכעס? אבל כשאני נמצא במקום שיש אנשים שמרגיזים אותי, האם אני יכול להאמין שאני מסוגל לא לכעוס בלב על אף אחד אפילו יום אחד?! אני יכול

להגיד שאני לא אצעק עליו, וכן אני לא אדחוף אותו, זה כן, אבל שלא אכעס עליו בלב, לזה אני לא מאמין שאני מסוגל.

אם יאבד לך מפתח בבוקר בשעה שאתה עומד לצאת מהבית ואתה צריך להגיע עוד עשר דקות למקום מסוים האם אתה יכול להאמין שתגיד עכשיו "אמר רבי בנימין הכל בחזקת סומין עד שהקדוש ברוך הוא מאיר את עיניהם" בלי לכעוס בלב? אני לא מסוגל להגיד את זה, אני מסתכל כל הזמן איפה המפתח שלי, לא מסוגל להגיד שה' העלים ממני את המפתח לכך וכך זמן וזה גזירה משמים, אם הייתי מסוגל להגיד את זה בלב שלם ולהאמין בלב שלם שזה רצון השם ודאי היה לי רוח קודש.

האדם אומר לעצמו "מה אתה רוצה ממני, שבשעה כזו שנאבד לי המפתח ואני לחוץ שאגיד שה' עשה את הכול? וכי עד כדי כך אתה מצפה ממני"?! אבל אם אתה מאמין שיכול להיות כזה מצב, וחשבון פשוט אומר שזה כך, ואכן זה עומד להיות כך שכל העולם כולו ואפילו המקומות הגרועים ביותר שבעולם יכול להפוך ברגע אחד לה' אחד, אז כל שכן שאתה יכול, אם כן ברור שאתה צריך להיות כך כבר עכשיו, אז מה מעכב אותך? רוח שטות! כי אם עכשיו תשאל את היצר הרע, אתה מאמין ברגע זה שבורא עולם עושה את הכל, הוא יגיד לך כן, אז למה אתה כועס? אין הסבר, זה רוח שטות.

אם אתה מאמין ברגע זה שיכול להגיע משיח, אז המשיח שלך הפרטי גם יכול לבוא, לכן אפילו אם אנחנו ברגע זה לא נוכל לדבר על משיח כללי, נדבר על המשיח הפרטי כי רק צדיק יכול לדבר על משיח כללי.

יש לנו תמיד שני חלקים של עבודה: עבודה כללית ועבודה פרטית. עבודה פרטית כל אחד יכול לעבוד, עבודה כללית, רק צדיק יכול לעבוד, כמה שהוא פחות צדיק הוא יותר פרטי, עד כמה שהוא יותר צדיק הוא יותר כללי, והוא יכול להגיע אפילו לילד בן שלוש ואפילו לרשע הכי גדול שיש בעולם, משה רבנו הגיע לערב רב ולפרעה מלך מצרים שהם שיא הטומאה, וכל אדם לפי עניינו, אם הוא קצת צדיק הוא יכול להגיע לקרוב, אם הוא צדיק יותר גדול הוא יכול להגיע אפילו למישהו יותר רחוק, אם הוא צדיק גמור, הוא יכול להגיע אפילו לרשע הגדול ביותר, כמו שר' זושא מאניפולי היה הולך ליהודים שהיו מומרים כבר דור שני והם היו מחוברים לנוצרים ועשו מעשים הכי גרועים שיש בעולם, היה בא אליהם הביתה, נכנס בכניסות שהן לא כניסות, שזה ממש מסירות נפש, עשה תיקון חצות בתוך הבית של אותו אדם, בלי לשאול אותו, הבן אדם רצה להרוג אותו, ובסוף תיקון חצות נהיה בעל הבית בעל תשובה.

צדיק זה האש על דרך משל והרשע זה הקרח, אם האש לא כל כך חזקה, אז הקרח עומד נגדה ואם היא חזקה היא ממיסה את הקרח.
דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב, המרחק בין הפה והלב זה דרגות אין סופיות, פה ולב זה רק שמות, זה רק תחנה של סוף והתחלה, אבל בין ההתחלה והסוף יש המון המון דרגות, אם אתה מוציא מהלב הפנימי שלך, מוציא מתוך פנימי דפנימי, אתה נכנס אליו אל אותה נקודה פנימית ואז אתה יכול להגיע גם לרשע הגדול ביותר כי הרשע בנקודה הפנימית הפנימית שלו הוא כן צדיק, כי אליבא דאמת אין רשע כי וודאי שהרשע נברא מהשם ואם הוא נברא מהשם, אז יש לו נקודת קודש, רק עוטף אותו עבירות, אז אם אתה לא מדבר מהעטיפה שלך אלא מתוך עצמך, אתה בוקע את העטיפות שלו ומגיע לפנימיות שלו והוא עצמו בפנימיות שלו כן צדיק, אבל אם אתה מדבר רק מתוך העטיפות של עצמך ועל פי רוב זה ככה אז אתה מגיע גם כן רק לעטיפות שלו והעטיפות שלו הם לא כ"כ צדיקות, כי הרשע יש לו עטיפות של עבירות, א"כ אתה מגיע לעבירות שלו והעבירות שלו לא רוצים לשמוע אותך, אבל כשאתה מדבר מתוך הלב שלך, אתה חוצה את העבירות שלו וזה דרגה גבוהה מאוד. מי שמגיע לזה הוא בעצמו סמינר, ולכן באמת אצל גדולי ישראל מספיק מילה אחת כדי להחזיר אלף אנשים בתשובה, אפילו אלף רשעים, הרב אהרון הגדול מקרלין, החזיר שמונים אלף אנשים בתשובה, רק הוא לבד, ובתקופתו לא היו כל כך הרבה בעלי תשובה, כי רובם היו כן צדיקים, מדובר לפני מאתיים שנה, וכל זה בלי שהוא התכוון להחזיר ולא עשה סמינר, והוא נפטר רק בגיל שלושים ושלש.
עכשיו אני שואל את עצמי, האם אני מאמין שאני יכול להשתנות ולהיות צדיק? אם אני חושב כך אני יכול להאמין במשיח, כי אם אני לא מאמין בזה זה סותר, אם אתה מאמין במשיח, אתה גם צדיק ואם אתה לא מאמין אז אתה לא צדיק ולא יכול להיות צדיק, כל מה שאתה יודע שכתוב בחז"ל על המשיח, זה עדיין לא מגיע אליך זה מגיע אל המחשב שלך והמחשב שלך זה לא אתה, כי אם אתה עצמך סובר ומרגיש שאתה לא יכול להשתנות, אז איך אתה יכול לומר שיבוא המשיח וכל העולם ישתנה? אפשר להאמין בזה בראש, לא בהרגשה, כי בהרגשה, אם אפילו על עצמי הקטן אני לא מאמין איך אני יכול להאמין על הגדול? הרי הגדול יותר מהקטן ואם אני עצמי הקטן שנמצא בבית כנסת לא מאמין שאני יכול לחזור בתשובה ולהיות צדיק וכי אני יאמין שפריז וצרפת יחזרו בתשובה?!

זה סותר. זאת החשיבות להאמין במשיח, שאני מאמין במשיח של עצמי כי אם אני לא מאמין במשיח הפרטי של עצמי, גם במשיח הכללי אני לא מאמין.
במעשים כל אחד יכול להשתנות, קצת קשה אבל אפשר, כל אחד יכול להבין שאפשר לשלוט במעשים, אם באתי בשעה רבע לשש, אני אבוא בעשרים לשש ואם לא עשיתי תיקון חצות, אני אעשה תיקון חצות, אפשר להבין את זה, זה נשלט, אבל להגיד שאני צדיק זה קשה, ולשנות את עניין התאוות זה כבר יותר קשה, איך לא יהיה לי תאוות? איך אני בדיוק אסנן את התאווה? לקום יותר מוקדם אני יכול לקום, אבל לסנן את התאווה זה בלתי אפשרי, וכי אתה יכול לסנן את האוויר, התאווה יותר דקה מהאוויר, אוויר עוד יש בו איזה אפשרות לסנן אותו על ידי מכשורים מסוימים כי רואים איזשהו חילוקי חומר בו, אף על פי שהחומר חנקן וחמצן ופחמן דו חמצני, מעורבב בו כסלט בתרכובת גמורה, אבל עדיין יש קצת גשמיות משא"כ תאוות זה דבר שהוא מופשט לגמרי, גם כלפי אוויר הוא נקרא מופשט כי אוויר אף על פי שלגבינו הוא מופשט בכל זאת הוא חומר מסוים, אבל תאוה זה שום חומר, זה רק מופשט, זה נטו רוח, אז איך אתה יכול לסנן רוח?
אבל אם אני מאמין שמשיח יכול לבוא כל רגע ורגע, זה נקרא בראשית ברא אלוקים והחינוך של בראשית ברא אלוקים פירושו לא היה כלום ופתאום נהיה הכל, ואם אתה מאמין בזה באמונה שלמה, אז אתה יכול להגיד שגם אם אני לא כלום, אני יכול להיות הכל וכל זה רק אם אני ארצה כי צריך רצון, ואם תשאל איך אפשר? זה לא שאלה כי בורא עולם הוא כל יכול וממילא נשאר לי רק הרצון.
הכל כולל הכל מאת השי"ת, מה שאני עושה זה לא אני עושה, וכי אם אני רוצה עכשיו לשתות כוס תה, אני יכול לשתות? הרי אם אני רוצה להגביה את הכוס, אני צריך סייעתא דשמיא מבורא עולם, שאם המוח לא ייתן פקודה לשרירים של האצבעות על ידי כל מיני טלפונים על גבי טלפונים הוראה איך להחזיק את הכוס היא לא תוחזק, אם המח לא ייתן הוראה למרפק להתכופף על ידי כל מיני פטנטים על גבי פטנטים, על ידי כל מיני גידים ועצמות שאנחנו לא רואים אותם בכלל המרפק לא יתכופף, יוצא שהמעשה שייך לשם יתברך שמו הוא כל יכול, ואף על פי כן אדם עדיין יכול לטעות ולחשוב שהוא עושה משהו.
לגבי המחשבות, ברור לכל שרק השם מפעיל אותם, ובכן אם אתה מאמין שהשם עושה את הכול, תוכל להאמין שגם את המחשבה אפשר לשנות כי השם הרי באמת עושה את הכול יש מאין, אז אם הוא עושה את הכול יש מאין, מה נשאר לי? רק הרצון, בפועל

אני רק רוצה לשתות אבל אני לא יכול, רק השם יתברך משקה אותי, לשפוך את התה לתוך הפה זה נס גלוי, אנשים בירח היום לא יכולים לשתות, וכי יש לך דבר יותר פשוט מלשתות? בירח זה לא יהיה, למה? כי אם ישפכו כוס תה לתוך הפה, זה לא ישפך כי אין כוח משיכה בירח, מה עושים אסטרונאוטים כשרוצים לשתות כוס תה? הם לוקחים שם כדורי שתייה, מכניסים את האצבע עמוק חזק, עד בית הבליעה ושם הם בולעים את זה, כי לשפוך זה לא ישפך, זה אומר לך שאם עכשיו אני שותה כוס תה, המגנט הנסתר שבורא עולם סידר בכדור הארץ מושך את אותם המים מהכוס אל הגרון שלי ועל ידי זה אני שותה, זה נכון ופשוט, ובירח שאין את המגנט הזה אז זה לא ישפך, זה אומר שפה צריך שדה מגנטי שישפוך את התה מהכוס לתוך הגרון שלי, אז מי עכשיו שופך למעשה? אתה חושב שאתה שופך, ובעצם אתה לא שופך בכלל, מה שאתה עושה זה לא אתה, המים נשפכים זה גם לא אתה, זה שדה מגנטי, אז מה עכשיו נשאר לך שאתה כן עושה, הרצון, אני רוצה, יותר מזה אני לא עושה כלום זה ביולוגיה פשוטה.

אני לא מחדש עכשיו מצד האמונה כלום אלא כל גוי יאמר כמוני בדיוק ויוסיף הרבה מאוד ויצחק על הרמה הנמוכה שאני מדבר עכשיו, הוא יגיד אתה בכלל לא יודע על מה אתה מדבר, ויביא עוד מיליון ראיות שבורא עולם עושה ומחייה את הכל שאני לא יודע אותם.

בורא עולם עושה את הכול, מה נשאר לי כדי להיות צדיק? הרצון, ואם יש את הרצון בורא עולם יעשה את רצוני, כי אין דבר העומד בפני הרצון.

הבעיה היא למה אין את הרצון? הסיבה לכך היא כי אני לא מאמין שזה יכול להיות, אני לא יכול לרצות דבר שאני חושב שהוא לא יכול להיות וכי אני יכול לרצות שיהיה לי עכשיו עשרים מיליון דולר? לא, למה? כי אני לא מאמין שיכול להיות לי כרגע עשרים מיליון דולר, אז אני ממילא לא רוצה את זה, לא מעסיק אותי הנושא הזה, אני רוצה שיהיה לי עכשיו אלף שקל, זה כן אני, זה מעסיק אותי איך יהיה לי אלף שקל כי אני יודע שיכול להיות לי אלף שקל, דהיינו שכאשר מעסיק אותי דבר שאני לא מאמין שהוא יכול להיות, אז זה נקרא אין לי רצון לגביו, כי רצון זה לא רק שאיפה, רצון זה אומר שהוא עובד בפועל. "הייתי שמח אם יהיה לי" זה לא נקרא רצון זה נקרא תקווה, תקווה זה נקרא לקוות שיהיה לך, רצון זה נקרא עשייה שאני פועל באופן מוחשי שזה יהיה, אם אני לא מאמין שזה יכול להיות לי כרגע אני לא יכול להתקשר עם הדבר, ואם אני לא מתקשר עם הדבר אז אני לא רוצה אותו, הזוהר הקדוש אומר כי רצון זה צינור, רצון וצינור זה אותו דבר, צינור זה חיבור, כשאני רוצה דבר פירושו נפרס צינור ביני לבין

הדבר, כמו צינור שמעביר את המים מכאן לכאן, ממילא אני כבר מחובר אליו, מתי יכול להיות חיבורים? אם אני מאמין שהוא קיים אז הוא קשור איתי, אבל אם אני לא מאמין שהוא קשור איתי ואני לא מאמין שאני יכול להגיע אליו לא יכול להיוצר קשר ביני לבינו, אני לא יכול לרצות להיות צדיק עם תקוה מפני שהיא לא משמעותית, היא משמעותית בקדושה כל דבר הוא משמעותי, אבל זה לא פועל את הפעולה, רצון זה אומר שאני בפועל מתייחס ואני מאמין שזה יכול להיות, אז אני מתקשר לדבר.

רצון זה מחייב להיות שאני מאמין שזה יכול להיות, ולהאמין שאני יכול להיות צדיק, זה לא קל כל כך. אני יכול להאמין שאני לא אכעס מחר על אף בן אדם? קשה להאמין! אני יכול להאמין עכשיו שאם אעבור ברחוב ומישהו יעליב אותי או יתן לי סטירה לא יהיה איכפת לי מזה? אני לא מאמין שאני מסוגל לזה, אני יכול להאמין שלא אתן לו סטירה בחזרה או אני לא אצעק עליו אבל שלא יהיה בכלל איכפת לי, אני לא יכול להאמין, זה לא בתחום שלי כרגע.

זהו כוחו של משיח ושל "בראשית ברא אלוקים" שכל רגע ורגע העולם נברא מחדש, אם העולם נברא מחדש זה אומר שאין נתון, ואם אין נתון אז מה שהיה אתמול זה לא מחייב על הרגע הבא, זה יכול להשתנות ברגע הבא, העולם לא נתון וממילא הכללים שאתה מבין עכשיו בדעת שלך הם לא מחייבים שהם נכונים כי אין נתון, אז גם אם הייתי רשע, עכשיו אני יכול להיות צדיק, רק הבעיה היא שלא מאמינים בזה.

אתה רוצה להגיד שאדם ישבור לי עכשיו כוס יקרה בכוונה מול העיניים במזיד ואני לא אכעס עליו? מה אתה אומר פה עכשיו? הוא כזה רשע, מגיע לו עונש, איך אני לא אכעס עליו? זה הכלל אם אתה אומר ומרגיש שהעולם הזה הוא נתון והוא קיים, אז ממלא אני חייב לכעוס עליו, אבל אם אתה חי שהעולם הזה הוא רק רמז לעולם הבא, אז אין סיכוי שתכעס, לדוגמא אם עכשיו נשברה כוס ע"י ילד, מה קרה למעלה? אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה, הכריזו משמים שהכוס הזאת גמרה את התיקון שלה בעולם וצריכה להישבר, אעפ"י שלא ידוע למה גמרה את התיקון שלה אבל בשמים וודאי החליטו ככה כי אין אדם נוקף אצבע, ואפילו שלהזיז אצבע שזה לא פעולה חשובה, מכריזים עליה משמים, לא כתוב בגמרא ש"אומרים" אלא "מכריזים" עליה, להכריז זה אומר שיא הפרהסיא, הכריזו עליה בשמים שגמרה את הפעולה שלה וצריכה להישבר יש לה תיקון להישבר יש שבירת הלוחות, יש שבירת הכלים, והיא גם כן כלולה בזה, כל שבירת הכלים יש לה משבירת הלוחות באופן עקיף כי כתוב בספרים

ששבירת הלוחות זה שבירת הכלים, אז מה יש לך להתלונן עכשיו על הבן שלך ששבר את הכוס הרי הוא רק ביטא את הרצון העליון.

בורא עולם הוא כל יכול הכריז בשמים שהכוס צריכה להישבר, ובאמת היא יכולה להישבר כאן על השולחן גם בלי שמישהו יפיל אותה רק למעשה צריך שיהיה הסתר פנים שכביכול צריך להראות סיבה כלשהי שהיא תשבר העולם הזה חייב להיות מלובש בסיבות, כיוון שהעולם הזה זה עולם לשון העלם, לשון הסתרה עולם נסתר עולם השקר, קוראים לו "עלמא דשיקרא" דומה ללילה, ודומה ללילה צריך תמיד שיהיה הסתרה מסוימת, שכל דבר יתלבש בסיבה, זה מעין גזירת הכתוב, שעל אף שכל דבר באמת הוא רצון השם יש סיבה שמטעה בעולם הזה לנו נדמה שנשבר בגלל סיבה מסוימת.

אבל בשמים זה עולם האמת, ומהי ההגדרה האמיתית של עולם האמת לשבירת הכוס? שבורא עולם הכריז בעולם האמת, שפשוט מאוד נגמר הזמן של הכוס, בורא עולם יודע בדיוק כמה כוסות נוצרו בעולם ויודע בדיוק כמה מהם כבר נשברו וכמה עוד יש, והוא שיודע על כל כלי וכלי מתי גמר התיקון שלו, כל כוס שהיא יש לה את התיקון שלה ושהוא נגמר מוכרז בשמים על השבירה, אז כשהכוס הזאת נשברה וזאת לא נשברה, הסיבה היא כי הכוס הזאת יש לה תיקון יותר זמן וזאת פחות זמן, כמו ששני אנשים ישבו במכונית, אחד נפגע בתאונה והשני לא נפגע אע"פ ששניהם קיבלו אותה מכה.

כשהכריזו בשמים על הכוס שתישבר מכיוון שגמרה את התיקון שלה סיפרו את הסיפור של הכוס, כל מה שעבר עליה מאז שהיא היתה במחצב זכוכית באיזה יבשת מסוימת ששת אלפים שנה, והיתה במטר מסוים באותו מחצב, ואותו אדם שהביא אותה מאותו מחצב לבית חרושת ושם עשה את הכוס הזאת שנעשתה מאותו מטר או אותו מ"מ באותו מחצב, הגיע הסיום שלה, או יכול להיות לחילופין שמישהו רשע שתה אתמול בכוס הזאת ולא בירך עליה והכוס הזאת שימשה למישהו רשע ונגמר התיקון שלה, זה גם יכול להיות, או מצד ההיסטוריה שלה או מצד המעשים שנעשו בה או מצד דברים אחרים שאני לא יודע אותם, אני רק אמרתי סיבות מינימאליות וזה רק ראשי פרקים על קצה המזלג.

כאשר אמרו בעולם הבא שהכוס הזאת צריכה להישבר, עכשיו היה צריך אותו אדם לומר שמשמים הכוס הייתה צריכה להישבר, אבל מה, היצר הרע ישתוק?! לא, היצר הרע אומר להקב"ה, אל תתן לו להבין בפירוש שאתה רוצה שהיא תשבר, תתן לו אפשרות לומר איזה משהו אחר, שהבן שלו שבר אותו, הדבר חייב להתלבש בטעות, כי אם אין טעות, אז העולם הזה יהיה כמו העולם הבא, ואם לא יהיה עולם הזה לא יהיה

שכר ועונש, חייב להיות שהעולם הזה ישקר, אם לא עלמא דשיקרא הוא יהיה עולם הבא, וכשהאמת קיימת בגלוי, אז אם הכוס הזאת עכשיו צריכה להישבר אני מבין את האמת שמשמים היא צריכה להישבר ואין לי מה לדבר ואני מרגיש שזה צריך להיות כך אז אין לי שום ניסיון באיזו צורה אני אגיב א"כ זה לא יהיה עולם הזה שנקרא עלמא דשיקרא, זה יהיה עולם הבא.

המלאך הוא צוחק עלינו, הוא אומר אתה משוגע, אני קיבלתי ציווי ומקיים אותו בדיוק, המלאך הזה הוא מאה אחוז צודק, הוא רוחני, צדיק מאוד גדול אבל אצלו אין ניסיון הוא רובוט הכל זה פשוט אצלו ולכן אין לו עולם הבא, עולם הבא זה בא מחמת החידוש, אם יש לך אפשרות לטעות ואתה מתגבר על הטעות, זה נקרא העולם הבא.

עכשיו כיוון שזה עלמא דשיקרא, אותו כוס שנגמר התיקון שלה ולכן היא צריכה להישבר, על פי העולם הזה איך היא תישבר? יבוא ילד בן שלוש ויסיט באגרוף שלו את הכוס וישפוך אותה על אבא שלו, האבא שלו עכשיו נמצא בדילמה, לכעוס או לא לכעוס, אם הוא בן עולם הבא הוא יודע שההגדרה של הכוס הזאת זה הגדרת עולם הבא ואין אדם נוקף אצבעו בעולם הזה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה, ואם כן אני מבין פשוט מאוד שזה שהבן שלי הזיז את האצבע שלו ושבר, ככה הכריזו, אם כן, ההגדרה אצלי של שבירת הכוס היא שאמרו בשמים שהיא תישבר, אז מה יש לי לדבר? בורא עולם החליט ואתה לא קשור, הילד שבר אותה, ברוך דיין האמת.

אבל אם אני לא צדיק ואני לא שייך לעולם הבא אלא אני בן העולם הזה, איזה הוא בן העולם הבא ואיזה הוא בן העולם הזה? בן העולם הבא הוא מי שתולה את ההגדרה בעולם הבא ובן העולם הזה מי שתולה את ההגדרה בעולם הזה, ולפי הגדרת העולם הזה, מה היה פה? הבן שלי בן שלוש לא שם לב, מתנהג לא יפה, מזיז את היד שלו איך שהוא רוצה בחוסר שימת לב ושובר את הכוס ואתה כועס עליו, אז פירוש הדבר שאתה מאמין שעכשיו הסיבה ח"ו לא משמים, אתה בן העולם הזה, בן העולם הזה סותר לבן עולם הבא, אז אתה לא שייך לעולם הבא.

איזהו בן העולם הבא? שתולה את הסיבות בעולם הבא, אם אתה רוצה לדעת איך לבחון את עצמך אם עכשיו אתה שייך לעולם הבא, תבדוק את זה האם אתה משעבד כל דבר להגדרה הרוחנית שלו, בעצם לא נקרא לזה הגדרה רוחנית אלא האם אתה משעבד כל דבר להגדרה האמיתית שלו או להגדרה השטחית שלו, (לא נקרא לזה גשמית ורוחנית, שאז כאילו יש לנו שם בשם וזה לא נכון, כי שקר ואמת זה לא שם בשם) אם אתה מתייחס לזה כאל ההגדרה הנכונה שלו או שאתה רוצה להיות שקרן, מה אתה מעדיף? להיות שקרן, כי

נוח לך להיות שקרן ולחשוב שמישהו אשם ולתת סטירה לפרוק את הכעס, (נוח לי להיות שקרן כדי לפרוק את הכעס) כמו שאדם, לפעמים נוח לו לדפוק את הראש בקיר גם כדי לפרוק את הכעס, מה אתה עושה פה? אתה רק מזיק לעצמך יותר, והוא אומר נוח לי, וזה ממש ספונטניות של הגוף לעשות פעולה מתוך כעס, אם נוח לי לחיות מתוך כעס, אז אני רוצה להתאים את עצמי להגדרת השקר, כי זה יותר מתאים לי מפני שאז אני פורק את הכעס שלי, אבל אם אתה רוצה להיות אמיתי, אין לך שום כעס, כי אתה חי לפי ההגדרה האמיתית ולפי ההגדרה האמיתית אין פה שום מקום לכעס בכלל.

מה אתה מעדיף להיות? אתה מעדיף להיות בן עולם הזה או בן עולם הבא?

בן עולם הזה, זה אומר ההגדרה הגשמית, אדם נפל ברחוב מקלפת בננה הוא יכול להגיד "אני צריך לברר מי שם את הקליפה הזאת, אני תובע אותו מחר למשפט, כזה חצוף, שנפלתי בגללו, איזה ילד אכל פה בננה?" אדם כזה הוא בן עולם הזה, אם אתה בן העולם הבא תבין מה שכאן אותו ילד בן שלוש שם אתמול קליפת בננה פה לא זה הדבר שגרם לך ליפול, כי אם לא היית עושה עבירות לא היית נופל, וכי בורא עולם יתן לילד בן שלוש לגרום שתיפול? למה? וכי בורא עולם הוא ח"ו רשע שיפיל אותך? למה הוא יפיל אותך? כשאתה מאשים מישהו או משהו, אתה אומר ח"ו שבורא עולם הוא לא נהג כדין, כך זה מתרגם, "לי לא מגיע העונש הזה ונפלתי בלי הצדקה." כמו שאומר הרמב"ם, כל מי שאומר שהעולם הזה הוא במקרה, הרי זה מנהג אכזריות. שואלים על הרמב"ם מה האכזריות פה? אתה יכול להגיד שהוא אפיקורס, אבל במה הוא אכזרי? תשובה, אתה אומר שהקב"ה ח"ו הוא אכזרי, זה שהקב"ה הרי עושה את כל העולם, זה כולם יודעים, אם עכשיו אתה אומר במקרה זה קרה, פירושו מחמת סיבה זה קרה, אז בורא עולם נתן יד לסיבה "אז למה אני אשם בזה שאתמול ילד בן שלוש החליט לאכול פה בננה ולהשליך את הקלפה ואני אפול ע"י זה כי העולם הוא אכזרי", אם אתה לא מאמין שזה הפירוש של הסיבות שבהם אתה תולה את מה שקרה לך אתה כאילו אומר שהשם ברא עולם אכזרי ח"ו.

אתה צריך להגיד שההגדרה הנכונה היא שמגיע לי ליפול משום שעשיתי כך וכך, ואפילו אם אני לא זוכר את העבירה שעשיתי אתמול, אבל במשך עשרים שנה אחרונות אני כן זוכר שעשיתי עבירה. וכי אדם יכול עכשיו לומר שבמשך עשרים שנה הוא לא חשב שום מחשבה פסולה או עשה מעשה פסול או שהוציא שם שמים לבטלה!? אף אדם לא יכול לומר את זה, וזה מספיק בשביל העונש הזה, אז אם אתה לא יכול לומר על עצמך שאתה נקי אז מה אתה שואל מה אני אשם שנפלתי!?

אתה יכול לומר על עצמך שלא כעסת אף פעם? אתה לא יכול לומר את זה, אם האר"י ז"ל אומר שכל כעס זה מאה חמישים ואחת תעניות אז מאה חמישים ואחת זה לפחות כמו ליפול על קליפת בננה, מה ההבדל בין זה לזה? תענית זה צער, ונפילה זה גם פונקציה של צער, אתה לא יכול לצום יום שלם אז במקום הצער הזה שמו לך משמים קליפת בננה, מה הנפקא מינא? יודעים שאתה לא יכול לצום מאה חמישים ואחת תעניות. אם אתה כועס פעמיים ביום, אז פעמיים ביום כפול שלש מאות ושישים וחמשה ימים בשנה כפול מאה חמישים ואחת תעניות לשנה, תעשה חשבון (110,230 תעניות על שנה אחת של פעמיים ביום כעס) אז בורא עולם יודע שאתה לא יכול לצום, אז במקום זה הוא יתן לך סטירה במקום אחר, כדי לכפר לך על זה כמו תענית, ולמעשה, מה אתה צריך להגיד? תודה רבה על זה, הרי בורא עולם, כל מידותיו טובות.

אני מאמין באמונה שלמה שהשם עושה את כל העולם, וכולם מאמינים בזה שהשם הוא עשה עושה ויעשה, לא רק למעשים, יש מאיתנו מישהו אחד שלא מאמין בזה? לא, יש בכל השוק של טבריה מי שלא מאמין בזה? וודאי שלא, יש אחד בכל השוק של בורמה ואינדונזיה שלא מאמין בזה? בוודאי שלא, כולם יגידו לך אותו דבר, וודאי שאני מאמין באמונה שלמה שכל פרפר הוא מחושב וכל כדורית לבנה וכל נמלה הכי קטנה בעולם. היא מחושבת, וודאי שהיא מחושבת, כי אין לה בטריה, אז מי יכול להגיד שהוא לא מאמין? וודאי שמאמין, גם בבורמה, גם בתאילנד וודאי שמאמינים בזה באמונה שלמה, אז א"כ מה אמרת פה ב"אני מאמין" שלך יותר מהם?

אלא אצלנו הכוונה היא שאני מאמין באמונה שלמה שהשם עשה עושה ויעשה לכל המעשים וכולם הכי טובים שיש בעולם, זהו האני מאמין באמונה שלמה.

על עצם המעשים להאמין שה' עושה אותם אתה לא צריך להגיד את זה, אתה לא צריך להיות יהודי בשביל זה, זה כל גוי מאמין, ההבדל בין גוי ליהודי הוא שגוי אומר אני מאמין באמונה שלמה שהשם עושה את הכול ואני לא יודע למה, אני לא יודע אם אני מצדיק אותו בשכל שלי יכול להיות שאני חולק עליו אבל אני יודע שאם אני חולק עליו זה שטות, כי הוא מחייה אותי כל שנייה, כל המציאות שלי וכל כדורית שלי זה רק ממנו, אז אם אני חולק עליו, אין לי חיים הרי הוא יכול להפסיק לי את החיים בשנייה אחת, אז אני חייב להסכים איתו, כי אם לא אסכים איתו אז אני משוגע, אני אמות.

הגוי מאמין באמונה שלמה שהשם עושה את הכול, אבל שה' צודק בזה הוא יגיד לא יודע, לא מעניין אותי, לא מכיר את החשבונות שלו, יכול להיות שהוא לא צודק, רק מה שאני לא חולק עליו זה בגלל שכל שנייה אחת שאני חי וכל פרומיל של נקודה לבנה

ואדומה בדם שלי זה ממנו וכל אחד מחמישים ושתים אפסים של מולקולות באוויר שאני נושם בכל שנייה ושנייה זה ממנו, אז מה אתה רוצה הוא אינסופי שבאינסופי שבאינסופי ואני כלום, אני לא קיים לגביו ואני לא יכול לחלוק עליו, אבל אם הוא צודק, אני לא יודע, יכול להיות שלא, זה אומר גוי.

מה אומר יהודי? אני מאמין באמונה שלמה שכל מה שהקב"ה עושה זה הכי טוב בעולם וזה הכי חסד בעולם.

כל אדם לא מבין את זה כי האדם לא רואה את העולם מה שהיה לפני ששת אלפים שנה ואני לא יודע מה שיהיה אחר כך. כמה זמן אדם מכיר את עצמו? לכל היותר מגיל שלש עשר וגם אז בגיל שלש עשר הוא לא כל כך מכיר את עצמו כל כך כי אז אדם עדיין לא בדעתו כל כך, ומגיל שלש עשר עד היום אני בן אדם אחר, אז אני מכיר את עצמי מגיל שלש עשר עד היום, וכמה בורא עולם מכיר אותי? מבראשית, חמשת אלפים ושבע מאות ושבעים שנה, ועוד את תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם, הוא מכיר גם את הנשמה שלי שאני לא מכיר אותה בכלל, בורא עולם מכיר את הנשמה האמיתית, אז הוא מכיר אותך בכמות ובאיכות פי מיליון ממה שאתה מכיר את עצמך, ממילא מה שאני "יודע" לחוות דעה כן צודק או לא צודק זה גיחוך וטיפשות כי אני בכלל לא פה, אני כמו ילד בן שלוש, אני לא מבין כלום, ילד בן שלוש רוצה לקבל סוכרייה על מקל, נותנים לו במקום זה מנת בשר, הוא אומר לא רוצה, הוא טיפש הוא לא מבין מה זה מנת בשר, הוא חושב שסוכרייה על מקל זה יותר טוב בשבילו כי הוא לא מבין, אני ילד בן שלוש במקרה הטוב והרבה פחות מזה, המשל הזה רק כדוגמא, תמיד הנמשל הוא פי מיליון מהמשל, אני רק אומר את זה כדי להמחיש ולשבר את האוזן, אז אם אני כן מאמין בזה זה נקרא יהודי, אז מה שייך להגיד עכשיו את דעתי אם אני מקבל את הכל וזה הכי טוב בעולם והכי שמח בעולם וזה אכן כך, הרי בורא עולם הוא הכי טוב בעולם,"הדור נאה, זיו העולם","טוב השם לכל ורחמיו על כל מעשיו".מה זה טוב השם לכל? מישהו פתח גמ"ח, הוא איש מאוד טוב, כל מי שבא הוא נותן לו אלף דולר, האם זה הכוונה טוב השם לכל, שכל מי שבא אליו הוא נותן לו, לא זה חיוור מאוד, טוב השם לכל פירושו שכל מקור הטוב בעולם, כל מציאות הטוב בעולם, הבאר שלה זה השם, פשוט ככה.

כל מה שאתה רואה אנשים טובים בעולם, אתה רואה כמה זה האדם טוב, וכמה זה צדיק, כמה ההוא יש לו אהבת ישראל, מוסר את נפשו לעם ישראל, יכול לבכות לילה שלם על אלמנה אחת שנפטר לה בן, כמה הוא בוכה על אשה אחת שצריכה ללדת ויש

לה קושי ללדת והוא לא מכיר אותה בכלל, לילה שלם בוכה עליה, כמו החפץ חיים בדור שלנו, ובדורות קודמים היו בעלי חסדים, כמו מר עוקבא ואשתו בהסתרת הצדקה, היו הולכים לעני לשים לו ליד הפתח שלו צדקה באיתכסיא שהוא לא יתבייש, יום אחד העני יוצא, רוצה לראות מי זה, ומר עוקבא ואשתו ברחו ממנו, הוא רודף אחריהם לראות מי זה, הם רואים שהוא משיג אותם אז הם נכנסו לתוך כבשן האש, כל זה בלבד שלא יתבייש אותו עני, לכאורה אני עשיתי את מיטב יכולתי, ברחתי ממנו ועשיתי את כל מה שאני יכול שלא יראה אותי, אכנס לכבשן האש בגלל שהוא החליט לרדוף אחריי? זה מר עוקבא ואישתו, למעשה הוא לא נשרף, לא קרה לו כלום אבל אתה יודע כמה טוב יש במעשה הזה? אתה יכול להגיד לי מה המקור של כל הטוב הזה? מה המעיין? מאיזה באר מר עוקבא ואשתו שאבו את הטוב הזה?

תשובה; מבורא עולם,"טוב השם לכל ורחמיועל כל מעשיו" יש לך מקור אחר לשאוב את הטוב הזה? הרי מר עוקבא לא נולד כזה טוב, גם לו יש יצר הרע לתת איזה "חינוך" לאותו בן אדם, הוא לא נולד צדיק, יש לו יצר הרע יותר משלנו, ועם כל זה הוא כובש את יצרו ועושה כזה מעשה לקפוץ לכבשן האש.

את מה שאנחנו יודעים מר עוקבא היה יודע פי אלף, הוא יכול בשם המפורש אחד להעמיד את העני על מקומו, הוא לא רוצה להגביל את העני הזה בשום הגבלה, מעדיף להכנס לכבשן האש, כבשן האש פחד פחדים, מה אתה מפקיר את עצמך? כן, אני מסכים להיכנס ובלבד שהעני הזה לא יוגבל אפילו בשום הגבלה.

נחום איש גמזו סיפר "שפעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי והיה עמי משוי ג' חמורים אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים, בא עני אחד ועמד לי בדרך ואמר לי רבי פרנסני אמרתי לו המתן עד שאפרוק מן החמור, לא הספקתי לפרוק מן החמור עד שיצתה נשמתו הלכתי ונפלתי על פניו ואמרתי עיני שלא חסו על עיניך יסומו ידיי שלא חסו על ידיך יתגדמו רגליי שלא חסו על רגליך יתקטעו ולא נתקררה דעתי עד שאמרתי כל גופי יהא מלא שחין אמרו לו אוי לנו שראינוך בכך אמר להם אוי לי אם לא ראיתוני בכך".

מה נחום איש גמזו רוצה מעצמו הרי הוא אמר לעני שיחכה עד שיפרוק מהחמור, מה לא טוב? אלא הוא תבע מעצמו "למה לא הבאתי לעצמי אולר בכיס למקרה שיבוא עני? לחתוך את כל החבלים על המקום ואז הכול יפול על הכביש והכול יתפזר ואני אקח שני תפוחים והעני יאכל אותם? אבל כשאני אומר לו המתן, פירושו שאני מפחד שאם אחתוך באולר הכול יפול על הכביש, אז איך אני אפסיד את כל הסחורה שלי? והייתי

צריך להפסיד את הכול, שילך הכול לכביש, אעפ"י שלכאורה לחכות עוד חמש דקות זה לגיטימי, בכל זאת הייתי צריך לחשוב שמא הוא כבר לא אכל שלושה ימים והוא בא אלי רק בסוף השלושה ימים, אני צריך לחשוש שאולי במקרה יבוא אלי כזה עני שהוא יבוא אלי בדיוק בסוף השלושה ימים שהוא לא אכל ואז יש פיקוח נפש כל רגע ואז אני צריך לחתוך את הכול, ואז הכול יפול על הכביש והוא יאכל מיד וירוויח כמה דקות, ואם לא עשיתי כך אז מגיע לי עונש, שהעיניים יתעוורו, הרגליים שלי לא יהיו והידיים לא יהיו וכל גופי יהיה מלא שחין וצריכים לשים את המיטה שלו על גבי ארבע כוסות של מים, שהנמלים לא יעלו עליו ולא זו בלבד, אומר הירושלמי, בא אליו רבי עקיבא תלמידו של נחום מאיש גמזו ואמר לו רבי אוי לי שראיתיך בכך, אמר לו נחום איש גמזו, אתה אומר אוי לי שראיתיך בכך ואני אומר לך אוי לי שלא ראיתיך בכך, שאל אותו רבי עקיבא וכי מקללני אתה, אמר לו נחום איש גמזו וכי מבעט בייסורים אתה, ככה אומר הירושלמי, לא נוכל להסביר את זה עכשיו, כי אין לנו סיכוי להסביר את זה, אבל זה נורא ואיום לשמוע את זה, הרי אין לנו כמו רבי עקיבא שחביבין עליו יסורים כמו שהגמרא אומרת, "כשחלה ר' אליעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקרו ר' טרפון ור' יהושע ור' אלעזר בן עזריה ור' עקיבא נענה ר' טרפון ואמר טוב אתה לישראל מטיפה של גשמים שטיפה של גשמים בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה ר' יהושע ואמר טוב אתה לישראל יותר מגלגל חמה שגלגל חמה בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר טוב אתה לישראל יותר מאב ואם שאב ואם בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי עקיבא ואמר חביבין יסורין אמר להם סמכוני ואשמעה דברי עקיבא תלמידי שאמר חביבין יסורין אמר לו עקיבא זו מנין לך אמר מקרא אני דורש" מה אמר לו רבי עקיבא? חביבין יסורים, שאל אותו ר' אליעזר מה מצאת ביי? אמר לו ר' עקיבא וכי חשוד הקב"ה לעשות דין בלא דין, אמנם לא ראיתי בך עוון אבל אם הקב"ה מביא לך יסורים, אף על פי שאתה גדול הדור, אז הברירות שלי שבורא עולם לא עושה דין בלא דין יותר ברורה מאשר הקושייה למה יש לך יסורים, אמנם גדול הדור איך יש לו יסורים, זו קושייה עצומה, אבל הקושייה כלפי הקב"ה, איך הוא הביא יסורים שלא צריך זה יותר קושייה, אז ממילא אומר לו רבי עקיבא חביבין יסורים.

אז אותו רבי עקיבא, שאומר לך חביבין יסורים בכזאת אמונה עצומה שרבי יהושע רבו של רבי עקיבא לא אמר את זה, וכן "בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות

שמים, אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, "בכל נפשך", אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי ולא אקיימנו? היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד, יצתה בת קול ואמרה: אשריך עקיבא שיצתה נשמתך באחד", החסיד הכי גדול של היסורים הוא רבי עקיבא ואם כל זה שהוא בא לרבו נחום איש גמזו פה הוא נשבר ואומר אוי לי שראיתיך בכך, אומר לו נחום איש גמזו, אוי לי אם לא ראיתיך בכך, מבעט ביסורים אתה!? וקשה מה מבעט ביסורים פה? הרי אתה הבאת את היסורים לעצמך? לגבי דקות כזאת זה עדיין נקרא מבעט ביסורים, בורא עולם הסכים שאני אביא את היסורים ושלח לי והסכים למה שביקשתי ממנו, סימן שיש פה איזה הצדקה לייסורים אלו, אז גם בזה שייך לומר מבעט ביסורים, גם עצם הדבר שבורא עולם הסכים לבקשה שלי ואתה לא אומר שזה לא נכון אלא רק אומר אוי לי, ואף על פי שאתה תלמיד ואתה אומר את זה בתורת כבוד הרב, זה נקרא שאתה מבעט ביסורים, וכל זה על מה? בגלל שלא הבאתי אולר מלכתחילה לחתוך את כל החבלים, למקרה שאולי יבוא עני שלא אכל שלושה ימים, אתה קולט כזה מידה של טוב לעילא מכל ברכתא.

מה המעיין ששאב ממנו באותו רגע נחום איש גמזו? מאיפה הוא לקח? התשובה, "טוב השם לכל ורחמיו עלכל מעשיו", יש לנו ציור מה זה טוב השם לכל? לא צריך עכשיו להאריך בהרבה מעשים של חסד שבגמרא שהם לעילא מכל ברכתא, סיפרנו כמה מעשים ויש המון מעשים ולא נגמור אותם אין סוף, אנחנו לא יכולים לצייר אותם ויש עוד בכל מיני מדרשים וחז"ל, אם כן יוצא שכל מה שהשם עושה בעולם זה טוב, אבל לא סתם טוב, זה טוב שבטוב שלעילא מכל ברכתא.

אם נחום איש גמזו, שלא היה לו כל ברכתא והוא רק שאב מאותו מעיין גדול היה כך, בוא ניקח עכשיו את החסד של אברהם אבינו, שהוא כבר המעיין של החסד במקורו, לעילא דלעילא ועוד כמה לעילא תגיד, לא תגמור.

משה רבנו אומר "מחני נא מספרך אשר כתבת", מה המשמעות של זה? לא כדאי להאריך בזה, כי מה שנאריך זה רק מקצר ומקלקל, כל המוסיף גורע, רק כל אחד ישמע חכם ויוסיף לקח בעצמו, משה רבנו אומר "מחני נא מספרך אשר כתבת", בזמן שהערב רב עושים את העגל אני משה רבנו מסכים לרדת מכל מה שאני משה רבנו בגלל אותו ערב רב, וזה לא סתם לרדת אלא זה אומר שכל המשה רבנו שבעולם וכל עניין העולם הבא ירד ממני וכל תחיית מתים, אני מסכים לוותר על הכל וכל זה היה מחמת הערב רב, זה לעילא ועוד לעילא וכמה וכמה לעילא, מה המקור שלו? "טוב השם לכל ורחמיו

על כל מעשיו" אז תבין מה המשמעות של טוב השם לכל? זאת אומרת, שאני מאמין יותר מגוי שהשם עושה את הכול, וזה הכי טוב בעולם, זה העבודה שלנו, כי זה שהשם עושה את הכול, זה לא עבודה שלנו, אפילו גוי מאמין בזה, זה לא עבודה שלי להאמין, אצלי זה מובן מאליו כי אני יותר טוב מגוי. למשל, קומה ראשונה זה גוי, קומה שנייה זה יהודי, אז אם בקומה ראשונה זה קיים ואני בקומה שנייה, זה אומר שהקומה הראשונה כבר קיימת לגבי ממילא, הרי אם אין קומה ראשונה אין קומה שנייה, אז השם עושה את הכול זה לא הנושא שלי, כי אם הגוי וערבי מאמין בזה, אז זה לא הנושא שלי, אם זה הנושא שלי אז אני אהיה גוי, הנושא שלי עכשיו להאמין שכל מה שהגוי מאמין שהשם עושה את הכול, זה הכי טוב בעולם ולא סתם הכי טוב בעולם באופן יחסי, אלא הכי טוב בעולם באפשרויות האין סופיות.

מי שיאמין בזה עכשיו לא שייך אצלו את המילה כעס בכלל, המילה כעס אצלו נפוגה, המילה כעס תהפך אצלו לבדיחה הגדולה ביותר שיכולה להיות בעולם, זה פשוט ככה, זה התפקיד שלנו למעשה ומה שאמרתי עכשיו זה לא חידוש הרי פשיטא כל מה שנשאר לנו זה רק ליישר את הדעת, כי יצר הרע הוא נותן לאדם להגדיר את הכול בהגדרת העולם הזה.

מכיוון שכולנו הרי בני העולם הבא, וכולנו רוצים להיות בעולם הבא והגמרא בתענית הרי אומרת שקשה קצת להיות בן עולם הבא שרב הונא ראה את אליהו הנביא בשוק, אצלנו הוא לא הולך בשוק של טבריה חופשי כל כך כי יש הסתר פנים, אבל לפני אלפיים שנה בזמן חכמי הגמרא, אליהו הנביא הולך בשוק זאת אומרת היתה הארת פנים גדולה בעולם, אליהו הנביא מטייל בשוק ורב הונא מדבר איתו חופשי, תבין איזה הארת פנים יש ובכל זאת כשהוא שואל אותו מי כאן בן עולם הבא, הוא לא מוצא כל כך ואומר לרב הונא אתה ושני אנשים פה הם בני העולם הבא, מיד רב הונא רץ אליהם ושאל אותם מה מעשיכם, אומרים לו אנחנו אנשי שמחה שכל מקום שיש ריב בין אנשים אנחנו משמחים אותם, על כל פנים רואים בגמרא כמה שזה קשה להיות בן העולם הבא, רב הונא הוא אמורא וכל אמורא שכתוב בגמרא זה מחיים מתים, הקטן שבהם מחייה מתים, אפילו מי שנכנס בש"ס רק פעם אחת בשם שלו, הוא מחייה מתים, תעודת זיהוי להיכנס בש"ס זה להיות מחייה מתים, זה המושג אמורא.

אם זה קשה, אז זה מחייב אותנו קצת להסתכל בתוכנו לראות אם אני שייך לעולם הבא, תבחן את עצמך אם לכל מעשה שנעשה אתה נותן הגדרה לפי הגדרת עולם הבא או הגדרת עולם הזה. דוגמא, הכוס שנשברה וקלפת הבננה שדיברנו עליהם קודם וכל אחד

יקח את הדוגמאות שלו, כל אחד לפעמים קם על צד שמאל, הגרון כואב, הראש כאב, זה לקח לי מאתים שקל אתמול או אני לא מוצא את המפתח, חסר סיפורים? כל אחד יש לו את הסיפור שלו, בין אם זה סיפור קשה, ובין זה סיפור לא קשה, אם אני נותן לסיפור הזה הגדרת עולם הזה, סיבה ומסובב אני דן את עצמי לפי מה שקרה כי אני מתאים את התגובה שלי לפי מה שקרה בפועל, זה נקרא הגדרת העולם הזה אז אני יודע שאני בן העולם הזה.

אבל אם אני בן העולם הבא אני מגדיר את זה, מה הסיבה? בורא עולם עשה את זה, רבי בנימין אומר הכול בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, אני סומא עכשיו במקום הזה, בוא נתפלל לבורא עולם, שיתן לי להבין מה הסיבה שקרה את המעשה הזה, אני לא יכול להגיב על המסובב בזמן שאני סומא, אני רואה דברים אבל אני לא רואה את הסיבות, נכון שנראה לי סיבות אבל זה מדמה, המדמה הוא לא סיבה, הסיבות המדומות שאני רואה זה על פי עיוורון, זה על פי מדמה ועל פי מדמה אני לא יכול להגיב, הרי מה שאני רואה זה לא האמת, אז אם אני תולה בסיבה מסוימת של המדמה אז אני בן העולם הזה, אבל אם אני לא מדמה אז אני בן עולם הבא, למשל, אם אני נותן לבן שלי סטירה לרוב זה לא על פי חינוך, והראיה, שיש טיפה כעס אז זה לא על פי חינוך, אם זה בלי שום כעס אפשר להתווכח ולומר אולי זה לשם חינוך, אבל אם אדם מרגיש טיפה כעס אפילו לא כעס גמור, הכעס מסייע לו מיקל עליו לתת את הסטירה, פשוט לכל אדם אם לא היית כועס, קשה היה לתת סטירה לבן שלך, אבל אם אתה כועס יותר קל לך לתת סטירה, וכי בתוך יום הולדת של הבן שלך אתה יכול לתת סטירה לבן שלך הנחמד הזה? אם בתוך יום הולדת היית נותן לו אותה סטירה כמו עכשיו, אפשר להגיד שהמעשה נכון, זה נקרא כמו שאמר שלמה המלך שאפשר לייסר את הבן, אבל אם עכשיו אתה אומר שהמצב הזה של הכעס יקל עליך מלרחם על הבן, זה אומר שעל פי כעס עשיתי את זה, זה אומר שעכשיו הגדרתי את המעשה בהגדרת העולם הזה שלפי סיבה ומסובב, אז אם כן אני לא בן העולם הבא, עכשיו ניתקתי את עצמי מלהיות בעולם הבא, ולפי מה שאני מנתק ביותר נקודות, אז אני אכן מתנתק משם וזה בחינה מאוד פשוטה.

כל אדם יכול לבחון את עצמו בשנייה אחת אם הוא רק רוצה, לקחת משקפיים טובות באופטיקה של בורא עולם, ובשנייה אחת אתה יכול לראות וזה מבחן מאוד גדול, יש בזה אריכות דברים מאוד רבה, לדעת מה בין עולם הזה ובין העולם הבא, במה זה תלוי בדיוק, זה תלוי בהגדרה עמוקה, בהשקפה עמוקה, אם אדם נותן ממשות לעולם הזה

או לא נותן לו ממשות ויש בזה מיליארדי דרגות, אם אני מתייחס אליו כאל מסר, כאל משל או כאל מציאות.

בישורא דתורא

כתוב בגמ' רבא שאל את רב נחמן לגבי ארבעה וחמשה, מי שגנב בהמה וטבחה או מכרה שחייב לשלם, האם גם במקרה שיש רק חצי חיוב תשלום כגון, שהוא גנב שור של שותפים וטבחו והודה רק לאחד מהם (ואחר כך באו עדים) , שאז פטור מתשלום החלק שלו מדין מודה בקנס פטור, ונותר חייב רק לאחד, האם ישלם חצי ארבעה וחמשה, או שהתורה אמרה דווקא ארבעה וחמישה ולא חצי? ורב נחמן השיב לו, שדווקא ארבעה וחמישה ולא חצי, כל זה היה כשדיברו ביניהם רבא ורב נחמן בערב, אבל בבוקר אמר לו רב נחמן שאפילו חצי ארבעה וחמשה משלם, ומה שאמרתי לך אתמול את התשובה אחרת כי לא אכלתי "בישרא דתורא".

נשים לב ש"בישרא דתורא", זה נשמע כמו "תורה", זאת אומרת רב נחמן אומר "מה שאמרתי לך אתמול, כי לא אכלתי בשר שור, ולכן לא יכולתי לענות לך אתמול תשובה", זה לא כ"כ כפשוטו, שהרי רב נחמן לא צריך בדיוק את הבשר כדי ליישב את דעתו כמו שאנחנו אומרים אדם רעב הוא לא מיושב בדעתו, זה לא שייך לגביו. זה נאמר על אדם רגיל. או על אדם פשוט או יותר מדויק נאמר את זה על אדם שהוא יותר מתרכז בגוף מאשר בנשמה, עליו אפשר להגיד שהוא רעב והוא לא יכול ללמוד, אבל על רב נחמן, אי אפשר להגיד עליו שבגלל שהוא רעב הוא לא יכול להתרכז, זה לא מסתבר לגביו, והראיה שאפילו גדולי ישראל בדורות שעברו ראינו שזה לא השפיע עליהם, כל שכן רב נחמן, שחסרון של בשר לא ישפיע על דעתו, אם הוא היה אומר "לא אכלתי אתמול לחם, והייתי רעב" אז תשמע את זה כפשוטו, "הייתי רעב, לא הייתי מיושב בדעתי", כמו שאומרת הגמרא "לפני שיאכל אדם, יש לו שני לבבות, אחרי שהוא אוכל יש לו לב אחד", לפני שהוא אוכל יש לו שני לבבות, כלומר בכל דבר הוא יכול להסתפק כי הדעת שלו לא שלמה, אבל אחרי שהוא אוכל יש לו לב אחד, אבל רב נחמן לא אמר "לא אכלתי לחם", הוא אמר "בשר שור" אז מה הכוונה בזה? וכי הוא צריך את השמחה שבאכילת הבשר?!

רואים כאן שבשר שור זה חלק שאפשר להשיג את התורה על ידו, כמו שאומרים "בישרא דתורא" שזה נשמע כמו "תורה", זה אותו לשון, כלומר יש כאן איזה השגה מיוחדת שעל ידי בשר שור אפשר להשיג, שהרי באמת כל העניין הזה של התיאבון

שיש לאדם, זה לא כל כך מובן לכאורה וכי בורא עולם צריך לתת תיאבון כדי שאדם ימלא את החיסרון שלו?! הרי בורא עולם בין כך מחייה אותו, והניסים שיש כשאדם אוכל הוא יותר מאשר בלי האוכל, הרי יותר קל בלי האוכל מאשר עם האוכל, שהרי כמה אברי עיכול צריך לזה היום יש רופאים על גבי רופאים רק לעניין העיכול. וכמה משא ומתן יש ברפואה על כל נושא העיכול, יותר נוח בלי זה, בין כך ובין כך הרי זה נס יותר גדול עם אוכל מאשר בלי אוכל, אלא הענין הוא כיוון שכתוב במשלי: "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי" וזה נאמר על התורה, זה אומר שהתורה ניתנת לנו על ידי סעודה. הרי לא לחינם אומרת הגמרא שמר בריה דרבינא היה צם תענית חלום כל השנה כולה כולל בשבת חוץ משלושה ימים בשנה, כנראה שאצלו היה חלום כל לילה שצריך לצום עליו, משמים הראו לו את כל החורבן שיהיה, כל שכחת התורה, כל הגלויות מר בריה דרבינא הוא בחתימת הש"ס. הוא צם תענית חלום כל יום חוץ משלושה ימים בשנה פורים, ערב יום הכיפורים וחג השבועות, יום טוב של פסח הוא צם תענית חלום, יום טוב של סוכות הוא צם תענית חלום, וחג השבועות הוא לא צם תענית חלום, למה, וכי שבועות יותר קדוש מאשר סוכות ופסח? לא, שלושה רגלים זה אותו דבר, אף אחד לא יכול להגיד שאחד יותר קדוש מהשני, התורה הקישה את כולם, שלושה רגלים זה כאחד, ובכל זאת בחג שבועות הוא לא צם, כיוון שהוא צריך לקבל תורה ביום הזה, ותורה ניתנת על-ידי סעודה, אז הוא לא יכול לצום כי זה סותר את המהות של היום, כיוון שהתורה אומרת "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי" כלומר התורה ממשילה את עצמה לסעודה, אז אם עכשיו אתה לא מקיים את המשל, לא תקבל את הנמשל, אז הוא לא יכול לצום ביום הזה, כי עצמו של יום זה בשביל לקבל תורה, ובשביל לקבל תורה זה על-ידי סעודה, ואם אין סעודה אתה לא יכול לקבל את התורה, ואכן זה כך "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי".

המשל הזה הוא לא רק משל כדי לשבר את האוזן, זה לא כמו שאנחנו אומרים משל שהוא לאו דווקא, במשלי ששלמה המלך אמר כל מילה זה בדווקא שבדווקא, ואני לא צריך להגיד את זה, הרי כל הנביאים זה נכלל בתורה שבכתב, ואפילו גמרא שהיא תורה שבעל פה אנחנו עומדים על דיוק הכי קטן ולא רק בגמרא, אלא על אות אחת ברמב"ם עושים דיוקים, וכל שכן בגמרא, וכל שכן בתורה שבכתב, לפי זה משמע שעל-ידי סעודה נמשך השפע, זאת אומרת שאדם מרגיש רעב- הוא רעב לתורה.

כל אדם רעב לתורה, כי זה בנפש שלו, הרי הרגשת הרעב זה דבר בנפש, זה לא רק דבר שבגוף, הראיה שפרה לא סובלת מרעב כמו אדם, הסבל הגשמי הוא לא כמו הסבל

הרוחני, כלומר אדם עסוק שבמקרה לא אכל יומיים, אז הוא לא כל-כך סובל, אבל אם נאמר לו "אל תאכל שעתיים" הוא כן יסבול, בגלל שזה בנפש, כי אם זה היה בגוף אז למה כשהוא לא אכל יומיים בלי משים לב זה לא היה נורא כל-כך?! אלא צריך לומר שזה משהו בנפש, אדם רעב זה פירוש שהוא רעב לתורה, כי באמת הרעב עיקרו בנפש, כמו שכתוב ב"ספר יצירה", שכל הכוחות שיש באדם תמיד זה בנפש, אפילו כוחות שבגוף כמו כוחות שליליים, זה הכל בנפש שלך.

יש מחלת נפש, זה מתבטא פעמים בכעס הגוף, כעס הגוף זה בעיה בנפש, כי יודעים שארבע מידות רעות כנגד ארבע אותיות הויה, וארבע אותיות הויה זה מאיר בנשמה, ואם אחת מהן חסרה קצת, אז זה מתבטא באופן מסוים, לדוגמא ה"א ראשונה זה כנגד כעס, (מיתות בית דין זה נקרא יו"ד דהויה, כריתות זה ה"א דהויה, חייבי לאוין זה וא"ו דהויה, ביטול עשה זה ה"א דהויה, וזה ארבע חילוקי כפרה) אז אם אדם אפילו לא פגם לגמרי, אפילו קצת פגם, קצת הטשטש לגביו הארה שבנשמה שזה ה"א הראשונה דהויה, וזה נכלל בכעס, כי זה כנגד זה, זה הכל מיסודתו לפני ולפנים, זה לא כמו שאצלנו זה מתבטא בחוץ, כמו שאחד אומר "למה אני פתאום כועס" ולא מבין למה, אלא זה מפני שנפגם לו משהו בפנים, אולי לפני שנה פגם באיזה כרת, אפילו בקצת כרת, הרי יש בזה הרבה דקויות, אז יכול להטשטש השם, יכול להיות נמחק, לא חייב להמחק לגמרי, אולי הצבע הטשטש, כמו בכתב של ספר תורה, פיסוק קטן או לא מוקף גויל כל מיני פיסולים, יש הרבה סוגי עבירות של כרת, אחד עבר לגמרי, אחד חצי עבר, אחד חצי שוגג, בורא עולם יודע למדוד כמה שוגג, כמה מזיד, כל אחד יש לו ציון, ולפי זה נמחק השם, חצי נמחק, מטשטש, חצי מטשטש, פחות ברור, יש בזה המון המון דרגות, אז כל הכוחות זה בנפש, וזה מתבטא בגוף, אבל וודאי שזה בנפש, הרי פרה אין לה מידות, אתה יכול להגיד פרה כועסת?! לא, כי אין לה מידות, לכאורה נשאל אם אדם שהוא בעל נשמה בא לו כעס מצד הגוף, אז הפרה שיש לה יותר גוף, ואין לה בכלל נשמה שתתגבר על הגוף אז צריך היה להיות שהיא יותר תכעס, ובכל זאת אין אצלה מידת כעס, חתול יכול לכעוס?! יכול להתגאות?! לא, והרי גאווה זה מצד הגוף, וכן תאווה זה מצד הגוף וכו', לפרה יש תאוות אכילה? לא, אין לה שום תאווה, היא אוכלת רק מה שהיא צריכה לאכול, תביא לה גלידה היא תזרוק אותה, לכאורה נשאל אם התאווה זה מצד הגוף, והנשמה זה הפוך מהתאווה, ופרה זה כולה גוף, אז למה אין לה תאוה? זה סותר, אבל האמת שהשאלה לא נכונה, זה לא מצד הגוף זה מצד הנשמה, זה בא מקלקולי הנשמה ותיקוני הנשמה, זה הכל תלוי בנשמה, מקום שאין נשמה, אין שום מידות, הפרה אין לה שום מידות לא

שייכת לה גאווה או כעס בלקסיקון, חתול אם מרגיזים אותו יש לו אינסטינקט מסוים להגן על עצמו, אז אם נותנים לו מכה הוא יגיב קצת אבל זה אינסטינקט, זה לא כעס, כי לגביו לא שייכת המילה "כעס".

אם כן יוצא שבאמת כל רעב שיש באדם הוא רעב לתורה, כי עצם הדבר שאדם יהודי, הוא היה בסיני, ובסיני אמרו חז"ל: שפרחה נשמתם על-ידי מתן תורה, זה אומר שתורה זה כמו נשמה אז ממילא הוא רעב לזה, כי רק זה יכול להשביע, כמו שכתוב בכמה פסוקים, "ושבע ילין בל יפקד רע" וחז"ל דורשים "כל המשביע עצמו מדברי תורה לא יחלום חלומות רעים ואין מבשרים אותו בשורות רעות" כלומר "שבע ילין" מלשון שובע, שבע בדברי תורה, מה זה "שבע בדברי תורה" וכי אתה אומר פה איזשהו משל או מליצה, הרי לומדים את זה מהפסוק, והפסוק הוא בטח בדווקא, מה זה "משביע עצמו בדברי תורה"? מוכרחים לומר משביע כפשוטו.

כלבא שבוע, לא סתם קראו לו כך הוא היה משביע את כולם בדברי תורה, הוא השביע את כולם על-ידי הקדושה, על ידי הצדקות שלו, היה משביע אותם לעילא כזה, בסוף הוא זכה שהחתן שלו היה רבי עקיבא.

אז עניין של "לשבוע מדברי תורה", יש רעבון בתורה ויש שובע בתורה, כמו שאומר הגאון מוילנא, כמו שלחם סועד את האדם ככה הפשט של התורה סועד את האדם, כמו שיין משמח את האדם, כך הנסתר שבתורה משמח את האדם.

בלימוד התורה יש פה אכילה, אז למעשה הלחם עכשיו משביע מכוח התורה שמשביעה, ויין משמח מכוח התורה שמשמחת, אם עכשיו אני רעב, אמנם בתולדה אני רעב ללחם, אבל בשורש אני רעב לתורה, ככה זה מתפרש, אם אתה אומר שהלחם שמשביע זה מכוח התורה שמשביעה, אז אם עכשיו אני רעב, אני רעב למקור, זה ברור, כי אם אתה אומר שהתורה זה המשלח והלחם זה השליח אז למה אני רעב לשליח או למשלח? ברור שלמשלח שהרי הוא בעל הכח וזה רק שליח שלו, יוצא שאני רעב למקור, עכשיו למעשה אדם לא אכל מהבוקר נהיה רעב בצהריים, לא אכל כל היום נהיה רעב בלילה, הרעב הזה הוא רעב לתורה, רק מה, איך הוא יקבל את השובע? כיוון שאדם נמצא בגוף גשמי, ובעולם הזה אי אפשר לקבל דבר בלי כלים, ההסבר הוא, אם אתה תעשה סעודה אפשר לקבל כלים, תקח לחם גשמי שזה כולל כל מילי דסעודה, תקח יין גשמי שזה כולל כל מילי דשתיה, והסעודה הזאת היא למעשה המשל של התורה שנקראת לחם ויין, תעשה את זה ותקבל תורה, ובזה נבין טעם לסעודה שעושים בסיום מסכת או חג השבועות וכדו'.

כתוב בגמרא לענין כבוד השבת, "כבוד יום קודם לכבוד לילה" ומצד שני כתוב בזוהר שיסדר אדם שולחנו בליל שבת, ואמר רבי יצחק "אף ביום" ומשמע שיום זה פחות? אלא יש שתי בחינות, מצד "קראת לשבת עונג" במקום "קריאה שם תהא עונג" אז הלילה עדיף כי עיקר קריאה של קידוש שבת בדברים זה בלילה, אז העונג עיקרו בלילה כיוון שזה נסמך לקידוש, אבל כבוד יום קודם לכבוד לילה, העיקר בלילה הוא הקידוש, והעונג זה מצד במקום קריאה שם תהא עונג, וביום העיקר הוא הסעודה שזה כבוד יום, יש עונג ויש כבוד, יש אדם שלפעמים אוהב דבר מסויים, יותר תענוג עליו אבל פחות כבוד לאכול אותו, למשל אחד אוכל איזה תבשיל לא כל כך חשוב, ומצד העולם יותר חשוב התבשיל השני, אבל הוא יותר אוהב את זה, אז מצד העונג יש לו, אבל מצד הכבוד אין לו.

וודאי שכבוד זה קשור לבוקר של שבת, שהטור כותב שליל שבת כנגד "שבת בראשית", בוקר דשבת כנגד "שבת מתן תורה", מנחה דשבת כנגד "שבת משיח" בשבת ניתנה תורה לישראל וזה בבוקר, ולכן קוראים בתורה, כשקוראים בתורה זה כנגד מתן תורה, יש מתן תורה כל שבת ושבת מחדש על-ידי קריאת התורה, כמו שכתוב "כבוד יום עדיף", עושים תבשיל חשוב, לכבד את היום, כמו שבשבועות צריכים לעשות סעודה, אפילו מר דבריה דרבינא שהיה כזה חסיד שמתענה כל השנה, אבל בשבועות הוא לא מתענה כי מתן תורה, ממש ביום זה בפועל ואפשר לקבל תורה ע"י סעודה כמבואר.

בשבת ניתנה תורה לישראל, כלומר התורה ניתנה בחג השבועות, בתאריך חודשי של ו' בסיון או ז' בסיון, זהו תאריך חודשי, תאריך שבועי זה שבת, תאריך חודשי הוא פעם בשנה וזה משפיע לכל השנה, אבל לגבי החלוקה של השבוע השבת משפיעה, השבת היא משפיעה כי יש בתורה "גן סדרים", "ויטע השם אלוקים גן בעדן מקדם" כתוב בזוהר שזה "ג"ן סדרים" דאורייתא, כלומר התורה צריכה להתפרס "לג"ן סדרים" ויש לנו פרשיות בתורה, פרשה פתוחה פרשה סתומה ומה שבלשון העולם נקרא "פרשיות" - קוראים לזה "סדרים", "פרשת וישב" לא נכון כל-כך להגיד "פרשת" וישב, יש הרבה פרשות בפרשת וישב, אלא זה נקרא "סדר" וישב, "סדר" וישלח, וכן הלאה, הסדר הזה נקרא הנושא, פרשה זה חלוקה בתוך הנושא, וזה "גן סדרים דאורייתא" וזה מתחלק לפי השבתות, יש ג"ן (חמישים ושלוש) שבתות בשנה, וג"ן (חמישים ושלוש) סדרים דאורייתא (כשמונים את ניצבים וילך כפרשה אחת) , וזה לא מקרה, אלא הגן סדרים דאורייתא יוצרים גן שבתות בשנה, זה התורה עצמה מחלקת את השנה לגן שבתות כי התורה צריכה להתפרס על כל השנה, זה תיקון כזה שעל השנה תתפרס התורה, כי השנה זה יחידה

בפני עצמה, והתורה צריכה על-ידי גן סדרים שלה להתפרס על כל השנה, וזה נעשה על-ידי גן שבתות, שהתורה עצמה מחלקת את השנה לגן שבתות, כדי שיהיה "גן סדרים דאורייתא".

אם כן יש מתן תורה בשבת ובשעה שאדם אוכל את סעודת שבת זה לא באופן של רעב כמו שאנחנו רגילים שאדם רעב בלילה הוא אוכל בלילה, וכן ביום, ביום שבת לא זה המאפיין של הסעודה, אחד התפלל בנץ חזר בשעה תשע בבוקר, והוא לא כל-כך רעב בדיוק לאכול כרגע, הוא כן יאכל, אף על פי שהוא לא רגיל ביום חול לאכול בשעה תשע, הוא רגיל ביום חול לאכול בשעה שתים עשרה בצהרים, אבל בשבת קודש לא זה המאפיין פה, אלא זה העניין שאני צריך עכשיו לאכול, ועוד יותר רואים שלא רק שאוכלים אלא אפילו רוצים לאכול, כי האדם רעב לתורה, כי עכשיו זה מתן תורה, זה זמן של תורה, ושבת בבוקר זה תורה, והשפעת התורה זה לא רק בקריאת התורה, קריאת התורה זה המרכז כמובן, לכן צריכים לשמוע כל מילה, ולכוון לכל מילה שאומר החזן זה המרכז כי זמן זה של השפעת התורה כל הזמן רצוף, מעלות השחר של שבת, עד חצי שעה אחרי חצות לפחות, זה זמן השפעה של תורה רצוף ולכן רואים שאפשר ללמוד יותר טוב בזמן הזה, יש ישוב הדעת הכי גדול. וזה מאד חשוב לנצל את הזמן הזה! זה השפעה של תורה "ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת, בעומדו לפניך על הר סיני, שני לוחות אבנים הוריד בידו, וכתוב בהם שמירת שבת", אתה אומר במפורש כאן בתפילה בבוקר, שאתה מדבר כאן על מתן תורה, אמרת במפורש, בלי להסביר את זה, אפילו לא נסביר את כל דברי הפנימיות והרמזים שיש פה אלא אפילו פשט: "כליל תפארת בראשו נתת בעומדו לפניך על הר סיני", כל מילה כאן מדוקדקת בדווקא, תיקנו את זה אנשי כנסת הגדולה, זה לא הקדמה מסויימת בכדי להגיד "ושמרו בני ישראל את השבת" זה לא הולך ככה בחז"ל, אלא זה בדווקא, והכוונה היא שעכשיו משה רבינו עולה להר סיני, ומקבל את שני לוחות האבנים ומורידם בידו וכתוב בהם שמירת שבת.

"ישמח משה" עכשיו משה רבינו שמח, הוא עולה כל פעם בשבת לקבל תורה מחדש, הוא נותן אותה לעם ישראל על-ידי קריאת התורה, כל אחד לפי מה שמבין, יש כאלה קוראים בתורה בעבודה עצומה, הרב מצאנז הקודם, היה מסוכן מאד בליבו, כשהיה קורא בתורה, הוא התעקש דווקא הוא לקרוא, כי הוא אמר שאין מי שיכול לקרוא באמת, שהרי צריך לקרוא באימה וביראה ברתת ובזיע! וכנראה שלא היה אחד כזה שיכול לקרוא כמוהו, אז יוצא שקריאת התורה זה מתן תורה.

כשאדם בא להמשיך מתן תורה, הוא ימשיך על-ידי סעודה, כמו שכתוב "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן" ומתקנת הגמרא "לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי מן" מה זה אוכלי מן, כזה אוכל שיכולים לדרוש את התורה על-ידו, ואם לא היית אוכל את המן אף שזו פעולה גשמית לא היית יכול לדרוש את התורה, כך שלמעשה המן הזה גורם לך לדרוש את התורה, זה אומר שיש כאן כלי כזה שאתה יכול לקבל יותר טוב את התורה. בסעודת הבוקר של שבת באמת זה נס, וכל אחד ירגיש בעצמו, כי ביום חול הוא לא יוכל לאכול כזה אוכל בשעת בוקר כזו, אפילו שלפעמים יש ברית בשעה עשר בבוקר ומביאים סעודה בשרית קשה לאכול, האדם מעדיף משהו חלבי בבוקר, אולי בברית זה יותר קל כי זה סעודת מצווה זה מסתדר קצת, ויש בזה "בתת השם לכם בבוקר לחם לשבוע" רק בערב קיבלו את הבשר לא בבוקר, בבוקר קיבלו את הלחם, וזה ענין עמוק בנפש, שאדם בבוקר קשה לו לאכול בשר ובשבת הפוך, אם תביא לו עכשיו משהו חלבי הוא לא יקבל את זה, תביא לו איזה כוס לבן או אשל בשבת, הוא לא יקבל את זה, מה שהוא רגיל בבוקר יום חול בשבת נהיה לו הפוך, זה נס שאי אפשר להבין איך אפשר בשבת לאכול כזאת סעודה בשרית גדולה, זה אומר שכיוון שיש עכשיו מתן תורה אז יש רעב לתורה ואי אפשר לקבל את התורה אלא על-ידי כלים, כמו שאני לא יכול לשתות תה, רק על-ידי כוס, עם כל זה שהכוס בעצמותה אי אפשר לשתות ממנה כלום, היא כלום אבל היא הכל, כך אתה לא יכול לקבל את התורה בלי הכלי, אם כן, אתה לוקח כלים גשמיים, ועל-ידי כך אתה שבע, ממה אתה שבע עכשיו? מהתורה, התורה שהיא מתלבשת באותו כלי גשמי, אתה שבע ממנה, השובע זה שובע לנפש, והשובע לנפש לא יכול לבוא מדבר גשמי, זה צריך לבוא מדבר רוחני, יש השפעת התורה, ולכן אתה למעשה רעב לתורה, ואתה מקבל את זה על-ידי האוכל.

למעשה הרעב הוא לא לאוכל אלא לתורה, רק אי אפשר להשביע את הרעב הזה בלי לקבל את האמצעי של האוכל, שהוא למעשה מביא לי את התורה, ואני שבע מהתורה, רק אני לא יכול לקבל את זה בלי האוכל, אז אני סובר שאני שבע מהאוכל וזה לא נכון, רק מה שיש טעם שנראה לך שאתה שבע מזה וכדומה, אכן יש בזה משהו, הרי זה לא שקר גמור, שהרי גם הכוס שהחזיקה בתוכה תה היא נעשית חמה, עכשיו אתה תיקח את הכוס תה היא כמובן חמה, יש בה גם משמעות, ואף שבכוס זה רק הטמפרטורה, אבל גם כלי שבישלו בו סעודה, גם כן יש בו טעם, כמו שרואים שכלי שבישלו בו חלב, אסור לבשל בו בשר, ואם בישלו בו בשר דנים את זה כאילו שכל דפנות הכלי מלאות חלב, ואם אין פי שישים בנפח של הכלי הפנימי יותר מאשר הדפנות שלו, נאסר

כל התבשיל, (אם זה באותו יום) , אתה דן את הכלי כאילו הוא מלא חלב, כלומר "טעם כעיקר דאורייתא" יש בו משהו, וכי אפשר לאכול את הכלי הזה?! אם אחד עכשיו ינסה לאכול את הסיר הזה כדי לקבל את הטעם של הבשר הוא יכול לשבור שיניו אולי ירגיש את הטעם בשר בסוף, אבל זה כלום לעומת התבשיל ואותו הדבר כאן, שאני עכשיו אומר שיש טעם באוכל ויש שובע באוכל זה נכון, אבל השובע הזה זה רק מחמת שהוא למעשה כלי שמעביר את התורה, התורה זה עיקר השובע, עכשיו נעשה קל וחומר, אם אדם לא קיבל את התורה כי הוא לא בן תורה אז למעשה התורה לא השביעה אותו, רק כיוון שהאוכל יש בו כוח להעביר את התורה, והוא השתמש בכלי שמעביר את התורה, אז הוא כבר שבע מהכלי הזה שמעביר את התורה, אם זה שרק משמש צינור לתורה כוחו כך להשביע, מה קורה עם התורה בעצמה, אתה רואה סיר בשרי יש בו טעם, אתה לא יכול להכחיש את ההלכה, "טעם כעיקר דאורייתא" וזה איסור דאורייתא, היום לא מרגישים את זה כל-כך בגלל שהסירים שונים, אבל בעקרון רואים יש בזה טעם, וכי אתה יכול להשוות בכלל את העטיפה לתוך התבשיל, אחד יאכל את הסיר כדי לקבל את הטעם של הבשר, ואחד יאכל את עצם הבשר זה הבדל שמים וארץ, אם אתה רואה שאוכל משביע כ"כ, מה קורה בתורה עצמה, אם רק המשל עושה שובע, מה קורה עם הנמשל בעצמו זה מאד משמעותי.

אצל האמוראים אנחנו לא יודעים מה היה "בישרא דתורא", אצלם היה כל דבר ודבר מביא איזה משהו אחר בתורה, כלומר עיקר הסעודה זה לחם, ולחם זה דעיקר התורה, אבל בזה עצמו גם כן יש עדיין "פירוט", שהרי אמנם הלחם כולל את הכל, אבל יש גם דברים שאמנם הם כלולים בתוך הלחם, אבל יש להם גם שמות משנה כמו סעיפים בסימן, כמו שהלחם הוא נקרא הסימן, והסעיפים שבתוך הסימן זה כל דברי הסעודה, או כמו פרק משנה ויש בו עשר משניות, שם הפרק זה- "הלחם" והמשניות בפנים זה- "מילי דסעודה", דוגמא נוספת: פרשה, יש בה פסוקים, פרשה זה הלחם, הפסוקים זה מילי דסעודה, אצל רב נחמן היה כזה דבר שאצלו אם לא היה "בישרא דתורא", הוא לא הבין את הפרט הזה בתורה, לחם היה נותן לו כללות, הפרט הזה של השאלה המסויימת הזאת פה היה תלוי בבישרא דתורא, זה לא במקרה הרי הגמ' אומרת שהבשרא דתורא והשאלה הזאת הם חברותא, אתה יכול להגיד לו גם שאלה אחרת, כך שבדווקא השאלה הזאת המסויימת הזאת היא שתלויה בבישרא דתורא (שהרי בגמרא אין מקרה) !

הגמרא נכתבה ברוח הקודש, כל אחד רואה שהיא נכתבה ברוח הקודש, אי אפשר להבין את זה אם זה לא רוח הקודש, את האיסוף הזה את הצורה הזאת, את העיתויים

האלה, כגון יש מקומות שכתוב אמר רב אשי ברותא היא (כלומר מימרא חיצונית דהיינו שאין לאומרה ע"פ המסקנה) אז אם זה ברותא מה צריך להגיד את זה אלא אעפ"י שמימרא זאת ברותא אבל כן צריך לומר אותה, מי שלמד את זה קיים מצוות תלמוד תורה, אם לא קיים לא היה כתוב את זה בגמרא, וכי כתוב את זה סתם לעשות לי ביטול תורה, אם מישהו טעה באמוראים אני צריך לדעת מה שהוא טעה הרי הוא בין כך בעצמו חזר בו, רב אשי עצמו כותב את זה על עצמו שהוא חזר בו, אז אם הוא עצמו כותב על עצמו שהוא חזר בו, למה לא ימחק את זה? אלא גם מה שאמר קודם זה תורה בעצמו ומה שחזר זה לגבי האמת, אבל אלו ואלו דברי אלוקים חיים, ואפשר מהברותא הזאת ללמוד המון דברים כידוע.

הגאון מוילנא זצ"ל יכול להסביר לנו מה הקשר בין השאלה הזאת לבין "בישרא דתורא", (אם אנחנו נבין מה שהוא יגיד) "בישרא דתורא" ודאי שהוא קשור לחטא העגל, כמו שנאמר בפסוק "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב" בתורה כתוב "עגל", בתהילים כתוב "שור", אז רואים ששור זה חטא העגל, שהוא גרם שיהיה שכחת תורה, ואם אדם אוכל "בישרא דתורא" על-ידי כל הקיום של השחיטה, הניקור ומליחת הבשר כדין וכדת, התקדשות שהוא מתקדש "התקדשו למחר ואכלתם בשר" כמו שהאמוראים ורב נחמן יודעים מהי אכילת בשר, על-ידי כל ההכנות האלה, הוא מסלק את חטא העגל ממנו באופן פרטי, באופן מסויים על כל פנים לא לגמרי, כי עדיין לא היתה תחיית המתים, עדיין יש מיתה בעולם אבל במידה מסוימת לגבי התורה הוא נקרא "תורת חיים" תורה זה נקרא חיים, וממילא הוא סילק מעצמו קצת חטא העגל באכילה, אותו שור הזה שהוא קלקל את התורה, ר"נ תיקן את זה, והוא יכול לפשוט את הספק המסויים הזה, חמשה דווקא או לא.

למעשה אנחנו לא מבינים מה שנעשה לפנינו, אתה רעב למשהו מסויים ולא יודע למה אתה רעב, זה כמו תינוק שהוא רעב והוא לא יודע שהוא רעב, אז הוא צורח לאמא שלו, והוא לא יודע מה סיבת הבכי שלו, הוא רעב ולא רוצה לאכול, המוח שלו לא מספיק מפותח כדי לקשר בין הרעב לבין הצורך לאכול, המוח צריך לקבל טלפון, הרעב אומר "זה מציק למוח", הוא מרים טלפון למרכז הבקרה "תביא עכשיו תיאבון לאכול" אבל מי שאצלו לא מפותח ועדיין לא קלט שהאוכל משביע, אצלו אין טלפון למרכז הבקרה שלו, כי אצלו זה לא במודעות.

וכן אדם שרעב לא יודע על מה הוא רעב בדיוק, אדם יאמר "אני עכשיו רעב ללחם" לא בטוח שהוא יודע בדיוק למה הוא רעב, הוא באמת רעב לתורה, והתורה הזאת כמובן תבוא רק על-ידי הכלים הגשמיים.

ועכשיו נבוא ונשאל מה קורה בימים כאלה שצריך לצום בהם? גם ביום הכפורים יש מתן תורה.

יום הכפורים זה לוחות שניות, זה גם מתן תורה, וזה בלי אוכל, יש גם תיקון כזה של מתן תורה בלי כלים, יש כל מיני תקונים, באופן טבעי כל פעם שאדם מקבל תורה צריך כלים, כמו שכל מצוה ומצוה צריכים כלים, ובלי כלים אי אפשר לקבל כלום, כי אם אתה אומר שהנשמה עצמה לא יכולה להיות בעולם בלי גוף, זה אומר שכל מילי דנשמה, כל המצות צריכים כלים, אתה רוצה לקבל הארת תפילין? חייב עור של בהמה. אתה לא יכול להגיד עכשיו אני אעשה יחודים וכך וכך, אף על פי שעיקר המטרה של הנשמה לקבל תפילין, זה לקבל את היחודים של התפילין, אבל אתה לא יכול להגיד את זה, אם לא תניח תפילין, אם לא תקח כבש ואת הצמר שלו ותעשה ציצית, עם כל הכבוד של כל היחודים וכל הכוונות, ויש אין סוף כוונות בציצית ותפילין, לא תצא ידי חובה כי הכלי מעכב, ובלי הכלי אי אפשר, כמו שאי אפשר לקיים את הנשמה בלי גוף בעולם כך אי אפשר לקיים "מילי דנשמה" בלי "מילי דגוף" אבל יש זמנים כמו יום הכפורים, כמו יום תענית, שאז העולם הוא חורג ממנהגו, חורג מהכלים שלו, יום הכפורים העולם מתעלה מעל הכלים שלו, זה יומא דנשמתא שלא צריכים את הכלים כל-כך, הנשמה נמצאת בעולם לא כל-כך בסיוע הגוף, כי הגוף הוא מעונה באותו יום, כאילו הנשמה נמצאת לבד בעולם, הגוף הוא משמש ככלי קטן, וודאי שאם לא יהיה גוף, לא תהיה נשמה, אבל הוא קצת דועך מתוך העינוי שלו, אז אפשר לקבל תורה בלי הכלי, זה ביום כיפור אבל לא בשאר השנה, לפעמים לא צריכים את הכלים, והתורה יכולה להינתן בלי זה, וזה תורה מאד מעולה, תורה שניתנת בלי כלים היא תורה יותר גלויה, וזה נקרא לוחות שניות, שזה התקבל ביום הכפורים, ותורה גלויה כזאת, זה מצד יום הכפורים, ומצד תשעה באב, או ביום תענית אחר של אבלות וכו'. זה אומר שהכלים קצת התרופפו, נשברו ולכן אי אפשר לנצל את הכלים האלה (סעודה) ביום הזה, אז מקבלים תורה באופן אחר, זה תיקון כזה שהכלים כאן לא יהיו בפועל, אי אפשר ביום כזה לקבל באופן אחר, אבל באופן רגיל, הצורה לקבל היא רק על ידי כלים.

בעניין קרבן כתוב דיני "מחשבת פיגול", לדוגמא קרבן תודה, נאכל ליום ולילה, אם חשב בזמן שחיטה לאכול את הקרבן למחר פיגל וחייב כרת על אכילתו, זה מובן, הוא

רצה לאכול מחר ואם הוא יאכל מחר זה נקרא נותר, ונותר זה חיוב כרת, אבל אם אדם חשב בזמן שחיטה להקטיר למחר את החלב פיגל וחייב כרת, והרי אם הקטיר בפועל שלא בזמנו את החלב, לא עבר איסור כרת וגם לא איסור לאו, הוא עבר איסור של "מקטיר שלא בזמנו", והוא לא איסור לאו. אז למה לגבי מחשבת פיגול של הקטרת החלב חייב כרת? מה כאן בדיוק העניין? אלא אומרת הגמרא: שהוקשה אכילת מזבח לאכילת אדם, הפירוש שמזבח אוכל, כביכול 'השם אוכל', הרי שולחן גבוה זה שולחן של השם, מה המשמעות של זה אנחנו לא יכולים להבין את זה, אבל יש פה "אכילת גבוה", הגמרא אומרת שמותר להקריב נדרים ונדבות למאן דאמר שמותר להקריב ביום טוב, (יש מחלוקת על זה, אנחנו פוסקים שאסור להקריב ביום טוב רק שלמי שמחה מותר) אבל למאן דאמר שמותר, הטעם הוא "שלא תהיה כירתך פתוחה וכירת רבך סתומה", רבך זה ה', וכי יש לו כירה אי אפשר להבין את זה, ה' אוכל, מה המשמעות של זה? זה מפחיד לשמוע את זה ועוד אני מצורף לאותה סעודה עצמה, שהרי מאותו אכילת גבוה, מתוך אותו הקרבן האדם אוכל, אם עכשיו היה הגאון מוילנא ויושב פה ואוכל ולא צריך להגיע לגאון מוילנא, החזון איש יושב פה עכשיו ואוכל, מישהו מסוגל לאכול איתו בשולחן? לא! לא מציאותי! עכשיו ה' אוכל, ואתה אוכל את אותו האוכל, והשם מצווה אותך להצטרף אליו, וזה כמו כפרה, כמו שהמזבח מכפר באכילתו, כך באכילתך יש כפרה, זה זמן כפרה באכילה, למשל לגבי חטאת כתוב "אכלו אותם אשר כפר בהם" כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, אמנם זה לא אותו דבר ממש כמו כפרת מזבח שהרי זה לא מעכב אבל זה מוסיף בכפרה, בוא תראה מה המשמעות של התחברות שיש על-ידי הכלים האלה ששמם סעודה.

אתה מגיע לסעודה של קרבן, אתה ממש מצורף, ועל-ידי זה הוא מעביר לך את המשמעות של הגבוה שיש בתוכו, לא רק מעביר לך את התורה, הוא עושה אותך משותף עם השם, השם כביכול "אוכל איתך ביחד", אלמלא מקרא שכתוב אי אפשר לומר את זה, בורא עולם כאילו מיסב איתך ביחד לאכול או בוא נגיד לא מיסב איתך ביחד, אתה אוכל שיריים אבל שיריים של בורא עולם.

אם עכשיו מביאים כל מיני שיריים מקברי צדיקים, היום זה כבר חלש דחלש לא מעריכים את זה, אבל פעם בדורות שעברו מי שהיה מקבל שיריים של צדיק זה היה מאד משמעותי, היה אחד הרופאים בחוץ לארץ רופא יהודי, שהיה רופא בינוני ברמה שלו, לא למד הרבה רפואה, והיה נותן כדורים לחולים, וכולם היו מתרפאים והרופאים הגויים התקנאו בו, הם למדו הרבה יותר ממנו רפואה, והיו הרבה יותר ברמה ממנו,

ושאלו אותו מה קורה עם כל הכדורים שלך שאתה נותן להם והרי הרמה שלך ברפואה היא ממוצעת, ואנחנו הרמה שלנו היא יותר גבוהה, ואנחנו לא מצליחים לרפא ואתה כן מצליח לרפא, מה הסוד שלך? אמר להם אני חסיד של בעל התניא, והוא נתן לי מהמצה שהוא השאיר בליל פסח, ואמר לי לפורר אותה בכל הכדורים שאני נותן.

וכן היה בירושלים דוקטור פולק, שהיה מרפא חולים באופן נפלא, והתרופות שלו היו מועילות הוא היה צדיק, כל מוצ"ש היה מקבל מהמהרי"ל דיסקין מהבשמים שהוא הריח בהבדלה, טוחן את זה, וכך היה מרפא, כלומר שיריים של צדיק זה משמעותי מאד, וזה אני אומר שיריים של צדיק כמו המהרי"ל דיסקין, וכמו בעל התניא שלפני מאתיים שנה, תיקח שיריים של הרמב"ם, שיריים של אביי ורבא, שיריים של ישעיה הנביא, ירמיה הנביא, יחזקאל הנביא, שיריים של משה רבינו בטוח מי שיאכל שיריים של משה רבינו, שיאכל מה שיאכל, ואפילו גם אם נרד פחות, משה רבינו רק נגע בזה, רק אמר לך "זה שיריים שלי", תאכל מזה אפילו שני קילו בשר, לא תצטרך לבית הכסא, בטוח.

ארבעים שנה במדבר, המן ירד לישראל בזכות משה רבינו ולא היה אף אחד שצריך לבית הכסא ארבעים שנה רצוף בזכות משה רבינו, בטוח שגם בבית המקדש שאכלו, כמעט לא היו צריכים לבית הכסא, מה שכתוב במסכת תמיד שבית הכסא של כבוד היה שם, זה רק בעלמא כזה, כמעט לא היה צריך, כי זה משונה מאד אם תגיד לא ככה, כי המשנה במסכת מידות מונה את כל מה שהיה בבית המקדש, והיה שם בית כסא של כבוד אחד בלבד, כמה כהנים יש שם כל יום וכמה לוים יש שם כל יום המשנה במסכת ערכין מונה, שלא פוחתים משני נבלים ואין מוסיפים על ששה, אין פוחתים משני חלילים ואין מוסיפים על שנים עשר, זה רק הלויים, והכהנים, כהני משמר כמה היו שם כל יום? אתה מחלק את כל הכהנים לעשרים וארבע משמרות, וכל משמרת לכמה בתי אב, כמה מאות כהנים כל יום צריכים להיות שם, ובית כסא של כבוד אחד! וגם האחד הזה בקושי צריך אותו, לא היה עליו שום תורנות, כתוב פעמים סגור פעמים פתוח, בקושי צריך אותו, כמעט לא הייתה פסולת, וכל זה בית שני, בית ראשון לא כתוב כלום בית ראשון הכל סתום וחתום מאיתנו, בית ראשון אפילו בית כסא אחד אני לא יודע אם היה שם, בית שני היה קצת גשמיות, טיפה יותר מבית ראשון, חמישה דברים חסרו, זה כבר אומר שחסר קצת מהאור של התורה, כמו שכתוב במהר"ל מפראג "כל החמשה זה הכל אור", וכל זה פלא גדול, כזה נס בית כסא אחד אולי בשביל כהן

אחד שנכשל בעבירה, אולי אחד שלא היה מכוון טוב, שהיה צריך להגיע להתפנות, אבל סתמא לא היה צריך.

למעשה, אנחנו אוכלים שיריים של משה רבינו עד היום, שכתוב בגמרא, "והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת", אמונה זה "סדר זרעים", "עתיך" זה סדר מועד, "חוסן" זה סדר נשים, "ישועות" זה סדר נזיקין, "חכמת" זה סדר קדשים, ו"דעת" זה סדר טהרות. למה אמונה זה נקרא "זרעים"? שמאמין בחי העולמים וזורע. הקדוש ברוך הוא הוריד לישראל מן במדבר ארבעים שנה, והמדרש אומר: שאלו תלמידי רשב"י את רשב"י: למה ירד מן כל יום שירד להם פעם אחת בשבוע-לכל השבוע או אפילו יותר מזה? שהרי לבורא עולם אין בעיה של מקררים שהרי הכל היה בנס, מי שהשאיר למחר היה בו תולעים, בשבת לא היה בו תולעים, סימן שהכל לפי המציאות, הרי לא שייך אצלם קלקול, כמו שלא היו צריכים כביסה ארבעים שנה, לא היה בהם רימה ותולעה ארבעים שנה, לא הוצרכו לנקביהם ארבעים שנה, אז אין בעיה לשמור את המן הזה כמה שרוצים, אז למה ירד להם מן כל יום, ענה להם רשב"י: "כדי שישאו עיניהם לשמים כל יום" כך אמר הרשב"י לתלמידיו. שכל יום ישאו עיניהם לשמים, לא שישאו עיניהם כפשוטו כמו בדרגה שלנו, הם לא צריכים כפשוטו, אלא שישאו עיניהם ברמה שלהם. וזו דרגה גבוהה מאוד. כמו שמצינו שמשה רבינו מרים את היד שלו אז עמלק מסתלק, וכן שמסתכלים על הנחש השרף מסתלק, אצל דור דעה פעולות אין סופיות טמונות במושג של "נושאים עיניהם".

"חדשים לבקרים, רבה אמונתך" כל יום אדם צריך לשאת את עיניו לשמים שוב ולהתחדש באמונה כי אם לא כן יש לו יצר הרע שמתחדש בכל יום, כל בוקר ובוקר הוא שיעור באמונה, אנחנו לא רואים את זה כל-כך אבל זה אכן כך, שהרי מספר הניסים שיש כל יום בבוקר זה מחייב להוסיף אמונה כי אם אתה רואה עוד נס, אז זה צריך להוסיף עוד אמונה, מוסיף אמונה למי שהוא מתגדל וחושב אמונה, אז אחרי כמה שנים הוא מרגיש ונהיה יותר מאמין, כי מוסיף אמונה רק למי שחושב ומעיין בדבר, זקני תלמידי חכמים כל זמן שהם מזקינים, דעתם מתיישבת עליהם, כי כל רגע נוסף להם אמונה, הרב מויז'ניץ האמרי חיים זצ"ל הקודם, שאלו אותו למה הוא לא מקדים את תפילתו והשיב "כיוון שכתוב זקני תלמידי חכמים דעתם מתיישבת עליהם, אז אני מרגיש שכל רגע אני יותר מיושב, אז עדיף לחכות, עוד חמש דקות"...

ביארנו לשאת עיניים כל יום זה ענין של תוספת אמונה, ומצב זה היה לעם ישראל במדבר ארבעים שנה, כשהם באו לארץ ישראל נאמר להם עד עכשיו הייתם בשמים,

ועכשיו אתם תהיו בארץ, דור המדבר זה נקרא בשמים, כי משה רבינו פני חמה זה כנגד השמים, ופני יהושע כלבנה זה כנגד הארץ, ועכשיו אומרים להם אותה אמונה שהייתה לכם בשמים, תאמינו גם עתה בארץ, כלומר עד עכשיו שהאמנתם ובא לכם לחם מן השמים, אתה יכול להגיד שהעננים מורידים לחם, עננים מורידים מים זה אני יודע לפי חוקי הכימיה פיזיקה והביולוגיה של העולם, שזה גם פיזיקה בעיקר רוחנית, שמתבטאת אצלנו בגשמיות, זה אותו דבר ממש, כמו ירידת לחם מן השמים, זאת אומרת יש חוק רוחני שאומר שמים יורדים מהשמים, החוק הרוחני הזה, זה חוק שהוא סתרי תורה, וזה מתבטא בגשם, אבל זה חוק רוחני שהוא סתרי תורה, אומרים חז"ל "גדול יום הגשמים יותר מקיבוץ גלויות, יותר מתחיית מתים", אתה יודע מה זה תחיית המתים? כל העולם מחכה לתחיית המתים, זה שיא, אתה מבין יש פה איזשהו גשם שיורד ממקום מאד גבוה כמו תחיית מתים, והוא עושה את הפעולה שלו, וזה מחבר שמים וארץ, וחיבור שמים וארץ זה תחיית המתים, כי השמים זה הנשמה והארץ זה הגוף, אם אתה מחבר אותם, "ישמחו השמים ותגל הארץ", אז זה תחיית המתים, זה השורש של תחיית המתים, אנחנו לא רואים את זה, אבל יש תחיית המתים נסתרת ביום גשמים, לכן יום הגשמים הוא יום רצון גדול וצריך להתפלל בו יותר והיה השבוע כמה פעמים כאלה עת רצון, זה סימן טוב מאד, סימן לעת רצון, סימן שיש תחיית המתים רוחנית, וכל אדם יכול לקבל מתחיית המתים הזאת לעצמו קצת, יכול להתחיות מזה, יש בו חלק מת, כל אדם יש בו חלק מת, יכול לחיות את החלק המת הזה. יום הגשמים אותו חידוש גדול שאתה אומר שכאן הלחם יורד מהשמים, בעוד שאין שום חוק, אין שום גיבוי, זה אומר ומראה שה' יתברך הוא עושה את הכל, ואין שום הבנה טבעית לזה, כך אותו דבר בדיוק גם במה שנראה לך שיש חוק ביולוגי שהארץ מוציאה את הלחם תדע ותכיר שזה אותו דבר כמו שיצא מהשמים, ממש אותו דבר, וכי יש סברא שהארץ תוציא לחם יותר מהשמים?! לא, דווקא השמים יותר יכולים להוציא יש להם יותר כוחות, יותר אנרגיה ויותר מים, והארץ יש בה הרבה חול, וכל מיני פסולות שאין את זה בשמים, אז כמו שראית עכשיו שירד לחם מהשמים, ואתה לא מבין את זה, אז גם שיוצא מהארץ

זה אותו הדבר בדיוק, רק אתה רגיל לזה, וזה הפירוש: "מאמין בחי עולמים וזורע", אני מאמין עכשיו כמו שהייתי מאמין ארבעים שנה במדבר.

משה רבינו נפטר בז' אדר ואז פסק המן מלרדת, ושלושים יום אכלו ישראל מהמן שנשאר בכלים, כבר לא ירד מהשמים כי משה רבינו הסתלק לא רואים את הגילוי

משמים כל-כך, רק רואים זכר לזה, ואחרי שגמרו לזכור שלושים יום, ששלושים יום זה זמן של "זיכרון", אמרו להם: "עכשיו תזרעו", אבל לזרוע בתורת שאתה יודע עכשיו שגם הלחם היוצא מן הארץ זה יורד מהשמים אותו דבר בדיוק, כלומר: אותו גשם שיורד עכשיו מהשמים הוא המוציא את הלחם מהארץ, למעשה במדבר זה נעשה בקיצורי דרך, במקום שירד גשם מהשמים ויוציא לחם מהארץ, הוא מקצר את הדרך ואומר "אני באופן ישיר יוריד לך את הלחם מהשמים" כי מי שהוא ישיר קרוב לה' בלי אמצעי כמו דור המדבר שאצלם לא היה אמצעי להתקרב לה', אלא זה עצמו נטו של קירבה, אז בתורת שכזה תקבל מיד מהשמים את הלחם עצמו, אחר כך שנכנסים לארץ זה כבר מתחיל להיות פחות, יותר אמצעי, אני צריך להגיע לאיזה משהו כדי להתקרב לה', אני לא יכול להגיד אני מתקרב לה' נטו, צריך איזה אמצעי מסויים בשביל שלא לשמה, שבזה אני מתקרב לה', אם יהיה כך וכך, יהיה לי כך וכך, מצד שלא לשמה אני אתקרב לה' אני צריך איזה סיוע מסוים, אז גם הגשם כבר לא יוריד לך מהשמים מיד את הלחם, אלא על-ידי סיוע, הוא יוריד את המים, והמים יכנסו לארץ והם יוציאו את הלחם, כי כבר יש צד שלא לשמה, אבל בעצם זה אותו נס עצמו, ואדרבה יותר קל באמת להוריד לחם מהשמים, שהרי השמים זה למעשה המקור של הארץ, אז אם במקור עצמו לא יהיה לחם, אז בתחנה כן יהיה? אתה רואה שכל הארץ מה שהיא מתפרנסת זה מהשמים, אז אם מן הארץ עצמה שהיא בסך הכל רק מתפרנסת מהשמים, יכול לצאת לחם, כל שכן מהשמים עצמם שהם מפרנסים את הארץ, בטח שיכול לצאת לחם אלא לא ראויים לזה כי לחם מהשמים בלי אמצעי זה רק מי שעובד את ה' בלי אמצעי, זה נקרא לשמה.

לשמה זה אותיות משה, משה רבינו זה נקרא, "לומדי תורתך לשמה", משה רבינו היה אצלו "לשמה", שלא צריך שום אמצעי, הלשמה זה המציאות זה כמו נשמת חיים, וכי אתה צריך איזה אמצעי לנשום אם הנשימה זה לגוף, אז תורה לשמה זה הנשימה של הנשמה, כלומר האוויר שלנו מחייה למעשה את הגוף, ואתה מבין שזה חיים, וכאן זה נשימה של תורה, זה מחייה את הנשמה באופן ישיר, זה ישיר לנשמה, כמו שהיום עובר כל דבר דרך הגוף, אבל בזמן דור המדבר או בזמן בית המקדש, היה עובר ישר סטרילי לנשמה, קטורת זה ריח שהנשמה מריחה, היום אנחנו מריחים ריח וזה מאד חלש, כי הגוף צריך להריח בחמשת החושים שלו. וכיוון שכתוב "כל הנשמה תהלל יה הללויה" הוא צריך עכשיו להעביר מחמשת החושים האלה לנשמה, כי צריך להעביר את זה דרך הדבר הגשמי, אז כבר לא כל-כך תופסים את הריח, אבל קטורת זה לא עניין שצריך להעביר דרך החוש הגשמי, זה מקבל מיד בתוך הוריד, כמו שיש היום אינפוזיה, אם

אדם נמצא במצב יותר קשה, כדורים לא יועילו כי זה צריך לבוא דרך עיכול ובעיכול יש ברוטו אז נותנים לו לוריד ישר, ושהוא מגיע ישר לוריד זה שונה כי זה מגיע ישר לדם לא מקבל את זה דרך העיכול. וזה נקרא ישיר. הקטורת שהיתה בבית המקדש, זה היה ריח שלא עובר דרך הגוף, דרך חמשת החושים, שצריך לעבור דרך האף, והאף יש לו הרבה ברוטו, יש שם חרון אף, חרון אף זה הסתר פנים כזה, הוא צריך לעבור דרך כמה ורידים להגיע למוח, ואז המוח במרכז הבקרה תפס משהו קטן ואומר "יש כאן איזה גירוי של עצב ששמו ריח" וזה עובר כמה וכמה תחנות, ההבדל בין עיכול של כדור לדרך הוריד זה לא הבדל כ"כ גדול, אני לא יכול לתאר אף פעם את המשל כמו הנמשל, כיוון שהמשל הוא גשמי והנמשל הוא גשמי, אז ההבדל בניהם הוא לא כל-כך גדול, הוא רק הבדל יחסי לא הבדל מהותי, אבל כשאתה אומר משל ונמשל ברוחני, אומרים את זה רק כדי לשבר את האוזן, גשמי כלפי רוחני זה הבדל שמים וארץ זה הבדל מהותי, רק אנחנו אומרים משל כדי לקרב את זה קצת לשכל, אבל זה לא מבטא, תמיד המשל הוא חיוור לעומת הנמשל.

אכילה בבית המקדש זה גם אותו דבר, זה אכילה ישירה לנשמה, "מזבח אוכל, כהן אוכל" מה המזבח אוכל את האמורים ולא שייך אצלו פסולת, הוא אוכל את הכל בשווה, שייך אצלו לומר עיכול?! אמנם כתוב "התעכל הבשר במזבח" אבל לא שייך להגיד מיצי קיבה אין בו ולא שייך בו את העיכול, לא שייך להגיד בו את כל הברוטו הזה, אותו דבר כהן, שאוכל בקדשי קדשים שקדושתם חמורה (שלא כתרומה שמותר לכהנות לאכול) ולפנים מהקלעים בלבד, דווקא בתוך העזרה, מי שנכנס בתוך העזרה הזאת בטומאת מת או אפילו טומאת שרץ במזיד חייב כרת, בשוגג הוא מביא קרבן, זה מקום מאד קדוש, אתה הולך ואוכל שם עכשיו סעודה בשר, זה כבוד המקום? ואתה חייב דווקא לאכול שם, אם תצא משם ותאכל את זה חוץ לעזרה אתה עובר בלאו (יוצא נפסל רק מחוץ לירושלים).

אם כן תבין לבד שזו סעודה אחרת לגמרי, זה נקרא אכילה של נטו, הכל נבלע בלי עיכול גשמי, ובקרבן זה למעשה הצירוף של אכילת מזבח ואכילת אדם. ילד בן שלוש עשרה שרק אתמול היה לו בר מצווה אין לו הרבה שכל, יש לו כבש שקיבל מאביו, אמר "הרי זו חטאת", בכוונה מינימאלית, על-ידי הקדשה זו נהיה פה עכשיו כזאת קדושה עצומה שיש פה גם אכילת מזבח וגם אכילת כהן שהוקש למזבח, ילד בן שלוש עשרה, שמע שיש מצווה להקדיש "חטאת", אמר "הרי זה חטאת", תראה מה קרה על-ידי כך, הרי כל סדר קודשים הוא סדר קשה, גירסאות על גבי גירסאות, וקושיות על גבי קושיות,

המון גירסאות ולא יוצאים בשלום, כל הפלפולים האלה זה לא סתם, זה מראה לך איזה קדושה נפעלה בדבר הזה על-ידי המילים האלה, אם אתה תופס שאפשר לפלפל ב"הרי זה חטאת". וזה לא אנחנו מפלפלים פה, כל הפלפול של התורה נמצא למעלה בשמים הוא פלפול אין סופי בקודשים, וזה נפעל על-ידי משפט אחד שאדם אומר "הרי זאת חטאת", ועל-ידי כך מגיע מצב של אכילת מזבח ואכילת אדם, כזה עילוי גדול קורה, שני דברים אתה צריך ללמוד מזה: א) צריך ללמוד מה זה בן אדם, ומה הוא עושה על-ידי שלוש מילים. ב) שים לב את גודל הקדושה שחלה פה שע"י ג' מילים נפעל פה "אכילת מזבח" ו"אכילת אדם".

כתוב בתורה "ריח ניחוח אעזה לה'" אומר רש"י: ריח ניחוח אישה לה'- ש"אמרתי ונעשה רצוני". כלומר כל דבר שנברא בעולם יש לו רצון של ה'. ונבאר, כשם שבאדם הראשון היו את כל האנשים שיהיו בעולם, (הגויים זה בהסתר זה הברוטו של האדם הראשון, נקרא להם הציפורניים והשערות של האדם הראשון) ונשמות ישראל זה באתגליא, ישראל זה נקרא עצם האדם הראשון, משה רבינו בא מהמוח של האדם הראשון, האבות מהלב, עבודה שבלב, זו תפילה, יש אנשים שבאו מהידיים של האדם הראשון, מהרגליים של האדם הראשון, כל אחד לפי דרגתו, כל דור לפי מצבו, בימינו זה "עקבתא דמשיחא", כולם מהעקב של האדם הראשון, העקב הזה מאד משמעותי, "נסתכלתי בשני עקביו ודומים לשני גלגלי חמה" זה לא עקב פשוט!

העקב של האדם הראשון הוא יותר מאיר מהגלגל חמה! לא אצלנו, שגלגל חמה אצלנו רואים אותו ממרחק של מאה חמישים מיליון קילומטר, זה מרחק עצום, אז כבר לא רואים אותו כל-כך, ואם מאה חמישים מיליון קילומטר אתה רואה אותו ככה, מה אם תתקרב אליה, והעקב של האדם הראשון כמו גלגלי חמה, כלומר יותר מאיר מגלגל חמה שאתה מתקרב אליו ממש...

אז כשם שבאדם הראשון, כל האנשים שבעולם נמצאים בתוכו, גם הכבש הראשון שהיה בעולם, כל הכבשים שבעולם נמצאים בתוכו. הכבש הזה הגיע למזבח עשה את התיקון שלו. זה אומר שמבראשית מהכבש הראשון של בראשית, דיברו על איך הוא התגלגל בכל הדורות וכל מה שעבר עליו בגלגולים, דור אחד גוי אכל אותו, דור אחד רשע עשה מה שעשה בו, אחד חרש בו כלאיים, לפני עשר דורות, לפני עשרים דורות, היה הרבה היסטוריה, עכשיו הגיע הכבש הזה לתיקון שלו מהכבש של בראשית זה מתקן את כל הגלגולים שלו עד הכבש הראשון, "עכשיו נעשה רצוני", "אמרתי ונעשה רצוני". זה הגיע לתכלית שלו. ואין תכלית יותר מאשר להתקרב לה', וזה מסלק את

כל החסרונות למפרע. לכן גם כל קרבן מסלק את כל העבירות למפרע, כמו שהכבש הזה נתקן והוא "נעשה רצוני" למפרע מבראשית, אז כל העבירות גם מסתלקות על-ידי כך, עכשיו התברר שכל מה שהיה באמצע בטל, מכוח הקדושה של הקרבן, כמובן זה קדושה עצומה של הקרבן, שאנחנו לא מבינים את זה, וכזה דבר שאמרתי "נעשה רצוני" זה גדר שה' אוכל את זה, זאת אומרת: "מקבל את זה" דהיינו חוזר למקור שלו, "אני בראתי דבר כדי שיחזור למקור שלו", כל מה שנברא בעולם יחזור למקום שלו, שיחזור טוב למקור שלו, זה המטרה של הכל, לחזור שוב למקור של בראשית, שבראשית זה היה הכל מתוקן, והמטרה של כל העולם לחזור לבראשית. זה נקרא תחיית מתים, תחיית מתים לפני שהיה את חטא האדם הראשון, אותו "אמרתי נעשה רצוני" שהוא למפרע, אדם גם כן משותף באכילה הזאת, וזה מאד משמעותי הקדושה הזאת.

אתה לא חי את המציאות

כולנו יודעים שהיצר הרע הוא גדול כמו שאומרת הגמרא "לעתיד לבוא מביא הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נראה להם כהר גבוה, רשעים נדמה להם כחוט השערה", אדם רשע לא מבין מה זה יצר הרע, אבל אדם צדיק הוא רואה מה זה יצר הרע, ככל שהאדם יותר צדיק כך הוא יותר מבין שהיצר רע הוא גדול, אדם רשע חושב שהיצר הרע זה דבר מובן מאליו, אך כולנו רואים שהיצר הרע הוא כמו הר גבוה, ליצה"ר אין גיבוי לכל הפיתויים שלו ובכל זאת הוא מנצח, וזה אומר שהיצר הרע הוא מאד גדול, וכדאי לדעת שהיצר הרע הוא מאד גדול, כי רק רשע חושב שהוא לא גדול שנראה לו "כחוט השערה" לעומת הצדיקים שנראה להם היצה"ר כהר גבוה.

הגמרא אומרת "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו" לא רק גדול בפועל אלא גם בהבנה, כלומר ככל שהאדם הוא יותר גדול כך הוא מבין שהיצר הרע הוא יותר גדול, כמו לעתיד לבוא, ממילא כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו כולל שני דברים ואחד תלוי בשני: שלצדיק יש לו יצר הרע גדול יותר, והצדיק מבין עד כמה היצר הרע גדול.

צריך לדעת שהיצר הרע הוא גדול מאד אבל מצד שני חייב להיות שיש כח הפוך כנגד, כי זה כנגד זה עשה השם, ובכך אפשר לנצח אותו, ולכן יצר הטוב צריך להיות יותר גדול, כי ליצר הטוב יש גיבוי לעומת היצה"ר שאין לו גיבוי, כי לשקר אין רגלים, ולאמת יש רגלים, וממילא חייב להיות שיצר הטוב יהיה יותר גדול.

לכל מעשה בעולם יש בו יצר הרע וכנגדו יש יצר הטוב זה כנגד זה, לדוגמא: שנאת חינם, ודאי שיצר הרע של שנאת חינם הוא מאוד גדול, אבל אם נשאל שאלה מצחיקה

קצת מה הם שני הנבראים הכי קרובים בעולם? לנו נראה כי יש הרבה דברים שקרובים כגון שולחן וכסא וכו', אבל התשובה היא שני יהודים, אין לך קירבה בעולם יותר גדולה משני יהודים, לדוגמא תיקח טפט ותדביק לקיר והטפט יהיה מודבק אל הקיר היטב עד שקשה להוציא אותו, בכל זאת החיבור הזה הוא חיבור מלאכותי בידי אדם, כי רק לקחו דבק והדבקו שני דברים, אבל חיבור של שני יהודים זה בא מדבר אחד שהשם חיבר אותם זה לא שני דברים שחיברו אותם בחיבור חזק כמו טפט לקיר או שטיח לרצפה, זה הרבה יותר מזה, כי שני יהודים זה דבר אחד, כי באמת כלם באו ממקום אחד, כלם באו מנקודה אחת, כמו שנאמר "כי אחד קראתיו", ממילא הדבר הקרוב ביותר בעולם זה שני יהודים.

צריך ביאור למה היצר הרע של שנאת חינם הוא גדול מאוד, מי שפוקח את עיניו רואה ששנאת חינם זה יצר הרע מאד קשה, אעפ"י שיצה"ר של שנאת חינם משוגע שאין לו גיבוי אין לו שום הצדקה והוא טיפש. נשאל עוד שאלה, מהו המרחק הגדול ביותר שיכול להיות בין שני אנשים בעולם? התשובה היא שני יהודים, אפילו יהודי וגוי לא רבים כמו שני יהודים, כי זה לעומת זה עשה אלוקים. גוי כיון שהקירוב שלו הוא לא גדול כל כך, ממילא גם הריחוק שלו הוא לא גדול, אבל שני יהודים שיש להם אהבה גבוהה כל כך שהם אחד, אז גם השנאה זה כנגד זה חייב להיות כך, היצה"ר של שנאת חינם זה הכח ההפוך כנגד הקרבה שיש בין שני יהודים, אז עכשיו אנחנו מבינים למה היצר של שנאת חינם הוא כל כך גדול, ומזה אנחנו יכולים להבין כיצד אדם יכול לחשוב יומיים איך הוא יציק לשני, וכל זה מחמת שיש לו אינטרס, לפני בחירות אפשר לראות את זה טוב יותר, אדם יושב חודשים שלמים באיזה מטה בחירות וחושב איך להשפיל את השני יותר במיומנות, לבייש אותו יותר בצורה כזאת או כזאת, לפגוע בו, ואני מבטיח לכם שאם היה לו אפשרות ללחוץ על כפתור והשני יעזוב את העולם הוא היה עושה את זה, אעפ"י שהוא הורג בן אדם הוא לא ירגיש.

וכנגד זה תבין כמה יצר טוב של אהבת ישראל כי זה לעומת זה עשה אלוקים, כי מכוח ההסתר אתה רואה את הגילוי, והגילוי תמיד יותר מההסתר, גילוי זה האמת וההסתר הוא שקר, האמת יש לו רגלים ולשקר אין רגלים, ודבר שאין לו רגלים בסוף הוא נופל, כמו סביבון שאין לו רגלים שלבסוף נופל, לעומתו שולחן שיש לו רגלים הוא לא נופל, כי האמת יותר מהשקר, מכוח ההסתר אתה רואה את הגילוי. לדוגמא: את ההסתר פנים של השואה אי אפשר להסביר ואי אפשר להבין ורק בעולם הבא נבין, וכנגד כזה ריחוק חייב להיות הקירוב גדול, כשם שאי

אפשר למדוד את הריחוק של השואה, כך אי אפשר להסביר את הקירוב שכנגד, כי זה לעומת זה עשה האלוקים, ולכן תשעה באב נקרא מועד, כי החלק הזה של הקירוב הוא כנגד הריחוק.
העולם הזה הוא עלמא דשקרא והריחוק נראה קצת יותר מהקירוב, ולכן כנגד הריחוק שאנחנו רואים היום חייב להיות קירוב והקירוב הוא יותר מהריחוק, הקירוב הוא לעולם ותמידי והריחוק הוא רק ארעי, הריחוק אין לו רגלים החלק הרע של העולם ייפול לבסוף, אם החלק הרע שהוא כמו סביבון בלי רגלים והוא כל כך חזק, כמה חזק החלק הטוב שכן יש לו רגלים.
"ואהבת את השם אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", לנו נדמה שפירוש הפסוק שאפילו השם יתברך לוקח את נפשך אתה חייב לקבל את הדין, אבל לא זאת השלמות לקבל את הדין, לא כתוב כאן שאתה חייב לעבוד את השם יתברך גם במצב קשה ולקבל את הדין עליך ולקיים כי אתה חייב את זה, לא זה מה שכתוב כאן.
אמא שיש לה בן שנולד אחרי עשרים שנה ואומרים לה שהוא צריך השתלה לאיבר מסוים שאפשר לקחת אותו מהאם, ושואלים את האמא את מקבלת את זה עליך? היא עונה "לא רק שאני מקבלת את זה עלי אלא אני אעשה את זה אפילו אם תגידו לי שאפשר שמישהו אחר ייתן את האיבר אני לא מוכנה לשמוע, אני מתעקשת שדווקא אני", כך אמא תגיד, כמו שראינו בשואה שאימהות הצילו חיי בניהם במוות של עצמם.
אז כשאומרים "ואהבת את השם אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" זה אומר לאהוב את השם לפחות כמו אמא שאוהבת את הבן שלה, לא רק שאתה תקבל את הגזרה אלא הפוך שאתה תרצה את זה. ואם תשאלו איך אני יכול לרצות כזה דבר, לכאורה זה מאד קשה, התשובה היא שמונח באדם כוח כזה גדול לרצות אפילו דבר כזה קשה, אנחנו לא יכולים להבין את המעשה של יוסף משיתא שעשו לו כאלה ייסורים קשים, והוא אמר "אוי לי שהכעסתי את בוראי" הוא לא אמר אוי לי על הכאבים, אלא הכאב הזה שהוא הכעיס את השם יותר כואב לו מהכאב של הייסורים, זה דבר שלא נתפס, הוא לא עבר הרבה ימי כיפור בין הפעם הראשונה שהוא נכנס לקה"ק לבקשת המלכות לפעם השניה וכי הוא שמע שיחות מוסר? לא, אלא ברגע אחד זה היה, השתנה ברגע אחד מפושע ישראל שנכנס להוציא את המנורה מבית המקדש שבזמן החורבן שכולם הצטערו, הוא הוציא את המנורה מפני שוחד שהוא רוצה לקבל, וברגע אחד תוך שנייה אחת הוא נהיה צדיק ומשתנה הרע שהיה קודם נהפך לטוב, יש כוח מאד חזק באדם, רק השאלה איזה צד תופס אותו צד הטוב או צד הרע.

אדם יש לו אישיות והאישיות שלו זה כוח עצום "צלם אלוקים", צלם אלוקים פירושו כביכול כמו השם, השם נתן לאדם כוח כמעט אין סופי, (הכח הוא כח סופי אבל כמעט אינסופי, ברוחניות זה נקרא כמעט אין סופי) והכוח הזה קיים, השאלה היא מי תופס את הכח הזה החלק הרע או החלק הטוב. לדוגמא: יוסף משיתא שמובא בחז"ל שרואים שם מצד אחד כח עצום של רע ובאופן קיצוני לאחר מכן כח הפוך חזק של קדושה הפשט פה שזה אותו הכח בעצמו נהפך, ולא כח רע שמתבטל, אלא אותו כוח עצמו נהפך לפי הבחירה לטוב.

כל המידות של האדם זה ג"כ כך, לדוגמא יצר הסקרנות, אחרי בחירות כולם רוצים לדעת מה היו התוצאות אולי זאת סקרנות לשם שמים ואולי לשם עצמי, אם זה לשם שמים זה לא צריך להפריע בתפילה בבוקר, והאמת שזה לא בדיוק לשם שמים אלא זה לשם סקרנות, יש כאן משחקי כוחות כמו במשחק כדורגל, שיש כאלה שזה מעניין אותם עד כדי כך שנוסעים לחו"ל בשביל לראות משחק, הם מוציאים המון כסף, לישון שם חודש בבית מלון שלא נוח, על מנת לראות את כל המשחקים, ויש כאלה שיושבים בבית ליד מסך חודש, שעות על גבי שעות ומתעניינים בזה עד כלות הכוחות, זה יצר הסקרנות, כל העיתונים היום פונים ליצר של הסקרנות הרי בעלי העיתונים מאוד עשירים ומפיצים את העיתונים בכל העולם וחוטפים אותם, כל זה בנוי מסקרנות, מה יש לראות בעיתון? אין דבר מועיל בעיתון, דבר שאתה צריך לדעת תדע גם בלי העיתון אלא זה בנוי על יצר הסקרנות, מה זה חדשות, עושים צליל מיוחד לפני החדשות כאילו זה דבר הכי חשוב בעולם "הנה החדשות", ממה זה בנוי מה יעזור לי מה שאמר זה לזה, וכי זה מעניין מישהו, וכי זה יעזור לי במשהו?! ודאי שלא, אין נפקא מינא בזה כלום וזה ידוע לכולם הסקרנות הזאת גורמת לאדם לשבת ליד המסך כל יום שלוש שעות ויותר, ולקנות כל מה שצריך לזה, וזה עולה המון כסף, אפילו אם אין לאדם כסף הוא לווה העיקר שיהיה לו את זה בבית, שיהיה לו מאיפה לפרנס את יצר הסקרנות שלו, אז אם אתה רואה שהסקרנות כל כך חזקה בצד הטומאה, אז תבין כמה גדולה הסקרנות בצד הקדושה הרי זה לעומת זה עשה אלוקים, אם זאת הסקרנות במילי דעלמא נבין מה הסקרנות במילי דשמיא, היום ישנם שחקני כדורגל שמרוב הדבקות שלהם במשחק יכולים לקרוע את השריר ולהמשיך לשחק בדבקות כזאת בלי להרגיש כאב במשך משחק שלם, אז מה נאמר בדבקות האמיתית בהשם יתברך, לאיפה אפשר להגיע?! כי אם דבר גשמי יכול להוציא כל כך מהרגשה גופנית אז דבר רוחני יכול לגרום לך הרבה והרבה יותר מזה, עכשיו הזמן להתחזק, הכוונה להתחזק זה לדעת שלא מבקשים מאתנו דבר חדש, אלא

מבקשים רק את הקיים, דהיינו להסית את הקיים משמאל לימין. הקיים קיים, אתה רואה את הכוחות של הנפש שלך שזה קיים רק תזיז אותם לצד הנכון.
מישהו שהרגיז את חבירו ופגע בו בנקודה רגישה, החבר יכול להיות חיוור כמו שלג ולהיות אויב שלו לכל החיים בגלל זה, אפילו אם אמר לו רק מילה אחת בשוגג, שאפשר לדון אותו לכף זכות, בכל זאת הוא עלול לשנוא אותו כל חייו שנאה נוראית ואם הוא לא יעצור את השנאה הזאת, זה מחלחל בשנאה נוראית, אז אם ככה מחלחל הכבוד של עצמו שזה כבוד מדומה שזה לא אמת, שאין לו שום משמעות, אז איך צריך להיות ההרגשה והחלחול של הכבוד האמיתי שהוא כבוד השם פי חמש מאות שהרי מידה טובה מרובה פי חמש מאות ממדה פורענות. הרי מה הכוונה שחברי פגע בכבודי מה קרה כאן וכי הוא הוציא לך כוס דם? לא, הפיל עליך דלת על הרגל? לא, אז מה קרה תסביר מה קרה, אלא יש עניין של כבוד השם, כבוד השם בעולם צריך להיות אצל כל יהודי עד הסוף, כמו אצל גדולי עולם, שראינו אפילו קוצו של יוד הכי קטן זה היה עולה אצלם במחיר הכי גבוה שיש, וזה למעשה הכוח שניתן לאדם, וכאשר הוא לא לוקח את הכח הזה לצד הימין לכבוד השם הוא לוקח את זה מצד שמאל הכבוד העצמי, אם אתה לא מאכלס את זה בצד הטוב אז יבוא הרע וישתלט עליו, כמו בית שאתה לא גר בו עשר שנים, אפילו תנעל אותו טוב, הקירות כבר יהיו מעופשים ומלאים תחב וכל מיני שרצים, כי בית שומם מגדל דברים לא טובים, גם בכל דברים אחרים שאתה לא משתמש בהם זה כך, דבר שאתה לא שם בו דבר טוב נכנס בו דבר רע כי זה לעומת זה עשה האלוקים.
העולם מורכב מטוב ורע ואין משהו אחר בעולם, העולם הזה בא לצורך בחירה בין טוב לרע, לכן אם אתה לא מכניס טוב אז נכנס הרע, אם אתה לא מנצל את הכוחות לכבוד השם, אז זה בא לכבוד עצמך, וזה החלק הרע.
יש כבוד עצמו, ויש כבוד השם ואלו שני דברים סותרים, כבוד השם זה החלק הטוב שבכבוד, "למען יזמרך כבוד ולא ידום" אומרים חז"ל "הנשמה נקראת כבוד" יש לה כבוד השם, "כבוד השם עליך נגלה" זה חלק הנשמה, חלק הגוף אומר שזה הכבוד שייך אליו הגוף לא מכיר את השם, לכן הוא אומר שחלק הכבוד שייך לו, לעומת זאת הנשמה מכירה את השם כי היא נמצאת בכסא הכבוד, כסא הכבוד פירושו שהכבוד שייך להשם, אבל הגוף שמכיר רק את עצמו אומר הכבוד שייך לי, וזה המחלוקת, אם כבוד השם, אז כבוד עצמך כבר לא יהיה, זה סתם טיפשות לחפש כבוד לעצמך, לכן אם נבוא בשאלה לאדם שנפגע מה קרה לכבוד שלך, התשובה האמיתית תהיה "כלום",

כיוון שכבוד השם כן מונח בתוכי, ולא הכנסתי את הכבוד למקום הנכון אז כבוד השם הלך לכבוד עצמי, כבוד השם הוא קיים ודאי, רק שאני גנבתי אותו לכן עכשיו כבוד השם מדבר בתוכי, רק אני גנבתי אותו לעצמי אז מה הצער שמצער אותי באמת זה כבוד השם, זה כן מצער, לקחתי כבוד השם והשתמשתי בו לעצמי, זה מה שקרה פה, שאדם נפגע לא קרה משהוא ספציפי, לכן אתה לא יכול להסביר את זה, אז ההסבר הוא הייתה פה גניבה, וסימנך "כי גנב גנבתי" כל גלות מצרים הייתה ע"י גניבה, החלק הרע שבעולם הוא לא קיים, הוא רק יכול לגנוב לנו וחוץ מזה אין לו משלו כלום, גלות מצרים התחילה ע"י גניבה, וזה "כפליים כיוצאי מצרים עמדו להם לישראל נביאים" כיון שגלות מצרים זה גניבה, וגנב משלם תשלומי כפל, אז לכן הקדושה גבתה כפליים, וקיבלה פי שנים נביאים מיוצאי מצרים, אתם גנבתם ששים רבוא, אז תחזירו פי שנים כיוצאי מצרים כי זה גנבה, מכאן אתה למד שכל החלק הרע זה רק גנבה, יש פה גנבה מכבוד השם, כבוד השם זה האמת, ושנפגעת זה סימן שהשתמשת בכבוד השם לעצמך. נשאל שאלה אם אדם מכבד את השם, אפילו כבוד חיצוני, כגון שהוא לא מדבר בבית כנסת, מקפיד לא לדבר עד אחרי התפלה, מקפיד לא לישון בבית כנסת לא לאכל בבית כנסת, תגיד לאדם כזה שהוא לא יפגע אם מישהו יפגע בו, הוא יגיד לך מה הקשר? למה שאני לא יפגע? אבל באמת יש קשר אם אתה מקפיד על כבוד השם, זה אומר שהכבוד שיש בתוכך הולך לכיוון של הימין, כי השמאל אין בו כלום, הוא רק יכול לגנוב, וכיון שאתה שם את הכבוד במקום הנכון ממילא אין לצד הרע כלום, יוצא מפה שאם אדם רוצה להתחזק בבין אדם לחבירו, הוא צריך להתחיל קודם בין אדם למקום, אם הוא אומר "אני לא רוצה עכשיו לשמוע את התוצאות של הבחירות" אין לי סקרנות, איך אתה יכל לומר שאתה לא רוצה לשמוע את זה אתה שקרן, רק אם תצליח להסיט את הסקרנות שלך היום לתורה, מחר לא תרצה לדעת מה התוצאות של הבחירות, כי זה כבר הלך למקום הנכון, כי כל מה שאתה רוצה לדעת מחר את התוצאות של הבחירות, זה מחמת הגנבה שבדבר לא מחמת האמת, כי מה הנפקא מינא מי זכה בבחירות, זה רק גנוב, לכן אם עכשיו אם אתה תצליח לשים את הסקרנות שלך בתורה ויותר להתעניין בתורה ממילא לא תסתקרן בדברים אחרים, זה קצת עבודה צריך לתפוס מה שמעניין אותך בהתחלה, ולכוף את עצמך קצת תחילה כי כל ההתחלות קשות, אבל אחר כך זה רץ לבד, כי אין דבר מעניין בעולם כמו התורה, כי אין דבר אחר בעולם חוץ מהתורה, ממילא כל המעניין בעולם זה רק התורה, לכן אם אדם קצת יתמיד בזה אז זה יהיה ככה, ממילא לא תרצה לדעת מה פלוני אמר, ומה אלמוני אמר.

וכן אדם שלא רוצה להיכשל בעבירות הוא צריך לדעת שלא רק בשעת מעשה העבירה צריך להתגבר כי בשעת מעשה זה מאוחר להתגבר כי יש כוחות שיהיה לך מאד קשה להתגבר עליהם, אם אתה רוצה להתגבר אתה צריך לפני המעשה, דהיינו כל הכוחות הקיימים בך תנצל אותם לטוב מפני שאם לא תנצל אותם לטוב על כרחך הם יהיו מנוצלים לרע ואז לא תוכל להתגבר על היצר של העבירה כי אי אפשר לבלום בכח, הכח הזה כמעט בלתי אפשרי לבלום אותו השם עשה אותו, אי אפשר לעצור אותו אבל אפשר לנצל אותו למשהו אחר טוב כדי שלא ייגנב הכח ע"י הרע, ולכן החמירה התורה על גנב יותר ממזיק, מזיק ששבר דבר יקר בפני הבעלים לא משלם כפל רק את הדבר ששבר, לעומת זאת גנבה אפילו איש אחד באמריקה עשיר כקרח, ויש לו שקל כאן ומישהו גנב את אותו שקל, חייב הגנב כפל אעפ"י שהבעלים אפילו לא יודעים שנגנב להם, כי הגנבה היא הקלקול של מצרים שהקדושה נגנבת ע"י הטומאה, הטומאה גונבת מהקדושה לכן הגנב שעושה מעשה כזה הוא מחזק את הגנבה שיש בעולם, הגמרא אומרת "עכברי רשיעי" מפני שהם גונבים, יצר הרע הוא עכבר הוא מתפרנס מהגניבה, אין לו כוח אחר כי שקר אין לו רגלים, אין שום מקור לרע הוא רק יכול לגנוב מהטוב לא יותר מזה, אז כל הכוחות שאנחנו אוספים בקדושה נשארים ומה שלא משקיעים זה נגנב ממילא, ליצר הרע יש ידיים ארוכות מה שלא נכנס בקדושה כבר מעניין אותו והוא לוקח לעצמו, החובה עלינו היא שכל דבר ישמש לקדושה לדוגמא סקרנות להשתמש בה לקדושה וכו' וממילא זה כבר לא רע, אבל אדם שמשתמש בה לרעה אז הוא כמו גנב שקונה בשינוי מעשה. גנב שעושה שינוי מעשה, הוא קונה את החפץ הוא לא צריך להחזיר לבעלים הוא אמנם צריך לשלם כסף, אבל לא את הגניבה כי זה כבר השתנה, ואם אדם משתרש הרבה בסקרנות והוא קונה אותה בשינוי מעשה ממילא יהיה קשה להחזיר לקדושה, יצטרך תשובה, צומות, צדקות וזה כבר קשה יותר, אם אתה עדיין לא השתמשת הרבה אתה יכול להחזיר את זה מהר מאד, לא צריך דמים לשלם, עדיין זה לא נשתרש בחלק הרע, ועדיין אין פה שינוי מעשה שקשה להחזיר.

אדם אומר "כוחי ועוצם ידי אני יצליח" מה הגיבוי שלך שתצליח? רואים את זה לפני בחירות, כל אחד אומר שהוא יצליח "תבוא אלי אני מנצח", "אני יצליח", כשאני רואה את האנשים האלה אני בטוח שלא יצליחו אין להם שום גיבוי, אפילו אם יש חמשה מתמודדים ורק אחד יצליח, אחד מחמש זה רק עשרים אחוז, אז למה שאתה תצליח? ובכל זאת הוא אומר שהוא יצליח, למה מה הגיבוי שלך? זה טיפשות, הלך גייס כספים מאנשים יומם ולילה, בחירות זה רק דוגמא, כל אחד ייקח את זה לבחירות של עצמו

"ובחרת בחיים", בחירות זה יותר מוחשי ולכן לקחנו את הציור הזה להמחיש, אבל העיקר שכל אחד ייקח את המסר הזה לעצמו, אז מה הגיבוי שאתה תצליח וכי אתה טיפש? התשובה היא כל אדם יש לו אמונה בהשם יתברך, והשם כל יכול, אז לכל אדם יש יכולת כמעט כמו השם, ממילא כל אחד יכול, אז אם הוא באמת מייחד להשם את היכולת הזאת, אז זה טוב מאד זה האמת, השם כל יכול ויכול לעשות מה שהוא רוצה, ושהאדם חי על זה שכל החיים שלו זה רק בגלל שהשם כל יכול, ואם השם לא היה ח"ו כל יכול אני לא יכול לחיות אפילו שנייה אחת כי יש מיליארדי פרטים באדם שמתחדשים עשרים וארבע שעות רצוף לא רק כל שנייה אלא רצוף כל הזמן, המציאות היא כל הזמן בחידוש זה עצם הגדרת המציאות היא לא קיימת בכלל, זה לא שהיא צריכה לקבל חידוש אלא שהמציאות לא קיימת בכלל כי עצם ההגדרה של המציאות היא יש מאין ולכן היא לא קיימת בכלל, הכל קיים עפ"י רצון השם ואני חי על זה אז ממילא אם אני מאמין בזה אז השם הוא כל יכול ואני כלום, ואם אני לא מאמין בזה אז יצר הרע גנב את זה, ואני אומר שאני כל יכול, אדם חושב שהוא כל יכול אעפ"י שעצם המחשבה הזאת היא שטויות וזה חלק מהגאווה שמורכבת באדם, אם הוא יראה אדם אחר שמתגאה כמוהו הוא יצחק עליו ויגיד שאותו אדם משוגע לגמרי, אבל על עצמו הוא עיוור ולא רואה זאת בגלל שהגאווה מסמא את עיניו.

הגאווה בנויה מגאות השם, אם אתה אומר "השם מלך גאות לבש" זה אומר שאתה מתגאה בגאות השם וזה האמת, אבל אם אתה לא מתגאה בגאות השם אז זה נהיה גאות עצמך כי יצר הרע יגנוב את הגאווה הזאת למקום אחר כיוון שהגאות של השם זה אין סופי שהרי "אשירה להשם כי גאה גאה" התגאה על כל הגאים, אם אתה מקיים את גאות השם אז זה ילך למקום טוב, אין סופי, ואם לא, זה ילך ליצר הרע בכל הכח, ההבנה בזה שזה גנבה, והגנבה היא ממקום אין סופי, אז גם כאן היא אין סופית מצד עצמו, אין שום הבנה בזה ואם תחשוב בשכל קר תבין שאין שום הבנה בזה, זה דבר מאד מחזק כי אם הכח הזה קיים בתוכנו ורק צריך להעביר אותו למקום הנכון ולא לחדש אותו אז הכל כבר קיים, לא מבקשים ממך שתביא דבר חדש מבחוץ, מבקשים ממך רק דבר אחד להאמין שזה ככה ולהסית את הקיים למקום הנכון.

אם יאמר אדם "מתן תורה זה היה לפני שלשת אלפים שנה, אני לא ראיתי את זה", זה שטויות מה שהוא אומר כי אם נשאל אותו שאלה פשוטה "אל תלך רחוק שלשת אלפים שנה, בהווה אתה מאמין שיוצאות שלש מליון כדוריות אדומות ממח העצמות שלך כל דקה"?! אם אותו אדם היה מאמין בזה הוא היה משתגע מרוב אמונה, הוא היה מפחד

על כל דקה שבחיים שלו, זה נס כל כך גדול ששלוש מיליון כדוריות אדומות באים יש מאין ממח עצמות, וכל כדורית זה עיר שלמה מורכבת ממיליארדי אטומים, אם ח"ו לא יווצרו כדוריות אדומות לא תהיה אספקת חמצן לגוף ולא יהיה אפשר לנשום, ואם אתה מאמין אתה צריך לפחד כל דקה, מה הגיבוי שזה ימשיך לעבוד מה הגיבוי שימשיכו להיווצר יש מאין במח העצמות כדוריות אדומות ואני יוכל לנשום, אם היית מאמין בזה שזה כך, מיד היית מבקש את השם באופן טבעי כי היית רואה שאין לך גיבוי, אם אתה כן מאמין למה אתה כזה אדיש?! למה אתה לא מפחד כל רגע שמא תמות?! מה הגיבוי שלך?! וכי אתה רואה שיש לך בטריה?! הרי אתה רואה שאין לך בטריה אז תפחד מזה! אתה רואה מכשיר אחד שעובד בלי בטריה אתה חושש שמא יפסיק לעבוד בכל דקה, אבל אתה אדם שעובד ללא בטרייה, אתה לא מפחד שתמות בכל רגע, איך אתה יכול להגיד "עוד שנה יהיה כך וכך, עוד עשרים שנה נעשה כך וכך", מה הגיבוי למילים האלה? בכל ספרי הרפואה של הגוים כתוב שאתה נושם בכל נשימה ונשימה עשרים ושבע מיליארד בחזקת (כפול) עשרים ושבע מיליארד מולקולות שנכנסים דרך הפה לתוך שבעים וחמישה מטר שמכונסים בתוך הריאות של האדם, אתה מאמין בזה זה כתוב! אם אדם יראה רק מולקולה (מולקולה זה חיבור של מספר אטומים) אחת של אויר בעיניים הוא ישתגע ולא יוכל לומר מילה אחת מרוב התפעלות, אז למה בזמן שאתה נושם נשימות אתה יכול לכעוס על מישהו אחר ולהשתמש בנשימות האלה לכעס, "כי רגע באפו" באותו אף של השם אתה מסוגל לכעוס זה לא יכול להיות, פשוט לא יכול להיות, אם אתה רואה עכשיו איזה רופא שמזיז לך את הלב אתה מסוגל להגיד "כוחי ועוצם ידי" אתה רואה במציאות שאין לך שום דבר, אתה מאמין עכשיו שיש בעץ איקליפטוס הזה מעלית בגובה של עשרים מטר במשך עשרים וארבע שעות שעובדת ומעלה מזון (זה כתוב בכל הספרים) אבל האמת היא שאתה לא מאמין, אם היית מאמין בפועל היית חסיד עצום עכשיו, אם היית רואה שולחן שעומד שתי סנטימטר באוויר קודם כל היית מקבל הלם חצי שעה, רק אחרי שהיית חוזר לעצמך, היית מתקשר לכל העולם, היו מגיעים עיתונאיים וצלמים מכל העולם, והיו מתפעלים, אז למה שכל כדור הארץ עומד באוויר אתה לא מתפעל? התשובה היא כי אתה לא מאמין במציאות.

להאמין זה נקרא לקבל, מה שאני רואה כתוב עדיין זה לא אומר שזה נכנס להכרה שלי, אם ההכרה לא קיבלה זה כלום דהיינו יודע שזה ככה ולא מאמין בזה, דוגמא נוספת העיכול, העיכול של אדם זה ממש נס אם אדם אוכל תפוח, המח נותן פקודת עיכול כזאת וכזאת, אם שותה חלב נותן פקודה אחרת, כל סוג מאכל יש לו עיכול שונה, אם

אתה אוכל עשר פריטים בסעודה אחת אז המוח נותן הוראה כזאת וכזאת לעשר עיכולים שונים בבת אחת, שהאדם אוכל סלט, והסלט יש לו עשר מינים וכל אחד מהמינים יש לו ויטמינים שונים, אז המח נתן עכשיו עשר הוראות איך להפעיל את מערכת העיכול, וכי בזה אתה כן מאמין, ודאי שאתה לא מאמין, כי אם היית מאמין לא היית רוצה לאכול, אם היית רואה במסך מול העיניים שלך מה שקורה בתוך מערכת העיכול שלך לא היית רוצה לאכול, כי מה הגיבוי של המוח שיפעל, אין למוח בטרייה, אז אתה כן מאמין או לא מאמין, אלא זה נכון לגבך עד הידיעה, בהרגשה אצלך זה לא נכון.

הענין פה אם אדם חי את המציאות או שהוא חי את המדמה, כי אדם שחי את המדמה לא יכול לראות את זה, כי המדמה לא מראה לו את זה, המדמה מראה עולם כמנהגו נוהג, רק השכל מראה את האמת, אז הידיעה היא עד כמה שהשכל פעיל, מה שאני לא חש בחמשת החושים שלי אני לא מקבל אותו, פשוט לא מקבל אותו, לכן אם תשאל את אותו אדם למה אתה לא מאמין במתן תורה או ביציאת מצרים, אם הוא יענה בגלל שזה היה לפני שלשת אלפים שנה, לא זאת התשובה האמיתית אלא התשובה האמיתית היא שגם מה שקורה עכשיו איתו בפועל הוא לא מאמין. אתה מאמין שיש מיליוני טלפונים באויר (גלי קול) שמעבירים כל מילה מהפה של הדובר לאוזן של השומע? אתה לא מאמין כי אם היית מאמין היית מתייחס לערך הדיבור, כי הדיבור הזה הוא דבר יקר, אם היה טלפון שיכול להעביר רגשות של הלב היית צריך לנהוג במשנה זהירות איתו, מיליון פלאפונים ולא רק זה אלא גם מיליון מעבדי תמלילים עובדים בכל רגע אצלך, אתה לא מאמין במציאות (באופן יחסי) , בעצם המציאות שלפניך אתה לא מאמין, למרות ששמעת בבית ספר את זה, אתה לא מאמין, אם היית מאמין היית מתפעל מזה, אם היית מתפעל היית שואל מי עושה את זה, אם אתה באמת מאמין שיש מיליון מעבדי תמלילים ברגע זה ומליון טלפונים שאחד מזיז את השני באוויר, בגלי קול בלי בטריה, כי לא רואים בטריה, אז בטח שהיית מאמין בהשם, וגם היית כועס על כל מי שלא יגיד כך, היית אומר שהוא משוגע מוחלט מי שלא מאמין בשם. אתה חושב שדיבור זה דבר פשוט של "אני דיברתי" "אתה שמעת", פשוט אתה לא מאמין במציאות, אתה פשוט מעדיף את המדמה כל מי שהוא טיפש הוא לא רוצה את האמת הוא רוצה את המדמה. אחד נכנס לבית קפה והוא רוצה גלידה עם צבע מאכל, ואומרים לו במקום זה ניתן לך מים מהברז, הוא כועס "מים מהברז!? אני רוצה גלידה, מה זה מים מהברז!", נעשה חשבון פשוט מים בריאים ולא מזיקים, גלידה לא בריאה וכן מזיקה, מים בחינם גלידה צריך לשלם כסף, אתה רוצה לשלם כסף כדי להרעיל את עצמך וכי אתה משוגע?!

האדם יגיד "מצד החשבון אתה צודק אבל בפועל אני רוצה גלידה" הפשט במילים האלה "המדמה יותר נוח לי כרגע, ממילא אני מעדיף להיות במדמה", וכי זה לא פשוט ונכון, הרי מה עדיף מים או גלידה ואעפ"כ בפועל אני מעדיף את המדמה, כי אני לא מאמין במציאות, כי אם הייתי באמת מאמין ורואה עכשיו במסך כל מה שקורה בגוף ודאי שהייתי מעדיף מים, אז מה ההבדל עכשיו אם אתה לא רואה בפועל הרי זה כן קיים, אלא אתה לא מאמין, יודע שזה המציאות של העולם והוא לא מאמין בה, אז לא הבעיה שאתה לא מאמין במה שקרה לפני שלשת אלפים שנה, אם משה רבנו אמר או לא אמר ז יה לא הבעיה, זה סתם אתה נתפס כדי לקנטר, הבעיה שלך היא שאתה לא מאמיי במציאות שלפניך, לכן מי שכן מאמין וכן חוקר ומתפעל מהמציאות ודאי יאמיי בהשם ובכל התורה, ותוך שנייה אחת הוא יהיה מאמין גדול רק אם הוא מתייחס למציאות שלפניו, הבעיה היא שהוא לא מתייחס למציאות שלפניו או לא רוצה להתייחס למציאות שלפניו.

אחד אומר לשני מילה לא נעימה, אומרים לו האם אתה מאמין שיש לו גם כי רגשות כמוך, הוא יענה "בטח אני והוא אותו דבר שני יהודים", אז למה לגביך אתה עושה חשבונות של רגשות ולגביו הוא רק אכסיומה לגביך, וכי אתה ל יא מאמין שיש לו רגשות כמוך ויש לו דעה כמוך ויכול להיות שהוא חולק עליך, ויכול להיות מה שאתה אומר זה לא נכון, כמו שיכול להיות שמה שהוא אומר זה לא נכון, אותו דבר ואותו סיכוי אלא מאי?! אתה בטוח שאתה צודק, אבל גם הוא בטוח שהוא צודק וכי אתה לא מאמין שהוא כמוך רמ"ח אברים ושס"ה גידים, הוא גם ילוד אישה ונולד בבית חולים, ועבר עליו כל התלאות שיש, וכל הרגשות שיש לו כמוך וכו', אתה כן מאמין, אז למה אתה כועס עליו, אולי הו יא צודק, התשובה לבעיה הזאת היא נקראת גאווה, אם היית עכשיו מאמין באמ ית שהשני יש לו גם רגשות כמוך היית מתייחס אליו שווה בשווה אליך, אלא מאי? השני לגבי זה רק אכסיומה, לגבי זה דחליל עם בטריה, מי שיעיין טוב יראה שזה ככה.

הרבה פעמים אדם מספר צער שיש לו והשני מגיב "מה אני יכול לעזור לך" (בקרירות) אבל אם הבן שלו יגיד לו את זה, אף על פי שהוא לא יכול לעזור לו, מיד על המקום הוא שואל ומתעניין, הוא יודע שהוא לא יכול לעשות כלום, רק להתפלל, בכל זאת שואל ומתעניין, מה התשובה לסתירה בהתנהגות שלך, התשוב יה היא כי זה הבן שלו אז הוא מבין שיש לו רגשות כי הוא חלק ממנו, לי יש רגשות וגם לבן שלי יש רגשות, ואם הוא עולם כמוני אז אני מרגיש, ואדם שלא קרו יב אלי לגבי הוא מתפרש כמו דחליל

שיש לו בטריה, אבל אני מודה שזה לא נכון, אני מודה בידיעה, אבל בהרגשה אני כן מרגיש ככה, אז מה שעכשיו יוצא ז יה שאתה לא חי את המציאות, אז מי שפוגע עכשיו בחברו זה לא הפירוש שחס יר לו במצוות התורה, הוא פשוט חי במדמה, הוא סוגר את העיניים שלו.

התורה מצווה עלינו לא לחדש דבר אלא תחיה את המציאות, כולם יודעים שזה המציאות, וכי השני אין לו רגשות כמוך, אין לו דעת כמוך אז למה אתה דווקא הצודק אולי הוא צודק, וכי הרמת משכל שלו פחות משלך, התעודה שלך בבית ספר יותר טובה?! אלא השני זה אכסיומה, לגבי הוא רק דחלילל, החלק הפנימי של הרגשות זה המציאות, רק זה "האני האמיתי", שהתורה אומרת להיות צדיק, לא הכוונה להוסיף אלא לחיות את המציאות, ומי שהוא לא צדיק הוא לא חי את המציאות הוא חי את המדמה, אם היית מאמין במציאות, היית אומר כל נשימה הללויה, כל שנייה ואפילו יום אחד לא הייתי מפספס, הבעיה שלנו זה האמונה בעצם המציאות כי אם אדם היה מאמין בעצם המציאות הוא היה מאמין גדול על המקום, הראיה יש כאלה אנשים שהיו כופרים הגיעו למדע, למכון ויצמן, וראו בפועל ממש בציור ברור שרק השם בעולם וחייב להיות ככה, הם נהיו בעלי תשובה תוך שנייה אחת, בלי שום הקדמה בלי שום סמינר כי כל הזמן הם חיו במדמה והם ידעו את הכל כל הזמן, אבל כיוון שלא ראו ממש לא נכנס לרגש שלהם, האמינו שזה קיים רק בידיעה, לא שהבעיה שלהם הייתה אמונה בהשם, הבעיה שלהם הייתה אמונה בעצם המציאות, כאשר המציאות התבררה לפניהם חזרו מיד בתשובה.

אם היית מאמין שעכשיו אתה נמצא בטיסה של אלפיים קמ"ש, דו מסלולי סביב עצמך וסביב השמש ביחד, באותו רגע היית יושב בפחד גדול, אולי נתרסק, אלא מה? אתה לא מאמין במציאות שלפניך.

יש כמה מדענים שטסו לחלל לראות את כדור הארץ איך שהוא עומד באוויר וחזרו בתשובה כגויים, הם אמרו פסוקים מהתורה בתורת גויים לבד בלי שיתכוונו, זה פורץ לבד בלי להתכוון, האמת הזאת היא פורצת לבד, אפילו החמור של בלעם הוכיח את בלעם על זה, ברור שבלעם הזה הוא חכם גדול, אבל היא אומרת לו "אתה חכם גדול" אתה חי במדמה, אם אני אראה לך את המציאות של חמור היא יותר חזקה מהמדמה של האדם, כי אתה חי במדמה, ואני חיה במציאות אז אני אנצח אותך, אז הבעיה היא לא שאני לא מאמין בהשם אלא שאני לא מאמין במה שלפני, ואם תשאל לכאורה זה

שיגעון, אתה יודע שזה נכון ואתה לא מאמין בזה, ברור שזה ככה, הבעיה שלנו זה לקלוט את המציאות הפשוטה המציאות זה המתכונת, ואם לא, זה מדמה.

להאמין בפנימיות

הסוגיא של הנאת המאכלים היא סוגיא מעניינת, השם ברא את המאכלים וברא בהם גם טעם, החומר של האוכל זה הגוף שלו, והטעם זה הנשמה, לדוגמא: תפוז יש לו חומר ויש לו טעם, את החומר אפשר להגדיר ביולוגית, באופן חלקי, מאיזה חומרים הוא מורכב, סוגי ויטמינים שונים וכו', מצד שני את הטעם אי אפשר להגדיר בהגדרה גנטית איך נוצר הטעם המסוים של הפרי הזה, אתה יכול לומר את הטעמים שיש בו, אתה יכול להגיד איזה חומרים עושים את הטעם המסוים אבל להגדיר את הטעם אי אפשר, כי הנשמה היא נסתרת לעומת הגוף שהוא גלוי, את הגוף אפשר לתפוס בצילום, אם כי לא את כל חלקיו, לדוגמא, את כל חלקי המח חמישים מיליארד חלקים בגודל של אגרוף אחד אי אפשר למצלמה לצלם, אבל אפשר בקווים כלליים, אבל את הנשמה של האדם אי אפשר לצלם אי אפשר לתפוס כיוון שהיא נסתרת, אותו דבר הטעם אי אפשר לצלם אותו.

אז נשאל שאלה מה עדיף? לפרוש מהעולם או לאכול את העולם? השם ברא את העולם כדי לאכול אותו, לדוגמא, פירות גינוסר את כל המתיקות שיש בהם השם עשה, אז לאכול או לא? האמת היא שהשם ברא את ההנאות כדי להנות מהם, אבל כיון שהטעם של הפרי היא הנשמה שלו ורק אדם שיש לו נשמה יכול להרגיש ולהסביר את הטעם, אדם צדיק יכול להקביל בין הטעם לחומר, בין הנשמה לגוף ולהסביר את זה, אבל אדם שלא הגיע לדרגת נשמה, לא יכול להסביר את זה, הוא בעצמו בדרגת גוף, הנשמה של הפרי יותר נסתרת מהנשמה של עצמו, אז אם את הנשמה של עצמו ששייכת לו הוא לא מרגיש, איך ירגיש את הטעם של הפרי שהיא הנשמה הנסתרת של הפרי.

לכן אדם שלא הגיע לדרגת נשמה צריך לפרוש מהעולם, ומי שהגיע לדרגת נשמה להיפך, צריך שכן יהנה, כיון שהוא יכול להסביר את הטעם של הפרי הוא צריך להנות מזה, כמו שאומרת הגמרא שאצל רבי לא פסק צנון וחזרת מעל השולחן כל השנה כולה, אלו שני הדברים שהכי קשה להשיג ביחד, זה סתירה בין קיץ לחורף, ואם יש להם את אלו כל השנה כולה, אז יש להם הכל, כל המינים בעולם, והטעם הוא כיון שרבי הוא בעל נשמה בדרגת נשמה, אז הוא יכול להתעסק בעסק הנשמה.

נקח לדוגמא תפוז, אנחנו לא כל כך מבינים מה זה נשמה של תפוז, אבל דבר ראשון צריך להאמין שיש נשמה לתפוז, והוא מתקיים יש מאין כל שנייה, אם תחשוב שהתפוז הוא נתון הופכים אותו לגוף, כי נתון זה נקרא גוף, אבל יש מאין זה נקרא נשמה, אם אתה מאמין שהתפוז יש מאין, אז תוכל להבין שההגדרה שלו זה הנשמה, אבל אם תחשוב שהתפוז הוא נתון קיים, זה נקרא גוף, כי הגדרת נשמה היא יש מאין מתחדשת כל הזמן.

גם הגוף בודאי מתחדש בחידוש אין סופי, רק לא רואים את זה, הגוף עושה הסתר של נתון קיים, לדוגמא ידוע שבגרם אחד של ברזל ואפילו בגרגיר אחד של חול מחוף הים יש כח לפוצץ עיר גדולה.

ידוע היום שבגרגיר חול אחד יש את התמונה של כל העולם, יש פה נשמה עצומה, אבל אתה לא רואה את זה כי הגוף ענינו להסתיר את החידוש, כאילו העולם הוא נתון, לעומתו הנשמה שעניינה להתחדש כל הזמן כי אין לה חומר, דבר שהוא גשמי דרכו לכסות, דבר רוחני דרכו לגלות, העולם ודאי יש מאין ואעפ"י שזהו דבר ידוע לכולם, אבל הגוף מכסה את זה שיראה לנו כאילו הוא נתון, לכן צריך להאמין דבר ראשון שהתפוז יש מאין מהשם. לדעת בידיעה כולם יודעים, לדעת בראש זה לא נקרא לדעת, לדעת זה נקרא להפנים. להאמין הפירוש הוא, להאמין בפנימיות, כי זו כל הדרגה של האדם, כתוב "רשעים מלאים חרטות כרימון" רבי ישראל סלנטר אומר "הלוואי נהיה מהרשעים האלה" אם הם מלאים חרטות אז למה הם נקראים רשעים? לכאורה הלוואי שאדם יתחרט ביום חצי שעה על מעשיו, וזה הרבה, אם אדם מתחרט ביום חמש דקות רצוף, זה כבר טוב, והרשע מלא חרטות כרימון והוא נקרא רשע, למה?

אבל האמת היא שהוא באמת רשע, כי יום ראשון הוא מלא חרטות, וגם יום שני הוא מלא חרטות, לכאורה אם אתמול התחרטת אז למה ביום שני אתה שוב מלא חרטות, למה חזרת על מעשייך לא תיקנת את עצמך? אלא אדם רשע מתחרט ולא מתקן, אדם צדיק מתחרט ומתקן.

אדם צדיק לא נמדד ע"י העניבה שלו, ולא אם הוא למד כל הלילה או מתפלל בנץ כל יום, לא באלו אדם נמדד אם הוא צדיק או רשע, כמובן אם הוא לומד ומתפלל זה מסייע לו להיות צדיק והוא יהיה צדיק בסוף, כי החיצוניות מעוררת את הפנימיות, אבל זו לא עצם ההגדרה, צדיק מעורר את הפנימיות, ורשע נשאר רק בחיצוניות, הוא עושה הכל אבל נשאר בחיצוניות, אז מה ההבדל בין אדם צדיק לאדם רשע? כיוון שהרשע נשאר בחיצוניות, אז זה רק בתיאוריה, יש לו - "וידעת היום", יש לו ידיעה כי רשע מישראל

עדיף מגוי ואם גוי יש לו ידיעה אז רשע מישראל בודאי יודע אבל "והשבות אל לבבך" אין לו, לעומתו צדיק מפנים את זה בפנים, יש לו ו"השבות אל לבבך".
עכשיו יוצא שזה אחד מהשתים, או שמפנים או שלא מפנים, אם מפנים זה נהפך לתאוות של התורה, ואם לא מפנים אז מה שנשאר לו בפנים זה תאוות של עצמו, וכשתגיע שעת ניסיון אע"פ שהוא יודע את הכל, בכל זאת נופל כי הוא יודע את זה רק בראש ואח"כ הוא מתחרט. איפה הוא מתחרט? אך ורק בראש כיון שלא הפנים.
כאשר מגיעה שעת ניסיון, התאוה מתעוררת בלב, ומי ינצח הידיעה או התאוה? נאמר שהידיעה הוא כח סוס אחד והתאוה שאומרת לי לעשות עברה היא חמש כוח סוס, מי ינצח? כמובן שהתשובה היא התאוה, אעפ"י שהוא באמת מתחרט, אבל החרטה לא עוזרת לו כי היא רק בראש לא בלב, למה הוא נקרא רשע? כי הוא לא הפנים, הוא מתחרט ולא מתקן, זה סימן שהחרטה רק בראש וזה סימן שהוא רשע, מי שלא הפנים כבר נקרא רשע לגבי חז"ל. לגבינו זה נקרא צדיק, אבל לגבי חז"ל הוא נקרא רשע.
כאשר אין ניסיון ואין מי שיפריע לו, הכח סוס אחד עובד ואז כל הזמן הוא מתחרט כי אין כנגדו כלום אבל כאשר בא דבר שמתנגד אליו והוא בא בחמש כוחות סוס פשוט שהוא מנצח אותו, תיאוריה לא יכולה לנצח הרגשה, הרגשה היא חזקה מאד, אם אתה מרגיש מיד אתה מגיב. למשל: חתן עושה חופה ומחזיק בידו כוס קידוש של יין, נוכחים חמש מאות אנשים ולפתע עקצה אותו דבורה, מיד בלי לחשוב, הוא מזיז את ידו ונשפך לו היין על החליפה ועל כל הבגדים, הוא התבזה בפני כל הציבור, נשאל את החתן שאלה, נכון שעקצה אותך דבורה, אבל האם הועיל במשהו הזזת היד לאחר העקיצה? ודאי שלא, אם זה היה מרפא מובן למה הזזת את היד ושפכת על עצמך את היין והתבזית, אבל זה לא מרפא, אז לא הרווחת, רק הפסדת, מה הסברא שלך? הוא יענה "אין לי שום סברא", אז מה קרה פה? אלא למרות שהשכל שולל את התגובה, השכל הוא רק חיצוני, וההרגשה היא פנימית, ושכל לא יכול לנצח הרגשה. עוד דוגמא: אדם יודע שאסור לכעוס אבל כשמגיעה שעת ניסיון הוא לא מצליח כי כל זה הוא יודע רק בידיעה שאסור לכעוס, אבל הוא עדיין לא הפנים את זה.
יוצא שההפנמה זה עיקר העבודה, ולכן צריך קודם להאמין שהתפוז הוא יש מאין, לחשוב על זה קצת, לא רק לדעת את זה בידיעה של הראש, כי בידיעה כולם יודעים, זה לא חידוש, אפילו גוי בסוף העולם יגיד אותו הדבר, ואם אדם זוכה כבר לדעת את הידיעה הזאת שתפוז יש מאין, אח"כ תהיה לו אפשרות להתייחס לטעם, כי הטעם זה נשמת הדבר, והנשמה היא יש מאין כל הזמן, ומתחדשת כל הזמן.

הנשמה יכולה לחשוב אלף מחשבות בשנייה אחת ולהחליף מצבי רוח בשנייה אחת, הגוף לא יכול להיות באלף מצבים בשנייה אחת, אך הנשמה אין לה נתון, כולה יש מאין, לא מוגבלת, וחשוב לדעת את הידיעה הזאת ולהפנים אותה, איך מפנימים את זה? דבר ראשון סור מרע, לחשוב שלא להתנהג כפי שהתאוה מנהיגה אותך בדיוק אלא לעצור קצת, אם אדם לא עוצר אז ממילא הוא לא יכול לחשוב.

העניין של תאוה זה גוף, וממילא הוא לא יכול לחשוב ולהפנים, סור מרע זה להתייחס יפה, לאכול דרך מחשבה ולא בדרך הטבעית, לא דרך שמקובלת אלא לאכול במחשבה, וכשאדם אוכל דרך מחשבה הוא יכול לעיין והעיון הזה אם נעשה לאחר סור מרע ואין דבר שמפריעו אז ע"י שיחשוב על זה ושוב יחשוב על זה ויקרא על זה, עצם המחשבות האלה יפנימו את הדברים, אם אין מסך שמפריע, הסור מרע הלך, אז הטוב ממילא יכנס, ומה שהצדיקים מוסיפים על זה, זה את ההקבלה, לדוגמא הצדיק יסביר איך מתבטאת הנשמה של התפוז הזה בטעם החמוץ, ואיך מתבטאת הנשמה של האגס במתיקות שלו, ואיך הנשמה של הפלאפל בטעם החריף שלו, ואיך נשמת הקפה בטעם המר שלו, וכן על זה הדרך.

ההקבלה שמתבטאת בטעם של הנשמה במורכבות של הפרי, שייכת רק לצדיקים בעלי רוח הקודש, אבל אנחנו צריכים לפחות לדעת שיש הקבלה, יש הרבה מינים וכל אחד שונה מחברו בטעמו זה מעיד על נשמה שונה בכל פרי, לכל מין מורכבות רוחנית שונה שמתבטאת בטעם המיוחד שלו, עצם הידיעה הזאת היא משמעותית, אם אדם מעיין בה היא כבר משנה את התייחסותו לדבר.

סור מרע של הפנמה זה ג"כ לא להפנים דברים בטלים, לא להכניס אותם בתוך הרגש. שיעבור לידך, לא לקבל, ולא לקלוט אותם, רק למה שצריך במינימום לא יותר מזה. כיון שזה דבר בטל זה לא חיים, זה רק צורך חיצוני להשתמש בעולם ואם זה צורך חיצוני אין צורך להפנימו זה לא נועד להיות מהות באדם, אלא נועד כדי לשמשו בחייו, לדוגמא: כסף, אנחנו לא מסתכלים על המטבעות אם הם נקיות או לא, כי כל העניין של הכסף זה רק כדי לשלם, לקנות את הכלי, אם רוצים לקנות לחם ודאי שרוצים שיהיה נקי, אבל העשרה שקלים שבהם קונים את הלחם לא מעניינים אותנו אם הם נקיים או לא, כי הכסף הוא לא התכלית שלי אני רק משתמש בו כאמצעי לקבל משהו אחר, וכיוון שזה רק אמצעי אז לא משנה הטעם שלו כי אם זה האמצעי אז בין כך ובין כך זה לא אני, אבל הלחם זה אני בעצמי, אותו הדבר לגבי דברים בטלים, הם רק המשמשים כדי לקבל את הדברים הרוחניים, והמשמש לא צריך להיות פנימי אלא חיצוני, העשה טוב

זה להפנים, אבל אי אפשר להפנים כשבפנים יש משהו אחר, לכן דבר ראשון זה סור מרע, לא להפנים דברים בטלים, א"א להכניס מים לדלי שמלא מי שופכים, צריך קודם להוציא את מי השופכין ולאחר מכן להכניס את המים, אם לא כן לא יכנסו המים כי אין להם מקום. עשה טוב זה להתרכז בו, להפנים אותו, לחשוב עליו, בתנאי שקדם "הסור מרע" לעשה טוב.

בדומה למאכלים כך גם לגבי אנשים, לכל אדם יש גוף ונשמה, את הגוף רואים ואת הנשמה לא כל כך רואים, "חובת הלבבות" שואל למה אפילו הצנועים ביותר שמכסים את כל גופם, כמו שכתוב אצל שאול שהיה מכסה את כל גופו, לא מכסים את הפנים והידיים שלהם? ועונה "חובת הלבבות" שהחלקים אלו לא קיימים בבהמה, לבהמה אין ידיים ופנים, הפנים שלה לא משמעותיות, כלומר אי אפשר לראות עליה אף פעם אם הפנים שלה שמחות או עצובות, פרה חיה ארבע עשרה שנה ומיום שנולדה עד יום מותה היא עם אותה הבעת פנים, לעומת זאת על פנים של אדם מיד יודעים אם הוא עצוב או שמח, מרוכז לא מרוכז, משועמם, לא משועמם, אנחנו רואים קצת, צדיקים יכולים לראות יותר, זאת הסיבה שממספרים את הפרות במספרים כי הפנים של כולן אותו דבר הפנים שלהם לא משמעותיות.

לגבי היד של האדם, בכל יד יש שרטוטים, ולא דומה אף כף יד לכף יד אחרת. בעולם שש מיליארד אנשים ואף שרטוט של יד לא דומה לשרטוט של השני, ויותר מזה אפילו לא דומה יד ימין של אדם ליד שמאל שלו, והסיבה לזה היא "אין צייר כאלוקינו" שאמרה חנה וזה כולל את כל הציורים של כף היד, אז יוצא שיש שתים עשר מיליארד סוגי שרטוטים של ידיים בכל דור ודור, לכל אחד יש פנים שונות מחברו ושרטוט כף יד שונה מחברו.

בפנים מובן שכשם שפרצופיהן שונים כך דעתם שונה וגם ביד זה כך, לכל אחד יש עשייה אחרת, ראובן יניח תפילין, ושמעון יניח תפילין, וזה לא אותו דבר לכל אחד יש סגנון אחר, אין אחד שדומה לחברו גם במעשים, וגם בדעת, יוצא א"כ דבר מעניין שצורת פני האדם מבטאת את הנשמה, הגוף הוא חומר שמבטא את הרוח ואת הנשמה, בעל רוח הקודש יכול להקביל אדם אם פרצופו כך וכך אז דעתו היא כך וכך, בדומה לזה נזכיר שהיעב"ץ שהיה מוהל אמר בשעה שהוא חותך את הערלה הוא יכול לראות על העטרה של התינוק מה יהיו מעשיו שיגדל, לפי הדם שעל העטרה.

לגבינו צורת היד מבטאת את המעשים של האדם, צדיק יכול להקביל ולומר לפי צורת הפנים של אותו אדם מהי דעתו, לכל אחד יש צורת פנים שונה מחברו והדעת הפנימית שלו מתבטאת באותה צורה חיצונית של פניו.

אנחנו לא יודעים את הדעת של האדם רק השם יודע, דעת היא תת הכרתית ומתבטאת בצורת הפנים, שש מיליארד אנשים בעולם וכל אחד נראה שונה מחברו, זה אומר שלכל אחד יש דעת שונה מחברו, וזה מתבטא בפנים המסוימות שלו, מי שיכול להקביל, שיקביל, ומי שלא, לפחות ידע את זה כי "אין צייר כאלוקינו" וזה מאד משמעותי, אתה לוקח שני עיניים, שני אוזניים, אף, פה, ולחיים, כולם אותו דבר, ועושה שש מיליארד ציורים שונים באותם פריטים, "אין צייר כאלוקינו", להדביק דעת שזה דבר מופשט בציור שזה דבר מוחש, בורא עולם מצייר בפועל את הדעת בתוך פרצוף, לוקח דבר רוחני ומצייר אותו בתוך פרצוף, זה נקרא "ויפח באפיו נשמת חיים והיה לנפש חיה" דהיינו השם לוקח נשמה מופשטת ונותן אותה לתוך גוף מוחש מצויר, והציור הזה מבטא את מצב הנשמה, את מצב הדעת, זה פלא לצלם צילום גשמי של אדם ומצטלמת הנשמה, רק בורא עולם יכול לעשות זאת. א"כ "אין צייר כאלוקינו", דבר ראשון זה הכמות לפרט שש מיליארד ציורים שונים באותם נתונים, דבר שני האיכות לבטא דבר רוחני בתוך ציור, אחד תלוי בשני כיון שהביטוי של הפנים זה דבר פנימי, ודבר פנימי ודאי שונה אח יד מהשני ממילא אם זה רק ביטוי זה יכול להתבטא בהרבה ביטוים, "אין צייר כאלוקינו" זה איכות וכמות יחד, כמו שבפרי אמרנו שהנשמה ניכרת בטעם שליו כך נשמת אדם נכרת בפניו. היום יש את הדוגמא של המצלמה שמצלמת הילות, ורואים במוחש על המסך את ההילה, מצלמים אדם לפני שיניח תפילין יש ליו אור אפור, אני ראיתי בעיניי, (מי שלא ראה יהיה לו קשה קצת להאמין, מי שראה יאמין, כדאי לראות את זה, זה מאד מחזק) , אח"כ האדם הניח תפילין הייתה לו הילה ירוקה, ואח"כ למד זוהר נהיה לו אור לבן ממש, זו מצלמה לקראת משיח, לקראת הגאולה.

אז האם לפרוש מהעולם או לא-זה תלוי מי אתה, אם אתה בעל נשמה לא צריך לפרוש, אבל אם אתה בעל גוף צריך לפרוש, כי אתה לא יכול להשיג מ יה שהנשמה משיגה.

בשבת כל אדם נקרא בעל נשמה, השבת נקראת הנשמה של העולם וימי החו יל הגוף של העולם, וכמו שהנשמה מחייה את הגוף, כך השבת מחיה את החול, נשמה לעולם לא משתנה גם אם הגוף ימות היא נשארת אותו דבר ואפילו יותר, אם היא מסתלקת מהגוף היא עולה יותר אין לה מוגבלות, היא לא תמות לעולם, מי שסובל מהמיתה זה הגוף, אם היה חול ללא שבת זה היה גדר מיתה, אם אד ים רוצה לחיות אז כמה שהוא

מכניס את השבת לחול הוא זוכה יותר, שבת זה נשמה, גוף זה חול, צריך לחבר אותם יחד, כשאתה מוסיף מחול על הקודש זה נקרא לחבר את הנשמה עם הגוף, כי עכשיו יש גם חול וגם קודש, עכשיו ער יב שבת אז זה נקרא מוסיף חול על הקודש, יש פה חול אבל אני מוסיף על החו יל קודש, יש פה הנהגת קודש יש עכשיו הכנסה וזה השילוב, אדם שנמצא בעול ים הוא כעין בין השמשות, יש לו גם חול וגם קודש ביחד, נשמה נקייה בלי גוף נקראת שבת, גוף בלי נשמה נקרא חול, מוסיף חול על קודש זה גדר השילו יב בניהם, לכן בשבת יש עניין להתייחס לענייניים של העולם הזה, כיון שכל הטע ים שבעולם זה הנשמה, ובשבת שזה יום של הנשמה היא יכולה להשיג את זה, במ יה דברים אמורים רק אם הוא התכוון לזה, כמו שאנחנו רואים שאעפ"י שהשבת נקראת נשמה, לא כולם זוכים לזה, יש כאלה שלא שומרים שבת בכלל, והרי י יש לו נשמה איך הוא לא שומר? כיוון שהוא לא התכונן לזה, הוא לא זוכה בזה.

צריך להיות ראוי לזה שאכן השבת תפעל את פעולת הנשמה אם אדם לא מתחבר לשבת הוא לא יכול לזכות למעלתה, השבת הגדרתה נשמה, וצריך להתחבר להגדרה הזאת. שבת היא עשרים ושבע הויות כנגד עשרים ושבע אותיות שבתורה, בשבת כל אות נהיית הויה, ביום חול כל אות היא בפני עצמה, אות אלף בפני עצמה, אות בית בפני עצמה וכו', ולא יודעים מה הקשר בניהם, אולי בגימטריא ניתן לראות יותר קשר אלף זה אחד, בית זה שנים, זה כבר מתחבר, אבל כפשוטו לא רואים קשר בין האותיות, אבל אם יודעים שכל אות זה הויה, יש הצד השווה בכל האותיות שכל אחת היא הויה, אלא שכל אחת מבטאת את ההויה באופן אחר, כמו שיש הרבה ביטוים לדבר אחד, לדוגמא, חלונות זכוכית בצבעים שונים והשמש מאירה עליהם, אותו האור מגיע לחלון, וכל חלון ייתן צבע אחר, הנשמה של כל אות זה ההויה שבה, הגוף שלה זה צורת השרטוט שלה שאנחנו רואים.

הויה יכולה להתבטא באות אלף, לדוגמא אות אלף זכוכית צהובה, אות בית זכוכית ירוקה, כל אות מבטאת את ההויה בצורה שלה, אנחנו לא מבינים את זה כל כך, אנחנו אפילו לא מבינים למה קוראים לאות אלף, "אלף"', למה קוראים לאות ב' "בית", למה לאות גימל קוראים גימל? את המשמעות המילולית של האות 'גימל' אנחנו לא יודעים, אז ודאי שלא נבין את ההויה שמתבטאת בתוכה. אולי האותיות עין ופה אנחנו יודעים את המשמעות, אבל שאר האותיות לא מבינים את משמעותם המילולית, מה הקשר בין המספר תשע לצורה המסוימת שכותבים את האות ט'? ודאי שיש קשר, נאמר שכשם שפרצופיהן שונים כך דעותיהם שונות, והדעת מתבטאת בפרצוף כך מספר האות

מתבטא בצורה שלה לדוגמא האות כף כפופה הגימטריא שלה עשרים וכף פשוטה הגימטריא שלה חמש מאות. ואם לא מבינים את המשמעות האות איך נבין כיצד ההויה מתבטא בצורה של האות, אבל אכן זה כך, יש משמעות לכל אות, ויש קשר בין הספרה לצורת כתיבת האות, ובשבת זה יותר מתבטא.

בתפלת מוסף של שבת אומרים "תכנת שבת רצית קורבנתיה" וכו', "אז מסיני ניצטוו צוויי פעליה כראוי". מ"תכנת" עד המילה "אז" יש עשרים ושתים האותיות ועוד חמש מנצפך "מסיני נצטוו ציוויה פעליה כראוי", את זה אומרים בשבת כי בשבת יש לנו יום נשמה, והנשמה הזאת מראה לנו איך ציור הויה מתבטא בצורת האות, זה דבר מאד נסתר, אנחנו לא משיגים את זה, אבל משיגים קצת בקריאת התורה, לכן בשבת קוראים בתורה יותר מיום חול, כי יש שעת הכושר בשבת להשיג את שם ההויה מתוך האותיות בעצמם, לכל אות יש את ההויה שלה, ובשילוב כל האותיות יוצרים שלמות הויה אחת, שמורכבת מכל צורת האותיות, כל אות בגוון המסויים שלה, וזה האור שמקבלים בקריאת התורה, הידיעה הזו מוסיפה לאדם יותר התייחסות, הוא יכול להפנים את זה יותר.

עיקר העבודה היא ההפנמה, להפנים את המציאות הקיימת בכל רגע, לא מדובר בהפנמה כנגד יצר הרע שהוא אומר לך כל מיני קושיות, אם אתה הולך להתווכח איתו זו מלחמה קשה כי יצר הרע קצת יותר חזק מהאדם הוא מלאך, אלא להפנים את המציאות הקיימת לפניך וידועה לכולם, שאפילו גוי מכיר אותה.

ידוע שכרגע בסמ"ק אויר אחד שאדם נושם יש עשרים ושבע מיליארד בחזקת עשרים ושבע מיליארד מולקולות (האוויר מורכב ממולקולת חמצן וחנקן-מולקולה מורכבת מיסודות) שנכנסות לדם, זה נכון ודאי ואין חולק על זה, אבל אתה מאמין בזה? אתה לא מאמין, אם היית מאמין, היית משתגע, היית סופר כל נשימה ונשימה שלך, היית מתכונן לכל נשימה שלך, לא היית יכול לנשום דרך אגב, אם אומרים לאדם יש פעולה שאם לא תעשה אותה תמות, איך הוא יתייחס לפעולה! צריכים המון ניסים שתצליח הפעולה הזאת, צריך עשרים ושבע מיליארד בחזקת עשרים ושבע מיליארד פרטים שיכנסו לתוך שבעים וחמש מטר של ריאות, האם אדם מאמין שיש לו בגוף בגודל של אגרוף שבעים וחמש מטר מקופלים, אדם לא מאמין.

ואם לא היו שבעים וחמש מטר אז לא היה מקום מספיק לקבל כמות של חמצן שתספיק לחמצן את כל הדם, כי נפח של אגרוף אחד לא מספיק לחמצן את הדם, אתה מאמין? אם היית מאמין לא היית יכול לנשום דרך אגב, או לדבר דברים בטלים באותו רגע שקורים

ניסים כאלה, למשל כשעושים לאדם צנתור הוא ידבר על ארטיק?! ודאי שלא, הוא לא מסוגל, הוא רואה עכשיו את חייו כנגד, זה פעולה שתלויים בה כל חייו, את מי מעניין עכשיו ארטיק, וצנתור זה עדיין לא כמו נשימה, כי גם בלי צנתור תחיה, בלי נשימה תמות, על הפעולה הזאת של הנשימה אתה חי ובלעדיה תמות, ואתה מדבר על ארטיק? אם היית מאמין בזה היית מתפעל.

איך אפשר להכניס לתוך סמ"ק של אוויר כל כך הרבה מספר של חלקים כל גודל של מולקולה הוא טריליונית מטריליונית של ראש סיכה ופחות מזה, איך אפשר בכלל ליצור חלק כזה קטן שעליו אני חי כל מולקולה מחיה אותי, ומה הגודל שלה טריליונית מטריליונית של ראש של סיכה ופחות מזה, כזה גוף קטן של טריליונית של סיכה שאי אפשר לראות אותו אפילו במצלמות הכי משוכללות בעולם, ומזאת הנקודה אתה חי עכשיו, כל טריליונית בפני עצמה היא נכנסת והופכת מגז לנוזל בלי שום הסבר, אין שום תקדים שאפשר להפוך גז לנוזל, אם הייתי מאמין, אז זה היה מאד משמעותי, הייתי מתפלל אחרת הייתי אומר כל הנשימה תהלל-יה אחרת, ואפילו בלי להתפלל אם אדם היה מאמין היה משתגע מהניסים האלה, אם היו מרדימים אדם ואחרי שהיו מעירים אותו היו אומרים לו שהוא נמצא עכשיו במטוס סילון שטס אלפיים קמ"ש ללא טייס וללא מגדל פיקוח וגם בלי דלק ושיהיה רגוע, בודאי שהוא לא יהיה רגוע, הוא ישאל כל מיני שאלות מה קורה? איפה הבטרייה שלו? אולי נתרסק עכשיו? וכדור הארץ שעכשיו נמצא בטיסה של אלפיים קמ"ש, דו מסלולי סביב עצמך וסביב השמש ביחד באותו רגע הרי זאת המציאות, אלא מאי אתה לא מאמין במציאות שלפניך, וזה כלום שבכלום.

לכל אדם יש ידיעה והפנמה יש גם מחשב, המח החי הוא לא גרוע ממחשב רגיל, הנשמה חיה אבל היא לא גרועה מבטרייה חשמלית, צילום במח נראה כמחשב אין סופי, חמש מיליארד חלקים ולכל חלק יש מרכז בקרה בפני עצמו והוא מכיר את החלק השני ויכול להתקשר איתו, א"כ אפשר להשתמש במח לפחות כמו מחשב רגיל, אם המחשב קולט את המספרים שנאמרו כעת, גם המח קולט אבל השאלה היא אם אני קלטתי או המחשב שלי קלט את זה!? הרי אני זה החי שבי, המחשב יכול לקלוט בידיעה אבל לא מצד החי שבי אני קולט, יש לנו בטרייה בורא עולם שם לנו בטרייה בתוך המחשב הזה, והשאלה מי קלט את זה? אצלנו לרוב המחשב המכני קלט, אבל החלק החי שבי לא קלט, יש גם בזה אין סוף דרגות, אדם יכול להיות מחשב שלושים אחוז ואדם שבעים אחוז זה כבר טוב, וזה יכול להיות בפרומילים, אין סוף מספרים, אדם לא יכול להגיד אם הוא מרגיש או לא מרגיש, אבל כל פעולה שאדם עושה תורמת

להרגשה, במה דברים אמורים? אם אדם מאמין שהוא צריך להרגיש, להגיע לכזה מצב, והוא עושה פעולה כדי להגיע לכזה מצב זה כבר טוב, זה כבר מכניס קצת, אם אני יודע שאכן זה האמת ואני צריך ע"י הפעולה הזאת להגיע לכזה מצב של הרגשה, והפעולה הזאת היא רק חיצונית והפעולה שלה צריכה להיות רק בפנים, אם אני כבר יודע את זה ועושה את זה, זה מכניס.

לפום צערא אגרא אם אני מפנים קצת יותר, מתגבר יותר על ההסתר, יותר בשכל פחות בטבע הגשמי, זה יותר מכניס, לפי צערא אגרא, זה, לא רק אגרא כי השכר זה ההפנמה, ועל ההפנמה מיוסד כל היסוד של העולם הבא, ממלא זה עצמו השכר, לפום צערא כך ההפנמה תהיה, א"א להכניס כפית לתוך הנשמה אבל מה שאפשר זה לעשות מעשים וע"י המעשים תהיה ההפנמה, הקב"ה הוא עושה את זה, מתי הוא מפנים לך? כשאתה עושה את הפעולה שאתה צריך לעשות בהשקפה הנכונה, צריך לקחת את ההשקפה הנכונה להאמין שהפעולה הזאת צריכה לגרום לפעולה הזאת ואז היא תפעל.

לעכל את האמונה

השם יתברך עושה את הכל, זה ברור ופשוט, השאלה היא איך מקבלים את הידיעה הזאת בפועל? לקבל בפועל זה אומר לוותר על המידות הרעות, כל אדם אוהב את המידות הרעות שלו, כל מידה באופן טבעי היא מידה רעה אלא אם כן האדם עובד עליה, ואם לא יעבוד היא תישאר רעה, כי אדם שנולד הוא "עיר פרא", כל תינוק מיד כועס ורוצה הכל לעצמו, קשה למצוא ילד בן שנתיים שנותן דברים, כל אחד לוקח לעצמו אלא אם כן אלו גדולי ישראל, כל העניין של הילדים לנצח אחד את השני, כל אדם נולד כזה וכדי לעקור זאת צריך לעבוד על זה, לעבוד פירושו לעקור.

הדיון שלנו הוא האם לוותר על המידות הרעות ולשנותם בגלל האמונה שמחייבת הפוך, או לא? יש כאלה שאומרים אני מאמין שזו האמת אבל לא מסכים לשנות כי זה לא נח לי לכן אני מדחיק את זה לצד ולא רוצה לחיות על פי זה.

למה הדבר דומה? לאדם שאומר לחברו שאוכל כעת אוכל לא בריא במסעדה, שהאוכל הזה לא בריא, חברו יכעס עליו "אמנם אתה צודק אבל למה הזכרת לי את זה דווקא עכשיו הרי אני רוצה ליהנות מהסעודה ולכן אני כועס", והחבר יחשוב לעצמו למה הוא כועס עלי הרי הוא יודע זאת וגם אני מתכוון לטובתו, א"כ מה המשא ומתן ביניהם? הרי אין מחלוקת ביניהם אלא הנקודה היא אני לא רוצה לקבל את זה, כיוון שנמצא לפני

דבר שהוא יותר מהרגשת האמת אני מתעלם מהאמת, כי הרגשת המידות היא יותר עמוקה מהרגשת האמת, המידות והאמת בידיעה (ברובד החיצון).

לא נח לוותר על דבר יותר פנימי בעבור דבר יותר חיצוני כי בפנימי זה חלק חזק יותר מ"האני" שלי וקשה יותר לוותר עליו, ואם נשאל אותו: "הרי האמת אומרת הפוך, מה אתה טיפש"?! הוא יענה "לא מעניין אותי לא רוצה לקבל את זה"! החכמה בידיעה ואילו המוחשי הוא בהרגשה הוא יותר פנימי, החכמה לא הגיעה עדיין לפנימיות, והעבודה היא להכניס את החכמה והידיעה להרגשה, למוחשי.

המשא ומתן שלנו הוא האם אתה יכול להפנים את החכמה הזאת ולהכניס אותה להרגשה. ונסביר: אדם יושב לאכול ארוחת צהרים, ארוחה טעימה ובריאה אך יש לו בעיה בגרון הוא לא יכול לבלוע. יש אנשים ל"ע שיש להם בעיה בשריר הבליעה, בעיה באחד מחמש מיליארד מרכזי בקרה של המוח שהוא משותק קצת, ואז הוא לא נותן הוראה לשריר להיפתח, המערכת עובדת כך: יש חיישן במוח שאומר למוח עכשיו נכנס אוכל לתוך הפה, קבל את האוכל, האדם לועס את האוכל עד שנהיה ראוי לבליעה ובשניה הזאת, בדיוק של אלפית השניה אומר החיישן למוח שהאוכל ראוי לבליעה, המוח אומר לשער ששמו "שריר הגרון" להיפתח כדי שיוכל להתכווץ ויבלע האוכל וכעת האוכל יכול להיכנס, במידה והוא לא יקבל הוראה וכוח מהמוח לפתוח אותו (כי המוח פותח ומפעיל אותו, יש לו חוט סמוי מהמוח לגרון שגם אלפית חוט תפירה יהיה גדול עליו, החוט הזה חצי רוחני וחצי גשמי) אז הגרון יהרס, וכן אם יקדים או יאחר בשנייה להשאיר את הגרון פתוח זו סכנה מפני שחיידקים יכולים להיכנס, ואם יישאר סגור איך יכנס האוכל, כל ביס וביס זה נס גדול, לא כל סעודה אלא כל ביס בסעודה זה נס גלוי, יש אנשים שסובלים מבעיות כאלו בבית הבליעה ואוכלים אך ורק דרך אינפוזיה הסבל שלהם איום ונורא ל"ע. ולנו יש את הסעודה הכי טעימה ובריאה בעולם שזה האמונה בשם, רק מה? אם לא נבלע אותה היא לא תזין אותנו, אף אחד לא חולק שהסעודה הזאת היא הכי טובה ומזינה, אבל אם לא נבלע זה יישאר בחוץ.

משמעות הבליעה לגבינו זה להשליט את הסברא (השכל) בטבע (בהרגשה). כלומר הטבע שלנו הוא לכאורה טבע מוחשי ופנימי והסברא היא חיצונית, אך האמת היא אמת, היא לא צריכה להיות חיצונית היא חייבת להיות פנימית, המשא ומתן שלנו זה לעיין בזה ולהפנים את זה יותר, אעפ"י הקושי שבדבר כי היצר הרע לא מבין שכל ושפת הדיבור שלו היא לא שכל, הוא גם שונא את המלה "שכל" כי השכל פועל נגדו, וכיוון שהוא נמצא בגוף מה נגיד לו? לכן צריך קודם כל ריכוך, כמו שצבא רוצה לכבוש שטח אויב

הוא צריך לעשות ריכוך, דהיינו קודם כל מטוסים או טילים אחר כך טנקים להרעיש את המקום ואחר כך חיל רגלים ואז המקום מתרוקן ואפשר לכבוש, אותו דבר אצלנו לרכך את הגוף אפשר רק ע"י קצת פחד כי יצר הרע לא מבין שכל, ושכנוע לא עוזר לו, זה כמו להסביר לילד בן שלוש סברא של אביי ורבא, שזה לא נוגע לו, צריכים לשכנע את הגוף ע"י קצת פחד ולכן מקדימים יראה לאהבה.

כולם יודעים שאהבת השם יתברך זה השכל הכי פשוט שיש בעולם ואף על פי כן לא מקבלים את זה, אדם עושה מצווה וחושב שמגיע לו צל"ש, אבל אם הוא יושב שעתיים בלילה עם הבן שלו שלא מרגיש טוב ומספר לו סיפורים עד שהוא יירדם והעיניים שלו נעצמות מרוב עייפות, הוא לא יגיד שמגיע לו צל"ש, ואם הוא יאמר שמגיע לו צל"ש כנראה שזה לא אבא שלו, אבא שלו אוהב אותו הוא לא יחשוב שמגיע לו שכר מינימלי, זה הכי טבעי בעולם, ואפילו שהוא עייף מאוד הוא לא מרגיש את זה כי הוא אוהב אותו. לגבי השם יתברך כל דבר נהיה לנו קשה, על כל דבר מגיע לנו שכר, "מה אני אקבל"? מנסים להיות פטורים ממצות, למה? הרי אהבת השם יתברך זה דבר פשוט מאוד? אלא החלק הרע שבגוף לא מקבל את זה, ואצלנו חלק זה הוא מאוד עיקרי, הוא קנה שביתה כבר בגיל יום אצלנו והיצר הטוב נכנס לנו בגיל שלש עשרה וצריכים להכניס אותו.

זו הסיבה שעושים סעודה בבר מצווה, תזמורת, שמחה וכו' כי היום נכנס יצר הטוב בנער (היום תופסים את הטפל של הסעודה כל מיני תפאורה וחיצוניות ומגשימים את הסעודה הקדושה הזאת).

סעודה זה נס גלוי, וזה אומר שהשם יתברך נותן לנו חיים עכשיו, יש דברים שגדלו באדמה ע"י זבל אורגני ונותנים לאדם חיים, נכנסים לתוך האדם מתרסקים ונהיה דם. והדם זה החיים. "כי הדם הוא הנפש" כלומר הדם הוא משכן הנפש ואם המזון לא ייהפך להיות דם ולא יתעכל- אפשר למות. זה נס גלוי מול העיניים, תחיית המתים ממש.

במאמר העשירי כתוב "הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה" והוא חותם את כל המאמרות, זה אומר שכל מה שאנו אוכלים כעת הוא מכוח אותו מאמר, ומכוח אותו מאמר אנו חיים היום. האפרסק הזה נהפך לדם מכח אותו מאמר, אין מעבדה בעולם שתוכל להפוך אפרסק או בשר וכל סוג מאכל לדם, ואפילו לגרם אחד של דם, אין מציאות כזאת. קח אלף ק"ג בשר לא מומלח לא תצליח להוציא כוס קטנה של דם. קח מלח שהוא יותר רחוק מהאדם הוא דומם והשם הופכו למדבר, דהיינו לדם יש פה יש מאין בכל סעודה, ממש "בראשית ברא".

ביטוי השפע הרוחני נעשה על ידי סעודה, שבת, בר מצווה, ברית וכו'. סעודה זה הכלי של השפע הרוחני, כמו שבעולם הזה אי אפשר רק נשמה צריך גם כלי שזה הגוף כי גם הנשמה זה שפע רוחני ואי אפשר בלי גוף, כך גם בשפע הרוחני הכלי זה הסעודה. בעולם הזה חייבים את הכלי בשביל השפע הרוחני, והוא ממשיך שפע של קדושה שבאה לעולם וזה מביא חיים לעולם בתורת יש מאין של השם יתברך, בתורת מאמר עשירי שהוא החותם של כל המאמרות, ואם אדם נכנס לסעודה בצורה כזאת, ההתייחסות שונה, הדרך ארץ שונה, כוונה שונה, וגם הגישה תהיה שונה. לא נכנסים לסעודה בצורה של להפיק רצוננו, צריך לבטל את הרצון הפשוט כלפי האמת הזאת וזה יכול להשפיע עם מעט כוונה. הכלי הזה (הסעודה) מעכב, אי אפשר לעשות שבת בלי סעודה, מחלוקת הפוסקים אם מדאורייתא, אבל על כל פנים זה וודאי מעכב בקדושה, וכן ברית מילה יצא ידי חובה בלי סעודה אבל חסר בה. כתוב בזוהר הקדוש שברית שעושים בה סעודה הילד הזה יהיה צדיק, אם אבי הבן טורח להביא בשר ודבר יקר וקשה לו- הבן יהיה יותר צדיק, כיוון שהשפע של הברית בא ע"י סעודה, ככל שהכלי גדול כך התכולה גדולה, לא רק בגלל 'לפום צערא אגרא' מגיע לו שכר, אלא זה "עצם הדבר", היינו הגדרה עצמית בפני עצמה, כיוון שהכלי שאתה מכין שיתלבש השפע הרוחני הוא כלי גדול אז אפשר להכניס יותר שפע.

וכן לגבי סעודת פדיון הבן זו ההארה שהייתה במצרים שהשם יתברך פדה את הבכורות, הציל אותם, פדה אותם מכל עוונותם ופודה אותנו עכשיו מעוונותינו ומציל אותנו מצרות. פדיון זה פד תעניות וכל זה נמשך על ידי הסעודה שזה הכלי, וזה יותר מתענית, זו כוונה מאד משמעותית.

ובחזרה לנושא (החדרת האמונה על ידי פחד) למרות שעניין האמונה היא תורה שאין לה סוף והעיון בה אין סופי, אפילו הכי צריכים לקבל אותה בלי לימוד כמו תפילין שאני מניח תפילין אעפ"י שאני לא יודע מה זה תפילין, מה כתוב בהם, מה זה פרשה פתוחה, סתומה, מה דעת הרא"ש וכו', בכל מקרה אני צריך להניח, ואני בהנחה מקיים את המצווה, כן באמונה, קודם כל קבל אותה כמו שהיא ברובד החיצוני, אחר כך תעיין באמונה. ולקבל אותה זה על ידי ריכוך שזה פחד.

הגוף מבין פחד כמו שכתוב בגמרא "עשרה דברים קשין נבראו בעולם גוף קשה פחד שוברו וכו' ומיתה קשה מכלם "וצדקה תציל ממות". צדקה גדולה מכולם זאת אומרת משברת אפילו את המוות, גדר של צדקה זה אומר שאני מסכים להוציא "מעצמי" מהמידות שלי כדי לקבל את האמת, כשאני כופה את עצמי לגבי האמת זה נקרא צדקה,

אני יודע שצריך לתת צדקה אבל זה לא נח לפעמים ואני כופה את עצמי, זה נקרא צדקה. איך אני יכול לכפות את עצמי לזה?

אדם שמזכיר לעצמו יום המיתה, יש לו פחד מהדבר והוא יכול עי"ז לשבור את מידותיו, כי אם הוא לא יפחד הוא לא ייתן צדקה במידה הנכונה אע"פ שהוא יסביר לעצמו בשכל שצריך לתת, זה לא יעזור, החלק הרע שבגוף לא מבין שכל, אם הגוף יקבל סטירה אז הוא יבין, הפחד נקרא סטירה לגוף ואז הוא שותק, אף אחד לא עושה עבירה או חושב על עבירות בזמן שיש אזעקה של מלחמה, למה? כי פחד זה מכה ליצר הרע, אבל גם יותר מדי פחד זה לא טוב כי אפשר להיכנס למשברים, אלא צריך להגיע לשביל הזהב, אחרי שאדם חושב קצת על פחד מעונשים הוא יכול להתחיל לפחד מהשם יתברך מצד עצמו יראת הרוממות, לפחד זה לאו דווקא מאחד שיתן לי עונש וכו' גם אם הוא הכי טוב ונותן מתנות שייך פחד. לדוגמא: בא "החזון איש" לתת לך מתנה הרי אתה יודע שהוא לא יעשה לך רע ואתה לא חולם שהוא יעשה לך רע, אבל אתה מפחד ממנו, למה? זה יראת הרוממות, לא מחמת עונש אני מפחד אלא מעצם הדבר, וזה וודאי יראה יותר טובה כמו שכתוב: "אשרי איש ירא את השם יתברך במצוותיו חפץ מאוד" במצוותיו ולא בשכר מצוותיו, השכר זה חיצוני למצווה זה לא עצם הדבר, לדוגמא עבד ובן משמשים את הרב, העבד רוצה לשמש את הרב בשביל לקבל בסוף החודש משכורת, הבן לא רוצה משכורת אלא את עצם השימוש, אם תיתן לבן משכורת הוא לא יקבל, הדבר שקושר את העבד לשימוש זה מה שבא מחמת השימוש, הוא לא מתקשר לשימוש, יוצא שיש לעבד הזה קשר עקיף דהיינו כלי שני מחמת שהוא קשור לשכר הוא קשור למעשה, אבל הבן יש לו קשר ישיר הוא לא רוצה את הדבר שיוצא מחמת השימוש אלא את עצם השימוש, ואם נשאל מי יותר נהנה מהשימוש? התשובה פשוטה שהבן יותר נהנה מהשימוש ויש לו גם יותר סיפוק ושמחה אף על פי שאין לו משכורת בסוף החודש. הבן קם בבוקר בשמחה, עובד יותר טוב, במצב רוח יותר טוב כי עצם השימוש אצלו זה העניין, ולא כמו העבד שהשימוש הוא רק אמצעי לקבל את המשכורת. כשאנו אומרים "במצוותיך" ולא "בשכר מצוותיך" אנו לא מקפחים את השכר אלא מגדילים אותו, ברוחניות ככל שאדם מוותר יותר משלו הוא יותר מרוויח כמו שכתוב באבות "כל הרודף אחרי הכבוד הכבוד בורח ממנו וכל הבורח מהכבוד הכבוד רודף אחריו" ברוחניות אם אדם חושב ומרגיש שפעל משהו, הוא לא יקבל, מתי יקבל? דווקא אם הוא לא רוצה לקבל, כי אז הוא נהנה מעצם הדבר, ועצם הדבר הוא אין סופי, דוגמא נוספת: מכניסים ספר תורה והאדם רוצה שיכבדו אותו לדבר ראשון, אז יוצא שמה שהוא מכבד את התורה הוא

מחמת סיבה שיש כאן מחמת ספר תורה (כלי שני) , יוצא א"כ שהשכר שלו זה שוליים דשוליים של כבוד התורה, ואילו אדם שבאמת חפץ בכבוד התורה מקבל שכר של עצם כבוד התורה אף על פי שלנו זה לא נראה ככה כי העולם זה אחיזת עיניים של היצר הרע של המדמה שהוא כמו חלום.

הגמרא בתענית מספרת שחוני המעגל שאל "האם יש אדם שחולם שבעים שנה?" והוא ישן שבעים שנה ואחר כך הגמרא מספרת שהוא חזר לבית המדרש ולא האמינו שזה הוא וכו'. והוא שאל שאלה מאוד מתבקשת, האם יש אדם שישן שבעים שנה? איך ישן שבעים שנה, מה עם שירותים, אוכל, שתייה? הרי בטוח הוא ימות! חוני ישן שבעים שנה בלי אכילה וכו' נעשה לו נס גדול כל כך, וכל זה בגלל שהוא שאל את השאלה הזאת, אם אנו נשאל את השאלה הזאת לא נקבל תשובה, למה? התשובה היא-אנחנו ששואלים שאלה זה בתאוריה שכלית, ואם זה תאוריה אז אומרים לך "תברר את הדבר, תעיין בשכל, תסתדר לבד" אם תקבל סיעתא דשמיא ותתפלל על זה תקבל תשובה לפי הרמה שלך, חוני לא שאל בתורת תאוריה, אצלו התורה היא מציאות, אם הוא לא מבין הוא לא יכול להמשיך לחיות, אמרו לו אם אתה לא יכול להמשיך לחיות, תקבל חיים מעל דרך הטבע שתבין שאתה כן יכול, כיוון שזה עולה לך במחיר של חיים, אתה תקבל חיים, ולכן זכה שישן שבעים שנה בנס גמור והוכיחו לו שזה ככה.

גם באמונה זה ככה, יש שכלית ויש מוחשית שהוא מוסר נפש עליה, ולכל זה אפשר להגיע רק על ידי ריכוך שזה קצת פחד. נמשיל את זה במשל חיוור, אם יש אריה בחדר קשור בשרשראות של ברזל שאין לו אפשרות לפותחם ויגידו לאדם הכנס לחדר הזה, אף על פי שהוא יודע שהאריה לא יכול להגיע אליו הוא לא יהיה מוכן להיכנס לחדר הזה, לכאורה למה? בגלל שאנו מבינים מה זה אריה, אז אף על פי שאנו יודעים שהוא לא יכול לעשות כלום, עצם המושג להיות עם אריה באותו חדר, אי אפשר לחשוב על זה, והאריה הזה לא דומה לאריה דבי עילאי ששאג ממרחק של אלפי ק"מ ונשרו שיניו של מלך רומא מפחד, אף על פי שהוא היה גיבור מלומד מלחמות, וזה כלום לעומת מה שיש עוד למעלה ממנו, זה אין סופי, אז אם אנחנו נפחד מהשם יתברך רק כמו מהאריה בלבד נהיה לגבנו גדול הדור, אף על פי שזה ביזיון גדול, זה האמת, ואם לא מרגישים ככה זה אומר שאין כל כך אמונה, ועל ידי פחד אפשר לקבל אמונה קצת, ופחד לאו דווקא פחד אלא אם אדם מתגבר על עצמו כגון שצריך לומר דבר חולין למישהו והוא בבית הכנסת ומתגבר לא לדבר, הוא מכניס ברגע זה את האמונה פנימה, בולע אמונה, אף על פי שברגע זה, זה לא מגיע למעי הדק אבל זה נבלע בהדרגה קצת קצת, ואם

בן אדם לא יתגבר על עצמו וכן ידבר, אז אם הוא ירצה קצת פחד או להתגבר, יהיה לו בהרבה יותר קשה מאשר למי שהורגל לכוף את עצמו, וא"כ למה לעשות מחיצות ולהתרחק מאמונה בשם?!

בן אדם מדבר בקול רם משחרר את לשונו, זאת אומרת הוא מבליט את עצמו וזה מורה שהוא לא מפחד, אם אדם היה רואה מישהו מכובד לידו הוא לא היה מדבר בקול רם, אז אם הוא מדבר בקול רם זאת אומרת שאין לו פחד ומורא כרגע, ובפרט בבית הכנסת שזה כמו חולק על המורא שמים, בכל מעשה אפילו חיצוני הוא מעורר את הפחד או להפך וזה משפיע כיוון שהאדם נקבע לפי פעולותיו לכן גם מעשים קטנים חשובים ובפרט אם זה קשה, כמה שזה 'לפום צערא' זאת אומרת שיש התנגדות יותר חזקה למידותיך, הבליעה יותר חזקה ואיכותית.

"יש קונה עולמו בשעה אחת" זה כח חזק מאוד של שעה אחת של התגברות, כמו שבעים שנה, רבינו הקדוש ששמע כרוז זה בכה, ראה שיש בן אדם שבא על כל הפרוצות שבעולם ובסוף עשה תשובה חזקה "יצתה בת קול ואמרה רבי אלעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא", מזומן זה לאלתר בלי שום מחיצה, על זה בכה רבי ואמר "לא דיין לבעלי תשובה שמקבלים אותם אלא שקוראין אותם רבי" רבי אלעזר בן דורדיא נקרא רבי בזה שהוא לימד אותנו שבשניה אחת אפשר להפוך הכל, מרשע אפשר להיות צדיק בכוח של התגברות חזקה פעם אחת, כי אז זה בולע עד הסוף ואם זה נכנס עד הסוף זה משפיע עד הסוף, עד כדי כך שבת קול יוצאת וקוראת לו רבי ומזומן בלי מחיצה לעולם הבא, זאת אומרת שלא חסר לך כלום נחשב שקיים הכל, בשניה אחת קיים הכל, והטעם לזה הוא כי כל העשייה זה כדי להגיע להכרה, וברגע שהגעת להכרת האמת בתוכך אפילו ברגע-זה אומר שקיימת הכל, הלימוד הזה משמח וגם מחייב, משמח מאוד שזה אפשר, ומחייב כי אם אפשר לקנות עולמו בשעה אחת איפה אנחנו עכשיו, דוגמא לדבר: בן אדם הלך לישון מאוחר בלילה והוא מצליח לקום בבוקר בזמן ללמוד או להתפלל ונלחם להתגבר על העייפות, אז שמחה גדולה זאת של כח ההתגברות ותוצאותיה מחייבת אותו להתגבר, ברגע אחד תקנה עולמך מה שאחר יכול בשבעים שנה!

וזה גם מחייב אם אני יכול ברגע אחד להתהפך אז כל רגע יש לי את הרגע הזה, הרי העצלות זה ניסיון תמידי זה בטבע האדם כל מה שנעשה תמיד עצלות מעורבבת בזה, אדם נברא מעפר וסופו לעפר, העצלות היא חלק מהבניין של הגוף, כי העצלות הוא יסוד העפר והאדם נברא מעפר, זאת אומרת שאדם בנוי מחומר ששמו "עצלות" ואכן זה כך, כל אחד יודע שהעצלות היא נוחה לו והוא אכן נמשך לזה, ולעומתו כל דבר

שכרוך במאמץ הוא סולד ממנו, העצלות היא עבודה אין סופית לכל אחד וכל אחד עובד ברמה אחרת, מאה אנשים למדו דף גמרא או מאה אנשים התפללו כל אחד יש לו ציון אחר בשמים, אם זה היה רק מאה קומות או כל דבר גשמי אחר אתה יכול לומר שניהם הגיעו לקומה שלושים, כי אם זה רק עניין של קומות אפילו אלף קומות אז אולי שניהם התאמצו והגיעו לקומה ארבע מאות וחמש, אבל בעבודה רוחנית זה לא כך, המאמץ לא נמדד בדיאגרמה של אחד, שתים, שלוש, אלא אחד, שתים, שלוש יש בניהם אין סוף ואין סוף דרגות שהשם יתברך בוחן אצלנו שבר עשרוני ועוד כמה אפסים, אצל השם יתברך השבר העשרוני הוא אין סופי, אצלנו תמיד זה נגמר בשלב מסוים. אם אתה רוצה לדקדק תעשה 1.2 אם אתה רוצה עוד לדקדק 1.23 וזה כבר שיא, ואנחנו הרי יודעים שכל שבריר שניה מסומן. הרי הרגע באפו של השם יתברך לפי הגירסא הממוצעת הגמרא בברכות בערך 0.023, הרגע הזה זה הכעס של העולם זה פרויקט שלם, ואותו "רגע" הוא זמן מאוד משמעותי, וכן אם נתבונן קצת בכל חלקי הבריאה נראה שהכל זה במורכבות אין סופית שבכלל לא ניתן לתפוס אותה כיוון שזה כל כך מופקע מאתנו לא קולטים את זה, זה מעל המושגים שלנו, אבל לפחות אנחנו צריכים לדעת שהמושגים אכן קיימים וכן צריך לדעת שלגבי כל עבודה רוחנית זה גם כן כך, אנחנו מושפעים בעבודה שלנו מהמאמץ הגשמי שלנו, אדם מרים סל קניות כבד הוא משקיע בזה מאמץ מסוים אז ממילא הוא מגדיר את אותו מאמץ עד כאן אני מתאמץ ויותר מזה אין צורך בשביל השגת הדבר, אבל לגבי תורה ורוחניות כשם שהתורה והרוחניות הם אין סוף כך המאמץ הוא אין סוף, וככה זה העצלות, היא תמיד קיימת אפילו באדם חרוץ מאוד, כי לגבי המדרגה הבאה הוא עצל, ולכן גדולי ישראל היו נלחמים בחירוף נפש בעצלות, ממש מלחמת חורמה, אצלנו העצלות לא מתפרשת כחסרון מהותי באדם, נמצא שהניסיון שלנו בעצלות הוא כל הזמן גם בשעת מעשה וגם לפני מעשה, בשעת מעשה על עצם הדבר ולפני מעשה להיות ראוי להתחבר למעשה, אם אדם לא יתכונן לפני מעשה, המאמץ לא יעזור לו, רוצה ללמוד תורה? אז צריך מאמץ, אבל בשביל שהמאמץ יעזור צריך להיות בן אדם, אם הוא לא בן אדם התורה לא תכנס בו אע"פ מאמציו, כי אורייתא וישראל חד הוא, אם אני לא "ישראל" אז אין לי "אורייתא", שני אנשים לומדים אותה סוגיא באותו מאמץ עם אותו רמת הבנה האחד מבין השני לא, למה? בגלל שהשני יותר "ישראל" ששומר עצמו ממידות רעות ודברים בטלים וכו' אז השם יתברך נותן לו יותר תורה כי השם יתברך מלמד אותנו.

יעקב אבינו לא ישן ארבע עשרה שנה בבית המדרש של שם ועבר אך אף על פי שאנחנו לא מבינים את זה, אבל זה אומר שלקבלת התורה צריך מאמץ. אצלנו לא מדובר שלא נישן לילה שלם, אלא צריך קצת יותר מאמץ, לישון פחות דקה, גם מאמץ כמותי להוסיף בזמן, וגם מאמץ איכותי, את שניהם צריך, מצב רוחני הוא בלי מדות אורך ורוחב אז יותר קשה להגדירו ולכן תמיד זה אין סופי, וזה מחייב על כל מעשה קטן להקפיד עליו, והמעשה הקטן משפיע גם לאדם וגם לאחרים, גם לאחר זמן וגם לעכשיו.

בן אדם מברך ברכת הנהנין לא כל כך בכוונה, ברור שעכשיו הוא גורם לעצמו שגם את הגמרא שהוא יפתח מחר הוא לא כל כך יבין, וגם האמונה לא תכנס בו, הרי אם חברך יביא לך כוס קפה אתה תאמר לו תודה בטבעיות בלי שחייבו אותך, אז למה כלפי השם אנחנו רוצים רק לצאת ידי חובה?! הרי אפכא מסתברא וכי זה שהביא לנו את הכוס קפה, שתל את הקפה גידל אותו יש מאין כל רגע? וכי הוא גידל את הסוכר? הוא רק עושה את המכה בפטיש, מכניס הכל לכוס ומביא לי לפה ויכול להיות שיש לו בזה כמה אינטרסים ועם כל זה אנו מרגישים חיוב להגיד לו תודה, ומה עם השם יתברך שהכל שלו ומחיה את הכל וכו' וכל הניסים שעשה לנו בקפה, ואנו זורקים ברכה מהפה, זה נקרא עיוות, וזה אומר שהאדם הזה לא מאמין, ההלכה שאומרת לברך זה לא משא ומתן חיצוני "תעשה כך וכך" אלא זה מציאות, הגדרת מציאות האדם וזהו בנין האדם, זה לא בגד שלבוש על האדם, אלא זה גידים ואברים שבאדם, חומר הגלם שבו, הרי ידוע שהגוף מולבש על הנשמה, אם אין נשמה הגוף לא חי, הרמ"ח והשס"ה של הנשמה הם מחיים את האדם, הנשמה היא סוחבת את הגוף כדוגמא שהגוף נושא את הבגדים, אנו חיים מחמת קיום התורה.

כמו שמצינו שעברו בני ישראל את הירדן, הירדן נעצר מחמת הארון והמים עלו שלוש מאות מיל עד שראו אותם כל מלכי מזרח ומערב (אף על פי שאי אפשר לראות בעיניים גשמיות ממרחק אפילו דבר גבוה מאוד מדובר פה בראיה רוחנית) והארון נשא את נושאיו, ולא מדובר בירדן שאנחנו מכירים היום, הרי הגמרא מספרת על סנחריב שבא עם מאתים שישים וחמש מליון ראשי גיסות לעבור את הירדן ובקושי עברוהו, היום לעבור את הירדן זה לא בעיה לגבי הצבא, היום הכל בגלות, הכל באתכסיא. שואלים המפרשים בעניין חציית הירדן הרי הנהר נעצר ועברו ישראל, למה חזר הירדן לזרום ואחר כך עברו נושאי הארון באויר מעל הנהר וכי השם יתברך עושה נס מיותר? התשובה היא שיש פה לימוד חשוב שהארון נושא את נושאיו, הארון זה התורה שהיא נושאת אותך, ולא אתה נושא אותה, וזה לא נס מיותר, אלא זה עצם ההגדרה של התורה.

יש שבעת עממין בארץ ישראל שהם כנגד שבעה שמות שיש ליצר הרע שהם תמצית היצר הרע שבעולם, וכאשר התמצית הזאת רואה שהארון נושא את נושאיו דהיינו שאני לומד תורה או עושה מעשה טוב לא מפני "שאני" לומד "ואני" עושה אלא המצווה היא שתפסה אותי בבחינת ארון נושא אותי ולא אני נושא אותו רק אז היצר הרע בורח, וכל הרע שיש באדם כאשר הוא קולט את ההשקפה הזאת שהארון נושא את נושאיו, הוא בורח, ולכן חשוב להפנים את זה ש"אני" זה עשיית המצוות "והאני" הגשמי הוא רק לבוש לעשיה שהיא "האני האמיתי", כמו שהגוף המולבש על הנשמה זה אותו יחס.

כולנו יודעים שאם פתאום ציפורן לא עובדת או בחתיכת בשר קטנה מהגוף נהיה קלקול, אז ודאי שזה לא בעיה של הגוף אלא הנשמה שחייתה את אותו אבר נסתלקה ממנו, כולנו רואים שהגוף רק לבוש לנשמה, והנשמה היא באמת החיות, ואם כך במשל הגשמי, אז ודאי ברוחניות שהעשיה היא זו שמחיה אותנו ואנחנו רק הלבוש, אנחנו צריכים לקבל את זה ולחיות את זה וזה תלוי בכבוד שמיחסים לדבר שרוצים להפנים. לדוגמא, מי שמכבד חתן יבא תמיד לפני החתן לחתונה, אם הוא לא מכבד הוא יבא אחר-כך כשכולם נמצאים כדי שיכבדו אותו, אבל אם רוצים לכבד את בעל השמחה באים לפניו, כמו שהגרש"ז אוירבאך היה בא תמיד ראשון לחתונה, כך הוא אמר, "לא רוצה שיכבד אותי, אני מכבד אותו," והזמן של הגרש"ז מאוד חשוב. אם אתה רוצה לכבד את התפילה, תבוא לפני התפילה, עם העשרה הראשונים, יש הרבה פרטים בעשרה הראשונים, אתה מכבד דבר תבוא לפניו, אתה מכבד דבר תשתוק שהוא נמצא. "לך דומיה תהילה" כל השתיקה זה מראה כבוד, כשיש רעש זה אומר שאין כבוד, רעש זה אומר שוק, שתיקה זה אומר כבוד, אלא אם כן זה דברי תורה, שתיקה מדברים בטלים זה אומר כבוד, זה המציאות של הכבוד.

התהילים נאמרו בעשרה מיני ניגון, והמשובח מכולם "הללויה", לכן מסתיים תהילים בחמישה מזמורים של "הללויה" שהם למעשה עשר הללויות, הם החותמים את התהילים, כי "הללויה" זה השיר המשובח מכל העשר שירים שהזוהר מונה, אנחנו מסיימים כל יום בפסוקי דזמרה במשובח מכל, יש בזה המון רמזים על פי פשט ובעיקר על-פי נסתר, וכמו ש"הללויה" שזה השיר האחרון, הוא המשובח מכולם, שהוא הממצה את כולם, בכל דרכי החיתום, כמו כן הפסוק המסיים "כל הנשמה תהלל יה הללו-יה" הוא המשובח מכולם, שהוא המסיים את ה"הללויה" הוא המאוחר מכולם, המשובח מכולם.

יש כאן בית-כנסת, יש כאן שולחן, כסא, ספר תורה, תיבה של החזן, אתה יודע מה שיש פה עכשיו? בית-חרושת שיוצר חיים ברגע זה, כי כולנו נושמים את האוויר, את החמצן, והחמצן נשרף על-ידינו ונברא מחדש, יש מאין באותה השניה שהוא נשרף, כי אחרת כולם יחנקו תוך שניה אחת כי נשאר רק חנקן, חנקן א"א לנשום ויש הרבה אנשים שנושמים אז זה עושה לחץ, האם אפשר להבין איך החמצן הזה נהיה חיים עכשיו? א"א, רק הגדרה אחת נגיד, יש כאן בית-חרושת של בורא עולם שהוא מייצר חיים כל רגע ורגע, עשרים וארבע שעות, ואם מתייחסים ככה, זה לא רק בבית-כנסת זה גם בכל מקום, אדם נמצא ברחוב, מה יש פה? עצים, מכוניות, בניינים, יש כאן עכשיו בית-חרושת של בורא עולם שמייצר יש מאין של חיים בכל רגע ורגע, האדם גם יש מאין, כי לחמצן אין סיבה שיכנס בדם ויהפוך להיות מגז לנוזל ואדרבה יש סיבה הפוכה, שלא יהיה כך, אבל אפילו אם הוא כבר נהפך, אז קיבלנו את המציאות הזאת שהוא נהפך מגז לנוזל שזה לא יכול להיות בביולוגיה לעולם, אבל עדיין קשה איך הוא נהיה חיים? בסדר, הוא נהפך בביולוגיה מגז לנוזל, שזה חידוש מאד גדול, אבל מכאן איך זה נהיה חיים? מה זה חיים? איך זה נהיה? הרי חיים זה דבר רוחני לגמרי, שבורא עולם יוצר חיים יש מאין, גם במציאות של האוויר, וגם במציאות שאני מכניס את זה אלי, אותה בריאה של "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" האדם נברא בסוף הבריאה, הלשון של התורה שונה בבריאת האדם "ויפח באפיו" בכל הבריאות לא כתוב "ויפח" חז"ל דורשים "מאן דנפח מדיליה נפח" השם יתברך נפח באפו כמו שאדם מנשים את השני, השם יתברך לקח את הגוף של האדם שהוא לא חי, הנשים אותו, ואז הוא נהיה חי, ואומר דוד המלך, זה לא היה רק לפני ששת אלפים שנה באדם הראשון, זה קורה כל שניה ושניה מחדש.

אם בורא עולם לא ינשים אותנו ולא יקיים בנו "ויפח באפיו נשמת חיים" לא נוכל לנשום. בביולוגיה הכי פשוטה מבינים את זה. אפילו הפעולה הפשוטה מבחינה ביולוגית היא נס, הרי מה פירוש נושם? וכי יש לי מגנט כשאני לוקח את האוויר? אין מגנט. אלא הפעולה הביולוגית היא פשוטה, אני מנפח את הריאות, ומכיוון שהאוויר נמצא בכל העולם בלחץ, הוא נכנס לריאות, אם האוויר יהיה רפוי, יהיה קשה לנשום. אדם שנמצא למשל בהר גבוה ששם האוויר הוא לא בלחץ, קשה לנשום שם. יש אנשים שלא יכולים לעלות בכלל על הר גבוה בשל קושי הנשימה, כיוון שהלחץ שם הוא פחות, פחות קשור לכדור הארץ, מה שיותר מתרחק מכדור הארץ מהגובה הרגיל, הלחץ פחות, זה נס גדול, וזה מראה שבורא עולם רוצה להחיות אותנו, לכן מי שקשור לארץ יש בו אויר טוב,

מי שכבר מתנתק מהארץ מעט, לא יכול לחיות. בחמשת אלפים מטר בקושי אפשר לנשום, ובעשרת אלפים עוד יותר בקושי. ואם נמצאים חמישים קילומטר גובה, אין שם בכלל חיים, אף על פי שאין שום סיבה שלא יתערב החמצן בכל החלל האין סופי של העולם, הקדוש ברוך הוא נותן לו גבולות, אנחנו יכולים לשים אויר ולהגיד לו "תהיה בפינה הזאת ואל תתערבב בכל החדר", אפילו במים שהם יותר מוצקים א"א לומר "תהיו רק במקום ששפכתי אתכם", וכי אנחנו יכולים להגיד לאוויר שבכדור הארץ שהוא רק אלפית מאלפית מאלפית של החלל הגדול, תישאר רק פה? אבל בורא עולם משאיר אותו רק פה, ולא זאת בלבד, אלא שבתוך המקום שהוא משאיר אותו הוא מחלק אותו חלוקה אחרת של לחץ אויר וגם זה לא מתערבב. זאת קומה לחץ אויר מסוים, וזאת עוד קומה לחץ אויר שונה, קומה שעשויה מאויר, ולא מתערבבים הלחצים אחד בשני. זה למעשה "כל הנשמה תהלל יה הללו-יה" אומר דוד המלך תדע "ויפח באפיו נשמת חיים" זה כל רגע ורגע. ואכן זה כך, הסבל הגדול ביותר שיש לאדם ושאף אחד לא ידע מזה, שהוא לא יכול לנשום, אדם שסובל מקשיי נשימה זה הסבל הגדול ביותר שיש, זה סבל מאד קשה, אומר דוד המלך "כל הנשמה תהלל יה הללו-יה" כיוון שאתה מבין שהנשימה היא כל-כך חשובה, אתה צריך להלל את השם יתברך על זה, כמו שאדם מבין שבלי נשימה הוא לא יכול לזוז בעולם הזה כך בעולם הבא הוא יבין שבלי להלל כל הזמן הוא לא יכול לזוז, הוא מת, ולא רק בשכל כמו שעכשיו הוא מבין, הוא ירגיש את זה בהרגשה המוחשית כמו שעכשיו אצלנו אדם מרגיש, שהוא לא נושם הוא מת, לא צריך להסביר את זה בכלל, אם ננסה להסביר את זה, זה רק פוגם, כמו שא"א להסביר מה זה אדם שמשווע לחמצן אחרי חמישים שניות שלא נשם, כל מה שנסביר, זה יפגום בהרגשה האמיתית, בעולם הבא העניין של ההילול יהיה כל-כך ברור, שאם אדם לא יהלל כל רגע ורגע, יהיה לו את אותו סבל. אנו נרגיש כל-כך זקוקים להלל את השם, כל-כך נרצה אותו, ואם הוא יעדר, זה סבל בל יתואר, כי הנשימה זה השם, ואם אדם לא מהלל, אז אתה לא מצדיק את הנשימה הזאת, וכך יהיה בעולם הבא, שהתאוריה הרוחנית שלנו היום, תהפך אז למציאות מוחשית. ויותר מהמוחשיות שלנו, כי המוחשיות שלנו היא רק מורכבת על גוף, ומוחשיות של נשמה, זה הרבה יותר אמיתי, שזה אמת.

זה יהיה לעתיד לבוא, אבל בעולם הזה גם צריך להרגיש קצת. אם אדם מכניס קצת, לפחות בהשקפה, זה יותר מופנם.

יהי רצון שנזכה להבין את זה יותר ויותר. ונזכה לגילוי "כל הנשמה תהלל יה הללו-יה". אמן.

עטור זכירות

נדבר על הנושא שתמיד צריך לדבר עליו האמונה, צריך להבין מה המשא ומתן של האמונה, אמונה זה היצר הטוב, כפירה זה היצר הרע, אדם לא יכול לומר "אני מאמין ואני בסדר", כי אם הוא היה מאמין אמונה שלמה הוא היה בעל רוח קודש, ואם אין לו רוח הקודש סימן שהוא לא בדיוק מאמין אמונה שלמה במאה אחוז, והוא לא יכול לפטור את עצמו ולומר "אני מאמין ועכשיו אני אעשה דברים על סמך האמונה וכו' ", כי מי שלא מאמין באמונה שלמה כל מה שהוא עושה לוקה בחסר, כיוון שהאמונה היא צריכה להפעיל את כל המעשים, ואם האמונה לא חזקה, היא לא מפעילה חזק, כמו מנוע חלש מפעיל חלש, מנוע חזק מפעיל חזק, האדם לא יכול לפטור את עצמו ולומר "אני כבר מאמין, עכשיו אני אתמקד בנושא אחר" כי אם הוא מאמין חלש, אז המעשים שלו פועלים חלש.

יש הבדל מאוד גדול אם האמונה שהיא המנוע של הפעולות פועלת חלש או חזק. למשל: אם אתה לוקח מנוע שיכול להפעיל מטוס או מנוע שיכול להפעיל רק מכונית צעצוע, ההבדל ביניהם הרי הוא הבדל שמים וארץ, מה זה מנורת קיר לעומת אלף מזגנים, אותו דבר זה באדם, אתה עושה את הכל, אבל השאלה מה העוצמה של המעשה הזה, את העוצמה של המנוע לא רואים מבחוץ אם יש לו ארבעים או חמישים וואט, אבל השאלה מה קורה בפנים, "אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו".

היום אתה יכול לראות כל מיני מכשירים שלא ניכר שום הבדל ביניהם בחיצוניות ואעפ"כ באחד יש מאתים תוכנות, ובשני יש אלפיים תוכנות, ויכול להיות אפילו שהמצב החיצוני של הכלי הפשוט יותר טוב, אבל זה לא אומר כלום על התוכן, כמו שהגמרא אומרת לגבי יין, שמאחסנים אותו דווקא בכלים פחותים כמו כלי חרס, ולא בכלי כסף ולא בכלי זהב, ואם ישימו את היין בכלי זהב הוא יתקלקל, כיוון שזה לא אומר שאם הכלי יותר יפה אז הוא יותר משובח.

ולכן האדם לא יכול לפטור את עצמו ולומר שהוא מאמין, אלא וודאי שהוא צריך כל הזמן להוסיף, ולא בכדי צריך לקרוא "קריאת שמע" כל יום, שכל "קריאת שמע" זה תוספת אמונה, ואם אדם יאמר "אבל אני כן מאמין, מה אתה רוצה ממני וודאי שאני אומר "אנוכי השם אלוקיך", התשובה היא, הנה רואים שאת עשר הזכירות צריכים כל יום לומר מחדש, "אני מאמין באמונה שלמה שהיה יציאת מצרים, מתן תורה, שבת, וכו'. לכאורה למה צריך לומר את זה כל יום מחדש הרי אתמול אמרתי את זה, שלשום אמרתי את זה, לפני עשרים יום אמרתי את זה, אני כבר אומר את זה אלף יום רצוף, כל

יום אני אומר את זה, יציאת מצרים זכרתי כבר, למה אני חייב לזכור בכל יום ויום, אלא סימן שאם אדם לא זוכר כל יום יציאת מצרים הוא ישכח, אתה אומר במפורש "אני השם אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים" כל יום פעמיים אתה צריך להגיד את זה, דהיינו לזכור את זה.

עכשיו אדם ישאל את עצמו, מה אני זוכר לעצמי יותר מאשר פעם שעברה וכי נוסף לי אחרי שאמרתי את הפסוק הזה משהו יותר ממה שלפני כן, הרי כשאני מזכיר לעצמי דבר מסוים, אז על-ידי שאני מזכיר לעצמי אני מוסיף, קודם אני זכרתי את זה מעט, עכשיו אני זוכר את זה יותר טוב, אבל לגבי יציאת מצרים האם אני באמת זוכר זאת יותר אחרי שאמרתי אותה פעמיים ביום?

ועוד שאלה, לכאורה זיכרון שייך בדבר שהייתי נוכח וראיתי אבל ביציאת מצרים אני יודע ואני מאמין שהייתה יציאת מצרים אבל מה שייך "להיזכר" בדבר שלא ראיתי אותו, אם בתאוריה אפילו הגויים יודעים את זה, ואם בהמחשה אני לא הייתי שם? אלא לזכור פירושו להזכיר, לכן גם חשוב כל פעם אחרי תפילת שחרית לזכור ולשמוע את ה"זכירות" האלה, ונבאר יותר, יש באדם מח חושב ומח זוכר, וכשאני רוצה להזכר במשהו, פירושו, שאני כרגע חי את ההכרה, ומה שאני צריך להיזכר בו זה רובד תת הכרתי מעין מחסן פנימי שאני לא חי אותו כרגע, וצריך להיזכר כלומר לחדור אליו, ברגע שאדם אומר "אני צריך להיזכר" המוח החושב משדר למוח הזוכר "פתח מחסן פנימי שהוא כרגע סגור, כנס אל המחסן היותר פנימי, תלוי כמה זמן עבר מאז אם זה עשרים שנה, או חמישים שנה, או שלוש שנים, וזה גם תלוי כמה שהדבר חשוב אדם זוכר אותו יותר, פחות חשוב זוכר אותו פחות ויותר קשה להיזכר כי זה פחות בולט, אבל אם תחפש אפילו דברים קטנים, תמצא.

אדם רוצה להיזכר בדבר מסוים, לדבר המסוים הזה יש לו המון פרטים שהוא לא זוכר כעת אבל הם נמצאים, אז מעלה בראשו את הנושא, והמח החושב כבר מנווט את הזוכר וממציא את כל הפרטים הנמצאים בפנים, "לפני עשר שנים היה כך וכך, הייתי במקום כזה וכזה היו שם הרבה אנשים כאלה וכאלה, עיתוי כזה וכזה" זה נקרא להיזכר, אם כתוב שאני צריך להיזכר ביציאת מצרים זה אומר שיש במח שלי בפנים יציאת מצרים בפועל, רק אני צריך לחדור לאותו מקום, הרמב"ם אומר "חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", כלומר, ממש לדלות את זה מהזיכרון בפנימיות, זה לא להראות את עצמו כאילו ולעשות הצגה באופן חיצוני גרידא, יש קהילות שבליל פסח באים ונושאים שקים על הכתף ודופקים על הדלת ואומרים "באנו מיציאת מצרים

עכשיו", זה לא סיפור שהם אומרים כאלה דברים לשעשע את הילדים, אלא מה שהרבה נהגו כך זה אומר שהרבה אכן הרגישו את זה, והמעשה רק ביטא את ההרגשה הפנימית, אנחנו לא עושים זאת כי אנחנו לא מרגישים, כי מעשה חיצוני שאין לו גיבוי פנימי הוא לא שווה ונהפך לצחוק, אבל האמת היא שצריך לעשות ככה, וכדי שיהיה גיבוי פנימי צריך להאמין.

זכירת המן זה אמנם לא כל-כך חובה כמו יציאת מצרים, אבל את זה גם כן כל יום צריכים לזכור שהמן ירד לעם ישראל במדבר.

ואנחנו לא כל-כך רוצים לשמוע את זה, כי אדם אחרי התפילה כבר חושב על ה"מן" שיש לו בארוחת בוקר, ולא בדיוק על המן הזה שירד במדבר, זה הרי קצת שונה המן הזה, כי אם הוא חושב על דבר יותר גשמי, אז במילא זה קצת סותר, לכן הוא לא כל-כך רוצה לשמוע את המן, כי אם אתה אומר המן, זה אומר שהשם יתברך עושה את הכל מאכיל אותך עד לכפה, ויותר מהפה, כדמצינו באוכלי המן שלא נצרכו לנקביהם, אז זה יותר מהפה, ואדם לא כל-כך רוצה ולא כ"כ נוח לו לשמוע את זה בדיוק כרגע, כי אם אני מקבל עד לפה ויותר מהפה, אז זה אומר שאני כלום, וזה מחייב אותי קצת, ולא נוח לי להתחייב. והאמת שזה לא מגביל, אבל זה לכאורה נראה לו כן מגביל, ולכן אדם לא רוצה לשמוע את זה.

כל אדם צריך לזכור כל יום את "השבת", "המן", "מלחמת עמלק" וחובה לזכור אותם כל יום, כל יום עמלק בא נלחם עם ישראל, הוא לא בא רק במדבר הרי כתוב "כתוב זאת זיכרון בספר", מה הזיכרון? שעוד יבוא וילחם הלאה. כל יום בא עמלק, מקרר את הקדירה, איפה הוא? אדם קם בבוקר מברך "פוקח עיוורים" מתפעל מזה קצת, בא עמלק, מקרר את הקדירה על המקום דהיינו עושה איזה הסח הדעת קטן ומקרר את כל הקדירה כאילו שלא היה כלום, היה משהו אי אפשר להגיד שלא היה כלום, אבל הקטין את הכל כאילו שלא היה כלום. כל יום זה קורה, אדם שמע איזה דבר תורה, היה לו הסח הדעת קטן, בא עמלק, קירר לו את הקדירה, מכאן ואילך הוא לא רוצה לשמוע, אף על פי שהוא יודע שהוא יתעורר ממה שישמע, והוא יודע שמה שהוא יתעורר זה האמת וזה נכון, בכל זאת הוא לא רוצה לשמוע, התקררה לו הקדירה, אז כל יום עמלק בא, כך גם כן "כל אדם חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", זה אומר שכל שנה ושנה יוצאים ממצרים מחדש, ולא רק כל שנה יוצאים ממצרים, אלא גם כל יום יוצאים ממצרים, כי כל יום צריך להזכיר יציאת מצרים, ולא משנה כעת מה פרטי החילוק וההבדל בין יציאת מצרים של אותו יום בשנה, לבין כל יום ויום, ואני גם לא יודע אותם,

ואין סוף לפרטים האלה, אבל כל יום ויום צריכים לצאת ממצרים, פעמיים ביממה יש יציאת מצרים, בלילה וביום, היום יש לו יצר רע מסויים והלילה יש יצר רע מסוג שונה, זה לא בדיוק אותו יצר הרע, כמו שהקדושה עושה חלוקת משמרות בין יום ללילה כך גם יצר הרע עושה חלוקת משמרות כנגד זה.

אנחנו כבר כבושים תחתיו, אז לא כל-כך מכירים אותו, ולכן אנחנו לא מרגישים את החלפת המשמרות, אבל זה כמו מלאכי האלוקים עולים ויורדים, אז לכן יש לנו צורך להזכיר את יציאת מצרים ביום ובלילה, הפירוש להזכיר הוא להיזכר כמו שבארנו, להיזכר זה אומר שאני יודע, כי אכן כל יהודי היה שם, ויש לו אפשרות לחוות את החוויה הזאת כאילו שהוא היה שם, אמנם לא עד כדי כך, כמו שאבותינו שהיו שם ממש בגוף בפועל, כי אם אנחנו בכוחות שלנו נחווה את החוויה כמו שאבותינו חוו בפועל, לא נוכל להיות בעולם אפילו רגע אחד, כי החוויה תהיה יותר מאשר כוח הסיבולת שלנו, אין לנו כוח רוחני לסבול קריעת ים סוף אז לכן אנחנו בטח ובטח לא יכולים להגיד שממש נחווה שהיינו שם, אבל אנחנו בקטנות שלנו יכולים לומר, שלפי היחס שבינינו לבין אבותינו, יחס של אם הראשונים כמלאכים, אנחנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנחנו כחמורים, וכמו שאומר מרן החיד"א "הם אומרים כחמורים, אנחנו נגיד פרעושים", ואם הוא אמר פרעושים, מה אנחנו נאמר, אבל אנחנו לפי היחס הזה שיש בינינו לבין אבותינו, יכולים לחוות את החוויה הזאת של יציאת מצרים, ואכן למרות שזה כך וזה לא פחות מאשר אבותינו, כי אבותינו היתה להם סיבולת, נאמר היה להם איזשהו מכונה שמחזיקה מיליון וואט, אז הם יכולים להכניס מיליון ולא יהיה שום קצר, כי יש להם סיבולת והכל יכנס ויאיר, אבל אם אנחנו נשים לעצמנו מיליון וואט יהיה קצר, אז ניקח בין עשרים לשלושים וואט, אבל זה בעצם אותו דבר, כי בקטן שלך שלושים מאיר אותו דבר כמו בגדול שלו, רק הוא גדול ויש לו מכשיר ענק, אז יש לו את הצורך שלו, והוא לוקח את התצרוכת לפי גודלו, ואתה יש לך קטן, מספיק לך פחות, אבל לגבי היחס זה אותו דבר, אתה בקטן תחווה את זה באותה מוחשיות, עד כדי כך שהיו כאלה אנשים שהיו באמת שרים שירת הים כל יום בפועל, ולא רק בדור הקודם אלא גם בדור שלנו, וכן צריך לומר את זה בצורת שירה. אנחנו לא אומרים את זה בצורת שירה, כי אם נשיר זה לא יהיה אמיתי, אם אין גיבוי פנימי, זה כבר לא פועל את הפעולה שלו, ובשבת שיש לנו יותר גיבוי פנימי, דהיינו יותר אמונה, אז כן שרים, על כל פנים צריך להיזכר ביציאת מצרים, ואם נאמר וכי אני יכול להיות נביא שאני יכול להיזכר בדבר שלא חוויתי מעולם? כאן זה לא דבר חיצוני, אלא זה אתה בעצמך, נביא

לגבי עצמך אתה יכול להיות, כי כמו שאתה יכול להיזכר בדבר שאתה לא יודע אותו מעולם כמו בהיפנוט, אז זה גם היפנוט רוחני וזה לא קושיא, יש היום היפנוט רוחני שאפשר להפנט אנשים, שאפילו דיברו על אנשים שהיו בדורות קודמים ואפילו גויים עושים את זה, ועשו פרסומים וחקירות שלמות, ועשו על זה ספרים שלמים, אז זה בכלל לא קשה, זאת אומרת זה לא קשה בקנה מידה אבסלוטי.

כל אחד יכול להגיד שהוא לא מכיר את פרעה מלך מצרים, את "פיתום ורעמסס", הוא לא היה שם, וכן עבודת פרך הוא לא ראה את זה, אבל הוא יכול להגיד שהוא מכיר את פרעה מלך מצרים של עצמו, ולגבינו זה יהיה טוב. אם אני אכן מתקרב קצת ליציאת מצרים, אני יכול להבין את הבעיה שלי, שהיא מקבילה ליציאת מצרים בקטן שבי, כל עם ישראל היו במצרים זה בגדול ובמקביל בקטן זה בי אז אם יש לי רוח קודש יותר, אני יכול להיכנס ליותר פרטים.

חז"ל דרשו דרשות בפסוקים שאנחנו לא יודעים מאיפה הם דרשו את זה, הוסיפו לנו המון פרטים, מדרשים מלאים על מה שהיה במצרים עם פרעה ועשר המכות, מדרשים על גבי מדרשים, מאיפה הם יודעים את כל זה מי סיפר להם את זה הרי מסרו מדור לדור, רבא דרש, מאיפה הוא דרש? אלא הוא הגיע לכזה רוח קודש, שהוא היה שם, כיוון שהוא היה שם, אז הוא חשף, הוא הגיע לכזה מצב שהוא אכן יודע להוסיף פרטים, אמנם הכל כתוב בתורה, וברמז אין דבר שלא כתוב, אבל הוא יכול להוסיף לך מה שהוא חווה, ומי שלא חווה את זה ממש בפועל, הוא לא יכול לדרוש, אבל לפחות הוא יכול לחוות את זה על עצמו, זה כבר יותר קל, כי בטח שפרעה מלך מצרים עם כל הגזירות שלו הם מקבילות לגזירות של יצר הרע שיש לכל אדם בעצמו, אנחנו לא יודעים להקביל ולומר מה הגזירות של פרעה מלך מצרים לגבינו לדוגמא: "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון" מה אומרת לנו בדיוק הגזירה פה?

אם אדם יקביל את זה ויכול להגיד על עצמו שהוא יכול לחוות את פרעה על בשרו, לגבינו זה יקרא שיש לו רוח הקודש, לגבינו זה דבר מאד גדול, וזה גם כן רחוק מאד מהדרגה שלנו, אבל לפחות גם כללות זה טוב, אם כי מה שאתה עושה יותר פרטי ויותר ספציפי זה יותר מוגדר וזה יותר משובח.

כל אדם שמדקדק בכללות להיכנס לפרטות, הרי זה משובח, כידוע שכל מי שמדקדק בבעיה ומסביר אותה יותר בפרטות, הרי זה משובח, כי אז הוא מגדיר אותה יותר טוב ואז הוא ימצא את ההסבר שלה, לעומת זה הלומד בכללות פחות מבין את הבעיה, ובתורה הפרטות היא אין סופית, כל דבר הוא פרטי בתורה, כל התורה זה כללות, אבל

כל סברא בפני עצמה וזה נ"מ לגבינו החיוב בזכירה, "לזכור זה להאמין", קודם תאמין שזה קיים, להאמין שיש לך פרעה מלך מצרים כל יום ויום, ותאמין שאתה צריך לצאת ממנו כל יום ויום מחדש על-ידי עשר מכות, רק להאמין את עצם הידיעה הזאת, אם אתה מבין ואתה מאמין בדבר הזה, ואתה אומר את המילים של זכירת "יציאת מצרים" עם הידיעה הזאת, אפילו אם אתה לא מרגיש כלום, זה כבר פועל, בורא עולם ציוה אותי לזכור, כלומר, לא שהמצוה סתם לזכור, אלא לזכור פירושו של דבר להיות מודע למודעות הפנימית שיש בתוכי, ולפחות להאמין שעל-ידי כך אני יכול לצאת מזה. לזכור פירוש הדבר שאני עכשיו נמצא בתוך העניין וזה נוגע לי בפועל, אפילו אם אני לא יודע מה זה נוגע לי כרגע כי אני לא חכם לקלוט את ההקבלות שיש בזה, אבל זה כן משפיע עלי בפועל.

אנחנו אומרים בתפילה בחנוכה "ועל הניסים" זה נראה לנו נוסח ארוך קצת, (בפרט אם מישהו רוצה לסיים מהר, הוא רוצה לדלג על זה כדי שיספיק להגיע לקדושה, ויש באמת שאלה ב"פוסקים", האם עדיף לומר קדושה עם הציבור או לומר את הנוסח הזה בשלמותו) , אבל באמת הוא לא ארוך, כי אין מילה מיותרת כידוע, ולא צריך לומר את זה אנחנו לא מבינים מה זה "נסים" "פורקן","גבורות" "תשועות", "נחמות" "נפלאות" מלבד הכוונות בקבלה שיש בזה, שכל אחד מחובר כנגד ספירה אחרת כידוע, אבל אפילו בפשט המילים צריך לדעת שכל מילה פה זה מציאות, למשל: אני אומר "על הניסים" אתה עכשיו ממשיך ניסים בפועל, ניסים עכשיו משמשים בעולם, פשוט מאד אתה מכניס אליך ניסים, אבל עצם זה שאני מאמין שיש ניסים ונפלאות, ותשועות ויש נחמות, כל דבר זה נס בפני עצמו, הארה בפני עצמה, ואני יכול עכשיו על-ידי שאני אומר את המילים האלה להמשיך את הדבר הזה כאן, זה משמעותי מאד, וכל זה אם אני רק מאמין בזה.

"מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים" וכו', יש פה חמישה ניסים נפרדים של כוחות טומאה שרוצים לקלקל בקדושה, והקדושה משיבה מלחמה שערה ומנצחת את הטומאה, ואף על פי שזה לא מסתבר שיהיה כך, כי לפי הכוח הגשמי היה צריך להיות שכח הטומאה ינצח, אבל זה היה הפוך כח הקדושה גבר והכניע את כח הטומאה, ועכשיו אני יכול להמשיך את הדבר הזה כאן בזמן התפלה, ואפילו אם נראה לך שאיך אפשר נגד יצר הרע ואני קטן ממנו, וכמו ששלמה המלך קורא אותו "מלך זקן וכסיל" ומצד שני יצר הטוב "איש מסכן וחכם", יצר הרע יש לו את כל המלכות, ויצר הטוב אמנם חכם אבל הוא בכלל לא מלך, הוא איש מסכן, ואז נדמה שיצר הרע יש לו את כל העולם, ונראה לך שהוא מנצח אותך ואדם אומר אני לא יכול נגדו, אם אתה

תאמין "מסרת גיבורים ביד חלשים" תמשיך שפע להיות יכול נגדו ולנצחו, כי לגבינו יצר הרע נקרא "גיבור" ואנחנו חלשים, אמנם זה לא נכון להגיד כך, אבל לפי ההסתר פנים של העולם ולפי גלות יוון שעושה חושך בעולם נראה לנו שהיצר הרע הוא גיבור ואנחנו חלשים מולו, וההרגשה הזאת של חלש זה אומר שעכשיו בכוחות הטבע הוא יותר ממני כרגע, ואני מרגיש שאני לא יכול נגדו, וזה התחיל כבר כאשר המרגלים באו לארץ ישראל, אם כי שם זהו חוט שערה שאנחנו לא מבינים, אבל כאן לגבי חכמת יוון ההרגשה שהוא יותר חזק ממך, כאשר אתה אומר "מסרת גיבורים ביד חלשים" תאמין שאתה יכול לנצח אותו, וגם אמנם באופן טבעי קשה לאדם להאמין שביכולתו לנצח את היצר הרע, לכל היותר הוא מאמין שביכולתו לברוח ממנו ולעקוף או מראש לא להיכנס אל תוך מצבים העלולים להביאו להילכד ברשתו, ואם כי גם בריחה זו היא מצב טוב אבל היא לא פוטרת את הבעיה, כי בחכמתו הוא יכול להגיע לכל מקום גם לבית המדרש ובכל זמן גם בשעת קריאת שמע, הבריחה היא כעזרה ראשונה שבודאי חייבים לעשות אותה בפרט כנגד אויב כזה, אבל זו עזרה באופן זמני עד ההתחזקות, למעשה צריכים להתחזק, באופן טבעי האדם שעדיין אינו בתשובה לא מסוגל להבין איך ביכולתו לנצח מלאך חזק ממנו אשר פועל עליו אפילו בשנתו באינסטינקטים שהוא לא מכיר אותם, ולכן הוא מרפה את עצמו ולא שב בתשובה, וכל אדם צריך לחזור בתשובה ולחזור באמת בתשובה פירושו, בפנימיות.

"אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו לא יכול לו", ובאמת האדם לא יכול, וכי אני יכול לעקור את הטבע שלי, וכי אני יכול להאמין שביכולתי ללמוד שבע שעות רצוף כל אדם לא מאמין בזה, אבל עכשיו בחנוכה הוא כן יכול להאמין בזה, "מסרת גיבורים ביד חלשים". "צופה רשע לצדיק" כל השנה, אבל "אלמלא הקדוש ברוך עוזרו" השם יתברך עוזר במידה מסוימת בזמנים שונים כמו בחנוכה או עשרת ימי תשובה, שם אתה מקבל כח בפועל, כי יש כל מיני תחומי עזרה, אבל הסיעתא דשמיא המיוחדת הזאת להאמין שאני יכול מתגלה בחנוכה ומאירה לכל השנה, אז "האר עיננו בתורתך" הפירוש הוא להאמין שאני יכול, כי הבעיה העיקרית שאני לא מאמין שאני יכול, אני מאמין שאני רק יכול לברוח, אבל אני זה אני, אני מכיר את עצמי ככה ולא יכול להגיד שאני אהיה אחרת, לא יכול להאמין לזה, וזה לא נכון, כי כל אדם הוא יכול להיות אחרת והוא צריך להיות אחרת, כי הוא יהודי, ויהודי זה אומר ומתפרש שכולו טוב, "יהודי" נקרא על שם "יהודה", ו"יהודה" על שם הקדוש ברוך הוא, יו"ד ק"א וא"ו ק"א דהוי"ה, ואם אתה נקרא על שם השם יתברך, זה אומר שכולך טוב, כי השם יתברך הוא טוב, אז אם

יש בי לא טוב אפילו בפנימיות, אני חייב לשנות ולעקור אותו, ואני חייב להבין שאני יכול להשתנות, הדבר שגורם שלא אוכל להשתנות אומר הרמח"ל ב"מסילת ישרים" זה פרעה מלך מצרים, שאומר "תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר", פרעה כזה חצוף, שקורא לדברי תורה שקר, (יש כאלה בקטן גם היום) משה נתן את תורתו תורת אמת, וזה הולך ומשקר, פרעה אומר "לא ידע את יוסף" כזה שקרן גדול, יוסף עשה לך את כל ארץ מצרים ואתה לא יודע אותו, ואתה השקרן הגדול בא ואומר שהתורה זה שקר, אז אומר הרמח"ל, זה מה שפרעה אומר "תכבד העבודה" הכוונה היא שהטבע יהיה כבד על האדם, שיגיד, אני לא יכול לחפור בטבע ולשנות את הטבע שלי, המושג "פרעה מלך מצרים" זה לא דווקא להרביץ מכות, "תכבד העבודה" הכוונה הטבע יכבד, זה פרעה מלך מצרים הטבע העולמי שהוא בלי האמונה, בעצם אין מי שלא חי באמונה, אבל נקרא לזה אמונה באינטרס שהיא מעוותת את האמונה, פרעה מלך מצרים הוא כן מאמין, אבל הוא מעוות, הוא אומר "תכבד העבודה על האנשים" הטבע הזה מוכרח ומובן מאליו, אי אפשר להפוך את הטבע, אומר הרמח"ל זה עיקר פרעה מלך מצרים.

משה רבינו אמר "והן לא יאמינו" דהיינו אם תשאל בן אדם אתה מסוגל להיות עכשיו ברגע אחד קדוש? הוא יגיד לך לא, משה רבינו אומר אני רואה את עם ישראל במצרים נמצאים במ"ט שערי טומאה, הם לא יאמינו לי שברגע אחד הם יהיו כמו מלאכים יזכו למתן תורה והמלאכים יקנאו בהם, יקדימו "נעשה" ל"נשמע", יזכו לשני כתרים, קשה מאוד להאמין שרשע מרושע המנותק מכל דבר שבקדושה ברגע אחד יהיה גדול הדור, אבל הנכון הוא שמפני שאין מאמינים בזה לא מגיעים לזה, ומה שלא מאמינים בזה כי בתוכנו יש את פרעה מלך מצרים או יוון הרשעה שמשכיחים אפשרות כזאת מאיתנו, ובחנוכה אפשר לצאת מהם, וכדאי לצאת מהם בחנוכה בכדי שלא יפריעו לנו כל השנה, כי חכמת יוון מאוד עמוקה ויכולה לשקר את האדם מאוד כמו שאכן הרבה נכשלו בחכמה הזו, והכל בנוי על אמונה שהרי יש ליוונים אלים, רק את האמונה הם מעוותים בדברים גרועים שאיננו מבינים ומשיגים לא את מהות חכמתם ולא את מהות עיוותם, אבל בודאי שזו חכמה גדולה, ובשביל לצאת מזה כעת עלי קודם להאמין שאכן קיים פרעה הזה ויוון הרשעה הזו, וכל זה כלול בזכירת מעשה עמלק בכל יום, ואם אני מאמין שהוא בא בכל יום אז צריך את הזכירה כל יום בכדי להתחזק ולעמוד נגדו, ומי שלא אומר בעצמו אז שישמע מהחזן זוהי מצות עשה. כשאדם נזהר בעצמו אז יחשוש בכל מיני דברים אולי זה עמלק, כי הרי עמלק מסתיר את עצמו, "ויבוא הכנעני מלך ערד" זה

עמלק שהסתתר והתחפש בלבוש כנעני, למה מתחפשים בפורים כי יצר הרע מתחפש בכל מיני תחפושות, ועמלק הזה בא לכל אחד מאיתנו, ועל ידי הזכירה והידיעה הזו אדם נזהר ומתבונן האם הדבר הזה הוא עמלק רק בתחפושת או שזאת מצות השם.

"ויחנו ברפידים ויבוא עמלק", רפו ידיהם מן התורה מיד ויבוא עמלק, אם עכשיו אני ח"ו מתרפה או עושה הפסקה בתורה (כל אדם לפי ענינו) אז יבוא עמלק, כי הוא בא בכל יום, אם אני אכן מאמין שהמתרפה מן התורה עלול להיות לו הרבה בעיות, אז אני לא ארפה ידי מן התורה (ואם ראית דור שמתרפה מן התורה עמוד והחזק בה ואתה נוטל שכר כולם) ובודאי שצריך להאמין שזה כך, יש מי שיכול לומר שעמלק לא בא אליו?! הרי מורה על כך עצם הדבר ששם השם לא שלם והוא לא יכול להגיד שם הוי"ה ב"ה. היו גדולים שהרגישו צער שאינם יכולים להגות שם השם יתברך ככתבו, בתורה כתוב הוי"ה לא אדנות, האם מישהו מצטער ואיכפת לו אם יגיד בשם הויה או בשם אדנות? לא, ולמה? כי עמלק שולט, עמלק עשה ביטול בדבר הזה כאן, עשה חושך ואני מקבל את זה כמובן מאליו, מישהו בכלל יחלום על שאכפת לו מזה, רק צדיקים אמרו את זה, ואפילו שאמרו את זה, זה לא משפיע עלינו, אתה חוזר על הדברים שלהם בלי להרגיש בכלל, וזה עוד דברים שהם גבוהים מאד, אבל אני מדבר אפילו על דברים קטנים, אצלנו דברים קטנים, לא מרגישים אותם.

וכן בפרשת המן, וכי אני מאמין שהשם יתברך נותן לי עד לפה את כל האוכל? הלוואי, כי אם הייתי מאמין בזה הייתי בטח מכוון אחרת בברכה, והייתי גם אוכל באופן אחר, להרגיש שהשם יתברך נתן לי עד לפה ויותר מהפה, זה נקרא פרשת המן.

נאמר במן, צדיק לא היה צריך לבשל, ורשע כן היה צריך לבשל, והיה ניכר בזה הבדל בין צדיק לרשע, ואילו היום, לא רואים את זה כי העולם בחושך, לנו נראה שצדיק ורשע מבשלים ואוכלים אותו הדבר ולא ניכר הבדל ביניהם, אמנם באמת בפנימיות ההבדל אכן קיים, צדיק ברוחניות לא צריך לבשל, כיוון שהוא ברך בכוונה אז הנשמה שלו רוצה לקבל את האוכל, כי הנשמה שלו חיה והאוכל הוא חי שיש בו חיות ניצוץ קדוש, והאוכל נכנס לו בנשמה ומתעכל לו טוב ותיקן את זה, הוא שמח והמאכל שמח, והכל בסדר. מה שאין כן אצל הרשע, הוא לא חשב וכיוון מה שצריך לחשוב ולכוון, אז לא התעכל האוכל כ"כ טוב וצריך לבשל אותו הרבה מאוד, זה נעצר אצלו בגשמיות, וזה נקרא שלא מתעכל זה נשאר לו בחוץ ועומד לצאת, התפוח אדמה לא שמח, ואתה לא שמח, ואתה תסבול מזה, והתפו"א יסבול, והכל לא טוב, רק לא רואים את זה, אבל זה נכון.

פרשת המן זה אומר שאני מקבל מהשמים, ועד לפה, ויותר מהפה, כמו שרואים שהמן התעכל ובלי פסולת, החלק האחרון זה העיכול הרוחני, שזה החלק שאנחנו לא כל-כך יודעים אותו, אין מכונות שיכולות לתפוס ולהסביר את העיכול הרוחני של האוכל שיש בנשמה, הם יכולים להגיע עד הגבול של הקצה הגשמי הדק מן הדק עד איפה שמכאן ואילך זה כבר חוצה את הגבול לכוון הנשמה, שאת זה אין כלים להשיג, זה עיכול רוחני גבוה מאד, כי זה יותר מאשר העיכול הגשמי, העיכול הגשמי עוד איכשהו, יש ביניהם מכנה משותף, זה גשמי וזה גשמי, והתפוח אדמה נהפך להיות דם, אמנם, זה מצב צבירה יבש וזה מצב צבירה נוזל, זה משהו אחר לגמרי, זה חיים וזה לא חיים, אבל בכל זאת יש איזשהו מכנה משותף ביניהם, את זה אני יכול לתפוס ביד ואת זה אני יכול לתפוס ביד, שניהם גשמיים, אבל העיכול הרוחני הוא ענין הצריך ביאור, איך התפוח הזה עכשיו נהיה נשמה הרי אפילו אויר הוא גשמי כלפי הנשמה, הדבר הנאכל הינו גשמי כלפי האדם האוכל, למשל: הלחם הוא גשמי כלפי האדם האוכל אותו שהוא בעצם נחשב רוחני יותר, כך האוכל של הנשמה, כלומר האויר, נחשב גשמי כלפי הנשמה, ואם אויר בלתי אפשרי לתפוס אותו והוא רוחני בעליל מלא מכל מיני בעלי חיים ומיליארדי חיידקים בלי שנראה לעין, וכשאדם נושם אותו הוא בעצם נושם חיים, והאוויר נחשב לגשמי לגבי הנשמה, אז מהי עוצמת רוחניות הנשמה הרי אי אפשר אפילו לתאר בכלל, אם כן איך עכשיו התפוח אדמה הזה נהיה חלק מהנשמה?! התפו"א נעשה חלק מהחיים הרי זה לא רק הבריא את הגוף אלא גם את הנשמה? אלא הביאור הוא כך, הנשמה היא הבטריה של הגוף, ואם הבטריה לא תכיר את התפוח אדמה אז הגוף לא יעכל אותה וזה לא יבריא את הגוף, זה אומר לי שעכשיו זה מטלפן לנשמה שהיא רוחנית יותר מאויר, כי גם בתפוח אדמה יש נשמה המחיה אותו, ואנחנו לא רואים אותה, כי אם לא הייתה נשמה לתפו"א אז לא הייתה בו חיות, בהכרח שיש לו בטריה שהשם יתברך מפעיל אותה, עכשיו חיברת את זה לבטריה שלך וזה נס, אין שום אדם שיכול להסביר את זה, אפשר להסביר את זה רק בשפת קבלה.

לדעת כל מה שקורה בעיכול זה עושה המון אמונה, זה פרטים אין סופיים, ציורים אין סופיים, אי אפשר לקלוט את זה, זו חכמה אין סופית, וכל זה רק משל על הביולוגיה הרוחנית, העיכול הוא למעשה רוחני, כי זה הבטריה, הגשמי הוא רק משל, כמו שאתה רואה איזה מכונה גדולה, ולמעשה המחשב שבתוכה הוא מפעיל את הכל, יש מכונות היום בגודל חמישה בתים, ומחשב קטן בגודל שבקושי רואים אותו מפעיל אותם, כלומר, העיכול הרוחני זה המחשב שמפעיל וזה בעוצמה עצומה, כי כאן זה

בסה"כ גשמי, ומה קורה שם בפנים אין לנו שום השגה, הלוואי שנסביר את המעטפת החיצונית, וגם להסביר את זה יגעים ביותר ולא יכולים, זה הרי התמצית והנשמה של העיכול הגשמי, וכל מה שנסביר עכשיו בגשמיות זה רק "מת" לגבי "חי", מי שיותר מכיר את הידיעה הזאת ומעיין בה זה נקרא פרשת המן.

צדיק אצלו המן מתעכל מהר, הכל נכנס לנשמה והכל מסתדר, הרשע שלא מודה בזה בכלל או שאולי באיזה תת הכרה הוא כן מודה בזה, כי הוא חייב להודות בזה, הוא לא יכול להכחיש את המציאות, אי אפשר ולא שייך לא להודות למה שאמרתי זה המציאות הכי פשוטה, זה רמה מינימאלית, אז לא שהוא לא מודה בזה ולא מכיר בזה אלא הוא לא רוצה להתחשב בזה, מעדיף להתעלם מזה, אז זה אומר שהוא לא פועל את הפעולה, פרשת המן לא פועלת בו בכלל, אז מילא הברכה שונה, וכל העניין של ההשפעה מהשמים היא שונה, אבל קודם כל להאמין שאני יכול להיות יהודי, ויהודי נקרא על שם השם ואם אני נקרא על שם השם יתברך אז כולי טוב, זה אומר שאני נטו טוב, ואכן זה נכון, כי מה מחייה אותי נשמת חיים, נשמת חיים זה מהשם יתברך, אז הכל טוב, אז קודם כל להאמין שזה עצם ההגדרה, להגדיר שזה נכון, והייתי בהר סיני ואני חייב כל יום לזכור את מתן תורה, אומר הרמב"ן חיוב מהתורה לזכור כל יום את יציאת מצריים ומתן תורה, ומתן תורה מתחלק לשתיים מתן תורה והר סיני.

הר סיני בפני עצמו בלי מתן תורה זה "ויחן שם ישראל" בלב אחד כאיש אחד, סיני זה אומר שכולם אחד, "ויחן שם ישראל" בלשון יחיד, "בלב אחד כאיש אחד", למה זה מתייחס להר סיני. ידוע שהגימטריה של סיני סמך כפול יוד כפול נון כפול יוד ואחורה זה שש מאות אלף, כל כוון שלוש מאות אלף, "סיני" זה אומר שכל ישראל אחד.

יוצא לנו שעכשיו אני צריך להיזכר בהר סיני וזה אומר שעכשיו אני צריך לבער כל שנאת חינם שיש בתוכי, כי אם יש לי שנאת חינם, אז אני כבר לא בלב אחד, ואני לא נמצא בהר סיני, בהר סיני לא היתה שום מחלוקת, לא היתה מחלוקת על צ'קים של מאתים שקל או אלף שקל, מתן תורה זה כל החיים, זה פיקוח נפש, כן לקבל או לא לקבל, זה שאלת חיים, ואין מחלוקת בשאלת חיים זו בין אף אחד מישראל.

התורה זה כל העולם, זה כל העולמות, זה קנה מידה אדיר, אתה מגלגל כאן חיים של נצח, לא של ששת אלפים שנה, זה לא נושא עולמי, זה נושא יותר מעולמי, זה נושא אין סופי, אצלנו העולם זה כלום עד מתן תורה, והנה אין אף מחלוקת בשום פרט באף אחד מישראל, כולם אותו דבר וזה נס גדול, אז כל שכן אם מדברים שני אנשים על צ'ק של מאתים שקל, כל שכן זה צריך להיות אותו דבר שלא להיות במחלוקת, ואם זה לא כך,

אז בטח שאני לא נמצא בהר סיני, וכל אחד מאיתנו יודע כמה זה לא פשוט להתגבר על מאתים שקל, אם מישהו לקח אותם שלא כדין, צריך הרבה להתגבר, זה נקרא הר סיני. מתן תורה זה אחרי שאני שייך לעם ישראל ויש לי מידות טובות, כי בלי שני תנאים אלו אני לא יכול לקבל את התורה, אז עכשיו אני מקבל את התורה, אז אני צריך להאמין שכל יום אני מקבל עכשיו את התורה בהר סיני, והאדם יראה בעצמו שהוא לא כל-כך מאמין בזה, הרי כולם היו בהר סיני, כמו שכתוב "ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני השם יתברך אלוהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום" אומר משה רבינו "אני כורת ברית עם כולם", מי שנמצא פה ומי שלא נמצא פה, כי גם מי שלא נמצא, הוא גם נמצא, כל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", כל יום יש בת קול, אנחנו לא שומעים אותה, אבל היא נמצאת, אז מתן תורה זה גם כל יום, ואם אני צריך לקבל תורה כל יום, אני צריך גם להיות יהודי טוב, ויש שלושת ימי הגבלה שזה אומר לפרוש מהאשה ולפרוש מתאוות, אם אני צריך לקבל את התורה כל יום, אז צריך להיות לי כל יום הכנה לזה, ואם אני עומד בהר סיני אז כתוב "פרחה נשמתם" ראו ספר תורה מתו מרוב פחד. לגבי אלישע הנביא כתוב במדרש, שהיה הולך ממקום למקום, מעיר לעיר, ומפינה לפינה ולא היה אפשר שתראינו אשה שלא תמות, אז לכן הוא הלך תמיד במדבר, אלישע תלמידו של אליהו הנביא, שאם הוא היה הולך בעיר זו סכנה, "אי אפשר שתראינו אשה שלא תמות", זה לשון המדרש, וכל זה הוא לא מתכוון כמובן, ובכל זאת אשה שראתה אותו מתה אז גם ספר תורה, הם ראו ספר תורה ומתו פרחה נשמתם. אנחנו רואים ספר תורה, לא מתים ולא מפחדים אבל לפחות שיהיה משהו מן המשהו, זה נקרא מתן תורה, אני צריך כל יום לקבל תורה, אני צריך להסכים לזה, "הקדימו נעשה לנשמע" דהיינו אתה קם בבוקר ואומרים לך, "תלמד תורה", ואתה אומר "תשמע, נראה מה יהיה היום", זה לא נקרא "נעשה ונשמע", אני צריך להגיד, "אני כן אלמד תורה, ואם יהיה לי אונס זה יפקיע", מתמיד בתורה לא נמדד אם הוא למד שמונה שעות או שבע שעות, המתמיד נמדד אם הוא צריך לעשות מעשה כדי להפסיק, לא מעשה כדי ללמוד, כי אם הוא צריך לעשות מעשה כדי ללמוד, זה נקרא שהוא לא מתמיד אלא אם הוא צריך לעשות מעשה כדי להפסיק, זה נקרא שהוא מתמיד, כלומר שההפסק זה החידוש, לא הלימוד זה החידוש, ואכן זה כך, וודאי שלא הלימוד זה החידוש זה פשוט שבן אדם לומד תורה, תורה זה רצון השם, אם זה רצון השם, בטח שאני צריך לעשות את זה, רצון השם זה כל המציאות של העולם, אם אני עוסק בזה, אני עוסק ברצון השם, אני עוסק

במציאות של העולם, ואם לא אני פורש מהעולם, זו לא המציאות של העולם בכלל, כיוון שהעולם אין לו בטריה זה רק רצון השם, והתורה זה רצון השם, אז זו המציאות, זה הכי מציאותי שבעולם, זה הכי פשוט והכי שמח בעולם, וזה נגד כל הטומאות, כמו שאומר הרמח"ל, אבל העניין הוא להאמין בזה.

עד עכשיו דיברנו מה שאדם צריך להאמין על עצמו, אבל צריך קודם כל להאמין בשם. עכשיו דיברנו לגבי "להאמין על עצמו" זה נושא, ו"להאמין בשם" זה עוד נושא, אבל "להאמין על עצמו" זה גם כן נושא מעניין מאד. "להאמין לעצמו" ז"א להאמין שאני צריך כל יום לקבל תורה מחדש, ואם אני לא אקבל תורה כל יום מחדש, אז אני לא אקבל אותה ולא תהיה לי תורה, כי יש כאלה לומדים תורה ולא מקבלים אותה, אתה רואה את דואג האדומי יודע את כל התורה הגלויה, את החלק הנגלה הוא ידע, ואעפ"כ הוא נוטרל מהעולם, זה אומר שאני צריך לקבל את התורה, ולקבל צריך לבוא לקבל, אדם שרוצה לקבל תורה, וודאי שהוא מכוון ב"אהבת עולם" כי הוא יודע שאם הוא יכוון הוא יקבל ואם לא- הוא לא יקבל, אז אם הוא לא יקבל, היום נשרף לו, ואי אפשר להחזיר אותו, תורה זה אין סופי, אני לא מתכוון "היום נשרף" מבחינת איבוד הזמן, הוא עצמו נשרף, כי הוא לא חי ביום הזה, זה אומר שיש כאן נקודת מת בתוך אדם חי כמו שידוע היום ברפואה שיש מחלות ל"ע שיש מקום קטן שנקרא "מת" בתוך גוף האדם והוא משפיע על כל החיים של האדם וזה פוגע בכל הגוף, לאדם כזה שיש לו חלק מת ז"א שלא קבל תורה באותו יום אז זה משפיע על כל האיכות הרוחנית שבו וזה איכות רוחנית אחרת עד אין סוף דרגות כמו ענין החטא "מיתה בידי שמים", וזה לא רק כפשוטו שמשמים יהרגו אותו, אלא זה אומר שלגבי כל ענייני שמים הוא מת, דהיינו הוא לא ירגיש, יש עכשיו דבר של שמים דהיינו עניני רוחניות, הוא לא מרגיש כיוון שהוא עשה חטא שחומרתו היא מיתה בידי שמים אז עשו לו הרדמה וחותכים לו והוא לא מרגיש. הוא עשה כזה חטא שמרדימים לו את החלק הזה בידי שמים. וכן הוא בבחינה אחרת עניין של יום בלי קבלת התורה.

התועלת המעשית היא לשמוע עשר זכירות, לפחות להקפיד לשמוע כל יום ויכנס לו איכשהו בע"ה, אני יכול להגיד לכם שאני שומע כל יום, וכן נכנס משהו, אפילו אם לא מאה אחוז, נכנס פרומיל, בסוף נכנס.

תפילת לחש

התפילה צריכה להיות בלחש, ולכן קוראים לה תפילת לחש, ה"לחש" זה השם של התפילה לכן זה משמעותי הלחש. כתוב בזוהר: "שלא ישמיע לאזנו", אנחנו לא נוהגים בזה כי אם נעשה את זה לא נוכל להתפלל, כי אם אדם לא משמיע לאוזנו הוא לא יכול להתחבר למילים שאמר. והזוהר אכן אומר שלא ישמיע לאזנו, משמע שבמדרגה הגבוהה כן אפשר לקיים את זה. כל דבר שכתוב במצוה מסוימת לעשות את זה בצורה מסוימת, זה לא רק המעשה, שתעשה כך וכך כי זה אקסיומה, אלא זה אומר, שזה הצורה היותר בכוונה, ואם תעשה אחרת, לא יהיה לך כוונה, לא תתחבר גם באופן רוחני, אנחנו לא מבינים את זה, כי אין לנו את הציור הרוחני, אצלנו הכל חיצוני, אבל וודאי שזה נכון. ולפי מה שאתה מהדר בעצם המצוה ועושה אותה כמאמרה, כך יותר אתה יכול לכוון בה (אצלנו לפעמים קורה שאדם מתפלל לא בזמן, יש לו יותר כוונה. יש כאלה אפילו מתפללים אחרי הזמן, אני יכול להבין אותם, כי אחרי הזמן יש להם יותר כוונה. אצלנו שיש קצת ירידה בעולם אז לכן יש כל מיני סיועים אחרים מהעולם, אבל לפי האמת זה לא ככה, רק משום החולשה של הדורות האחרונים זה יוצא ככה אבל צריך לדעת שזה לא נכון).

כתוב בגמרא: "המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה", אומר רש"י: "כאילו אין הקב"ה שומע תפלת לחש". כל אחד מבין את זה, כיוון שהוא משמיע קולו, הוא אומר כאילו אין הקב"ה שומע אותו ורק אם הוא ירים את הקול השי"ת ישמע.

אך דבר זה צריך הבנה, נניח אם ראובן אומר לשמעון: "אני לא מאמין שתשמע אותי רק אם אדבר בקול", זה אני יכול להבין בגלל שראובן יושב שני מטר משמעון ואם הוא ידבר בלחש הקול לא יכול לעבור שני מטר, אין כח בקול לעבור ולשבור גלים של שני מטר, כי העוצמה של הקול, היא שוברת את הגלים, לפי העוצמה של הקול, כך נשברים יותר גלים, כמו אדם שיורה חץ כמה שיותר עוצמה יותר רחוק, הקול צריך לשבור כל מילימטר כמה וכמה אלפי גלים ולפי כוחו הוא שובר, אז אם אתה מדבר בלחש הקול לא יכול לעבור שתי מטר, תדבר יותר חזק, יעבור שתי מטר, את זה אני יכול להבין.

אבל כאן, הרי השם נמצא בכל מקום, האם הוא ישמע אותי רק בקול, ולא בלחש?!! מה הכוונה פה? אתה מאמין שהשם שומע אותך רק בקול ולא בלחש?!! למה, איפה השם נמצא? עשר מטר ממך, או חצי מטר ממך? הרי הוא נמצא פה! אלא מה? אתה לא מאמין שהוא נמצא פה? הרי ודאי שאתה מאמין שהוא נמצא פה. אחרת לא היית מתפלל אליו, ובזה שאתה מתפלל אתה אומר שאתה נמצא לידו, אז מה הפירוש הוא ישמע אותך רק בקול? וכי הוא לא יודע מה שאתה חושב? הרי אנו מאמינים באמונה

שלמה שהקב"ה יודע מחשבות אדם, ולכאורה האדם הזה שמרים את קולו הוא צריך להיות קצת משובש, ממה נפשך, אם אתה חושב שהשם נמצא ממש בשמים למעלה, אז גם הרמקול הכי חזק בעולם לא יעזור לך, אלא מה אתה חושב שהוא נמצא פה, איפה הוא נמצא? שתי מטר ממך הוא נמצא? למה דווקא שתי מטר? בשלמא אם אדם יושב לידך, אני יכול להבין את זה, אבל למה דווקא אתה מחליט שהוא נמצא שתי מטר ממך? ומרים קולו בתפילתו, כמה הוא מרים את קולו? הרי הוא לא צועק בכל בית הכנסת. מרים קולו בתפילתו, נגיד קול שמספיק לשתי מטר, וזה כבר קטני אמנה, אם נמצא בשמים, בשמים, אם נמצא- אז פה, אבל בקול למה שמגיע שתי מטר? מה החשבון שלו? הוא הרי לא טיפש, הגמרא אומרת "קטני אמנה", אז הוא לא טיפש, על נח כתוב "נח מקטני אמנה". נח זה גדול הדור, ועליו כתוב "קטני אמנה". הרי קטני אמנה של חז"ל זה גדולי גדולים ולא סתם קטני אמנה, הלוואי עלינו אפס קצהו.

באמת, זה לא עניין של לעבור שתי מטר בקול או מטר אחד בקול, רק ההסבר בזה הוא: שכל דבר שנעשה באופן של קול רם, זה אומר חיצוני, כל דבר שנעשה בלחש זה אומר פנימי. וזה ידוע לכולם. למשל: אדם שהוא חיצוני והוא עושה מצוות, אז הוא רוצה שיראו אותו, אדם פנימי שעושה מצוות לא רוצה שיראו אותו. אדם בינוני חצי חצי. יש בזה אין סוף דרגות. יש אחד שלא רוצה שיראו, יש אחד שדווקא רוצה שלא יראו, יש אחד שלא איכפת לו אם יראו, יש אחד שמפריע לו שיראו, יש אחד שדווקא רוצה שכן יראו, ובזה עצמו כמה רוצה שיראו, כמה רוצה שלא יראו, יש בזה אין סוף דרגות, והשיא לכאורה זה שרוצה שאף אחד לא ידע, "אל תגיד לאף אחד שעשיתי את זה", זה נראה כמדרגה הכי גבוהה, אך האמת היא שזה לא השיא. השיא הוא מי שאומר: "שאני בעצמי גם לא יודע שעשיתי". זה השיא.

מה הכוונה? מעשה חיצוני רוצים לפרסם אותו, מעשה פנימי לא רוצים לפרסם אותו. אדם שנמצא בדרגה חיצונית זה נקרא דרגה שלא לשמה, דרגת לשמה רוצה להסתיר את זה, אך יש את בין לשמה ושלא לשמה שהוא מדלג על ההרים, מקפץ על הגבעות, לא איכפת לו, לא ככה ולא ככה, והלוואי לא איכפת לו, על פי רוב, אפילו אם הוא לא רוצה לפרסם את זה, אבל ניחא לו ששמעו את זה, "לא רציתי לפרסם את זה באמת, אבל בדיעבד אם שמעו זה דווקא טוב לי, ברוך השם ששמעו"... ככל שזה יותר פנימי אז יש פחות רצון לפרסם, ועוד יותר פנימי לא רוצה לפרסם בכלל, ואפילו מקפיד שלא יתפרסם, אך יש עוד יותר פנימי וזה שאפילו אני בעצמי לא יודע מזה!

משה רבנו אמר "ונחנו מה", הוא לא יודע מעצמו והוא עושה את הכול, ז"א עשה את המקסימום שניתן באופן אבסולוטי להשיג בעולם הזה, לא מקסימום יחסי אלא אבסולוטי. ואם הוא לא היה מרגיש "ונחנו מה" לגמרי אלא רק בתשעים ותשע אחוז, זה לא היה נאמר בתורה. כי זה לא האמת. אם זה לא אמת אבסולוטית זה לא היה נאמר בתורה, כי מה שנאמר בתורה זה רק אמת מוחלטת, התורה היא תורת אמת, לא אמת יחסית, אצלנו יש אמת יחסית, כי אנחנו לא יכולים להיות אמת אבסולוטית, כי אנחנו לא בדרגה הזאת, וגם אמת יחסית הלוואי שנהיה, זה גם כן לגבינו דרגה. ובאמת, מה קורה פה לגבי משה רבנו? עשית דבר הכי גדול ואתה עצמך לא יודע מזה, לא שהוא אומר לא מגיע לי כלום, הוא עצמו לא יודע מזה. אם היה יודע, זה לא "ונחנו מה" מה הפירוש לא יודע? בפועל הוא יודע לספר מה שעשה. לא יודע, פירושו לא מרגיש את זה. זה כלל, ככל שהדבר יותר חיצוני, זה נחשב שלא לשמה, וככל שהדבר יותר פנימי, זה יותר לשמה, תפילה צריכה להיות פנימית, ולכן נאמרת בלחש. מי שמשמיע קולו בתפילתו, רש"י במקום אומר: כאילו אין הקב"ה שומע תפלת לחש. כלומר, הוא לא יכול להפנים דבר לעצמו, הוא חייב שיהיה השפעה סביבתית, מי שהוא שלא לשמה, שעושה איזה מעשה, למשל חיבר ספר, הוא חייב שידעו שהוא חיבר, לפרסם את זה, השני עושה את זה באיתכסיא הוא אפילו לא כותב את השם שלו. ככל שהאדם מחפש יותר השפעה סביבתית הוא בלא לשמה. אדם לא יכול להפנים דבר אם הוא לא שייך לדרגת לשמה, כי אדם נמצא בתוך העולם, והעולם הוא גדול ואינסופי, ואני נקודה שלא תופסת מקום בכלל, ואם כן אני בטל לעולם, אז אני חייב שהמעשים שלי ישפיעו על העולם, כי אני בעצמי לא קיים בעולם מצד המציאות הגשמית. העולם הוא מיליוני שנות אור. אני לא מגזים ואני אפילו מפחית, מיליוני שנות אור רק עולם הגלגלים שלנו, וגם זה אני מפחית, כי לא יודעים כמה מיליוני שנות אור יש, מדברים על שתים עשרה מיליון שנות אור ב"שביל החלב". וגם זה עדיין לא הגיעו כי יש ערפיליות (גלקסיות המכילות מאות מיליארדי כוכבים) , שלא מוכרות סתומות וחתומות.

מה שרואים בשביל החלב, יש שם שתים עשרה מיליון שנות אור (האור עובר 300,000 ק"מ לשנייה ויש כ-31,557,600 שניות בשנה סה"כ האור העובר בשנה כמרחק של 9,454,254,955,488 ק"מ) ואתה מדבר על העולם התחתון. אז מה אני, בתוך שתים עשרה מיליון שנות אור, אני בכלל לא עולה ב"שם", וזה מובן... אז אם כן אני חייב להיות בתוך העולם, וזה מבחינה גשמית, מבחינה גשמית זה נכון, וודאי שזה נכון, אלא שמבחינה רוחנית זה לא נכון! ולמה?

"חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם", וכל מה שאתה אומר שאתה נמצא בתוך אין סוף, זה רק מבחינה גשמית, כי אם תמדוד את עצמך, כמו שאתה מודד חתול, זה נכון, החתול, הוא באמת נמצא בתוך כדי, אז באמת הוא כלום.

מה פירוש כלום? מצד עצמו הוא לא כלום, הוא רק חשוב מצד יישוב העולם, מצד ההשפעה הסביבתית שלו לעולם, שהוא מנקה את העולם, אך מצד עצמו הוא לא חשוב, כי אין חשיבות לחתול בפני עצמו, אם הוא לא תועלתי לעולם הוא לא יתקיים.

אמנם ההשגחה הפרטית על החתול היא אינסופית, זה לא השגחה על כל העולם שכולל את החתול, זה השגחה פרטית על החתול המסויים! כי כל כדורית שבו ספורה, וכל כדורית זה עיר שלמה, אז זה השגחה אינסופית ואין לה בטריה!

אז גם ההשגחה על חתול, שהוא חלק מהעולם באופן שכזה הוא רק מתקיים כחלק, חלק קטן, קטנטן, חלק אחד ממיליוני מיליונים של העולם. אבל השגחה פרטית שלו היא אינסופית, רק שוב, אין לו חשיבות עצמית, אבל ההשגחה ויכולת השם שבו, אינסופית, אבל אין לו חשיבות עצמית, החשיבות שלו זה בתורת שילוב, חלק מהעולם, ובתורת חלק מהעולם הוא מעכב, כי הוא חייב להיות בעולם, כי העולם, הוא מורכב מפרטים והשם יודע כמה פרטים צריכים להיות בעולם, עד מיליארדי מיליארדים אין ספור, ומצד עצמו הוא לא חשוב.

אך ב"אדם" זה שונה, אדם הוא מצד עצמו, ולא רק שהוא חשוב מצד עצמו, אלא כל העולם טפל אליו.

"חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם", זה לא גוזמה, אם תרצו אין זו אגדה, ומצינו דבר כזה, אם משה רבנו יכול לשחק בכל העולם כמו בפלסטלינה, זה אומר שכל העולם משועבד אליו, וכל ישראל בשעת יציאת מצרים היו ככה, כל השישים ריבוא היו בכזה מצב.

אברהם אבינו הולך לרדוף אחרי ארבע מלכים, ארבע מלכים זה היה כל העולם, וזה כנגד ארבע גלויות, ארבע גלויות זה כל העולם, אברהם לבד הולך לרדוף עם "גימטריא" של אליעזר אחרי ארבע מלכים. עם "גימטריא" אתה הולך להילחם נגד צבא ארה"ב?!

אך זה נכון, חייב לומר בשבילי נברא העולם ואם כן כל העולם משועבד לי, אז אם הוא אדם גדול וצדיק כמו אברהם אבינו, כמו משה רבנו, כל הגדולים הם עושים את זה בפועל, וכל אחד לפי דרגתו, יהושע בן נון העמיד שמש, כל אחד לפי דרגתו עושה את זה, משה רבנו גם הוא העמיד חמה, לומדים גזרה שווה מיהושע "החל" "החל", לא כתוב בתורה שמשה רבנו העמיד חמה, לומדים את זה בגזירה שווה מיהושע, כיון שפני משה

כפני חמה, אז אין לו קושי להעמיד חמה, הוא העמיד חמה בזמן מלחמת עוג וסיחון ולא כתוב את זה בתורה, זה רק בגזירה שווה, יהושע העמיד חמה כי הוא פני לבנה, פני לבנה מעמיד חמה אז זה חידוש, ולכן זה כתוב, משה רבנו פני חמה זה לא חידוש, זה רק גזירה שווה, אצלו על הדרך הוא מעמיד חמה, על הדרך ככה ברמז קטן הוא מעמיד חמה, אם כן יוצא שאתה אדם רוחני, הוא העיקר והעולם הוא הטפל לו.

אז ממילא הוא לא צריך להגיד לעולם, כי העולם לגביו לא קיים, כי בשבילו נברא העולם, העולם טפל אליו, ולא שהוא טפל לעולם.

מצד גשמיות, ודאי שהוא טפל לעולם, מה הוא שווה בכל העולם? הוא חייב להיות טפל לעולם, ולקבל מהעולם, אם לא יביאו לו כוס תה הוא לא יוכל להתקיים, וכוס תה חייב שמישהו יביא לו, הרי צריך לגדל שתלי תה, ובשביל לבנות בית צריך לחצוב בהר בלוקים. היום אני קונה את הכל, חומר מוכן משלם כסף לקבלן שיבנה או לפועלים ממילא אצלנו אנו משועבדים לעולם.

אז כל דבר שאתה נותן שהעולם ישמע אותך, לא רק לאנשים, אפילו המשמיע קולו בתפילתו, כלומר, הוא לא יכול לקלוט שהוא עצמו זה כל העולם, ואם הוא שמע את עצמו, אז השם שמע אותו והדברים נשמעו, הוא לא קולט את זה, הוא חייב שיהיה רישום חיצוני, וזה נכון. יש גם אנשים שלא יכולים ללמוד, אלא אם כן אנשים יודעים את זה, הם לא יכולים לסיים מסכת, אלא אם כן יעשו סיום מסכת במאה אנשים ויודיעו לכולם. אני אמרתי דוגמא בינונית, יש דוגמאות הרבה יותר קשות מאלה, אני לקחתי דוגמא קלה, כדי לא להחמיר יותר, אבל כל אחד יראה לעצמו, ובפרט בתת הכרה זה בטח ככה.

יש אחד שחושב שאם עכשיו אני אהיה חזן טוב וישמעו אותי מאה אנשים, זה יותר טוב מעשר אנשים שישמעו אותי. הרי השם שומע אותך, התפילה היא רוחנית, ומה זה משנה? לא, זה משפיע עליו. ואין כמעט מי שלא משפיע עליו. אפילו אנחנו ראינו בגדולי גדולים, שעל הרגשה דקה מן הדקה תבעו אותם, אפילו דקה מן הדקה אצל גדולי גדולים, מה אנחנו נגיד שאצלנו זה הרבה יותר גרוע. ובקיצור, כל המשמיע קולו בתפילתו, הוא מקטני אמנה, מה זה קטני אמנה? הוא מבין שהשם נמצא, זה ודאי, אבל הוא לא מבין שהוא עצמו כל העולם, הוא לא מבין שאם הוא עצמו שמע, אז השם שמע אותו גם כן.

קטני אמנה, זה אומר שהשם עשה את כל העולם, ואני צריך לפנות אליו בתורת שעשה את כל העולם, ממילא אני פונה אליו בקול.

יש שתי צורות לחשוב, יש צורה לחשוב שהשם עושה את כל העולם, ואני חלק מהעולם. וזה נכון, אבל זה א'-ב', וזה כל גוי יודע את זה, וזה פשוט. וודאי שאני חלק מהעולם, השם עושה את כל העולם ואותי, אבל אם זה רק בתורת אחד שכזה, שהוא עושה גם אותי, הוא בעלים עלי והוא ידע את כל מה שאני עושה, והוא יודע את המחשבות שלי, והוא עושה את הכל יש מאין, וממילא, אם זה רק כך, אז אני צריך לפנות אליו בתורת אחד שפונה אליו כמו אדם לחברו, כי אמנם הוא עושה הכל, אבל אני צריך לפנות אליו, הוא קיים ואני קיים, אני בתורת שהוא עושה אותי יש מאין, והוא בעלים על הכל, אז זה דרגה של משמיע קולו בתפילתו אפילו אם לא בקול, לעצמו הוא גם משמיע, הוא צריך לחשבן שיש פה מי ששומע אותי, זה דרגה של גוי, הגוי יש לו חלק מהאמת, זה לא נקרא חלק מהאמת, נקרא לזה החיצוניות של האמת, כי גוי הוא חיצוני מצד עצמו, אז יש לו את החיצוניות של האמת, מה שאמרנו עכשיו שהשם עושה את הכל יש מאין והוא יודע את הכל, את כל המחשבות אז אני ממילא צריך לפנות אליו כי הוא עושה הכל יש מאין והוא יודע את הכול, הכול שלו ואני צריך לפנות אליו, אבל אני פונה אליו, אני פונה אליו זה גוי. יש אני ויש השם, ואני פונה אליו, לכן גוי משמיע קולו בתפילתו, כמו שכתוב בספר מלכים באליהו הנביא במעשה בהר הכרמל, שהשמיעו קולם: "ויקראו בקול גדול ויתגדדו כמשפטם בחרבות וברמחים עד שפך דם עליהם" היו צועקים חזק, כי אם אני קיים ואני צריך לפנות אל השם, אז מה שאני יותר צועק ויותר פונה חזק, אז זה יותר פניה חזקה, אז הם היו מתגודדים על חרבות עד זוב דם, "ויהי בצהרים ויהתל בהם אליהו, ויאמר קראו בקול-גדול כי-אלהים הוא-כי שיח וכי-שיג לו, וכי-דרך לו: אולי ישן הוא, ויקץ".

אליהו הנביא התל בהם, אמר להם אם אתם חושבים שאתם פונים אליו, אז אולי הוא הלך לישון? הוא לא התכוון להגיד להם כפשוטו, צריך לדעת שנביאי בעל זה אנשים שאם עכשיו היינו נמצאים לידם, לא הינו יכולים לדבר איתם חצי מילה, ולא רבע מילה, אי אפשר היה לדבר איתם, הם היו גדולי עולם, רק שהיה להם שיבוש למעלה, הם היו חושבים שהם כן צודקים, והיו בטוחים שהם עושים נבואה, אדם שבטוח שהוא עוסק עכשיו בנבואה, הוא חייב להיות בדביקות עצומה, הוא בטוח שזה נבואה, אף אחד מאיתנו לא יגיד עכשיו שהוא עוסק בנבואה, הוא משוגע אם הוא יגיד את זה, הם היו בטוחים בכל מאת האחוזים שתרד אש מהשמים. לכאורה איפה תרד אש מהשמים? מה, אתם סתם שקרנים? איפה תרד? אלא הם היו בטוחים והיו צועקים שתרד אש מהשמים. הם סברו שכן תרד אש, הם היו אנשים מאוד גדולים, עצם המציאות שהם

עומדים נגד אליהו, זה סימן שהם גדולים כמותו, אחרת אי אפשר לעמוד נגדו, מי יכול לעמוד נגד אליהו הנביא? רק מסתכל על אנשים שורף אותם. כתוב בספר מלכים: שלח אליו אחזיה בן אחאב חמישים איש להביא את אליהו הנביא אליו, נתן אליהו עיניו בהם ונשרפו כל חמישים האנשים, שלח עוד חמישים אנשים וגם הם נשרפו, הכת השלישית כבר באו בבושת פנים ולא שרף אותם.

הם עדיין הבינו רק את הדרגה הראשונה דרגת הגוי כדלעיל, אז אמר להם אליהו הנביא אתם טועים בזה-אם יש עניין שאתה פונה אליו, יש כל מיני סיבות שיכולות למנוע את זה, אתה לא מבין את החכמה של השם, יש סיבות שלא יקבל אותך.

אתה יכול לדעת את כל הסיבות שיש להשם? הרי הוא ברא את העולם מבראשית, ועכשיו אתה נמצא רק בקטע הזה של העולם, אז אתה לא יודע את כל המכלול! ועל זה אמר להם אליהו הנביא, צורת החשיבה שלכם זה לא נכון, לא זה הצורה, אלא הצורה היא שאתה אומר, שבכלל אתה לא קיים. כמו שאמר משה רבנו "ונחנו מה". אין "אני" אלא השם הוא החושב בך, זה לא שאתה קיים ואתה חייב להשם, והוא יודע את הכל, זה לא רק שהוא יודע את הכל, "הוא עושה הכל", הוא המקיים הכל, לא שאתה גלוי וחשוף לפניו בכל מחשבותיך וכל תת מחשבותיך, אלא הוא עושה את הכל ממש,"הוא" זה שחושב בתוכך, ואם כן יוצא ש"אתה" לא קיים.

נפקא מינה בזה עצומה. זה עצם האמונה. וזה כמעט נפקא מינה אם אני יהודי או לא יהודי, כי גוי זה החלק הראשון, זה החלק החיצוני, והחיצוניות שלהם באמת ידועה לכולם, אך הפנימיות של האמת זה משה רבנו, והוא מה שאמרנו עכשיו, שזה מיוחד רק למשה רבנו. עכשיו ההבדל בין יהודי לגוי, זה למעשה ההבדל, עד כמה שאני מסיט את עצמי מהחיצוניות של האמת ועולה לקומה השניה, אני נהיה יהודי יותר, ואם אני עדיין נשאר בקומה ראשונה, אני עדיין לא בחזקת יהודי, אני יהודי בכח ולא בפועל, אני יהודי, אבל עדיין לא יישמתי את היהדות שבי, הצ'ק לא נפרע, אמנם יש צ'ק, אך עדיין לא תורגם לכסף, לא הלכתי לבנק ולא קיבלתי את הכסף ועם הצ'ק לבד אי אפשר להשתמש בו.

ההבדל בין קומה ראשונה ושניה זה הבדל גדול, ובזה עצמו יש המון דרגות. ובזה אי אפשר להגיד אני קומה ראשונה או קומה שניה, זה אין סוף דרגות. כמה עליתי? עשר מדרגות, עשרים מדרגות, עשרים ושתים מדרגות, עשרים ושתים וחצי מדרגות? אין סוף מדרגות יש בזה. כי רוחניות אי אפשר לרבע אותה, אי אפשר לקבע רוחניות, אתה יכול לקבע אוויר? לא. אז אם אוויר אתה לא יכול לקבע, שאוויר זה רק מזון של הנשמה,

בסה"כ זה מזון, אבל זה מזון של הנשמה, אתה כבר לא יכול לקבע אותו, אז את הנשמה אתה בטח לא יכול לקבע!
אז קומה ראשונה ושניה זה רק משל, זה דרגות, דרגות אי אפשר לקבע אותם. וזה אין סוף דרגות, כמה שעלית מהדרגה הראשונה לדרגה השנייה קיימת, אז אתה יותר יישמת את היהודי שבך, וכמה שלא עלית בדרגה היהודי שבך בכוח.
זה שאמר אליהו: מה אתם צועקים בקול רם? הרי השם הוא בתוככם, אתם צריכים רק לחשוב אל תשמיעו את קולכם בכלל, ואם אתם לא חושבים שהשם הוא בתוככם הפכתם לעובדי עבודה זרה!
וכי רק טעות אחת במחשבה וכבר נקרא עובד עבודה זרה? כן! אנחנו אומרים את זה כל יום בקריאת שמע: "השמרו לכם פן יפתה לבבכם, וסרתם ועבדתם א-להים אחרים והשתחויתם להם", אומר רש"י בשם חז"ל וסרתם מהתורה, ועבדתם אל-הים אחרים והשתחויתם להם. וכי מי שסר מהתורה, והוא לא למד תורה, הוא כבר עובד עבודה זרה? אנחנו היום מכירים המון אנשים שלא עובדי עבודה זרה, והם סרים מהתורה, עובד עבודה זרה אתה לא מכיר, מישהו מכיר מאיתנו עובד עבודה זרה? לא, סר מהתורה הוא כן מכיר.
אבל בדקויות זה ככה. כי אנחנו לא מבינים מה זה עבודה זרה, אצל חז"ל תפיסה של "כוחי ועוצם ידי" זה כבר נקרא עבודה זרה, אז מי שהוא סר מדרך התורה, הוא כבר בחזקת עובד עבודה זרה!
"כל המשבר כלים בחמתו, כעובד עבודה זרה", זה לאו דווקא משבר כלים בחמתו, גם אם הוא רק טורק דלת בחמתו, אז הוא גם קצת ב"משבר כלים בחמתו", אפילו שהוא לא שבר את הדלת, אלא הוא רק טרק אותה בכוונה. וכן אם הוא נתן על השולחן אגרוף חלש, לא טרק, אז הוא גם קצת שבר משהו. כל מעשה שנעשה בכוח ולא בדעת, זה נקרא קצת "בחמתו". אין אחד מאיתנו שנקי מזה, כי הרי אין סוף לזה, כל מעשה שנעשה ברצון טבעי ולא בדעת, הוא כבר נוטל ושובר כלים בחמתו קצת.
יש מעשים שאדם עושה בדעת, יש מעשה שאדם עושה ברצון טבעי, ולא הדעת תפרנס את הרצון. הרצון טבעי, הוא לא נורא כל כך, אבל יש ברצון הטבעי מידות רעות קצת ש"אני" רוצה פה, לא רצון סתם, רצון שאני פה הפועל, שאני פה המועדף על כולם, זה הבעיה.
בדקויות, כל אחד ימצא בעצמו את זה. אי אפשר לפרט את זה כי זה פירוט אין סופי שקשה לפרט אותו, ואני גם לא בדרגה שאני יכול לפרט את זה, צריכים דרגה יותר

גבוהה כדי לפרט את זה, אבל מרגישים את זה, מי שיחטט קצת בדברים ויחשוב על זה, יבחן בפנים, הוא יראה את זה!

אז ממילא אומר להם אליהו הנביא: לא הכוונה כמו שאתם אומרים, תראה מה גרם לכם המחשבה הזאת שאתם עכשיו עובדי הבעל, אם אתם אומרים שאני קיים ורק השם יודע את הכל, אז זאת אומרת: יש כאן איזה מקום שאני קיים, זה אחר כך מוביל לעבודה זרה! אבל אני אומר לכם, אומר אליהו הנביא: שאני אומר בשקט "והיה בעלות את המנחה", אף אחד לא שמע אותו, התפלל בלחש וגם הוא עצמו לא שמע את עצמו, כמו שכתוב בזוהר. אומר להם אליהו הנביא, כיוון שאני יודע שאני לא פונה אל השם בתורת שאני קיים, ואתה קיים ואני פונה אליך, אלא אתה בעצמך הוא הפונה לעצמך, כלומר, מה שאני אומר זה אתה בעצמך מדבר, אז יוצא שאני לא משמיע את קולי בתפילתי גם לעצמי, כי לא אני המדבר פה בכלל, יש פה דבר יותר פנימי ממני שמדבר.

וזה, הדבר הזה כאן, זה נפקא מינה בתת הכרה, כי מי שהוא רק אומר שהוא פונה להשם כמו גוי, כשהוא יודע שהשם עושה את הכל, הוא יודע את כל המחשבות שלו, ממילא שהוא פונה אל השם אז הוא יכול להגיע לגבול המחשבה, אבל לתת מחשבה הוא לא יכול להגיע כי הוא לא יכול להגיע למקום כזה שהוא עצמו לא מכיר. כי אם הוא אומר שאני קיים, אז אני, זה אקסיומה שאני קיים, עכשיו אני פונה אל השם והוא מכיר את הכל, את מה הוא מכיר? את מה שאני מכיר, כי אני לא יכול לצייר לעצמי דבר שאני עצמי לא מכיר, כי אני קיים, ואם אני קיים ואני לא מכיר את זה, מי יכול להכיר את זה? אם אני שבי שלא מכיר את האני שבי, אז מי יכול להכיר אותי? אבל אם אני אומר שאני עצמי לא קיים, אז ממילא, אם השם הוא רק הקיים שבתוכי, אז הוא מכיר גם תת מחשבה, למה? כי מה שאני לא מכיר, בין כך אני לא קיים, אז הוא מכיר את התת מחשבה, הרי תת מחשבה היא קיימת, רק מה אני לא מכיר אותה, בין כך אני לא קיים, הרי אם הוא קיים בתוכי, אז הוא קיים במאה אחוז, ומאה אחוז זה גם תת מחשבה.

נפקא מינה בזה לגבי חלום, אם אדם הוא גם תת מחשבה, ומאמין שהתת מחשבה זה גם כן של השם, הוא יחלום חלום טוב, כי חלום זה תת מחשבה, אם הוא לא מאמין שהתת הכרה זה של השם, הוא יחלום חלום לא טוב, כי הפנימיות שלו עדיין לא תוקנה, עדיין יש לו אנוכיות, והאנוכיות יש לה נטייה לעולם הזה, אז ממילא הוא חולם בעניין עולם הזה. אבל אם הוא מאמין שהתת הכרה שלו זה גם השם, זה נקרא חלום, אז החלומות שלו יהיו מכיוון העולם הבא. לכן היו מגדולי ישראל שהיו חולמים מכיוון העולם הבא גם סודות תורה שלא יכולים לגלות בעולם הזה, כי תת הכרה היא נפתחת, והתת הכרה

היא גדר העולם הבא, גדר נסתר, אז אפשר להגיע לדברים נסתרים, שאפילו בתת הכרה אתה לא מגיע אליהם וזה נפקא מינה גדולה, אבל עצם העניין, זה מהות האמונה, זאת אומרת, התעודת זיהוי שלי, האני העצמי שבי, המציאות שבה אני תופס את עצמי, זה "אני" או "השם"?!

על תפילין נאמר: "וראו כל עמי הארץ, כי שם השם נקרא עליך ויראו ממך" מה זה שם השם נקרא עליך? כל בני הארץ יודעים שהשם הוא מחייה את כולם, אבל הם אומרים ביהודי, שם השם נקרא עליך, שאתה בכלל, זה דמות של השם, אז יפחדו ממך כמו, שמפחדים מהשם מפחדים מהעם היהודי, כי הם יראו את זה על ידי התפילין.

ומי זוכה ליראה הזו? מי שמניח תפילין "שבראש", וכמו שאומר בעל התניא שהרי לא כתוב תפילין ש"על הראש", וכפי המעשה הידוע, שהיו שודדים שרדפו את בעל התניא ואת התלמידים שלו, פתאום בעל התניא גילה את התפילין של ראש וכל השודדים ברחו, וכששאלו התלמידים למה אנחנו גילינו ולא עזר? אז הוא אמר, כתוב: "תפילין שבראש", לא ש"על הראש".

תפילין שבראש זה "תת הכרה", תפילין שעל הראש זה "הכרה". אז אם תפילין שעל הראש זה הכרה, גם גוי, יש לו את זה הוא לא יפחד ממך, כי גם גוי יש לו הכרה. הוא הרי יודע שאתה וכל מחשבותיך ידועים להשם, ודאי שהוא יודע, מה אתה חידשת לו? זה קיים גם בו. אבל אתה חידשת תפילין "שבראש", לא "שעל הראש". וזהו העניין התפילין בפועל.

כי התפילין הם כנגד המח, והמח זה תת מחשבה. כי הרי המח, יש לו חמישים מיליארד מרכזי עצבים. ואם אנחנו נפרוס את המחשבה שלנו, נשאל את עצמנו למה צריך כל כך הרבה מרכזי עצבים? אפילו אביי ורבא, לכאורה לא צריכים חמישים מיליארד מרכזי עצבים. ובוא נפרט אותם אחד לאחד, אתה יודע כמה זה חמישים מיליארד מרכזי עצבים? אתה יודע איזה מספר זה? אפילו מיליארד, אפילו מיליון, מה נוכל לומר? אז המח עושה ראיה, בסדר, אחד זה ראייה, אחד שמיעה, אחד דיבור, אחד ריח, בסדר, כמה חושים יש לנו? עוד כמה מעשים יש לנו? כמה נושאים אתה צריך לפרנס במח הזה, שאתה צריך למנות חמישים מיליארד מרכזי בקרה? כמה נושאים כבר אתה צריך ללמוד? זה לא מובן. גם בביולוגיה זה לא מובן.

התשובה, יש כאן תת הכרה, והתת הכרה זה רוח קודש. ורוח קודש אנחנו לא יודעים לפרנס אותה, זה אין מספר חלקים, רוח קודש זה כבר דברים שאנחנו לא מכירים, מי שמכיר את רוח הקודש יוכל להסביר את ההגבלות של המספרים פה, אנחנו לא מכירים

את זה, אבל זה ודאי התשובה. כיוון שהמח זה משכן הנשמה והנשמה זה רוח קודש, אז יש בהם מספרים כאלה ואנחנו לא מבינים את זה. זה תפילין שבראש. הם צריכים להיכנס לתוך הראש. ואז נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליך ויראו ממך", כי מהשם בטח שהם מפחדים, אז ממילא אם אתה נושא שם השם אז הם יפחדו גם ממך, ואם אדם רואה שגוי לא כל כך מפחד ממך, סימן שאין לך את התפילין שבראש! אדם יותר קדוש, אפילו בהמות היער וחיות השדה מפחדים ממנו. אם אתה אוחז בדרגה של תת הכרה הרגילה, אז רק הגוי מפחד כי הגוי יש לו דעת, אז הוא רואה, אבל נמר לא יפחד ממנו, כי נמר, אין לו שום דעת והוא כמו רוח בעלמא, הרי אין לו דעת לבחור כלום, הוא נטו אינסטינקט, הוא כמו רוח, הוא כמו אש, אש שורפת, נמר טורף, זה כמעט אותו דבר, רק שהאש, אין מי שיפצע אותה והנמר הוא בעל חיים, אפשר לפצוע אותו אבל מצד המציאות זה כמעט אותו דבר, אולי יש הבדל קצת בדקות.

ויש אדם שיש לו תת הכרה שנמר כן יפחד ממנו, אבל אם הוא יזרק לכבשן האש היא כן תשרוף אותו, נמר הוא סוף סוף חי, אפשר לאלף אותו, יש בו איזשהו ניצוץ של בעל חיים שאפשר לאלף, יש בו איזה שליטה עצמית מינימאלית, ניצוץ מינימאלי ביותר, אבל האש, מה אתה יכול לדבר עם האש? לאלף את האש? האש לא תפחד? אך האמת היא, אם האדם עוד יותר צדיק, והוא בדרגת אברהם אבינו, אז כן, גם באש הוא שולט, אברהם אבינו שלט בכבשן האש. והכבשן אש של אברהם אבינו זה לא איזה מדורה של ל"ג בעומר שאפשר לדלג עליה, וגם לא כבשנים יותר גדולים מזה, אלא זה הכבשן הגדול ביותר שהיה בעולם, ושאי אפשר ליצור יותר ממנו, עד שלא היה אפשר להשליך את אברהם לכבשן רק ע"י מגדל גבוה ובחבל. כי לא היה אפשר להתקרב מרוב ההבל שהיה שורף את הכול, היו צריכים לבנות מגדל מאוד גבוה באופן כזה שיוכרחו להשליך את אברהם על ידי חבל מראש המגדל אל האש. למה צריכים את כל זה? קח מדורה של ל"ג בעומר ותשרוף את אברהם אבינו?

אלא שנמרוד הבין שאי אפשר לשרוף את אברהם אבינו במדורה רגילה כמו באש של ל"ג בעומר, כל בניין התאומים קורס תוך זמן קצר, לא צריכים שום פיגועים, קורס מיד, מגדל שלום קורס מיד. אברהם אבינו, זה לא מגדל שלום, נמרוד מבין שהוא לא ישרף נמרוד עם כל הכפירה שלו.

בואו נראה מי זה הכופר הגדול פה, הוא הכופר נמרוד הרשע, הוא מאמין שאברהם אבינו לא ישרף בתוך האש. זה נקרא כופר של התורה לכאורה, למה אני כן אשרף, והוא לא ישרף? אלא נמרוד יודע שהשם שומע את אברהם, ושהשם הוא הבעלים על האש,

וזה נקרא כופר של תורה, אז הוא אומר אם אני אעשה כזה כבשן אש, שהוא לא בגדר עולם הזה.

הרי נמרוד מכשף שהוא שייך לדור הפלגה ודור הפלגה, הם מכשפים שעוסקים בכוכבים שמשות ושביל החלב, הם מכירים שנות אור אין סוף, הם כמו אברהם אבינו- אבל בצד השני, כמו בלעם לגבי משה, הוא מכיר את כל העולם, אז הוא מושך איזה כבשן, שהוא לא בגדר העולם הזה בכלל, והוא חושב שבכזה כבשן שהוא לא במושגי העולם הזה, שהוא מעל המושגים של נברא, בגדר עולם הבא, ובכזה אש הם חשבו שאפשר לשרוף את אברהם אבינו. והתברר שגם זה לא! אפילו אש כזאת, שהיא מעל לגדר העולם הזה, גם לא שורפת! כלומר, גם הדבר הדומם ביותר האש שהיא הטבע הפשוט ביותר שהשם ציווה שהיא תשרוף בטבעה.

השם לא לקח את אברהם אבינו מכבשן האש, אלא הציל אותו בתוך כבשן האש, לא כמו מציל שאין לו כוח להוציא את הטובע מהים כי הוא כבד לו, והוא מביא בלון חמצן בינתיים, מכניס אותו לתוך המים שבינתיים יקבל חמצן, אם הוא לא יכול להוציא אותי, אני שם בלון חמצן, מושך לו שם שינשום בתוך המים, אחר כך אני אוציא אותו. ואולי השם שם לו איזה בלון חמצן בתוך האש או בלון קור? בעולם הבא אומרים יש לו גיהנום של שלג, אולי שם איזה גיהנום של שלג ולא רואים אותו, אולי שם לו את זה בפנים? זה לא נכון, לא כך היה! הנה, חז"ל אומרים: באותה שעה שהשליך נמרוד את אברהם אבינו, בא גבריאל השר של האש ואמר לשם: "אני השר של האש ואני רוצה לכבות את האש".

לכבות את האש, זה לא פירוש לקחת צינור ולכבות, כי כיוון שהוא השר של האש, כל כוח של האש זה בא דרכו, דרך גבריאל, אז הוא אמר "אני אגיד לאש לא לשרוף, היא תהיה, אבל היא לא תשרוף". כמו בן אדם, אני אומר לך אל תאכל, יש לך אוכל, אל תאכל, אני אומר לאש יש לך אוכל אל תאכלי אותו, אל תשרפי אותו, אני יכול להגיד לה את זה, אני השר, יראו כולם הלהבה נמצאת והיא לא שורפת, כי אמרתי לה לא לשרוף, אתה יודע איזה נס גדול זה? נמצאת אש ענקית, שאף אחד לא יכול לעמוד במחיצתה, צריכים לעשות מגדל שלם בשביל לזרוק אותו משם ואברהם אבינו לא נשרף, וגם אוכל תפוזים, ככה כתוב שאכל בפרדס, ראו אותו אוכל פירות.

גבריאל אומר: זה מה שאני אעשה, אני אלך ואגיד לאש- לא לשרוף! אמר לו השם: לא! זה תעשה בזמן חנניה מישאל ועזריה, וזה מה שנעשה שם, וזה היה הגדר של הצלת חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, אבל כאן אומר השם לגבריאל: לא, כאן נאה ליחיד

להציל את היחיד, כלומר, זה לא הצלה סתם, לא רק שהאש לא תשרוף, זה גם לא מספיק לי, לא מספיק לי רק לומר, שאני שולט על האש שלא תשרוף, שזה שליטה אינסופית, אלא אני גם אומר לאש, לשרוף את מי שנמצא בחוץ ומי שבפנים לא! עוד יותר נס! כלומר, לא רק שאני אומר שהאש לא תעשה את הפעולה שלה נגדי, אלא תהפוך את הפעולה שלה נגד אויבי!

זה כמו הסיפור שהיה פעם, עם הרבי מצאנז, שמישהו נאצי בשואה ראה שהוא מתפלל בתוך המחנה עבודה, שלח אליו כלב מהכלבים המסוכנים שלהם שהיו הורגים אנשים, הכלב בא לרב ראה את הרב מתפלל, חזר לנאצי והרג את הנאצי, זה בדוגמא שלנו, כלב זה עוד אפשר להבין את זה, אבל עדיין זה לא אש.

כאן, אומר בורא עולם: לא רק שאני שולט על האש, תעצרי, אלא תלכי, תשרפי את מי שהשליך את אברהם אבינו! איך היא הגיע אליו אני לא יודע, אבל הגיע לשם ושרפה אותו, יצאה בחוצה, ושרפה את כל מי שהשליך את אברהם אבינו. זה גדר פנימי, ככל שאדם הוא יותר פנימי כמו אברהם אבינו, הרי אברהם אבינו ראש אמנה, דהיינו מה שהוא אומר, ולא רק אומר אלא מפנים, מפנים ש"הוא" לא קיים ואם הוא לא קיים אז כל העולם בטל אליו, כי אם הוא לא קיים, אז השם קיים, אם השם קיים, אז הוא שולט בכל העולם, אז איך נמרוד יכול לפגוע ביך! אבל אם ה"אני" כן קיים, אני יכול להיות פגיע. יש מיליון דרגות בזה, זה נפקא מינא גדולה, למעשה אצלנו זה לא מתבטא כי אנחנו עוד אוחזים בדרגות הקטנות, אצלנו זה לא יתבטא שמישהו יפחד מאיתנו, כי זה דרגה יותר גבוהה, אנחנו לא קשורים אליה כרגע, אלא זה יתבטא בעיקר בדרגה שלנו- האם אני מזהה את עצמי כ"חלק" מהשם או אני "עצמאי", נפרד מהשם יתברך?! ואם אני כאני, אז ממילא זה הפרדה. ומי שמזהה את עצמו רק כאני, אז הוא יכול להגיע רק למה שהוא יכול להבין.

למשל, כששואלים על ראובן, למה אתה רוצה להגיע בעולם הבא? מה המטרה שלך להגיע? שאתה אומר "השבינו אבינו לתורתך" למה אתה מתכוון? בשלמא כוס קפה, תה, טיול לאמריקה, אני יכול להגדיר אותו, תשמע, טיול לאמריקה זה נוף כזה וכזה, זה מסעדות כאלה וכאלה, אני יכול להגדיר אותו, מה אתה מגדיר בדיוק? מה אתה רוצה בדיוק? לדעת את כל הש"ס? לשמוח בתורה? ככל שאדם יותר פנימי העניין יותר מוגדר אצלו.

אם אדם הוא רק שלא לשמה, כלומר, שהוא קיים, אז הוא לא יכול להגדיר יותר ממה שהוא משיג. ללמוד מסכת אני לא משיג את זה כרגע שזה כמו טיול לאמריקה, אז מה

אתה רוצה שאני אבקש כרגע? אני כרגע לא משיג שללמוד דף אחד בגמרא זה כמו טיול לאמריקה, אני לא מרגיש את זה, אני מרגיש הפוך, אז אני לא יכול להגיד לך מה אני מבקש פה? עד הגבול שאני מבין אני יכול לבקש, אבל לא יותר, יותר מזה כבר לא מצויר אצלי. אני אגיד אני רוצה יותר, אבל זה לא מצויר, כיוון שאני לא נמצא שמה, אבל אם אני יודע שמה שאני קיים אני לא קיים, אז ממילא אני יכול לבקש את הכל. כיוון שאני, מה שאני מוגבל בין כך אני לא קיים, אני לא חי בתורת ש"אני", אני יודע שהשם, הוא עושה בתוכי, אז אני יכול לבקש שכל מה שהוא רוצה לתת לי, שיתן לי, אפילו אם אני לא מכיר את זה עכשיו, אני יכול לבקש את זה, כי אני כבר נמצא שמה, זה ההגדרה שלי. ולא רק זאת בלבד, שזה באופן למדני כזה, שאם אני כבר נמצא אני יכול לבקש, אלא גם באופן מעשי זה ככה, שאם אדם יגיע לכזה מצב וכזאת השקפה, הוא כבר יבין לבד, כיון שהוא כבר לא מוגבל, אז הוא יבין שזה יותר טוב. הוא יבין את זה לבד.

וזה מה שאומר למעשה הזוהר "שלא ישמיע את קולו גם לעצמו", הדרגה היא: כיוון שהשם הוא הכל, אז מה שעכשיו אתה רוצה זה השם רוצה למעשה, אתה חושב אני רוצה ככה, השם הוא רוצה בתוכך! אז אם כן, אתה לא צריך להגיד את זה בכלל. תדבר ותגיד שלא צריך לדבר, תדבר, אבל המסקנה שלא צריך לדבר, אני לא צריך לדבר, כי אם אני רוצה זה השם רוצה, אם השם רוצה למה שלא יתן לך?

כדי להגיע לזה צריך לדבר, כי אם אני לא אדבר, אני לא אגיע לאמונה הזאת, אבל לדבר ולהגיד שאני לא צריך לדבר הנקודה הזאת נקראת "לחש", זה נקרא לא ישמיע לאזנו. ידבר ולא ידבר. יגיד ולא ישמע. כי אם אני רוצה, אני צריך לשנות את רצון השם!? הרי השם רוצה בתוכי, אז למה שזה לא יהיה?! בטח זה יהיה! ואם ככה זה באמת יהיה, אכן כך יהיה! וכל התפילות יהיו לרצון.

לעילוי נשמת, רבי בן אליהו דבוש בן שלמה וכל נפטרי ישראל.

למי נושא עוון

כל התורה משמחת, יש דברים שרואים בהם את השמחה, ויש דברים שלא רואים בהם את השמחה, כשנפטרה אשתו של הרב שלמה זלמן אוירבך זצק"ל בחיי אמה, אף אחד לא העיז להודיע לאמה שהייתה מעל גיל תשעים, שלחו את הרב שלמה זלמן אוירבך זצוק"ל, הוא נכנס לחדר ואמר לה: "כל מה שהשם עושה תמיד זה שמח, לפעמים מבינים למה זה שמח, ולפעמים לא מבינים למה זה שמח, עכשיו השם עשה דבר שהוא בוודאי

שמח, רק אנחנו לא מבינים למה זה שמח", ואז הוא סיפר לה את הבשורה, ויצא מהחדר ופרץ בבכי סוער, אבל כשהוא אמר לה את זה, הוא היה בישוב הדעת.
אז התורה כולה משמחת, מי שיותר צדיק רואה את השמחה יותר, כי הראיה דרך המשקפיים שלו היא יותר שמחה, מי שפחות צדיק רואה דרך המשקפיים שלו פחות שמחה, שמח וצדיק זה אותו דבר זה מקביל, כי המעיין של השמחה זה התורה, "ועבדת את השם אלוקיך בשמחה", אין שמחה אחרת, אם אתה רואה אדם שהוא שמח באמת- הוא צדיק, ואם הוא לא שמח, אפילו אם הוא עושה מעשים טובים, סימן שהוא לא התחבר אליהם כי אם הוא היה מתחבר אליהם הוא היה שמח, למשל: אחד אמר "אני אכלתי ואני לא שבע" יש כאן בעיה, כנראה שהעיכול שלך לא בסדר, כי איך זה יכול להיות שאתה אכלת ואתה לא שבע? כאשר עושים מעשים טובים ולא שמחים זה אומר שהאוכל לא התעכל, כלומר, עשיתי את המעשים בחוץ אבל הם לא נכנסו לורידים, אפשר לעשות את התורה מהורידים או מהידיים, אבל בידיים זה עדיין לא עיכול, אם עשית מהורידים זה כן יכנס, אם לא מהורידים לא יכנס, עם השמחה של התורה אתה יכול לעבור את כל העולם בשמחה עצומה בלי להרגיש כלום, כולל כל הצרות שבעולם שעברו ישראל, ומי ששמח אף פעם לא נכשל ואף פעם לא נפגע מזה.
דוגמא לתורה משמחת: י"ג מידות רחמים הן כנגד י"ג חודשים שבשנה מעוברת וכנגד השבטים כי יוסף זה שניים. שנה מעוברת היא יותר מעולה משנה שאינה מעוברת, כמו שאשה מעוברת היא יותר משובחת מאשה שאינה מעוברת, אשה מעוברת זה יותר קדוש יש לה יותר כח כי נוסף בתוכה רוח חיים, כך גם שנה מעוברת יש לה יותר כח. שנה מעוברת זה שמחה, יש לך עוד חודש ללמוד תורה, כשאני שומע שהשנה מעוברת אני שמח מיד, כי אני אומר ברוך השם שיש עוד חודש ללמוד תורה, זה מאד משמח, הלוואי שכל שנה תהיה מעוברת, אתה מרוויח חודש נקי וזה טוב, שנה מעוברת היא יותר קדושה לכן גם מוסיפים בתפלת מוסף בשנה מעוברת בכל ראש חודש "ולכפרת פשע", בשנה רגילה אומרים "למחילת חטא" שזה שוגג, "ולסליחת עוון" שזה מזיד, ובשנה מעוברת מוסיפים "ולכפרת פשע" שזה מזיד של מרד.
יש שני סוגי מזיד: "עוון" "ופשע" לדוגמא: אדם אומר "אין לי כח לעמוד בנסיון, אני אמנם יודע שאני לא בסדר אבל אין לי כח לעמוד ברצון של יצר הרע, אני חושב שזה הרצון שלי, אמנם זה לא הרצון שלי, אבל אני חושב שזה כן הרצון שלי ואני לא יכול כרגע להפריד ולומר שזה לא רצון שלי, אני לא יכול לעמוד בזה כרגע", זה נקרא מזיד וזה חמור, אבל יש מזיד יותר חמור של מרד שזה נקרא אני אדיש, דהיינו כן יכול לעמוד

בניסיון ולא אכפת לי, זה מרד, ראש חודש יש לו כח לכפר על עוונות, "ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם", מוסף של ראש חודש יש בו קרבן חטאת, שעיר החטאת הזה מיוחד לראש חודש, בשבת שהיא לא ר"ח אין אותו, אז במידה מסוימת עדיף ר"ח על השבת, אי אפשר להגיד את זה על שבת, אבל הגמרא בזבחים אומרת שנקרא מקודש לגבי שבת, נפקא מינה לגבי כבשים, אם יש לנו פחות כבשים, לא יודעים אם להקריב את הכבשים האלה למוסף ראש חודש או לשבת, אז מצד המקודש אומרת הגמרא, יש להקדים את הראש חודש על חשבון שבת, רק הגמרא מסתפקת, אולי כיוון ששבת "תדיר", תדיר עדיף, זה נשאר ספק בגמרא, תדיר ומקודש מי עדיף.

הפרט הזה של "כפרת עוון" זה קדושה, שיש מצב שהדבר הזה מכפר עוון, זה אומר שהזמן הזה קדוש, כי עוון זה טמא כשבא דבר קדוש הוא מוחק אותו, כמו שכתוב על יום הכיפורים "אם תשיב משבת רגליך עשות חפציך ביום קודשי וקראת לשבת עונג לקדוש השם מכובד, "עונג" זה שבת, "לקדוש השם מכובד" זה יום הכיפורים שהוא מכובד, אתה לא יכול לקרוא לו עונג, כי אתה צריך להתענות בו, והתורה אומרת "עינוי" ועינוי זה לא עונג זה הפוך מעונג, אבל הוא כן מכובד, "לקדוש השם מכובד" זה אהרון הכהן שהוא קדוש ונקרא "קדוש השם", ויום הכיפורים זה קדוש השם, יום הכיפורים נקרא קדוש כי הוא מכפר את הטמא.

ראש חודש הוא מקודש בפרט הזה של הכפרה ולכן עדיף לעשות תשובה ערב ראש חודש, צריך לצום ערב ראש חודש מי שיכול לצום, יש כאלה שעושים יום כיפור קטן, מי שלא עושה יום כיפור קטן, לפחות יעשה לעצמו יום כיפור קטן בלב שלו.

בשנה מעוברת, מוסיפים במוסף "ולכפרת פשע" שהיא מכפרת אפילו על כזה חטא שהוא במרד דהיינו, "אני אדיש, לא אכפת לי", לא בגלל שאני עכשיו בעל תאווה או בעל רצון או שאני לא יכול לעמוד כרגע בניסיון, אלא שאני עושה את זה במזיד מפני שלא אכפת לי בכלל, וזה חמור מאד, לא אכפת לך זה הכי חמור וזה נקרא "פשע", לשנה מעוברת יש כח לכפר על זה, בשנה לא מעוברת אין את הכח הזה, אומרים רק "למחילת חטא וסליחת עוון" ולכן צריכים יום כיפורים על זה, צריכים יותר תשובה, ראש חודש לבד עדיין לא יכול לכפר, על "עוון" הוא יכול לכפר, אבל על פשע, להגיד שאתה אדיש זה קשה לכפר.

ההבדל בין שנה מעוברת ללא מעוברת, זה העניין של השתיים עשרה והשלש עשרה, שתים עשרה שבטים ז"א עדיין לא התגלה "האיתכסיא" של יוסף שהוא שתיים, וזה נקרא שנה רגילה, כי יוסף זה נקרא "פלך שתיקה" אז זה נקרא "איתכסיא" משיח בן יוסף

הוא נקרא בהסתר, לא רואים אותו, האחים לא מבינים אותו, מתנכלים אליו ומוכרים אותו, וזה שכתוב "נזיר אחיו", אומר התרגום ורש"י מביא את זה "פרישא דאחיו", הוא היה פרוש, לא מבינים אותו, הוא משונה, "באיתכסיא של איתכסיא זה נקרא משיח בן יוסף, שהוא "פלך שתיקה", לובש מסכה כל הזמן על עצמו, לא מגלה את עצמו, זה נקרא "פלך שתיקה", על הרבה צדיקים אומרים שהיו משיח בן יוסף, על הגאון מוילנא זצ"ל, על רבי שלמה מקרלין זצ"ל והרג אותו גוי בשם ארמילוס, האר"י הקדוש רמז על עצמו שהוא משיח בן יוסף, הוא אמר לתלמידיו "תתפללו שלא ימות משיח בן יוסף" ואומר על זה רבי חיים ויטאל זצ"ל, שכשהוא נפטר בקיצור ימים ושנים לא עלינו, אז הבינו את מה שהוא אמר למפרע שזה היה על עצמו.

משיח בן דוד מגלה את עצמו, הוא פלך הודאה של לאה, אם כן כאשר מתגלה בשנה מעוברת ה"איתכסיא" של יוסף, שיוסף נהיה שתיים זה כח עצום של כפרת עוונות, שזה "ולכפרת פשע", כי מתגלה הסוף.

"אביך צוה לפני מותו לאמר, כה-תאמרו ליוסף, אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי-רעה גמלוך ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביך", "אביך" זה נקרא הקדוש ברוך הוא, "צוה לפני מותו" לפני שהוא מסתלק, דהיינו שהוא באיתכסיא, "שא נא פשע אחיך" יוסף הצדיק יכול פה לכפר על פשע, השבטים קוראים למכירה "פשע", השבטים לפי דרגתם הגדולה והעצומה של "סביביו נשערה מאד", שהם עשו את זה באונס גמור, הרי השבטים בכלל לא חטאו, ואם תגיד שהם חטאו איזה משהו מן המשהו, דק מן הדק, זה וודאי אונס, שהרי כתוב ש"צרפו שכינה עמהם" ואכן הצטרפה שכינה בפועל, כי הם היו רק תשע ולא עשר, ראובן הלך באותה שעה שמכרו את יוסף הצדיק, אז הם היו רק תשע, אלא מה? "צירפו שכינה עימהם", בורא עולם מצטרף איתם לעשר, זה שיא השוגג, הם סוברים שעכשיו הם עושים את הדברים הטובים ביותר שבעולם, ואכן הם עשו תיקונים שאנחנו לא מכירים אותם, זה נקרא שוגג דשוגג אפילו אסור לקרוא לזה שוגג אלא זה אונס גמור.

האחים אומרים ליוסף: "עתה שא נא לפשע" אתה מעלה את זה מאונס לשוגג, משוגג למזיד, ממזיד לפשע, איזה פשע יש פה?! אלא כאשר מתגלית האמת ש"אני יוסף" שכנגד "השם", "אני יוסף" זה גילוי משיח, אז כאשר מתגלה משיח, זה אומר: האונס הגדול הזה שסברת שהוא אונס דאונס הוא נקרא פשע, אונס גמור שעליו נאמר שלא חטא בכלל, צירפו שכינה באותו מעשה, והשכינה אכן באה והצטרפה איתם, בורא עולם כביכול אומר "אני מצטרף איתכם, אני עשירי שלכם", השבטים יכולים ליצור כזה דבר

ששכינה תצטרף איתם, ותהיה העשירי שלהם, ולמרות זאת קוראים לזה פשע, תראה איך הקפידו על עצמם, וזאת כאשר מתגלה האמת של האמת האמיתית בסוד עולם הבא, שזה "אני יוסף", כאשר מתגלה האמת הזאת אתה רואה שאפילו אונס גמור נקרא פשע, כי כלפי האמת האמתית שהיא אין סופית באור שלה אפילו החוט שערה הקטן ביותר נקרא פשע, זה פלא לשמוע את זה, זה מפחיד לשמוע את זה, אני לא שמתי לב לזה, אתה מדבר איתי על אונס ואתה מעלה אותו לדרגת פשע.

יוסף הצדיק הוא אכן נושא את הפשע ומסלקו, וכשהוא מסלק את הפשע הזה הוא מסלק את הפשע של כל העולם, אז אתה אומר עכשיו כאשר הוא מתגלה ונהיה כפליים שזה כנגד שנה מעוברת אז אפשר לכפר "כפרת פשע", כמובן שהכפרת פשע הזאת הדרך להביא אותה היא כמו שהגמרא אומרת במסכת ראש השנה, (כולם יודעים את זה, השאלה אם מקיימים את זה) "נושא עוון ועובר על פשע", למי נושא עוון? למי שעובר על פשע, אדם שפוגעים בו והוא עובר על פשע, הקדוש ברוך הוא נושא לו עוון, כמו שמספרת הגמרא בראש השנה שרב הונא בריה דרב יהושע שהיה חולה מסוכן, בא אליו רב פפא החברותא שלו לבקר אותו, וראה שהוא עומד לעזוב את העולם, הוא אמר "תכינו לו תכריכים", לבסוף הבריא רב הונא, איכסיף רב פפא (התבייש) , אני אמרתי להכין לך תכריכים, ואתה הבראת, לא נעים, אמר לו רב הונא "אל תתבייש, באמת אתה צודק", הרי רב פפא יש לו רוח קודש, לא צריך להגיד את זה בכלל, רב פפא שאומר "תכין לו תכריכים" הוא לא אומר סתם, כי אם הבבא סאלי יודע את זה, אז רב פפא בטח שיודע את זה, אז הוא התבייש, מה קורה פה, יש לי איזה עוון שלא ידעתי, איך לא כוונתי לאמת? ענה לו רב הונא: "אל תתבייש, אתה צודק, אכן אני הייתי צריך להיפטר מהעולם, הרוח קודש שלך נכונה, ואכן נפסק עלי דין מיתה, ועליתי לעולם הבא, נקרא לזה מוות קליני, ושמעתי שאומרים "הניחו לו כיוון שהוא לא מוקים במיליה" הכוונה הוא מעביר על מידותיו, ולכן נעביר ממנו את הדין הזה ונשאיר אותו בעולם".

אם כן אדם שאומר "ולכפרת פשע" זה בזכות יוסף הצדיק, יוסף הצדיק יכול לכפר את הפשע של האחים ע"י שהוא נושא עוון, "אני לא אכפת לי כלום מה שעשיתם לי, ואעפ"י ששמתם אותי בבור עם נחשים ועקרבים שבטוח אני מת, כמו שאומרת הגמרא, אדם שנפל באמצע האוקיינוס האטלנטי, אלפיים קילומטר לכל חוף, מוות בטוח, כל כריש יהרוג אותו, (אם אדם נשרט בים, כריש מריח את זה משני קילומטר דרך המים, לא דרך האויר, דרך המים קשה מאד להריח, "מה רבו מעשיך השם") מלבד זה האדם לא יכול להתקיים, אלפיים קילומטר מכל חוף, איך הוא ישחה, כמה הוא ישחה? הוא ודאי לא ישרוד, ולמרות

זאת עדיין אשתו אסורה, כי נשאר פרומיל של סיכוי, שאולי גל דחף אותו עד לחוף כמו שאומרת הגמרא, נפל למים שאין להם סוף אשתו אסורה, שמא גל טורד אותו ומעלה אותו ליבשה "א"ר עקיבא פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו רבי מאיר כשעליתי למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך? אמר לי גל טרדני לחברו וחברו לחברו עד שהקיאני ליבשה אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שאין להם סוף אשתו אסורה", אבל אם נפל לבור של נחשים ועקרבים אשתו מותרת, אין אפילו פרומיל אחד של סיכוי, כי לא שייך שאדם יפול לנחשים ועקרבים והם לא ינשכו אותו, אם אדם רואה נחש ועקרב לידו, יכול להיות שהם לא ישכו אותו, אבל אם הוא נופל עליהם ומרגיז אותם בטח שהם ינשכו אותו, זה מאה אחוז, לא תשעים ותשע אחוז, אז אתם זורקים את יוסף הצדיק לבור עשרים אמה, עשר מטר בור שיש בו נחשים ועקרבים. ובכל זאת "וינחם אותם וידבר אל ליבם", המדרש מביא כמה וכמה טעמים שיוסף הצדיק אמר להם, אין לי מה להקפיד עליכם והוא הוכיח להם את זה מכמה ראיות והתאמץ להוכיח להם בכמה וכמה ראיות, וזה נהיה תורה, "אתם חשבתם עלי רעה, אלוהים חשבה לטובה", מי שעובר על פשע כזה ודאי הוא יכול לעבור על כל הפשעים שיש בעולם, והשם מעביר לו על כל הפשעים שיש בעולם.

מאיתנו לא מבקשים דרגה כזאת, יוסף הצדיק זה עולם הבא, מאיתנו מבקשים שאם חבר דרך לי על האצבע, אני אחייך אליו, אם חבר לקח לי כוס תה אני לא אכעס עליו, זו גם מעלה גדולה לגבינו, זה נקרא לגבינו עובר על פשע.

"ונקה" זה המידה האחרונה של השלש עשרה והיא כוללת את כל השתים עשרה מידות, כמו שבשנה יש לנו שתים עשרה חודשים ובשנה מעוברת זה שלש עשרה, החודש אדר ב' של שנה מעוברת כולל את כל השתים עשרה חודשים, אז מידת "ונקה" יש לה את הכח הזה של אדר המעובר, היא כוללת את כל השתים עשרה מדות, היא השלש עשרה, יוסף הצדיק הוא כולל את כל השתים עשרה, הוא נהיה שלש עשרה, יש בחינה כוללת את כל הפרטים, פרטים זה שתים עשרה, ואם אתה עושה בבחינה הכוללת את כל הפרטים, האחד הזה הוא שלש עשרה.

לעם ישראל יש חלוקת החודשים וזה חידוש מאד גדול, כי לאומות העולם אין את חלוקת חודשים לפי הלבנה. הם מחלקים את השנה כדי להקל עליהם כי הם לא יכולים לומר תאריך בשנה ללא חלוקת חודשים כי זה לא נח, כמו שהם חילקו את התנ"ך לפרקים, גדולי ישראל אמנם לא השתמשו בזה, השתמשו יותר בפרשות, אבל לנו זה עוזר קצת,

אפילו בש"ס שאצלנו מציינים כל פסוק שיש בגמרא בצד זה לא כל-כך מקובל, כי אין פרקים, המילה פרק היא לא קיימת בהקשר של חלוקת התורה, יש חלוקת סדרים, פרשות ופסוקים בתורה אבל אין חלוקת פרקים, יש בכל פרשה כמה פסוקים, ובכל סדר מספר פרשות, סדר בראשית, סדר נח, סדר לך לך, זה נקרא סדרים, זה נקרא "גן סדרים דאורייתא", כדי להקל עלינו לדעת איזה פסוק זה אז עשו פרקים אבל זה לא באמת, כשם שהם פיסקו ועשו פרקים שאין לנו הבנה בהם כל-כך כי יש כמה דברים שאנחנו לא מבינים, למה דווקא פרק מתחיל פה, כמובן שעל פי נסתרות התורה כנראה שיש לזה כן איזה משהו, אם זה התקבל אצלנו יש לזה משמעות, מצד "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם" שדורשת הגמרא דבריו של יפת יהיו באהלי שם, לכן מותר לכתוב ספר תורה ביוונית, היום אמנם אין יוונית, הרמב"ם אומר שהיום נאבדה השפה היוונית, אבל בזמן הגמרא ספר תורה- שכתבו יוונית כשר הוא, אבל שאר השפות פסול, ספר תורה שכתב אותו אנגלית פסול, נח היה נביא מאד גדול, ראש כל הקדושה שיש בבני נח היום, בן נח חייב בשבע מצוות זה מכח נח, הוא אמר "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם" הוא אמר את זה בתוך שיכרותו "ויחל נח איש אדמה", אומרים חז"ל שהוא נהיה חולין ונהיה איש האדמה, ואותו חולין ואותו איש אדמה של נח אמר כמה מילים והמילים האלה נמצאות עד משיח, וקיפל את כל העולם במילים שהוא אמר "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם", וזה שהוא נמצא בדרגת "ויחל נח איש אדמה", החולין שלו זה נבואת משיח אז מה זה דרגת "נח איש צדיק ותמים היה בדורותיו"?! אין לנו מושג בזה, וזה עדיין פחות מאברהם, מעלין בקודש ואין מורידין, אות "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם" זה כולל את חלוקת התורה לפרקים, כי הפרקים האלה שעשו חכמי אומות העולם הם מכח "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם" זה נגזר עלינו ואכן זה כך. גם במדרש זה כך, יש במדרש מילים מאד קשות ביונית, אתה קורא "מדרש רבה" קשה מאד להבין אותו, היום יש המדרש המבואר אז קל להבין אותו, אבל כשאתה קורא מדרש רגיל, קשה להבין.

אז כשם שחילקו את הפרקים וזה לא מעוגן בסיני אלא זה מצד "יפיפיותו של יפת תשכון באהלי שם", אותו דבר החלוקה של החודשים שלהם, נוב', דצ', אצלנו יש את העניין של חידוש הלבנה, שהלבנה מתחדשת כל כט' וחצי יום, אז אתה רואה הנה עכשיו מולד זה ניסן, זה אייר, אבל אצל הגויים שיש שלשים ואחד יום זה לא לפי הלבנה, פשוט הם ראו שבמתן תורה התחדש חלוקת חודשים, והם גם רצו להעתיק את זה אליהם, ולא ידעו איך להעתיק את זה כי הם מונים לחמה ואנחנו מונים ללבנה, אז הם לא יכולים

לעשות לפי הלבנה ממש, אז הם עשו דבר ממוצע, חכמי אומות העולם עשו איזה פטנט שהם גם כן יהיו "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם" באיזשהו התקשרות מסוימת אלינו, הם חילקו את זה באופן שרירותי כזה, השמות שהם קוראים לחודשים הם על פי כל מיני שמות של עבודה זרה, הם חיללו את זה, והם חילקו את זה לפי החלוקה שלהם כשם שחילקו את התנ"ך, אבל החלוקה שלהם מזויפת, כי לא שייך שלשים ואחד יום בחודש, בזמן שהלבנה היא כט' וחצי יום, הם שיעבדו את הדבר אליהם ולא עומד בחשבון המינימאלי של כל ילד קטן, זה השיבוש של אומות העולם.

"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" מתי התחדש בעולם המושג של חודשים? ביציאת מצרים, החידוש הזה של "החודש הזה לכם ראש חודשים" פעם ראשונה נאמר למשה רבינו "כזה ראה וקדש", תדע לך אתה מונה ללבנה ולא לחמה, החמה זה נקרא שנה, כל שנה יש לה חורף, קיץ, אביב וסתיו, היא מחליפה את עצמה בארבע עונות השנה כל שנה מחדש.

יש חלוקת שנים ויש חלוקת חודשים, חלוקת השנים, שנת תשס"ט, שנת תש"ע, זה לפי השמש, חלוקת החודשים הפרטית שיש בתוך השנה זה לפי הירח, המאור הגדול ממונה על הזמן הגדול, המאור הקטן ממונה על הזמן הקטן שנמצא בתוך השנה, אם כן "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" התחדש בו עכשיו חלוקת חודשים חדשה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה רבינו "כזה ראה וקדש", מצד השנה אם נשאל איפה השנה התחדשה? התשובה תהיה בראש השנה, אתה הרי קורא לזה "ראש השנה", אכן זה פשוט, אתה נידון לכל השנה בראש השנה אם אתה מדבר על השנה כשנה, אבל אם אתה מדבר על השנה כהגדרה של שתים עשרה חודשים, "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" זה ניסן. ניסן זה ראש השנה, וגם תשרי זה ראש השנה, תשרי זה ראש השנה מבחינה הכללית של השנה, וזה גם גוי מבין, לכן גם הגויים נידונים, כל באי עולם זה כולל דגים שבים וכל שכן גויים נכללים בדין של ראש השנה, כולם נידונים בראש השנה, ואת זה גם גוי מבין שראש השנה זה שנה, הוא תופס כי השנה היא חמה, וחמה זה הטבע, אתה רואה עכשיו חם, קר, אם הלבנה גדולה או קטנה זה לא משמעותי לגביהם, כי אצלם זה לא משנה באיזה זוית החמה, שלושים או עשרים ושמונה מעלות. צורת הלבנה היא שלמה לגמרי או חצי עיגול, זה משמעותי, זה הדבר הרוחני, חלק הצורה הוא הרוחנית. "קרא לשמש ויזרח אור", זה העוצמה, העוצמה זה לכולם, ראה והתקין צורת הלבנה, הצורה הזאת אם זה זז כחוט שערה, רק בעלי רוח קודש שהם ישראל, יכולים ללמוד את הלבנה ולראות לפי הצורה.

החלוקה של חודשים המתפרטת בתוך שנה, זה שייך לישראל "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" אם אתה רוצה לצאת מהגויים, כלומר משעבוד מצרים, אל תדמה לגוי, דהיינו שעבוד מצרים זה כשישראל יש להם דמיון לגויים, אם יש לך דמיון לגוי, הוא יכול לתפוס אותך, כי אתה דומה לו, אבל כאשר מתחדש העניין של ישראל שמונים ללבנה, לבנה זה גדר של הנהגה מעל הטבע שמיוחדת בישראל, שניסן זה לשון ניסים, ניסים זה מעל הטבע, זה מיוחד לישראל, תשרי זה לכל העולם, גם אנחנו בכלל כל העולם בחלק הזה הטבעי שבנו, אבל בחלק הלא טבעי שבנו אנחנו שייכים לניסן, וניסן זה גימטריא ניסים, גם לשון נס "הרימו נס על-העמים" אם אתה רוצה לדעת מה אתה יותר מהעמים, זה בחלק שמעל דרך הטבע, "הרימו נס על-העמים" אתה יכול לומר שבהנהגת הטבע אתה לא יכול לראות את ההבדל, אבל יש לך הנהגת נס, לכן אתה יוצא ממצרים, בחלק הזה אין למצרים שליטה על ישראל, כי החלק של הנס שמעל הטבע של הלבנה אין למצרים חלק ואין לו קשר לישראל, כי אומות העולם רק מונים לחמה, הם מבינים רק את הדרך הטבע הקבוע בעולם, ולא דרך הלא קבוע שבעולם, הרי אין הבדל בין נס לטבע, ההבדל הוא רק קבוע ולא קבוע, הם מבינים רק את הקבוע, כי את הקבוע הם רואים, ואת הלא קבוע הם לא רואים כיוון שצריכים לעיין בו, לכן הם לא יכולים לשלוט עליכם כי החלק שלנו הוא חלק של נס.

על כל פנים למדים לגבינו שהחלק הזה של חלוקת השנה לחודשים, זה שייך רק לישראל, ואמרנו שלש עשרה מידות של רחמים, והשלש עשרה מידות זה אומר שתים עשרה מידות "ונקה" שכולל את כלם שהוא כנגד חודש העיבור אדר השני. יוצא אם כן שכל מדת רחמים כנגד חודש אחר, פרעה שלא ידע את עניין "החדש הזה לכם ראש חדשים", אמר "רעה נגד פניכם", ורש"י מפרש מעשה העגל, פרעה אומר "מה אתה יוצא ממצרים כדי שעוד כמה זמן תעשה את העגל, מה אתה יוצא ממני עכשיו?" שרו של מצרים אומר, "הללו והללו עובדי עבודה זרה" פרעה גם כן אומר אותו הדבר, מה אתה יוצא עכשיו ממני, אני עובד עבודה זרה, ואתה ג"כ אז אתה יוצא כדי לעשות עוד עבודה זרה? למה יצאת? אתה אומר לי "לכו ונזבחה לשם" הרי אתה יודע שתעשה עבודה זרה, זו טענה טובה אבל זה לא נכון, כי "ויאמר השם אל למשה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החודש הזה לכם הוא ראש חודשים" דהיינו עבודה זרה לא תהיה, ואם יהיה עגל, יהיה כפרה על זה שלש עשרה מדות, פרעה לא יודע את זה, כי הוא לא יודע את החודשים, אז הוא לא יכול לדעת מה יכפר על העגל, אז הוא רואה את העגל בלי הכפרה שלו, והוא לא צודק בזה כידוע, ה"רעה נגד פניכם" נהפך לדעה, דור דעה, שידוע שה-ד' ו-ר' האחד

והאחר, האחר זה הסיטרא, והאחד זה השלש עשרה, ואם אתה עכשיו אומר שנהיה שלש עשרה מדות, אז אותו רעה נהיה לדעה, זה גופא התקנה.
יוצא אם כן שהחלוקה של המדות היא חלוקה של חודשים וכל חודש כנגד מדת רחמים אחרת וזה מאד משמח, למשל "ניסן" כנגד ק-ל שזה שם של חסד, אייר זה רחום, זה משמח מאד, השם מרחם עלינו בחודש אייר, סיוון-חנון, השם חונן אותנו, זה לפי החלוקה המידות של משה רבינו, "א-ל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה".
בחלוקת המדות של מיכה, "מי א-ל כמוך נשא עון ועובר על פשע, לשארית נחלתו, לא החזיק לעד אפו, כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו, יכבש עונותינו, ותשליך במצולות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם" הם יותר מובנות, כי בחלוקה במידות של משה רבינו אנחנו לא כל כך מבינים את העניין, למשל, ארך זה רביעי לבד, אפיים זה חמישי, מה המידה של ארך בלי אפיים? אנחנו יודעים שארך אפיים זה אחד, השם מאריך את אפו, אבל מה זה ארך בלי אפיים? קצת קשה, משה רבינו אמר את זה באיתכסיא, מיכה המורשתי שהוא היה נביא יותר מאוחר, אמר את זה יותר באתגליא, שם כבר אפשר יותר להבין את זה, משה רבינו זה סתום והתורה סתומה פחות מפורשת, אבל כל ההפטרות של הנביאים זה יותר מרגש אותך קצת, מדבר יותר מפורש, התורה פחות מרגשת כי זה סתום וחתום, הנביא כבר יותר גלוי קצת, אתה יכול יותר להתפעל, על כל פנים, בא מיכה ואמר, "מי אל כמוך" בחודש ניסן, "נושא עוון" חודש אייר, "עובר על פשע" חודש מתן תורה, זה יפה, יפה להגיד את זה, כבר יותר מובן כל דבר בפני עצמו.
נכנס חודש טבת שזה החודש העשירי, לפי חשבון י"ג מדות של מיכה "תתן אמת ליעקב" זה העשירי, בי"ג מדות של משה רבינו זה "נושא עוון", כי חודש עשירי מניסן זה טבת, לגבי חלוקת השלש עשרה מדות מונין מניסן, לגבי מבול שזה עדיין אומות העולם דהיינו לפני מתן תורה, פוסקים לפי רבי אליעזר שבתשרי נברא העולם, וככה רש"י מפרש את החודש העשירי, זה חודש אב שנראו ראשי הרים, וכל זה לפני שהתגלת קדושת ישראל של "החודש הזה ראש חודשים" אבל לגבינו אחרי שהתגלת קדושת ישראל, ניסן זה החודש הראשון כרבי יהושע. אז אתה בא לכל חודש אתה שמח, כל חודש כנגד מדת רחמים אחרת זה דבר משמח מאד, חודש טבת כנגד "נושא עוון" בורא עולם נושא לך עוון כל יום, מאד משמח לשמוע את זה, נושא עוון זה אומר שבורא עולם לוקח את העוון שלך שהוא כבד, נושא איתך ביחד את העוון, זה שוקל כמה וכמה

טונות, תעשה תשובה השם ישא אותו ואתה לא תישא אותו, זה משמח לשמוע את זה, וכל זה כמובן אם אתה עושה תשובה בכוונה, כי אין טרמפים בעבודת השם.

תפילת משה רבינו בריצוי העגל דהיינו שלוש עשרה מדות היתה תפילה שמפרנסת את כל התפילות שיש בעולם, ולכן אנחנו אומרים שלש עשרה מדות מיד אחרי התפילה, בתפילה יש שלוש ברכות ראשונות, שלש עשרה אמצעיות ושלוש אחרונות, שלוש ראשונות ושלוש אחרונות מעכבות גם ביום הכיפורים גם בראש השנה וגם בשבת, זה לא משתנה, הם כנגד האבות, אבל האמצעיות כנגד השבטים, שהם שתים עשרה ושלש עשרה, יש לנו באמצע שתים עשרה ברכות שהן שלש עשרה, "ולמלשינים" היא מסונפת ל"השיבה שופטינו" למעשה זה ברכה אחת שהיא שתיים, "השיבה שופטינו" זה נקרא צדיקים, והרשעים זה "לזדים", זה אותו דבר, אבל חילקו את זה לשתיים וזה נקרא תפלת שמונה עשרה, כי השתים עשרה שבטים זה רק שתים עשרה, אבל אם אתה תעיין תראה שזה שלש עשרה, כיוון שיוסף נהיה שתיים, בחינת שנה מעוברת, שנה מעוברת זה הגדר של ה"ולמלשינים" שזה לא כל-כך נגלה, שנה מעוברת היא לא נגלית, שמואל הקטן תיקן את ברכת למינים, אנשי הכנסת הגדולה לא תיקנו אותה כי ברכה זו באיתכסיא.

כל החלוקה הזאת של שלש עשרה המדות היא כנגד החודשים, שהתחדשה ביציאת מצרים, זה נותן לנו את הכח של כל החודש, אתה אומר בראש חודש "ראשי חודשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם", הכפרה הזאת, כל חודש וחודש יש לו את הכפרה שלו, "מי אל כמוך" זה כפרה, "נושא עוון" זה כפרה, כל מיני סוגי כפרות של רצון, כל זווית בפני עצמה זה סוג כפרה אחרת, כל חודש הוא הארת פנים בפני עצמו וזה משמעותי, ומי שהוא צדיק מרגיש את הכפרה המיוחדת של כל חודש ברוח הקודש, וזה טוב לכוון את זה.

עניין ה"נושא עוון ועובר על פשע", הוא מאד משמעותי, כי אם אתה אומר שיוסף הצדיק חידש את זה, והוא הגיע למחילת עוון, ומחילת עוון הזאת מעכבת בגאולה כי "אין ישראל נגאלים אלא בתשובה". הגמרא אומרת במסכת חגיגה, אמר ריש לקיש משום אבא כהן ברדלא "יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו לכשיבא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא שנאמר "אוכיחך ואערכה לעיניך" על אחת כמה וכמה. לא יכלו אחיו לעמוד בתוכחתו אף על פי שהוא התאמץ בכל המאמץ שיש לו, ורש"י עצמו מביא את זה בחומש "וינחם אותם, וידבר על-לבם", רש"י מביא שני פירושים, "דברים המתקבלים על הלב עד שלא

ירדתם לכאן היו מרננים עלי שאני עבד ועל ידיכם נודע שאני בן חורין ואני הורג אתכם?! מה הבריות אומרות כת של בחורים ראה ונשתבח בהן ואמר אחי הם ולבסוף הרג אותם יש לך אח שהורג את אחיו, התורה עצמה אומרת "וינחם אותם, וידבר על-לבם" גם ניחם אותם וגם דיבר אל ליבם עם רצון העצום שלו והמאמץ הבלתי אנושי שלו להסביר שהם לא עשו כלום, "ואתם חשבתם עלי רעה א-להים חשבה לטבה למען עשה כיום הזה להחית עם רב": הוא אומר להם, "אתם הייתם חייבים לעשות את זה, כי אם לא הייתם עושים את זה, לא היינו חיים היום", "אני יוסף" הכל טוב, ואפילו כך "ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו" לכאורה מה אתה נבהל? הוא אומר לך הכל טוב, מילא אם הוא היה בא אליך עם גרזן היית צריך להיבהל ממנו, אבל הוא עושה לך הכל טוב, הוא בהארת פנים ומאריך ומשתדל בשיא המאמץ של יוסף הצדיק, ורק יוסף הצדיק מסוגל להעמיק ככה ולומר כזה דבר, ואתה מפחד ממנו? אז ממילא יוצא ש"אני יוסף" זה גדר של גאולה, אז אם אתה אומר שזה גדר של גאולה, אז כדאי ללמוד ממנו מה הוא עשה כדי שתהיה גאולה.

גאולה זה אם אתה נושא עוון ועובר על פשע ואתה מצליח לעשות פרומיל (אחד מאלף) , לא יותר מפרומיל, כי אין סיכוי לעשות יותר מפרומיל ממה שיוסף הצדיק עשה וגם פרומיל אין סיכוי, זה נקרא "נושא עוון ועובר על פשע", אז אתה זוכה לכפרת עוון, וזה מאד משמעותי, לכן אם אדם מצליח להעביר על מדותיו, זה אומר שהוא אכן זוכה לכפרת עוון, כי הרי אצל הקדוש ברוך הוא זה מדה כנגד מדה, זה לא סתם איזה מילים נרדפות, זה לא כמו שאמא אומרת לבן שלה "אם תלך היום לתלמוד תורה ותגיע בזמן, אני אתן לך שוקולד בסוף היום", השוקולד בסוף היום זה לא חופף למה שהוא הלך בשעה שמונה לתלמוד תורה, שוקולד זה שוקולד, ולימוד תורה זה לימוד תורה, זה רק יחסי גומלין כאלה, זה לא מולבש כמו חליפה, ככה זה אצל בשר ודם אבל אצל השם זה חופף, אם אתה תשא עוון, השם ישא לך על עוון, אצל השם הכל מולבש, זה שיא האמת, זה לא איזשהו תוספת או אחד כנגד השני יחסי גומלין, זה מציאות כלומר זה הגדרת המציאות של העולם זה אומר שאם אדם נושא עוון, זה הגדרת המציאות שיש לו מחילת עוונות.

אם ראית אדם שעשה עבירה, זה לא הוא עצמו עשה את העבירה, למעשה זה לא הוא, זה לא התעודת זהות שלו, זה רק המעטפת שלו, אם תיקח איזה מחט חשמלית ותדקדק במקום רוחני נסתר שבו תמצא שזה לא הוא, ואכן זה כך. מה זה התקשור של האוטיסטים? אני לא יודע איך עושים את התקשור בדיוק, לפי הדעת שלו הוא לא יכול

להגיד כלום אותו אחד שמתקשרים איתו, תשאל אותו מה השעה עכשיו? הוא לא יענה לך או שהוא יענה דל מאד, ואתה רוצה לשאול אותו מה עכשיו קורה בעולם? מה השעה הוא לא יודע להגיד ודברים שאני לא יודע הוא כן יודע!? אלא זה אומר שמה שאתה רואה את האדם בחוץ זה רק המסכה שלו, זה הבגד שלו, וכי אתה יכול לראות דרך הבגד מה קורה בגוף אבל באמת בפנים הוא יודע, זה לא באתגליא זה באיתכסיא, זה תקשור לפני ביאת משיח, וכל המדע שמתגלה היום "חדשים לבקרים רבה אמונתך" היום רואים את זה, אדם חייב להתחדש, כי הוא רואה את החדשים לבקרים שבעולם, הוא אולי עם עצמו לא מתחדש באמונה, אבל כשהוא רואה את העולם, הוא מתחדש, אתה רואה את האמונה מול העיניים.

התקשור הזה, תקשור שהגיע עד רובד מסוים, אני לא רופא ולא מדען לקרוא ברובד הזה בשמו אני גם לא יודע איך בדיוק זה מגיע, אבל זה הגיע לרובד פנימי שמעל דרגת אדם, למעשה הוא לא יודע מה שהוא אומר תשאל אותו אחר-כך מה אמרת? הוא לא ידע, כי הוא לא יודע אפילו מה השעה, זה תקשור כזה שהוא חושף נקודה פנימית, תת הכרתית, אבל בזמן משיח יהיה תקשור אבסלוטי, עכשיו זה רק תקשור יחסי, הוא עמוק אבל יחסי, בזמן משיח מגיע תקשור אבסלוטי לא יותר מהיום אלא תקשור אבסלוטי, זה התקשור האמיתי שמגיע עד הנקודה, כלומר עד "האני" שבי האמיתי בלי לטעות.

אדם יכול לחשוב על עצמו שהוא צדיק ולמעשה הוא רשע, זה לא חידוש, בואו ניקח את הדוגמא, אני לא רוצה לדבר על ירבעם בן נבט, אני מפחד שהוא יכה אותי, אבל לצורך העניין רק נצטט מה שכתוב בחז"ל, אני לא אומר כלום מעצמי, אני מפחד ממנו, כזה אדם גאון שהוא שונה קג' פנים בתורת הכהנים, ואני לא יודע אפילו איך הכריכה נראית בתורת כהנים, אני לא רוצה לדבר עליו, מפחד לדבר עליו ואין לי זכות לדבר עליו, וודאי שלא אבל אני מצטט מה שחז"ל אומרים ירבעם בן נבט הולך להקטיר במזבח לעבודה זרה, וכי למה דווקא במזבח לעבוד עבודה זרה? אלא הוא חושב שמה שעכשיו הוא עובד זה את השם, יש בו חוט שערה מסוימת של מדות, שזה עושה אותו לעובד עבודה זרה. בא אליו עידו הנביא להוכיח אותו, "מזבח מזבח, כה אמר השם הנה בן נולד לבית דוד, יאשיהו שמו, וזבח עליך את כהני הבמות המקטרים עליך, ועצמות אדם ישרפו עליך", ונתן היום ההוא מופת לאמר "זה המופת אשר דבר השם הנה המזבח נקרע ונשרפו הדשן אשר עליו", הוא אמר דברים מאד קשים, שיבוא יאשיהו מלך יהודה גדול בעלי התשובה במלכי יהודה, ושאהב את השם בכל לבבו ובכל נפשו ולפניו לא היה כמוהו, יבוא וישרוף את העצמות שלך פה. ירבעם בן נבט, שהוא מלך ישראל כעס עליו "ויהי

כשמע המלך את דבר איש האלהים אשר קרא על המזבח בבית אל וישלח ירבעם את ידו מעל המזבח לאמר תפשהו", מה אתה מוכיח אותי באמצע שאני מקטיר במזבח? אתה בא להפריע לי באמצע העבודה?" הוא רצה להכות את עידו הנביא,"ותיבש ידו", יבשה ידו של ירבעם, "חל נא את פני השם אלקיך והתפלל בעדי ותשב ידי אלי" תתפלל עלי לפני השם שתחזור היד שלי למקומה, התפלל עידו הנביא וחזרה היד למקומה, "אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מדרכו הרעה" עוד פעם המשיך להקטיר במזבח לאלתר. וכי אתה משוגע מה קורה פה? אלא פשוט ירבעם חושב שהוא צדיק, ואומר אני עובד את השם, מה אתה רוצה ממני בכלל? אתה חושב שאני לא עובד את השם? בטח שאני עובד את השם, הוא עשה את זה בעיניים עצומות, בהתלהבות עצומה, בהתרגשות עצומה, בהתפשטות הגשמיות לגמרי, הוא ניצוץ משיח בן יוסף זה אומר שהוא לעילא מכל ברכתא, אז בציור שלו הוא רואה איזה משהו שלגביו זה נקרא עבודה זרה, והוא נענש על זה מאד, כי לפי דרגתו זה נקרא עבודה זרה, הוא נענש מאד קשה על זה, אדם לא מכיר את עצמו, כל אחד יראה על עצמו שזה כך, דברים שחשבתי פעם בעבר שהם מצווה, וקראתי להם מצווה בפירוש, היום אני בפירוש קורא להם עבירה.

אם נשאל, מי אתה? מתי נולדת? איפה נולדת? תענה "נולדתי באמריקה, נולדתי בתל-אביב, לפני שלשים שנה", כל זה הכיסוי, איפה נולדת באמת? אתה נולדת תתקע"ד דורות לפני בראשית, כמו כל נשמות ישראל, יש לך ותק מאד גדול בעולם, מבראשית עד מתן תורה זה עשרים ושש דורות, וזה נמשך עד שנת אלפיים ארבע מאות ארבעים ושמונה מבריאת העולם, (2448 שנים לחלק לעשרים ושש דורות שווה 94 שנה כל דור, כפול 974 דורות =91,705 שנים לפני בריאת העולם) אולי זה דורות יותר ארוכים בשנים שלהם, כי מה שייך דורות לפני בריאת העולם הרי לא שייך שם מושג של זמן, אבל בכל אופן נולדת לפני תתקע"ד דורות, ואם נשאל מתי קבלת את הדעת הראשונה שלך שאתה יכול להגיד אבא ואמא? קיבלת את זה ביציאת מצרים, אומרת הגמרא שתינוק שיודע לאכול כזית דגן הוא יכול להגיד אבא ואמא, לפני כן הוא עדיין לא יכול להגיד אבא ואמא, הוא לא מכיר את אבא ואמא, כשאדם אוכל מצה הוא יכול להגיד אבא, אם הוא לא אוכל מצה הוא לא יכול להגיד אבא, מתי קיבל דעת להגיד אבא? ביציאת מצרים. מתי קיבלת שכל לדעת ימינה שמאלה? במתן תורה, התורה אומרת "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך", אתה ראובן כהן שנולדת עכשיו בשנת תש"כ בצפת תזכור את יום צאתך, לא את צאת אבותיך ממצרים, יום צאתך מארץ מצרים, התורה מדברת לכל אדם אתה יצאת ממצרים.

כמובן צריכים לומר עשר זכירות (ראה שיחה עשר זכירות) אחרי תפילת שחרית כל יום אפילו לשמוע את החזן זה טוב, אם אדם מתייחס לפסוק "אני יהוה אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוהים" זה אומר שעכשיו אני מתקשר לבחינת יציאת מצרים של עצמי, כלומר, אם יבוא עכשיו האר"י ז"ל הוא יגיד לך איפה הוא היה ביציאת מצרים, ואיך היו כל הניסים, ואני לא מדבר על הניסים החיצוניים זה לא רק ההתפעלות החיצונית, עיקר הנס הוא בתוך האדם עצמו, הנס החיצוני זה רק סימן לאדם בעצמו, הוא חווה עכשיו חוויה רוחנית פנימית, צדיק לא מתפרנס מהחוץ או מתפעל ממה שהוא רואה בחוץ אלא החוץ הוא רק סימן לגביו.

עם ישראל כשהתפעלו מקריעת הים אמרו שירה, זה לא הפירוש שהם ראו אוקיינוס ענק נקרע ויש פירות מתוקים יוצאים מהמים שלו, צריכים לראות את זה במשנה זה מאד מעורר, כדאי לראות את זה ולחזור על זה, כי זה מעורר מאד, בפרט יציאת מצרים, ואתה אומר את זה כל יום באמת ואמונה, "ים סוף להם בקעת" וצריכים להיזכר בעשרה הניסים, זה מאד יפה, ולכן המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה מאד מקפיד להגיד את "עזרת אבותינו" שתיים וחצי דקות דווקא כי הוא אמר שזה עיקר עיקרי באמונה, כמו שמסופר עליו שפעם היה אבל ונגש לתיבה הוא לא הכיר את הישיבה כל-כך, הוא ידע שיש תפילה איטית, אבל לא ידע בדיוק את הכללים, אז הוא אמר את זה שתיים ורבע דקות במקום בשתיים וחצי דקות, המשגיח בא אליו אחרי התפילה בהתרגשות גדולה ואמר לו "איך לקחת לי את הרפואה?" כך הוא אמר לו בהתרגשות כאילו אדם שלקחו לו משהו, הוא פספס בחמש עשרה שניות את עזרת אבותינו, וכל זה המשגיח לא הסתכל עם סטופר, הרי לא היה לו שעון, הוא עמד בעיניים עצומות, זה אומר כשאני מסתכל על יציאת מצרים ורואה את העשרה ניסים האלה, אני מאד מתפעל, ואדם שיראה את זה עכשיו, הוא לא יחזיק מעמד, הוא לא יחיה מרוב התפעלות, יש התפעלות של בכי, יש התפעלות של יותר מבכי, אבל יש התפעלות שלא מחזיקים מעמד מרוב התפעלות, גם זה קיים, אבל לא זה עיקר שירת הים, זה אכן דבר מאד גדול, אבל זה רק מראה מה יש בתוך האדם, שכל הניסים האלה קיימים בו, יש קריעת ים סוף בתוך האדם עצמו, אנחנו לא רואים את זה אבל דור דעה שיצאו ממצרים רואים את הכל כיוון שאדם זה עולם קטן, וכל העולם רק הלבשה על האדם, למעשה התמצית של העולם זה אדם, יוצא אם כך אדם הראשון זה התמצית של העולם, עולם קטן פירוש שכל מה שמולבש עליו זה רק כבגד על האדם, כמו שמקביל המדרש והזוהר את כל העולם לאדם, הוא אומר את זה בקיצור, לא כל-כך מבינים את זה, זה סתרי תורה שם, הלימוד שם הוא אין סופי אבל

בכל אופן האדם זה עולם קטן, "נעשה אדם" זה אומר תמצית העולם תבוא וכל העולם יהיה מולבש עליו, אם כן יוצא שאם אתה אומר יש יציאת מצרים ויש עשרה ניסים על הים, ויש קריעת ים סוף, זה אומר שבתוכך יש את כל זה, זה חוויה רוחנית עצמית, לא רק התפעלות חיצונית מהחוץ שאני מתפעל, שבאה אלי מבחוץ תמונה, אלא התמונה מבחוץ רק מבטאת את המצב שבתוכי, אני מרגיש בפנים והחוץ הוא רק מבטא את מה שאני מרגיש בתוכי, אצלנו אמנם זה לא באתגליא, אתה יכול להגיד שעכשיו כל העולם מולבש עליך? אמריקה מולבשת עלי? מה אתה אומר פה עכשיו? האוקיינוס מולבש עלי? איך זה? אני לא מבין את זה, דור המדבר כן הבינו את זה, ואכן זה כך.

אם שס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים וכנגד ימות החמה, כבר אתה מבין את זה לבד, יש מישהו שמכיר את השס"ה גידים שלו היום? איפה אתה מוצא שלש מאות וששים וחמש גידים? תגיד אותם אחד אחד, לא יודע כלום, אז אם אני לא יודע את הגידים שלי באופן ביולוגי הכי פשוט, איך אני אדע מה שיש בפנים? קודם כל תגיד מה שיש בחוץ, אפילו רופא שהוא גדול הרופאים שבעולם לא יגיד לנו את זה עכשיו, פשיטא שהוא לא יגיד, הוא יתקע מיד, כמו שמסופר שהגאון מוילנא כשהיה חולה בסוף ימיו, בא אליו גדול הרופאים באירופה הוא נכנס לגאון, ואמר הרופא לגאון "תתיישב בבקשה כדי שאני אבדוק אותך" אז שאל אותו הגאון "כמה גידים עורקים ושרירים אני מזיז ברגע זה כשאני רוצה להתיישב עכשיו? "הרופא מילא את פיו מים, והגאון הסביר לו את כל ענין הגידים והשרירים שהוא הזיז בקימה, ומיד הרופא ברח מהחדר ואמר "מה הבאתם אותי לכזה בן-אדם", ברח מרוב פחד מהחדר, זה גוי גמור והוא גדול הרופאים שיש להם, "טוב שברופאים לגהנום" כי יש לו גאווה, אנחנו רואים את זה, רופא חושב שהוא שולט על החיים, אם אני שולט על החיים יש לי גאווה, וזה רופא יהודי "טוב שברופאים" זה אומר שהוא טוב, "טוב שברופאים לגיהנום", השם ישמרנו, ואם אתה מדבר על יהודי שטוב שברופאים לגיהנום, מה קורה עם רופא גוי שיש לו גאווה עצומה, כי הוא גדול הרופאים, בטח שיש לו גאווה והוא גוי ואפילו הכי הוא בורח מרוב פחד מהחדר של הגאון, זה אומר שהגאון רואה איך מולבש כל העולם עליו. אז מה שאבותינו התפעלו מהניסים, זה לא מהמים שעומדים כמו נד אלא ממה שקורה בתוכם, כמו שרבי חיים שמולביץ שאל שאלה פשוטה, ורק הוא יכול לשאול את השאלה, הוא אומר "אני לא מבין מה הנס בקריעת ים סוף, כי אין הבדל בין הים נקרע לבין הים הולך ולא נקרע, כי בין כך זה יש מאין, אז מה ההבדל, מה זה משנה הזוית של כיוון המים, אם זה הולך ישר או למעלה, הרי זה הולך בלי בטריה ימינה שמאלה? אנחנו לא שואלים את השאלה

הזאת כי אנחנו מכירים את הטבע כנתון, אבל אם הטבע לא נתון אז זו שאלה מאד יפה, התשובה היא, אני לא יכול להגיד את התשובה, אני רק חוזר על הדברים שלו באופן פרימיטיבי, הרי אין הבדל בין נס לטבע אלא הטבע הוא נס קבוע, והנס הוא לא קבוע, גם באדם יש כוחות שמתגלים אצלו במצבים מסוימים, לדוגמא: אדם אומר אתמול לא הצלחתי לכוון בתפילה, לא יכול יותר מזה, פתאום למחרת כל מילה נראית לו כמו יהלום ואני לא מבין למה, מה השינוי שיש פה? אתמול היה לי קשה להאריך היום קשה לי לקצר ואני לא מבין את זה, זה נקרא גדר נס, זה כבר כוחות מעל הטבע, מתגלים בו כוחות חבויים, כמובן שזה בא על-ידי עבודה, ולא על-ידי טרמפים, יש לזה כללים. זה נקרא גדר נס, כאשר אתה רואה נס בעולם זה כמו קריעת ים סוף ועשרה ניסים שבים שזה למעשה מקור כל הניסים שיש בעולם.

הגמרא אומרת "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף", יוצא מדבריו של רש"י שמזונותיו של אדם זה נקרא גדר הטבע, יש לי כוס תה או כוס קפה, ביצה, סלט בבוקר זה גדר טבע, אדם אין לו כוס קפה בבוקר?! לא מסתבר, אז "מזונותיו של אדם" שזה הטבע הפשוט שהרי הוא לא יכול בלי מזונות, וזה הטבע הפשוט שאי אפשר לוותר עליו, אתה יכול להגיד "אני מוותר על הטבע הזה"? זה טבע שהוא הכי פשוט בעולם, אז אותם מזונותיו של אדם קשים כנס הגדול ביותר שהיה בעולם שזה קריעת ים סוף, שהוא המעיין של כל הניסים, כאשר מגיע קריעת ים סוף באדם שהוא עולם קטן, כלומר התמצית של העולם, הקריעת ים סוף נעשית בתוכו, כל הדברים שנראה לך שאי אפשר לעבור אותם זה הקריעת ים סוף הפרטית שלך, אתה יכול לעבור את האוקיינוס? קדימה תעבור אותו ברגל, ודאי שלא תוכל, אני יכול לא לכעוס? זה נתן לי סטירה, אני לא אכעס עליו? איך אפשר? אני גם אומר לעצמי שאני לא מסוגל, לא רק שאני לא מסוגל לא לכעוס בפועל, אני לא מסוגל להבין למה לא לכעוס, לא קולט, בשביל מה הוא באמת נתן לי סטירה? אני לא קולט למה לא לכעוס, לא מתקבל לי שהשם נתן לי את הסטירה הזאת לא מתקבל גם בעומקים של שכל, לא מבין את זה, לא מתקבל אפילו בשכל לא רק בלב, בלב בטח אני כועס עליו, אבל גם בשכל קשה, איך אני יכול להיות צדיק? מה הקשר ביני לבין צדיק? כל אחד יגיד את זה בניסוח שלו, אנחנו אומרים את זה בקטן, אבל אצל אנשים גדולים זה הפרשי שמים וארץ, כל זה יוצא בקריעת ים סוף, כי קריעת ים סוף זה פירוש שאתה עכשיו באופן על טבעי, זה הכל בתוכך, הרי מה שנעשה בחוץ זה רק מראה שלך, למעשה הנס הוא נעשה בתוכך, ואנחנו לא מבינים מה זה עשרה ניסים שיש עכשיו בים סוף, מה פירוש פירות מתוקים? אתה יכול להוציא מתוכך פירות

מתוקים? אתה יכול לעבור ביבשה בתוך הים? אתה יכול להעביר את החימה של השם בתוכך ועל-ידי כך החמה נעשית חומה? אותו יצר הרע הוא בעל כורחו אומר "אמן" ואותה חימה נעשית חומה, זה דברים שאנחנו רק יודעים להגיד את המילים האלה, כי אנחנו לא נמצאים בעניינים הרוחניים, לגבינו זה רק אקסיומות, אז לכן זה לא מדבר אלינו כל-כך, אתה יכול לדבר עכשיו על כוכבים? זה אקסיומות, כוכבים זה לא ידבר אלינו, כי זה אקסיומות לגבינו, זה לא מוחשי, זה תיאוריות, לכן מה שעכשיו אני אומר את המילים האלה, זה מילים שהם מאד משמעותיות, לגבינו זה לא מדבר, אלי זה לא מדבר כלום, אני אומר את זה כאקסיומה, אני אומר את זה כתקליט ולא כאדם, אבל באמת אצל אדם שהוא כן צדיק אצלו זה לא אקסיומה זה מוחשי, אצלנו הכוס קפה במקרה הטוב זה המוחשי, והאקסיומה זה הדברי תורה, ואצל אדם גדול זה הפוך.

שירת הים של בנ"י זה לא בא מחמת ההתפעלות החיצונית מה שקורה מול העיניים, הפוך, מה שאני רואה מול העיניים זה רק התוצאה למה שאני מרגיש בתוכי, וההרגשה הזאת שהיא המוחשית, ולכן היא מוקרנת החוצה, כי אדם זה עולם קטן, לגבינו הלוואי שנאמר שירה מההתפעלות החיצונית, לגבינו זה דרגה עצומה.

כל השירה נאמרה ברוח הקודש, עצם הדבר שאתה אומר "שישים ריבוא ישראל", כולל ילדים קטנים, אפילו עוברים במעי אימם אמרו שירה, העובר לא רואה מה שקרה בים סוף כרגע, הרי הוא נמצא בתוך האמא שלו, העיניים שלו עדיין סגורות, העובר נמצא בתוך אטמוספרה אחרת והוא אומר שירה, זה אומר לך השירה זה לא מה שאתה רואה מבחוץ אלא הפוך, זה מוקרן מתוכך החוצה, אתה מרגיש קריעת ים סוף בפנים וזה מוקרן החוצה, אז עובר גם מרגיש את זה, עובר יש לו גם נשמה, כמו שאומרת הגמרא, הוא צופה מסוף העולם ועד סופו, באותה שעה שנקרע הים בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה אמר להן הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה, הם לא מתפעלים מזה שאתה קורע את הים עכשיו, כי מלאכים יש להם כסא הכבוד, וקריעת ים סוף זה כלום לעומת כסא הכבוד, מהלך חמש מאות שנות אור עד השמים, ובין רקיע לרקיע חמש מאות שנות אור וכו', וזה לא מרחק אלא זה איכות, כשאתה אומר בין השמים לארץ זה חמש מאות שנה, זה אומר שכל "שנת אור" זה אור, זה אור תורה, וכל שנה של אור תורה, זה מעביר עוד תורה ועוד תורה, עוד יותר לראות, עוד יותר לראות, שנת אור זה אומר ששנה שלמה עברה באור שלם, באור גנוז, וראית עוד שנה ועוד שנה ועוד שנה, חמש מאות שנה אתה צריך לעבור ככה, אור ועוד אור, שכל שנה יש לה אור ענק כדי להגיע מהארץ לשמים, חמש מאות השגות של שנת אור.

מהירות האור היא מאה וחמישים מיליון קילומטר בשמונה דקות דהיינו שמהשמש לכדור הארץ המרחק מאה וחמישים מליון קילומטר ומגיע אלינו האור אחרי שמונה דקות זה אומר מכונית שעוברת בשמונה דקות מאה וחמישים מיליון קילומטרים, אנחנו לא שמים לב למספר, כי אנחנו לא רגילים למספרים האלה, לשם אינדיקציה היקף כדור הארץ ארבעים אלף קילומטר, בין כדור הארץ לשמש מאה חמישים מיליון קילומטר (למטוס יקח ארבע עשרה שנה להגיע לשמש) , האור עושה את זה בשמונה דקות, כמה השגות יש בשנת אור אחת? שנה שלמה של אור, כמה השגות יש פה? זה ההבדל בינך לבין השמים עכשיו, אם כן, המלאכים שנמצאים שם, לא צריכים להתפעל מקריעת ים סוף, זה אצלם פירורים קטנים, אלא זה מבטא את המצב הפנימי, אם אתה אומר שיש קריעת ים סוף וזה ביטוי למצב הפנימי של העולמות, אז גם בשמים יש קריעת ים סוף ביתר שאת וביתר עז, הרבה יותר מזה, כי זה מבטא את המצב של העולמות אז לכן הם רוצים לומר שירה, מרגישים את השירה הזאת, זה התפעלות פנימית לא חיצונית, כי החיצוני אצלם לקרוע את הים, זה לא פונקציה בכלל, זה לא משמעותי לגביהם, זה כמו פירור שאתה מעיף אותו בדרך אגב כזה, אם אנחנו מדברים שם על כסא הכבוד, כסא הכבוד זה דברים שמי שיראה ביחזקאל לא מבינים שם כלום, הכל סתרי תורה אז אם כן יוצא, שאם כל אדם ואדם מאיתנו הוא יגיד שיש בפנימיות בהרי קודש, מה הפנימי פנימי? זה למעשה הוא קיבל את ההתפעלות של האמונה שלו שהשם עושה את הכל בקריעת ים סוף, וכולם היו שמה, והשאלה היא לגבי, אם אני מתחבר לזה.

השכל לדעת מה כן ומה לא, ימינה שמאלה, אחורה קדימה, כל הרבדים של השכל, כל הפניות, וכל התת הכרה של השכל קיבלת במתן תורה, לפני כשלשת אלפים שנה, אתה מכיר את עצמך רק עשר שנים אחורה, אבל אתה כן היית שמה, אז אם אתה לא זוכר מה שהיה בברית, איך תזכור במה שהיה במתן תורה? אבל אכן זה כך, יוצא אם כן איפא שבאמת אם אדם יגיע לפנימיות שבו, אז אכן במתן תורה לא שייך חטא, כל מה שנתפס חטא זה רק בגלל שהוא לא מכיר את הר סיני, הרי בהר סיני לא היה חטא, לא שייך לומר חטא בהר סיני, כאשר שמעו ישראל "אנוכי השם אלוהיך" נעקר יצר הרע מליבם, לא יצר הרע שלנו של לאכול פלאפל אלא נעקר יצר הרע של תת ההכרה, הרי הם אוכלי מן, אין אצלם יצר הרע, מדובר על תת הכרה של תת הכרה, הסתלקה מיתה מהעולם, אתה יודע מה הפירוש הסתלקה מיתה מהעולם? זה אומר שתת הכרה של תת הכרה הגיע עד מצב של נקי לגמרי, אין מיתה זה אומר שאין שום פינה באדם גם בתת הכרה שלא נקי, היום אנחנו משתמשים רק במעטפת של המוח, לא בעצם המוח, המוח

באופן ביולוגי משרת אותנו מתוכו, הרי המוח הוא כולל את כל הגוף, יש בו חמישים מיליון מרכזי בקרה, הוא כולל את כל הגוף, אבל אנחנו משתמשים רק במעטפת שלו, לא בו בעצמו אלא רק במעטפת שלו, והלוואי שנשתמש במעטפת לטוב, זה גם טוב לגבינו, לא משתמשים במוח, המוח לגבינו הוא רק ביולוגיה או אקסיומה פשוט לא משתמשים בו כלל, לא מרגישים את כח החיות שלו, כי מוח זה רוח קודש, אם אתה אומר שמוח כולל את כל האיברים של האדם, זה אומר שיש לו מרכז בקרה לכל אבר ואבר המח מכיר כל כדורית אדומה שיש לי עכשיו בגוף, כי הוא למעשה ממונה עליה, ואם המוח לא יגיד לה שהיא תזוז, היא לא תזוז, כי היא רצה כל הזמן, והוא מכיר את מספר הכדוריות האדומות שנוצרות כל רגע ורגע מחדש, והוא יודע שמוח העצמות מייצר שלש מיליון כדוריות אדומות כל דקה ומתפקד ואומר לו "תיצור את זה" הרי אם המוח לא יאמר למח העצמות "תוציא שלש מיליון כדוריות" הוא לא יוציא, אם אוכלים עוף בליל שבת והעצם נפתחת אתה רואה מח עצמות, אתה מוצץ את מח העצמות הזה, החומר הזה מייצר כל דקה שלש מיליון כדוריות אדומות וכל כדורית זה עיר שלמה (כדורית אדומה-מורכבת ממיליארדי מולקולות, מולקה מורכבת ממספר אטומים,אטום הוא יסוד בניין המורכב ממספר חלקיקים אלקטרונים פרוטונים) (הערת המערכת) ראיתי את זה במחשב, לא האמנתי שזה כדורית, היית בטוח שזה בית-חרושת הכי משוכלל שיש בעולם.

אתה יודע איזה שכלול יש במח?! אם תכיר את מוחך ותעיין בתורה, תגיע בתורה לקודים אין סופיים, וכן אם תקביל את האיכות הרוחנית לאיכות הביולוגית, תגיע לסתרי תורה. מה העצה להגיע לאותו מצב פנימי שבו מסולקים כל העבירות, יש דברים שחוסמים, כאשר אתה תגיע למצב הפנימי וודאי שיש שם כפרת עוונות. הדבר שחוסם זה ההרגשה ש"אני" נתון, למשל אתה מדבר עם רופא ומצב הראיה שלך תלוי ברופא הזה, אתה יודע שאם עכשיו הוא יגייס את הידע הרפואי שלו, הוא ירפא את העיניים שלך ויצליח, ואם הוא לא יגייס את הידע והוא לא יתאמץ הוא לא ירפא את העיניים שלך, יש לך שתי עיניים נתונות בספק, עיוורון או לא, לא עין אחת, שתי עיניים, קריטי ביותר, ואתה יודע שהוא יכול לרפא אם הוא יתאמץ, איך אתה תדבר אליו? באיזה צורה אתה תדבר אליו! אבל זה לא נכון, במשל זה יפה מאד, ומי שיגיד את המשל הזה ויחיה כמו המשל הזה הוא יהיה צדיק מאד אבל הוא לא נכון. כלפי השם זה לא שאני צריך פרנסה או שאני צריך לראות בעיניים או אני צריך להיות בריא שיהיה לי כח ברגליים ללכת, ואני צריך סייעתא דשמיא שתתן לי, ואם לא אני מסכן, לא, זה לא כך! אלא אם אתה לא תתן לי אני לא קיים בכלל, לא שאני אהיה מחוסר, פשוט לא קיים, כלום, אם לא תיתן לי עכשיו אני

לא קיים במציאות, לא נבראתי מעולם, לא קיים. זה קשר הרבה יותר חזק, הרבה יותר פנימי, זה לא סתם שאתה אומר לרופא "אני קיים, ויש לי בעיה, ותרפא לי את הבעיה", וזה יוצר תלות עצומה ונוראה באותו רופא.

אלא אני לא קיים פשוט לא קיים, לפני שנולדתי הייתי קיים? לא קיים, יהודי ששמו ראובן כהן לא קיים, הקיום ששמו ראובן כהן שהוא מודע לעצמו זה יש מאין כל הזמן, זה דיבור מסוג אחר, מי שמדבר ככה, הוא מגיע לתת ההכרה של עצמו, כמובן שבאופן יחסי, התת הכרה של עצמו רק משיח יגלה, וכשהוא מגלה את תת ההכרה חוזר הר סיני למקומו ואז מסתלקת מיתה מהעולם, אבל כל אחד צריך לגלות את הר סיני של עצמו, לא מבקשים ממך לגלות את הר סיני המקורי, רק משיח יגלה את זה, הדור שלנו הוא דור חלש, מה שכן מבקשים ממנו את הר סיני של עצמו, כל אחד יש לו את הר סיני של עצמו, שהוא יש לו את המקור שלו בזעיר אנפין, זה מה שמבקשים ממנו לגלות, ואם עכשיו הוא יגלה את זה, הוא מגיע למקור, ואם הוא מגיע למקור, אין שום חטא שם במקור.

העצה להתקרב להר סיני של עצמך בעיקר להעביר על מידותיו, כי אדם שמעביר על מידותיו זה אומר "אני לא קיים", הוא נתן לי סטירה ואני לא כועס עליו, זה אומר שעכשיו אני לא קיים, ואם אני כן קיים זה חוצץ.

"אני לא קיים" זה העצה, ואז "נושא עוון ועובר על פשע" ואז אפשר להגיע לכפרת עוונות, אז יהי רצון שבזכות הדברים האלה השם ישא את עוונותינו ונזכה לכפרת עוונות לתשובה שלמה ושמחה שלמה. אמן.

למען שמו באהבה

אנחנו אומרים בתפילה "וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה", "למען שמו באהבה" פירושו שה' עושה למען שמו, כלומר ששמו של ה' יהיה שלם בעולם, כמ"ש "למעני למעני אעשה" לא למענכם אני עושה אלא למעני. כי ה' ברא את כל העולם בשמו, כל התורה היא שמותיו של הקב"ה, שבת זה שמו של הקב"ה, כמ"ש "חמדת ימים אותו קראת", וזה שמו של הקב"ה, כמו שמובא ששבת בגימטריא עשרים ושבע הויות, כלומר כל העולם הוא שמו של הקב"ה, וזה "למען שמו" שיתקדש שמו בעולם, והפירוש של "באהבה" הוא שעם ישראל יזכו לשכר.

לכאורה יש בזה כעין סתירה, כי אמרנו שהקב"ה עושה "למען שמו" ששמו יהיה גדול ושלם בעולם, והקב"ה עושה גם "באהבה" שפירושו שעם ישראל יקבלו שכר, שעם

ישראל יזכו לכל השלימות לעתיד לבוא, יוצא ש"למען שמו באהבה" סותר אחד את השני, (בכוונות הביאו ש"למען שמו" זה היסוד המשפיע, ו"באהבה" זה אנחנו, אבל בתוכן הפשט זה כעין סתירה). "למען שמו" זה המשפיע, כמ"ש "למעני למעני אעשה וכלומר לא למענכם, ואילו "באהבה" פירושו למענכם, לכאורה זה סתירה בפשט, איך אתה מכוון את משמעות המילים בתפילה "למען שמו באהבה"?!

האמת אי אפשר להסביר את זה, כי זה דברים שעומדים ברומו של עולם, (וכי אנחנו יכולים להסביר מה הקב"ה עושה?! קודם שנסביר מה התכלית של עצמנו, נבין את עצמנו...) אבל הענין הוא שבאמת שניהם נכונים "למען שמו" זה נכון, ו"באהבה" זה גם נכון, כלומר הקב"ה עושה שיתגדל שמו בעולם, וה' מסדר כזה דבר שכל מה שעם ישראל עושים, כל העבירות כולם של כל הנפשות של עם ישראל של כל השבעים נפש, בסוף מתנקז הכל למקום אחד. כי כל אדם צריך לחשוב שהוא בא מהקב"ה, ולאח"כ מג' אבות, ולאח"כ משנים עשר השבטים, ואח"כ משבעים נפש, ואח"כ משישים ריבוא, ככה זה הפיצול של האילן, ולאח"כ זה הענפים והענפי ענפים שהם כל הדורות כל עם ישראל כולו עד אלינו, ככה זה מתפצל ומתפצל, הקרבה הגדולה ביותר להקב"ה זה בשלושה אבות ושם למעשה הפיצול הראשון (כי נקודת היחוד של אדם ראשון זה נקודת העולם והפיצול הראשון הוא בג' אבות) ואח"כ זה מתפצל ליותר: לי"ב שבטים, ואח"כ מתפצל לשבעים נפש, ואח"כ לשישים ריבוא, ואחרי זה לכל ישראל. אנחנו זה הפיצול של הפיצול של הפיצול, מהענפים והענפי ענפים, אנחנו נמצאים בסוף של הענפים הכי קטנים, כמו העלים הקטנים שנמצאים בסוף האילן, וכל האילן הגדול הזה זה "למען שמו", כלומר ששמו של הקב"ה יתגדל ע"י שיתגלה האחד הזה, כמו אילן שיש בו הרבה ענפים, אבל השורש הוא רק אחד, וכל הגזע וענפים וענפי ענפים ועלים הכל מהשורש, כי השורש הוא המשפיע להכל, כמובן שהמשל אינו כמו הנמשל שאמרנו, כי כאן זה יותר מזה, מפני שהקב"ה הוא עצם הדבר, ולא כמו האילן שהשורש והאילן הם שני דברים נפרדים ורק שהשורש משפיע לאילן, כאן זה לא השפעה, אלא זה אחד ממש, כל מה שאמרנו זה רק משל, כי אסור להגיד שהקב"ה הוא שורש שלנו, כי מי שאומר כך נתפס במעט אפיקורסות, הקב"ה לא שורש שלנו הוא מהות, זה לא שורש וענף שהשורש משפיע לענף, אלא זה עצמו ה', כלומר האדם לא מקבל מה', אלא זה ה' "חלק אלוה ממעל" כמ"ש "ויפח באפיו נשמת חיים" "מאן דנפח מדיליה נפח", כמו אחד שנופח בבלון, וגם המשל הזה אינו דומה לנמשל, כי הנופח בבלון הוא נשאר בפני עצמו ומה שהוא נופח זה נפרד ממנו כי האדם שנופח הוא רק צינור להעביר את הנפיחה כי הכל הוא מקבל

מה', אבל ה' שנותן זה עצם הדבר. יוצא ש"למען שמו" פירושו שיתגלה היחוד הזה, כי לעתיד לבוא זה יתגלה, כמו שאומר ישעיה הנביא "כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

"כל הנקרא בשמי" קוצו של יו"ד, "לכבודי" יו"ד, "בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" בריאה ה"א יצירה וא"ו עשיה ה"א, וכל זה מתחיל "בשמי" כמו שנאמר "כל הנקרא בשמי", "לכבודי בראתיו" להיות, כלומר "כל הנקרא בשמי" כל דבר בעולם הוא שם ה', כל העולם הוא אלקות, בכל דבר בעולם יש גלוי אלוקות, וזה "כל הנקרא בשמי" דהיינו שמתגלה שהכל זה שם ה', וזה מתגלה בקוצו של יו"ד, כי זה יתגלה רק לעתיד לבוא.

"לכבודי" זה גילוי קטן יותר שהכל הוא כבוד ה', כלומר כל העולם מגלה את כבוד ה', זאת גם כן דרגה גבוהה אבל זה לא כמו הדרגה של "לשמי" שנתגלה שהכל הוא שם ה', אך זו דרגה שמגלה שכל דבר בבריאה הוא לכבוד ה', ואפילו יתוש פרעוש או צרעה, דוד המלך לא ידע למה נברא שוטה ועכביש, עד שה' הוכיח לו: שוטה שנאמר "לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך" שעשה עצמו למשוגע (וע"ז ניצל ממות ממלך גת) , "עכביש" שה' עשה לו קורי עכביש בפתח המערה שהתחבא שם (וניצל ע"י שחשבו שדוד לא נמצא במערה) זאת אומרת, דוד המלך ידע על כל פרט בבריאה איך הוא משמש לכבוד ה'.

אנחנו לא יודעים למה יש יתוש או זבוב בעולם, להיפך זבוב מפריע לי, אני הייתי מוכן לשלם שלא יהיה זבוב בעולם, וכן שלא יהיו נחשים ועקרבים, כי הרי הם רק מזיקים. אבל רואים שעקרב הוא אחד המזלות בעולם הוא המזל של חודש חשון, וזה לא דבר פשוט כי בר"ח מסודרים הכוכבים בשמים בצורת אותו המזל של החודש ובחודש חשון סידור הכוכבים בשמים הוא בצורת עקרב, לדוגמא, לחמור אנו מתייחסים כאל סתם חמור, אבל הנה יש חמור של משיח, יש חמור של גדולי ישראל כמו החמור של משה רבנו ע"ה, החמור של אליהו הנביא. דוד המלך ידע את הסוד של כל הדברים שבעולם. כלומר זה לא שדוד המלך הבין ע"י שניצל במעשה השטות שהנה השטות מצילה אחת לאלף, זה לא אחת לאלף, אלא בזה מתגלה שלכל השוטים בעולם יש סיבה ויש להם תפקיד, וביותר זה מתגלה אצל האוטיסטים.

אותו הדבר במעשה העכביש, כשברח דוד משאול אז התגלה לדוד שהעכביש מציל, ואם נשאל ומה עם העכביש שנמצא עכשיו באמריקה מה הוא מועיל לעולם עכשיו? אלא, העכביש של דהמע"ה לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, הוא בעצם גילה שלכל עכביש בעולם יש סיבה ותפקיד, וזה "כל הנקרא בשמי" כל הבריאה היא שם ה', ודרגה פחות מזה היא "לכבודי" כל העולם הוא כבוד ה'.

"בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" זה דרגה פחותה זה דרגה של עשיה, שמתגלה רק החלק של העשיה שבדבר, וזה מה שמבקשים בתפילת ר"ה "וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו", זה לא סתם חרוזים, זה לא סתם פתגם, אלא שכל יצור ידע כי אתה יצרתו, שכל היצורים בעולם ידעו שהקב"ה יצר אותם.

ולמה נקראו יצורים אלא "וידע כל יצור כי אתה יצרתו" פירושו מה שלא יצרת אינו קיים בכלל, כל יצור שבעולם מהותו יצירה של ה', וזה ההגדרה שלו, יצור פירושו אני יצור כפיו של השי"ת, אני ציור שצייר השי"ת.

אותו הדבר "וידע כל פעול כי אתה פעלתו" שידע כל אדם שהוא פעול, אם נשאל אדם: מה אתה? הוא יענה אני פעול של ה', ובמה אני פעול? שכל מה שנפעל מה' אני פעול, ומה שלא נפעל מה' אני לא פעול, וזה ההגדרה שלי, מה שיש לי זה רק מה שה' נתן, כל ההגדרה שלי היא רק הגדרה אלוקית, אדם שעוסק בגשמיות בדברים שאינם שייכים להגדרה אלקית, בזה הוא פוגם בהגדרה שלו, אין לך צער גדול מאשר אדם שלא חי בהגדרה של עצמו.

היום קוראים לזה "פיצול אישיות", וזה הצער הגדול שיש בעולם שאדם לא חי את ההגדרה שלו, הוא לא חי את עצמו, וזה נקרא עבודת פרך, אמרו חז"ל: שנתנו עבודת אנשים לנשים ועבודת נשים לאנשים. לדוגמא, פועל שרגיל להרים עשר טון תפוחי אדמה בכל יום, אם יום אחד הוא לא יעבוד הוא יהיה חולה כי הוא רגיל בעבודה. אומרת הגמרא פועלים שיודעים שהם סבלים, אם יום אחד הם לא יעבדו, כלומר יגרמו להם ביטול מלאכה, צריך לשלם להם את זה, למה? כי בימים שהם לא עובדים הם נחלשים וכבר עובדים פחות, זאת אומרת, שהסבל רגיל להיות סבל ולעבוד בכל יום, ואם יום אחד ניתן לו לשטוף כלים במטבח, או לשמור על תינוקות הוא לא יצליח, ואם ישאלו אותו שאלה פשוטה, עבודה כל כך קשה להרים עשר טון תפוחי אדמה אתה יכול, ועבודה כזו קלה לעומת העבודה שלך אתה לא יכול?! הוא יענה "פשוט, זה העבודה שלי'. זה נקרא עבודת פרך עבודת נשים לאנשים ולהיפך, כי לכל אחד יש את התפקיד שלו, וכשמתחלפים התפקידים זהו עבודת פרך, אדם שלא חי את המהות שלו, לגביו זה עבודת פרך.

עוד דוגמא, זמר ששר שעתיים רצוף בהופעה ואפילו שהשירה היא בטון גבוה, כשיתנו לו חצי שעה לדבר, הוא יטען "אין לי קול, בשירה זה המקצוע שלי אז אני לא מרגיש את זה, בדברים אחרים אני לא יכול", כי אם אדם מחליף את ההגדרה של "אדם" הוא כבר לא מרגיש טוב בזה, כלומר המקור של האדם הוא "וידע כל יצור כי אתה יצרתו" שהוא

יצור אלוקי, ואם אדם משנה את ההגדרה שלו מההגדרה הזאת שהוא יצור אלוקי, אין לך צער גדול מזה, והוא כבר לא מרגיש טוב, כי זה לא הוא בעצמו, ועכשיו העבודה שלו היא "לחזור לעצמו" הוא זייף את המקור שלו, כי במקור שלו הוא יצור אלוקי הוא שייך לעם ישראל, הוא שייך לשישים ריבוא ושבעים נפש עד ל"ויפח באפיו נשמת חיים", עכשיו שהוא זייף את הדבר הזה, העבודה שלו היא לחזור לזה, להחזיר את השבר הזה, ואפילו שלא נעים להחזיר שבר למקום כי זה כואב וצריך לשים גבס, בכל זאת, צריך לדעת שבשביל להחזיר את הזיוף הזה צריך תהליך שמלווה בכאבים, כי צריך לשרטט מחדש ולבנות מחדש, כמו פרויקט שעשו אותו בזיוף, ככל שהזיוף יותר קשה, ככה התיקון יותר קשה.

אדם צריך להאמין ש"וידע כל פעול כי אתה פעלתו" זה הגדרה שלו, ההגדרה שלי היא מה שלא שייך להגדרה האלקית פירושה אני עושה נגד עצמי, לא רק שאני עושה נגד ה', אלא המעשה עצמו הוא, נגד ההגדרה שלי, וזה הגדר של "למען שמו" שה' עושה הכל למען שמו וכל דבר שבעולם שייך לשם ה', "באהבה" פירושו שה' התאים את שמו עם העבודה של עם ישראל, ממילא על ידי שעם ישראל לומדים תורה ומקיימים מצוות הם מגלים את שם ה' בעולם.

"למען שמו" זה המטרה, "באהבה" פירושו הקב"ה נתן לעם ישראל את המתכונת הזאת, את הכוח הזה, שכל התורה והמצוות שהם יעשו, ישלימו ויגלו את שם ה', אחד משלים את השני, כלומר ה"אהבה" שהיא החלק של עם ישראל, תשלים את ה"למען שמו".

עם ישראל נקראו בשמו של ה', כמו שכתוב "ויקרא שמו ישראל", ישראל אותיות שיראל, "אל" זה שם ה', כמו שאומר רש"י בפרשת וישלח עה"פ "ויבן שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל", לפי הפשט מתפרש, שיעקב קרא למזבח "אל אלהי ישראל", אבל אומר רש"י "ויקרא לו" הקב"ה קרא ליעקב "אל", כלומר מי קרא ליעקב "אל"? "אלהי ישראל"!! כלומר שלמעשה הפירוש הוא שהקב"ה קרא ליעקב בשמו שלו, וע"י שאדם ילמד את התורה, יקיים את המצוות, יעשה את עבודת ה', על ידי זה הוא מביא לגילוי שמו של השם בעולם, יוצא שיעקב אבינו למעשה הוא שם ה', הוא נושא את שם ה' בעולם, וזה "ויקרא שמו, אל", כלומר ואדם שמגלה את שם ה' בעולם ועושה את זה בשלמות, הוא למעשה נקרא נושא את שם ה' בעולם, ממילא הוא נקרא בשם ה', כמו שאומרים בר"ה "ושמנו קראת בשמך", ולכן הקב"ה קרא ליעקב אבינו ישראל, ומתי נקרא ישראל? כאשר הוא הגיע לכזה מצב שכל מה שהוא עושה הוא מגלה את שם ה', אז נקרא שמו ישראל, מתי זה היה? כשהוא ניצח את המלאך, כי מלאך לא יכול לגלות את שם ה', כי

אין לו תורה ומצוות, ורק תורה ומצוות יכולות לגלות את שם ה' בעולם. וע"י שיעקב אבינו ניצח את המלאך, שפירוש הדבר שהוא כן יכול לגלות את שם ה' בעולם, אז נקרא שמו ישראל, וזה גדר של "אדם שלם".

למעשה כל דבר הוא הגדרה אלוקית, ויש בזה הרבה דרגות, כמובן שאדם לא יכול להגיד 'אני אעסוק רק ברוחניות' כי אז הוא לא יוכל להיות בעולם, כי אכילה ושתיה צריך, ולגדל את הילדים ודאי שצריך! אז מה הגדר בזה כי הרי כל אדם יאמר: 'אני יצור אלוקי', 'אני רוחני', אז איך אפשר לשלב את זה? ע"י שצריך לעשות כל דבר בעולם לשם שמים, ובזה יש הרבה דרגות.

יש צדיק גדול שהוא קרוב ממש לרוחניות, צדיק כזה לא צריך הרבה עבודה לשכנע את הגוף שלו לעסוק הרבה ברוחניות, כי הגוף שלו נהיה חלק מהנשמה, אין הפרש בשבילו בין הגוף לנשמה.

אדם צריך לבטל את הגוף שלו, ולקבוע "הנשמה שלי זה העיקר וזה התעודת זהות שלי", אז אם חמישים ואחד אחוז ומעלה- אצלו זה הנשמה, ("ומעלה" כל צדיק לפי דרגתו) חמישים ואחד אחוז זה דרגה גבוהה (לא לפי דרגתנו) , אבל מעל חמישים ואחד אחוז זה צדיק אמיתי, "ומעלה" עד משה רבנו שהיה מאה אחוז נטו רוחניות. ממילא כל מה שהוא יותר רוחני, הוא לא צריך לשכנע את הגוף שלו לעסוק בתורה, אבל אם הגוף שלי יותר חזק אז יוצא שאני רוצה ללמוד לשם שמים אבל הגוף שלי לא נותן מה אפשר לעשות?! אני יודע בעצמי שעדיין לא סיגפתי את עצמי כמו שצריך, אני יודע שצריך לעשות את הכל לשם שמים ואני רוצה לעשות לשם שמים, אבל הגוף לא נותן, אז מה אני אעשה?! תיתן לגוף שוחד, כלומר: ארוחת בוקר יותר טובה, וכדומה, למה? כדי שהגוף יותר יעבוד את ה', כי אחרת הגוף לא יסכים, הגוף לא כזה מצוחצח, ולכן אני נותן לגוף עוד קצת קפה, עוד סעודה ואחרי כן אני עובד את השם יותר טוב כי באמת המטרה של כל זה היא שאני רוצה לשכנע את הגוף שלי שיעבוד את ה'' אבל אם אני עושה אוורור לשם איורור סעודה לשם סעודה כוס קפה לשם כוס קפה אז אני יוצא מההגדרה שלי, וכל אחד צריך לשכנע לפי הגוף שלו, אדם שהגוף שלו ממוצע הגוף שלו עדיין לא משוכנע למרות שבדעת הוא יודע ששם ה' נקרא עליו, הוא צריך לשכנע את הגוף שלו יותר, הוא צריך לתת לגוף עוד כוס תה, עוד איורור, והמטרה של השוחד היא לשם שמים יוצא שכל ההבדל הוא עד כמה האדם צריך לשכנע את הגוף שלו לעבודת ה'.

אנחנו אומרים אני יודע ששם ה' נקרא עלי, ואני נקרא ישראל, והמטרה שלי זה לעסוק ברוחניות, המטרה שלי זה לעבוד לשם שמים, דבר שלא משרת את המטרה הרוחנית אני בורח ממנו כי הרי זה לא ההגדרה שלי, אבל עכשיו מה אני עושה בפועל? איך אני אגיע למטרה? אני משכנע את הגוף שלי ע"י שאני נותן לו עוד שוחד ואז הוא לא מפריע לי להגיע למטרה. איך אני משכנע את הגוף שלי?! זה תלוי באיזה דרגה אני נמצא אם אני בדרגה גבוהה והגוף שלי לא כ"כ גשמי כמו גדולי ישראל, או שהגוף שלי עוד גשמי. הר"ן שואל למה אדם רגיל צריך לישון הרבה וצדיק לא? הרי אם אדם יאכל כמו הצדיק הוא יכול למות ברעב, אלא הצדיק חי אחרת. על הסבא מקלם מסופר, שהרופאים אמרו שאיך שהוא חי זה נס, פעם אחת הוא נתן שיעור בישיבה ארבע שעות רצוף בעמידה, למרות שהוא היה במצב שהרופאים אמרו שבכלל אין לו סיכוי לחיות, בכל זאת הוא נתן שיעור ארבע שעות רצוף בעמידה, ואחרי שהוא גמר את השיחה מיד הוא התעלף. מה ההסבר לזה שהסבא מקלם התעלף בדיוק בסוף השיחה, הרי הוא יכל להתעלף גם דקה לפני סוף השיחה? אלא הכוונה היא שהשיחה החייתה אותו, לכן כשהוא גמר את השיחה הוא התעלף על המקום, הסבא מקלם לא יכול לדבר ארבע שעות, אפילו שעה ורבע הוא לא יכול לדבר, הוא היה צריך להתעלף כבר בהתחלה, אלא שכל זמן שהוא דיבר התורה החזיקה אותו, הדיבור החזיק אותו, אבל כשהוא גמר למסור את השיעור, מיד הוא התעלף כי באמת אין לו כוח לדבר רק שהתורה נתנה לו כוח לדבר, זה דוגמא לגדולי ישראל שהתורה מחיה אותם.

וזה שאומר הר"ן בדרשות, שלכן צדיק לא צריך לישון הרבה, מפני שהגוף שלו חלש והוא טפל לנשמה. לכן צדיק לא צריך לאכול ולישון, כי כמו שהנשמה אין לה אכילה ושתיה, כך הגוף שהוא טפל לנשמה לא צריך אכילה ושתיה אלא רק מעט כפי מה שצריך לתיקון העולם, לכן צדיק ישן רק קצת, כי הנשמה לא צריכה לישון, והצדיק ישן רק בשביל הנשמה שלו שהיא צריכה רק קצת שינה, כמו שאומר הגר"א שהשינה נועדה רק בשביל גילוי סודות התורה שאי אפשר להשיגם בהקיץ, זה שינה של אדם שנקי לגמרי מגשמיות ואצל הר"ן אין שום גשמיות כמו הגר"א שהוא נטו רוחניות ולא צריך שינה כלל. כי מה הוא צריך לישון? הנשמה צריכה לישון?! השינה נועדה רק לגלות סודות התורה שאי אפשר להשיג בהקיץ, מפני שבעולם הזה יש הסתר פנים, ולכן את התורה שאי אפשר להשיג בהקיץ הצדיק משיג בשינה.

כמו כן, אדם צדיק צריך לאכול מפני שאכילה היא כמו קרבן, כל העולם הזה צריך להתעלות ע"י האדם והוא מעלה אותו לשמים, ורק בשביל זה הצדיק אוכל, זה דרגה

של צדיק שהוא נטו רוחניות, שאצלו אין שום גשמיות, כי מי שיש בו הגדרה גשמית, צריך שיהיה לו אכילה גשמית, וכל זה תלוי עד כמה האדם צריך לשכנע את הגוף שלו, ככל שהגוף רחוק מהנשמה, כך צריך לתת לגוף יותר שוחד ויותר מתנות, זה גם טוב, כי עצם הדבר שהוא נותן מתנות לגוף כדי שיסכים לעבודת ה', זה גם טוב, אבל כל זה בתנאי שהוא יודע את המטרה הסופית, והמטרה כרגע בינתיים עד שיגיע למטרה הסופית היא: להקטין את הפער בין הגוף לנשמה, ככל שהאדם מקטין את הפער בין הגוף לנשמה, כך הוא צריך לתת פחות שוחד לגוף, ואז הגוף יסתפק אפילו בדבר קטן. כלומר כל מה שהאדם יותר מקטין את הפער בזה הוא יותר צדיק, בעוה"ב בכלל לא יהיה פער אבל בעוה"ז ככל שהאדם מקטין את הפער כך הוא יותר צדיק.

אדם שלמעשה מכוון הכל לשם שמים, רק שיש לו פער בין הגוף לנשמה, ולכן נותן שוחד לגוף שלו, הוא לא יענש על כלום מפני שלא שייך לתת לו עונש, העונש מגיע רק כשהמעשה לא לשם שמים, כי בזה הוא משנה את ההגדרה שלו, אבל אם אני עושה את הכל לשם שמים, ורק מפני שאני לא יכול אני משכנע את הגוף שלי, אז אני לא אקבל עונש, כי על מה אני אקבל עונש? אני עושה טוב, אני עושה מצוות, כל מה שאני עושה אני עושה לשם שמים, לכן אני לא יקבל עונש, אבל גם שכר האדם לא יקבל, מפני שלמעשה זה לא נטו רוחניות, כרגע אני רחוק מהמטרה, לכן גם כן שכר גדול אני לא אקבל, כלומר: עונש-האדם לא יקבל, כי הוא לא עשה עבירה, אבל שכר הוא גם כן לא יקבל, כי למעשה הוא עוד רחוק, הוא רק מסתובב סביב הנקודה, עדיין הוא לא בתוך הנקודה, הוא צריך להסתובב ולהסתובב, אבל כרגע הוא לא חדר פנימה אל תוך הנקודה.

הכלל הוא כזה: מה שהפער יותר גדול בין הנשמה לגוף, כך השכר פחות. את העונש הוא לא יקבל אבל השכר הוא פחות, אדם כזה לא יקבל עונש על זה בעוה"ב, אבל בכל זאת הוא לא הגיע למטרה. לכן כבר בעוה"ז צריך להצטער עד שנגיע למטרה, והצער הזה להגיע למטרה הוא גם כן עונש, כלומר זה שהוא לא הגיע למטרה שלו, זה בעצמו העונש, זה לא צער כמו הגהנום, אבל, זה גם כן צער, הוא לא חי את המציאות שלו, הוא שינה את ההגדרה שלו, אבל ככל שהאדם מקטין את הפער, כך הוא פחות יצטער בעוה"ב, כי הוא מקטין את הפער והוא לא צריך הרבה להסתובב סביב הנקודה, הוא לא צריך הרבה לשכנע את הגוף שלו, ממילא הוא נמצא בתוך המטרה, וכשהוא יגיע לעוה"ב, אז הוא כבר נמצא בתוך המטרה, וכל זה ע"י שהוא מקטין את הפער יותר ויותר, וזה דרגה של צדיק. אבל אצלנו, הפער בין הגוף לנשמה, הוא יותר גבוה משמים

לארץ, הוא מאוד גדול, אבל אם אדם נמצא במצב שהוא למעשה הולך לכיוון המטרה כל מה שהוא עושה זה לשם שמים, הוא בעצם רק משכנע את הגוף שלו להסכים, לגבינו זה מצב מצוין אם נגיע לזה, וזה דרגה גבוהה, אפילו שהפער הוא גדול, כי זה כבר רק חצי צרה, "ודיה לצרה בשעתה", קודם כל שאדם יגיע למצב כזה שעל כל פנים המטרה הסופית שלו תהיה, שכל דבר שהוא יעשה הוא יחשוב האם זה לשם שמים האם זה משרת את המטרה הרוחנית, נכון שעכשיו אני לא יכול, לכן אני עושה פטנטים אני עושה כמה דברים שהגוף שלי צריך כזה דבר, זה כבר טוב, זה כבר מצוין לגבינו. הצדיק הוא בדרגה גבוהה יותר ויותר, זה נקרא מעלת הענוה של כל הצדיקים, ובפרט משה רבינו שהוא שיא הענווה, לצדיקים יש יותר ענוה, יותר ענוה פירושו מה שיותר נשמה יותר ענוה, כי הנשמה היא "חלק אלוה ממעל", והגוף זה נפרד, וכשהגוף יותר קרוב לנשמה זה ענוה.

אבל איך אדם יכול לבחון את עצמו האם הוא רוצה להיות צדיק או לא, איך אני יכול לבחון את עצמי אם אני קרוב לנשמה שלי או לא? כל אדם יכול לבחון את עצמו וזה מתבטא במידת הענוה, אם למעשה הוא פוגע או נפגע סימן שהוא בעל גאוה, כי הוא חושב על עצמו אני רגיש או זה פגע בי.

לדוגמא, נעשה סולם עדיפויות ונשאל את עצמנו מי יותר חשוב בסולם העדיפויות שלי, דהיינו אם יבוא צדיק גדול ויעשה פה ביקור ויראה את האנשים הוא יעשה טבלה: אחת, שתים, שלוש, וסדר העדיפויות שלו הוא לפי התורה: מי שיותר בתורה, מי שיותר בקדושה, מי שיותר בתפלה, מי שיותר עובד את ה' זה המספר הראשון, ואח"כ השני, והשלישי על זה הדרך, כלומר הוא יעשה חשבון כמו שה' עושה חשבון, לפי מי שיותר חושב על ה'.

אבל אם אנחנו נשאל את עצמנו את מי אנחנו אוהבים מכל האנשים שנמצאים כאן, מי יותר חשוב לנו שיהיה פה, או לדוגמא, אם יש פה מישהו שצריך ח"ו לסבול סבל, על מי יותר יכאב לנו שהוא יסבול? אנחנו נענה: זה חבר שלי שלא יסבול, וזה גם חבר שלי שגם הוא לא יסבול, אבל זה הוא פחות חבר שלי אתמול הוא פגע בי עליו לא כל כך אכפת לי שהוא יסבול. והנה לפי האמת זה שאתמול פגע בך הוא יותר תלמיד חכם מאשר החבר הראשון שלך, שהוא אמנם חבר טוב שלך והוא נותן לך כסף אבל הוא לא כל כך צדיק הוא גם עושה דברים בטלים, ונכון שהשני שפגע בך אתמול 'במקרה' הוא לא עוזר לך הרבה, אבל הוא צדיק ותלמיד חכם והוא לומד כל היום, וא"כ צריך שיהיה איכפת לך עליו יותר?! ומה אנחנו עונים, זה נכון, אבל אותי זה לא מעניין, כרגע הסולם

העדיפויות שלי הוא כזה זה חבר שלי אכפת לי עליו, וזה לא חבר שלי מה אני יכול לעשות, זה אומר שסולם העדיפויות שלי הוא מה שנוגע אלי, ומה שנוגע לה' זה חשבון שמים. זה לא מדבר אלי שהוא יותר צדיק. אני יודע שה' יותר אוהב אותו, כי הוא יותר צדיק, והוא יותר לומד תורה, והוא יותר עובד ה', ויותר שובר את המידות שלו, זה נכון שהוא יותר, אבל זה לא מדבר אלי, זה חבר שלי וזה לא, וזה נקרא "גאוה".

ה' אומר ככה ואתה אומר ככה, זה סימן שאתה מחזיק מעצמך מציאות בפני עצמה, זאת אומרת, שהגוף שלך זה דבר נפרד. כי אם אתה הולך עם ה"חלק אלוה ממעל", אז מה שה' אומר גם אתה צריך לומר, מה שה' אומר גם הנשמה שלך רוצה לומר, רק מה, הגוף שלך שולט על הנשמה, ולכן הוא חולק על הנשמה לפי האינטרסים שלו. זה נקרא גאוה.

כי גאוה פירושה: אני נפרד מה', אני לבד, אני בפני עצמי. ומה זה ענוה? ענוה פירושה אני מצד עצמי בטל, כי הנשמה שלי היא "חלק אלוה ממעל" "ויפח באפיו", גאוה זה שקר אני לבד, אני מחלק את עצמי ללבד, אני מציאות, אבל אתה הרי לא מציאות הרי אתה לא יכול להתקיים בלעדי ה', בכל זאת, האדם אומר לא! אני מתעלם מזה, כשהאדם מתעלם מזה זה נקרא גאוה.

כל השאלה היא האם יש לי ח"ו סולם ערכים אחר מה'.

עוד דוגמא: האדם עושה כל מיני מצוות, יש מצוות שהוא מדקדק בהם, לדוגמא: אדם תופס מצוה והוא מחבב אותה ועושה אותה הרבה, ויש מצוות שהוא לא עושה אותם, למה, איך זה נמדד? זה נמדד כך: מה שיותר קל הוא עושה. רואים היום בטבע של האנשים, שאדם אוהב לעשות מצווה מסוימת, ואם אדם יבדוק את עצמו הוא יראה שהוא אוהב להניח תפילין כל היום, לעשות הרבה מצוות הוא גם כן אוהב לתת לצדקה, הוא מסוגל לתת סכום אדיר לצדקה, הוא מסוגל אפילו לצום יום שלם, אבל אם מישהו שהוא לא כל כך אוהב יגיד לו תשמע: אני צריך מאתים שקל אז אם הוא יוציא מהכיס את הכסף ויחשוב "מה, אתה תגיד לי מה לעשות? אני נותן לבד!", או שאם הוא כבר נתן לו, וההוא עוד מבקש "תביא לי עוד מאה שקל, חסר לי רק עוד מאה", כאן אם הוא כבר לא יפגע בו זה כבר טוב...

אבל לכאורה הרי אתמול הוא נתן למישהו ארבעים אלף שקל לאיזה ענין? זה לחוד וזה לחוד. מה שאני עושה לבד אני רואה פרויקט ועושה יש לי סיפוק מזה, לכן אני נותן. אבל מה שאתה בא ודורש ממני ואני לא רואה מזה שום תוצאה, ואותך שאני לא אוהב כל כך, אתה הרי פגעת בי, לך אני לא אתן. אבל בסולם העדיפויות של ה' זה בדיוק להיפך! כל מה שהוא לכוף את יצרו יותר זה יותר טוב, לכוף את יצרו עדיף.

אדם יכול להניח תפילין כל היום, לדקדק במצות ציצית לדוגמא, בקשרים שבציצית כי זה יפה ואני מראה את זה לכולם וזה תענוג גדול, אבל אם האדם רעב אחרי תענית ויש לו מנה אחת, ויש קצת ספק על ההכשר, כי יכול להיות שזה פירות שביעית, אם הוא יאכל את המנה הזאת זה איסור יותר חמור מהחומרא שבציצית, ובכל זאת, כשמישהו שואל אותו 'איזה הכשר זה' הוא עונה 'מסתמא זה בסדר', והוא אוכל מיד, למה במצוות ציצית הוא דקדק ושאל איזה חוטים זה, והוא רצה שזה יהיה בתכלית ההידור? מפני שזה יפה ורואים את זה, הוא מתגנדר בזה וזה נעים לו, ולמה באוכל הוא לא הקפיד? מפני שזה פוגע בו, תשמע, אני רעב עכשיו, מה אתה רוצה שאני אעשה חשבונות, כלומר: כל דבר שפוגע בי אני לא עושה.

אדם בוחר מצוות מה שנוח לי אני עושה, זה בעיקר במצוות עשה שהאדם מבטא את עצמו בהם והוא אוהב את זה, אדם אוהב לבטא את עצמו ולגנדר את עצמו כי זה כלפי חוץ, אבל את מה שאני צריך לבטל, את המידות הרעות שלי, את הגאוה שלי, את הכעס שלי וכו', זה קשה מאוד, לחדור ל"רשות היחיד" ללב האבן שלי אני לא מסכים, אדם מיקל לעצמו בהכשרים, אם קשה לו משהו, הוא אומר "תשמע, זה ספק אפשר להקל", כלומר מחפש הוא רק את הקולא, ולפעמים, אותו אדם בעצמו, מחפש את החומרא, פעם הוא מחפש את הקולא, ופעם הוא מחפש את החומרא, זה ממש כמו שני אנשים. לדוגמא, במצות תפילין, אדם רוצה את התפילין הכי מהודרות, ואם התפילין פחות מהודרות זה לא נראה לו, אבל בהכשר, גם סוג ב' על המקום הוא מקבל את זה, למה כי זה יותר קל, לבטא את עצמו במצוות עשה זה קל, לוותר מעצמו זה הקושי. וזה פשוט ככה, כי לוותר מעצמו זה תמיד קשה, לדוגמא, כשבא לי איזה עני והוא מבקש ממני מאה חמישים שקל, אני נותן לו רק מאה שקל, ולפעמים בקושי מאה עשרים שקל, (ואם הוא מבקש מאה וחמישים שקל ואני נותן לו מאה וחמישים שקל זה כבר שבירת המידות) , ועכשיו, אחרי שכבר נתתי לו, אני מתפלל בליבי (ככה היצה"ר אומר) אני רוצה שהוא יבקש עוד, בכדי לא לקיים את מה שהוא מבקש, מה! אני אתן לו את הכל? זה אוכל לי את הלב, אני נותן לו פחות, בכדי שיבקש עוד, ושהוא מבקש, אז אני אומר לו, לא, זה הקול הפנימי בלב שאומר לחלוק על השני ורק לחלוק, "מה, הוא יגיד לי מה לעשות, לתת אני אתן לבד מה שאני רוצה".

אחד בא לאדם בבוקר ואומר לו "בוקר טוב" ונותן לו מאה שקל, וגם אם הוא מסרב הוא נותן לו בכוח, למה? כי הוא לא ביקש ממני, אז אני לא נפגע מזה, אבל אדם שמבקשים ממנו, הוא נפגע מזה, זה נראה בעיניו כאילו מפקדים עליו, והוא לא רוצה להיות נשלט.

פוגעים ב"רשות היחיד" שלו וזה קשה, למה? כי זה אנוכיות, זה גאוה, לכן, אדם צריך לשאול את עצמו האם הסולם העדיפויות שלו זה לפי שמים או ממש הפוך.
יש מצוה דאורייתא לתת אם העני מבקש, ואם העני לא מבקש, זה לא מצווה דאורייתא בכלל, מתי יש מצוה דאורייתא לתת צדקה לעני? מתי שהוא מבקש. מתי "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיך האביון" ו"פתוח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביונך" בזמן שהוא מבקש ממך, אז אתה חייב לתת לו, ואם הוא לא מבקש, בכלל אין לך חיוב לתת, אז סולם העדיפויות של ה', זה דווקא מתי שאתה מרגיש נשלט, ואז הוא דורש ממך את החיוב לתת. ואצלנו זה בדיוק הפוך, מה שהעני יותר דורש, אני פחות רוצה לתת, ומה שאני לארג' יותר גדול ויותר נותן לבד אני יותר רוצה לתת, אז זה "אני ואפסי" וזה גאוה. השאלה היא האם סולם העדיפויות שלי הוא כמו של ה', או כמו שאני רוצה, אם הסולם העדיפויות שלי הוא כמו שאני מחליט בעצמי, זה נקרא "לתאוה יבקש נפרד" ואני נפרד מה' וזה גאוה.
משה רבינו היה לו את השלמות של הענוה, ענוה פירושה חלק מהנשמה, גאוה פירושה חלק הגוף. הגמרא אומרת "כל אדם שיש בו גסות הרוח, אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת, דכתיב "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל", אל תקרי אותו, אלא "איתו לא אוכל", כלומר אדם שיש לו "גסות הרוח" יש לו גאוה, כבר הקב"ה אומר "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת", וממילא כל מה שהוא מתפלל ועושה זה לא יעזור לו הרבה, מפני שכתוב "כל המתפלל שכינה כנגדו" ואיתו ה' לא יכול לדור בכפיפה אחת, אז ה' בכלל לא בא כנגדו בשעת התפילה. ואם הוא עושה מצוות, אין לו סיעתא דשמיא מפני שיש לו גסות הרוח, אז ממילא, בכל מה שהוא עושה אין לו סיעתא דשמיא כי ה' לא נמצא איתו.
לעומת זאת אדם צדיק שיש לו יראת שמים, כשהוא אומר מילה, היא מתקיימת על המקום, מסופר על אחד האדמורי"ם שבא אליו הבן שלו בשבת, ואמר לו "יש לי כאב שיניים", ובשבת אי אפשר לרפא את זה, אז האדמו"ר שם לבנו את האצבע בפה, ואמר את הפסוק בתהילים "שיני רשעים שיברת" והבן נהיה בריא, ואז האדמו"ר הסביר לבנו את כוונתו "שיני רשעים" אם השינים רשעים והם עושים לך בעיות, כי אם השינים עושים לך בעיות סימן שהם רשעים, אז "שברת" אל תקרא שׂברת (בשין ימנית) אלא שׁברת (שין שמאלית) תשבר לה' ויהיה לך רפואה, וסיים האדמו"ר כיוונתי בזה ונהיית בריא.
צדיק לא צריך הרבה להתאמץ, כל מילה שהוא אומר יש לו בה סיעתא דשמיא, כל מה שהוא אומר "ותגזר אומר ויקם לך", כשצדיק אומר מילה יש לו סיעתא דשמיא,

כשהוא עושה כוונה מסוימת או שאלת חלום יש לו סיעתא דשמיא, כל דבר שצדיק עושה, יש לו סיעתא דשמיא, כשצדיק לומד תורה, יש סיעתא דשמיא והתורה שלו פועלת בעולם, כמו שהרבה צדיקים ריפאו ע"י תורתם, וכמו שמסופר על הט"ז, שבאה אליו אישה שבעלה היה חולה מסוכן שיברך אותו, אמר לה הט"ז אני לא יודע לברך אני הולך לישיבה ואין לי זמן לברך, רק את זה אני יכול להגיד לך הדף גמ' הזה שאני עכשיו אלמד אני תורם בשביל בעלך, ועל המקום אחרי הדף גמ' הבעל נהיה בריא, כי צדיק יש לו סיעתא דשמיא במה שהוא עושה, לעומת זאת, ב"נסות הרוח" הקב"ה אומר "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת".

ועכשיו, כל אדם יבוא וישאל מה הגבול בנסות הרוח? מה אני אהיה משה רבינו ענו מכל האדם, או האם אני צריך להיות כאברהם אבינו שאמר על עצמו "ואנכי עפר ואפר", או שאני אהיה כדוד המלך שאמר "ואנכי תולעת ולא איש", או שכמו הלל הזקן שהוציאו אותו מבית המרחץ ושתק שלוש פעמים? זה לא שייך אלי, ואם כן לכאורה מי שאין לו את זה יש לו "נסות הרוח"? אלא התשובה לדבר היא, שצריך לדעת בודאי אף אחד לא יכול להיות משה רבנו, ואף אחד לא יכול להיות הלל הזקן. אם יוציאו אותי מבית המרחץ שלוש פעמים אני לא יודע מה שאני אעשה לאותו אדם בפועל, רק בתנאי שאני לא אכעס בלב כי אם אני אכעס בלב יש בזה איסור, לכן, אולי אני אעשה פטנט, לתת לו גרזן בראש בלי לכעוס ע"י שאני אגיד למישהו אחר שיעשה את זה, ויתכן שבאמת מותר לתת לו גרזן בראש, כזה חצוף שמתערב על ארבע מאות זוז על נשיא בישראל הוא באמת רשע מרושע, צריך להכניס אותו לבית סוהר זה בטוח, וגם לתת לו מכות כי הרי הלל נשיא ישראל, וגם תלמיד חכם, וגם גדול הדור וממילא הלה נקרא אפיקורס, כי הגמרא אומרת שאפילו מי שרק מבזה תלמיד חכם, נקרא אפיקורס, קל וחומר שמצער תלמיד חכם ומתערב עליו על ארבע מאות זוז, והלל הזקן, הוא גם נשיא ישראל, ותלמיד חכם, וגדול הדור, והוא מכעיסו בשביל להכעיס ולא פעם אחת אלא שלוש פעמים, ממילא הוא אפיקורס שאין כדוגמתו, ואפילו מותר להרוג אותו.

על כל פנים, אף על פי שהגבול הוא לגדולי ישראל, צריך לדעת שהגבול בנסות הרוח הוא גבול מאוד קשה וצריך הרבה לבכות עליו, והגבול הוא כפי שאומר הרמח"ל מה זה גאוה פירושו "מחשיב עצמו בעצמו", כלומר שכל דבר שהוא עושה הוא מעריך את זה, וכל עבירה שהוא עושה, הוא שוכח אותה.

אם אדם יסריט את עצמו ויראה את העבירות שהוא עבר אתמול, לדוגמא: אתמול הוא התבטל קצת, הוא כעס קצת, הוא אכל עם חצי ברכה, כשהוא יראה את זה הוא יצדיק

את עצמו ויאמר "אני בסדר, אני עובד ה', מה אתה רוצה ממני", אבל אם עכשיו הוא יעביר קומפלט את כל מה שהוא עשה, ומה שהוא חשב, ומה שהוא דיבר על השני, אז כשהוא יראה את זה על השני הוא יגיד ישר מגיע לאיש הזה מכות, מה הפירוש לבטל חצי שעה מהסדר, מה הוא יוצא וחוזר, מה הוא עושה צחוק מהתורה וכאן הוא בירך בלי כוונה, אחר כך הוא כעס על אשתו בבית, והוא יסיים "אני חושב, שהאדם הזה צריך לעבור סמינר דחוף", אבל נשאל את אותו אדם: למה, הרי אתה יודע בעצמך שאתמול עשית דבר כזה? אומר הרמח"ל זה נקרא "גסות הרוח" זה נקרא "מחשיב עצמו בעצמו". אם עשיתי מעשה צדקה, אני אומר "כל הכבוד לי מגיע לי צל"ש", ואם השני היה נותן, הייתי אומר "לא מספיק מה שהוא נתן, הוא עשיר ומיליונר שיתן עוד חמש שקל", והרי אתה בעצמך אותו דבר זה נקרא "מחשיב עצמו בעצמו", וזה נקרא "גסות הרוח".

אם אתה באמת צדיק, מגיע לך "כל הכבוד", לך תעריך את עצמך, אם למדת ועשית מעשה במסירות נפש, כל הכבוד לך, מגיע לך שתעריך את עצמך, אבל "מחשיב עצמו בעצמו" פירושו לא בגלל שהוא צדיק, אלא בגלל "עצמו", למה אני חשוב? כי זה "אני", לא בגלל שיש סיבה אמיתית, אלא בגלל שזה "אני", למה אני בסדר, ולא צריכים להגיד לי מוסר? כי זה "אני", וזהו "מחשיב עצמו בעצמו" מחשיב את עצמו כי זה "עצמו" וזה "גסות הרוח". ומי שנקי מזה, הוא כבר עשה צעד גדול ויש לו סיעתא דשמיא, כי מאוד קשה להיות נקי מזה, מי שנקי מזה בדורנו הוא גדול הדור, ומי שמחשיב את עצמו כמו השני בדיוק מה שהוא אומר על השני הוא אומר על עצמו בדיוק, זה נקרא שאין לו גסות הרוח.

גדולי ישראל זה יותר מזה, הלל הזקן, פשיטא ופשיטא שלא החשיב עצמו בעצמו, להלל הזקן אין גרגיר של גסות הרוח, "מחשיב עצמו בעצמו" ממנו והלאה, עכשיו תשאל את הלל הזקן שאלה: "תשמע כב' הרב, יש לי שאלה למעשה: יש פה נשיא ישראל (לא קשור למה שהיה איתך ביום שישי) , ואחד הלך להרגיז אותו, ובא לבית המרחץ וכו' כל הסיפור, מה כב' הרב פוסק להלכה מה דינו של אותו אדם הלל הזקן על המקום יענה: צריך לשים אותו בבית הסוהר מאסר עולם, ולקנוס אותו, ולהחרים אותו ואת הרכוש שלו, וזה דין תורה". זה מה שהלל יפסוק, אז עכשיו נשאל למה הלל הזקן לא התנהג ככה, אם זה "פסק הלכה" למעשה למה הוא לא נהג ככה?

כמו כן בענין שמעי בן גרא שקילל את דוד המלך, אם עכשיו ישאלו את דוד המלך שאלה הלכה למעשה אדם קילל את מלכות בית דוד מה דינו? דוד המלך יענה "מורד במלכות בית דוד חייב מיתה", פשוט שצריך להרוג אותו, זה הפסק הלכה, עכשיו שוב נשאל

למה דוד לא נהג ככה? התשובה היא כי דוד המלך והלל הזקן כל אחד היה מחשיב את עצמו פחות מהשני, וזה דרגה של ענוה.
קודם כל אדם צריך שלא יהיה לו גסות הרוח דהיינו "מחשיב עצמו בעצמו", ואח"כ תעבוד על ענוה. שזה דרגה יותר גבוהה, לא רק שלא יחשיב עצמו בעצמו ויחשוב שאני והשני אותו דבר (אף שזו דרגה גבוהה) , ולא רק שיהיה נקי מ"גסות הרוח", אלא צריך להחשיב את עצמו פחות מעצמו, וזו ענוה אנחנו מחשיבים: "מחשיב עצמו בעצמו", והצדיק "ממעט עצמו בעצמו" וזה נקרא ענו.
ענוה פירושה לא להחשיב את עצמו בעצמו, וגם לא שוה בשוה עם זולתו, אלא למעט את עצמו בעצמו, וזאת כיון שהוא מדבק את עצמו בה' והוא לא מחשיב את עצמו בכלל למציאות, וזה גדר של ענוה אמיתית. ענוה זה לא רק שהוא לא בעל גאוה ואין לו גסות הרוח, אלא הוא מרגיש את עצמו ענו, ענו זה חלק מהקב"ה, ואם אני חלק מהקב"ה אז אני בכלל לא מציאות וממילא אני לא מתייחס למציאות כי היא לא קיימת לגבי, ולכן דוד המלך והלל הזקן לא מגיבים כשזה נוגע לגביהם, אבל כשהם נשאלים על אותו מקרה לגבי השני, זה כבר הלכה למעשה, ובזה אינם יכולים לוותר על חשבון השני, כי אם זה הלכה למעשה חייב להגיד את הפסק שמי שביזה וכו' הוא חייב מיתה וצריכים להעניש אותו, אבל לגבי עצמם הם לא מרגישים את זה, כי כל אחד מהם לא מרגיש את עצמו כמציאות. על השני הצדיק לא לוותר כי הוא צריך לדון אותו דין תורה, אבל לגבי עצמו בגלל שהוא כ"כ בטל לה' אז הוא מרגיש שאין לו מציאות בכלל. זה גדר ענוה, וזה דרגה של גדולי ישראל, כמו דוד המלך והלל הזקן.
אנחנו מתפלאים מהמעשה של הלל הזקן כל כך עד שמי שקורא את הגמ' הזאת במסכת שבת הוא פשוט יוצא מהכלים שלו, ואפשר עוד לפרש שם יותר ויותר, איך שהוא ענה לו כאלה תשובות מחוכמות שהם קרובות לרוה"ק, להגיד לו כאלה דברים למה ה' עשה כך וכך בעולם, ועוד שאמר לו כל מה שיש לך תשאל, וגם קורא לו בני, הלל הזקן עשה דבר שיוצא מגדר הרגיל בבית המרחץ בערב שבת, ובטח שהלל הזקן מיהר במרחץ, כשהלל היה הולך לבית המרחץ הוא היה אומר אני הולך לעשות מצוה, שאלו אותו תלמידיו איזה מצוה אתה עושה בבית המרחץ? אמר להם הלל הזקן "דיוקן של מלך ואני לא אכבד אותו"?! כלומר הלל הזקן לא הרגיש את עצמו למציאות, אלא הוא אומר "דיוקן של מלך" אני צלם אלקים, לא צריך לכבד צלם אלקים שיהיה נקי?! זו ההגדרה של בית המרחץ של הלל הזקן לעשות מצוה לכבד דיוקן של מלך.

אז כזאת עבודה קשה הלל עושה בבית המרחץ בעבודה רוחנית, כי בית המרחץ של הלל הזקן זה לא כמו בית המרחץ שלנו, בית המרחץ של הלל הזקן זה מרחץ של בחינה רוחנית ממש, עבודת ה' גבוהה, ואדם בא להפריע לו שלוש פעמים רצוף בבית המרחץ בכזאת רשעות ולשם להרגיז, וכל זה לגדול הדור, אך אם כל היחס של הלל כלפיו היה בשיא הענוה בכל זאת על הלל הזקן לא נאמר שהוא אמר על עצמו "ואנכי תולעת ולא איש", רק דוד המלך אמר את זה, יוצא א"כ שדוד המלך יותר מהלל הזקן, וא"כ מי יכול לתאר כמה שדוד המלך היה ענו וכי יש לנו כלים לתאר מה זה ענוה של דוד המלך?!

ולכאורה, מה יכול להיות יותר ענוה בדוד המלך מאשר בהלל הזקן ומאחר והוא יותר ענו מהלל וכי יש עוד מילים להגיד מה זה ענוה של דוד המלך? אלא "ה' אמר לשכון בערפל", לגבינו זה נקרא ערפל, "ומשה ניגש אל הערפל", אנחנו לא מבינים את זה. דברים שאנחנו לא רואים, לכן אנחנו לא יכולים להבין את זה.

והנה בא דוד המלך ע"ה ואומר "ואנכי תולעת ולא איש", ובאים חז"ל ואומרים זה לא מספיק גדול הנאמר באברהם שאמר "ואנכי עפר ואפר" יותר מדוד המלך, כי "תולעת ולא איש" של דוד המלך זה עדיין משהו אבל "עפר ואפר" זה פחות מתולעת, אצל אברהם אבינו גם מה שדוד המלך יותר מהלל הזקן זה קטן לגביו, אז כמה ענוה יש לאברהם אבינו.

ומשה רבנו זה יותר מזה, משה רבינו אמר "ונחנו מה", אפילו "עפר ואפר" קטן עליו, יש לך ביטול ודביקות יותר מזה! כי לפי שיעור הדביקות שאני לא מציאות, כך אני יותר ענו, ושיעור הדביקות הוא אין סופי, כי הקב"ה "מלוא כל הארץ כבודו", ולמעשה הכל אחד ואין שום מציאות חוץ מכבודו שמלא עולם. ולפי האמת זה באמת ככה, ומאחר שלפי האמת אין שום מציאות, וה' רק הוא מציאות, אז אני לא קיים, וזה הדרגה של משה רבנו "ונחנו מה", ודבר זה בשכל עוד אפשר איכשהו להבין, אבל בהרגשה, זה גדר של ענוה שהוא אין סופי.

לגבינו אנחנו צריכים קודם כל לעבוד רק על "מחשיב עצמו בעצמו", ולגבינו זה "סוף העולם".

הדרגה של "ממעט עצמו בעצמו", זה גדולי ישראל. אצל החפץ חיים ראינו שהוא היה ממעט עצמו, הוא היה מבזה את עצמו, ולמעלה בקודש, עד הלל הזקן, עד דוד המלך, עד אברהם אבינו, עד משה רבנו שהוא שיא הענווה, זה הגדר של ענוה.

אז עכשיו האדם ישאל איך אני אגיע לכזה דבר איך אני אגיע לכאלה דרגות? הרי זה לא באטמוספרה שלי אלא האטמוספרה שלי זה לעסוק בגוף? כל השאלה היא אם אני

עוסק ברוחניות או עוסק בגשמיות. אם אני עוסק בגשמיות דהיינו בגוף זה גאוה זה ריחוק מה', אם אני עוסק ברוחניות-ככל שאני יותר עוסק ברוחניות, אני תורם לחלק הזה הרוחני שהוא קרבת השם ודביקות המביאה לביטול האני העצמי וממילא ענוה, מה שאתה יותר תשתדל לעסוק בתחום הרוחני של הנשמה לשם שמים, זה החלק של הנשמה "חלק אלוה ממעל".

גחודש השלישי לעם שלישי

בעניין מתן תורה כתוב, "כל השרוי בלא אישה שרוי בלא תורה" אז עכשיו עומדים לקבל תורה, ותמיד מתן תורה יוצא בחודש השלישי, נתבונן במספר שלש אפשר לקרוא אותו משני הצדדים אותו הדבר, ובארמית אומרים שלש תלת, כלומר גם בארמית אפשר לקרוא משני הצדדים, כלומר המספר שלש מבטא שתוכו כברו, אותו הדבר דוד המלך "דוד בן ישי עבדך משיחך", שלידתו ופטירתו בשבועות, ג"כ אפשר לקרוא משני הצדדים, כלומר גם את דוד המלך וגם את ישי אביו, את השמות של שניהם, אפשר לקרוא ישר והפוך אותו הדבר, גם נתן הנביא שעל פיו הומלך שלמה המלך, שהוא ההמשך של דוד עד משיח כי שלמה הוא "מלך שהשלום שלו", גם אותו אפשר לקרוא משני הצדדים, כלומר גם שלש החודש של שבועות, גם דוד בן ישי שלידתו ופטירתו בשבועות, וגם נתן הנביא שעל פיו הומלך שלמה, שהוא למעשה ההמשך של דוד, את כולם אפשר לקרוא ישר והפוך אותו הדבר, מה הכוונה בזה שאפשר לקרוא אותם ישר והפוך? אותו הדבר כתוב בגמ' על הראשונים שהיו סופרים את האותיות של התורה, ואת המילים של התורה, ואת הפסוקים שבתורה, הגמ' בקידושין אומרת שהחצי של התורה במילים בפרשת שמיני "ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרם לאמר מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא", מכאן ודרש מכאן דרש שייך עדיין לחצי הראשון של התורה, ודרש שייך כבר לחצי השני של התורה, איך זה יצא ככה, הרי שום דבר לא במקרה, כי אין מקרה בתורה, כל דבר זה בדווקא אלא להראות שאת התורה אתה קורא אותו הדבר, מכאן דרש ומכאן דרש, כלומר ישר והפוך אותו הדבר, ומה הכוונה שישר והפוך זה אותו הדבר? אלא אנחנו אומרים "סוף מעשה במחשבה תחילה" הקב"ה חשב וברא את העולם במחשבה, וסוף מעשה במחשבה תחילה" כלומר אחרי שהעולם נגמר בסוף המעשה, אז רואים לכתחילה למפרע, שכל המחשבה מהתחלה היא אותו הדבר, עכשיו אנחנו לא רואים את זה, אבל לעתיד לבוא נראה את זה.

שבת קודש זה ג"כ אותו הדבר, שבת זה שי"ן בת, מה זה שי"ן בת? אומר הזוה"ק שי"ן כנגד שלש אבות, כנגד מתן תורה בחודש השלישי, כמו שאומרת הגמר "בחודש השלישי לעם שלישי שיש לו שלש אבות, שלשה אבות קיבלו את התורה, מה זה שלשה אבות הגמ' בסנהדרין אומרת, שבית דין צריכים להיות מינימום שלושה אנשים כנגד שלש אבות, הדיינים הם ניצוץ מהשלוש אבות, שהם למעשה יכולים לשפוט את העולם, וכמה יושבים בבית דין של דיני נפשות עשרים ושלושה, למה דווקא עשרים ושלושה כי זה גם כן שייך לאבות, כי איך כותבים שין זיו, כלומר לשין יש שלשה ראשים, הראש הראשון עושים אותו כמין ו' נוטה הצידה, את הראש השני עושים בצורת י', ואת הראש השלישי עושים כמין אות ז', בכדי שיוכלו לעשות עליה שלושה תגין, אומרים הפוסקים וסימן "זיו לך", אז שין כותבים בצורת "זיו", ו"זיו" ביחד זה בגימטריה עשרים ושלש, כלומר גם העשרים ושלש של סנהדרין גדולה, זה מכוח האבות, הכל מכח האבות.

נחזור לבאר את המילים שבת קודש, שבת זה שי"ן בת, השי"ן זה שלשה אבות, והבת זה דוד המלך רגל רביעית שבמרכבה הנקראת בת, היא המלכות, קדש זה בדיוק סדר הפוך משבת כי הרי המלכות נקראת "דלה ועניה", כמו שאומר דוד המלך "דלותי ולי יהושיע" שהרי הוא נולד שלא יהיה לו חיים, דוד המלך נולד באופן כזה שהוא היה צריך לעזוב את העולם בזמן לידתו, רק שאדם הראשון נתן לו במתנה שבעים שנה, ועל זה יש כמה שאלות מה הפירוש "נולד שאין לו חיים" הוא נולד או לא נולד? יותר מזה אם ה' רוצה להוליד אותו בלי חיים, אז למה הוא רוצה להוליד אותו, איזה מחשבה זאת בכלל? מה צריך את אדם הראשון, ואם לא היה את אדם הראשון, מה היה קורה אם הוא נולד בשביל למות, מה הטעם בזה? אלא הכוונה היא שהוא נולד ולא להרגיש שהוא חי הרגיש שהוא נמצא בעוה"ב, דוד המלך נולד בלי חיים, פירושו בלי חיים של עוה"ז, הוא יהיה בעוה"ז אבל הוא לא שייך לעוה"ז הוא יהיה שייך לעוה"ב, כמו משיח, משיח למעשה נמצא בעולם, אבל הוא לא באטמוספרה של העולם, כל מה שמשיח עושה "בהריחו ביראת ה'" אתה יכול לומר שהוא נמצא בעולם, אבל הוא לא נמצא, דוד המלך גם כן נולד ככה, רק מה אדם הראשון אמר הוא חייב להיות בעולם, כדי לנצח במלחמות, לנצח את פלשתים, לשפוך דם של אויבי ישראל, הוא חייב להיות בעולם, אבל הוא נולד בשביל להיות בעוה"ב, באמת ככה זה לעתיד לבוא, משיח בן דוד נמצא בעולם למעשה, הוא נולד בלי חיים, ובלי חיים פירושו זה חיים יותר טובים, זה חיים בלי עוה"ז, לכן דוד המלך אומר, "דלתי ולי יהושיע", כי תמיד המלכות נקראת דלה ועניה, לכן גם עושים את הקשר של תפילין בצורת אות ד', כי הבית כנגד הקב"ה, והקשר

הוא כנגד כנסת ישראל, ולכן עושים את הקשר בצורת האות ד' "דלתי ולי יהושיע", לכן הדלת בכל פעם שכותבים את הה' האחרונה אות הרביעית בשם הוי"ה, כנגד אדנות כידוע, אז ממילא זה נקרא "דלתי".

נחזור לביאור של קדש, האות ק' והאות ד' בא"ת ב"ש זה אותו הדבר, אמרנו שד' זה דלה ועניה ממילא ק' וד' שבקדש הם אותו הדבר דלה ועניה, ושי"ן זה האבות, כלומר שבת מתחיל בשי"ן וגומר בבת, וקדש מתחיל בבת וגומר בשי"ן, זה גם כן "סוף מעשה במחשבה תחילה", אתה מתחיל בשבת השפעה מהשי"ן אל כיוון הבת, זה נקרא מהתחלה לסוף, ואח"כ קדש מהסוף להתחלה, להחזיר את השפע מהבת, בחזרה לשם.

כמו שכתוב במדרש א"ר חוניא שאל ר' שמעון בן יוחאי את ר' אלעזר בר' יוסי אפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו א"ל למלך שהיה לו בת והיה אוהבה יותר מדי, לא זז מחבבה עד שקראה אחותי, לא זז מחבבה עד שקראה אמי, כך בתחילה חיבב הקב"ה את ישראל וקראן בתי "שמעי בת וראי" לא זז מחבבה עד שקרא אותן אחותי שנא' "אחותי רעייתי" לא זז מחבבה עד שקרא אותן אמי, שנאמר "שמעו אלי עמי ולאומי" אימי היא המשפיע, כלומר במקום שהבת תקבל היא משפיע, ישראל הם המשפיעים כביכול ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, כמו שאומר הגמ' "תנו עז לאלקים הקב"ה מתגאה בעם ישראל "ישראל אשר בך אתפאר", ה' מתפאר בעם ישראל, ובפרט בצדיקים, כמו שכתוב במדרש שבשעה ששאול יצא למלחמה, על דעת למות במלחמה עם השלשה בנים שלו, "באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת, ואמר להם בואו וראו בריה שבראתי בעולמי, בנוהג שבעולם, אדם שהוא הולך לבית המשתה, אינו מוליך בניו עמו מפני מראית העין, וזה יורד למלחמה ויודע שהוא נהרג, ונוטל בניו עמו, ושמח על מדת הדין שפוגעת בו" כלומר שאול יודע שהוא עומד למות עם שלשת בניו במלחמה ובכל זאת כשהוא בא למלחמה, הוא לובש בגדי מלכות, כאילו הוא יוצא לחתונה, שאול יוצא למלחמה בשמחה הוא הולך לקדש את ה', הוא יודע שהוא ימות, והוא יודע שהוא יכול להינצל, כי הרי שמואל אמר לו שאם הוא רוצה הוא יכול להינצל בזה שהוא לא יצא למלחמה, אבל בכל זאת שאול יוצא עם שלושת בניו למלחמה בשמחה, בבגדי מלכות, והקב"ה באותה שעה מכנס את כל מלאכי השרת ואומר להם "תראו איזה בריה בראתי בעולמי", אפילו מלאכים שהם מבטלים את הכל "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו" מלאכים צוחקים על זה, אפילו את משה רבינו הם רצו לשרוף, אבל פה היה מעשה גבורה עצום, קידוש ה' עצום.

במעשה העקידה ג"כ היה קידוש ה' עצום, נתבונן מה היה בעקידת יצחק כתוב בפסוק "והאלקים ניסה את אברהם, קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק" ה' אומר לאברהם, לך תעקוד את יצחק, ואח"כ כתוב "ויקרא אליו מלאך ה', אל תשלח ידך אל הנער" ולכאורה, ה' אמר לאברהם אבינו לעקוד את יצחק, ועכשיו כשהמלאך אומר לאברהם "אל תשלח ידך", זה לא מספיק, בורא עולם אומר כן, והמלאך אומר לא, אם בורא עולם אומר אז "הפה שאסר הוא הפה שמתיר".

מי שאמר להכות צריך להגיד להרפות, אז למה המלאך קרא לאברהם אבינו אלא הכוונה היא שעכשיו נעשה בשמים רעש גדול ממלאכי השרת, מלאכי השרת לא מתפעלים מכלום אפילו כשמשה רבינו בא לקבל את התורה, הם רצו לשרוף אותו, אפילו משה רבינו פחד עד שאמר לו הקב"ה אחוז בכסא כבודי, ועד שמשה רבינו ניצח אותם, לקח הרבה זמן מלאכי השרת לא עושים חשבון לאף אחד, כי אצלם הכל נקי, אצלם זה פשוט להיות כמו משה רבינו, אצלם זה פשוט להיות נקי לגמרי, אם יש להם חיסרון הכי קטן של גשמיות, אצלם זה החיסרון הכי גדול, מלאכים לא מבינים מה זה רע, כי אין להם יצה"ר.

כשנכנס משה רבינו אליהם, זה כמו חבר בשבילם, ואפילו פחות מזה, וזה בעצם הטענה שלהם "מה לילוד אישה בינינו" כלומר למלאכים אין שום בעיה עם משה רבינו הוא צדיק, הוא עושה את כל מה שהוא צריך, אין לו שום חיסרון, אפילו בזכוכית מגדלת של המלאכים הוא צדיק, אבל הם אומרים טענה אחרת הוא ילוד אשה יש לו כבר גשמיות, זה כבר לא בשבילנו, זה מה שהם אמרו, במשה רבינו אי אפשר למצוא שום חיסרון ושום קלקול, הוא לא פספס כלום, אבל מה הוא ילוד אשה, וזה כבר מספיק בשבילם, בשביל שהוא לא יהיה פה, מלאכי השרת לא פוחדים ממשה רבינו, הם אומרים שהוא פחות מהם, כי הוא ילוד אישה "מה לילוד אישה בינינו" שילך מפה, יש לו חיסרון הוא גשמי יש לו גוף, הגוף בא מאשה, זה כבר לא מתאים לנו, עכשיו תראה באיזה פיגור רוחני מלאכי השרת, אפילו משה רבינו ש"קרן עור פניו" גם אותו הם רוצים לסלק, אבל במעשה העקידה, כתוב בחז"ל שהמלאכים התחילו לעשות רעש בשמים הם לא יכולים לסבול כזה דבר, ולא נתנו לעקידה להמשיך, הם אמרו איך יש לך כזה כוח עצום, מלאכי השרת לא מתפעלים מכלום, ופה הם באים אחרי שכבר נגזרה גזירה בשמים, והשם יתברך אומר למלאכים אתם צודקים, ואומר לאחד המלאכים לך תגיד לו להפסיק, זאת אומרת במעשה העקידה אברהם אבינו ניצח את המלאכים, אפילו המלאכים לא יכולים לסבול את המעשה הזה, כלומר מה שהמלאך אומר לאברהם אבינו "אל תשלח ידך אל

הנער", הכוונה בזה, שזה בא להגיד שהוא שולט על המלאכים, ע"י מעשה העקידה אברהם אבינו יותר ממלאך, המלאך מתפעל ממעשה העקידה, ולא יכול לסבול את זה, ולכאורה איך מלאך לא יכול לסבול את זה, הרי מלאך כל כולו מסירות נפש כתוב בחז"ל שיש מלאכים, שאומרים שירה אחת לשבעים שנה, ומיד נשרפים, ונשרפים הכוונה שנתבטל הישות שלהם, אצל מלאך להישרף כל יום, זה כלום, מלאך נשרף, ורוצה להישרף, אצל מלאך מסירות נפש, זה לא חידוש, כל יום ויום יש לו מסירות נפש, כי אין לו גשמיות, אין לו יצה"ר, מה זה מסירות נפש בשביל מלאך זה מובן מאליו, זה בטל, אבל אצל אברהם אבינו במעשה העקידה, זה יותר ממסירות נפש, זה היה מסירות נפש קשה מאוד.

יש הרבה הסברים לקושי שבמעשה העקידה, נעמוד כאן על אחד מההסברים, אדם שיש לו נשמה של צדיק כמו אברהם אבינו (או כל נביא) , הנשמה שלו הרי היא "חלק אלוק ממעל" (אצל כל אחד ואחד הנשמה היא "חלק אלוק ממעל", רק אצל צדיק זה בפועל) , לכן, אם ה' אומר לצדיק לעשות מעשה מסוים, וה' רוצה את המעשה, בודאי שהנשמה שלו מיד מרגישה שמחה עצומה כי הרי היא "חלק אלוק ממעל", אם ה' רוצה, הנשמה של הצדיק מיד מרגישה את זה, כי הרי היא "חלק אלוק ממעל", אם זה רצון ה', זה גם רצון הנשמה שלו, אז ממילא זה לא כל כך נסיון בשביל צדיק, כיוון שהוא כבר מחובר לשמים הוא מחובר לרצון ה', אם יש רצון מסוים של ה', ודאי שהנשמה מיד רוצה לעשות אותו, אצלנו זה לא ככה, יש את רצון ה', ואני רוצה אחרת ח"ו, רצון ה' הוא שאני יעבוד אותו, ואני רוצה לשבת ליד השלחן לאכול פלאפל, כי אף על פי שאני "חלק אלוק ממעל", זה בסדר זה הנשמה שלי, אני לא מרגיש את הנשמה שלי, התעודת זהות שלי זה הגוף ולא הנשמה, לכן אני מרגיש ההיפך מרצון ה', כי הגוף שולט על הנשמה, ממילא רצון ה' שמתבטא בנשמה, לא משפיע עלי כי הגוף חולק, הגוף אומר מה שהגוף רוצה, ולא מה הנשמה רוצה, ובאמת זה הכל דמיון כי אני זה לא אני, אין אני בעולם לפי האמת, הגוף זה רק לבוש לנשמה, לדוגמא; יבוא שרוול, וירצה לחלוק על היד, איך זה ייתכן הרי כל הענין של שרוול, זה רק לשרת את היד, אם השרוול לא רוצה לשרת את היד, הוא ילך לפח, כי מה הפירוש שהשרוול רוצה לחלוק עלי וכי יש ציור כזה שהיד תרצה ללכת ימינה, והשרוול ירצה ללכת שמאלה, יש כזה שרוול משוגע! המטרה של השרוול היא לכסות את היד, ולכן בזמן שהיד רוצה לאכל, השרוול לא יכול לומר אני רוצה אחורה, אין מטורף גדול מזה, אנחנו צוחקים על המשל הזה, אבל בעצם אנחנו צוחקים על עצמנו, זה לא צחוק, זה האמת, הגוף והנשמה זה חיבור יותר מיד ושרוול, לדוגמא

נעל יכולה לחלוק על הרגל, כי היא יכולה להיפרד מהרגל לעמוד בארון או בחנות, אבל הגוף והנשמה זה אחד, אי אפשר להפריד בין הגוף לנשמה, אם תפריד את הגוף מהנשמה, כבר לא יהיה "אדם".

יוצא, שהגוף הוא ממש מלבוש לנשמה מלבוש טפל לנשמה, כי אם הנשמה תצא מהגוף, הגוף לקברות יובל, אבל אם האדם יוציא את הרגל שלו מהנעל היא לא תלך לפח, לנעל יש גם מציאות עצמית, כשאדם מוריד את החולצה שלו, הוא שם אותה בארון או שהוא נותן אותה למישהו אחר לכן השרוול יכול להגיד 'אני יכול לחלוק עליך, כי אתה לא נותן לי פרנסה', וכי אני מחייה את החולצה הזאת לא, לכן החולצה יכולה לחלוק על הגוף, הגוף לא יכול לטעון כך, כי אם הנשמה תיפרד ממנו, על המקום הגוף ילך לאבדון ויישאר ממנו רק נמלים, יוצא שאתה טפל לנשמה, את כל הכוח שלך אתה מקבל רק מהנשמה, אז למה אתה חולק עליה? זה יותר גרוע מאשר הנעל שחולקת על הרגל, שהנעל חולקת על הרגל זה חצי צרה, עוד אפשר להבין אותה איך שהוא, נעל כזאת היא משוגעת עם הבנה מנמלית, אבל אתה משוגע טוטלית מה אתה חולק על הנשמה כל כולך זה רק הנשמה, כל עצמך זה רק הנשמה, לך אין כלום, ואתה חולק עליה.

וככה כל יום קורה אצלנו אבל אצל צדיק הגוף טפל לנשמה, ולכן אפילו אם ה' אומר לצדיק תעשה מסירות נפש תקפוץ לאש, הוא קופץ, שאדם רגיל קופץ לאש, כואב לו, אם נתבונן באמת למי כואב רק לגוף כואב, ולהיפך, הנשמה רוצה את זה, אבל אצל צדיק שהגוף טפל לנשמה, הוא כבר לא מרגיש את הכאב בכלל, כי הגוף שלו טפל לנשמה, מה שהנשמה רוצה גם הוא רוצה, הרצון של הנשמה כל כך חזק, עד שממילא הוא לא מרגיש את הכאב, כי רצון הנשמה, הוא רצון עצמי, ורצון הגוף, זה רצון חיצוני, התכונה העצמית של הגוף היא, שכשהוא עושה דבר מסוים וקשה לו, זה רק עד כמה שהוא מרגיש את ההרגשה העצמית שלו, אבל אם הוא מרגיש טפל לנשמה, הנשמה רוצה את זה, וזה מתגבר על הכל, משל למה הדבר דומה אדם יש לו פצע מגרד, ולכן הוא מגרד, אם האדם יגרד על הבשר החי, זה יכאב לו, מה פתאום אתה מגרד אדם שמגרד כל היום בבשר, זה סבל, כמה שניות לגרד זה אפשרי, אבל לגרד עשרים וארבע שעות, אתה יודע איזה מטרד זה, זה מאד מרגיז, אפשר להשתגע מעצבים, אבל אם יש לך פצע שכל הזמן מגרד עשרים וארבע שעות הוא מגרד, יש לך כל הזמן הנאה לגרד כי זה מגרד, כלומר אני מגרד אבל למעשה הגירוד הוא הרצון הפנימי שלי, הפצע מגרד, הוא מפריע לי, ורק הגירוד למעשה משכך את הכאב, לכן בכלל אני לא מרגיש את הגירוד, דוגמא

שניה לזה, אדם בא לרופא שיניים עם אפסס בשן, או אבן במרה (שאף אחד לא ידע מזה, רק שונאי ישראל) והוא ממש מת מכאבים, והרופא צריך לתת לו זריקה, בשביל להרגיע את הכאב, בזמן רגיל כשאין כאבים, כשהוא רואה את הזריקה הוא כמעט מתעלף, כי הרי זה זריקה כואבת, בזמן רגיל אדם אומר "תעשה הכל, רק אל תיתן לי את הזריקה הזאת", אבל עכשיו שיש לו כאב פנימי, הוא צועק לרופא "תיקח אלף דולר, רק תיתן לי את הזריקה הזאת, ואני יודע שהיא כואבת אבל הרצון הפנימי שלי עכשיו, הוא להתרפא, ממילא זה בולע את הכאב של הזריקה, נכון שזה כואב, אבל אני לא מדבר על זה בכלל", ככה הוא הרצון הפנימי של הצדיק, הרצון של הנשמה, זה מוחשי, וזה לא כמו אצלנו, שרק יודעים שצריך לעשות, וזה הבדל בננו לצדיק, כל אחד יודע אבל לא מרגיש, וצדיק מרגיש את הכל, ההרגשה אצל צדיק היא כל כך מוחשית אצלו עד שאפילו אם אתה תרביץ לו זה יהיה בטל, בשביל להשביע את הרצון הפנימי, את הרצון המוחשי של הנשמה, זה ממש כמו המשל שאמרנו, שהרופא נותן זריקה אני לא אומר שהזריקה לא כואבת, זה כואב, אבל כיוון שהוא משביע את הרצון הפנימי שלו להתרפא מהכאב, ממילא זה בטל בעיניו, לכן הוא מבקש רק תעקור לי את ה"אפסס" בשן עכשיו, זה נכון שהעקירה זה כאב, אבל מ"האפסס" הזה כל הפה שלי נפוח, לכן אדם כזה מוכן לשלם יותר, רק כדי להקדים את התור, למה? כי זה כואב, זה הרגשה של צדיק, עכשיו בא הקב"ה ואומר לאברהם אבינו עשרה נסיונות.

הרצון של הקב"ה זה עשרה ניסיונות לכן, למרות שזה מסירות נפש, אברהם אבינו יודע שזה רצון ה', ממילא את כבשן האש אומר אברהם אבינו אני רוצה כי אני "חלק אלוק ממעל", אבל עכשיו כשבא הניסיון העשירי 'עקידת יצחק', הקב"ה אומר לאברהם לך לשחוט את הבן שלך, ובעצם השם יתברך לא רוצה שישחט יצחק וזאת כאן הבעיה, השם יתברך אומר לאברהם לשחוט, והשם יתברך לא רוצה שהוא ישחט, עכשיו איך הנשמה תרגיש את הרצון לשחוט, בזמן שזה לא רצון השם יתברך, דבר שהוא רצון השם יתברך כגון "כבשן האש" זה לא אכפת לאברהם אבינו, הוא לא עושה שום חשבון אבל כאן, שהשם יתברך אומר לו תשחט, והשם יתברך בכלל לא רוצה שהוא ישחט, אז איך הנשמה של אברהם אבינו תרגיש רצון לשחוט, בזמן שזה לא רצון השם יתברך היא לא יכולה לומר אני "חלק אלוק ממעל" ולהרגיש את רצון השם יתברך כי אין רצון השם יתברך בזה.

זה כבר קשה מאוד, זה הקושי של הנסיון, והתשובה לזה, ה' לא רוצה שאני ישחט, כי אם ה' רוצה שאני ישחט זה רצון ישיר, ולכן זה משפיע על הצדיק באופן ישיר, ואז

ממילא ודאי שהוא רוצה אבל אם זה לא רצון ה', רק מה רצוי ה' שהוא יבין שהוא צריך לשחוט, בשביל זה צריך להיות יותר נקי, כדי להבין א ית זה, אם זה רצון השם יתברך ישיר, אז זה 'פלש' ישיר, ה'פלש' הזה מתקבל בנשמ יה והגוף לא מסתיר אותו, אצלנו זה מסתיר, יש 'פלש' כל פעם, רצון ה' זה 'פלש', אבל מה יש 'שכפ"ץ' שעוצר את ה'פלש' ולא נותן לזה להגיע פנימה, יש לני מסך, כי האדם הוא גשמי, עד כמה שהוא גשמי יש לו יותר מסך, צדיק הוא לא גשמי לכן אין לו מסך אז הוא מקבל 'פלש' ישיר, וכאן בעקידה הפלש הזה לא ישיר, זה הנסיון פה בעקידה, אז "ויקרא מלאך ה'" מלאך ג"כ לא יכול את זה, וזה בעצמו סימן שניצחת את המלאך, כי אם אתה גרמת שהמלאכים בשמי ים אומרים לבורא עולם לא שייך להמשיך, עד שבורא עולם אומר לאחד המלאכי ים לך תגיד לו להפסיק, זה סימן שאברהם אבינו ניצח את המלאכים.

"ויקרא מלאך ה'" זה הגדלות, הפוך, לא שהשם יתברך אמר לך להפסיק, כי אם ה' היה אומר לך, זה לא אומר שהמלאך מתפעל מזה, כי אולי הוא מרח ים עליך, או אולי למלאך לא אכפת מזה, אבל כשמלאך אומר להפסיק, פירושי המלאך לא יכול לסבול את זה, וזה אומר שאתה יותר ממלאך, כי אם המלאך לא יכול לסבול כזה דבר ואתה כן רוצה, המלאך הוא זה שאומר לך להפסיק, אז אתה יותר ממלאך, ואם אתה יותר ממלאך, בזה הגעת למצב שאתה צדיק גם בפסק של מלאכים, וממילא אפשר לקבל את התורה, אם זה ככה, אפשר לקבל את התורה, המלאכים רוצים את התורה, ואומרים התורה צריכה להיות בשמים "תנה הודך על השמים", אבל כשיש את עקידת יצחק, אפשר לקבל את התורה כי אתה יותר ממלאך, ממילא ע"י עקידת יצחק, אפשר לקבל את התורה, ולכןלאחר העקידה הובטח לאברהם אבינו "ה' יראה אשר יאמר היום", ופרש"י "ה' יראה" פשוטו כתרגומו ה' יבחר ויראה לו את המקום הזה להשרות בו שכינתו ולהקריב כאן קרבנות, "אשר יאמר היום" שיאמרו לימי הדורות עליו בהר זה יראה הקב"ה לעמו, כלומר ה' הבטיח שיהיה את בית המקדש, ויהיה את כל הברכות לכל עם ישראל ע"י התורה, ולכן נאמר מיד בסוף העקידה "הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך את עוץ בכורו, ואת בתואל, ובתואל ילד את רבקה", כלומר הנה רבקה כבר מזומנת כדי שיולד יעקב, ויעקב למעשה מקבל התורה, כי יעקב למד את כל התורה אצל שם ועבר, ומיעקב קם עם ישראל שקיבל את התורה, הזכרנו את העקידה, לכן נסיים בה, בסוף העקידה נאמר "הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך, ואת בתואל, ובתואל ילד את רבקה, ורבקה היא הזיווג של יצחק אבינו, כותב רש"י "אחרי הדברים האלה ויגד" וגו' בשובו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר אילו היה בני שחוט כבר, היה

הולך בלא בנים, היה לי להשיאו אשה מבנות ענר אשכול וממרא, בשרו הקב"ה שנולדה רבקה בת זוגו, וזהו אחר הדברים האלה.
הרהורי דברים שהיו ע"י עקידה, ולכאורה מה היה אברהם אבינו מצטער פה, הרי הוא לא נשחט אלא משמע שהכוונה ברש"י ככה: אברהם אבינו ניצח את המלאכים במעשה העקידה, ובורא עולם אמר לו "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך" אברהם אבינו מקבל הסכמה מבורא עולם שהוא ירא שמים, ובנוסף לזה הקב"ה מברך אותו שירבה את זרעו ככוכבים, את הכוכבים אי אפשר לספור, והכוכבים הם המשפיעים לעולם, ולפי ההשפעה של הכוכבים, אברהם אבינו לא יכול להביא ילדים לעולם, לפי ההשפעה של הכוכבים, אין צינור שיביא ילדים לעולם לאברהם אבינו "אברם אינו מוליד", אבל אומר הקב"ה לאברהם אתה תהיה כמו הכוכבים, ויותר מהכוכבים, כלומר אתה שווה לכוכבים, כמו שלכוכבים אין מספר גם לך אין מספר, אתה לא צריך לכוכבים, אתה שווה להם, כי מאיפה הכוכבים מקבלים? מהאין סוף, גם אתה מקבל מהאין סוף, אתה לא צריך את הצינור של הכוכבים, וממילא אתה מוליד.
ואחרי שאברהם אבינו מקבל כזאת הסכמה מבורא עולם, הוא עושה וידוי, הוא מכה "על חטא", ועל מה הוידוי, הוידוי הוא אומר אברהם אבינו תשמע, אולי אני גרמתי שלא ישחט יצחק, ואם תשאל למה לא זכיתי לשחוט אותו מפני שאם הייתי משיא אותו בזמן ולא הייתי מאחר, כבר הוא היה מביא את יעקב אבינו לעולם, וממילא הייתי יכול לשחוט אותו, עכשיו שלא השאתי לו אשה, אולי ה' אמר שאני לא ישחט אותו, כי אני איחרתי, הרי ה' חייב להביא את ישראל לעולם, לכן אני עכשיו גרמתי שהוא לא ישחט על זה אברהם אבינו חוזר בתשובה ועושה "על חטא".
אחרי כל הברכות מבורא עולם, אחרי שהוא ניצח את המלאכים, בכל זאת הוא עושה וידוי, אומר לו בורא עולם אין לך מה לעשות תשובה על זה, כי עדיין לא נבראה אשתו של יצחק, רק עכשיו היא נבראה, על מה אתה מצטער בכלל לא היה לך למי להשיא אותו, עכשיו נולד רבקה ובתואל ילד את רבקה עכשיו, אין לך על מה לעשות "על חטא", כי גם אם היית שובר את הראש בקיר, גם אם היית מחפש אחרי הרי החושך, גם שם לא היית מוצא כי עכשיו היא נולדה, אברהם אבינו עושה תשובה, על מה אתה עושה תשובה עכשיו בורא עולם הבטיח לך את כל ההבטחות, עכשיו בורא עולם אומר לך "כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה", עכשיו קיבלת הסכמה ממלאכים, בכל זאת אברהם אבינו עושה תשובה,שהוא לא שלם,אין לנו שום ציור כזה בכזאת שלימות, זה נקרא צדיק שהשלמות שלו היא אינסופית.

נמחיש את זה בשתי דוגמאות, למרות שאלו דוגמאות מעוה"ז אבל זה ג"כ אותו הדבר, דוגמא ראשונה אדם עובד בבורסה, הוא יכול להרוויח על תנועה שהוא חושב ועושה בסייעתא דשמיא (הוא צריך לדעת שהכל תלוי בה', כדי שלא יהיה אפיקורס) , אבל על כל צעד טוב שהוא עושה, הוא יכול להרוויח מיליארד דולר לעומתו, אחד בא לחנות פשוטה, ובכל תנועה טובה שהוא עושה, הוא יכול להרוויח מאה שקל או להפסיד מאה שקל, זה יצא לחנות והרוויח אלף שקל, הוא יכל להרוויח מאה שקל יותר, או מאה שקל פחות, אבל בסה"כ הכללי יצא לו רווח של אלף שקל, הוא שמח, אבל זה שבא לבורסה והרוויח רק שני מליארד דולר, הוא מתחיל לעשות חשבון מהתחלה אולי פה יכלתי לעשות עוד מליון, זה שהלך לחנות עוד מאה שקל, או פחות מאה שקל זה לא כ"כ משנה, אז מה אם הייתי מרוויח עוד מאה שקל, העיקר הוא שב"ה בסך הכל הייתי בסדר והרווחתי, אבל זה שיודע שכל תנועה שלו זה מליון דולר, הוא מתחיל לעשות פעמים ושלש חשבון, אחד כזה מדקדק על עצמו בכל דבר, אומרים לו אבל ב"ה יש לך מליון דולר בכיס, אבל הוא לא שומע לזה וחושב אז מה, אולי הייתי יכול להרוויח עוד מליון דולר, הצער שלו הוא כ"כ גדול, משום שכל תנועה חיובית שלו זה סכום גדול, לכן על כל תנועה ותנועה לא נכונה, כואב לו הלב, המוסר השכל בשבילנו הוא.

ככל שהאדם מעריך את הדבר, שהוא יותר מוחשי בדבר, ככה הוא מבקר את עצמו על כל צעד ושעל יותר ויותר, דוגמה שנייה שרואים אותה בחוש רופא מטפל באדם זר ועושה לו ניתוח, וב"ה הניתוח די הצליח, אותו רופא אומר "ב"ה פחות או יותר זה בסדר", אבל אם הרופא הזה מטפל באבא שלו שהוא בן שמונים, והניתוח הצליח, אבל לא במאת האחוזים, אז הוא עושה ביקורת על עצמו "אולי הייתי צריך להוסיף לו עוד ויטמין קטן, ואולי פה הייתי צריך להשתמש במחט אחרת" בקיצור שזה אבא שלו, אם זה לא במאת האחוזים, אז הוא מבקר את עצמו על כל דבר ודבר, אבל אם זה אדם אחר, זה לא כ"כ אכפת לו.

העיקר שבסה"כ זה בסדר ב"ה, אצל אברהם אבינו העסק של התורה והמצוות זה לא כמו אצלנו, לנו יש הרבה דברים רגישים בעולם, אצל אברהם אבינו הכל זה כלום, אומרים, שאין לך דבר יותר חמור מאשר אדם שישחוט את הבן שלו, אז איך בורא עולם שהוא שיא הרחמים, איך הוא יכול לומר לאדם לשחוט את הבן שלו?! הכשדים בגלות בית ראשון, היו אומרים לאמא לקחת את התינוק ביד, ולאבא היו אומרים לשחוט אותו, בזמן שהוא נמצא בידיים של האמא, זה יותר גרוע מנאצי, אבל בורא עולם, שהוא יגיד לאחד לשחוט את הבן שלו אחרי שהוא קיבל אותו אחרי מאה שנה, כמה אברהם אבינו

אהב את יצחק, כל החיים שלו הוא התפלל על זה, איך ה' עושה כזה דבר שיהיה כזה צער? תשובה לדבר האהבה של אברהם אבינו כלפי הקב"ה, זה אהבה בלי מיצרים. אברהם אבינו בכלל לא הרגיש שהוא שוחט את הבן שלו, זה בטל, זה דומה לאדם שיש לו תרנגול שהוא אוהב אותו, אותו אדם לא יכול לשחוט או לפגוע בתרנגול הזה אבל אם יבוא הבן שלו, הוא ישחט אותו ולא ירגיש את הצער בכלל, הוא אוהב את התרנגול לשחק איתו, אבל זה לא משמעותי, אותו הדבר, כלפי אהבת השם יתברך, אברהם אבינו לא הרגיש את הצער בכלל, כתוב בקריאת שמע "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", איך אנחנו צריכים לאהוב את ה' אנחנו תמיד אומרים כמו שאדם אוהב את המשפחה שלו את אשתו ובניו, ככה הוא יאהב את השם יתברך, ובאמת, הפוך זה הנכון, אצלנו זה ככה, והלואי שיהיה ככה, אבל אצל צדיק זה באמת הפוך, רבי עקיבא אומר "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה", (ומה אומרים היום חולי נפש) , הם אומרים 'אני מקיים ואהבת לרעך כמוך', הם חושבים שהקב"ה זה דבר בפני עצמו, ואהבת ה' אפשר להקרין אולי מזה, והתשובה היא אומר רבי עקיבא "זה כלל גדול בתורה", היה מתן תורה, במתן תורה היה "אנכי ה' אלקיך", אומר רבי עקיבא "זה כלל גדול בתורה", איזה כלל גדול בתורה אומר רבי עקיבא, מה שהתורה אומרת "ואהבת לרעך כמוך", איך זה יכול להיות? מה אדם יבטל את עצמו לחברו לגמרי? אלא בק"ש אומרים "ואהבת את ה' אלקיך", ושם אהבת ה' זה יותר מאהבת עצמו, והראיה שצריך למסור את הנפש, מה זה כמ"ש "בכל לבבך" תמסור את עצמך, איך זה יכול להיות שאני ימסור את עצמי אולי אני יעשה מבצע בכוח, זה לא נקרא אהבה, וכתוב "ואהבת" צריך למסור את עצמו באהבה, אז איך זה יכול להיות אני אוהב את עצמי, ואני יילך להרוג את עצמי מתוך אהבה? תשובה לדבר אהבת ה' זה יותר מאהבת עצמו, למה כי אהבת עצמו זה בכלל לא קיים, כל ההגדרה של האדם זה, "חלק אלק ממעל", ממילא אין "עצמו" בכלל, "עצמו" זה גשמיות, אם יש לאדם אהבת ה', אין "עצמו" בכלל, אם ה' רוצה זה האהבה היחידה, אז ממילא אני מוסר את עצמי מתוך אהבה וזה בכלל לא נקרא שאני פוגע באהבה של עצמי, זה אצל צדיק, אצלנו אפילו את המילים האלה קשה להבין, אצלנו זה רק אקסיומה, כי אנחנו לא שייכים למושגים האלה, אבל זה האמת, זה נקרא למסור את עצמו מתוך אהבה אוהב את עצמו ופוגע בעצמו, ומוסר את עצמו מתוך אהבה, כי אהבת ה' מבטלת את כל האהבות, ולמה אהבת ה' מבטלת את כל התאוות האחרות אומר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך" איך זה יכול להיות רק שאין לו גשמיות, ומאיפה זה יונק מ"ואהבת את ה'

אלקיך" זה כלל גדול בתורה, אם אתה מגיע לזה אז יש לך את כל התורה כי זה יונק מהשורש של אהבת ה', ואהבת ה' זה כל התורה.
"שמע ישראל ה' אלקנו ה' אחד", "ואהבת את ה'" וכו' זה חובה לקרוא פעמיים ביום, וזה כנגד האבות הקדושים כמובא במדרש "בכל לבבך" כאברהם, "בכל נפשך" כיצחק, "בכל מאדך" כיעקב, זה כל התורה.
החילוני אומר אני מקיים "ואהבת לרעך כמוך", הוא לא מקיים את השורש, ואת הענף הוא טוען שהוא מקיים, זה יכול להיות? יכול להיות עץ שמגדל ענפים בלי שורש? ודאי שהענף הזה נובל, איך אתה אומר 'אני' מקיים "ואהבת לרעך כמוך"', אתה לא מבין שאי אפשר לקיים את זה, כי זה רק תוצאה, אומר רבי עקיבא זה רק תוצאה מהתורה, "זה כלל גדול בתורה", התורה בעצמה זה "אנכי ה' אלקיך", "ואהבת לרעך כמוך" זה רק התוצאה, שאתה אומר שאתה מקיים רק את זה, זה כמו שאתה אומר "אני חי בלי לב", לדוגמא היד חיה מכוח הלב שמזרים דם ליד, אתה יכול לומר "היד שלי בריאה והלב שלי חולה" זה כמו שתבנה קומה שניה, בלי קומה ראשונה, בלי קומה ראשונה אי אפשר הבניין לא יכול לעמוד באוויר.
יהי רצון שנזכה לקבל את התורה בכל יום, ובפרט בשלשת ימי ההגבלה, וכל שכן ביום מתן תורה, יה"ר שאנחנו נזכה, וכל עם ישראל יזכו, וכל העולם יזכו, כמו שהיה במתן תורה גלי הים היו בשקט כי הם קיבלו את התורה גם התרנגולים שבלול היו בשקט סימן שגם הם קיבלו את התורה גם הציפורים היו בשקט, גם מלאכי השרת היו בשקט סימן שכל העולם קיבל את התורה, וכאז גם היום נזכה בעז"ה לקבל את התורה בקרוב, ונזכה לחזור בתשובה לפחות קצת.

אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו

לאדם תמיד נוח שיאהבו אותו והוא יהיה מקובל בחברה, וזה תלוי בכמה שהוא אוהב אחרים, כי עד כמה שהוא יאהב את השני כך יאהבו אותו. הערובה לזה שיאהבו אותך היא עד כמה אתה אוהב אחרים. כמו שאומרת הגמרא בסוף מסכת מועד קטן שמי שהולך לשמח חתן ישמחו אותו, וכן להיפך בעניין צער בר מינן. וממשיכה הגמ' ואומרת כל מה שאתה עושה יחזור אליך, אם אתה רוצה שיאהבו אותך אתה צריך לאהוב אחרים, ולאהוב אחרים זו עבודה קשה, כי שאני רואה אדם עם סל קניות להבין שצריך לעזור לו זה מובן, העשיה לבדה היא דבר קל, אבל עכשיו שאני אומר לך לאהוב את פלוני זה קשה.

יש אנשים שעושים הרבה דברים מועילים בחברה ובכל זאת הם אינם "מקובלים בחברה", והם לא מבינים למה ושואלים: הרי אנחנו עושים כל כך הרבה?
והתשובה היא: שאם אתה רוצה להיות מקובל בחברה, לא די בזה שאתה עושה, אם כי מה שאתה עושה זה גם טוב, אבל השאלה היא: האם אתה עושה את זה מתוך אהבה או סתם מתוך מעשה טוב כשלעצמו, כשאדם עושה מעשה טוב כשלעצמו, לא בטוח עדיין שיאהבו אותו ואפילו אם הוא תורם הרבה לחברה. יכול להיות אפילו שתהיה עליו מחלוקת על אף שהוא תורם הרבה לחברה ועושה דברים מועילים, כי תמיד ימצא אחד שיחלוק עליו, בחברה יש תמיד שתי דעות אם לא יותר.
אבל אדם שעושה מתוך אהבה לעולם לא יחלקו עליו כי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" כי כשאדם עושה עשייה מסוימת, יכול להיות שתהיה עליו מחלוקת. בזה אתה חושב כך וכך, והשני חושב שאפשר לעשות אחרת והוא חולק עליך בזה. אבל אם אני אוהב אותך ועושה לך מעשה מסוים מתוך אהבה, לעולם לא תחלוק עלי, ואפילו אם יום אחד לא יראה לך שמה שאני עושה זה נכון ואולי בדעת אתה תחלוק עלי, אבל במציאות, למעשה לעולם לא תחלוק עלי כי מעשי
מתוך אהבה ו"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" ואז האהבה מתעוררת ג ים אצל השני.
"ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה" וכל אחד מצווה על זה באופן כללי אבל בחתן יש בזה יותר ספציפיות, והאמת לא רק חתן אלא כל אחד יש לו בז יה ספציפיות מיוחדת לגבי אשתו כי הרי יש חיוב "אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו".
היה אברך אחד צדיק שנפטר השנה וכנראה שהוא היה אחד מצדיקי הדור ר' יעקב יהושע אמזלג זצ"ל שמו, והוא ציוה שלא יספידו אותו בשום שבח פר יט לדבר אחד שבו הוא מסכים שישבחוהו: שהוא קיים "אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו"! כמובן שיש עליו המון שבחים, הוא היה אברך מאוד צדיק, בהתחלה ז יה נראה כתמוה שצדיק כזה, יתפאר בכזאת נקודה, התבוננתי בזה וראיתי שאם הו יא אמר את זה, זה סימן שזה דבר באמת מאוד גדול ונפלא, והאמת היא שכל אח יד יבדוק את עצמו בזה ויראה שזה באמת מאוד קשה.
חתן כאשר מתחתן מצווים אותו על חסד של "אוהבה כגופו ומכבדה יות יר מגופו", זה לא רק חסד כמו לאסוף ספרים בישיבה ולהחזירם לספריה, או לעזור למישהו עם סל קניות, אלא מצווים אותו עכשיו על חסד עם אשתו וזה כב יר חסד אחר. כלומר: לא רק שאומרים לחתן הטרי תעשה עשיה גרידא, כי אם הו יא יעשה לאשתו אפילו

הרבה דברים ולא מתוך אהבה, אז יכול להיות שהיא תחלוק עליו כי יכול להיות שיש לה ראש אחר. לפעמים אדם עוזר המון בבית ובכל זא ית חולקים עליו והוא לא מבין למה זה כך, והוא שואל למה הרי עשיתי כל כך הרב יה דברים טובים? התשובה היא: אתה עושה רק מעשה כשלעצמו, ולמעשה עצמי יש שני צדדים יש שתי דעות, כי כל מה שתעשה תמיד אפשר לעשות אחרת, תמיד אפשר לעשות הפוך כי כמו שאין פרצופיהן שוין כך אין דעותיהן שוות, ומכיוון שאין הדעות שוות, אז אפילו אם אתה עושה מעשה ואתה חושב שהוא מושלם במאת האחוזים והוא המעשה הכי טוב שיכול להיות בעולם, פתאום יבוא אחד ויאמר לך בדיוק הפוך בדיוק בפרט הזה שחשבת שהוא הכי טוב הוא יאמ יר לך בדיוק הפוך, מי שישים לב יראה שזה תמיד כך, בשלום בית זה יותר בול יט ואפשר לראות את זה אם שמים לב לזה. ועכשיו חתן כשמתחתן מצווים אותי על דרגה נוספת בחסד: עד עכשיו הוא היה עושה רק חסד לבד, ועכשיו הוא צריך לעשות חסד מתוך אהבה.

וההבדל בין חסד רגיל לדרגה הנוספת בחסד לאחר החתונה היא שאף שכל אדם מצווה על "ואהבת לרעך כמוך" אבל זה ציווי כללי ולא בתוך החסד עצמו, כלומר: כל אדם מצווה על זה, אבל זה לא ציווי ספציפי בתוך החסד שכשהוא עושה מעשה חסד לעשות אותו מתוך "ואהבת לרעך", ואילו "אוהבה כגופו" זה ציווי ספציפי בתוך החסד, כלומר: לא מספיק שתעשה חסד כמו שעשית אתמול לפני היותך חתן, אלא אתה צריך לעשות את החסד מתוך אהבה, ורק כך יהיה לך שלום בית!

ועל זה ידוו כל הדווים שלכן היום כמעט ולא מצוי שלום בית, ואפילו אדם שעושה ועוזר הרבה בביתו והוא יוצא להביא פרנסה, וקונה לאשתו הרבה דברים, בכל זאת אשתו חולקת עליו, וההסבר הוא: כיון שכל זה לא נעשה מתוך אהבה! "אוהבה כגופו" פירושו: הוא עושה את הכל מתוך אהבה, ומי שיזכה לדבר כזה שלא מתוך אינטרס הוא בודאי צדיק גדול מאוד! התורה מצווה אותנו ל"אוהבה כגופו" וזה דין, והדין הזה מגדיר את אשתך כמו הגוף שלך, כמו שאתה אוהב את עצמך כך אתה חייב לכלול בזה לאהוב את אשתך, וזה הגדר של הדין "אוהבה כגופו"! וממילא מי שהוא בגדר "אדם התורה" הוא יקיים את זה.

הגר"א היה בגדר "אדם התורה" כמו שמספרים עליו שהיה אצלו הבדל בהבעת פנים בין החגים לשאר ימות השנה: בשאר ימות השנה היתה הבעת פניו "רגילה" (קשה לומר רגילה אצל הגר"א אך לצורך הענין נאמר "רגילה"). ובחגים ראו עליו להדיא מבע פנים שונה ולאו דוקא בעת שהוא היה עסוק בשמחה, ובפרט בסוכות שאז היה אצלו מבע פנים יותר

שמח מכיון שעל סוכות כתוב מפורש "ושמחת בחגך והיית אך שמח". ובשמיני עצרת ראו עליו תוספת שמחה, ובשעת ההקפות עוד תוספת שמחה, וזה נקרא "אדם התורה". "אדם התורה" פירושו: מה שהתורה מצווה מיד על המקום באופן אוטומטי הוא מקיים. ומספרים שכאשר העבירו את קברו כמובן ראו שהגוף שלם אבל שערות לא היו על אלא רק בריבוע הראש שבו מקום התפילין, וזה מכיוון שאת מקום הנחת תפילין של ראש לומדת הגמ' מהפסוק והיו לטוטפת בין עיניך וכתוב לא תשימו קרחה בין עיניכם, כמו שכאן בין העיניים הוא במקום שיער ומכיוון שמקום תפילין של ראש מוגדר בתורה כמקום שיער והגר"א הוא "אדם התורה", ממילא יש לו שיער במקום תפילין, דהיינו שבמקום שיש דין "מקום שיער" אז אלו השערות אינם מיותרות ואין זה פסולת, משא"כ בשאר הגוף שהשיער הוא פסולת ממילא הוא מבער את זה. וזה נקרא "אדם התורה".

כמו כן, מי שהוא "אדם התורה" הוא יקיים בשלמות "אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו". ומי שישים לב יגלה שכמעט אין סיכוי לקיים "אוהבה כגופו" ללא אינטרס. האינטרס מגלה שהוא אוהב את עצמו וזאת לא אהבה. הלוואי שמתוך אינטרס נשעבד את כל העניינים לאינטרס של שלום ואז נזכה לשלום בית של אינטרס, וזה כבר מצב מצוין לגבינו, והלוואי שכל הנתונים ישועבדו לאינטרס הזה והוא יצליח, אבל בכל זאת זה לא שלום בית ולא לזה התכוונו חז"ל.

והאמת היא שאדם שעושה חסד מתוך אינטרס הוא לא יצליח כיון שתהיה עליו תמיד מחלוקת, ובמחלוקת תמיד יש צד שני.

חתן זה חסד אחר, גבוה מזה, כמו שנא' "עולם חסד יבנה" וזה נאמר לגבי חתן וכלה כמו שדרשו חז"ל את זה הפסוק על קין שנשא את אחותו. ומה החסד המיוחד בחתן, הרי כל אדם עושה חסד כגון: להעביר מישהו את הכביש או נתינת צדקה ובודאי האדם מקיים בזה מצוות חסד, אלא שכאן נדרש סוג חדש של חסד: לעשות חסד מתוך אהבה, וחסד כזה שהוא בא מחמת אהבה זהו כעין החסד של הקב"ה לאדם וידוע שהחתן הוא כנגד הקב"ה והכלה כנגד השכינה, וכשהקב"ה נותן לאדם דבר מסוים זה ביטוי של אהבה. כשהקב"ה נותן לי תפוח פירושו שהקב"ה אוהב אותי ונותן לי תפוח! זה לא כמו אדם שבא למסעדה ומקבל תפוח ואומר תודה למלצר, אלא הקב"ה אוהב אותי וזה מתבטא בזה שהוא מביא לי תפוח עץ! חלק מהפרטים בזה שהקב"ה אוהב אותי זה מה שהוא מביא לי תפוח עץ.

ומענין לענין באותו ענין, יש מלבי"ם על התהילים שממחיש את דברינו אף שזה לא בדיוק כמו ההסבר שהסברנו, נאמר בתהילים "כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך"

המלבי"ם מבאר זאת במשל לחולה מסוכן שהולך לרופא, והרופא ב"ה הצליח לרפא אותו, אותו חולה מאוד מודה לרופא ומעניק לו מתנה חמישים אלף דולר, עכשיו נתבונן למה החולה נותן מתנה כזאת גדולה לרופא? פשוט מאוד החיים של האדם שווים אין סוף, הרופא עזר לי לקבל חיים של אין סוף ולכן מגיע לו סכום כזה גדול. וכאן בתהילים דוד המלך מגלה משהו אחר לגמרי, "כי טוב חסדך מחיים" מה שאתה עושה לי חסד, זה לא כדי לשרת את החיים שלי, שהם הדבר הגדול ביותר בעולם ושלכן אני רוצה את החסד שלך, אלא "טוב חסדך מחיים" החסד שאתה עושה איתי הוא יותר מאשר החיים בעצמם, כלומר, הרצון שלי לקבל את החסד שלך זה יותר מאשר רצון החיים בעצמו.
דוד המלך מגלה זווית חדשה הפוכה מתפיסתנו, הוא אומר שכל מה שהשם נותן לנו חיים זה אמצעי לקבל את החסד של הקב"ה! כלומר החיים שלי זה לא אכסיומה, זה לא הדבר העליון והגדול ביותר, ההפך הוא הנכון: ע"י החיים אני מקבל את חסד השם יתברך!
ע"פ הבנתנו החסד של השם יתברך בא לשפר את החיים שלי, ממילא אני מודה להשם יתברך לפי איכות החיים שלי, ואם קורה לדוגמא שבוקר אחד אני קם עם כאב בשן אין לי חשק להתפלל, למה? כי האדם טוען ה' נתן לי חיים, איזה חיים אלה אם כואבת לי השן? אבל אם אתה אומר ש"טוב חסדך מחיים" בזה מתבטלת ההבנה שכל הענין הוא החיים והחסד של ה' בא לתמוך בחיים שלי, ומתגלה בדיוק להיפך שהחסד של הקב"ה זהו הענין שלי, והחיים שלי זה רק אמצעי כדי לקבל את אור החסד של הקב"ה!
ואם האדם זוכה לחיות בדרגה זו של "כי טוב חסדך מחיים" אז ממילא אם יום אחד יש לו קושיה על החיים, בזה לא יכבה אצלו החסד של הקב"ה. למה? כי החסד של הקב"ה הוא מעל החיים, כאשר החסד של הקב"ה נתמך ע"י החיים שלי והחיים עצמם הם דבר חלש, כל שכן שהחסד יהיה חלש, אבל אם החסד של ה' הוא תומך את החיים ולא נתמך ע"י החיים, ממילא החסד של ה' הוא יותר מהחיים ואז גם כשיש לך קושיה עליהם (כגון כאבי שיניים) תמיד החסד של ה' מעל החיים ובזה אין שום חסרון, וזה הפירוש "כי טוב חסדך מחיים" שהחיים הם רק ביטוי לחסד של השם יתברך.
וזה מה שאמרנו כשאדם רעב מבקש תפוח מחברו, למה החבר נותן לו את התפוח? מפני שהוא רעב וחברו רוצה לעשות חסד, אך לא בטוח שזה מחמת שהוא אוהב אותו. אבל אצל בורא עולם זה לא כך, בורא עולם אוהב אותך והאהבה מתבטאת בזה שהוא מביא לך תפוח.

משל פשוט מחיי היום יום: בחור חוזר לביתו אחרי חודש מהישיבה האמא רואה את בנה ונותנת לו תפוח. אם נתבונן במעשה של האמא נגלה שאין בכוונתה שבנה יאכל את התפוח, הוא אכל ממש לפני שהוא בא כל כוונתה היא לבטא את האהבה שלה. או לדוגמא: כאשר מגיע אורח חשוב ואתה מגיש לו אגוזים, אין בכוונתך שהוא יאכל את האגוזים כי הרי הוא כבר אכל, אלא כל כוונתך היא להראות לו שאתה אוהב אותו. כשבא אורח חשוב אתה מיד שואל אותו: איך אפשר לכבד אותך? אתה אוהב את האורח ומכבדו, איך אתה מראה את זה שאתה מכבד אותו? שאתה מוציא משהו. לעומת זאת כשמגיע אליך עני רעב העיקר הוא שיאכל וישבע. הענין של חתן הוא שאצלו קיים המעבר מחסד אל חסד. וזה אומר שאמנם עד עכשיו הוא קיים חסד, וגם הוא מחויב לאהוב כל אחד ואחד ולקיים "ואהבת לרעך כמוך", אבל הספציפיות של החסד היה המעשה עצמו, ומכאן ואילך הוא מחויב בחסד מתוך אהבה.

וכל אחד יבדוק את עצמו היכן הוא אוחז בזה, ובשביל הבדיקה הזאת כל אדם מחויב להוציא מעצמו את האינטרס, אם האדם יזכה להוציא מעצמו את האינטרס הוא יגלה שהוא נמצא במצב לא כ"כ טוב...

וזה מה שהאברך היקר הזה ר' יעקב יהושע אמזלג זצ"ל אמר שהוא קיים "אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו". והוא ידע טוב מאוד מה שהוא אמר, כשאני שמעתי את זה לא שמתי לב למה שהוא אמר, אבל אחר כך כשהתבוננתי בזה ראיתי שהאדם הזה הוא מאוד גדול. אני ב"ה קצת הכרתי אותו ואני אומר לכם שהוא גילה כאן דבר גדול מאוד. ואנו אומרים את זה כאן בסעודת חתן, "עולם חסד יבנה" שפה מתגלה דבר חדש "אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו", ורק לאחר שאדם אוהב את אשתו כגופו, אז הוא יכול לכבדה יותר מגופו. אם אדם לא אוהב את אשתו כגופו לעולם הוא לא יוכל לכבד אותה יותר מגופו, כי תמיד זה יהיה הצגה, והצגה לא מחזיקה מעמד אי אפשר לעשות דבר תעשייתי הרבה זמן זה לא יחזיק מעמד. כמ"ש "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר" אם אתה רוצה שדבר יכון לעד זה רק אם הוא אמת, אם הדבר הוא לא אמת הוא יעלם יום אחד.

אותו הדבר אם אדם רוצה לדעת אם הוא הגיע לדרגה מסוימת בעבודת השם יתברך זה רק אם הוא מחזיק מעמד באותה הדרגה, אם הוא לא מחזיק מעמד זה סימן שזה לא דרגה אמיתית, אם כי בכל זאת זה טוב שהוא מקיים את מה שהוא קיבל על עצמו כי זה מעשה טוב, "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה" אם אני אקיים את זה רק כשאני רגוע

זה "לשון שקר". אם אני רוצה שהנישואין יהיו בנין עדי עד "שפת אמת תיכון לעד" זה רק אם אני עושה את החסד מתוך אמת, מתוך אהבה.

אנחנו מברכים את החתן והכלה בבנין עדי עד כי דבר שהוא לא מתוך אהבה לא מחזיק מעמד. ובנין עדי עד פירושו דבר שנשאר לעולם, בנין עדי עד הוא גם לעולם הבא, כי עיקר הנישואין זה לעולם הבא ששם בעיקר מתגלה שהבעל והאישה הם חד גופא.

עיקר הנישואין זה לעולם הבא ולכן זה כל כך גבוה, עיקר ענין החד גופא הוא בעולם הבא, בנין עדי עד זה לא סתם למאה ועשרים שנה, אלא בנין עדי עד הוא לתמיד. כמו שה' בנה את אדם וחוה הוא בנה אותם לעולם עד משיח ועד בכלל, כמו כן כל זיווג של איש ואישה הוא כמו הזיווג של אדם וחוה שהוא בנין העולם הגשמי והרוחני (ובאמת בנין גשמי ורוחני הוא דבר אחד). ולזכות לכזה דבר גדול של "בנין עדי עד" בנין שיהיה לו קיום לעולם הוא רק אם עושים הכל מתוך אהבה.

"הזורעים בדמעה ברינה יקצורו" אם תזרע בדמעה תקצור ברינה, ואם לא תגיע לסוגיא של חתן שעושה מתוך אהבה ותעשה רק את החסד החיצוני שבדבר זה לא יחזיק מעמד לא כ"כ יהיה בנין עדי עד, יהיה בנין אבל לא בנין עדי עד, כלומר: גם אם הזוג לא יתגרשו ח"ו או שלא יהיו מריבות ביניהם בכל זאת בלב זה לא בנין עדי עד. אם יש מחלוקת אפילו קצת בלב, אעפ"י שזה לא פורץ החוצה בעולם הבא זה חוצץ. בעולם הזה אפשר להפנים את זה, בעולם הבא אי אפשר להפנים, אם בעולם הבא יש משהו שהוא לא מתאים, אם אין אהבה שלמה, זה כבר חוצץ.

ולכן הענין של שלום בית הוא כזה דבר גדול עד שחז"ל הפליגו וקבעו שצריך ל"אוהבה כגופו ולכבדה יותר מגופו", וכל זה כדי שלא תהיה שום חציצה לעולם הבא. וזה המעלה העצומה של "בנין עדי עד".

שמענו מכל הדברים את המעלה של החתן שאצלו מתחדשת הסוגיא של החסד מתוך אהבה, אבל כל הסוגיא הזאת של חתן היא לא רק בחתן אלא גם אדם שמסיים את התורה הוא חתן, כמו שרואים בשמחת תורה שיש "חתן תורה" ו"חתן בראשית". "חתן" פירושו בעלות, "חתן תורה" פירושו בעלות על התורה.

ודאי שהסוגיא של פריה ורביה זה עיקר המצוה של חתן, ואין לך דבר שמושך את היצה"ר יותר מזה, ואין לך אדם שיגיד לך שהוא נקי לחלוטין מזה. רק אדם שמגיע לחסד מתוך אהבה ולא מתוך עשיה הוא יכול לומר שהוא נקי מזאת התאוה. כי אדם שעושה רק מתוך עשיה לבד זה לא תמיד כל כך נקי, אבל אם הוא זוכה ומגיע לזה מהפנימיות, מתוך אהבה, אז הוא יכול לומר שהמעשה נקי והוא לשם שמים, ומכיוון שכל מעשה

הביאה הוא רגש ממילא צריך לעשותו מתוך אהבה אמיתית ופנימית, ואדם שעושה רק עשיה בלבד אז המעשה מתחרה איתו וזה רק מעשה חיצוני והוא לא מתקן בפנימיות.
הסוגיא של חתן היא לעשות דבר שיש בו את תפיסת היצר הכי מקסימלית בעולם, ולהפוך את זה למצוה נקיה לחלוטין, וזו דרגה של חתן אמיתי. לכן בחו"ל בני הישיבות לא היו מתחתנים לפני גיל שלושים, הם סברו שלפני גיל שלושים אי אפשר להגיע לכזו דרגה, אולי בדורות הקודמים היה סיכוי להגיע לזה אבל לא בדורינו, להגיע לדרגה כזו זה אולי בגיל שלושים של הדרגה שלהם, לא גיל שלושים שלנו. מדובר על אנשים בדרגה מופלגת שכבר סיימו לפחות שלוש פעמים ש"ס ויותר מזה. להיות חתן אמיתי צריך הכנה מאוד גדולה.
וזה שחז"ל הפליגו שצריך להגיע לדרגה של "אוהבה כגופו" אהבה גימטריא אחד. וזה שאמר הכתוב "ודבק באשתו והיו לבשר אחד". ולזה זוכים רק אם זוכים ל"אוהבה כגופו". כי אם אדם זוכה ל"אוהבה כגופו" אז הוא זוכה ל"ודבק באשתו והיו לבשר אחד". בדומה לזה אנו אומרים בקריאת שמע "ה' אלקינו ה' אחד". וקריאת שמע מוקפת בברכת "הבוחר בעמו ישראל באהבה" לפניה, וב"ואהבת את ה' אלקיך" לאחריה. ואחד גימטריא אהבה. להורות שצריכה להיות אהבה הדדית (בין עם ישראל להקב"ה, בין הקב"ה לעם ישראל). וכך גם "והיו לבשר אחד" שאוהבים זה את זה אהבה הדדית. ואף שאי אפשר להשוות שום דבר למעשה שמים אך כבר חז"ל השוו זאת "ביום חתונתו" זה מתן תורה, "ביום שמחת ליבו" זה בנין ביהמ"ק. וכמ"ש "וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתיך לי באמונה וידעת את ה'". אדם מניח תפילין, אם הוא ישים לב לפסוקים הללו הנאמרים מפיו כשהוא כורך את התפילין על האצבע הוא יגלה שזו בעצם טבעת נישואין. בורא עולם אומר 'עכשיו אני מארס אותך', כל יום האדם אומר בהנחת התפילין את הפסוקים "וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתיך לי באמונה וידעת את ה'", ויש כאן ג' פעמים את הלשון וארשתיך כנגד שלושה דרכים שהאישה נקנית בהם, רואים שכל הדברים הגבוהים ביותר של עם ישראל שהם מתן תורה ובנין בית המקדש נמשלו בענין של חתן וכלה.
כמו"כ ביאת ארץ ישראל נמשלת לחתן וכלה כמ"ש: "כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך" וזה שכתוב "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך" וכו', תבאמו ותטעמו הם שני שלבים: א') "תבאמו" להביא אותנו לארץ. ב') "תטעמו" לא מספיק שבאנו לארץ ישראל כמו שבאים לאמריקה, אלא צריך להינטע

בארץ, כמו שכתוב בשליחת המרגלים שמשה אמר להם שיבדקו "ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים", דהיינו לבדוק אם אפשר לבוא לארץ, ולאח"כ לבדוק "היש בה עץ אם אין" מפני שצריך להינטע בארץ. כשיהודי בא לארץ הוא מחובר לארץ ישראל והוא לא יכול לצאת משם, ואם הוא כבר יוצא זה רק בהיתר מיוחד, ויש כאלה שלא יצאו כלל מהארץ וכשהם כבר יצאו זה היה בקושי כאדם שקורע את עצמו מארץ ישראל בדומה לעץ שבקושי אפשר לעקור אותו וככל שהעץ יותר גדול כך קשה יותר להוציא אותו, אותו דבר כשיהודי נטוע בארץ ישראל צריכים המון כח כדי להוציא אותו משם, רק היתר מיוחד יכול להוציא יהודי מארץ ישראל. וזה "תבאמו ותטעמו" שבאים לארץ ישראל זה כעין נישואין. כלומר: כל הדברים הגדולים אם זה ביאת הארץ, קיבוץ גלויות, יום מתן תורה, בנין ביהמ"ק, הכל נמשל בחתן וכלה.

וזה שאומר המדרש משל למלך שקדש אשה וכתב לה מתנות מועטות, כיון שבא ללקחה כתב לה מתנות רבות כבעל. כך העולם הזה אירוסין היו שנאמר וארשתיך לי לעולם וכו', אבל לימות המשיח יהיו נישואין שנאמר "כי בועליך עושיך השם צבאות שמו וגואלך קדוש ישראל". כלומר חתן וכלה זה דבר כזה גדול שימשך גם בעוה"ב.

כל השבח שמצינו בשיר השירים "באתי לגני אחותי כלה" וכו' כל זה בגדר אירוסין בעוה"ז, שזה מכין לנישואין של עוה"ב. כי אירוסין זה הכנה לחתונה שהוא העוה"ב וזמן השכר, שאז זה הזמן לקבל כזה שכר גדול מעל לדרך הטבע זה גדר הנישואין.

ולכן באמת כל כך מפליגים בשמחת חתן וכלה, היום לא כל כך רואים את זה אבל פעם זה היה ידוע שהיו יושבים כל הלילה עם החתן, והחתן אפילו היה דורש דרשות ארוכות מאוד בתורה, והיו יושבים כל הלילה ומפליגים מאוד בשמחה.

ולמעלה בקודש מצינו בגמ' שהפליגו מאוד בשמחת חתן וכלה אמרו עליו על רביי יהודה בר אילעאי שהיה נוטל בד של הדס ומרקד לפני הכלה ואומר כלה נא יה וחסודה. ורב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת (בדי הדס זורק אחד ומקבל אחד) א"ר זירא קא מכסיף לן סבא (אתה נוהג קלות ראש בעצמך ומזלזל בכבוד תלמיד חכם) כי נח נפשיה איפסיק עמודא דנורא בין דידיה לכולי עלמא וגמירי דלא אפסיק עמוד יא דנורא אלא אי לחד בדרא אי לתרי בדרא.

והיום אנחנו לא רואים את כל זה כי אנחנו בגלות, כשנמצאים בגלות מיום ליו ים פוחתת השמחה, ממילא לא רואים היום כזאת שמחת חתן וכלה כמו שהיה מצוי. היום רואים כל מיני תפאורות באולמות ומנות יפות ומסודרות בהמון דולרים זה נהיה מכניקה כזאת, הכל תלוי בזמר ומנוהל לפי הראש שלו, החתונות של היו ים זה לא שמחה אמיתית, זה

יותר תפאורה, זה יותר אקשן, זה גם טוב, אבל זו ל יא הצורה האמיתית שהיתה בשמחת חתן וכלה.

שמחת חתן וכלה אמיתית זה דבר מאוד גבוה ומאוד נפלא, כולנו יודעים ששמחת חתן היא השמחה הגדולה ביותר בעם ישראל, היא אף דוחה כמה הלכות, כגוי דיני תחנון ועוד חיובים. כמו"כ החתן קודם לאחרים. "חתן דומה למלך" חתן הולך רק עם ליווי וכו', ומה כל הענין הגדול הזה בשמחת חתן וכלה? אלא כיון שכ יל העניניים של בית המקדש ומתן תורה וכו' נמשלו בחתן וכלה, אז מה שאתה יות יר עוסק בשמחת חתן וכלה אתה יותר מגלה את השורש של מתן תורה וביהמ"ק, כי הם אותו הדבר, זה משל ונמשל, זה היינו הך.

החתונה האמיתית היא החתונה של עם ישראל עם הקב"ה, האירוסין זה "ביום חתונתו" שזה יום מתן תורה, "שמחת לבו" זה בנין ביהמ"ק. כלומר "יום חתונתו" זהו האירוסין ו"ביום שמחת לבו" זהו הנישואין, באופן יחסי בנין ביהמ"ק נקר יא נישואין לגבי מתן תורה. ובכל זאת כל זה גדר עוה"ז, ולגבי גדר עוה"ב זה בחינ ית אירוסין, ולנישואין אנחנו מחכים לעוה"ב.

כשאנחנו שמחים בשמחת חתן וכלה אנחנו מכינים את הכל לחתונה לעתי יד בעוה"ב. זו אותה השמחה, ולכן השמחה היא מאוד גדולה וקדושה ומפליגים בה כי זה מעורר את הגאולה, זה היינו הך זה אותה הסוגיא, זה אותה החתונה.

וזה מה שכתוב בגמרא "כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה חורבה מחורבו ית ירושלים" כאשר יגמרו לבנות את כל החורבות ע"י כל החתנים והכלות שיש בעם ישראל, אז תבנה ירושלים. ולכן כ"כ הפליגו בדורות הקודמים בשמחת חתן וכלה, וגם בדור הזה משתדלים קצת להפליג בשמחה. וזה שאומר רש"י "רעים אהובים" שאוהבים זה לזה, אם אוהבים אז גם אהובים, מי שרוצה להיות נאהב זה רק אם הוא אוהב, אז גם הוא יזכה להיות נאהב.

כאשר יתפשט הענין של אהבת חתן וכלה בכל ישראל ואז יהיה "ואהבת את ה' אלקיך" ו"ואהבת לרעך כמוך" (ששניהם אותו הדבר עיין רש"י שם) תגיע הגאולה.

אנחנו נמצאים כאן בשמחת חתן וכלה וכאן יש ניצוץ של אהבה מצד החתן והכלה, וכאן זה המקום לתפוס אהבת ישראל לכל אחד ואחד מעם ישראל, וכאשר אהבת ישראל תתפשט וכולם יאהבו זה את זה אז כולם יהיו מקשה אחת, וכאשר כל עם ישראל יהיו מקשה אחת אף אחד לא יוכל לעמוד בפניהם, כי עיקר העולם זה ישראל, שרמוזים ב-יש

שישים רבוא אותיות לתורה, וכאשר יתחברו האותיות האלה, תהיה הגאולה, ולכן כל כך מפליגים בשמחת חתן וכלה.

ולסיום נספר בדיחה שלא כ"כ קשורה אבל מענין לענין באותו ענין. הגמרא אומרת "במערבא כי נסיב אינש איתתא, אמרי ליה הכי: מצא או מוצא? מצא דכתיב "מצא אשה מצא טוב" מוצא דכתיב "ומוצא אני מר ממות את האשה" (קהלת ז, כ"ו).

ומסופר שפעם אחת ר' מאיר שמחה בעל "האור שמח" השתתף בשמחת חתן בשבע ברכות ואמר את הסוגיא הזאת של מצא או מוצא. וברך את החתן בברכת מצא אישה מצא טוב ושלא יהיה אצלו הפסוק השני: מוצא אני מר ממות את האישה. והמשיך ה"אור שמח" והסביר את דבריו ואמר: אני כהן ומכיון שאני כהן אני יכול לברך את החתן בברכת מצא אישה מצא טוב. מכיון שההבדל בין מצא או מוצא זה הקמץ והחולם. ונאמר בתורה "וקמץ הכהן משם מלוא קמצו" ממילא אני מברך אותו בקמץ הזה ככהן שימלא מלא קמצו ויפתח את כל השמחות. ונברך את החתן ג"כ בברכת "מצא אישה מצא טוב ויפק רצון מה'".

ויה"ר שנזכה כולנו למשל ולנמשל, שנזכה לכל הדברים הנפלאים האלה שבהם עיקר הגאולה, ובהם עיקר עם ישראל ונזכה כולנו לשלום בית אמיתי.

אני מאחל גם לעצמי ולכל אחד ואחד שלום בית אמיתי, והעיקר הוא ללא אינטרס, שזה העיקר. החסד האמיתי שמתבטא בשמחת חתן הוא החסד שבשבילו האדם נברא: כדי שיעשה חסד כמו שהשי"ת עושה חסד ללא אינטרס, כמו שהזכרנו את המשל עם התפוח עץ לא רק לעשות את מעשה החסד כשלעצמו אלא כביטוי לאהבה שאני אוהב את השני, וזו הדרגה של חתן אמיתי וכאשר הדרגה הזאת תתפשט בכל ישראל אז יבוא החתן האמיתי ותהיה גאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

סוד הברית

מובא ברמח"ל שברית עם הכולל עולה בגימטריא תרי"ג כנגד תרי"ג מצוות. והענין הוא שברית מילה נעשית דווקא ביום השמיני ללידה, ענין זה מרמז על ספירת הבינה, כלומר שזאת מצוה שהיא מעל כל גדרי העולם הזה, כי התוכן הפנימי שלה מבטא דביקות תדירית בה' יתברך, ללא חוצץ וללא פירוד, בהמשך הדברים נבאר שלא רק על עצמה באה ללמד, אלא על כל המצוות כולם שעלינו לקיימם, לא כי אני פועל העושה את המוטל עלי, אלא כי זה אני ממש, זה הרצון שלי, זה החיים שלי. נאמר בגמרא "חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצוות תפילין בראשיהן ובזרועותיהן, וציצית בבגדיהם, ומזוזה

לפתחיהן", ועליהן אמר דוד "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך", וכשנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו, לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר "למנצח על השמינית מזמור לדוד" על מילה שניתנה בשמיני. היתרון של מצות המילה משאר המצוות, שכל המצוות נעשות על ידי הגוף בעשייה חיצונית, לדוגמא מצוות ציצית נעשית על ידי לבישת הציצית, דהיינו מעשה חיצוני, אך ברית מילה נעשית בגוף עצמו, ולכן דוד אמר שירה דווקא על מצוות המילה. כמו כן מצינו בברית דבר מיוחד שיש בה שני ברכות "אשר קדשנו על המילה" שזוהי ברכת המצוות ככל שאר המצוות, "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו" זוהי ברכה מיוחדת המרמזת על המסר של ברית המילה, שיש הבדל מהותי בין קיום תורה ומצוות במושגי עולם הזה, לבין קיום תורה ומצוות במושגי עולם הבא, שזה מצב שבו האדם מתעלה מעל הטבע הרגיל שלו, וזאת ברכת "להכניסו בבריתו" שנוספה כאן, והתוספת באה לרמוז לאדם שעליו לעלות לדרגה גבוהה יותר, ולהיכנס כל כולו לאמונה ולתורה עם כל גופו ובכל נימי נפשו ולא להסתפק בעשייה חיצונית, כי קיום תורה ומצוות בעולם הזה, הוא אמנם עם הגוף, אך עיקר קיום תורה ומצוות אינו רק עצם עשיית המצוה, אלא שהאדם ייעשה כל כולו חלק מהמצוה, שהוא עצמו יהיה מצוה, וכפי שאומר ר' ישראל סלנטר שהמינימום כדי להיות יהודי זה קיום שולחן ערוך כפשוטו, ומכאן ואילך השלבים באיכות המצוות הם כפי עשיית המצוות ברגש, כי אם זה הגיע לרגש סימן שזה חדר לאני של האדם, ועל כן רמ"ח איברים שבאדם הם כנגד רמ"ח מצוות, כלומר שכדי להיות אדם צריכים לקיים את התורה, ובלא זה אינו נקרא אדם בכלל, דהיינו שהמטרה היא שהאדם יהיה אחד עם המצוה, כשם שהוא מרגיש אחד עם איברי גופו.

בק"ש יש רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח אברים ורמ"ח מצוות עשה, המילה הראשונה בכל דבר זה העיקר כידוע, ופרשה ראשונה מתחיל עניינה ב"ואהבת", משמעות הדבר היא שאני משתמש בכל רמ"ח האיברים אך ורק בכדי לבטא את האהבה שלי לה' מתוך הזדהות גמורה עם רצון ה' שזה התורה והמצוות.

חז"ל אומרים שהקורא ק"ש ומפריד בין הדבקים, דהיינו מפסיק בין התיבות, מצננים לו גהנום, דהיינו שכל מצוה לחוד, כל מילה בפני עצמה מרמ"ח תיבות, יכולה להביא אותך לעולם הבא ולתחיית המתים, התנאי אם יעשה אותה במסירות נפש כך מצננים גהנום, וכפי כמה שאתה מרגיש בפועל נכונות למסי"נ.

כמו שמצינו בעניין "גדול המצווה ועושה, יותר ממי שאינו מצווה ועושה" שהשכר נקבע לפי ההרגשה שלך שאתה אכן מצווה ולא רק לפי מה שאתה עושה, כי יש אחד שאפילו שהוא מצווה ועושה, הוא מדמה בנפשו שיש לו בחירה, ומרגיש שהוא יכול גם שלא לעשות ובכל זאת הוא כופה את עצמו לעשות, אך הצדיק לא צריך לכפות את עצמו, כי ברגע שהוא יודע שהוא מצווה, זה כבר הופך להיות הרצון האישי שלו לעשות, זה פשוט לו, כך יש שתי דרגות במסירות נפש יש פעולה של אתכפיא למסירות נפש, ויש מי שבהכרה שלו כבר פשוט לו שכך צריך להיות, והמסירות נפש אצלו תהיה לקיים ולהחזיק השגה זאת.

האדם מצווה לקיים את התורה בכל מחיר "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", שאפילו אם יקחו מהאדם את הכל, בכל זאת ימשיך לקיים תורה ומצוות, מתוך הכרה שהתורה והמצוות חשובים בעיניו יותר מחיי עולם הזה וקנינו הגשמי, כלומר שהתורה והמצוות צריכים להיות ה"אני" שבי באופן שלא שייך בלא זה, ובלא זה איני אדם, בדבר הזה כל אדם יכול לבדוק את עצמו עד כמה נחשבת בעיניו התורה, דוגמא לדבר נניח שיבואו לאדם ויאיימו עליו תפסיק ללמוד, ואם תלמד דף גמרא, ניקח ממך עשרת אלפים ש"ח, אם הוא באמת לא ילמד, סימן שדף גמרא שווה בעיניו פחות מעשרת אלפים ש"ח, שאם לא כן הרי היה לומד ביודעו שהוא מרוויח כעת יותר ממה שלוקחים ממנו, רואים שכאשר ילד צריך השתלת כליה, מיד האמא מנדבת את כליתה, ואם ינסו לומר לה תראי יש בזה סיכון וכדו', היא לא תקבל את דעתם אף שזה כרוך בסיכון חייה, "הילד שלי שווה יותר מן הכל", וזה מחמת שאמא מרגישה שהילד שלה זה היא בעצמה, ועל כן לא אכפת לה לקחת סיכונים, העיקר שילדה יינצל, כך צריך האדם להרגיש לגבי התורה שזה החיים שלי ואין דבר שווה יותר מזה, ובלא זה אין טעם לחיים.

שאר המצוות אמנם לא שייכות בבית המרחץ, אך מצוות מילה היא שמגלה את האחדות עם התורה והמצוות והשי"ת, על כן היא שייכת בכל מקום מפני שאין לה גבול, וזה נקרא מעל הטבע בחינת עולם הבא, ובאמת כל יהודי צריך להגיע לזה שכל התרי"ג מצוות יהיו אצלו בבחינת ברית, כלומר שהוא והתורה יהיו אחד, בכל מצב ובכל מקום, ולא יהיה שום הבדל בתפילתו אם יעמוד בבית כנסת ממוזג עם קהל מתפללים גדול, לבין אם יהיה במחנה ריכוז בשואה, כיון שהתפילה זה הוא והוא זה התפילה, אם כן בכל מקום ובכל מצב תהיה תפלתו באותה הדביקות, כך צריך האדם להרגיש גם בקיום השולחן ערוך, וניקח דוגמא לדבר: אם יאמרו לי החזון איש מחכה לך בחדר השני, אני

לא יצליח להתרכז בשום דבר חוץ מזה שאני הולך לדבר עם החזון איש, ולא אוכל לענות אפילו לשאלת "מה נשמע" מרוב התרגשות, וכי דבר פשוט הוא לדבר עם החזון איש, נפסק בהלכה שאסור לדבר קודם התפילה, וצריך להבין שזה לא סתם דין, אלא ההלכה אומרת לך פה, שהקב"ה מחכה לתפילתך, ואם כן איך ייתכן שתדבר עם אנשים, כלומר את השולחן ערוך צריך לקיים לא מחמת שהוא כתוב, אלא מה שכתוב בשולחן ערוך כך אני צריך להרגיש, חז"ל אומרים שאברהם אבינו נקרא "האדם הגדול בענקים", והרי רק לאחר מתן תורה נקראו ישראל אדם, התשובה היא, שהאבות קיימו את כל התורה כולה, והענין הוא שכיון שאברהם אבינו ידע מה זה להיות אדם, ממילא הוא קיים את כל התורה כולה, מכיוון שהגדרה של אדם, זה מי שחי את התורה וממילא מקיים אותה, לכן מי שהוא אדם באמת, מקיים תורה בלא מתן תורה, כיון שיש לו קבלת התורה משלו, מעצם היותו אדם, וכפי שמובא על אברהם אבינו ע"ה שנעשו כליותיו נובעות תורה, וזוהי בחינת ברית מילה, שהאדם והמצוה הם אחד.

מצינו בחז"ל שכל האומר "ויכולו השמים והארץ" בקידוש, הרי הוא מעיד על בריאת שמים וארץ, ולכאורה יש להקשות, איך אנו מעידים על זה, והלא לא ראינו את פעולת הבריאה, ואם נאמר שאנו סומכים על משה רבינו בעדותינו, עדיין זה סותר את גדרי העדות כידוע, שאפילו אם יבוא משה רבינו ויעיד בפנינו על דבר ששמע ממישהו, לא נוכל לקבל את עדותו בבית דין, אע"פ שאנו מאמינים למרע"ה בכל מילה ובכל אות, משום שלעניין עדות, יש הלכות מיוחדות, ועד מפי עד פסול לעדות, רק עד שראה בעצמו עדותו מתקבלת, ולא עד ששמע מפי עד, ואפילו מפי עדותו של מרע"ה, וא"כ גם על בריאת שמים וארץ איך אפשר שאנו נעיד בקידוש, הרי קיבלנו עדות זאת מפי משה, ולא ראינו בעצמינו, והתשובה לדבר שבאמת כל אחד יכול להעיד, כיון שכל אחד שיתבונן בבריאה, יראה מיד את נפלאות השי"ת, איך כל דבר מחושבן ומתוזמן להפליא, והכל מושגח בהשגחה פרטית על מנת לגלות את כבוד ה', ואם כן כל אחד יכול באמת להעיד על זה, כי הבריאה בעצמה מעידה על הבורא כאלף עדים, כמו שמובא בחז"ל שכל הבריאה אומרת שירה, וענין שירת הבריאה, הוא שכל נברא מגלה את כבוד ה' בעולם בצורה מסוימת ובאופן המיוחד לו, וגלוי כבוד ה' שנעשה על ידו זוהי שירתו.

והנה האדם לא מצינו שאומר שירה, כי לכל שאר הנבראים אין בחירה, והשירה אצלם היא כמוכרחת, אך אצל האדם השירה היא לא דבר מובן מאליו, אלא תלויה בבחירתו, ובאמת אם האדם ימלא את תפקידו כראוי בגלוי כבוד ה' יתברך בעולם, הרי הוא כל

כולו אומר שירה לה', כמו אברהם אבינו שידע מהו אדם שלם, ממילא כליותיו מאליהם נבעו תורה.

כאן צריך לדעת כפי הרגש שיש לאדם כלפי התורה, כך התורה נחשבת אצלו, וכך יהיה שכרו, הסברנו שרגש האדם לתורה ניתן למבחן אצל כל אחד, כפי מה שאתה מוכן להקריב למען קיום התורה והמצוות זה שווי התורה בעיניך, אם בעד עשרים אלף דולר תהיה מוכן לעשות בשבת נסיעה קצרה ח"ו, סימן שהשבת שווה בעיניך רק עשרים אלף דולר, אך יש בזה דקות יותר גדולה, לדוגמא, האדם יכול להקים גמ"ח גדול מכספו לצדקה וכולם ישבחו אותו על אהבת ישראל, אך כאשר יפגעו בו באצבע הקטנה מיד ירתח ויכעס ולא יוכל שלא להגיב (וזה טבע האדם שחייב להגיב אפילו במשהו, ואפילו אם לא יתפרץ בכעס, אך גם לא יוכל לשתוק, ואם ישתוק - לא יוכל שלא להחמיץ פנים) , רואים בחוש שיותר קשה לשתוק על פגיעה פנימית בכבודי, מאשר לוותר על כספי, ובאמת אדם שלם הפועל עם שכל בכל מעשיו ומרגיש אחד עם התורה, אין דבר שיוכל להכעיסו, שום דבר לא יוכל לגרום לו היסח הדעת, ודבר לא יזיז אותו מריכוז מלא בתורה, ואפילו במצב של פגיעה חמורה בכבודו ובגופו שקשה להתעלם והנחישות בקיום התורה והמצוות עלולה להתערער, גם כן לא תערער את מצבו הרוחני. לדוגמא: יתכן שאם יאמרו לאדם שאם ישמור שבת, ייקחו לו את כספו, הרי הוא יוותר על כספו בשביל שמירת שבת, אך אם יגידו לאדם שאם ישמור שבת, אז במוצ"ש יעקרו לו את השינים בלי הרדמה, והוא יודע שזהו כאב גופני שהוא לא מסוגל לסבול זאת, הוא עלול להעדיף שלא לשמור שבת, ואף אם כן ישמור שבת, על אף הסכנה שעלולה לבוא במוצ"ש, אז במשך השבת, השבת תהיה כל כך רחוקה מהרגשתו, כיון שכל ריכוזו יהיה בכאב שינים שיהיה לו במוצ"ש ולא בשבת הרוחנית, וזה משום שהאדם לא אחד עם המצוה.

אך מי שחי בבחינת ברית, בחינת עולם הבא, אזי אין לו שום ניסיון, ואפילו לא ירגיש שום חשש מכאב, מגודל העונג שיהיה לו בשמירת השבת, שכנגד זה כל הכאבים בטלים, כיון שהוא בבחינת אחד עם השי"ת והמצוה. כפי שמסופר על הראי"ה קוק שכתב את ספרו "ריש מילין" (המדבר על סוד האותיות) במרתף באנגליה בעת הפצצות מטוסי האויב, והעיד על עצמו, שמחמת הפחד לא היה יכול לעסוק בנגלות התורה, על כן כתב את ספרו "ריש מילין" שעוסק ברזין דרזין.

וזהו הענין שדיברנו שעלינו להיכנס לבחינת עולם הבא, שבהשגה כזאת גבוהה אין שום שייכות לפחד וכדו', כי בבחינת עולם הבא הכל מסביב בטל, והאדם מתגלה

במלוא הריכוז, בכל כוחותיו הפנימיים, בלא שום חוצץ, והרי הוא כנמצא בגן עדן בעוד שבמקום הגשמי שלו הוא בתוך שדה הקרב.

ר"ע אומר "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך בכל נפשך ובכל מאדך" בכל לבבך ומאודך בדיק לי, אך "ובכל נפשך" לא בדיק לי, כלומר שלגבי קיום תורה ומצוות במסירות נפש ממש, אין אפשרות לבדוק את עצמו בתיאוריה, אא"כ מתנסה בזה בפועל, ואם יעמוד בניסיון אז יתברר שבאמת החיים של התורה הם חיותו ממש, ובלעדי קיום התורה אין ערך לחייו ועל כן מוסר את נפשו בעד זה, אך בשביל זה צריך להתנסות, לכן יתכן שאדם יעשה כל חסד שבעולם ויהיה משוכנע שהוא בעל חסד אמיתי, אך כשיגיע ניסיון שיש בו אי נוחות מסוימת בגופו או פגיעה בכבודו, הוא יהיה מופתע לגלות, עד כמה הוא רחוק מאהבת ישראל אמיתית, דוגמא נוספת: כולם רוצים ללמוד תורה, אך כל אחד יש לו גבול מסוים להתמדה שלו, אחד מפסיק בהפרעה קלה, והאחר מפסיק רק בגלל סיבה מיוחדת ונדירה, כל אחד כפי ערך התורה בעיניו כך המניעות מתגברות אצלו לנסותו, כך יוכל לדעת מהי באמת החשיבות שהוא נותן בליבו פנימה לתורה שהוא לומד, וזהו בעצם ערך תורתו בעיני ה', ועפ"י זה נמדדת איכות התמדתו, ולא רק עפ"י כמות השעות שהוא לומד בפועל, ולזה השתוקק ר"ע, שרצה למות על קידוש ה', שבזה מראה האדם שאין לו שום גבול בעד קיום התורה והמצוות, כיון שהתורה והמצוות הם חייו, ובלא זה אין טעם לחיים, והמבחן הכי קשה בזה הוא המיתה על קידוש ה', שזה מראה שהאדם אחד עם השי"ת, בחינת עולם הבא.

הרשב"א כותב שעיקר הכוונה שצריך לכוון בק"ש ובברכת אבות שלא יחשוב מחשבות אחרות. פעם חשבתי שזה דבר פשוט שכל ילד יודע, הייתי מצפה שהרשב"א יגלה כאן איזושהי דרך מיוחדת לדביקות והשגה, אך כיום אני יודע שזה הדבר הכי קשה שלא לחשוב מחשבות אחרות, כי יתכן שהאדם בראשו יחשוב את כל הכוונות, בעוד שבלבו, מקום הרגש, הוא נמצא הרחק הרחק, כלומר שהוא אינו אחד עם התפלה, וע"כ אומר הרשב"א שעיקר הכוונה בתפלה שלא יחשוב מחשבות אחרות, וזה סימן שהאדם אחד עם השי"ת.

מסופר על ר' חיים מבריסק שהיה יודע להעלים את רגשותיו, והעיד בנו הגרי"ז שלא ראו אצלו אף פעם התרגשות חיצונית, ומעולם לא היה בוכה על שום בשורה מרה ואפי' ביום הכיפורים בנעילה לא היה בוכה (חוץ מפעם אחת בוידוי) , אך בכל פעם שהיה אומר "הוא יפתח ליבנו בתורתו וישם בליבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה" היה פורץ בבכי, כי היה פשוט לו שבאמת אם "לא

יפתח ליבנו בתורתו" אזי כל עסקנו (גם בגשמיות) יהיה לריק ולבהלה, ועל כן היה בוכה במילים אלו, וזה היה אצלו כל יום בק"ש. והעניין הוא שאם יש תורה אך בלא לב כי לא נפתח ליבנו בתורתו, אזי העיקר חסר מן הספר, וזה ממש לריק ולבהלה, וכפי פתיחת הלב כך יוצאים מבחינת "לריק ולבהלה" והמבחן לזה הוא כמו שהסברנו, שכל אחד יכול לדעת כמה התורה שווה בעיניו עפ"י הקלות שבה הוא מפסיק מהלימוד.

אנחנו מתפללים הרבה במשך היום על לימוד התורה לפני ברכות התורה מבקשים "שתרגילני בתורתך", אח"כ בברכות התורה "והערב נא את דברי תורתך בפינו, ונהיה אנחנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה", ולאחר מכן ב"אהבת עולם" מבקשים "ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה", מפרטים כאן שמונה בקשות כנגד בחינת בינה שהיא השמינית מלמטה למעלה, כידוע שבינה רומזת לעולם הבא (ושבע הספירות שתחתיה מחסד עד מלכות רומזים לעולם הזה) שהרי המספר שמונה עניינו מעל הטבע, והמספר שבע כנגד הטבע, והבינה שהיא השמינית, רומזת לברית מילה שזמנה ביום השמיני, והעניין שבברכת אהבת עולם יש דוקא שמונה בקשות על התורה משמעותו היא; שאנו מבקשים שהתורה תהיה אצלנו בבחינת ברית שהיא חלק מהאדם ממש ואח"כ ממשיכים ומתפללים "השיבנו אבינו לתורתך" בשמו"ע, ולאחר מכן מבקשים "הוא יפתח ליבנו בתורתו" ב"ובא לציון", ואפילו בברכת המזון שהיא דאורייתא חז"ל הפליגו בחובתינו להודות לה' על התורה "וכל שאינו אומר ברית ותורה, לא יצא ידי חובתו" וכל הריבוי הזה, כיון שאם לא נזכה להשתנות ולהיות חלק מהתורה הרי אנו חסרים, וכפי שאומר הנצי"ב מוולוז'ין שיש ב' בחינות: לומדי תורתך, ויודעי תורתך, דהיינו יש אחד שלומד תורה, אך התורה אינה חלק ממנו, מה שאין כן יודעי תורתך שזו דרגה של בן תורה שהוא ממש מרגיש אחד עם התורה, וכן הוא במצוות שיש אדם שמקיים מצוות אך צריכים להיות "בעל המצוה", והנה מתפללים גם להינצל מהיצה"ר, כפי שמבקשים בברכות השחר "יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שתצילני היום ובכל יום, מאדם רע מיצר רע מחבר רע" וכו' והם שבע בחינות בהם מוזכרת המילה "רע" כנגד שבע שמות של היצה"ר, דהיינו שמבקשים סייעתא דשמיא להתרחק מהיצה"ר ולקיים סור מרע, כל זה לענין מלחמת היצר, אך לגבי התורה יש שמונה לשונות של קשר עם התורה, וגם במשך התפילה מרבים בבקשה להיות קשורים לתורה, כיון שחוץ מהמינימום של הקיום בעשה טוב (שנרמז בשבע של עבודה בגדר עולם הזה) , צריך גם את הקשר הפנימי וההתאחדות עם התורה בבחינת ברית שנרמז בשמונה עבודה מעל הטבע, וע"כ מרבים

על זה בתפלה, וכשזוכים לתורה אזי ממילא יש גלוי כבוד ה' בעולם, כמו שמסופר על הט"ז, שפעם באה לפניו אשה וביקשה שיתפלל על בעלה השרוי במחלה קשה, השיב לה הט"ז שכרגע אין לו זמן, אך יקדיש את השיעור לרפואתו, וראה זה פלא, מיד לאחר השיעור נתרפא בעלה ונתקדש שם שמים על ידי שנתגלה כח התורה הקדושה, וכשיש גילוי כזה אין צורך בסמינרים להחזרה בתשובה, כי כבוד ה' צועק ומעורר את כולם לחזור בתשובה.

נשאלת השאלה, איך יתכן שאברהם אבינו שהכניס אורחים במסירות נפש, הולך ומתפלל על אנשי סדום הרעים והחטאים, שמוסרים נפשם בכדי שלא להכניס אורחים, הרי הם היפוכו הגמור של אברהם אבינו, ובכל זאת בא אברהם אבינו ומתפלל בעדם במסירות נפש? ונבאר את הדברים במשל אם אדם יאבד כסף בערימת שחת, אזי אם הסכום קטן, לא יעלה בליבו אפילו צל של ספק מה עליו לעשות, הרי ברור שהוא לא יחפש את הכסף, משום שקושי החיפוש גדול הרבה יותר מהצער על אבדן הכסף. ואף אם זה יהיה סכום גדול והוא כן מצטער על אבדן הכסף. הוא אמנם יתלבט מה לעשות, אך בכל זאת סביר להניח שהוא לא יחפש משום קושי החיפוש, אך אם האדם יאבד צ'ק פתוח שנתן לו עשיר גדול אשר אמר לו שיכול למלאות כל סכום שירצה, אז בוודאי הוא ילך במסירות נפש לחפש את הצ'ק אפילו אם הצ'ק הלך לאיבוד במקום שהחיפוש בו קשה ביותר. והנמשל הוא; שאברהם אבינו ע"ה יודע מה זה אדם, ומה זה "בצלם אלהים ברא אותו", אם כן, אפילו שאנשי סדום רעים וחטאים, כיון שאברהם יודע שיש להם צלם אלקים, אעפ"י שכרגע הוא נסתר ומכוסה באלפי כיסוים, אברהם מוסר את נפשו להתפלל בעדם, כל זאת משום שהשיג מהי מהות האדם, וזהו עניין הברית, בחינת השגת אלקות בשלמות בלא שום מסך המעכב, ובאמת אברהם נקרא "האדם הגדול בענקים", רק מי שאדם בעצמו, יכול לראות את קדושת האדם המסתתר אצל אנשים אחרים, ואכן מצות המילה ניתנה דווקא לאברהם אבינו ע"ה, וביום השלישי למילתו שאז הכאבים גדולים ביותר, יוצא אברהם במסירות נפש להכניס אורחים, כי ידוע בשם הבעש"ט ש"אורח" זה אותיות אור ח', דהיינו שבזכות האורח בעל הבית זוכה לאור הבינה שהיא השמינית, ועל כן דווקא סמוך לברית המילה שנעשית ביום השמיני בחינת בינה, אז באים האורחים שמרמזים על אור הבינה, ובאותו עיתוי כאשר אברהם מוסר נפשו להכניס אורחים, (שהמסירות נפש עצמה היא בחינת אור הבינה מעל הטבע הגשמי של האדם) , בדיוק אז באים המלאכים ומבשרים על לידת יצחק שעולה בגימטריה שמונה הויות, ומשמעות הענין היא שלידת יצחק לא תתכן כל עוד יש ערלה, כלומר כל עוד לא

מסלקים את מחיצת הערלה ועדין יש בחינת פירוד ואחיזה גשמית, לא תתכן לידתו של יצחק מאברהם, מפני שכל ענין המשכת עם ישראל צריך להיות דווקא בדרגת הברית, כי ישראל נועדו להגיע למצב של אחדות עם הקב"ה, ולחיות במושגים של עולם הבא מעל הטבע, וזה העניין של עולם הבא להיות אחד עם ה', בחינת מסירות נפש, כמו שהיה בעקידת יצחק.

גם פינחס עולה בגימטריה שמונה הויות, וגם הוא, כמו יצחק, הגיע למדרגת מסירות נפש בפועל כשקינא לכבוד שמים במעשה זמרי, ופינחס הוא אליהו מלאך הברית, והמספר שמונה היא בחינת עולם הבא, ואליהו מבשר את המעבר מעולם הזה לעולם הבא.

בסוכות יש שבעה ימים ולאחר מכן שמיני עצרת, ובשמיני עצרת אין דין עליה לרגל, משמעות הענין היא, שביום זה מתגלה שבכל מקום הקב"ה נמצא עם האדם, זה סוד הברית שנמצאת עם האדם בכל מקום, אפילו בבית המרחץ.

ועפ"י מה שהקדמנו הדברים מוטעמים היטב, כי סוכות הוא ענין ביטול היצה"ר בשבעה שמותיו כנגד שבע ספירות של חג"ת נהי"מ, וזה ענין שמחת בית השואבה שבמשך שבעה ימים, עד שמגיעים לשמיני עצרת, ובסוכות נוטלים לול"ב שעולה בגימטריה "חיים", דהיינו שהיו שואבים חיים על ידי השמחה העצומה במקדש, כלומר הגיעו למצב מקסימלי של סילוק היצה"ר ועשיית טוב, ולאחר שסילקנו את הרע משבע ספירות התחתונות מלמטה למעלה, מגיעים לשמיני עצרת שהיא בסוד ספירת הבינה, מעל לטבע בחינת עולם הבא.

דוגמא נוספת, מסופר על המגיד מקוז'ניץ שאמר שהיום שהכי קל לצום בו הוא יום הכיפורים כי לגודל קדושת היום לא שייך רצון לאכול, כלומר כשהאדם מרגיש את מעלת היום, והנשמה תופסת אצלו את כל תשומת הלב והריכוז, במצב כזה רצונות הגוף הם לגמרי טפלים בעיניו, וזהו ההבדל בין תשעה באב ליום הכיפורים, שאף על פי ששניהם שווים בדיני העינוי, אך הם חלוקים במהותם, בתשעה באב יש דין להתאבל ולהצטער בצער החורבן, והאופן שבו מרגישים ומזדהים עם הצער הזה, הוא על ידי העינוי שבצום, מה שאין כן ביום הכיפורים שבו העינוי נובע ממעלת היום, כלומר שהאדם מרגיש את גודל רוממות קדושת היום וכבר מעצמו לא ירגיש רצון לאכול, וממילא לא יחשוב על אוכל כלל, כעת מובן איך יתכן שלפני שהולכים להתענות ביום הכיפורים אנו מצווים להרבות במאכל ובמשתה, והלא זה נשמע מוזר שיאמרו לאדם תאכל היום גלידה לכבוד התענית שלך מחר, אך ביארנו, שצום יום הכיפורים אינו מצב

של עינוי בשביל עינוי, אלא כיון שהאדם מתעלה ביום זה למדרגה כזאת גבוהה, על כן לא שייך אצלו שום אכילה, ובודאי שצריך האדם לחגוג בכל מאכל ומשתה לכבוד עליה רוחנית שכזאת, להזדהות לגמרי עם ההתבוננות כזאת זה נקרא להרגיש אחד עם מצוות התורה.

ונחנו מה

"אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" כתב בעל הטורים "כנגד שבעים נפש שירדו למצרים וכנגד שבעים אומות וכנגד שבעים שמות שיש להקב"ה, ואלו הן:קל, אלקים, וכן ממשיך למנות לפי א"ב את כל השבעים שמות, וכן שבעים שמות של ישראל ואלו הם אשת נעורים, אלי הצדק, אלופים, אחים, ושבעים שמות של ירושלים", גם בקידוש של שבת יש שבעים מילים מ"ויכולו" עד "לעשות" יש שלשים וחמש מילים, ומ"ברוך" עד "מקדש השבת" עוד שלשים וחמש מלים, וביחד שבעים מלבד ברכת הגפן, שזה מפסיק ומשפיע על כולם "נכנס יין יצא סוד", וגם הגימטריא של סוד זה שבעים. הרמב"ם כותב שיש שבעים טרפות, ומונה אחד לאחד, ועוד שתי טרפות בעוף כנגד עשו וישמעאל שתים יתרים באומות העולם, עכ"פ אנו רואים שעם ישראל נקרא שבעים, ירושלים נקראת שבעים, כתוב שבע אומות היו בארץ ישראל וכל אומה מהם הייתה חולשת על עשר אומות בחו"ל, כך סה"כ היו שבעים אומות, עיקר האוכלוסייה הייתה בארץ ישראל, לא כמו היום אלא התמצית הייתה בא"י, לכל אומות העולם היה אחוזה בא"י.

אחר כך ממשיך הפסוק "אשר ידעת, כי-הם זקני העם ושטריו" הם היו שוטרי ישראל במצרים, וקיבלו מכות מהנוגשים המצרים "ויכו שטרי בני ישראל", אמרו להם "מדוע לא כליתם חקכם ללבן", פירוש: "תרביצו לאחים שלכם שיתנו יותר לבנים" והם לא רצו להרביץ לישראל, וקבלו את המכות בעצמם, "אשר ידעת,כי-הם זקני העם ושטריו" אלה שהיו במצרים שוטרים, אותם תיקח להיות זקנים.

שופט הוא זה שנותן את הפסק ושוטר זה שמקיים את הפסק ומלקה, שוטר אמיתי שיכול להלקות, זה דוקא אם כשהוא מרביץ לשני כואב לו כמו שמרביץ לעצמו, אבל אם הוא מרביץ לשני מתוך אכזריות שלא אכפת לו ממנו, הוא לא יכול להרביץ. השוטרים במצרים קיבלו את המכות במקום שיכו את עם ישראל, הם אמרו יבוא עלינו המכות, כי בסופו של דבר אם אני מכה את השני, זה כאילו אני מכה עצמי, אז אני מעדיף לקבל את המכות בעצמי מאשר השני יקבל את המכות, זה שוטר אמיתי. אמר לו הקב"ה למשה השוטרים שהיו במצרים שהם נוגשי העם ושוטריו הם שבעים הזקנים, הם למעשה אדם כזה שיש לו "אהבת לרעך כמוך", אהבת ישראל שלו היא שאינו מרגיש את עצמו כדבר

בפני עצמו, אלא מרגיש את עצמו כמו יהודי, אני יהודי, ראובן יהודי, שמעון יהודי, לוי יהודי, זה נקרא שבעים, זה נקרא שהוא שייך לכל עם ישראל, שבעים זה המספר של עם ישראל, ואם הוא שייך לעם ישראל אז כל השבעים שמות שיש בעם ישראל מרוכזים בו. אומרים שבעל הטורים כתב את כל הפירוש על התורה בלילה אחד, כל השבעים שמות שכאן זה רק אולי אחוז אחד מכל הפירוש שלו על התורה, ולפ"ז יוצא שהוא כתב את זה תוך כמה דקות, הוא נתן כאן שבעים שמות לפי א"ב של הקב"ה ושל עם ישראל, שם של עם ישראל כנגד שם של הקב"ה שם ראשון כנגד שם ראשון, שני כנגד שני, וכן הלאה. כל השלימות שיש פה, שלימות של עם ישראל שלימות של הקב"ה "קב"ה ואורייתא וישראל חד הוא" הכול זה שלימות אחת שיכולה לחול בשבעים שוטרים, איך יכול להיות דבר כזה? אם כל אדם לעצמו, אז שבעים אינו משקף את העניין של עם ישראל כי הרי הוא לעצמו, ומי שלא אדם כללי הוא לא יכול לכלול את עם ישראל שבעים אנשים שהם כוללים את כל עם ישראל זה יכול להיות רק במי שהוא אדם כללי, עם ישראל נכלל רק באדם שהוא כללי כמו משה רבינו שהוא שקול כנגד כל ישראל, "שש-מאות אלף רגלי, העם אשר אנכי בקרבו" משה רבינו אמר אני בתוך עם ישראל, אומרים חז"ל משה רבינו שקול כנגד ששים ריבוא, משה רבינו יכול להיות שקול כך כיוון שלא היה לו לעצמו כלום, ומי שלא לעצמו מימלא הוא שקול כנגד ישראל, וככל שיותר בטל מעצמותו, כך הוא יותר שקול כנגד ישראל.

משה רבינו אמר "ונחנו מה", אומרת הגמרא שזה הלשון הכי גדול בענווה, הוא לא אמר "עפר ואפר" לא אמר "תולעת ולא איש", הוא אמר "ונחנו מה", הוא לא מצא שום דבר בעולם שיכול להיות דומה לו, אם אדם יגיד שהוא כמו תולעת הוא יכול להגיד את זה אבל הוא לא חושב את זה בלב, הראיה שאח"כ מי שפוגע בו הוא כועס עליו, פירושו של דבר שהוא לא חושב שהוא תולעת, אולי הוא חושב שכך צריך לחשוב, אבל הוא לא מסכים לזה בלבו, כי בלב יש לו את זוהמת הנחש.

היה רק אחד בעולם שהוא כן יכול להגיד שהוא לא מרגיש כלום, וזהו משה רבנו. לכאורה אנחנו לא מבינים את מידת הענווה של גדולי ישראל זה לא יאומן כי יסופר, דברים שאנחנו לא מבינים את זה כל אחד יותר גדול מהשני, אפילו מהדורות הקודמים שאנחנו מכירים אותם מהסיפורים, וכל שכן מלפני ומלפני עד הלל הזקן שהוא יוצא מבית מרחץ שלש פעמים רצוף, זה מפחיד לשמוע את הסיפור הזה על הלל הזקן, כל הגדולים ממש עשו עצמם ענוה, יכלה הזמן ולא יכלו הסיפורים שיש על ענוה של גדולי הדור, ואעפ"כ משה רבינו היחיד שיכול לומר "ונחנו מה".

בעל ה"חמדת משה" שהיו באים לדין אליו, אשתו היה צועקת "אתה עם הארץ, אני יודעת מה אתה עושה בבית לבד, אתה חושב שאתה אב בית דין, סתם באים אליך" אנשים יתביישו בדבר הזה, וכל יום היא הייתה מבזה אותו, אמרו לו אנשים "גרש אותה, תן לה גט פיטורים", הוא לא נתן, עד שנפטר והספידו אותו הספד נורא ואיום, וגם האשה באה להספיד, רצו לשסע אותה לגזרים, אבל היא בכח אמרה "אני אגיד לכם הספד שלא שמעתם עד עכשיו, אמרתם דברים נכונים אבל דבר אחד לא אמרתם, שכל מה שביזיתי אותו כל הזמן זה היה לפי בקשתו שלא יבוא לידי גאוה. הוא ראה הרבה אנשים באים אליו, הוא אב בית דין, וכל המדינה באה אליו, אז הוא ביקש ממני, ולא הסכמתי לזה, אז הוא ציוה עלי בתורת רב שמצוה להגיד את זה כל יום, גדול הדור שמצוה להגיד המילים האלה בכל יום" (אני לא יודע אם אפשר לצוות להלבין פנים - כנראה שלא הולבנו פניו, הוא לא נעלב מזה, הוא לא הרגיש את זה, רק רצה שלא יהיה לו גאוה) ושסיפרו את הסיפור על בעל ה"חמדת משה" לאחד מגדולי תלמידי "הנודע ביהודה", ואמר אותו תלמיד שאצל חתנו של "הנודע ביהודה" הוא הגאון רבי יוסף זצוק"ל אב"ד פוזנא ג"כ היה אותו מקרה עם אשתו, וכשבאה להספיד את בעלה הנפטר ואמרה שהוא ציוה עליה לבזותו, באותו רגע כולם ראו איך הוא הנהן בראשו לחיוב אעפ"י שנפטר, כלומר נתן הסכמה שמה שהיא אומרת זה נכון שאני אמרתי לה.

מקבל הסכמה משמיים לנס כזה גלוי למת שיגיד בראשו כן על מה שאומרים ולעיני כולם, סימן שזה אמת לאמיתה, אין לזה שום עוררין, אם היה לזה אחוז אחד שהוא קצת הגזמה או לא אמת, כבר לא היה מקבל רשות משמים.

ולמעלה בקודש ענוה של גדולי ישראל, אז מה אנחנו יכולים להסביר, מה זה משה רבינו הוא יחיד בעולם שאומר "ונחנו מה", כלומר אנחנו לא מבינים בכלל מה זה ענוה, אצלנו ענוה זה "אני לא מחזיק מעצמי", אני פשוט מתבטל, אנחנו לא מבינים מה זה ענוה.

הבן של המאור ושמש קראו לו "הגוטן איד" "היהודי הטוב" לא היה שייך מציאות שיבקשו ממנו משהו והוא לא יתן, כל הטובות שמבקשים ממנו, כל הצדקות תמיד היה נותן, הוא היה ממש לא יאומן, אז אמר לו אחד האנשים שרצה להרגיז, לכל אחד יש תאוה בעולם, לי יש תאוה להיות עשיר, לפלוני יש תאוה להיות גיבור, לך יש תאוה להיות יהודי טוב, אז מה ההבדל ביני לבינך? אמר לו זה נכון מה שאתה אומר, אבל התאווה הזאת אפשר לקיים אותה רק אחרי ששוברים את כל שאר התאוות, אם שוברים את כל התאוות אז אפשר לקבל את התאווה הזאת.

העניין של הענוה זה רק אחרי שיודעים מה זה גדלות האדם, משל לשני אנשים שהולכים עם כיס, עושים את עצמם פשוטים, חיים על לחם ומים, כל אחד יש לו בארנק מליון דולר, אנשים שואלים מה קורה פה, אתה יש לך מליון דולר וחי על לחם ומים, והנה אחד מהם אומר "לא ידעתי שיש לי מליון דולר בכלל", מתברר שיש לו שם תפר בתוך הארנק שלא רואים את המיליון דולר שלו, אז זה לא נקרא שהוא ענו, אמנם יש לו מליון דולר, זה נכון, אבל מה שהוא חי בפשיטות זה כיוון שלא ידע שיש לו מליון דולר, השני אומר אני יודע שיש לי, בכל זאת אני רוצה לחיות בפשיטות, זה נקרא שהוא עניו, שניהם יש להם בארנק מליון דולר, האחד יודע, והשני לא יודע, אז מי שיודע נקרא עניו, ומי שאינו יודע אינו נקרא עניו. כל אדם יכול להיות עניו, אבל עניו אמיתי זה רק מי שיודע מה זה נקרא נשמה, עם ישראל, מתן תורה, נבואה, עשר מכות, יציאת מצרים, משה רבינו וכו'. מי ששלם בידיעה, יכול להיות שלם בענווה, מי שלא שלם בידיעה, אז הענוה שלו לא שלמה, כי אם הוא היה יודע יותר, אולי היה כן מתגאה, זאת אומרת הענוה שלו רק מספיקה לידיעה שלו אבל כלפי יותר ידיעה זה כבר לא נקרא ענוה, ענוה זה רק לפי הידיעה, כל צדיק אומר "ונחנו מה" אם הוא צדיק אמיתי, היום הצדיקים מעטים ביותר, אבל אפילו הצדיקים של דורות קודמים שאמרו "ונחנו מה" אמנם אמרו בפה מלא, אבל זה עדיין נקרא "ונחנו מה" בחסרון הידיעה יחסית למשה רבינו מבחר המין האנושי, כמו שאומר הרמב"ם שאצלו השגה אלוקית זה השגה אין סופית אין לנו השגה בזה, כל העולם אצלו בשליטה כמו על פלסטלינה, עשר מכות במצרים, מאתיים וחמישים על הים, עושה מה שרוצה, כל צדיק עושה אבל מוגבל. משה רבינו לא מוגבל, משה רבינו היחיד שלא היה מוגבל בכלל, כמו שכתוב שאצלו היה שכינה מדברת מגרונו, לא כמו שאר הנביאים שהיו בעולם, הם יכולים לומר נבואה, וגם יכולים לומר דברים שאינם נבואה אבל משה רבינו אצלו כל מה שאמר זה נבואה.

כל הנביאים, כולם יש להם גם מילים שאינם נבואה, ישעיהו הנביא, ירמיהו הנביא, אסור לדבר עליהם מפחיד להוציא את המילה הזאת מהפה, אבל בכל זאת לצורך העניין, ישעיהו הנביא היה נביא גדול, כל הנחמות שאנחנו קוראים יכול להגיד מילה שהיא לא של נבואה, מסוגל להגיד מילה בתורת חכם, בתורת רב בתורת צדיק, לא בתורת נביא, לא כל כך חייב להיות שכל מה שהוא אומר זה נבואה, יכול להיות נביא ויכול להיות גם לא נביא, אבל משה רבינו אבי הנביאים, אצלו כל דבריו נבואה, אצלו כל החיים זה מציאות נבואה, לא שייך אצלו דיבור רגיל פשוט.

משל, שני סוגי חזנים, יש חזן הוא יכול לתת תפילה רגילה, ויכול לתת תפילה בניגון, ויש חזן שאינו מסוגל להתפלל מהר, "אני יכול רק בניגון, לא בניגון לא חזן". משל נוסף, שני עשירים, עשיר אחד יכול לאכול סעודה יקרה וגם סעודה פשוטה, והעשיר השני לא שייך אצלו סעודה פשוטה רק מאלף דולר הוא מתחיל, והנמשל משה רבינו לא שייך אצלו דיבור פשוט, אין אצלו דבר כזה, כל דיבור זה נבואה, "אבי כל הנביאים".

המהר"ל מפראג אומר "כבד פה וכבד לשון" כי לא שייך בעולם הזה כזה כלי להכיל את מה שמשה רבינו ידבר, משה רבינו דיבר לכל ישראל, אבל הדיבור שלו זה לא דיבור רגיל זה דיבור של נביא, הכלי הפשוט של הגוף לא יכול לסבול את זה, הוא לא יכול להתאחד עם זה ביחד, זה לא דיבור פשוט של השינים, של החיך, של הלשון שאתה יכול להוציא את זה מהפה באופן פשוט, זה דבור של נביא, שכינה מתוך גרונו זה לא דיבור שאפשר לקלוט אותו, הכלים של העוה"ז לא יכולים לקבל ולתפוס את הדיבור שלו, כמו המסוה "ויתן על פניו מסווה", כי הכלים של העוה"ז לא יכולים לקבל את הפנים של משה רבינו "כי קרן עור פניו", העולם הזה לא יכול לקבל את זה, צריך לשים מסכה כמו בפורים כל השנה, המציאות של הדיבור זה נבואה, לא שהוא מדבר דבור רגיל ויש בו התלבשות של נבואה אלא שהמציאות של הדיבור שלו זה נבואה, זה משה רבינו.

"אבי כל הנביאים", פירושו של דבר שההגדרה שלו זה נביא, ולא שזה נוסף דבר אצלו, אלא כל דבר זה בהשגה שלימה ואין סופית, כמו שאומר הרמב"ם שאדם לא יכול להשיג בעולם הזה יותר ממה שמרע"ה השיג, רק בעולם הבא, "ותחסרהו מעט מאלוקים" מה שחסרת זה רק מאלוקות, מצד אלוקות זה שייך לעולם הבא, אבל מצד האדם העוה"ז הוא השיג הכל, אז עניו אמיתי זה רק מי שיש לו את הידיעה השלמה מי שחסר לו משהו בידיעה של הנשמה, של התורה, של רוח הקודש, של נבואה של עולם הבא, כבר הענוה לא שלמה לגביו.

"ונחנו מה" פירושו ענוה שהיא אין סופית, כפי שהמדרגה אין סופית, כך הענוה אין סופית, כל צדיק הוא עניו במה שיש לו, משה רבינו יש לו את כל השלימות, והוא עניו בכל השלימות, זה נקרא "ונחנו מה", שכל מה שיש בעולם הוא משעבד לעניין זה, אז ככול שהאדם יותר מבטל את עצמו, כך הוא יותר עניו, לכן מרע"ה הוא אחד בעולם שיכול להיות כנגד כל ישראל, כי מי שהוא בטל לגמרי מהמציאות ולא חסר לו שום דבר בביטול, כמו שאמרו שיש לו הכול ואין לו כלום, דהיינו שהוא לא חסר כלום בביטול אז הוא שקול כנגד כל ישראל וזה רק אחד בעולם.

הגמרא אומרת כיוון שהלל היה עניו הוא זכה להיות נשיא, נשיא זה גם כן כנגד כל ישראל, לא כמו משה כנגד ששים ריבוא אבל כנגד הדור שלו שהרי כל הדור כפוף לנשיא שמבטל את עצמו, הלל הזקן כתוב עליו שהיה מבטל את עצמו, היה חי מאה ועשרים שנה כמרע"ה, ארבעים שנה עסק בסחורה, הפירוש, עסק בתיקון העולם, כמו חנוך תופר מנעלים, עסק בעולם לתקן את העולם ע"י התורה, צדיק שעוסק בסחורה הוא לא סתם מחפש את הכסף, הוא עוסק בסחורה כדי לתקן את העולם, יש הרבה סוחרים צדיקים.

בלשון הגמרא אליהו הנביא נראה מתגלה לפעמים בעולם הזה בדמות "ההוא טייעא", ומפרש רש"י סוחר ישמעאלי, אליהו הנביא צריך לבוא כמו סוחר ישמעאלי, לכאורה הוא יכול לבוא כמו ת"ח? אלא הפירוש ישמעאל "ידו בכל ויד כל בו" הוא תופס את כל העולם, פרא אדם ידו בכל ויד כל בו, הוא הולך לסחור בכל העולם, מה זה נקרא סוחר ישמעאלי אמיתי "אליהו הנביא" כל הסחורה של העולם הוא משעבד לקדושה, עושה כמו ישמעאלי לכאורה, אבל עושה שכל הסחורה שמכל העולם הוא משעבד "כי טוב סחרה מכל סחורה" הוא משעבד את העולם לקדושה, הוא סוחר.

על הפסוק "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר" אומר הזוהר הקדוש "כי טוב סחרה מכל סחורה" עפרון החתי הוא סוחר פשוט, ואילו אברהם אבינו הוא סוחר בתורה, נותן ארבע מאות שקל כסף עוה"ז וקונה בזה את העולם הבא, כנגד זה קיבל ארבע מאות עולמות בעולם הבא, אז זה נקרא סוחר טוב.

וכך הלל הזקן ע"ה עסק ארבעים שנה בפרקמטיא, ארבעים שנה למד, וארבעים שנה לימד זה נקרא תורה נקייה, אחרי שעסק בחיצוניות של העולם, זה המצוות הסחורה, תיקון חיצוניות העולם, אח"כ הוא בא לתקן הפנימיות של העולם ע"י לימוד תורה בעצמו שזה פנימיות העולם, ואח"כ "ארבעים שנה לימד", אחרי שתיקן את העולם שלו וגמר עם שלו, עכשיו משפיע לאחרים, וג' מצבים אלה הם כנגד נר"ן נפש כנגד חיצוניות של העולם, רוח כנגד פנימיות שלו, נשמה כבר משפיע על אחרים, ואצל משה רבינו גם כן ארבעים שנה עסק עם פרעה, עסק בתיקון העולם, ארבעים שנה בכוש לא יודעים מה עשה בכוש היה רועה צאן יתרו זה נקרא לימוד תורה, אבל לא היה בתוך ישראל היה לבד, ארבעים שנה לימד את כל ישראל תורה שיש לנו היום, אומרת הגמרא הלל חי גם מאה ועשרים שנה וגם היה מופלג בענווה, המקרה בבית המרחץ ששאל אותו איש אחד ג' שאלות, למה לאפריקאים יש רגלים רחבות, למה הבבלים יש להם ראש סגלגל, למה בתרמוד יש להם עיניים טרוטות, והלל ענה לו לאותו אדם, שלש פעמים

יצא מהמקווה, צריך לדעת שמקווה של הלל הזקן זה לא המקווה שלנו, אצלנו לצאת זה לא כל כך קשה, אפשר לצאת מהמקווה, אצלם לא היה ככה, אצלם היה פחד להכנס משום סכנה ואפשר לומר אפילו פיקוח נפש, סכנה שמא יפלו לתוך האור.

ולכן הגמרא אומרת בפרק הרואה שהיוצא מהמרחץ צריך לברך ברכה מיוחדת, כשם שהצלתני מהאור של העוה"ז כך תצילני מהאור של העוה"ב, מה הקשר לאור של העוה"ב? לפי הפשט, היו מסיקים את המקוה ע"י האש לא כמו היום אצלנו שיש מערכת חימום, אז אם יצא מצב שהמהנדס לא תכנן טוב את האדמה או שיש יותר מדי אנשים שמה, יכול האדם לקרוס לתוך האור, אז אומרת הגמרא מתפלל כשם שהצלתני מהאור בעוה"ז כך תצילני לעוה"ב, זהו לפי הפשט.

לפי הרמז זה נקרא קצת אחרת, ש"כמו שהצלתני בעוה"ז" הכוונה, ע"י שבת אני יוצא מהמלבוש של החול, כך לעולם הבא אני אזכה לצאת ממלבוש של חול ולהגיע לגן עדן, לפי הפשט להיכנס למרחץ כל פעם זה לא פשוט כל כך, צריך ברכה מיוחדת, ובמקום שהלל יאמר לו "רק עכשיו נכנסתי, תן לי לצאת, אח"כ אני אענה לך על כל השאלות", הוא יוצא פעם ראשונה, פעם שנייה, פעם שלישית ומשיב בנחת.

עכשיו, הלל הזקן אמר שבתרמוד יש להם עיניים צרות, לפי שהם גרים במקום שיש חולות והרוח מעיפה את החול, ואם לא יהיו העיניים מצומצמות, יכנס החול אל העין, מאיפה הלל הזקן יודע שבתרמוד זה מקום שיש חולות, הרי הוא לא טייל שמה, הוא היה בארץ ישראל ובבל, ומי לימד אותו את המפה הגיאוגרפית שמה, מי לימד אותו שלאפריקאים יש רגלים רחבות, לפי שנמצאים בביצות ואפשר לטבוע בבוץ, אז מי שיש לו רגלים רחבות פחות טובע, וכי ביקר פעם באפריקה, הוא לא היה שם בטוח, מי אמר לו שיש שם ביצות, וכי קרא ספרי גיאוגרפיה מיד מקשר למקום, רק עכשיו הוא שמע, אני לא יודע אם שמע את זה קודם לכן שלאפריקאים יש רגלים רחבות, ואומר מיד תשובה על המקום, וכן שהבבלים ראשם סגלגל רש"י אומר עגול מכיוון שיש מילדות שיכולות להוציא טוב את הילד, אך המיילדות של הבבלים לא היו יכולות כל כך להוציא, כי לא למדו את זה, ולכן השם יתברך עשה להם ראש עגלגל שיהיה יותר בולט ויהיה יותר קל להוציא אותו, אם יותר רחב יותר קשה יהיה להוציא אותו אם יותר עגלגל יותר קל להוציא אותו, מאיפה הלל הזקן ידע מה קורה עם המיילדות שבבבל שאינן חכמות, מי סיפר לו מה קורה בבי"ח בבבל?! התשובה לדבר, באמת לא סיפרו לו את זה הוא ידע ברוח הקודש, אלא מה הכוונה, אדם שזוכה להיות בעל חסד כזה גדול אז זוכה לצלם אלוקים.

"ויברא אלוקים את האדם בצלמו" מה זה בצלמו? כמו שהשם הוא בעל הטוב, לא שייך להגיד אצל הקב"ה לקבל, רק לתת, מי שאומר שהקב"ה מקבל הרי זה אפיקורס, מה שייך להגיד אצל הקב"ה לקבל, אז "ברא בצלמו", השם ברא את האדם בצלמו, מה הקב"ה שיא הענוה, שהפירוש אין לו מעצמו כלום לגבי העולם אז מי שהוא עניו כזה גדול שמוציאים אותו מהמרחץ שלש פעמים, יוצא נכנס, ומדובר בנשיא, לא מדובר על אדם פשוט, נשיא שמחל על כבודו זה שאלה בקידושין אם מחול אבל אפילו אם מחול, להוציא נשיא מתוך מקווה של ערב שבת, אתה יודע איזה כוונות היה לו שם במקווה, אם הבעש"ט אומר כוונות של מקווה, אז הלל הזקן הכפיל אותו פי כמה וכמה עשרות ומאות. הכוונות של המקווה בערב שבת, אם כתוב על רבי חיים מצ'רנוביל שהיה לו עם הראש מאה תשעים ס"מ במקום מאה שבעים ס"מ אחרי המקווה, עשרים ס"מ איך הגיעו?! איך קיבל תוספת של עשרים ס"מ?! אני לא יודע איזה כוונות הוא כיוון שם, אם יכול להוציא עוד עשרים ס"מ גובה בשבת, ולא מכירים אותו אנשים אח"כ, איזה עבודת השם עשה בתוך המקווה.

"מקווה ישראל השם מושיע בעת צרה" הוא נדבק בשם, הוא מקווה לשם, "קוה אל השם חזק ויאמץ ליבך וקוה אל השם", אומרים את זה לפני אין כאלוקינו כל יום. "מקווה ישראל השם מושיע בעת צרה". אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים ואמר מקוה ישראל השם, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל" מי שטובל במקווה בערב שבת הוא טבל במקווה ישראל השם, הוא טבל בשם- הוא נדבק בשם, מקווה ישראל השם, אומר שהקב"ה מקווה, (איזה משוגע מי שעשה ביה"ס חילוני בשם "מקווה ישראל" אין לך מטורף גדול מזה, מקווה ישראל ביה"ס חילוני אין טירוף גדול מזה) מי שטובל בשם, בערב שבת נהיה גבוה בראש, למה? הוא מקבל ראש חדש עד עכשיו היה לו ראש בלי מקווה ישראל, עכשיו יש לו ראש עם מקווה ישראל קיבל ראש חדש, אז אם גדולי החסידות כך, מה נגיד בהלל הזקן, איזה כוונות עשה שם בערב שבת, מי יודע איזה פנים היה לו אחרי המקווה, מי יכול להבין את זה בכלל, הוא יוצא מתוך המקווה הזה, מתוך הסכנה, והוא נשיא ישראל, ויוצא שלש פעמים אלא הוא הגיע לצלם אלוקים, צלם אלוקים אין לו כלום לעצמו הכול רק לתת, אז צלם אלוקים כולל גם אפריקאים, הם גם נבראו בצלם, גם בבלים וגם תרמודים, ולכן הלל הזקן שהצלם שלו שלם והוא יודע כל מה שיש בצלם, אז הוא יודע גם את סודות של הצלם, אם יודע שיש צלם אחד שהוא נברא בעולם בעיניים טרוטות אז הוא יודע למה זה נברא ככה, אם יש בריאה כזו בצלם, יש סיבה למה זה כך,

אז הוא יודע גם את הסיבה, ואם יש צלם עם רגלים רחבות הוא יודע את הסיבה לזה, כי זה חלק מהצלם, יוצא שהוא יודע מהראש עד כפות הרגלים את כל סודות הצלם, הוא יודע כי הוא קיבל את הצלם בעצמו, אבל אם אחד לוקח לעצמו, והוא לא רק לתת כבר אין לו את הצלם, זה לא נקרא בצלמו. "ישמחו השמים ותגל הארץ" ר"ת הויה, ס"ת צלמו, מי שהוא רוצה להדבק בהויה צריך להיות לו צלם אלוקים, צלמו של השם, אבל אם הוא צלם של עצמו, על זה נאמר "לא תעשה לך צלם".

למה יש צלם בברית, בר מצוה, חתונה, להגיד לך שאתה צריך להיות בצלם אלוקים, צלם את זה שאתה עכשיו נמצא בברית, הגעת למדרגה רוחנית מסוימת, ברית, חתונה, וכל אדם שמגיע לרגעים האלה הוא חוזר בתשובה, אומרים לו עכשיו חזרת בתשובה, יש לך צלם תשמור על הצלם אל תשכח את זה, תהיה קשור בדבר, זה נקרא משה רבינו, כל צדיק שהוא עניו באמת הוא קשור לנשמה שלו, העניין של הנשמה זה נקרא צלם אלוקים, כי הנשמה זה חלק אלוק ממעל, חלק מהשם, הגוף לא חלק מהשם, הגוף זה בריאה, זה לא חלק מהשם, השם ברא ובורא כל שנייה ושנייה יש מאין, לא כמו נגר שבנה שולחן, יכול להיות שהנגר של השולחן הזה כבר אינו חי כי הוא רק חיבר את החלקים, העץ היה קודם, הברזל היה קודם, הוא קנה אותו מהמסגר, והמסגר קנה מהמחצבה, למעשה הוא רק חיבר חלקים, הוא לא ברא את השולחן. הבורא בורא את החומר שבאדם כל שנייה מחדש הרי זה חי, דבר שהוא חי יש לו אנרגיה חיה, אז הוא ברא ובורא כל הזמן, ומאיפה קנה את החומר של גוף האדם? מאיפה הבשר, הדם, האברים? משום מקום, הוא יצר יש מאין, ויצירה יש מאין קיימת כל הזמן, כי זה חי זה מתפקד כל הזמן, הרי גוף האדם מתחדש "המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית". העולם מתחדש כל הזמן, כל דבר שאדם עושה יש לו בלאי, עבר עשר שנים צריך להחליף, כי יש בלאי, קנה וילון, שטיח, יש בלאי, העולם הזה כל דבר שנברא "טבעי" אין לו בלאי, והרי זה כל שכן, אם שולחן כזה שלא נוצר שלם חיברו אותו מחלקים יש לו בלאי, אז דבר כזה שהוא יצירה שלמה אז בטח שיעבור עליו זמן צריך להתישן?! התשובה לדבר למה אין בלאי כי הוא נברא כל רגע מחדש אז לא שייך בלאי, כמו שאומר הרמב"ם רגע זה לא דקה, תתר"ף (אלף שמונים) חלקים יש בשעה וכל חלק שבעים ושש רגעים, על זה נאמר "כי רגע באפו חיים", כל רגע ורגע זה לא דקה אלא אחד מעשרים וחמש בשנייה בערך, והעולם נברא כל רגע ורגע מחדש אז לא שייך בלאי בזה.

נאמר ביוסף הצדיק "ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים", רש"י אומר טוב המקום יין- ישן, יין ישן אין לו בלאי, כל מוצר קנית אותו היום יש זמן מומלץ

לשימוש עד תאריך מסוים, ואחרי זה סוג ב', אחרי עוד שבוע שבועיים אפשר לזרוק, יין מומלץ כמה שיותר מאוחר מתאריך הייצור, הפוך מהכל בדיוק, יין ישן נושן כולם רוצים רק אותו. היין הישן- היין המשומר בענביו שישתו בזמן משיח, "כוסי רויה" שדוד המלך אומר "לי נאה לברך על היין הזה", הוא בא לומר שכל העולם נברא כל הזמן מחדש, ולא שייך בלאי, כי מה שייך להגיד ישן אם מחדש בכל רגע מעשה בראשית, אם זה דבר שנברא פעם אחת בהיסטוריה אז מכיוון שמתרחק מהמקור שלו הוא נחלש, אבל אם הוא נברא כל הזמן מחדש אז זה הפוך, כמה שעובר יותר זמן זה לטובתו כי הוא נברא מחדש עוד בריאה ועוד בריאה, עוד כח, עוד כח, הוא יותר משתבח, עוד חשמל עוד אנרגיה, יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, הגמרא אומרת זקני ת"ח כל זמן שמזקינים דעתן מתיישבת עליהם, היום אתה רואה ראש ישיבה בן ארבעים, "איך יכול להיות, אני יכול לחלוק עליו" ראש ישיבה בן ששים, זה כבר יותר טוב, ראש ישיבה בן שמונים כבר כולם מכבדים אותו, יהודי בן תשעים אתה יכול לחלוק עליו? זה כבר לא קל, כמובן אם הוא לומד וחזק בתורה הוא בשיא פריחתו כמה שיותר זקן, הגיע למאה כולם מפחדים ממנו. וכל האחרים דהיינו עמי ארצות, עבר גיל שבעים צריך רחמי שמים שלא יהיה בגריאטריה, למה? זקני עמי ארצות כל זמן שמזקינים דעתם מטרפת עליהם, מישהו יכול להכחיש את זה אני לא יודע אם יצחק שמיר חי או לא חי, לא מעניין אותי, אני יודע שאם הוא חי בודאי שאין לו ראש בטוח, למה? לא משנה מה שהיה ראש הממשלה, לא שאני נגדו, הפוך בגלל שאני לא נגדו אני אומר את זה, אם הייתי נגדו אז אולי לא הייתי אומר את זה בגלל כעס, אני מזכה אותו עכשיו שבו מתקיים "זקני עמי ארצות כל זמן שמזקינים דעתם מטרפת עליהם" זה פשוט, עמי הארץ לא קשורים לתורה, אז יש להם בלאי של העוה"ז, כמו כל העוה"ז שיש לו בלאי, אבל ת"ח שקשורים ל"המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית" הוא קשור לעולם המעשה של השם, והוא קשור לשם, אז ממילא כשמחדש בטובו גם הוא מתחדש בתוך החידוש הזה, התורה מתחדשת בכל יום ויום, אז גם הוא מתחדש כל הזמן, יין ישן שדעת חכמים נוחה ממנו, אז הוא מקבל גושפנקא, יותר חזקה, אז כל יום שעובר עליו הוא מקבל עוד, מתחדש כל שנייה אז הוא יותר משביח.

האמונה של יוסף הצדיק היא שכל שנייה הקב"ה מחדש את העולם, ממילא מה שייך להגיד פזל אחד, הרי כל רגע ורגע זה חידוש בפני עצמו.

מה היה אתמול, מה יהיה מחר, זה לא מעניין את הצדיק, צדיק כל דקה עושה תיקון בפני עצמו עכשיו הדקה הזאת צריך לתקן אותה, הרגע הזה עבר זה מתחדש, לכן אומר הזוהר

הקדוש מי שאומר מה יהיה לי לאכול מחר הרי הוא מקטני אמנה, לנו מותר לבשל למחר, אבל הזוהר הקדוש אומר מקטני אמנה, במן מי שאמר אני רוצה להשאיר למחר, כי אין "חנות שמים וארץ", ואין מקום שיש בו אוכל כזה טעים, שכל טעם שבעולם יש בו, אני רוצה עכשיו שיהיה למחר, "תראה יש לי עשר ילדים, הקטן נולד לפני שבועיים אני לא יכול לקחת אחריות עליו אני רוצה להשאיר למחר מן", "ויאמר משה אלהם איש אל יותר ממנו עד ביקר" מי שיותיר עובר בלאו, למה? דור המדבר עם כזאת אמונה, אצלם היה כזה מצב שהיה צריך להיות נס, אם בורא עולם אומר לך אז תהיה בטוח כמו שזה מונח לך בכיס, ואם תשאיר למחר "וירם תולעים ויבאש" ואפילו שרק יום אחד עבר אם אתה משאיר חל חוק התיישנות, כי אתה מאמין שאתה לא שייך למעשי השם, אם אתה מאמין שהשם "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית" אז מחר יהיה כמו היום, אבל אם אתה לא מאמין כל כך, חל חוק התיישנות. אנחנו לא שייכים בזה, אבל דור המדבר אצלם האמונה בחוש, שכל דקה ודקה זה בריאה חדשה אם כן מה שייך לקשר בין יום אחד למחר, כל יום תיקון אחר וכמו שהכל מתחדש מחדש גם אנחנו מתחדשים מחדש, כל העולם מתחדש, לא בגלל שהיום אני חי לכן אני חי מחר, אין קשר בין דפיקת לב אחת לשנייה, אין שום כלל בלב שאם דפק פעם אחת צריך לדפוק עוד פעם, זה לא בטרייה שמספיקה לחצי שעה, כל דפיקה חידוש, כל שנייה שהדם זורם חידוש, אין קשר בין אחד לשני, אז ממילא אם אתה מאמין גדול כזה אז אסור להשאיר אוכל למחר, אנחנו בהסתר פנים לא בדרגת דור המדבר, גלות, עבירות שאנחנו עושים מוסיפות עוד הסתר, אבל דור המדבר שהיה במתן תורה, היה קשור להר סיני, אצלם צריך להאמין בחוש ומי שעובר על זה עובר בלאו, רק דתן ואבירם עברו על זה. מה עכשיו הדרגה של הנשמה, הנשמה באה מכוח השם בכל רגע, וכאשר אדם מאמין שנברא כל רגע מחדש, הוא שומר על כל דקה בפני עצמה, כי אם כל דקה זה חדש לא שייך להגיד אני אלמד בעוד חמש דקות, מה הקשר בין חמש דקות לעכשיו, בשלמא אם כל העולם היה מקשה אחת הייתי אומר רובו ככולו, למדתי רוב היום אז רובו ככולו, כיוונתי רוב תפילה אז רובו ככולו, אבל אם אתה אומר שכל דקה ודקה זה עולם בפני עצמו, אז מה שייך להגיד רובו ככולו, כמו אם יש מאה אנשים אתה אומר תשעים וחמש יחיו, מה שייך, אם כל דבר בפני עצמו, יוצא בעניין של צלם אלוקים כמו משה רבינו שאדם יודע יותר מחשיב את עצמו פחות, זה החידוש לדעת יותר, להבין מה זה נשמה, אם לא יודע לא יכול להיות עניו, לדעת מה שיותר ולהחזיק מעצמו מה שפחות.

לדעת, ולדעת, ולהיות יותר צדיק, יותר גאון, ויותר להתבטל, זה ענוה אמיתית, ואז מגיע "ונחנו מה" זה ששים ריבוא של משה רבינו, אז שקול כנגד כל ישראל, וכל אדם לפי מה שהוא יותר עניו ככה שקול כנגד יותר מישראל, ככה הוא יותר מחזיק את העולם. פעם היה איזה צדיק שבאו אליו אחרי הקידוש ואמרו לו שיברך מישהו חולה, והוא ספק כפים ואמר למה לא באת לפני חמש דקות לפני קידוש, שכתוב שכל מי שעושה קידוש על היין נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, ואם כן אני יכול לבקש מה שאני רוצה כי אני שותף, באת אחרי הקידוש עכשיו גמרתי את השיתוף למה לא באת קודם? מה זה שותף אדם שמבטל מעצמו, אז שקול כנגד כל ישראל וישראל זה כל העולם, נהיה שותף של הקב"ה אז יכול לבקש מה שהוא רוצה, הנה משה רבינו אומר "אל נא רפא נא לה" חמש מילים מרפא אותה על המקום, כי אם אתה שותף אם אתה מחזיק את העולם אתה יכול לבקש מה שאתה רוצה, אם אתה מנכ"ל המחזיק את המקום אתה יכול לקחת מה שאתה רוצה, האדם לפעמים מתפלל, מתפלל ולא נענה, הסתר פנים, אנשים שואלים למה יש הסתר פנים? התשובה לדבר היא למה אני מתפלל? אם אני מתפלל כדי שיהיה לי או בשביל להשיג ענוה לפני השם, יש שתי סוגי תפילה יש תפילה שאני רוצה שיהיה לי כאילו אני בא ללחוץ על השם וזה לא ענוה כי מי אמר שזה מגיע לך שתקבל. אבל יש מתפלל בתורת שרוצה להתבטל לשם, למשל בברכת רופא חולי עמו ישראל אז לא סתם מבקש, אלא אני מאמין באמונה שלמה שזה תלוי רק בשם יתברך, ובתורת שכזה אני מבקש אז יותר נענה, כי המתבטל לשם נהיה חלק מהעולם והוא מחזיק את העולם.
ומי שמחזיק נהיה שותף ואז יכול יותר לבקש ולקבל מבוקשו.
יהי רצון שכל התפילות שלנו יתקבלו ונשמע בשורות טובות.

השכל והניגון שבתורה

דרש רבא, מפני מה נענש דוד, מפני שקרא לדברי תורה זמירות שנאמר זמירות היו לי חקיך בבית מגוריי, אמר לו הקב"ה דברי תורה שכתוב בהן התעיף עינך בו ואיננו אתה קורא אותם זמירות!? וצריך העניין ביאור מהו הפגם בזה שקרא דוד המלך ע"ה לתורה זמירות, והלא זה נכון, והראיה שזה כתוב בפסוק בתהלים.
והנה כשנתבונן, נראה שדרך הלומדים לפזם ניגון שקט ומרגיע, ובזה הם יורדים לעומק של הסברות ומבררים את הצדדים ופושטים את הספקות, וידוע בשם הסטייפלר שהלימוד מעורר את הניגון, ובתו של ר' מאיר חדש המשגיח של ישיבת חברון מספרת שכשהייתה שומעת את אביה מנגן ניגון מתוק ומיוחד בנוסח סלובודקה ידעה שהוא

שקוע בשאלה, וכשנעשה שקט ידעה שמצא תשובה לשאלתו. אם כן רואים שבאמת התורה והניגון הולכים ביחד.

ובאמת התורה היא עצמה ניגון. וביאור הדברים הוא כך: יש קול פשוט ויש ניגון, הניגון עניינו נתינת משמעות פנימית לקול הפשוט, כלומר הניגון הוא קול ושפת הנפש. כמו כן התורה, עצם ההלכות הם בחינת קול פשוט, אך אין זה כל התורה, כיון שבתורה יש עומק אחר עומק עד אין סוף, התורה כולה רגש ולא רק מעשה חיצוני. וזה שאומר דוד המלך ע"ה זמירות היו לי חקיך, כלומר: אצלי התורה אינה איזשהו ספר חוקים שיש בו כך וכך סעיפים שצריכים לקיימם, אלא זה זמירות, זה רגש, זה חי, זה תורה של חיים פנימיים. אמנם אצל דוד, הכוונה למדרגה גבוהה מאוד של לימוד תורה מתוך דביקות, אך כך צריכה להיות גם אצלנו הגישה לתורה בצורה של זמירות, דהיינו ללמוד מתוך רצון עמוק להתקרב לה', וכפי שאומרים בדרך חידוד על הפסוק סעפים שנאתי ותורתך אהבתי שצריכים לשנוא את ההתייחסות לתורה כאל "סעיפים" בלבד, אלא צריך לאהוב את התורה כדבר חי, התורה צריכה להיות האני שבעצמי, צריך שהתורה תתנגן בכל הויתי.

ויהי האדם לנפש חיה, מתרגם אונקלוס לרוח ממללא, זאת אומרת שהדיבור הוא דבר שמיוחד לאדם. וצריך להבין הרי גם בעלי חיים ועופות מדברים ביניהם, ואפילו לדקלים יש דיבור הנקרא שיחת דקלים. ומסופר על ר' יעקב אבוחצירא שהבין שיחת נרות, ועל ידי זה הוא הודיע על הסתלקות של אדם מסוים, אם כן מדוע רק האדם נחשב למדבר?! לפני שנענה, נתבונן בענין נוסף שקשור לזה, יש הבדל מהותי נוסף בין אדם לבהמה בכל מה שקשור לשירים ומנגינות, בהמה לא מבינה מה זה ניגון, הניגון לא מוסיף לה התרגשות או שמחה, זה פשוט לא מעניין אותה אם אתה מזייף או שר מדויק. אבל אדם לא יכול להישאר אדיש לכל אלה. וכאן נשאלת השאלה הרי יש אצל בעלי חיים מגוון עצום ועשיר מאוד של צלילים וקולות, בפרט מי שנמצא במקום כפרי מחוץ לעיר, בזמן הזריחה, יכול לשמוע תזמורת שלימה, והדבר הזה בעצמו מאוד מחזק באמונה, ולא סתם נאמר בפרק שירה שכל הפרטים בבריאה וכל בעלי החיים שרים לה', אם כן נשאל כאן גם כן כפי ששאלנו לעניין הדיבור, במה שונה האדם מכל בעלי החיים?

ותשובה אחת היא לשתי השאלות: גדר הדיבור שהוא כח השכל הוא בהבנת דברים והגדרתם, וזה שייך רק באדם, וכל הניגון תלוי הוא בזה, כי אמנם יש בבריאה עושר של צלילים ולכל בעל חיים שיר משלו, אך לכל בע"ח יש רק את מה שטבוע בו במהותו ובלי יכולת להיות מודע למה שהוא עושה עכשיו, בלי יכולת להבין את עצמו ובלי יכולת

להגדיר לעצמו שעכשיו הוא משמיע קולות כאלו או אחרים, ובעיקר בלי יכולת להלחין שיר חדש.

לדוגמא: אם תתן לפרה לחם לאכול היא לא תדע מה אתה מביא לה לאכול, היא רק תדע דבר אחד, שהיא צריכה לאכול וזה אוכל, אך אין לה כוח להגדיר איזה אוכל זה, כיון שכל אורח חייה בנוי על אינסטינקטים. מה שאין כן באדם, שהוא קיבל כח שכלי להגדיר דברים באותיות, הוא מסוגל להבין שיש פה צירוף אותיות של ל' ח' ם' ושזו ההגדרה של האוכל שהוא הולך לאכול, הוא גם מסוגל לצרף צלילים שונים ולהגדיר עבורם את הטון הנכון. וזה לא פשוט כי יש בזה חכמה גדולה, ועל כן חז"ל אומרים חרש שוטה וקטן לאו בני דיעה.

במשנה מבואר "חרש שדברו בו חכמים בכל מקום שאינו לא שומע ולא מדבר" כלומר שכאשר נחסר לאדם כח הדיבור, הוא אינו נקרא בר דעת, משום שכל הגדרת האדם ברוח ממללא הוא מחמת שבכח הדיבור מתבטא כח הגדרת וסברת השכל. ואף שרואים בחוש שגם חרש שאינו שומע ואינו מדבר יכול לרמז לך על ידי תנועות ידיים וגוף שהוא חפץ בדברים מסוימים, ובדברים אחרים ירמז לך שהוא אינו חפץ בהם, את כל אלה שהם פעולות חיצוניות הוא עוד יכול להסביר לך ברמזים, אבל למה הוא רוצה או למה הוא אינו רוצה את זה כבר הוא אינו יכול להסביר לך, מכיוון שכח ההסבר הוא רק על ידי דיבור. רואים שכח הדיבור הוא ענין של גילוי פנימיות המחשבה, ואם הוא אינו מדבר הצלם אלקים שלו פגום. ועל כן חרש אילם שאינו מדבר חסר בכח השכלי שבו, ולכן הוא מוגדר בחז"ל כמי שאינו בר דעת. וזה ממש מה שרש"י אומר על הפסוק ויהי האדם לנפש חיה אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה אך זו של אדם חיה שבכולן שנתוסף בו דעה ודבור.

וביתר דקות זה לא רק ההבדל בין אדם לבהמה, אלא גם בין בני אדם, על אדום נאמר הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד ועל זה דרשו חז"ל בגמרא אין להם לא כתב ולא לשון, כלומר: 'אין להם שכל', כי משמעות "כתב ולשון" הוא יכולת הגדרה שכלית. ואף על פי שאנשי אדום מדברים ונראים ככל אדם, בכל אופן הם נחשבים שאין להם "לא כתב ולא לשון", כלומר דיבורם של אנשי אדום הרשעים הוא דיבור חיצוני ועל כן אין להם "לא כתב ולא לשון" כיון שחסר להם את הדיבור הפנימי הטומן בתוכו את כח השכל האמיתי.

וביאור הדברים הוא כך: יש שתי צורות של דיבור: יש מעשה שאני רוצה לעשותו, ובכדי שתדע מה אני רוצה אני אומר לך את רצוני. ויש מעשה שהוא קיים, והדיבור

הוא להסביר ולבאר מה טומן בתוכו המעשה. וזהו החילוק שבין תאוות לתורה, בתאווה האדם רוצה את התאווה, לדוגמא: אדם רוצה לאכול, ועכשיו כשהוא רוצה אז הוא הולך ואומר את רצונו, אם כן יוצא שהדיבור הוא רק כלי עזר להוציא לפועל את התאווה שהיא הנקודה העיקרית. כלומר: העיקר הוא מעשה התאווה, והדיבור רק עוזר לזה להתממש, אם כן הדיבור הוא מתחת למעשה דהיינו פחות מהמעשה, זהו דיבור חיצוני. ובאמת, דיבור כזה אינו נקרא דיבור כלל, כיון שדיבור שאין בו גילוי של שכל אלא הוא רק עוזר לפעולה חיצונית גשמית, אינו יכול להיקרא בשם דיבור, וזה אדום הרשעה שאין להם לא כתב ולא לשון, כיון שכל עניינם הוא רק תאווה, ממילא לא שייך בהם שם של דיבור. כלומר: בענייני עוה"ז מדברים כדי לעשות, מה שאין כן בתורה מדברים כדי להגדיר ולהסביר את המעשה. עצם מעשה המצוה יתקיים בין אם אני אבין את הלימוד שמאחורי המצוה ובין אם אני לא אבין את הלימוד, דהיינו, המעשה ייחשב תמיד כמצוה וכל מה שאני הולך ?ידבר בתורה זה דיבור שמעל המעשה, כל דיבור נוסף הוא מוסיף קומה להגדיר את סוג המעשה או להסביר את כוונת המעשה או את תוצאותיו וכדו', אם כן, כל הדיבורים בתורה הם שכל נקי, וזוהי צורת דיבור של צלם אלקים רוח ממללא. ומסופר על הגרא"מ שך זצ"ל שהיה אומר שיעור ולמחרת היה אומר 'אני אגיד היום את אותו התירוץ של אתמול, אך בשינוי", זה ענין הניגון שבתורה, שלמשמע האוזן זהו אותו תירוץ בדיוק, אך בהבנת השכל מרגישים שיש שינוי, היום זה מתנגן אחרת לגמרי. וצריך לזכור שלהגיע לשכל של התורה כל אחד יכול, כי בכל אחד יש שכל, בכל פעולה של האדם יש שכל, לדוגמא: אדם יודע להתלבש וחתול לא יודע מה זה להתלבש, אם ניתן חליפה לחתול הוא לא יידע מאיפה להסתכל עליה כמו שמסופר בדיחה על אחד שהיה מתלבש בכל יום שעתים, ופעם אחת שאל אותו חברו "למה לוקח לך כל כך הרבה זמן להתלבש"? והשיב "כשאני רואה את המכנסים אני לא יודע איך ללבוש אותם, לכן, אני תולה אותם על שני מקלות וקופץ לתוכם, ועד שאני מצליח זה לוקח הרבה זמן".

זו בדיחה, אבל מוסר השכל הנוגע לענייננו מהבדיחה הוא, שגם בפעולה פשוטה יש שכל, וללא השכל לא היינו מסוגלים לעשות אפילו עבודה פשוטה, וכל זה נמשך מהשכל של התורה. כלומר כל השכל שניתן לאדם על מנת לדבר להגדיר ולהסביר, נועד ללימוד התורה. וכמו שכתוב שאליהו הנביא פגש בדייג ושאלו למה הוא אינו עוסק בתורה והשיבו הדייג, שאין לו מספיק שכל בשביל ללמוד תורה, ושאלו שוב אליהו הנביא ומה פרנסתך? והשיבו הדייג שהוא צד עופות ודגים, ושאלו אליהו ואיך אתה

צד? אמר לו הדייג אני עושה רשתות וכו', השיבו אליהו הנביא בשאלה ומי נתן לך שכל לזה? ענה הדייג בזה נתנו לי בינה ודעת מן השמים, אמר לו אליהו הנביא: ולדברי תורה שכתוב בה "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו" לא נתנו לך בינה ודעה מן השמים, מיד היה מרים קולו ובוכה ומתאנח, כלומר אליהו הנביא הוכיחו שצריך לדעת שכל אדם שייך לתורה, כיון שכל הענין של שכל נועד רק לתורה ולהבנה של התורה, ולכל אדם יש שכל, אך העבודה שלנו היא שצריך לחזק ולזכך את כח השכל.

יש מזמורי תהילים הפותחים ב"משכיל לדוד" והם מזמורים שאמרם דוד מכח השכל, כלומר דוד המלך השכיל מעצמו ובא מכח השכל לאמירת המזמורים. וכמו שנאמר בחז"ל לענין "מזמור לדוד" ו"לדוד מזמור", שכאשר זכה דוד המלך לאתערותא דלעילא דהיינו כשנחה עליו רוח הקודש ואחר כך חיבר את המזמור, נאמר "מזמור לדוד", אך כשהתחיל דוד המלך ע"ה באתערותא דלתתא ורק אחר כך הושפע עליו רוח הקודש, אזי נאמר "לדוד מזמור". כמו כן "משכיל לדוד", פירושו שהשכיל את עצמו עד שבא לאמירת המזמורים.

וכל אדם בכח ההשכלה שיש בו יכול לבוא לשכל כל כך גבוה עד כדי רוח הקודש, מפני שכמו שבכח השכל הוא יודע את צורת ההתלבשות איך להתלבש ואיך לסדר את עצמו, כך הוא גם יכול לזכות לשכל של התורה, ואז יינתן לו מהשמים שכל להבין את התלבשות העולם את הנהגת העולם. וכמו שמסופר על ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל ("המשגיח") , שכאשר הייתה שאלה במלחמת העולם השניה אם לברוח עם ישיבת מיר או לא, אמר המשגיח שלא לברוח, וזה היה נראה ממש נגד השכל, אחר כך התברר למפרע שבזה שהם לא ברחו דווקא כך ניצלה כל הישיבה. כי מי שיש לו שכל של תורה הוא יודע את סדר הדברים כהוגן, אפילו שבשכל של אדם רגיל, נראים הדברים הפוכים.

ועל זה הדרך, נבין גם את מאמר חז"ל בגמ' בברכות צדיק ורע לו רשע וטוב לו שזה לכאורה נראה ממש הפוך מהשכל, אך באמת כל זה משום שהאדם יראה לעיניים אבל בעל השכל זוכה לראיית השכל ואדרבא, הוא רואה שאכן צדיק וטוב לו רשע ורע לו. אך כדי לזכות לראיית השכל צריך שיהיה לאדם אמונה ושלא ילך אחר הראיה החושית שלו. ובכדי לזכות אכן להגיע לאמונה במעלה כזו שהראיה המוחשית הגשמית תתבטל אצלו מחשיבותה, צריך שתהיה אמונה של רגש, אמונה מעשית, אמונה בלב. כל עוד האמונה בשכל, הרי זו רק אמונה תיאורטית ולכן כאשר יבוא ניסיון, המידות עלולות להתגבר על אמונת השכל.

ואם ישאל האדם איך אזכה לאמונה חושית, לאמונה ברגש, לאמונה במידות, לאמונה שלא תידחה מפני שום דבר? התשובה היא לקנות שכל של תורה שיבוא להשכיל עצמו עם הרגש הרוחני עם הרגשה אמיתית על ידי לימוד התורה שכל ענינה שכל ורגש. כמו שביארנו שהחלק הפנימי העמוק של התורה זהו הניגון, לדוגמא: אם אדם לומד ומתאמץ להבין תוס' מסוים, באותו פרק זמן שהוא מתאמץ כנגד הרצון הגשמי, בזה הוא מכניע את הגשמיות שבו על ידי הרוחניות של התורה, ועל ידי זה הוא יזכה לאמונה שלימה ולא יהיו מידות רעות שידחו אותה, כיון שהמידות יתוקנו מכח השכל שישלוט עליהם. הבדיקה עד כמה התורה חשובה בעיני האדם כל אחד יכול לבחון את עצמו, וכאן צריך לזכור את הדברים של ר' גדליה אייזמן זצוק"ל המשגיח של "קול תורה" שאמר "אנחנו מנשקים את האונסים", כלומר, האדם שמח על כל אונס שישמש לו כתירוץ ויפטור אותו מקיום התורה והמצוות. ובודאי כאשר אדם חי כך הוא יישאר חסר שכל. אדם צריך לחפש בכל דבר רק את השכל של התורה ולהחשיב מאוד את ההתמדה בלימוד ועל ידי זה הוא יזכה לאמונה שתשלוט על מידותיו. וכן צריך להתרחק מתאוות. חוץ מהתמדה בתורה שיש בה פיתוח וזיכוך השכל הרוחני, צריך האדם להיזהר שלא להכניס לשכל דברים שהורסים אותו כלומר: צריך לראות שלא להכניס את עצמו בתאוות שהם כמו "מוקשים" לשכל. התרחקות מתאווה זה דבר ששייך גם לגוי, גם גוי יכול להבין שאין תועלת בתאווה ושזה דבר שסותר את הצלם אלקים שבאדם. מכיוון שאם אני רעב, בוודאי שאני צריך לאכול זה דבר פשוט, אבל להתאוות תאווה ללא תועלת זה דבר שהוא נגד השכל הישר. לדוגמא: אם גוי בפריז ישאל אותי "יש לי שרימפס (סרטנים) , האם לאכול את זה או שיש ענין להחמיר כי שמעתי שליהודים יש איסור לאכול כזה דבר, אז אולי גם אני לא צריך לאכול את זה"? אז אני אענה לאותו גוי תעשה מה שאתה רוצה, לך אין שום ענין להחמיר שלא לאכול את זה, אין לך שום בעיה עם זה, אמנם אני לא אגיד לו "חזק וברוך" על זה, אבל אני אגיד לו תהיה בריא, תאכל את זה "בכיף". אבל את המילה האחרונה "בכיף" צריך להסביר, ופירושה: אם הוא יאכל את הדבר הזה בתאווה, כשהוא יעלה לשמים יאמרו לו מה שאכלת את זה, זה בסדר, מה שאכלת נקניק של דם שזה חיוב כרת ליהודי, בשבילך זה בסדר, אבל מה שאכלת את זה בתאווה, בזה יש לך בעיה אפילו שאתה גוי. למה? כי זה לא צורת אדם, יש לכל אדם צלם אלקים ואפילו לגוי, וצלם אלקים זה "להבין ולהשכיל", וכל דבר שהוא נגד השכל, זה לא אדם. ולכן גם את הגוי יתבעו על התאווה ולכן גם גוי מחויב להבין ולהשכיל.

כל ההבדל בין גוי ליהודי בהתרחקות מתאוות הוא, עד כמה אפשר למתק את זה, לשמוח עם זה, להתרכז עם זה, ולהגיד שזה הרצון העצמי שלי ולא אילוץ של חוק חיצוני לי, ולמצב הזה רק יהודי יכול להתחבר, רק יהודי יכול להגיע לדרגה של לא לכפות את עצמו. והכלל הוא: אתהפכא זה יהודי, אתכפיא זה גם גוי. לכן אנו אין לנו אלא לעמול כדי לקבל שכל של תורה מתוך רגש של אמונה, ועל ידי זה יתבטלו מאיתנו מאליהן כל המידות הרעות.

והנה אף על פי שכל ענין התורה הוא ניגון של זמירות היו לי חקיך, עכ"ז צריך לדעת שבתורה יש את העשיה הפשוטה של לימוד התורה ואי אפשר בלי זה, מפני שכל עוד אין את לימוד התורה שהוא הבסיס אז האמונה היא תיאורטית ולא מעשית. כלומר אף על פי שצריך להרגיש את התורה ברגש של זמירות, בכל אופן אסור לדלג על ההתחלה שבה תלוי הכל, וזה עצם לימוד התורה, מפני שרק על ידי הלימוד נכנע השכל הגשמי ועובר להיות שכל רוחני, שכל עם רגש, שכל של אמונה השולט על הגוף והמידות הרעות בכל המצבים, ובכדי לבוא להשכלת המדרגה של זמירות היו לי חקיך, צריך ללמוד את התורה בהתמדה ובעיון ועם הרבה חזרות, ורק על ידי זה דוקא זוכים לבוא לאמונה.

אצל דוד המלך ע"ה זמירות היו לי חקיך פירושו הכל מתנגן בשכל, והאדם מתענג על התורה. דהיינו, זו לא אמירה של זלזול חס ושלום, אלא כך צריך להיות, זו המעלה הכי עליונה של לימוד תורה באופן של ניגון, שאדם מחובר בפנימיותו עם השכל של התורה, ואז התורה מתנגנת אצלו. זאת אומרת שהתביעה הדקה על דוד המלך היתה בעצם מעלתו הנשגבה, כי יש צדיק ויש חסיד, צדיק מקיים שולחן ערוך בשלמות, חסיד זו בחינה של אהבה מקלקלת את השורה, כלומר: לקיים את הדינים וההלכות ככתבם זה צדיק, ובחינה של לפנים משורת הדין זו מידת חסידות. בודאי שדוד למד תורה באיכות וכמות עד בלי די, הערת חז"ל היתה שאמנם זה נכון שהתורה צריכה להתנגן באדם בבחינת כל עצמותי תאמרנה, אך זו מדרגת החסיד, זו מעלה מיוחדת, ואילו דוד אמר זאת כהגדרה של התורה, אמנם זה נכון למדרגתו כמדת חסידות, אך לא כהגדרה של התורה מצד עצמה. זה נכון, אך לא אומרים דבר כזה, לא מגדירים כך את עצם התורה אפילו אם זו מדרגתך בלימוד. אמנם, לאחר שמתמידים בלימוד התורה בשכל ישר והאדם עמל להיות צדיק במידותיו ובאמונתו, אפשר לזכות ולהגיע גם למדרגת החסיד. זמירות זה שיר, ושיר זה דבר אחד מקשה אחת, התורה נקראת שירה שכתוב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, ושירה זה דבר אחד. כי אני יכול לומר מילה ועוד מילה, אבל שיר

פירושו מקשה אחת, השיר מצרף את כל המילים למנגינה אחת, ולכן התורה נקראת "שירה" כי היא מקשה אחת, כאשר דוד המלך אמר זמירות היו לי חקיך פירושו: אני עושה את התורה מקשה אחת. כלומר דוד המלך רצה לחבר ביחד את כל התורה בלשון זמירות, ומשום מה זה לא התקבל בשמים ועל זה תבעו אותו בתביעה דקה ועצומה ואמרו לו אתה אמרת מילה שהיא לא בדיוק נכונה, ולכן הוא נענש. זה התקבל בשמים אבל לא במיליון אחוז, והראיה שזה התקבל שזה נשאר בתהילים, אם אחד ישב כל היום ויאמר "זמירות היו לי חקיך" ושוב יחזור "זמירות היו לי חקיך", וגם אם הוא יגיד את זה עשרים וארבע שעות, הוא יקבל שכר עצום. כי הוא קורא בתהילים, המלה "זמירות" נשארה לנו לדורות ולגבינו זו המצוה הכי גדולה בעולם, אבל כאשר דוד המלך אמר את המילה "זמירות" הוא נענש. ובכל זאת המילה "זמירות" נשארה "הלכה כמותו" אפילו לאחר העונש זה נשאר לנו בתהילים. אנחנו לא מבינים ואף אחד לא יכול להסביר ואף על מה הוא נענש, רק דוד המלך בעצמו יכול להבין ולהסביר למה הוא נענש, כי רק הוא יכול להבין את הדרגה שלו. אצלנו לא נתפס בזה כלום: הרי כל היום אני אומר "זמירות היו לי חקיך" בתהילים? אלא מי שהוא יותר קטן מדוד המלך לא יכול להסביר את זה, וגם אם הוא יסביר, זה מתנפץ אל הסלע כלומר תמיד נשארות שאלות אחרי ההסבר.

אין אנחנו מספיקין להודות

בתפילת שחרית בשבת, אנחנו אומרים בתפילה "נשמת כל חי תברך את שמך, ואילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רינה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות, אין אנחנו מספיקין להודות לך ה' אלקינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף אלפי אלפים ורוב רבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עמנו".

ונשאלת השאלה האם זה לא הגזמה לומר "על אחת מאלף אלפי אלפים ורוב רבי רבבות"? האם אכן עד כדי כך שגם אם נודה להקב"ה מליארד פעם, זה עוד יחשב מספר קטן?! אלא האמת שאכן זה לא מספר קטן, ובכל זאת לא יצאנו ידי חובה בהודאה שלמה. והביאור לכך הוא: האם האדם יודע כמה כדוריות לבנות יש בדם שלו? התשובה היא לא, וכמה עוד חומרים אחרים יש בגוף שאני בעצמי לא יודע עליהם וגם גדולי הרופאים לא יודעים אותם מכיוון שזו נוסחה רוחנית ולכן אף אחד לא יודע "כי הדם הוא הנפש" והפירוש הוא אומרים חז"ל: הדם קשור לנפש, יש באדם דברים נסתרים שאנחנו לא

יודעים אותם, וגם גדולי הרופאים לא יודעים אותם, אנחנו רואים רק את הסוף שבכל דבר.

לדוגמא, יש לאדם מספר של אחד עשרה מליון כדוריות לבנות ויותר מזה, אבל לא אחד עשרה מליון כדוריות לבנות בלבד ושכאן מסתיים המספר, אלא מליון, פסיק אלפים, פסיק מאות, פסיק עשרות, פסיק עד היחידות, כי המספר נגמר ביחידות, רק בגלל שאנחנו לא יודעים את מספר היחידות לכן אנחנו אומרים בגדול אחד עשרה מליון כי היחידות לא משמעותי בשבילנו, אבל באמת המספר היחידי הוא בדווקא, כי האם אתה יכול לשכפל את אותה כדורית דם, לא נדבר על ליצר אלא אפילו לשכפל, מי שטוען שהוא יכול ליצר אפילו כדורית דם אחת הוא משוגע לגמרי, מדברים היום על שיכפול, שיכולים לשכפל, אני אומר לכם או ששקר בדבר, או שזה לא באותה איכות. ולכן המספר האמיתי מסתיים ביחידות, כי כל כדורית מתוכננת. והראיה, שאף אחד לא יכול לשכפל אותה, ופירושו של דבר שזה יצור אלוקי שאי אפשר לשכפל אותו ואי אפשר להבין אותו.

אפשר להגיד מה הגודל של כדורית אדומה זה פחות מראש של סיכה, יש בגוף האדם אחד עשרה מליון כדוריות אדומות, וזה לא בכל הגוף רק בורידים של האדם, והנפח של הורידים הוא כמו חמש כוסות ואולי עשר כוסות, כמה ראשי סיכה אפשר להכניס בעשר כוסות? מיליון גם לא בטוח, אבל לא נראה שאפשר יותר ממיליון, היום גילו שמדובר על יותר משלושים מיליון כדוריות בגוף האדם, והגודל שלהם לא ידוע, ראש של סיכה זה ענק בשבילם. וכל מה שאמרנו היה מובן אם האדם היה מורכב רק מכדוריות, מפני שאז הייתי מחבר את כל השטח של הורידים, ואז היה לי קנה מידה לדעת מה הגודל של כדורית אדומה, אבל באדם יש גם הרבה מים, ועוד כל מיני חומרים, ובתוך כל גוף האדם שמכיל את כל זה יש גם כדוריות. וכלומר אנחנו מדברים בעצם רק על חלק מהגוף ומהמיעוט שבו, ובמיעוט הזה יש כשלושים מליון כדוריות, אז מה הגודל של כל כדורית אדומה אחת לא ידוע, את הכדוריות האדומות אפשר לראות אולי רק במיקרוסקופ.

כל אדם ואדם הוא מתוכנן והוא יצור אלקי שמקבל חיים מהקב"ה בכל רגע, לכל אדם יש השפעה של חיים יש מאין בכל רגע, וכל זה זה רק אחד מיני אלף, כי הרי האדם הוא יצור אלקי, עומק היצירה ששמה אדם הוא אין סוף, אם נתחיל לדבר על האדם לא נגמור, ועל זה צריך להודות, על עצם החיים "למענך אלוקים חיים". נאמר בפסוק "מונה מספר לכוכבים", ולכאורה למה ה' מונה דווקא את הכוכבים, הרי גם לכדוריות הדם יש מספר כמו שאמרנו, וגם לחול יש מספר, לכל דבר יש מספר, אז מה העניין

לספור דווקא את הכוכבים? ויותר מזה, שה' מונה מספר לכינים או לחיידקים זה יותר פלא, כי הם בריות קטנות מאד, אז מה הענין לספור דווקא את הכוכבים? וליתר דיוק, הקב"ה סופר ויודע כל דבר, כמו שרואים בגמרא "תנא אורך מחנהו, ארבע מאות פרסי, רחב צואר סוסיו ארבעים פרסי, סך מחנהו מאתים ושמים ריבוא אלפים, חסר חד", כלומר חיל סנחריב היה מאה ושמונים וחמישה אלף ראשי גיסות, והמספר שלו יוצא בגמרא בלי התיקון של מסורת הש"ס, מאתים שישים מילירד, ואומר אביי, חסר אחד, ואמרו ליה יתירא אחת כלומר, כל חיל סנחריב מנה מאתים שישים מליון (או מליארד) בדיוק ומחלוקת בגמרא אם אחד יותר או אחד פחות. ולכאורה, מה הנפקא מינה ומה זה משנה אם חסר אחד או יתר אחד? אלא הגמרא באה להגיד לנו שזה לא סתם מספר גדול בעלמא, אלא מדויק, זה בדווקא, שלא שנחשוב שסנחריב זה סתם סיפור בעלמא, אלא מדויק, ולכן יש על זה נפקא מינה חסר אחד או יתר אחד, להראות שהכל בדווקא. ונחזור לשאלה מדוע דווקא את הכוכבים הקב"ה מונה וסופר, והרי גם לחיידקים, ולחול הים, או לצדפים שבים לכולם יש מספר? אלא הפסוק אומר מיד "לכולם שמות יקרא", בכל דבר יש מספר מדויק, עד לאחד. לדוגמא, בעץ הזה יש מספר עלים בדווקא, המהרי"ל דיסקין היה יודע כמה עלים יש בעץ, כלומר, המהרי"ל היה יודע מה התיקון של העץ, ועל ידי זה הוא היה יודע כמה עלים יש בו. (ומסופר על רבי יונתן אייבשיץ, שאמרו לו שיכתוב "עם ישראל חי וקיים לעולמי עד", מספר רב של פעמים כמספר היהודים שהיו אז, מי יכול להבין את זה) ולכן אם יש בעץ מסוים ככה וככה עלים וזה בדווקא, למרות שאין הבדל בין עלה אחד לשני יש פה עניין של כמות, גם מסתבר שיש סיבה מדוע העלה הזה למטה והעלה הזה למעלה, אבל אין הבדל מהותי בין העלים. ואותו הדבר הוא בחיידקים, לכל חיידק יש מספר מיוחד אבל אין הבדל מהותי בין חיידק לחיידק. אבל מונה מספר לכוכבים זהו דבר מיוחד, הקב"ה ברא מספר כל כך גדול של כוכבים ולכולם ה' נתן מספר, למה? בשביל שלא נגיד שזה מספר במקרה שלא נגיד שיכול להיות גם פחות אחד או יותר אחד, אלא זה בדווקא. לדוגמא, בגלקסיה שלנו יש שלושים מליארד כוכבי קרח, וכל כוכב שיש שם, הוא יותר גדול מכדור הארץ, אפילו אם פעם אחת במשך הששת אלפים שנה יהיה שינוי תנועה מסוים, מיד כל העולם יקפא! והנה אנחנו לא חושבים כך בפשיטות ואם היה חסר כוכב בגלקסיה, זה לא היה מזיז לי כלום, מצידי שלא יהיו שם כוכבים בכלל, אבל האמת הפשט הפשוט הוא שכל כוכב הוא יצירה אלקית והוא חייב להיות כי ה' "מונה מספר לכוכבים", לנו זה נראה כדבר מצחיק אבל בגמרא יש על זה מחלוקת, למה? כי זו תורה! זה בדווקא, וזה "מונה מספר לכוכבים,

לכולם שמות יקרא", כלומר, המספר האין סופי הזה, הוא בדווקא, הוא נצרך לעולם, אם יחסר כוכב אחד, העולם יהיה שונה, כי כל העולם הוא מקשה אחת, כל כוכב הוא בדווקא "לכולם שמות יקרא".

להגיד "בנשמת כל חי" "אין אנחנו מספיקין להודות על אחת מאלף אלפי אלפים" וכו', זה בכלל לא חידוש, מפני שתודה אפשר לומר רק על מה שמקבלים יש מיש, ואילו מה' מקבלים בכל רגע מתנה חדשה יש מאין ולכן על מה אתה יכול להודות?! על שה' נתן לך חיים?! הרי עכשיו ברגע זה ה' נותן לך שוב חיים, אי אפשר להודות, כי על מה שאתה בא להודות אתה צריך להודות שוב. כלומר: האדם מתחדש בכל שניה מחדש, ולכן אי אפשר להודות וזה "כל הנשמה תהלל- יה", ודרשו חז"ל "על כל נשימה ונשימה". ולכן "אין אנחנו מספיקין להודות", כי עד שניתן תודה על נשימה אחת, נתחייב לומר תודה שוב.

וכדוריות הדם שהזכרנו, הם רק פרט קטן, עוד לא דיברנו על מערכת העצבים, על העין ועל שאר האיברים, ועל זה אנחנו מודים להקב"ה בכל יום כמה וכמה פעמים במאה ברכות, בתפילות, ובשמונה עשרה, ובפרט במודים אנחנו לך וכו', ולרכז את כל ההודאות האלה בכל כך קצת מילים, רק אנשי כנסת הגדולה יכולים. כלומר: לרכז כל כך הרבה דברים בכמה מילים, זה אפשרי רק לאנשי כנסת הגדולה, כי בכל מילה יש כוונות, וגימטריאות וכו' וכו', כל מילה היא בכוונה מיוחדת, רק אנשי כנה"ג יכלו לתקן זאת, ועל כל הדברים האלה, אנחנו מודים ב"נשמת כל חי".

מסופר על אחד הצדיקים, שלאחר שהיתה לו עליית נשמה, אמר שהוא לא רצה לרדת שוב לעולם הזה, אבל כשהוא נזכר שהוא צריך לומר "נשמת כל חי" בשבת אז הוא רצה שוב לחזור לעולם הזה, ואמר אותו צדיק על "נשמת כל חי" אני לא יכול לוותר. אבל אנחנו, לכל הפחות שלא נישן בזמן שאומרים "נשמת כל חי". אם נזכה לזה, זה כבר יהיה טוב, והלוואי שנגיד רק את המילים.

לגדולי ישראל היו הרבה כוונות ב"נשמת כל חי". "נשמת כל חי" זו ההכנה לשמונה עשרה, כמו שכתוב בכוונות הרש"ש שמקבלים שם נפש דשבת, לפי הכוונות יש שם עליית עולמות, וזו ההכנה לשמונה עשרה.

ולהודות להקב"ה זה אמור להיות מובן מאליו שצריך, כי הרי תראה איך שאתה מודה לחבר שעזר והביא לך משהו, ומה שהחבר הביא לך זה רק יש מיש, ואילו הקב"ה מביא לך כל רגע מתנה חדשה, יש מאין, אם כן איך צריך להודות לו. ועוד יותר מזה, האדם שעזר לך ונתן לך דבר מסוים הוא רק שליח של בורא עולם, ולכן לכאורה לא מובן מה

שאומרים בשמונה עשרה "הטוב שמך ולך נאה להודות", נראה כאילו יש פה שני גופים חס ושלום, "הטוב שמך" גוף אחד, "ולך נאה להודות" גוף שני, הנוסח לכאורה היה צריך להיות, "הטוב שמך ונאה להודות לך", וכך גם נהוג בעולם, לומר לאדם שמביא לך דבר מסוים: "אתה אדם טוב ונאה להודות לך", אלא זה בא לאפוקי מישהו אחר, זה בא להוציא את הטעות לחשוב שאדם אחר עזר לי בלעדי ה' חס ושלום, והעניין הוא שגם מה שאני מקבל ממישהו ואני חושב שהוא הביא לי את זה, אני משייך את זה להקב"ה ומודה לו, מפני שאני מבין שהאדם הוא רק שליח, וזה "הטוב שמך ולך נאה להודות" על הכל, גם מה שאני חושב שאולי זה מישהו אחר הביא לי, אני מודה להקב"ה, כי אני מבין שהחבר הוא רק שליח, וזה "הטוב שמך לך נאה להודות" לאפוקי כל העולם, והודאה זו להקב"ה בלבד, פותחת כבר ב"מודים אנחנו לך", ומסתיימת ב"ולך נאה להודות" שאנחנו יודעים שכל מה שמקבלים זה רק מהקב"ה בלבד.

ובפרט צריך להתחזק לבוא בזמן לתפילה, כאשר אדם מגיע בזמן לתפילה, זה מראה שהאדם רוצה להתפלל, והאמת היא, שגם אם האדם רוצה להתפלל, צריך זכות גדולה בשביל להתפלל.

כמו שמסופר על הרבי מללוב זצ"ל, שהיה בירושלים לפני כמאה שנה, הוא היה מתפלל ערבית בכותל, והיו שם ערבים, יום אחד הרב האריך מאוד בתפילה, השמש התחיל לדחוק ברב שיסיים, כי מסוכן ויש ערבים, כאשר הרב סיים את תפילתו, אמר לו "אתה חושב שאני יוצא מתי שאני רוצה לצאת אני יוצא מתי שהכותל נותן לי רשות לצאת". והמהרי"ל דיסקין שהיה בירושלים לפני מאה ועשרים שנה הוא לא היה בכותל המערבי, פעם אחת אמרו לו שיש חולה מסוכן ויש מנין אנשים וחייבים ללכת לכותל להתפלל על החולה, כשהגיע המהרי"ל לשני רחובות מהכותל, ראו התלמידים שזה ממש סכנת נפשות להמשיך לכותל, מרוב התרגשות של הרב עד כדי עילפון, והחזירו את הרב בחזרה לביתו, ושוב המהרי"ל לא הגיע יותר לכותל. והרב קוק זצ"ל, שהגיע לארץ, הגיעו לקבל את פניו הרבה גדולי תורה, והרב קוק לא דיבר איתם כלום, אלא הלך קודם לכותל, הוא לא היה מסוגל לדבר לפני שהוא הגיע לכותל, ומסופר שכמה רחובות לפני הכותל חוורו פניו כשלג מרוב התרגשות, וכל זה בלי לראות את הכותל המערבי, אלה הם חיים אחרים לגמרי, אלו הם החיים של גדולי ישראל, אבל לגבינו זו זכות שאדם אומר 'אני רוצה להתפלל'.

הבדיקה שאכן האדם רוצה להתפלל אם הוא בא בזמן לתפילה, שאדם בא בזמן לתפילה זה אומר שהוא רוצה, זה לא אומר שהוא יצליח, כי יש הרבה סיטרא שמפריעה, כגון:

אם יש לאדם עוונות שעבר אתמול, או שלשום, זה מעכב את התשובה, ומעכב את התפילה, או שיש עליו גזירה של הסתר פנים משום כל מיני תיקונים, או שהוא לוקח את עוונות הדור עליו.

מן הסתם אצלנו זו לא תפילה, כמו שאומר הרמח"ל במסילת ישרים: דוד המלך אמר "ואנכי תולעת ולא איש", דוד המלך אמר שמכיון שהוא בעצם ילוד אישה הוא לא יכול, אבל אנחנו גם בלי זה כי יש בנו עוונות, זה דומה לאדם שמחזיק דלי מלא שופכים, אותו אדם מכסה את הדלי, וחושב שלא רואים את תכולת הדלי, והאמת היא, שכל המלאכים רואים את זה, ואלה הם העוונות שלנו, כל עבירה שעושים, מסובבים את האדם מלאכים רעים, ושדים, רח"ל, וכל זה מחכה במקום שמחכה, וזה מקרין לעולם הזה, ולכן קשה לכוין בתפילה, אבל לכל הפחות להגיד "אני רוצה להתפלל", אמנם לא ידוע אם האדם יצליח להתפלל, אבל העיקר הוא הרצון, ברור שאדם שהולך לישון מתוך דברים בטלים הוא לא יקום לנץ, אחר כך הוא ישאל: למה לא קמתי? התשובה היא מה עשית לפני שהלכת לישון, המצב מתחיל בלילה לפני השינה. אדם רוצה להיות למעלה, זה זכות, העיקר הרצון.

ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל

המגיד מדובנה ממשיל את הפסוק הזה כך: היו שני אנשים, אחד סוחר ברזל, והשני סוחר צמר גפן. יום אחד שניהם הגיעו לבית מלון והניחו את המזודות, ובעל הצמר גפן ביקש מהפועל שיביא לו את המזודה שלו לחדר, פתאום בעל הצמר גפן רואה שהפועל מגיע אליו מתנשף ועייף, אומר לו בעל הצמר גפן: זה לא המזוודה שלי, במזוודה שלי אין צורך להתייגע ולהתנשף היא קלה מאד יש בה צמר גפן לא ברזל, אם אתה מתעייף סימן שהמזודה לא שלי. הנמשל הוא אומר ישעיה הנביא: ולא אותי קראת יעקב, כי יגעת בי ישראל" אם אתה מרגיש יגע בעבודת ה' סימן שאתה לא קורא אותי (עובד אותי). אם לדוגמא אדם קם בשלוש לפנות בוקר והוא ישן מספיק והוא קצת מתעצל לקום, אז אם קשה לו לקום זה סימן שהוא לא שייך כ"כ לתורה. זה מה שאומר ישעיה הנביא "ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל" אם אתה יגע אתה לא קורא אותי אלא משהו אחר, כי אם היית קורא אותי היית קם כמו חץ, אם אתה מתיגע לקום סימן שאתה לא קורא אותי אלא משהו אחר. נשאל שאלה פשוטה נתאר לעצמנו אדם קם בשלוש בלילה ואומרים לו יש לך שתי אפשרויות: לנשום אויר או לא לנשום אויר, על המקום הוא רץ

כמו משוגע לנשום אויר. התורה זה אויר, ממילא אם האדם לא מתנהג ככה לגבי התורה סימן שהוא לא יודע שהתורה זה אויר, לכן הוא לא קם באמצע הלילה ללמוד.
אם יגידו לאדם שיש חתונה של הבן שלו בשלוש בלילה, הוא לא יקום?! אפילו מתוך החלום הוא יקום. החזון איש לא היה אצלו אפילו לילה אחד שהוא לא חלם בתורה כי כמו שאדם נרדם בתוך חתונה של הבן שלו אז הוא חולם על החתונה אפילו באמצע השינה, כך גם החזון איש החשיב את התורה וממילא הוא חולם עליה בשעת השינה.
הכל תלוי בכמה שזה חשוב לך. לדוגמא: אחד אומר "אני רוצה לעשות כך וכך", בואו נסביר לעצמנו מה הפירוש "אני רוצה לעשות" פירושו יש לי מצב מסוים, ובמצב המסוים שאני נמצא בו אני צריך לעשות מעשה מסוים כדי לשנות את המצב, לדוגמא: לעשות קידוש בליל שבת, אם נסביר אז האמת היא שאני לא צריך ללכת לעשות קידוש בשבת כי "כתוב" בשולחן ערוך "כשיבוא לביתו, ימהר לאכל מיד", אלא כך אני צריך "להרגיש". צדיקים גדולים היו ממש מחכים לרגע הראשון שיהיה אפשר לקדש את השבת, היו צדיקים שמיד אחרי התפילה, בריצה ממש הלכו לקדש את השבת, ופשוט שהם צודקים, כי אם לאדם אחד היה מגיע המלך ואומר לו שלום, ורק לאחר שעה הוא מחזיר לו תשובה, סימן שהוא משוגע והוא לא יודע מה זה מלך.
מסופר בגמרא שרב היה מתפלל של שבת בערב שבת, שואלים הראשונים הרי בזה הוא מפסיד קריאת שמע עם ברכותיה בזמנה, ומתרצים הראשונים עדיף לרב לקבל שבת לפני הזמן ובשביל זה אפילו להפסיד קריאת שמע עם ברכותיה בזמנה, רב לא היה מסוגל לחכות לשבת שהיא תבוא, כי אם ישמע אדם שרב גדול צריך להגיע אליו ואני מציע שכל אחד יצייר את הרב שלו שהוא אוהב אותו ומכבד אותו, הוא לא יחכה שהרב יבוא אליו לבית אלא הוא ילך אליו, לדוגמא: אם אני אדע שהחזון איש צריך להגיע לכאן עוד רבע שעה, אני כבר לא אשב פה, אני קודם כל אשאל מאיזה רחוב הוא מגיע ואז לכל מקום היותר קרוב שאני יכול להגיע אני אגיע. ממילא רב שהרגיש כך כלפי השבת לא היה מסוגל לחכות.
יש ענין הלכה ויש ענין מעשה, לדוגמא: צריך לקדש בליל שבת, אדם אומר "אני צריך לקיים מה שכתוב בשולחן ערוך, אני הולך לקדש", זה נכון אבל יש גם ענין של מעשה, מה ההבדל בין הלכה לבין מעשה? הלכה פירושו לדעת מה כתוב בשולחן ערוך. מעשה פירושו שהאני שלי יסכים וירגיש רצון למה שכתוב. בפרקי אבות כתוב "הוא היה אומר עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו" (הוא היה אומר הנאמר במשנה זו, זה רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא. ככה משמע, כי במשנה הקודמת הוא גם אמר משהו, "הוא היה

אומר" תמיד מוסב על התנא שדיבר במשנה הקודמת, חשוב להזכיר את זה בכדי לומר דבר בשם אומרו) , נתבונן מה פירוש דברי המשנה, אומר רבנו יונה "עשה רצונו כרצונך" תעשה את רצון ה' רצונך, לדוגמא: אתה הולך להניח תפילין, תעשה את רצון ה' להניח תפילין כאילו אתה זה שרוצה עכשיו את התפילין. כלומר: לא להגיד אני חייב להניח תפילין עכשיו כי כתוב בשולחן ערוך אלא עשה רצונו כרצונך דהיינו תגיד: עכשיו אני רוצה להניח תפילין, זה מה שמבאר רבנו יונה "עשה רצונו כרצונך" תעשה את הרצון של ה' כאילו זה הרצון שלך, ואם רבנו יונה אומר שזה פירוש המשנה אז זהו הפשט במשנה. דוגמא נוספת: אני רעב ורוצה לאכול ארוחת בוקר, פתאום בא אדם ומתחיל לדבר איתי על מזג אויר, אני אומר לו מיד "תעזוב את המזג אויר עכשיו אני רעב תבוא בעוד רבע שעה". אבל אם יבוא אלי אדם לפני הנחת התפילין וידבר איתי על מזג אויר, אני מיד אגיד לו: "כן מה אמרו", יהיה גשום או לא גשום, לשים עוד סוודר או פחות סוודר, וזה מפני שאני לא כל-כך לחוץ שהתפילין יהיו לי על הראש עכשיו, אני אניח תפילין אבל עוד מעט, כרגע לא לוחץ לי באינסטינקט להניח תפילין וממילא אם מישהו יבוא וידבר איתי על מזג אויר או כל דבר מסוים אני לא אפסיק. אותו, אבל אם עכשיו אני אדבר על משהו שהוא חשוב לי, דבר שנוגע אלי "הלכה למעשה" כגון: דבר שבפוליטיקה, או איזה שקר מסוים שאפשר להרויח ממנו חמשת אלפים דולר, אז מי שידבר איתי על מזג אויר בזמן הזה אני בכלל לא אשמע אותו, לא רק שאני לא אענה לו אלא אפילו אני לא אשמע אותו. וזה מה שאומר רבנו יונה, "עשה רצונו כרצונך" תעשה את רצון ה' כאילו הוא הרצון שלך, "כדי שיעשה רצונך כרצונו" דהיינו כי אם תזכה לזה, אז הרצון שלך כשתרצה דבר מסוים זה יהיה הרצון של ה', זאת אומרת שתזכה למעלה מאוד עצומה שאם תרצה רצון מסוים, הרצון הזה תופס טרמפ למעלית למעלה ועכשיו זה נקרא "רצון ה'". ה' אומר הרצון של האיש הזה זה הרצון שלי כיון שהאדם הזה עושה את רצוני רצונו, כאשר הוא בא לעשות את רצוני הוא עושה את זה כאילו זה רצון עצמו לכן מידה כנגד מידה אני אעשה את רצונו כאילו זה רצוני, ומה שהוא רוצה אני רוצה, ואם ה' רוצה דבר מסוים ודאי שזה יהיה. כל מה שה' רוצה קיים, כל המציאות היא רצון ה', כמו שנאמר כי הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד. אדם צריך לזכות להגיע לכזה דבר שכאשר הוא יניח תפילין זה יהיה כמו שהוא אומר זה הסנדויץ' שלי, אמנם אסור להגיד את זה אבל כך צריכה להיות ההרגשה: אני רוצה את התפילין כמו שאני רוצה סנדויץ', זה הפשט במשנה, זה לא מדרש או ספר מוסר זה משנה מפורשת ממש, פירושו של דבר אני צריך לדעת שהעסק שלי זה תפילין (או כל מצוה אחרת).

רבנו יונה כותב בשערי תשובה שאדם ששקוע בדברי עולם הזה יותר מאשר בדברי עולם הבא , כלומר אף שהוא מקיים את כל המצוות קלה כחמורה ולא מחסיר אף מצווה ובכל זאת הוא שקוע בעולם הזה, וזאת מפני שאם היה עושה רצון ה' רצונו ממילא לא היה לו שום רצון אחר, כי אין לאדם שתי רצונות, ואם האדם מתמלא ברצון ה' ממלא אין לו רצון אחר. ואם יש לו רצון לעולם הזה אז זה אומר שהוא קשור בעולם הזה.

הרב דסלר זצ"ל אומר, בפורים צריך להגיע למצב ש"לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" יאמר הפוך (בפורים מותר לומר הפוך, שאר ימות השנה אסור) , מה הכוונה בזה להפוך בין "ארור המן לברוך מרדכי"? אלא "ברוך מרדכי" פירושו יש לי את כל הכלים שיש בעולם. "ארור המן" פירושו יש אושוויץ, הענין של להפוך הוא שאצלי לא צריך להיות הבדל בין זה לזה. אם אין הבדל, זה נקרא ש"לא יבחין בין ארור המן לברוך מרדכי", כמובן יש הבדל בעיתוי אבל לא באיכות עבודת ה'. כלומר: נכון שכאשר יש את כל הכלים אז עבודת ה' בשמחה, לעומת זאת באושוויץ עבודת ה' היא בצער אבל בעבודת ה' צריך שלא יהיה שום הבדל, ההבדל הוא רק בעיתוי, אבל הראש עסוק כל כולו בנושא שהוא רצון ה'.

אומר מדרש שוחר טוב: כתיב בתהילים "כי הלל רשע על תאוות נפשו ובוצע ברך ניאץ ה'" אין הרשעים מהללים אלא אם כן עושין להם תאוותן, שכן נבוכדנצאר אומר "מן קשוט די אלהכון הוא אלה אלהין", כלומר הרשע מהלל רק כאשר הוא מקבל את תאוות נפשו, לדוגמא: אחד זכה בלוטו במאה אלף דולר ועושה על זה מסיבת הודיה או אדם נפקד בתאומים לאחר עשר שנים של עקרות ועושה על זה מסיבת הודיה לה' ואומר: תראו ה' שמח אותי, עכשיו נשאל את האדם הזה למה לא עשית מסיבת הודיה לה' לפני עשר שנים שלא זכית בלוטו או שעוד לא היו לך ילדים? אם הוא יענה: "העיקר שעכשיו אני עושה", אדוני, מה שעכשיו אתה מהלל את ה' על זה אומר הפסוק: "הלל רשע על תאוות נפשו". הגמרא אומרת "יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע (נבוכדנצאר) שאלמלא (שאם לא) בא מלאך וסטרו על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר התהילים" למה נבוכדנצר לא הצליח לגנות את ספר התהילים? כי זה "תאוות נפשו", דוד המלך מהלל את ה' בכל מצב, נבוכדנצאר מהלל יותר מדוד המלך רק במצב של שמחה. "ביקש לבייש את דוד המלך" באיכות הדיבור שלו, הסיבה שלא הצליח כי נבוכדנצר מדבר רק מתוך שמחת תאוות ליבו כשקיבל את מה שרצה, לעומתו דוד המלך משבח ומהלל את ה' תמיד אף שלא מקבל את מה שרוצה.

ביאור הדברים כך הוא: נבוכדנצר נקרא "הלל רשע על תאות נפשו" כיוון שמהלל את השי"ת רק כאשר רצון ה' מתאחד עם הרצון הפרטי שלו. שמהלל רק כאשר עושה השי"ת רצונו כרצון האדם היפך העבודה שהאדם צריך לבטל רצונו לרצון ה'. ועל כן נקרא "הלל רשע על תאות נפשו", ומכיוון שרואים בזה שגם כשאדם מהלל ומודה יתכן שנקרא רשע, על כן צריך לברר מהו ההלל וההודאה הרצוים לפניו יתברך כהלל של דוד המלך ומהו "הלל רשע על תאות נפשו".

וקודם שנבאר נקדים בשאלה דהנה מצינו בלאה שכשילדה את יהודה "!תאמר הפעם אתה את ה'" ואמרו חז"ל שתפסה פלך ההודאה ועל כן יצאו כל בניה בעלי הודאה וגדול שבהם דוד המלך, ולכאורה מדוע נחשבת הודאה של לאה כהלל והודאה הרצויים והלא הודתה רק כאשר התמלא חלקה ביותר משאר האימהות שרק שהיא ילדה בן רביעי ומדוע לא נחשב "הלל רשע על תאות נפשו" ח"ו?

אלא שפירושו של "הלל רשע על תאות נפשו" הוא כאשר האדם מהלל בדיוק כשנתמלא לו רצונו זה נקרא רשע, שחפץ ודורש שיעשה ה' את רצונו ורק אז יודה לו. והנה ידעו האימהות שארבע נשים ליעקב שמהם יעמדו י"ב שבטים ועל כן החלק המגיע לכל אחת שיצאו ממנה ג' שבטים, ועל כן כשנולד לוי שבזה נמצא שילדה ג' שבטים אמרה לאה הפעם יקירה איעזי אלי כיוון שהבאתי לו את חלקי בשבטים. דבתחלה הייתה כענייה וקראה שם בנה ראובן "כי אמרה, כי-ראה ה' בעניי" ולאחר מכן עדיין הייתה שנואה "ותאמר כי-שמע ה' כי-שנואה אנכי" וכשילדה את לוי אמרה "הפעם ילוה אישי אלי" כיוון שהשלימה את חלקה, ועל כן נאמר על שבט לוי "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו" שבשבט לוי השלימה לאה את חלקה, אך מנעה עצמה מלהלל כיוון שאם הייתה מהללת רק כעת ולא על ראובן ושמעון ישמע מזה שאינה מודה על מצב העוני והשנואה שהיה לה אלא רק על מלוי חלקה ואז ח"ו ההלל שלה בבחינת "הלל רשע" ועל כן מנעה עצמה מזה בכדי שלא ישמע שרק כעת מודה, אמנם כאשר ניתן לה יהודה שהוא כבר לא שייך לתאות נפשה שהלא תאותה ניתנה לה כבר בלוי, כעת קראה לו יהודה: "הפעם אודה את ה'" כיוון שהודאה כזאת היא הודאה של צדיק שמהלל את ה' לא מחמת מילוי תאותו, אלא מתוך הודאה לשם שמים ועל כן יצא מיהודה דוד המלך היודע איך להודות תמיד לה'.

הודאה באמת אנחנו לא יודעים מה זה, אבל לכל הפחות לפחות בשמונה עשרה כשאומרים "מודים אנחנו לך" לחשוב על זה, וכן בברכת המזון אנו אומרים "נודה לך על ארץ חמדה טובה ורחבה, ברית ותורה" וכו'. נשאלת שאלה מה שייך א"י ותורה

לברכת המזון שאני מברך על סנדביץ שאכלתי, בשלמא ברכת הזן "הזן את העולם כולו בטובו" אני מבין שצריך להודות לה' שזן את כל העולם, אבל תורה וארץ ישראל מה קשור לברכת המזון? ודאי שיש בזה אין סוף פירושים זה דברים מאוד עמוקים, אבל הפשט הכי פשוט הוא כשאני אוכל אני שייך לעולם הזה, אני נקשר לעולם הזה. כל יצר הרע בא מריבוי אכילה ושתייה כי זה כל המותרות שיש, עכשיו שאדם אוכל הוא צריך לומר כך: מה שאני אוכל זה בקדושה, מה הפירוש בקדושה? לדעת שה' נתן את כל המזון, וכל הפרטים והפרטי פרטים שיש פה צריך לקדש אותם אם יש פרט אחד שלא קידשתי אותו זה כבר לא כל כך טוב, לכן צריך לעבור על כל הפרטים ולומר שכל הפרטים ה' עושה אותם. צריך להזכיר את ארץ ישראל כי המקור של כל המזון הוא ארץ ישראל, בחוץ לארץ יש מזון מכח ארץ ישראל, אם לא היה בארץ ישראל לא היה בעולם. אדם בלי מקום לא יכול להיות בעולם, יש מושג של עולם שנה נפש, פירושו: אדם בלי ארץ ישראל לא יכול להיות בעולם, אדם שנמצא באמריקה לא יכול להיות שם בלי ארץ ישראל, מה שהוא בחוץ לארץ זה רק בזכות ארץ ישראל, על כן צריך להודות על ארץ ישראל, ולהודות על התורה, כי התורה היא הנותנת טעם בפירות, בית המקדש גם כן נותן טעם בפירות, כי כל הפרנסה באה מבית המקדש. כמו שרואים שבברכת ירושלים מבקשים "ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם" ולכא' מה הקשר בין ירושלים לפרנסה? אלא בירושלים יש את בית המקדש והפרנסה לכל אחד על-ידי בית המקדש, כשאין את בית המקדש כל אחד הולך לחפש פרנסה במקום אחר. אם יש את בית המקדש אז תופסים את השורש ויש פרנסה, אם לא תופסים את השורש הולכים לחפש פרנסה פה ושם. כמו שיש ברז מרכזי המחלק מים לכל הברזים הקטנים, מהברזים מתחלקים המים לכוסות, באה כוס אחת ואומרת למה ללכת לברז הקטן אני אלך לברז המרכזי הגדול. אבל אם הברז הראשי נעלם, אז אפילו אם אני אחפש בכל הברזים הקטנים אני לא אמצא מים כי המקור נעלם. ביהמ"ק אינו קיים, לכן אנו מחפשים פרנסה פה ושם ולא מוצאים כי המקור נעלם, ירושלים זה הפרנסה, על כן בברכת המזון צריך להודות על כל זה כי אם תחסיר את המקור ותאמר שהתפרנסת לא מהמקור זה נקרא סטרא אחרא. חייבים לייחס הכל למקור, את כל הזויות וכל הצדדים צריכים לקשר למקורם.

האדם עולם קטן

לאחר עקידת יצחק התברך אברהם אבינו "כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער איביו" ודרשו חז"ל כשישראל עושין רצונו של מקום הם משולים לכוכבים, וכשאין עושין רצונו של מקום משולים הם לעפר. רואים מזה שאין הבדל במספר בין הכוכבים לבין עפר הארץ (כמות הכוכבים וכמות עפר הארץ שווה). והנה בזמן שעם ישראל עושים רצונו של מקום נמשלו לכוכבים פירושו, שאף אומה אינה יכולה לגעת בעם ישראל ולהציק להם כשם שאי אפשר לגעת בכוכבים. וכשאין עושים רצונו של מקום נמשלו לעפר הארץ, פירושו שעם ישראל יורדים מטה מטה ואז הם גרועים אפילו מהבהמות של הגויים, והוא ממש ביטוי מהיפך אל היפך, שכשישראל עושין רצונו של מקום הבהמות של ישראל חשובות אצל הגויים יותר מנשותיהם של הגויים, ולכן אסור להשאיל להם בהמות, וכשאין עושין רצונו של מקום נחשבים ישראל אצל הגויים פחות אפילו מבהמותיהם של הגויים.

ובאמת מה שנראה לנו שאנחנו רואים את הכוכבים אין זו ראיה נכונה כלל, לדוגמא: השמש היא פי מאתים מכדור הארץ, ויש כוכב שהוא פי אלפיים ארבע מאות מהשמש, ובכל זאת אנחנו לא רואים את הכוכב הזה, סימן שאנחנו לא רואים נכון את הכוכבים, וככה ג"כ בעפר הארץ, האדמה לא כ"כ עמוקה, והסימן הוא שכשרוצים לחפור רואים שאחרי תשעים מטר מגיעים למים, ככה עושים היום מקוואות בלי אוצרות, פשוט חופרים ומגיעים למי תהום והנה יש לך מקווה, רואים שברכת "רוקע הארץ על המים", שמברכים בברכות השחר היא לא תיאוריה אלא זה דוקא, כלומר הארץ יושבת על המים והמים יושבים על האוויר, (והסיבה היא שלפי האמת חשיבות הדבר זה המשקל הסגולי שבו, באוויר יש משקל סגולי הכי כבד כי הוא רוחני, ולכן האוויר הוא הכי בסיסי וחשוב על מנת לחיות) א"כ רואים שהראיה שלנו אינה נכונה כלל.

ומובא ברמח"ל שהכוכבים הם צינורות השפע והעפר הוא הכלים של קבלת השפע, וע"כ מספר כוכבי השמים הוא כחול אשר על שפת הים, וזה לא סתם שכמספר הכוכבים כך יש גרגירי חול על שפת הים, אלא הענין הוא שכל כוכב משפיע על גרגיר חול מסוים. ואם הבעש"ט אמר פעם שהוא זוכר איזה כבשה הוא היה בעדר של יעקב אבינו, והוא זוכר מי עמד לידו במתן תורה, ורבי נחמן מברסלב זוכר מה שהיה עמו בבטן אמו וגם לפני כן, אז אם אברהם אבינו יגיע לפה הוא יכול לומר לנו בדיוק על כל גרגיר חול איזה כוכב משפיע עליו. וזהו שכוכב נוטריקון כ"ו כ"ב, שנרמז בו שם הוי"ה וכ"ב אותיות התורה שבהם נברא העולם, כי כל העולם נברא במאמרות שה' אמר

במעשה בראשית "ויאמר ה'". וכמו שאמרו חז"ל במסכת אבות "בעשרה מאמרות נברא העולם", כלומר ה' דיבר אותיות ומהם נברא העולם, כוכב כ"ו זה שם הוי"ה כלומר שהשי"ת דיבר "כב" אותיות ומהם נברא העולם, ועל כן הכוכב הוא צינור של השפע, ולכן פעם היו עובדים את הכוכבים, וזה ענין עכו"ם ע'ובדי כ'וכבים ו'מ'זלות, כלומר הם לא היו טיפשים אלא הם ידעו שבכוכבים באמת יש כוח השפעה, אך כפרו בזה שה' הוא המשפיע, הטעות שלהם הייתה, שלמעשה הכוכבים הם רק שליחים ואין בהם כוח משל עצמם, אלא הם רק צינור להורדת השפע.

והנה כתוב בפסוק מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא, ורואים מפסוק זה שיש שני דברים מיוחדים בכוכבים, שיש מספר לכוכבים ולכל כוכב יש שם, ואילו בעפר אף שיש לו מספר לא מצאנו שיש לכל גרגיר שם בפני עצמו, ופשוט הוא שודאי לכל דבר בעולם יש לו מספר שמכוון בדוקא, אבל שמות זו מעלה יתרה ממספר כללי, כמו שרואים שרק לבני אדם יש שמות, לחיות אין שמות. לדוגמא: לכל הפרות שיש בעדר יש מספר, ויש להם גילוי כבוד ה' בעולם כפי עניינם, אך זה עניין כולל, כלומר לכל הפרות ביחד יש להם מטרה לגילוי כבוד ה' ולא לכל פרה בפני עצמה, אף שלכל פרה יש כדוריות אדומות שהיא מקבלת מחדש בכל רגע ובודאי זה לא בחינם, כי זה נס אינסופי, על כל פנים לא אומרים זאת פרה וזאת פרה, אלא יש חשבון כללי כמה פרות יש בעולם, כמובן שכל פרה צריכה להיות כפי התיקון שלה אבל היא נחשבת במספר כללי, לכן אין שמות לפרות, כי אין הבדל בין אחת לשנייה הם אותו הדבר, שמות נותנים כאשר אני מחלק בין אחד לשני. וכן לדוגמא, יש כאן כמה שולחנות, זה לא משנה לי איזה שולחן ישמש אותי כרגע, השולחן הזה או השולחן הזה, לשולחן אין שם כי לא אכפת לי איזה שולחן ישמש אותי, העיקר הוא שהשולחן יעשה את הפעולה שלו להחזיק את אשר עליו, מה שאין כן לגבי בני אדם, כל אדם הוא מיוחד בפני עצמו, לכן קוראים לאנשים בשמות, גם לגבי כוכבים זה אותו הדבר, מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא הקב"ה קורא לכוכבים שמות, פירושו של דבר כל כוכב שונה מהשני, לדוגמא: בגלקסיה יש עכשיו שלושים מליון כוכבי קרח, זה לא סתם מספר כללי אלא יש כוכב פלוני ויש לו סיבה, ויש כוכב פלוני ויש לו סיבה, לכל כוכב יש שם פירושו לכל כוכב יש תפקיד שונה מחברו ויש לו יחוד בפני עצמו.

"לכולם שמות יקרא" השם מבטא את ההבדל בין הפרטים, אם יש שמות נפרדים לפרטים שלפנינו פירושו שהפרטים שונים אחד מהשני. כאשר אין שמות נפרדים, פירושו הכל אותו הדבר. הנאצים ימש"ו בשואה עשו מספרים ליהודים, בשביל להראות

שכל היהודים הם אותו הדבר כמו בהמות ח"ו, הנאצים אמרו כך: אם אתם חשובים יש לכם שמות, אם אתם לא חשובים אתם מספרים, מספרים זה כמו בהמות, ולכן לקחו את היהודים בקרונות של בהמות. הנאצים ימש"ו רצו לכפור בדבר הזה שכל אדם יאמר "בשבילי נברא העולם", את זה הנאצים חשבו לעקור, עמלק לא מבין מה הפירוש "בשבילי נברא העולם", הוא לא מבין איך יכול להיות דבר כזה, אך באמת כתוב בגמרא "חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם" כי האדם הוא עולם קטן.

מתי האדם הוא עולם קטן? אם האדם משמש את העולם כמו שהעולם משמש את האדם זה נקרא עולם קטן. מה הפירוש? מה העולם עושה למען האדם כשאדם קם בבוקר כל העולם משמש אותו, הוא רוצה ליטול ידיים יש לו מים, אפילו האוויר משמש את האדם. ואפילו יותר מזה, לא צריך לומר מה העולם משמש את האדם, אלא אפילו מה האדם משמש את עצמו, לדוגמא: אדם קם בבוקר ואומר "אני רוצה ליטול ידיים" והנה מיד הוא נוטל ידיים בקלות, אבל האם האדם יודע איזה כשרון עצום זה ליטול ידיים? הרי אנחנו לא יודעים בכלל את התיזמונים של כל המערכות בגוף שנדרשים בשביל נטילת ידיים, אם לא היה "המרכז בקרה" שבמוח שמתזמן את הנטילת ידיים בתזמון אינסופי על אלפיות השנייה שאנחנו בעצמנו לא חשים את זה שום פעולה לא הייתה מסתדרת, התזמון הולך על אלפיות שנייה עד שהאדם בעצמו לא שם לב לזה בכלל, זה תזמון אוטומטי.

קורה לפעמים מצב שאדם עומד באוטובוס ונרדם, פעם נרדמתי באוטובוס בין עירוני ועמדתי ליפול, וליפול פירושו לשבור את הראש כי זה היה ליד המדרגות של הנהג, בדיוק אז ממש בשנייה האחרונה, התעוררתי והמוח נתן שווי משקל, מי הודיע את זה למוח באותה שנייה? זה אלפית השנייה. לפעמים קורה שהנהג פותח את הדלת ואפשר ממש ליפול לכביש, כמה פעמים ניצלתי מזה ממש בנס, ממש ברגע האחרון תמיד ניצלתי, מה הפירוש בזה? אלא המוח שולח הודעה: "השווי משקל לא פועל פה, תקום", וזה ממש אלפית השנייה, מי שישים לב יראה שזה ממש כך, כפסע בין ההצלה לבין ליפול ולשבור את הראש, זה תזמון ממרכז הבקרה שבמוח, שאומר: "אין פה עכשיו שווי משקל אז תקום, ואם תישאר באותו מצב תיפול". וכל זה בתת מודע בלי ידיעה בכלל, כי מרכז הבקרה שבמוח עובד בלי ידיעתי בתת מודע, וכמו שאדם בן שנה ג"כ הלב והמוח שלו פועלים והמרכז בקרה שבמוח ג"כ עובד בתפקוד מלא אעפ"י שהוא לא יודע שהוא נמצא בכלל בעולם, והוא לא מודע לעצמו, בכל זאת כל התזמונים פועלים באופן מדויק להפליא, זה נקרא שהעולם משמש את האדם.

אדם שמשמש את העולם כמו שהעולם משמש אותו, זה נקרא שהוא בכלל העולם והוא זה שיכול לומר בשבילי נברא העולם, אבל אדם שהוא משמש את עצמו הוא לא יכול לומר "בשבילי נברא העולם", כי הוא לא דומה לעולם שהרי העולם משמש את כולם, ואילו הוא לוקח את הכל לעצמו. ואדרבה למעשה הוא בעצם הורס את העולם.

זה מה שהנאצים ימש"ו לא הבינו שעל כל יהודי נאמר בשבילי נברא העולם, הם לא הבינו שכל אדם הוא אחד ייחודי, ולכן הם נתנו מספר לכל אחד ולא התייחסו לשם שלו, הנאצים הורידו את השמות מעם ישראל. היה לי חבר מבוגר מבני ברק שעבר את השואה, הוא סיפר לי שהוא לא זוכר את השמות של הילדים שהיו לו שנהרגו בשואה, הוא פשוט לא זוכר, הם שחקו את השמות מהעולם, פירושו של דבר הם אמרו שאדם זה מספר ח"ו, זה הגדר של עמלק-עמלק אומר אדם זה מספר. לדוגמא: אחד שואל, כמה חיילים יש לך מאה או מאתים? אבל האמת היא שכל חייל יהודי הוא בפני עצמו, לכן אסור לספור את עם ישראל מפני שכל יהודי ויהודי הוא עולם בפני עצמו, ולכן לא שייך לספור את עם ישראל. לספור פירושו ערך מספרי, וערך מספרי פירושו לאבד את החשיבות הפרטית של כל דבר. ולכן יש מאן דאמר בגמרא שסובר שכל דבר שסופרים אותו לא בטל ברוב.

נחזור לדבר שהתחלנו בו, הכוכבים הם צינורות השפע, והעפר הוא צינורות קבלת השפע. וזה שאנחנו אומרים בקדושה דסידרא "קדוש קדוש קדוש", ואח"כ מתרגמים את זה: "קדוש" הראשון -"קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתה" כנגד הכוכבים, "קדוש" השני- קדיש "על ארעא עובד גבורתה" כנגד העפר, "קדוש" השלישי- "קדיש לעלם ולעלמי עלמיא" זה קדוש המחבר בין שמים וארץ (כוכבים ועפר). "קדוש" הראשון כנגד בית ראשון כנגד אברהם אבינו, "קדוש" השני כנגד בית שני כנגד יצחק אבינו, "קדוש" השלישי מחבר שמים וארץ דהיינו אומר הרמח"ל זה חיבור בית ראשון ובית שני כנגד יעקב. "קדיש לעלם ולעלמי עלמיא" ה"קדוש" השלישי מגלה יש כוכבים ויש עפר וצריכים לחבר את הכוכבים ביחד עם העפר, שהכוכבים ישפיעו בעפר כלומר החלק הרוחני של העולם העליון ישפיע בדבר הגשמי, בכלי הקבלה, בעפר. כל זה דברי אגדה והם נכונים, אך מה שזה נוגע אלי זה לחזק את האמונה. עכשיו אני שומע שלכל כוכב יש קישור לגרגיר חול מסוים, כל גרגיר חול מקבל השפעה מכוכב אחד זה מפחיד מאוד, זה מראה את התזמון האינסופי שבאינסופי שבבריאה וזה מחזק באמונה.

אך יש גם מוסר השכל שניתן ללמוד מזה, והוא: אם אני אומר שכל כוכב משפיע לעפר, אז עכשיו נתבונן מה ההפרש בין עוה"ז לעוה"ב, הכוכב הזה יכול להיות גדול פי מאתים

ארבעים מהשמש, והכוכב הזה מרמז על שם הוי"ה (שהוא בגימטריא כ"ו) ועל כ"ב אותיות התורה כמו שהזכרנו, והנה כשהוא מגיע לארץ מי מקבל אותו? גרגיר של חול, כזה דבר גדול והנה מקבל אותו גרגיר אחד של חול, כי כשהאור הגדול הזה נמצא למעלה- הוא כוכב, אך כאשר הוא מגיע למטה- הוא בסך הכל גרגיר של חול, כי זה היחס בין העוה"ז לעוה"ב. אם עכשיו אני מרים פה למטה גרגיר של חול, שם למעלה הרמתי כוכב שלם. וזה הן לטוב והן להיפך ח"ו, הן לטוב דהיינו שכל מצוה שאני עושה כאן אפילו שהיא בסה"כ נראית לך גרגיר של עפר כלומר שנראה דבר פשוט, אבל באמת למעלה הוא כוכב גדול. לדוגמא, אדם אומר "בסה"כ עניתי אמן על ברכה", דע לך שהאמן הזה הוא כוכב שלם, זה לא עפר קטן אלא גרגיר של חול זה כוכב שלם. ואם ח"ו לא עניתי אמן לברכה, זה לא סתם הפסד, אלא זה הפסד שבהפסד, כאן זה הפסד שנראה כגרגיר עפר, ושם זה הפסד של כוכב שלם.

כל דבר ודבר שעושים בעוה"ז, כל כוונה, כל הזכרת שם השם, כל שבירת מידות, כל מניעה מלשון הרע שכ"כ קשה להינצל ממנו עד שהיום בכל פרוזדור שעוברים שומעים לשה"ר, וכן כל פרישה משנאת חינם, כל דבר כזה נראה כאן כעפר, אך באמת שם למעלה זה כוכב גדול. הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל היה אומר השמש הזאת שקמה בבוקר והגיעה לאמצע היום בצהרים, אתה יודע איזה מסלול היא עברה בשמים כדי להגיע לכאן? מהבוקר עד הצהרים כמה מאות אלפי קילומטרים היא עשתה, וכמה מאות קילומטרים כדור הארץ עשה, בשביל להגיע לנקודה הזאת באמצע היום, לגבינו זה רק צל בסה"כ, צל של בוקר וצל של צהרים לנו זה אותו הדבר, אבל האם אנו יודעים כמה אלפי ומיליוני פעולות נסיעות ומסלולים שנעשו בשמש ובכדור הארץ כדי להגיע לדבר הזה שהשמש תעמוד כאן באמצע היום?! בבוקר השמש זרחה, אתה יודע מה זה שהשמש זרחה אדם קם בבוקר ואומר "בוקר טוב", האם אתה יודע מה עומד אחרי "הבוקר טוב" הזה? עומדים מאחורי זה כ"כ הרבה קילומטרים ושנות אור והכנות אינסופיות בכדי שיגיע הבוקר טוב הזה, ואצלנו הכל נראה כדבר פשוט.

אדם ב"ה מרגיש טוב, ואומר "ב"ה אני מרגיש טוב", אתה יודע מה עומד אחרי המילים האלה "אני מרגיש טוב"? מברכים בכל בוקר "פוקח עורים" והפירוש של הברכה הזאת הוא שמקבלים כל רגע ורגע אור לראות, עכשיו במוח עובדים מליוני מרכזי בקרה כדי שהכל יתפקד כראוי, זה נקרא "מרגיש טוב", אדם יודע איזה משקל כבד יש מאחורי המילים האלה "אני מרגיש טוב"?! ולכשנתבונן הרי זה נשמת כל חי תברך את שמך, שאומרים בשבת.

אך נשאלת השאלה אם השי"ת רוצה להחיות אותי והרי הוא כל יכול, ויכול ג"כ להחיות אותי בלי אוכל א"כ למה אני צריך את האוכל? המכשור של הגוף הוא אינסופי, ואנשים שואלים למה צריך את כל זה? אלא התשובה היא שהאדם הוא עולם קטן, וכמו שהעולם הוא אינסופי (כפי שראינו לעיל) כך גם האדם שהוא כנגד העולם, נברא דווקא במערכת אינסופית. אבל לנו קשה לקבל את התשובה הזאת: בסדר, אני עולם קטן, ובכל זאת אני לא מבין למה ה' היה צריך לברוא בי במוח "מרכז בקרה" כזה שהוא אינסופי, אם בורא עולם רוצה להחיות אותי הוא יכול גם בלי כל זה, למה אני צריך את כל זה? והתשובה באמת היא כי האדם הוא עולם קטן ולמה זה לא מספק אותי? מפני שהתשובה הזאת מספקת רק את מי שהגיע לדרגה הזאת, מי שבאמת מבין שהאדם הוא עולם קטן אותו מספקת התשובה שהאדם הוא עולם קטן.

נבין את הדברים במשל, מכונה ענקית בעלת אביזרים אינסופיים שיש בה שיכלול אינסופי, במכונה הזאת יש מיקסרים אדירים וגלגלי שינים שאחד נכנס בשני באופן מתוחכם ביותר, והנה מגיע אדם שרואה את המכונה הזאת, והוא כולו מתפעל ממנה. לעומתו, מגיע חקלאי פשוט והוא לא מבין ממה מתפעלים, אומרים לחקלאי הזה "תשמע המכונה הזאת היא מחשב, כל מה שאתה חושב היא מעלה על הכתב, אבל אותו חקלאי לא יודע מה זה מחשב בכלל, והוא שואל ירקות היא מוציאה? אני יודע שאם המכונה תביא לי שתי ירקות זה יותר טוב. כי החקלאי הזה לא מבין מה המכונה הזאת. אבל אם יבוא אדם שמבין במכשירים, הוא לא ישאל שאלות, הוא יבין טוב מאוד מה המכונה הזאת ומה העוצמה שלה, ומה הכסף שהושקע בה, הוא מבין מה ההתפעלות מהמכונה הזאת.

כך הוא בנמשל, אדם שלא יודע מה זה עולם קטן, הוא שואל "אבל בכל זאת, למה צריך את כל הבריאה האינסופית שבי"? אבל אדם שמבין מה זה אדם, הוא לא ישאל אף שאלה כי הוא מבין שאדם זה עולם קטן, זה מה שאומר הרמח"ל במסילת ישרים "אם תכלית בריאת האדם היה לצורך העולם הזה, לא היה צריך מפני זה שתנפח בו נשמה כ"כ חשובה ועליונה שתהיה גדולה יותר מן המלאכים עצמם, הרמח"ל מדבר על הנשמה כי הרמח"ל ידע מה זה נשמה, אבל אנחנו שלא יודעים מה זה נשמה אנחנו מדברים על הגוף, וע"כ אדם שהגיע לדרגה שיודע מה זה אדם, הוא מבין מה זה "אדם עולם קטן".

טעויותיו של השר של אדום

בזמירות של שבת (לסעודה שלישית) שרים: "ראותו כי כן אדומי העוצר, יחשוב לו בבצרה תקלוט כבצר, ומלאך כאדם בתוכה ינצר, ומזיד כשוגג במקלט יעצר, אהבו את ה' כל חסידיו אמונים נוצר".

בשיר מתואר את מה שיהיה לעתיד לבוא שכשיעשה השי"ת דין לאומות על כל מה שנעשה לישראל בזמן הגלות, שרו של אדום יטעה ויתבצר בעיר בצרה במקום בבצר (שהעיר בצר היא אחת משלושה ערי מקלט לרוצח) מפני שיחשוב שבצרה זו העיר מקלט בצר וינוס לשם כדי למלט עצמו מהדין והמשפט כדין רוצח בשגגה שנמלט לעיר מקלט.

בשיר מסופר על שלוש טעויות שיטעה שרו של אדום א). שיחליף בין עיר מקלט "בצר" לעיר בצרה ויחשוב שבצרה קולטת כבצר ב). שיחשוב שעיר מקלט מגינה גם על מלאכים כמו שמגינה על אדם שרצח בשגגה ג). שיחשוב שעיר מקלט מגינה אף על רוצח במזיד. זה לא סתם טעויות, וכי מלאך לא מבין שבצרה היא לא בצר, ושעיר מקלט לא מגינה על מלאכים ולא על מזיד? אך יש פה ענין של שורש טעותו של שרו של אדום ונבארם בע"ה אחד לאחד.

צריך להבין במה הטעות של שרו של אדום שיטעה בין בצר לבצרה, הוא טועה באות הא המבדילה בניהם, האות הא היא המבדילה בין זכר לנקבה, לדוגמא: היום יש "חברת בת", כשהפירוש הוא: זה לא החברה המקורית אלא זו טפלה למקורית. כלומר: בצר הוא המקור, בצרה זה שיכפול. אדום הולך תמיד לשיכפול, כך גם היצה"ר הולך תמיד אחרי השכפול והזיוף.

היום רואים את זה בחוש וזה דבר ברור לכולם, שהזיוף הוא לא כמו המקור. לדוגמא: קלטת טייפ, אם מקליטים חמש פעמים את אותו הדבר עוד שכפול ועוד שכפול, כבר יורדת האיכות, ההקלטה השניה יותר טובה מההקלטה החמישית. אותו דבר בתמונות אם מצלמים תמונה מתמונה יורדת האיכות. ואותו הדבר הוא באוכל, כמעט כל האוכל היום הוא בתערובות, עוד הוספות ועוד הוספות, ממש מרגישים את זה בטעם של האוכל שזה לא אוכל מקורי.

היצה"ר תמיד הולך לחיקוי ולזיוף, כמו שרואים בחוש: אדם לומד ופתאום מישהו ניגש לדבר איתו, והוא אומר לו "תשמע אני לא יכול לדבר איתך עכשיו, אני לומד תורה", ולפני זה לא הפריע לו לדבר עם מישהו עשר דקות, אז למה עכשיו פתאום הוא נעשה צדיק? אלא ככה הוא היצה"ר שאומר לאדם באותו רגע, למה לך להיות סבלני כלפיו? תהיה יותר צדיק ותלמד עכשיו עוד תורה.

"ה' ברך את אברהם בכל" ודרשו על זה חז"ל "בת היתה לו לאברהם ובכל שמה" ואנחנו אמרנו ש"בת" פירושו העתק למקור, והיינו שאצל אברהם אבינו הכל היה מתוקן, אפילו ההעתק השכפול ג"כ היה מתוקן, כלומר אפילו בדבר הטפל היתה לאברהם אבינו ברכה "ה' ברך את אברהם בכל".

עוד דוגמא: רואים שלפעמים בא לאדם פתאום ללמוד שתי דקות לפני התפילה, בשתי דקות לפני התפילה פתאום יש תאווה וחשק ללמוד, ומזה מאבדים את כל התפילה, וגם הלימוד לא מועיל. ומאיפה זה בא? מהיצה"ר שמושך את עצמו תמיד לשכפול, כל היום האדם מסתובב סביב עצמו ודווקא שתי דקות לפני התפילה הוא מחליט שהוא רוצה ללמוד, זה זיוף. זה נקרא, שהיצה"ר מושך את עצמו תמיד לזיוף.

וזה מה שאומר שרו של אדום: אין הבדל בין המקור לזיוף, לכן אפשר להחליף בין מעשים טובים למעשים לא טובים. עשו היה פונה בבטן אמו לבתי עבודה זרה, הכוונה היא לא כפשוטו שהוא עבד עבודה זרה, אלא הוא אמר שבתי מדרשות זה לא העיקר לא חייבים ללכת למקור, ומזה לאט לאט נעשה בתי עבודה זרה, ככה התחילה העבודה זרה. הנצרות התחילה כך, ימח שמו וזכרו התחיל בדבר שדומה ליהדות, הוא אמר לא חייב להיות ככה בדוקא כל דבר, ומזה התחילה והשתלשלה ויצאה הנצרות. בודאי שהוא לא חשב שזה מה שיצא, אלא פשוט הוא התחיל בזה שהחליף את המקור לשיכפול מזה הגיע כל הקלקול. וכך היה גם עם הרשעים מתנועת ההשכלה שהמשיכו ללכת לבתי כנסת, רק עשו שינוי קטן, ומזה נוצרה תנועת ההשכלה.

זה הטעות של שרו של אדום לעתיד לבוא שיחליף בין בצר לבצרה, לא שהוא לא יודע שזאת בצרה ולא בצר, אלא מפני שתמיד הוא הולך לשכפול ולא למקור, לכן הוא סובר שיש תחליף ולכן הוא סובר שבצרה היא יכולה להיות תחליף של בצר, כלומר לא חייבים את המקור, אפשר גם ללכת לזיוף, זאת הטעות הראשונה שלו.

הטעות השניה של שרו של אדום היא שטועה וחושב ש"מלאך כאדם בתוכה ינצר", מה השורש של הטעות הזאת? אלא, מלאך הוא בגדר שאין לו יצה"ר, אנחנו מלמדים על כל אדם לימוד זכות, מפני שיש לאדם יצה"ר, אבל למלאך שאין לו יצה"ר וא"כ אין לו תירוץ איזה לימוד זכות אפשר ללמד עליו? ודאי שאי אפשר! לכן שרו של אדום שאין לו יצה"ר הוא מקטין את החטא, פירושו, הוא אומר כך החטא הוא לא כזה נורא.

יש שני סוגי ניסיונות: נסיון של אדם וניסיון של מלאך. כלומר: אדם קם בשלוש לפנות בוקר, אותו אדם יכול לקום וללמוד עד הנץ שני פרקי משניות או פרק אחד לפחות (וודאי שאם הוא ילמד הוא יקבל שפע רוחני גדול) , אבל לאותו אדם בא היצה"ר והוא מתעצל ולא

קם ואומר לעצמו "אני עייף אני צריך להמשיך לישון" על אדם כזה אפשר ללמד זכות שמה שהוא לא למד זה בגלל שהיה קשה לו לקום, אבל כשהוא כבר קם, אם הוא הולך לטייל זה חמור מאוד.

אדם שנמצא במצב שאין לו שום דאגה וטרדה ואין לו שום נסיון הוא יכול לשבת ללמוד בשקט, באותו זמן הוא בנסיון של מלאך שאין לו שום הפרעה לשבת ללמוד. על כזה מצב אם הוא לא לומד בו יש תביעה גדולה, למה אתה לא יושב ללמוד? אבל האדם בעצמו עושה לעצמו את ההפרעות בלימוד, כלומר: בזמן שלא היו לך הפרעות וניסיונות היית בנסיון של מלאך ולכן היית יכול לשבת ללמוד, אבל כשיצאת החוצה ויש לך עכשיו נסיון קשה, אז אתה בנסיון של אדם עם יצה"ר, עם הקושי, עכשיו קשה ללמוד. זה נקרא שהאדם עושה לעצמו נסיון, למה היית צריך לצאת החוצה? ודאי שכשאתה יוצא החוצה יש נסיון קשה, לכן למה יצאתה? התביעה על האדם היא לא בזמן שקשה לו, כלומר: אם יש לאדם כאב שינים הדין עליו לא כ"כ קשה, בגלל שהיה לו קושי, אבל הבעיה היא שהאדם עושה לעצמו את הקושי וההפרעות ללמוד, האדם עושה לעצמו את הניסיון.

וזאת הטעות השנייה של שרו של אדום, מפני שאין לו יצה"ר הוא מקטין את חומרת החטא, ומה טוען שרו של אדום? שאפילו מלאך שהוא בלי יצה"ר ובלי תירוץ, גם הוא יכול להיכנס לעיר מקלט.

הטעות השלישית של שרו של אדום היא שחושב "מזיד כשוגג במקלט יעצר", כלומר שעיר מקלט מגינה אפילו על מזיד, זה עוד דרגה בהקטנת החטא, כלומר: שרו של אדום אומר זה לא כ"כ נורא, נכון שאסור לעבור עבירה, אבל בכל אופן זה לא כ"כ חמור. ולכן טועה וחושב שעיר מקלט קולטת אפילו מזיד כמו שוגג.

כתוב בספרים ששרו של עשו נמצא בכל אחד ואחד, ויעקב נמצא בכל אחד ואחד, כלומר יעקב מסמל את הקדושה שבעולם, ועשו את צד הטומאה שבעולם, לכל אחד יש שר. שרו של עשו נמצא בתוך הלב מפתה ואומר לו תקל ותחליף בין המקור לזיוף, תקטין את חומרת החטא, החטא לא כ"כ חמור, ומזה הוא מפתה את האדם ללכת לדברים אחרים ומראה לו את הדרכים הקלות בעבודת ה' ומראה לו כאילו זה התכלית, וככה מטעה את האדם לא ללכת בדרך האמת.

רואים שעשו קשור מאוד בשר שלו, הנה הוא שולח את השר שלו ליעקב. ובאמת, זאת מדרגה עצומה מאוד שהאדם יהיה קשור בשורש הרוחני שלו, בטומאה זה בכלל לא בעיה, ככל שהאדם יותר רשע יותר קל לו להתקשר למקור הרע, כמו שרואים אחד

שהוא גנב קטן שגונב פחות הולך לאט לגניבה, גנב שגונב כל יום עשר פעמים הוא הולך במהירות לגנוב. בשואה מנגלה ימש"ו היה רץ בבוקר לרצוח יהודים, מפני שרצח לפני זה הרבה אנשים, ולכן הוא רץ בכדי לרצוח. כלומר: ככל שיותר מתקרבים לטומאה יותר נמשכים אחריה, כך עשו היה קשור לשר שלו, מפני שעשו הוא המקור של הרע והטומאה, ממילא הוא קשור בשר שלו.

בקדושה זה אותו הדבר אבל זה לא בא בקלות, כל התקדמות בעבודת ה' כרוכה בניסיונות ובמלחמה עם היצה"ר, אפילו שמקבלים כוח מהקדושה, בכל זאת זה דורש עבודה ומאמץ. זה נקרא "דרך ארוכה וקצרה, קצרה וארוכה", עשו הולך בדרך קצרה כי הוא הולך לזיוף, אבל הדרך היא ארוכה, לעולם הוא לא יגיע למקור. יעקב הולך בדרך ארוכה אבל באמת היא קצרה, כמ"ש "אני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שעירה".

אדום נקרא על שם "האדום האדום הזה", הצבע האדום הוא הצבע שבולט יותר מכל שאר הצבעים, ולכן הצבע האדום מסמל את החיצוניות שבכל דבר, כמו שמסופר בגמ' "כי הא דרב אדא בר אהבה חזיה להההיא כותית דהות ליבשא כרבלתא (בגד אדום) בשוקא, סבר דבת ישראל היא, קם קרעיה מינה וכו'", רואים שהצבע האדום הוא הצבע הכי בולט, ולכן אסור לאישה ללכת בבגדים אדומים, מפני שזה מבליט. וזה ענינו של אדום שנקרא על שם הצבע האדום, כי זה הצבע שמבטא את החיצוניות. עשו בשביל להאדים את החיצוניות שלו משתמש בשפיכות דמים, כלומר ע"י האדום כגון רציחה השפלה וכדו' הוא מבליט את האדום שבו, את החיצוניות שלו. לכן עשו אומר "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה", "ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים", כלומר עשו הולך לאדום האדום לחיצוניות, אבל יעקב מוסיף לו לחם, לרמז לו "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", כלומר, יעקב מראה שכל האכילה היא קדושה, דבר ה' שבמאכל, כמו אכילת קדשים "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם". עשו אוכל בשביל אכילה גסה מילוי בטן, כלומר עשו אוכל כמו אכילת חזיר, הוא הולך לחיצוניות שבמאכל. יעקב הולך לדבר ה' שבמאכל "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם".

ארבעה גלויות כנגד ארבע אותיות הוי"ה

אנחנו אומרים בסוף התפילה: "אין כאלוקינו, אין כאדוננו, אין כמלכנו, אין כמושיענו", והחלוקה היא לארבעה כנגד ארבע גלויות: בבל, פרס, יון, אדום, והטעם: א)."אין כאלוקינו" רומז לגלות בבל, כנגד הכפירה, ששם היה החטא של ע"ז שהעמידו צלם

וזרקו את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש על שלא רצו להשתחוות לו, וכן את דניאל לגוב האריות, ב)."אין כאדוננו" כנגד גלות פרס "כי נמכרנו אני ועמי" וכנגד זה בטחוננו הוא רק באדוננו השי"ת ג)."אין כמלכנו" כנגד גלות יון שמלכו עלינו ד)."אין כמושיענו" כנגד גלות אדום שמגלות זו נושע בקרוב בע"ה.

ארבעת גלויות אלו הם בעצם שמונה: בבל וכשדים, פרס ומדי, יוון ואלכסנדר מוקדון, אדום וישמעאל. כידוע שישמעאל לא יוכל לשלוט על עם ישראל אלא במלכות אדום וע"כ "וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל", וע"כ עכשיו הערבים (ישמעאל) שולטים עלינו, וכן ראינו אודות עזרת "מופתי" שהיה בירושלים שעזר לנאצים באמון קבוצות וסיוע. וע"כ הציצית היא ארבעה חוטים כפולים שהם שמונה, כנגד ארבעת הגלויות, שמתפרטים לשמונה. והנה בכל אות שבשם הוי"ה רמוזות ארבע גלויות, לדוגמא: באות ה' ראשונה דהויה יש את כל ארבע הגלויות, וכן בכל אות משם הוי"ה, ארבעה גלויות אלו מסתירים את ארבעת אותיות השם הוי"ה ב"ה, וכן גם הארבע קליפות שהם: ענן כבד, רוח סערה, אש מתלקחת, ונוגה, מסתירים את שם הוי"ה בארבעת אותיותיו.

וכמו שרואים שהיום אסור לומר שם הוי"ה רק שם אדנו"ת, וכן כשקוראים בתורה, בס"ת כתוב שם הוי"ה, ואילו אנחנו קוראים באדנות, והטעם הוא מפני שאנחנו בגלות, וכל זמן שאנחנו בארבע גלויות איננו יכולים לבטא את שם הוי"ה בארבעת אותיותיו. ומסופר על הראי"ה קוק שהצטער על שלא יכול לבטא את שם הוי"ה, ואמר וכי מילתא זוטרא היא וכו', והטעם הוא משום שהרגיש את הפגם של הארבעה גלויות המסתירים את ארבעת אותיות שם הוי"ה. ואילו אנחנו אומרים שם אדנות במקום שם הוי"ה ללא שום הרגש של צער, וכן אנחנו במהלך התפילה בתחילה אומרים "ברוך אתה ה'" (באדנות), ובסוף התפלה אנחנו מבקשים על שם הוי"ה שלא ביטאנו אותו, זה עניין הוידוי "אשמנו בגדנו וכו'" וכן "נפילת אפים" על סדר הא"ב, מפני שאנו מבקשים סליחה מהאותיות שפגמנו בהם. לדוגמא: (שאף אחד לא יקח את הדברים קשה כי קשה לקיימם, אך בכל זאת צריך לדעת את זה כי זה האמת) אדם שעשה הפסקה מלימוד התורה ובזמן ההפסקה קרא ספר חול במשך שעה, אז חוץ מזה שעכשיו יהיה לו קשה לחזור ללימוד והתורה פחות תראה לו פנים, בשעה הזאת שהוא ביטל מן התורה וקרא בספר חול (סיפור מתח) הוא פגם באותיות התורה! ועכשיו האותיות לא מאירות לו יותר בתורה. כי האותיות הם בנין העולם, וכמו שאומרים בתפילה "וכל בניך לימודי ה'" אל תקרא "בניך" אלא "בוניך", כלומר שהת"ח הם הבונים של העולם ע"י אותיות התורה שהם לומדים, (וע"כ סוגית

האותיות נלמדת בגמ' בשבת בפרק הבונה (קד ע"א) כי האותיות הם בנין העולם) , ואדם זה לקח את האותיות שנבראו בכדי ללמוד את התורה, ובהם גרם ביטול תורה! וזה שהוידוי נתקן על סדר הא"ב, בא לומר שכל העולם בנוי מאותיות, וכשאדם עובר עבירה הוא פוגם באות. וע"כ צריך לבקש סליחה מהאות שפגם בה, וע"כ נהגו בארצות ערב שדברי חולין היו מדברים בשפה הערבית, ובאשכנז באידיש. ומסופר על המהרי"ל דיסקין שלא רצה לדבר עם שום אדם שיחת חולין בלשון הקודש, ואחד שהיה מדבר עמו בלשון הקודש היה אומר לו: "זה תשמור למשיח".

וכן הרמב"ם כותב שראוי לדבר שיחת חולין דווקא בערבית ולא בלשון הקודש. היום יש ב"ה קיבוץ גלויות, וע"כ כולם מדברים רק בלשון הקודש, ודומה הדבר לאדם שהיתה לו צורת דיבור מיוחדת עם האבא שלו, ובאחד הימים האבא נסע למעבר לים, עכשיו אותו אדם לא יכול לדבר בשפה זו עם אף אדם אחר, מפני שזה מיד יעורר אצלו צער, כי צורת הדיבור יזכיר לו את בית אבא ויתעורר הצער. וע"כ המהרי"ל דיסקין לא יכל לדבר שיחת חולין בלשה"ק מפני שעכשיו נמצאים בגלות בהתרחקות מבית אבא, ולשה"ק מזכירה מיד את בית אבא, וע"כ המהרי"ל דיסקין לא יכל לדבר דברי חולין בלשה"ק, כי הוא הרגיש מהו צער הגלות ומהו צער השכינה. וכמו שמסופר עליו שפעם אחת הלך להתפלל על חולה מסוכן בכותל, ושני רחובות לפני הכותל הוא הסתובב בחזרה, מפני שהגיע לכדי סכנת נפשות.

וכל זה מדובר על דברי חולין, וכ"ש דברים בטלים, שאדם שביטל זמנו בדברים בטלים צריך לפייס את הכ"ב אותיות שנועדו לתורה וחוללו לדברים בטלים. וק"ו על לשון הרע שרובם נכשלים בו שצריך שמירה מעולה, שחוץ מעצם בקשת המחילה (ממי שדיבר עליו) צריך ג"כ לבקש מחילה מכ"ב האותיות. ומסופר שבשעת סעודת פורים של החפץ חיים תלמיד אחד שלו ביקש ממנו שיבטיח לו שהוא יהיה לידו בעוה"ב, הח"ח רצה להתפטר מאותו בחור, אך הבחור ממשיך ומפציר לקבל הבטחה להיות ליד הח"ח בעוה"ב, ולבסוף הח"ח אמר לו אם תבטיח לי שלא תדבר לשון הרע מעכשיו עד סוף החיים שלך אתה תהיה לידי בעוה"ב. ואותו תלמיד אמר שהיום הוא לא יכול, אז הח"ח אמר לו: א"כ עכשיו צריך להרחיק אותך, כי אתה כ"כ התעקשת ובסוף ביקשתי ממך דבר שממילא אתה מחויב לעשות אותו, וסירבת וממילא עכשיו צריך להרחיק אותך.

וכן בשמו"ע בברכת על למינים יש ארבע לשונות "תעקר ותשבר ותכלם ותכניעם" כנגד ארבע קליפות שמכסים על שם הוי"ה, ענן כבד- מים כל התאוות, רוח סערה-רוח דברים בטלים, אש מתלקחת-אש כעס, נגה-עצלות, כי העצלות בעצמה היא לא חטא אבל היא

גורמת לכל החטאים. כלומר: כעס הוא חטא, וכן תאוה ודברים בטלים, זה חטא ממש, אבל עצלות היא לא חטא, אבל היא גורמת לכל החטאים, וע"כ לתקן כל זה אנו אומרים וידוי על סדר הא"ב הנתקן על כ"ב אותיות התורה, וכן מוסיפים לאחר הוידוי מזמור "לדוד אליך ה' נפשי אשא" שהוא ג"כ מסודר עפ"י סדר הא"ב בכ"ב אותיות, שע"י הוידוי והחרטה ובקשת המחילה מהאותיות, האותיות יחזרו ויאירו לאדם בלימוד התורה, כי אותיות התורה מאירות המה כמו שכתוב "מצות ה' ברה מאירת עיניים".

ובפרק זה בתהלים פרק י"ט יש שש דרגות כנגד שש ספירות חג"ת נה"י, ולכל דרגה במזמור זה יש ציון ופעולה, לדוגמא: "יראת ה' טהורה" זה הציון "עומדת לעד" זה הפעולה, וכן בכל כל השש דרגות במזמור זה. לנו זה נראה שהכל אותו הדבר והכל מילים נרדפות, אך באמת כל מילה שם היא בדוקא, וכידוע שאדם שלא מבין דבר הכל נראה אצלו אותו הדבר.

הא למה זה דומה?! למי שלא מבין בקונצרט ושומע שעה ניגונים של מוצרט, באמצע הוא משתעמם ואומר: מדוע חוזרים על הניגון תמיד? כי אדם שאינו מבין את הדבר הכל בעיניו אותו הדבר. היה לי שכן ספרדי מבוגר שלא הכיר אשכנזים, ופעם אחת הוא בא אלי ושאל אותי, מדוע שירי אשכנז כולם אותו הדבר? כי מי שאינו מבין את הדבר נראה לו הכל אותו הדבר.

בהתחלה שלמדתי ספר "דעת תבונות" לרמח"ל פעם ראשונה, שאלתי את עצמי למה הרמח"ל חוזר כ"כ הרבה פעמים על דבר אחד, אבל כשאדם מתחיל להבין, הוא רואה שזה לא חוזר על עצמו אלא כל פעם זה חידוש חדש, ורק מי שאינו מבין חושב שהכל אותו הדבר.

וכן לגבי העולם: לנו נראה שכל הכוכבים הם אותו הדבר, ובאמת יש כוכבים גדולים ויש כוכבים קטנים, יש כוכבים שהם פי אלפים ארבע מאות מהשמש, והשמש היא פי מאתים מכדור הארץ, עכשיו תבין איזה כוכבים יש, ואיזה משקל יש שתלוי באוויר... יש כוכב שהוא פי כמה מכדור הארץ, ויש כוכב שהוא פי ארבע מאות שמונים אלף מכדור הארץ, ולי נראים שכל הכוכבים אותו הדבר!

וכן הוא בלימוד התורה הקדושה, מי שהוא רחוק מסברא ברמב"ם, אצלו אין שום נפק"מ לאח"כ, כי אינו מבין את דברי הרמב"ם.

התגלות הבריאה כפי האדם בעצמו

כתב הרמב"ן (בראשית יח, א) "ובאמת כי כל מקום שהוזכר בכתוב ראיית מלאך או דיבור מלאך, הוא במראה או בחלום, כי ראיית פני מלאך איננה נבואה וכו'". הנה בכל

מקום יתעוררו החכמים להודיענו כי ראיית המלאך איננה נבואה ואין הרואים מלאכים והמדברים עמם מכלל הנביאים כאשר הזכרתי בדניאל, אבל היא מראה תקרא "גלוי עינים", כמו "ויגל השם את עיני בלעם וירא את מלאך ה', וכן
"ויתפלל אלישע ויאמר ה' פקח נא את עיניו ויראה", אבל במקום אשר יזכיר המלאכים בשם "אנשים" כענין הפרשה הזאת ופרשת לוט, וכן ויאבק איש עמו (להלן לב כה) , וכן וימצאהו איש (שם לז טו) , על דעת רבותינו (תנחומא וישב ב) : הוא כבוד נברא במלאכים, יקרא אצל היודעים "מלבוש", יושג לעיני בשר בזכי הנפשות כחסידים ובני הנביאים".
וביאור הדברים: כאשר נזכרים המלאכים בשם "אנשים" אין זה גילוי נבואי על צד הנבואה, אלא כשם שהאדם מגלה רוחניות כך הרוחניות מתגלה אליו. וכמבואר באברהם אבינו ששלח את אליעזר עבדו הדולה ומשקה מתורת רבו לחפש אורחים ולא מצא, ושלחו פעם נוספת ולא מצא, וכשיצא אברהם אבינו לחפש מיד: "והנה שלשה אנשים נצבים עליו". ומדוע לאליעזר הם לא נגלו? אלא שראיית המלאכים כאנשים שייכת דיקא לאברהם ולא לאליעזר, כי אברהם שמל את עצמו עם כל הכאבים והיסורים הכרוכים בזה, שימח בזה את השכינה וע"כ גם השכינה מתגלית אליו ומשמחת אותו. כלומר אברהם ששימח את הבריאה במעשיו אזי גם הבריאה מתגלית אליו באופן של שמחה והרי הוא זוכה ורואה "והנה שלשה אנשים נצבים עליו". אך מי שאינו בדרגה זו של משמח הבריאה, אין הבריאה נגלית לעיניו, וממילא לא שייך שיראה את אותם "שלשה אנשים" כיון שהתגלותם תלויה במדרגה של המגלה אותם בלבד.
וכן הוא אצל יוסף: "וימצאהו איש תועה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" ודרשו חז"ל זהו גבריאל. שכל הבריאה רוצה לעזור ליוסף וממילא נגלה ליוסף המלאך גבריאל בדמות "איש" לעוזרו. וכן הוא לגבי אלישע כששלח מלך ארם לקחתו, וכשהשכים משרתו של אלישע וראה את החיל הסובב "וישאל את אלישע אדוני איכה נעשה, ויאמר (אלישע) אל תירא כי רבים אשר אתנו מאשר אתם, ויתפלל אלישע ויאמר ה' פקח נא את עיניו ויראה, ויפקח ה' את עיני הנער וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביבות אלישע". ורואים שאלישע ראה הכל מהתחלה, ואילו הנערים לא ראו עד אשר התפלל עליהם אלישע שיראו, והבאור כנ"ל שישנם גילויים רוחניים שמתגלים לאדם ע"פ מדרגתו וכל אחד רואה כפי דרגתו ולא יותר, ורק כשהתפלל אלישע אזי "ויפקח ה' את עיני הנער וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביבות אלישע". ומסופר על הראי"ה קוק זצ"ל שהתפעל מיופיה של ירושלים ואילו כשהיה בהרי האלפים לא התפעל, ואילו אנחנו לא מבינים מהו היופי של ירושלים, ומהרי האלפים אנו מתפעלים.

אלא שלראי"ה דיבר היופי של ירושלים משא"כ הרי האלפים שאין בהם דיבור של יופי (אין בהם דיבור של יופי בתורה, כלומר שבתורה לא נכתב יופי על הרי האלפים) , וכדברי הגמ' "עשרה קבין של יופי ירדו לעולם תשעה נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולו", וביאור ענין זה של תשעה חלקים של יופי בירושלים ואחד בכל העולם, שכל העולם נטל את המיעוט שבהתפרטות וזהו אחד מעשר, בעוד שירושלים לקחה את כל מה שניתן לקחת בהתפרטות וזה תשעה (דעשר זה כבר הכלל כולו) , וממילא הראי"ה שהיה במדרגה של ראיה עפ"י תורה, ראה את יופיה של ירושלים ולא התפעל מיופי הרי האלפים שהם כקוף בפני אדם, משא"כ שאר העולם שחסרים את הראיה הרוחנית שבה נראה יופיה של ירושלים, והם מתפעלים מהיופי הטפטי של הרי האלפים.

והדברים פשוטים שכל הגילוי הרוחני של הבריאה מתגלה רק לראוי בלבד. וכידוע שכל הבריאה אומרת פרק שירה, האם פעם שמענו את שירתו של הנחש ושאר הברואים? ויותר מזה, בכל בוקר אנו אומרים בפסוקי דזמרה "הללויה הללו את ה' מן השמים וגו' הללוהו שמש וירח וגו' הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות אש וברד שלג וקיטור וגו' מלכי ארץ וכל לאומים שרים וכל שופטי ארץ בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים וגו'" והאם פעם שמענו את שירתם לבורא? והלא כולם שרים מודים ומהללים, ומדוע שירתם אינה נשמעת? אין זה אלא מחמת חסרון שמיעת האוזן של המאזינים.

ומסופר שהחברותא של המשגיח דישיבת לומז'ה כשהיה בגיל ארבע עשרה כשהיה אומר "הללויה הללו את ה' מן השמים הללו במרומים" היה יוצא החוצה לשמוע את שירתם והיה חוזר באכזבה. וההסבר הוא כיון שהוא התפלל על זה אמר אולי נזכה לשמוע, ואילו אותנו זה לא מעניין, וזה בעצם הסיבה שלא שומעים את שירת הבריאה דכל השירה נשמעת רק לאוזניים ראויות וכנ"ל.

וזוהי מכת דם שכשישראל ומצרי שותים מכוס אחד זה שותה מים וזה שותה דם, ואם נשאל מה יש בכוס מים או דם? התשובה היא: כפי המקבלים, ההתגלות הרוחנית שבבריאה מתגלית לכל אחד כענינו וממילא לישראל יש מים ולמצרי דם.

וכן בקריעת ים סוף הלכו ישראל ביבשה בתוך הים בעוד שהמצרים טבעו בים. וההסבר: דכתיב "ולשת גם הוא יולד בן ויקרא שמו אנוש אז הוחל לקרוא בשם ה'" ומבואר במדרש שעונשם היה שהציף הקב"ה את האוקינוס על שליש מהעולם, וטבעו, והנה בקריעת ים סוף נאמר "נכון כסאך מאז מעולם אתה" כלומר שישראל תקנו בנכון כסאך מ"אז"- את הפגם של "אז" הוחל לקרוא בשם ה', ועל כן כלפי ישראל חוזר הים מהיבשה דאין צורך להטביעם מפני שכל ההצפה היא לתקן את הכפירה שהחלה בעולם, וישראל שהם

מאמינים הרי הם מסלקים את ההצפה וממילא "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים". אך כל זה לישראל שתיקנו מעשיהם, אבל המצרים שלא תיקנו מעשיהם אצלם נשאר הצפת הים המטביע את הכפירה וממילא טבעו בים.

מהותם של המצריים הוא כפירה שזה בחינת מכת חושך כנגד ההחשכה שמצרים מחשיכים את העולם מראיית האמת, מאור האמונה. ולכן במכת חושך "לכל בני ישראל היה אור במושבותם", דתוכן מכת חושך הוא שהמצרים נתנו לעולם ראיה חשוכה כלומר שנתנו ממשות לחושך כמו שכתוב "וימש חשך" כלומר שהם מסירים את כל האור הרוחני שבבריאה ומראים את הבריאה בפנים חשוכות וממילא אצלם יש חושך. אך "לכל בני ישראל היה אור במושבותם" דבני ישראל המדבקים עצמם לבורא ממילא אצלם הכל מואר, דהתגלות הבריאה כלפיהם הוא באופן של אור.

ובאמת היום ההסתכלות על העולם היא בפני חושך ועל כן איננו רואים את כל המראות והחזיונות ואיננו שומעים את שירת הבריאה, ולהמחיש את בחינת ההסתכלות החשוכה שלנו על העולם, ניקח דוגמא: שואלים אדם מתי בוקר? הוא עונה כשהשמש זורחת, ובאמת ההיפך הוא הנכון, מתי השמש זורחת כאשר יש בוקר, שהרי כבר ביום הראשון לבריאה כתוב "ויהי ערב ויהי בוקר" בעוד שהשמש נתלתה להאיר ביום רק ביום הרביעי לבריאה, וא"כ רואים שכשיש בוקר השמש זורחת ולא שהשמש זורחת אז מתחיל הבוקר. וזה מראה שכל הסתכלותינו לא עפ"י התורה, וממילא ראייתנו והבנתנו מעוותת. דוגמא נוספת שכשרצו לבנות את בית המקדש חיפשו את המקום הגבוה ביותר, וחיפשו בספר "יהושע" ומצאו שבכל סידור הגבולות של השבטים כתוב "ויעל וירד" ורק אצל בנימין כתוב "ויעל הגבול" בלא לירד, ומזה הבינו שירושלים הכי גבוהה בעולם. ואם ישאלו אותנו מה המקום הגבוה ביותר נענה שהר חרמון הכי גבוה, אלא כשמסתכלים עפ"י התורה זה ראיה אחרת ושם הגובה האמיתי, שאם כתוב שהגבול עולה בלי לירד סימן שהגבול רק עולה וממשיך ועולה עד לשמים לביהמ"ק העליון שמכוון כנגד ביהמ"ק התחתון, וממילא שם הוא מקום המקדש.

ויסודם של דברים הוא שלא כל הנראה לעינינו כך הוא באמת. עוד דוגמא פשוטה: כשאדם עומד ברחבת הכותל הוא בטוח שהוא עומד על הקרקע, אך כאשר הוא נכנס למנהרות הכותל הוא רואה שיש שתי רחובות הסמוכים לכותל וכיום הם מתחת האדמה, וא"כ האדם עומד באויר.

ובאמת שכך הוא סדר כל הבריאה שלא כל הנראה לעינים זהו האמת, ולידיעת האמת צריכים ראיה של תורה. וזהו החילוק שבין האדם לכל הבריאה, לדוגמא: לחתול אין

בעולם אלא את עצמו, וכן פרה כל עולמה זה היא עצמה, משא"כ לאדם שיש לו שכל להבין ולהשכיל-יש בריאה שלמה, וע"כ האדם הולך בקומה זקופה משא"כ שאר החיות שמהלכות על ארבע כי אדם הוא בעל שכל וע"כ מהלך וראשו למעלה. וזה שנבדל האדם מן הבהמה (צורת האדם מן הבהמה) בראש ובאצבעות, וכשנסתכל נראה שבאדם כל הגוף צריך להיות מכוסה חוץ מהראש והאצבעות, דמהות האדם היא בראשו ששם נמצא כח המשכיל שבו וכן בידיו שבהם הוא פועל ומתעסק, וע"כ אברים אלו צריכים להיות גלויים. דכל מה שמכסים מדין צניעות הוא רק את החלק הבהמי שבאדם, אך הפנים והאצבעות שהם מהות האדם אין מה לכסותם, אלא אדרבא צריכים הם להתגלות מפני שבהם נראה שהאדם הוא אדם. וע"כ היום הולכים פרוץ ואין זה מצד חוסר צניעות בלבד, אלא כיון שאינם פועלים עפ"י התורה ממילא הנהגתם בבחינת בהמות ובהמה כל מהותה היא גופה, וע"כ כשהם מציגים את עצמם הם מציגים את מהותם, ומהי מהות הבהמה? גופה, וע"כ גם הם חושפים את גופם שיראו את החלק הבהמי שבהם, שלדעתם זהו האדם וא"כ מדוע לכסותו?

והעולה מן הדברים שהבריאה מהפן הרוחני שבה מתגלה לאדם כפי שהאדם מגלה עצמו לרוחניות, וממילא כפי תיקון המידות שלו כך יזכה לגלוי הרוחניות שבבריאה, וזהו ההסבר שיש אנשים שכועסים תיכף ומיד, כיון שהם חיים בבחינת הבהמיות שלהם וע"כ אין להם בעולמם אלא את עצמם וממילא כשלא הולך להם כרצונם הם תיכף כועסים וכמה שהאדם מפעיל יותר את כח המשכיל שבו הרי הוא כועס פחות, כיון שמבין שהוא לא הבריאה היחידה בעולם ויש עוד עולם מסביבו, והוא לא חייב להבין הכל כיון שישנם עוד רצונות חוץ לרצונו, וממילא מדוע שיכעס? וכמו שרואים שכששומעים שיעור כל אחד מבין אחרת את תוכן השיעור, כיון שכל אחד מבין כפי הנשמה שלו. וממילא מבואר שהמבין שבי זה לא השכל אלא הנשמה, כלומר כח התגלות ה' שיש בי, ו"כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות" וע"כ ההבנה וההשגה שלי בעצמי ובמקרי העולם היא כפי אחיזתי בנשמה, וכפי שאתקרב יותר לנשמה כך אבין את העולם כפי האמת, וכך תתגלה אלי הבריאה מהפן הרוחני שבה. וכן הוא באור הפסוק "ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן" ודרשו חז"ל שקפצו ההרים זה על גבי זה כאילים המדלגים מהר להר, ובודאי שמחזה שכזה לא נראה בעיני בשר ודם גשמיים, אך מי שראה את ההנהגה הרוחנית של הבריאה ראה את ההרים מרקדים זה על גבי זה כאילים המדלגים מהר להר, והריקוד היה מינה וביה כמו בשעת שמחת בית השואבה שהיה רבן שמעון גמליאל מרקד עם אבוקות, כך היה ריקוד ההרים.

וכמו כן ידוע מהרמב"ן שיש גן עדן וגהנום בעולם הגשמי, ואם נצא למסע חיפוש ואפילו נעזר בצילומי לוין, לעולם לא נגיע לגן עדן ולגהנום הנמצאים בעולם הגשמי אעפ"י שזה קיים כאן, אי אפשר לראות את זה אלא במשקפים רוחניות שבה אפשר לראות את הבריאה הנעלמת מהראיה הגשמית. ודוגמא לדבר אשה מעוברת, יודעים שבגופה קיים עובר, אלא שדבר זה אינו נראה בעין, ורק ע"י אולטראסאונד אפשר לראות את זה, כך בתוך הבריאה קימים דברים שאיננו יודעים מקיומם, ואנו איננו יכולים לראותם, כיון שחסר לנו כלים מתאימים וראויים לראייתם, ולדוגמא בביהמ"ק כלי חרס שבלעו מתבשילי קרבן, כשהיה מגיע זמן נותר היו שוברים אותם והיו השברים נבלעים במקומם באופן שלא היה תופס שום מקום. בשכל אי אפשר להבין ולתפוס את זה איך ייתכן שהקרקע בלעה והכל נשאר אותו הדבר אך מצד הנהגת הקב"ה בביהמ"ק היתה התגלות רוחנית שבה הכלים נבלעים ואינם תופסים מקום, והוא מצד מדרגת מקום המקדש.

איכות פנימית

רואים שלאורך הדורות יש שלבים בחומרת הסתר הפנים שיש בעולם, פע ום עבדו את השם יתברך עם כל הלב והרגש אנשים היו מאוד פנימיים, אך במש וך השנים הכוח הלך לחיצוניות החיים יותר ויותר, עד שהבלון יתפוצץ. מצוות שפע ום היה קשה לקיימם היום קל מאוד, יש ספרים בשפע, בקלות קונים ציצית מהודר ות עם פתיל תכלת, אפשר אפילו לקנות תפילין מהודרות בהזמנה בטלפון ואספק וה מיידית, מי היה חולם על דבר כזה? בשביל תפילין מהודרות היית צריך לחפ וש הרבה, להזמין מראש ולחכות כמה חודשים עד שזה מוכן. וכן פעם היה קשה למצוא מנין בנץ, היום יש בכל מקום. גדולי תורה שעד לפני מספר שנים התפללוו במניין אחר, שינו ממנהגם ומתפללים היום בנץ כי ככל שהדבר יותר נפוץ כ וך התביעה מהאדם יותר גדולה, מכיוון שיש כל כך הרבה אנשים שמתפללים בנץ, יש תביעה יותר גדולה משמים על היחיד שלא מתפלל, הבעיה היא שהאדם רוצ וה להרגיש שהוא בעל הבית, הוא מקיים מצוות מתי שהוא מחליט ואיך שנראה לו, קשה לנו לקבל מרות. אדם אומר: אני אבוא למלך מתי שנוח לי, אומר המלך: כשתבוא, נראה אם אני אקבל אותך בכלל. (כמו שכתוב בברכות דף ז, תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה 'כך אמר לו הקב"ה למשה כשרציתי לא רצית, עכשיו שאתה רוצה איני רוצה') אם אתה הולך לפי התנאים שלך אף אחד לא מבטיח לך שתפילתך תענה, לכן

הכי בטוח והכי נכון זה לבוא למלך מתי שהמלך קבע, בנץ התפילה מתקבלת. רואים בחוש שמניינים בנץ יש בהם יותר יראת שמים ממניינים אחרים.
אדם צריך להגיע להכרה עמוקה להעריך את החיים בעצמם ולא כאמצעי, אד ום שמגיע למדרגה של מאה אחוז חיים-מגיע למדרגה של אנשי דור המדבר שפסק וה מהם מיתה. וכן הצדיקים בכל הדורות שמגיעים להכרה זו גם במותם קרויי ום חיים. כי ככל שאתה מעריך יותר את הדבר כך אתה זוכה לו, ככל שאתה מעריך יותר את החיים כך אתה זוכה להם יותר. רואים שיש תהליך של השנים האחרונות,
ממש "זה לעומת זה" ככל שהעשייה הולכת ונהיית יותר קלה, יותר בהידור, יותר נפוצה, כך הגישה למצוות הולכת ונעשית חיצונית יותר בלי כוונת הלב.
אנשים היום אינם אוהבים את החיים, הם אוהבים את ההנאות החיצוניות של החיים אך לא את החיים עצמם. נסביר: אדם נהנה מפלאפל או מטיול או מחופשה, הוא אוהב את הפלאפל או את החופשה אך לא את עצם החיים. הוא אוהב את החיים רק כאמצעי שמאפשר לו ליהנות, בלי החיים הוא לא היה יכול ליהנות, אך אין הוא אוהב את החיים עצמם. וזאת הסיבה שהרבה אנשים מתאבדים היום, לדוגמא: אדם שיחיה במדבר רק שמים וחול מסביב הוא לא יסבול את החיים, אך הצדיק שנמצא בדבקות עם ה', אוהב את החיים עצמם "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום".
השם יתברך זה החיים והחיים זה השם יתברך זו ההגדרה של החיים. החפץ חיים למשל לא היה משנה לו אם יש כאן עכשיו מאה אנשים או בן אדם אחד, אם הוא נמצא כאן או שהוא נמצא בשואה, מבחינתו הכל אחד והכל זה השם יתברך.
היצר הרע מוכר לנו הבלים מחיצוניות החיים תמורת הזמן שלנו, הוא שואל אותנו: כמה זמן אתה מוכן לשלם תמורת פלאפל? רבע שעה, יופי, עכשיו הוא הרוויח רבע שעה של ביטול תורה עבור הפלאפלים שלו. ועל זו הדרך הוא אומר לנו: תן לי יום שלם תמורת טיול, וכן הלאה, ובינתיים הוא הרוויח רבע שעה על חשבוננו כאן רבע שעה של תורה ושם יום שלם של תורה. צריך לדעת להגדיר נכון את השקר שבדבריו, היצר מציג את הנושא כמקח וממכר, אתה תתן לי משהו שלך-זמן מהחיים ואני אתן לך בתמורה משהו שלי-עניין גשמי מסוים, והאמת היא שהכל של ה'-גם הזמן שלנו וגם הגשמיות אשר בחיצוניות החיים, כך שבעצם היצר מנסה למכור לנו משהו שלא שייך לו בכלל.
הרב פינקוס זצ"ל אמר שאפשר לעבור על כל הש"ס בלי הקב"ה, אפשר גם לקיים את כל השולחן ערוך בלי הקב"ה. ואני מוסיף אפשר גם להתפלל את כל התפילה בלי הקב"ה, להתנדנד חזק, לעצום עיניים, להאריך בתפילה ועדיין בלי הקב"ה, והרי התפללתי?! אם

תבדוק את עצמך היטב, תראה שזו היתה רק הבעת משאלות ולא פנייה אישית אל השם יתברך. וזוהי הצרה של הדור, כי גם בתוך עבודת ה' הריכוז בצד החיצוני עולה, זה קל, זה נגיש, זה זול, זה נפוץ, כמו שהסברנו, אז למה לא? מה איכפת לי להיות צדיק אם זה יעלה לי רק כמה שקלים, אבל מאמץ פנימי מה פתאום. שוכחים שזו "תורת חיים" הרי המעשים החיצוניים שלך הם רק חלק קטן מתחושת החיים שלך, אז למה זה לא ברור לנו גם לגבי עבודת ה'.

ורואים היום תופעה נוספת שמבטאת את אותה בעיה מהכיוון ההפוך, בספרים שמדפיסים היום ובשיעורים ששומעים, הדיבורים נעשים יותר ויותר פנימיים, דהיינו על דברים עמוקים יותר בעבודת ה', אך האנשים רחוקים מאוד מן המדרגה שעליה הם מדברים.

זה הכלל: מי שיותר צדיק מתנהג יותר פשוט ומדבר יותר פשוט, עד כדי כך שקשה להכיר עליו שהוא צדיק. שלחו מישהו לתהות על קנקנו של הרמח"ל, הוא חזר והעיד שאכן הרמח"ל בקי בכל התורה אך אפילו ריח של חסידות אין בו. והאמת הרי לא כך רק שהביאור ככה: מה שלמעלה מן המדרגה שלך קשה לך להסתיר, אך מה שאתה רגיל בו יותר קל להסתיר, כי אצלך בפנים זה נתפס כדבר מובן מאליו, כדבר פשוט. זו גדולתו של הרמח"ל, ניקח לדוגמא את "המשגיח" ר' יחזקאל לוינשטיין, הספרים שלו "אור יחזקאל" כל כך מחזקים ומצד שני הם כתובים בלשון מאוד פשוטה, ככה הוא דיבר. כי השיחות שלו לא היו דיבורים של פה, הוא דיבר מתוך החיים הפשוטים שלו, ככה הוא חי, אנשים כאלו עומדים מאחורי כל מילה שלהם, מה שהם דיברו זה מה שהם היו.

זה ידוע ששכר על חיצוניות בעבודת ה' כגון על עצם מעשה המצוה, מקבלים בעולם הזה, כי בכל זאת הקב"ה לא מקפח שכר כל בריה. אך בעולם הבא מקבלים שכר רק על הערך הפנימי של המצוות, כמה לב השקעת במצווה, כמה מסירות נפש-בזה אנחנו נבחנים. לכן יתכן מאוד, שאדם יבוא לעולם הבא עם חבילות ענקיות של מצוות שהוא עשה אותם "בחיצוניות", והוא בטוח שיקבל עליהם שכר גדול, אבל רק חלק קטן מאוד מהחבילות האלה, יוכל להיכנס איתו כי לעולם הבא נכנסת רק איכות פנימית. יעקב אבינו קורא לאותו תבשיל "נזיד עדשים" כי מעניינת אותו ההגדרה הפנימית מהות המאכל, ואילו עשו קורא לזה "האדום האדום הזה" הצבע החיצוני זה מה שמושך אותו, זה לא מזין זה לא בריא זה עלול לגרום נזק, כל זה לא מעניין אותו. ובגלל שאנשים מחפשים חיצוניות, זה מה שמציעים להם בחנויות, הכל לפי הביקוש. לכן כמעט שום

דבר היום לא מקורי, הכל משוכפל, מוכרים לנו רק תחליפים, הכל בכאילו. האוכל סינתטי, אנחנו סינתטיים, אז גם הילדים סינתטיים, ומה הפלא שיש אחר כך בעיות בחינוך הילדים! ככל שיש לך יותר ריכוז בצד החיצוני הגשמי של האוכל, כך יש לך פחות ריכוז בלימוד. ביתר דקות רואים את זה בקיום המצוות: אדם שמדקדק מאוד בצד החיצוני של עשיית המצוות, עליו להתאמץ מאוד לפחות באותה מידה, לחזק את האיכות הפנימית של עבודת ה', אחרת, בלי לשים לב, הוא עלול להיתפס ?1"חיצוניות" זוהי תודעה כזאת שפוגעת ביכולת שלך להתחבר למשמעות הפנימית של המצוות, לניגון הפנימי של התורה ולתחושה העמוקה של התפילה "נוכח פני ה'". אחד הגורמים העיקריים להפיל את האדם ל"חיצוניות" זוהי הסקרנות, במקום שמרכז הכובד של ההתעניינות שלו יישאר קבוע בתורה ובתורתו יהגה יומם ולילה, כעץ שתול על פלגי מים הוא מתעניין כל רגע בדבר אחר: "לא כן הרשעים, כי אם כמץ אשר תדפנו רוח" הוא מתפתה אחר יצר הסקרנות שלו, לכל כיוון שהרוח נושבת: מה אמרו בחדשות, מה כתוב בעיתון, הוא חייב להתערב בכל פוליטיקה חברתית ולהשמיע את דעתו, במקום להתרכז במהות של החיים: תיקון המידות שלו ולימוד התורה כדי לדעת מה רצון ה' בעולם, הוא מתעסק רק בחיצוניות של החיים.

קשה לדעת מי צדיק אמיתי, כי את זה רק האיכות קובעת וזה נסתר, אנשים מספרים לי על כל מיני רבנים, היום שום דבר לא קונה אותי, לא מספר החסידים שיש לו, ואפילו לא הידיעות שלו בתורה, רק דבר אחד מרשים אותי היום: ענוה פנימית.

אסופת שיחות קצרות

ברית התלויה בזמן

רואים דבר שונה ומיוחד במצוה של ברית מילה, שזאת מצוה שתלויה בזמן, אעפ"י שיש עוד מצוות שתלויות בזמן כגון תפילה, אבל מצוות תפילה היא מדרבנן ואילו מצוות ברית מילה היא מדאורייתא, יש עוד מצווה מדאורייתא התלויה בזמן והיא מצוות ביכורים, כמו שכתוב במשנה "מעצרת ועד החג, מביא וקורא, מן החג ועד חנכה, מביא ואינו קורא" מכל מקום, רואים שזמן זה דבר עקרוני בברית מילה, שכן מילה בזמנה דוחה את השבת וכשהמילה לא בזמנה היא אינה דוחה את השבת. בלולב לדוגמא, אם נוטלים אותו יום אחר חג הסוכות זה כבר מאוחר ולא יוצא ידי חובה, כלומר, לאחר שעבר זמנו כבר אין ערך למצוה, וכן לדומא מצוות סוכה, שאם אדם ישב בסוכה לאחר

חג הסוכות, הוא לא קיים את המצווה, וכן בשאר המצוות, במצוות פדיון הבן נעשית ביום השלושים ואחד, אם אדם יעשה את פדיון הבן ביום החמישים זה אותו מצווה, אבל מה שעושים דווקא ביום השלושים ואחד זה מצד "זריזים מקדימים למצוות", אבל אין שום מעלה יתרה מצד היום השלושים ואחד דווקא, רק מצוות ברית המילה מעלתה ביום השמיני דווקא, אז מה מיוחד במצוות ברית מילה, שתלויה בזמן דווקא?

זמן עולה בגימטריא אדם ובהמה, וכתוב בפסוק "אדם ובהמה תושיע ה'", ולכאורה מה בהמות צריכות ישועה הרי פשוט שבהמות לא צריכות ישועה, אלא דרשו חז"ל על הפסוק "אדם ובהמה תושיע ה'" "אלו בני אדם שהן ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה", כלומר "אדם ובהמה" שניהם מדובר על האדם, שכל אדם צריך להיות גם אדם וגם בהמה, בלימוד התורה צריך להיות בגדר "אדם" עם כל המוח וכל הכוחות החושים. ובעניני עוה"ז צריך להיות אדיש כמו "בהמה" שאין לה רגש, כלומר, שלא יהיה אכפת לך משום דבר, מצוות הברית היא המצוה שהכי קשה לקיים, כי זאת מצווה שצריך לחתוך בבשר החי, אבל אם נבדוק בסטיסטיקה נראה שמצות ברית מילה מקיימים אותה רובם, משא"כ לדוגמא, מצוות לול וב שאין רובם מקיימים את המצווה ביום הראשון של סוכות, ואעפ"י שמצוות לול וב יותר קל לקיים, זה פשוט לנענע לולב שתי דקות, ומצוות ברית מילה היא לחתו וך בבשר החי, ובכל זאת את מצוות ברית מילה מקיימים רוב העולם, וזה ממש פלא.

והסיבה לזה אומר ר' צדוק הכהן זו הנקודה שנקראת "מגן אברהם" כל דב ור שאברהם אבינו תיקן הוא נצחי ואי אפשר לעקור אותו, לכן, מצוות ברית מיל וה רוב העולם מקיימים מפני שזאת מצווה שנתקנה מאברהם אבינו, והנה כל העניין של "זריזים מקדימים למצוות" נלמד ממצות הברית שנאמר אצל אברהם אבינו "וישכם אברהם בבוקר" ורואים דבר פלא, דווקא "זריזים מקדימים למצוות" נלמ וד ממצות ברית מילה, והיום רואים הפוך, שעושים את הברית דווקא לקראת סו וף היום, וזה פלא, לדוגמא מצוות לולב, לא רואים שאדם ינענע לולב בשעה שתי ום בצהרים, אלא בבוקר, ואילו ברית מילה עושים דווקא לקראת סוף היום.

אולי אפשר לומר, אברהם אבינו הוא הענין של הנץ שהוא ההתחלה "וישכ ום אברהם בבוקר", והגמרא אומר שלעתיד לבוא אברהם אבינו לא מזהה אותנו ואומר לקב"ה ימחו על קדושת שמך שנא' "כי אברהם לא ידענו", ואולי לכן היום עושי ום את הבריתות לקראת סוף היום, כי הסוף מגלה למפרע שאנחנו בנים של אברה ום אבינו, כי הסוף מרמז על המשיח שיבוא בסוף ויתקן אותנו.

הזכרנו שלומדים "זריזים מקדימים למצוות" מפסוקי העקידה, והסיבה היא, מפני שכתוב בפסוק "ויקחו לי תרומה" רואים מזה שהקב"ה נקרא כהן, כי תרום וה נותנים לכהן ואת יצחק העלו לעולה, ואת העור של העולה נותנים לכהן שנא' "והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה", כלומר, יצחק נשאר בלי עור מפני שעורו ניתן לקב"ה הנקרא כהן, א"כ יצחק פשט א ות כותנות עור והפך אותם לכותנות אור, זה התיקון של זוהמת הנחש הקדמוני, כו כתוב בזוהר שמאחרי חטא אדה"ר מולבש על האדם עור הנחש מישכא דחויא, וכנגד זה בברית אנחנו מורידים את העור ומגלים את העטרה, כלומר, מסירים א ות הקליפה של זוהמת הנחש מישכא דחויא, ומפני שאי אפשר להוריד כל העו ור מהגוף, לכן מורידים את העור רק מהראש של הגוף, מצוות הברית כלולה מאד ום ובהמה, עצם מצוות הברית זה אדם, והמסירות הנפש בלי לחשוב על הכאבי ום של הברית זהו כבהמה, שאין לה רגש, כך אין רגש לאדם ומוסר את בנו לברית.

אהבת חינם

האמת היא שאין מושג של אהבת חינם, יש רק מושג של שנאת חינם, כי חייבים לאהוב כל יהודי ויהודי, אבל איך אני יכול לזכות לאהוב כל יהודי ויהודי "אהבת ישראל"? הדרך להגיע לאהבת ישראל היא על ידי התבוננות כזאת אם אני קיים בעולם ויש עלי 'בוס' את הקב"ה, אז יש את המעשה שאני חייב לעשות כגון תפילין, שבת, ציצית, ומזוזה וכו', ויש גם אותי "בעל התאוה", ולכן אני ירגיש עדיף על החבר שלי, אך אם אני יודע שאני לא מאן דאמר אלא כל שנייה ושנייה אני נברא יש מאין אז יש רק את הקב"ה. בשואה כששתי אנשים הלכו להההרג היה להם הרבה אהבת ישראל, כי בכל זמן רגיל (לא בשואה) האדם חי בצורה שהקב"ה בוס עליו, וממילא אני קיים וגם ה' קיים, ולכן אין לי אהבה ליהודי השני החבר שלי, כי מה שיש ביני לבין חברי נקודה מסוימת דומה שאנו בנים של הקב"ה זו רק תאוריה, אני איש עסקים, והחבר שלי פועל נקיון, לכן אין לי שום אהבה אליו, אבל בשואה כולם נהרגו רק בגלל סיבה אחת שהם יהודים, בשואה לא היה שום תואר אלא כולם יהודים, וממילא אם אנחנו יהודים יש ביננו מכנה משותף כולנו בני אב אחד, ממילא יש אהבה גדולה בין אחד לשני, כלומר, אם אני מתבונן בעצמי ומגלה שאני כל שניה ושניה נברא יש מאין, ובכל רגע ורגע הקב"ה מחיה אותי מחדש, הקב"ה לא בוס עלי, אלא הוא זה שמחיה אותי כל רגע ורגע, והחבר שלי הוא

באותו מתכונת ממש, גם הוא נברא יש מאין וגם אותו הקב"ה מחיה בכל רגע ורגע, אז יש בינינו מכנה משותף ואנחנו שווים ממש וממילא יש בינינו אהבה.

אעירה שחר

כתוב בתהילים "עורה כבודי עורה הנבל וכינור אעירה שחר", וכן בשולחן ערוך כתוב שיהא הוא מעורר השחר. להעיר את השחר הכוונה היא שאני לא נופל לתוך מצב, אלא מתכונן לפני המצב. לדוגמא; בקיץ כשהולכים לים, אחד הולך בשעה ארבע בצהרים לכינרת, מגיעה השעה רבע לשש, הוא כבר רואה שאין לו מנין למנחה, אז הוא חוטף מנחה על החוף, זה נקרא נופל לתוך מצב. להעיר את השחר זה אומר שלפני שאני הולך לכינרת אני שואל מה יקרה איתי בזמן מנחה? ואני מתכנן את זה באופן כזה אני מרים טלפון לנהג מונית, ואני אומר לו תבוא בחמש וחצי לפה לקחת אותי, בחמש וחצי אני יוצא מהמים, זה נקרא "מעיר את השחר", שאני מתכונן לפני המצב. עוד דוגמא, יש לי משהו לקנות בתל אביב, מיד האדם אומר אני הולך לקנות, כשהוא מגיע לשם והוא רואה את המצב של שמירת העיניים הוא מסתבך סיבוך שלם, זה נקרא שהוא קם אחרי השחר, מה זה נקרא מעיר את השחר, יש לי משהו לקנות בתל אביב, אני שואל באיזה מקום זה איך אני מגיע לשם? אם זה מסתדר וזה טוב עבורי אני הולך לשם, ואם לא לא הולך, כלומר, אני לא נופל לתוך מצב, אני מתכונן לפני כן, אתה רוצה לצאת החוצה, תחשוב מה יקרה עכשיו, זה לא כ"כ פשוט לצאת החוצה.

אדם שמתכונן מראש למצב, זה הרבה יותר קל, אתה צריך לאכול ארוחת צהרים תתכנן מראש, לאכול יותר או פחות תתכנן מה תאכל וכמה תאכל, עכשיו אני צריך לאכול שתי פרוסות לחם אז אני אוכל שתי פרוסות לחם, אבל אני קובע מראש מה אני אוכל. אחרי שנופלים לתוך מצב בטח שקשה להסתדר, החכם עיניו בראשו, אתה הולך לכזה מצב תחשוב מה זה יגרום. אדם מגיע לאיזה מצב, לדוגמא אתה מגיע הביתה, אשתך אומרת לך משהו ואתה מיד כועס, הרי אתה יודע שמצב זה חוזר על עצמו כל פעם מחדש, למה שלא תיקח את זה בחשבון תצפה מראש, שאשתך תאמר משהו מרגיז, ותחשוב מראש לאשה יש בעיות כך וכך וצפוי שהיא תגיב כך וכך, תהיה מוכן מראש.

יכול להיות שתצטרך לספוג משהו, איזו התנהגות לא ראויה של אשתך, אין דבר, תספוג את זה, למה לא, הפוך, זה כפרת עוונות. אם אני מוכן מראש, אני לא סובל מזה, אם אתה לא מוכן מראש ופתאום נופל עליך משהו, עד שאתה מתעשת עד שאתה תופס את עצמך, כבר אמרת כמה מילים פוגעות, ואת המילים כבר אי אפשר להחזיר, וזו

כל השטות של הבעיות בשלום בית, בגלל שטות של גאוה של דקה אחת. דקה אחת של גאוה פשוטה סתם גאוה, וזה כבר עושה כעס ומריבות בבית, אדם יראה את זה על עצמו, כשהוא כועס על מישהו אחר כך צריך אלף פעם לשבור את הגאווה על מנת להגיד לו סליחה, וזה פירוש "אעירה שחר" להשקיע מחשבה, ולהתכונן למצב, לפני שנופלים לתוכו.

השפעת התת הכרה

אדם צריך לישון שש שעות, הוא הולך לישון בעשר בלילה וצריך לקום בארבע בבוקר. בואו נסביר לעצמנו מה קרה בתת מודע של האדם בזמן שהוא ישן; הגוף בשעה ארבע אומר "עכשיו אני לא צריך שינה", אבל אפילו שעכשיו הגוף לא צריך שינה, הגוף לא יכול להיפרד מהשינה, באמת אחרי שש שעות הגוף לא צריך יותר שינה, אבל אומר החיישן שנמצא ליד המוח לבקרה שבמוח 'אמנם נכון שאתה צודק שהשינה כבר הספיקה, אבל אני רוצה עדיין את השינה "זה נוח לי", אז החיישן אומר למוח "תמשיך את השינה הלאה, אל תעיר את האדם תשאיר אותו באותו מצב כי אני רוצה ליהנות מזה", זה מה שאומר מרכז החיישנות של האדם למוח "עדיין תשאיר את השינה". כל השאלה היא מה המצב של האדם הזה כשהוא ער, אם המצב של האדם הוא שהחיישנות שלו לא מחפשת את עוה"ז אלא את התורה, ואז בשעה ארבע כשהוא כבר גמר לישון, מרכז החיישנות של השינה לא אומר שום דבר, הוא לא מבקש להמשיך לישון, כי החיישנות של האדם הזה היא לא לדברים בטלים אלא לתורה, לכן בשעה ארבע כשפסק הזמן הביולוגי של השינה, מודיע מרכז הבקרה שבמוח ששמו דף גמרא "האדם הזה צריך לקום עכשיו כי אני צריך דף גמרא, האדם הזה לא צריך לישון יותר". אבל אם כשהוא ער המצב של האדם הוא הפוך דהיינו החיישנות שלו היא לארטיק, ושאר תענוגי עוה"ז, אז בשעה ארבע כשהוא גמר לישון כבר מרכז החיישנות של השינה אומר "אל תעיר את האדם הזה זה עדיין טוב שיישאר לישון", אז הוא יישן עוד שעה, ובאמת, הוא חושב שהוא ישן, אבל הוא לא ישן. הוא חושב שהוא ישן אבל אין לו תועלת מהשינה, הוא למעשה ישן אבל זה לא שינה.

מרכז הבקרה הוא תת הכרתי, ותת הכרתי עובד כל הזמן במשך כל היום, אי אפשר להמחיש את זה, אבל בשינה אפשר יותר להמחיש את זה כי רואים את זה, אדם שאין לו חיישנות לדברי תורה ויש לו חיישנות למילי דעלמא, הוא יכול כל יום להפסיד שעה שינה בלי להרגיש, הוא קם בחמש במקום בארבע, והסיבה היא לא בגלל שהוא צריך

לקום בחמש כי מספיק לו כבר לקום בארבע, יוצא שהשינה שלו בין ארבע לחמש, היא שינה חלשה, אם כן, הוא מפסיד שעה כל יום, למה השעה של השינה הזאת קיימת כי החיישן שלי הוא למילי דעלמא, חיישן השינה שולח הודעה למרכז הבקרה במוח תשאיר את המצב כמו שהוא בשינה, אפילו שלא צריך את השינה כרגע, כל אדם ישים לב לזה, זה ממש ככה, זה לא רק בשינה זה גם בתגובות האוטומטיות של האדם, התגובות האוטומטיות הם בלי סוף, בזמן שאדם ער קשה לו להיות מודע לתת הכרה שלו, כי אני חושב "אני מכיר את עצמי", בגלל זה צריך הבחנה יותר קשה ודקה, אדם יכול לבדוק את עצמו מידי פעם במקרים מסוימים, לדוגמא: אדם מברך ברכת המזון, פתאום המלצר מביא לו מנה אחרונה, האדם יכול בטעות לומר למלצר "תודה רבה" באמצע ברכת המזון, זה אומר שברכת המזון לא כל כך חשובה, להגיד תודה זה חשוב, לומר תודה זה אינסטינקט, אבל לברך ברכת המזון זו תיאוריה, תמיד אינסטינקט מנצח תיאוריה, כי אינסטינקט זה בלב, תיאוריה זה במוח. ממילא במצב כזה אפשר בטעות לומר תודה אפילו באמצע ברכת המזון חס ושלום. עכשיו נתבונן המלצר שהביא לי מנה אחרונה מה הוא עשה בסך הכל הביא מנה אחרונה מהמטבח אלי והמנה בכלל לא שלו, ועל זה יש אינסטינקט לומר לו תודה, עכשיו בואו ונחשוב קצת בורא עולם הביא לי גם את המנה שהיא בניסים גדולים גם את העיכול לעכל את המנה וגם את המעיים וגם את השיניים כל המעלות האלה ועדיין ברכת המזון אצלי רק בתיאוריה, למה כלפי המלצר יש לי אינסטינקט וכלפי בורא עולם לא? מי שיזכה לכזה דבר, לברך ברכת המזון באינסטינקט, באיזה כוונה הוא יברך את הברכה, לא מדובר על אורך זמן שאורכת ברכת המזון הזמן לא קובע, זמן זה לא פונקציה של טוב, העיקר הוא הכוונה, העניין הוא לברך באינסטינקט, אם אדם מברך ברכת המזון באינסטינקט פשיטא שהוא מברך בכוונה מאוד גדולה, אפילו אם האדם לא מגיע לברכת המזון באינסטינקט האמיתי לפי האמת כפי ההכרה האמיתית, שבורא עולם נתן לך מעיים, שינים וכו', לפחות שיהיה אינסטינקט של ברכת המזון כמו תודה למלצר, כמו שאומרים למלצר תודה רבה ככה לפחות לברך ברכת המזון, מי שיזכה לזה, הוא צדיק גדול מאוד.

"לא להפסיק את הלימוד"

עיקר הניסיון של קיום מצוות הוא בזמן שיש לאדם ייסורין כי אם אין ייסורין למה שלא יעשה מצוות מה הוא משוגע, אין סיבה שלא יעשה, כשמתחיל הקושי זה כל הבעיה, אחד בא ואמר אתמול למדתי שמונה שעות, זה נכון אבל למעשה, כשסיפרו בישיבה

איזה דבר מענין ששמעו בחדשות, הוא מיד הפסיק את הלימוד מסקרנות כדי לשמוע, אם כך אז השמונה שעות האלה פחות נחשבות, כי זה דבר פשוט, מה יש לי לעשות אם לא ללמוד. להסתכל בירח ובכוכבים! בזמן שיש לי באמת דבר שאני רוצה לעשות, ואני מבטל אותו כנגד לימוד התורה, זאת ראיה אמיתית שעמדתי בנסיון של לימוד תורה, ר' ישראל סלנטר היה עושה חשבון פשוט אם אדם הפסיק ללמוד בשביל דבר קטן וזאת לא סיבה מוצדקת בכלל, אז מענישים אותו יותר, אומרים לו בגלל שני שקלים הפסקת ללמוד, סימן שהתורה שלך שווה רק שני שקלים, אז תקבל רק שני שקלים שכר (הכוונה לשכר רוחני מועט) , ואם הוא הפסיק בשביל עשרה שקלים אז יקבל עשרה שקלים שכר, ואם בשביל מאה שקל אז יגידו לו התורה שלך שווה כמו מאה שקל אז תקבל שכר כמו מאה שקל, כי השכר הוא לפי מה שהאדם מעריך את התורה, זה לא מספיק שהוא לומד תורה, הוא צריך להעריך את התורה כדי שיהיה לו שכר על הלימוד, זה לא מספיק שלמד וזכר, ועכשיו הוא יודע בע"פ את התורה שהוא למד, אלא ככל שהוא מחשיב את התורה שלמד, כך הוא יקבל שכר על הידיעה, כי השאלה היא האם אני יודע את זה בתורת דבר חשוב או בתורת דבר פחות חשוב, הכלל הוא שככל שהדבר יותר חשוב בעיני, כך הידיעה היא יותר מוחשית עבורי, כך זה לגבי כל דבר בעולם כשאני יודע משהו שהדבר הזה הוא יותר מוחשי לגבי שהוא חשוב לי אז הידיעה מאוד מחודדת, אם אני צריך לעבור במקום מסוכן, אני כל הזמן יחשוב על זה, ולא אוכל להסיח את הדעת מזה, אני אתכנן מה לעשות ואזהר מאוד איפה ללכת, אני גם אחפש מדריך טיולים, או חייל שמכיר את השטח שייתן לי עצה מה הכי כדאי לעשות, אבל בדבר שהוא לא כ"כ חשוב בעיני, לא יהיה אכפת לי כ"כ מה לעשות כך או באופן אחר, לא יהיה חשוב לי לברר ולשאול אחרים, ככל שהדבר יותר חשוב בעיני כך הוא יותר מוחשי עבורי.

אז איך אני נבחן, עד כמה אני מחשיב את התורה עד כמה שאני נחוש בדעתי ללמוד ולבטל כל דבר אחר כנגד הלימוד, ואם אני מסכים לוותר אפילו על אלף שקל, אז ודאי שהשכר יותר גדול, ככל שהאדם מסכים לוותר על דבר יותר חשוב, עבור לימוד התורה, כך השכר יותר מתרבה, בדורו של ר' יהודה בר אילעאי התכסו ששה אנשים בטלית אחת, ואמרו חז"ל שהיו יותר מדורו של משה רבנו במעלתם, איך אפשר לומר דבר כזה למעשה, בודאי שדורו של משה רבינו היו הרבה יותר גדולים בדרגתם הרוחנית, אבל אלה למדו תורה למרות הצער של ששה בטלית אחת, ומצד זה יש מקום לומר בבחינה מסוימת שיש בזה כן איזה מעלה אפילו על פני דורו של משה רבינו, אם אני כ"כ מחשיב את התורה, עד שאני מסכים לשים עלי שישית בגד והעיקר בשבילי ללמוד אז כמה

גדול השכר שלי, וכאן צריך לדעת שהאדם מחשיב את המצוות ואת התורה לא רק על פי רעיונות שהוא שמע ולמד כגון שלימוד תורה זה חשוב, וקיום המצוות מחזיק את כל העולם וכו', זה לא איזה נושא מסוים שצריך ללמוד אותו וכך המצוות יהיו חשובות בעיני, הרי כל אחד יודע שהעולם לא יכול להתקיים בלי מצוה אחת מהתורה, ברור שאם לא הייתה מצוות ציצית לא היה עולם, וכן אם לא הייתה מצות תפילין וכו', הרי זה פשוט שהמצוות הם הקיום של העולם, אבל לא מספיק בידיעה הזאת כדי להחשיב באמת את המצוות, אלא זה תלוי עד כמה האדם הוא צדיק כך הוא יותר מחשיב דבר רוחני, זה לא תלוי במה שהוא למד כי כולם למדו את אותו הדבר אלא זה תלוי באמת עד כמה שהוא נקי, זה לעומת זה, כך הוא יחשיב את הדבר.

סוד הבזיון

"המלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'" כדי להתבזות לשמה, כלומר לא רק שהריקוד מחייב ביזוי וממילא הוא נהנה מהריקוד על אף הביזוי, אלא דוד המלך התבזה לשם להתבזות כי הזווית של ביזוי, זה היופי של הריקוד, כלומר לא מפני שדוד המלך צריך לעשות פעולה אקרובטית מסוימת של קרקס ובלעדיה הוא לא יכול לרקוד, אלא מפני שהביזוי זה עצמו חלק מהיופי של הריקוד, מי שישים לב יראה שזה ממש ככה, למשל לצחצח את הנעלים של החתן בחתונה זה לא מוכרח, כי הנעליים שלו חדשות אלא הענין הוא להתבזות לפני החתן כי זה משמח את החתן, זה בעצמו השמחה של החתן, לצחצח את הנעלים לחתן, זה כבוד החתן, וכולם יודעים ומבינים את זה, ולכן זה משמח את כולם, ואפילו האדם בעצמו לא מרגיש את הביזיון, כי הזווית של הביזיון, זה היופי של הריקוד לפני החתן, בכל העבירות בטח שזה ככה כל בזיון מוסיף בתאווה, כלומר הביזיון מוסיף תאווה על תאוותו, מצד עצם הביזיון בעצמו, במצוות אנחנו לא יכולים להגיד את זה, כי אנחנו רחוקים מהמצוות, ולהיפך אנחנו קשורים בעבירות, לכן דווקא בעבירות אנחנו יכולים לצייר את זה, אבל במצוות זה יותר ויותר.

וזו היתה הדרגה הגבוהה של דוד המלך "מפזז ומכרכר לפני ה'", ובכל זאת מיכל בת שאול, שהיא כזאת גדולת הדור, היא אומרת שלא יתבזה, מפני שהיא ראתה את הביזיון בפני עצמו, לעומתה דוד המלך ראה את הביזיון כיופי של ריקוד בפני עצמו, שזה עצמו מוסיף יופי. ובזה היה קצת מחלוקת בין דוד למיכל בת שאול, בזה היה לה קצת חסר, ולמעשה, החלק הזה לא היה כל כך מובן עד אז, כי למעשה דוד המלך הוא זה שחידש

את זה, כלומר "המלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'", פירושו, דוד המלך מתבזה לשמה, מצד עצם הביזוי, זה בעצמו היופי, וזה לא סתם מעשה שטות ח"ו.
"לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך" כשדוד המלך בא לפני אחימלך והוא השתגע, זה לא היה סתם בכדי להינצל מאחימלך ולכן הוא השתגע, כי הרי דוד המלך יכול להינצל גם בלי להשתגע.
לדוד המלך יש סיעתא דשמיא וניסים ונפלאות, ובוודאי שהוא יכול לעלות באוויר כמו אליעזר עבד אברהם שעמד על הגמלים או שדוד המלך יכל להיות רואה ואינו נראה, אז למה דוד דוקא השתגע? אלא כשדוד המלך בא לאחימלך הוא אמר "אני לא מבין את העולם, יש פה הסתר פנים, שאול רודף אותי, בזמן שאני החתן שלו. ואני רוצה רק את הטוב לעם ישראל, לכן אני לא מבין מה קורה פה", ולכן, דוד המלך אומר, אני לא מבין מה קורה פה, כי כל העולם הזה, זה גדר של שיגעון לגבי עולם הבא. כלומר דוד המלך רק מגדיר את המצב הקיים. כי לכאורה יש פה שאלה, כששאול רודף אחרי דוד, הוא היה צריך להישבר מזה.
שאול הוא החותן של דוד, ודוד המלך לא עשה לו שום דבר, ובכל זאת שאול רודף אותו ורוצה להרוג אותו, על לא עוול בכפו. דוד המלך נרדף כל הזמן, והטוב שלו הוא טוב של משיח שכל עם ישראל צריך ליהנות ממנו. ולכן אי אפשר להבין את זה, זה דברים לא מובנים. שאול הוא גדול הדור, והוא רודף אחרי דוד, לא מספיק העשרים ושמונה שנה שחשבו שדוד המלך ממזר והוא היה במדבר, ושם החיות רעות רצו לטרוף אותו ולכן שמו אתו בכוונה שם בשביל שייטרף, בכל זאת שאול, שהוא גדול הדור, רודף אחריו.
זה לא מובן, כל אדם אחר היה נשבר, תשמע, אם זבוב היה רודף אחרי ניחא, אבל כששאול שהוא גדול הדור רודף אחרי זה קשה מאוד, התשובה לזה, אומר דוד המלך: באמת אני לא מבין את העולם, כי כל העולם הזה הוא משוגע. דוד המלך רק מגדיר את המצב, וכי רק זה לא מובן, שום דבר לא מובן, ולכן בזה שדוד המלך הגדיר את המצב, בזה שהוא השתגע, הוא ניצל. כי אם אתה אומר שזה הפשט של העולם שהוא משוגע, אז ממילא אתה ניצל.
כי אתה מודה שהעולם הוא משוגע, ולכן את לא מבין את העולם, ממילא אתה לא מתרעם על הקב"ה, אפילו שאתה לא מקבל את הייסורים האלה באהבה, כי זה בעצמו הגדר של העולם משוגע, ולכן תינצל, וזה בעצמו הגדר של ההצלה של דוד המלך.

תפילה בזמנה

צריך להתחזק לבוא לתפילה בזמן, כאשר אדם מגיע בזמן לתפילה זה מראה שהאדם רוצה להתפלל. והאמת היא, שגם אם האדם רוצה להתפלל, צריך זכות גדולה בשביל להתפלל, כמו שמסופר על הרבי מללוב, שהיה בירושלים לפני כמאה שנה, הוא היה מתפלל ערבית בכותל והיו שם ערבים, יום אחד הרב האריך מאוד בתפילה, השמש התחיל לדחוק ברב שיסיים כי מסוכן ויש ערבים, כאשר הרב סיים את תפילתו אמר לו "אתה חושב שאני יוצא מתי שאני רוצה לצאת אני יוצא מתי שהכותל נותן לי רשות לצאת", והמהרי"ל דיסקין שהיה בירושלים לפני עשרים שנה, לא היה בכותל המערבי, פעם אחת אמרו לו, שיש חולה מסוכן ויש מנין אנשים וחייבים ללכת לכותל להתפלל על החולה, כשהגיע המהרי"ל לשני רחובות מהכותל, ראו התלמידים שזה ממש סכנת נפשות להמשיך לכותל מרוב התרגשות של הרב עד כדי עילפון. והחזירו את הרב בחזרה לביתו, ושוב המהרי"ל לא הגיע יותר לכותל.

והראי"ה קוק זצ"ל שהגיע לארץ, הגיעו לקבל את פניו הרבה גדולי תורה, והרב קוק לא דיבר איתם כלום, אלא הלך קודם לכותל, הוא לא היה מסוגל לדבר לפני שהוא הגיע לכותל, ומסופר, שכמה רחובות לפני הכותל, חוורו פניו כשלג מרוב התרגשות, וכל זה בלי לראות את הכותל המערבי, אלה הם חיים אחרים לגמרי, אלו הם החיים של גדולי ישראל.

לגבינו זו זכות שאדם אומר 'אני רוצה להתפלל'. ומה הבדיקה שאכן האדם רוצה להתפלל- אם הוא בא בזמן לתפילה, שאדם בא בזמן לתפילה, זה אומר שהוא רוצה, זה לא אומר שהוא יצליח כי יש הרבה סיטרא שמפריעה כגון: אם יש לאדם עוונות שעבר אתמול או שלשום זה מעכב את התשובה ואת התפילה או שיש עליו גזירה של הסתר פנים או משום כל מיני תיקונים או שהוא לוקח את עוונות הדור עליו.

כמו שאומר הרמח"ל במסילת ישרים: דוד המלך אמר "ואנוכי תולעת ולא איש", דוד המלך אמר שמכיון שהוא בעצם ילוד אישה, הוא לא יכול. אבל אנחנו לא צריכים את זה, כי בנו יש עוונות, זה דומה לאדם שמחזיק דלי מלא שופכים (צואה) , אותו אדם מכסה את הדלי, וחושב שלא רואים את תכולת הדלי, והאמת היא, שכל המלאכים רואים את זה, ואלה הם העוונות שלנו, כל עבירה שעושים, מסובבים את האדם מלאכים רעים, ושדים, רח"ל. וכל זה מחכה, במקום שמחכה, וזה מקרין לעולם הזה, ולכן קשה לכוון בתפילה, אבל לכל הפחות להגיד 'אני רוצה להתפלל'. אמנם לא ידוע אם האדם יצליח להתפלל, אבל העיקר הוא הרצון. ברור שאדם שהולך לישון מתוך דברים בטלים

הוא לא יקום לנץ, אחר כך הוא ישאל למה לא קמתי, התשובה היא מה עשית לפני שהלכת לישון, המצב מתחיל בלילה לפני השינה, אדם רוצה להיות למעלה. זה זכות, אבל העיקר דבר ראשון רצון.

"בכל דרכיך דעהו"

מהי הגדרה של צדיק? אדם שמתפלל שעתיים והשני מתפלל רבע שעה, ז וה לא אומר כלום, כי יכול להיות שהשני התפלל רבע שעה בכוונה יותר גדולה מאש ור השעתיים של מישהו אחר, יוצא שזמן לא מוכיח פה כלום. אחד מניח תפיליון של ר"ת והשני לא מניח, זה גם לא מוכיח, כי יכול להיות שזה קיבל מרבותיוו להניח תפילין של רבנו תם, והשני לא קיבל מרבותיו. אחד שם פתיל תכלת, ואח וד הולך עם חמישים ציציות, זה משמעותי אבל לא זה מה שקובע אם האדם צדי וק יותר או פחות.

אחד לומד עשרים שעות והשני לומד חמש עשרה שעות, לפעמים חמש עשר וה שעות של מי שקשה לו ללמוד, זה שווה כמו עשרים שעות של מישהו אחר, כו זה תלוי באיכות, ואת האיכות רק ה' יודע.

אומר הרמב"ם רק ה' שיודע תעלומות הוא זה שקובע מתי המעשה נחשב חטא ומתי מצוה, ואם זה נחשב תשובה אמיתית או לא, וכמו שאומר "חובת הלבבות", אדם יבוא לעוה"ב ויראה סבלים הכי פשוטים יושבים שם במקום הכי מכובד, ואנשים שהיו כאן גדולים ומכובדים נמצאים שם בשאול תחתית (וע' ב"ב י ע"ב).

אז איך אדם יידע מה זה צדיק, מה אני צריך לעשות עכשיו כדי להיות צדיק, לקום בארבע בבוקר זה רק פרט, אמנם פרט חשוב אבל מה התכנית הכוללת שתביא אותי למצב של "בכל דרכיך דעהו", שבכל מעשה ומעשה במשך היום, אני ידע שאני יכול להקרא צדיק איך אני אקבע את החזקה הזאת.

זאת ההגדרה, לא מי שצוחק בפורים נקרא צדיק, אלא מי שבוכה בתשעה באב, כי לצחוק בפורים זה לא קשה, לבכות בתשעה באב זה קשה.

וההסבר הוא כזה, לשמוח עם החתן כל אחד יכול, אבל לבכות עם האבל, ר וק מי שקרוב אליו יכול, לשמוח עם החתן זה קל כי זה נוח ונעים לי, לבכות ע ום האבל זה קשה, כי זה לא נוח לי, ואם בכל זאת אני עושה את זה, סימן שאני צדיק. אתה נקרא "אדם" לפי מה שאתה בוכה בשני וחמישי כשאתה אומר "והוא רחום" ובתשעה באב. למה באמת האדם נקבע לפי מה שהוא בוכה בתשעה באב ולא לפי מה שהוא צוחק בפורים, הגם שיכול להיות אפילו שיש בזה יותר מצוה להרבות בשמחה בפורים, מאשר למעט]

בשמחה בתשעה באב], כי כשאדם שמח יכול להיות בזה צד של "שלא לשמה", אבל כשאדם עושה משהו נגד הטבע שלו שהוא מצטער, זה לא יכול להיות "שלא לשמה", לשמוח האדם נוטה מחמת הטבע שלו (ולכן כל דבר ש"לא לשמה" מעורר אותו לזה) , אבל להצטער הוא לא נוטה לזה מחמת הטבע שלו, הרי הוא לא רוצה להצטער ולהתאבל, זה מפריע לו ולא נוח לו, (אז אפילו דבר ש"לא לשמה" לא יכול לעורר אותו לזה, כי אי אפשר לעורר מה שלא קיים). מי שצדיק בוכה בתיקון חצות, מי שמתלהב בתפלה זה לא אומר שהוא צדיק, כי אדם נוטה לזה, למה לא לבטא את עצמו, זה תמיד נוח, זה נוח לאדם להוציא את כוחות הנפש אל הפועל, זה לא אומר שהוא צדיק, אך לבכות בתיקון חצות זה צדיק, (כי אני לא יכול לעורר את הכח הזה יש מאין אם זה לא קיים בתוכי).

כעת נשאל הרי לבכות בתיקון חצות זה גם כן רק פרט אחד? נכון, אבל יש לנו כאן הגדרה כוללת, צדיק זה מי שמכוון לשם שמים, הגדרה של צדיק, זה לא מי שמקיים כמה שיותר מצוות שהוא יכול, בוודאי שהוא צדיק, אבל זאת לא ההגדרה האמיתית, זה רק הביטוי החיצוני מצד המעשים שלו, אבל מה עושה אותו צדיק בפנימיותו כאשר הוא מכוון לשם שמים, אדם קם בבוקר מה התכנית שלו להיום ללמוד תורה ולקיים מצוות בוודאי שאני חייב לעשות, הרי אני ירא שמים וזה גם תורם לאישיות שלי, אבל כל זה מצד מה שאני מבין, מה שאני רוצה, ומה שאני צריך מהעולם, אבל אם האדם יקום בבוקר וישאל את עצמו מה ה' רוצה מהעולם זה נקרא צדיק, זה נקרא "לשם שמים", מה שאני רוצה זה לא לשם שמים, אם כי שכמובן שאני יכול לשעבד את זה לקדושה, הצדיק שואל מה התכנית האלקית בעולם, לא "מה אני רוצה", אלא "מה ה' רוצה", זה נקרא "תורה לשמה" ויש בזה אינסוף דרגות, רצון ה' בעולם זה לימוד התורה, ששה סדרי משנה כנגד ששת אלפי שנה, כי זו כל התכנית של העולם, זה אומר שהתורה זה הסרט של כל ההיסטוריה, אם זה הסרט של העולם, מה המטרה של הסרט הזה גילוי יחוד ה' בעולם, דהיינו הגאולה שתהיה לעתיד לבוא, זאת המטרה של התורה, ומשה רבינו שנתן את התורה, אמנם הסתלק, אך הוא עתיד לחזור בגאולה, הוא שבר את הלוחות והוא עתיד להחזיר את הלוחות, זה גופא העניין של משיח שלוחות הראשונים חוזרים, זה אומר התורה זו ההוראה והתכלית של העולם, לימוד התורה מכין את הגאולה ובגאולה תתגלה עוצמתה הרוחנית של התורה בסוד לוחות ראשונות מידיו של משה רבינו.

אנשים מתפלאים מדוע קשה להם להבין את הגמרא או את התוספות, התשובה היא, שאם אני רוצה להבין את התורה, אני צריך שהתכנית שלי תהיה כמו התכנית של התורה, התכנית שלי זה לגלות את הענין של הגילוי של ה' להרבות בגילוי כבוד שמים

בעולם ולהיות שותף בגילוי היחוד, בקידוש ה' בעולם כל אחד לפי דרגתו, ולפחות שאני אשתדל לחשוב קצת על הכיוון הזה, לעשות לפחות מעשה אחד ביום עם המחשבה הזאת, כל אחד לפי כוחו אפילו מחשבה אחת ביום, כל שכן אם הוא מתקן את המעשים שלו לפי זה ופורש מעבירות אז בטח שזה מועיל, ומחשבות של קידוש ה' בעולם, ממילא כבר גורמות שהאדם יעשה יותר מצוות, ומי שחושב על התכנית של ה', ממילא הוא כבר הולך ומשתפר, כי כל הענין של המצוות זה לגלות כבוד שמים, וזה נקרא שהוא צדיק. אז אם אני רוצה להבין את התורה, אני צריך שהתכנית שלי תהיה כמו התכנית של התורה, אם אני לא מבין מה ה' רוצה בעולם, אז אני לא יכול גם להבין את התורה, אני יכול ללמוד, אבל זה נשכח מיד, למה כי זה מגיע רק לרובד החיצוני, ולכן זה לא נשאר. ולכן רואים שיש אנשים שיש להם ראש טוב במתמטיקה אבל בגמרא הם לא קולטים אפילו שאלה פשוטה.

"הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד"

כתוב בתהילים: "כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד", ולכאורה "הוא אמר ויהי" ו"הוא ציוה ויעמוד" זה אותו הדבר, אלא "הוא אמר ויהי", פירושו: ה' אמר ויהי, באמירה של ה' הדבר נעשה, כמו שנאמר: "ברוך שאמר והיה העולם" על-ידי האמירה של ה' נעשה העולם. "הוא ציוה ויעמוד" זה דבר שני, "הוא אמר ויהי" זה מעשה בראשית, יש בכל יום "ברוך עושה מעשה בראשית" "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". ו"הוא ציוה ויעמוד", פירושו: ה' אמר לאותו הדבר שברא אותו, תעמוד ששת אלפים שנה!

ה' אמר לסלע שאנו רואים, תעמוד ששת אלפים שנה. בהר המוריה יש סלעים, יש מנהרות הכותל, וה' אמר להם תעמדו ששת אלפים שנה.

רואים סלע מסוים על איזה הר. צריך לדעת שה' ברא אותו בששת ימי בראשית, ואמר לו, תעמוד ששת אלפים שנה, אף-על-פי שהסלע הזה יכול לפוצץ את כל העולם, יש בו אטום שהוא יכול לפוצץ את כל העולם בקלות, ואפילו את הכוכבים, כי אם בחצץ קטן אפשר לפוצץ את כל העולם, אז בסלע אפשר לפוצץ אפילו את הכוכבים. וה' אומר לסלע הזה תעמוד כאן ששת אלפים שנה, ותשתוק, אף-על-פי שיש בך כאלה כוחות עצומים תעמוד כאן ותשתוק!

"הוא אמר ויהי" זה רק אמירה ובריאה, אבל לצוות שזה יעמוד ששת אלפים שנה, צריך ציווי ולא מספיק אמירה "הוא ציוה ויעמוד".

לומר שהדבר הזה יולד מספיק אמירה אחת, אבל שהדבר יעמוד ששת אלפים שנה ויחכה לתפקיד שלו (כי לכל סלע יש תפקיד, לכל גרגיר חול יש תפקיד) , לזה צריך ציווי!

כי לכך נוצרת

רבי יוחנן בן זכאי אומר, "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת", אם אתה יודע את כל הש"ס בע"פ ואתה מרגיש טוב עם זה, אומר לך ר' יוחנן בן זכאי, לכך נוצרת, זה פשוט שכך זה צריך להיות. לדוגמא, נהג אוטובוס שמתפאר ואומר "אני מכיר את כל הדרכים בעיר, זה פשוט לי", אני אומר לו: מה אמרת לי פה? הרי זה פשוט כי אתה נהג אוטובוס, מה יש לך להתפאר בזה? הרי כל נהג אוטובוס יודע את זה.

אומר רבי יוחנן בן זכאי: אם למדת תורה הרבה, זה פשוט, אדם אומר "למדתי הרבה תורה" "יש בי הרבה תורה", זה לא נכון, הפוך הוא הנכון, כל מה שאני לא יודע, זה מה שצריך לכאוב לי, ומה שאני יודע, זה הרי מובן מאליו שאני צריך לדעת, מה שאני לא יודע, זה החידוש, מה שאני יודע זה לא חידוש, אדם אומר: "ב"ה, סיימתי מסכת שלמה", "שבעים דפים אני יודע בעל פה", נשאל את אותו אדם: אבל מה קורה עם האלפיים ומאתים דפים האחרים?

אותו אדם עונה: תשמע, "מה אתה רוצה? נבחנתי על שבעים דף, ברוך ה',"

אומר רבי יוחנן בן זכאי לאותו אדם: השבעים דף שאתה יודע בעל פה, זה פשוט שאתה צריך לדעת, הרי אתה קיבלת את זה במעי אימך, אבל מה קורה עם האלפיים ומאתים דפים האחרים? זו השאלה.

אם אדם לא יודע משנה אחת בש"ס, המשנה הזאת תבוא אליו בשמים ותרביץ לו, זה פשוט מאוד שהיא תרביץ לו, מפני שהוא לא התחבר אליה, האדם צריך להתחבר אליה, ואם הוא לא מתחבר אליה, זה יבוא בדרך הקשה, כל תוס' שהאדם לא יודע, אותו התוס' יבוא וירביץ לו, והמשנה תרביץ יותר חזק מהתוס', למה? כי המשנה זה יותר קרוב לסיני ולמתן תורה, כל שכן וכל שכן אם האדם לא יודע פסוק בתורה או שהוא לא יודע את התנ"ך, מי יכול להגיד שהוא יודע את התנ"ך, דברי הימים, יחזקאל וכו'? ואם האדם לא יודע את כל התנ"ך, אז כל פסוק יבוא וירביץ לו, ויאמר: מה הפירוש שאתה לא יודע אותי?!

אני לא מדבר על מי שאנוס, אבל מי שהוא יכול ללמוד הוא יתבע, אדם שהוא בגדר התורה זה נקרא אדם נורמלי, לא צדיק, צדיק אני לא יודע מה זה, כי יש בזה הרבה מדרגות, אבל קודם כל תהיה נורמלי, יש לך יותר נורמלי מלהיות צדיק?! תהיה נורמלי,

יש לך יותר שיכור מלהיות רשע?! אין יותר שיכור מזה, זה פשוט שיגעון, וזה לא מציאותי!

"כל האומר הקב"ה ותרן - יותרו חייו"

כתוב בגמרא "אמר ר' חנינא, כל האומר הקב"ה ותרן הוא יותרו חייו". אצלנו אם מישהו יבוא ויגיד לנו: הבחור הזה, הוא בחור לא ותרן, אנחנו כבר לא ניקח אותו לחתן לבת שלנו, כי לפי תפיסתנו זו מידה גרועה, אז לא ברור, מה בדיוק השבח להקב"ה בזה שהוא לא מוותר? יותר מזה, יש חמישים שערי בינה, אחד מהם הוא שערי וותרנות, בספר "שערי תשובה" יש שער מיוחד שער הוותרנות, רואים שהוותרנות זו מידה טובה, וכתוב בחז"ל צריך לדבוק במידותיו של הקב"ה "מה הוא רחום וחנון אף אתה רחום וחנון", אז לכאורה אם הקב"ה לא וותרן אז גם אני צריך שלא להיות וותרן.

אלא הפירוש "רחום וחנון" הוא: "מאריך אפיה וגביה דיליה" ה' מאריך את אפו, אבל בסוף גובה את שלו. עכשיו נשאל: אם ה' רוצה לוותר לאדם, אז למה ה' נותן לו עונש? ואם ה' לא מוותר על העונש, אז למה הוא מאריך אף? לדוגמא; אדם הלוה למישהו כסף והגיע זמן הפירעון, אם האדם רוצה למחול על החוב שיוותר לו, אבל מה הענין לדחות? תמיד אומרים על זה תירוץ, גם אנו נאמר את אותו התירוץ, אבל בנוסח שונה, כמו שיר שיש בו שתי קולות. שתי הקולות הם אותו דבר, אבל בכל זאת הקול השני מוסיף הרבה, ונבין את זה בדוגמא, אדם אומר לשוטר שתופס אותו נוהג בלי רישיון: "תעשה לי טובה, תוותר..." הפירוש לוותר שאומרים לשוטר: אני ואתה יודעים שלנסוע בלי רישיון זה לא נורא, אבל מה יש לך כללים וחוקים, אז תעשה טובה תוותר לי, אבל אם אדם שאין לו רישיון, והוא גם לא יודע לנהוג נוסע ודורס ילד חס ושלום, הוא לא יעיז לבקש מהשוטר לוותר לו, הוא בעצמו לא יוותר לעצמו, אין לו מילים להגיד לשוטר, למה? כי הוא מבין שהמעשה שהוא עשה, הוא נורא ואיום.

כאשר אדם אומר "הקב"ה וותרן", פירושו: הוא לא יודע מה זה חיים, הוא לא יודע מה זה מצווה, וממילא הוא אומר שאפשר לוותר על זה, לכן "יותרו חייו" לא יהיה לו חיים, למה? כי הוא בעצמו לא מבין מה זה חיים, וזה גם "מאריך אפיה וגביה דיליה" כפי שאומר הרמח"ל שזה בשביל לתת לאדם זמן, שיבין מעצמו ויעשה תשובה, רואים היום שנותנים במשפט "קצין מבחן" (אני לא מדבר על ה"קצין מבחן" של היום, אלא על העיקרון שבזה) , למה לפעמים במשפט נותנים "קצין מבחן"? בשביל שתגיע למסקנה לבד תעשה תשובה לבד, לא רוצים להעניש, רוצים שהאדם יוציא מעצמו את הטעות שלו. ולדוגמא,

תינוק בן שנה שאכל רעל עכברים, אפילו בשעה שתים-עשרה בלילה אי אפשר "לוותר" לו על זה, ולוקחים אותו לבית חולים להוציא את הרעל מהגוף, אבל הקב"ה אומר: בטח שאי אפשר להשאיר את הרעל עכברים בילד, אבל מה? אני נותן לך זמן שהרעל לא יזיק לך, בכדי שתוציא את הרעל לבד, לכן שייך רק להאריך זמן, אבל לא לוותר, רק מי שלא יודע מה זה עבירה, מה זה תורה, מה זה חיים, הוא אומר הקב"ה וותרן!

מבט האמת

ראיתי פעם שמישהו דיבר דברי תורה, והוא התלהב בדברי תורה שהוא אמר, היה נראה לי, שלפי מה שהוא מתלהב, שהוא ממש יכול להיות גדול הדור, אחרי זה כאשר הוא נכשל במידות רעות בזמן שמישהו הכעיס אותו, באופן אוטומטי ירד לי כל הערכה אליו, ממש כמאן דליתא. בהתחלה ראיתי שהוא ממש מתלהב, וממש סברתי ותמהתי, שלפי ההתלהבות הזאת למה הוא לא גדול הדור? אחרי שהוא נכשל במידות רעות הבנתי, ירד לי כל האוויר שהתלהבתי ממנו בשנייה אחת.

כל הערכה שהיה לי אליו, פתאום במשפט אחד היא נפלה, במעידה אחת של דקה אחת, הכל נפל, הוא לא מעד מעידה קשה, פשוט מישהו הרגיז אותו מאוד (לפי דעתו) , אני חושב שזה לא נקרא להרגיז, והוא סבור שזה כן נקרא להרגיז, וזו היתה המעידה שלו, פשוט מישהו עשה לו מעשה מסוים והוא כעס, ואני סבור שהמעשה לא נקרא להכעיס, אז בדקה הזאת שהוא כעס, ירד לי הכל, ואולי נשאר לי אחוז ממה שהוא אמר (כי באמת הדברים שהוא אמר הם נכונים).

ראיתי שזה נוגע לכל אחד ואחד, זה ראיה לכל האחד.

והכוונה היא כזאת: כל אחד יכול לעשות מעשים חיצונים, אבל ההגדרה האמיתית נקבעת לא לפי מה שנראה, כי יכול להיות שבדבר אחד קטן האדם ימעד, אבל אדם על עצמו לא רואה את זה, כאשר ראיתי את הדוגמה הזאת על אחרים, לקחתי את הדוגמא הזאת לעצמי, אדם לגבי עצמו לא רואה את האמת, אדם אומר לעצמו: "עשיתי עבירה קטנה, מה זה משנה לגבי מה שעשיתי קודם"? לגבי אחרים, רואים את זה מיד על המקום, אדם לגבי השני הוא אובייקטיבי מאוד והוא רואה את מבט האמת, למשל; אני רואה דרשן שדורש שעתים ויותר, בדרשה שלו הוא עושה קידוש ה' שאין כדוגמתו, ואין לי ספק שזה דבר גדול ועצום, אבל אף על פי כן שזה דבר גדול מאוד שמעורר התפעלות, בדקה אחת שאני רואה שהוא כועס על מי שהרגיז אותו לפי דעתו, בזה יורד לי כל האוויר לגביו, אם כן איך זה יכול להיות, לכאורה זה לא מסתדר, אדם לגבי עצמו

אומר: "הוא הרגיז אותי ואני לא מלאך, וזהו הכל בסדר", הוא מבקש סליחה ומיד הוא שוכח שהוא כעס, אבל לגבי השני, הכל ירד, נשאלת השאלה למה זה ירד? "אם גנבים באו לך אם שודדי לילה איך נדמיתה הלוא יגנבו דים אם בצרים באו לך הלוא ישאירו עללות", אם אתה מבקר איזה אדם, אתה מעביר עליו ביקורת, זה בסדר, הביקורת היא כך וכך אבל שירד כל האוויר, למה? זה לא מובן, אלא האדם רואה את השני במבט האמת, ובמבט האמת הכל יורד.

מבט האמת אומר: אם אתה אומר דבר שאתה לא עומד בו זה מצחיק. ממילא הדברים שאתה מדבר נקראים "בלון הפורח באוויר" ואין להם קיום, לכן מיד כלפי האמת יורד לאדם כל האוויר כלפי השני וכמעט שהוא לא מעריך אותו, ואילו לעצמי, בכלל לא יורד לי האוויר, מחר אני כבר ישכח שכעסתי וישאר לי רק הרושם הטוב שעשיתי, ואני יאמר: "תשמע עשיתי כך וכך מגיע לי צל"ש..." ואת החיסרון אני ינסה להעלים.

לפי זה רואים שמבט האמת, הוא כזה: אם אני לגבי השני רואה שזה מוריד לי מיד את כל האוויר, סימן שזה מבט האמת! כי אם זה לא אמת, למה אני חושב על זה? סימן שזה המבט שה' מסתכל עלינו גם כן ככה במבט כזה, אמנם אסור להגיד "ה' חושב עלינו", כי זה קצת הגבלה שאני אומר "ה' חושב עלינו ככה". כי כאשר אני אומר "ה' חושב עלינו ככה", זאת אומרת שאפשר לחשוב אחרת, ואני עכשיו מברר מה ה' חושב ומה הם הכללים של ה', ולפי הכללים של ה' לפי הקטגוריה של ה', כך אני מתנהג, כלומר, לא שה' חושב, ואני צריך לדעת מה הוא חושב כדי שאני ידע איך להתנהג, כי אין דבר כזה שה' חושב, ה' לא חושב בכלל, ה' זה האמת, כאשר ה' חושב זו האמת, אין מושג כזה ה' חושב.

כאשר אני אומר "ה' חושב" זה נראה כאילו יש קטגוריה כזאת וכזאת וה' חושב כך, ואני צריך לעשות לפי הקטגוריה הזאת, ובאמת אין שום קטגוריה ומי שאומר אחרת הוא טועה, כי זה הרובד האמיתי, זה האמת, מי שאומר אחרת הוא טועה.

אז ההגדרה של מבט האמת שבו ה' מסתכל עלינו, היא כפי שאנו מבקרים את החבר, זה מבט האמת. ואם זה מבט האמת, אז זה מחייב אותנו שהמעשה צריך להיות מהמבט הפנימי, שבו ה' מסתכל עלינו, ובמבט הפנימי לכל אחד ואחד יש מבט אחר לגמרי.

לדוגמא; מסופר כשנפטר הרמ"ק (רבי משה קורדובירו) כאשר הגיע זמן הקבורה, פתאום התחילו להסתפק איפה לקבור את הרמ"ק ובאו ושאלו את האריז"ל איפה לקבור את הרמ"ק? פתאום התערב אחד התלמידים ואמר: "מה אתם מסתפקים אני רואה עמוד ענן פה, העמוד ענן היה הולך עכשיו הוא עומד זה סימן שצריך לקבור את הרמ"ק פה". אמר

לו האריז"ל תוך כדי דיבור: "מה שאמרתה זה נכון, ואני לוקח אותך חתן לביתי", אותו תלמיד התרגש מאוד מזה שהאריז"ל אמר שהוא לוקח אותו חתן לביתו, והלך לפוש בצהרים וראה קרי, כשבא אותו תלמיד להאריז"ל בלילה, אמר האריז"ל: אני כבר לא לוקח אותו חתן לביתי, ואמר האריז"ל לאותו תלמיד: "על פניך ראיתי שכבר מעכשיו אני לא יכול לקחת אותך חתן לביתי", למה? מה הכוונה בזה? אלא הכוונה היא פשוטה מאוד: הדרגה לראות את עמוד הענן שמראה איפה הרמ"ק צריך להיקבר זו דרגה מאוד גבוהה, מי יכול לדעת מה הדרגה של הרמ"ק ומה הדרגה של מי שרואה את עמוד הענן הזה, ובכל זאת, האריז"ל אמר: "זה לא פנימי". גם דרגה כזו בשביל האריז"ל זה לא פנימי. כי אם אתה יכול להיפסל אחר כך, אז גם מה שלפני זה ראיתה את העמוד ענן זה נקרא חיצוני, אף על פי שגם זה דבר פנימי, ולגבינו זה סוף העולם (לראות את העמוד ענן) , בכל זאת אומר האריז"ל לפי הדרגה הפנימית, גם דבר כזה זה לא פנימי אצלו.
זה לגבי הדרגה של האריז"ל, שאצלו הדרגות הם פנימיות מאוד, ולכן אצל האריז"ל גם לראות מלאך זה יכול להיות דבר חיצוני, כמו אצלנו לקפוץ בשמונה-עשרה כלומר, לגבי האריז"ל לראות מלאך זה גם דבר חיצוני כי לגביו זה אותו הפרופורציה. אצל האריז"ל זה יחס כזה, ואצלנו זה יחס אחר, כל אחד ביחס שלו, אבל זאת הכוונה.

כיצד הצדיק מקבל ייסורים באהבה?

אצל כל יהודי הנשמה היא "חלק אלוק ממעל" אבל אצל צדיק זה מתגלה בפועל, לכן, כשהצדיק ניגש לעשות את רצון ה' או כשהוא מבין שדבר מסוים זה רצון ה' בודאי שהנשמה שלו מרגישה מיד שמחה עצומה, אם זה רצון ה', זה גם רצון הנשמה שלו, הצדיק מחובר לרצון ה', אם יש רצון מסוים של ה', ודאי שהנשמה מיד רוצה לעשות אותו. אצלנו זה לא ככה, יש את רצון ה', ויש לעומת זאת את הרצון שלי, רצון ה' הוא שאני אתרכז בעבודת ה' אבל אני רוצה לשבת ליד השלחן לאכל פלאפל למה? כי אף-על-פי שאני "חלק אלוק ממעל", אבל זה רק הנשמה שלי, אני לא מרגיש את הנשמה שלי, התעודת זהות שלי זה הגוף ולא הנשמה, לכן, אני מרגיש ההיפך מרצון ה', כי הגוף שולט על הנשמה, ממילא רצון ה' שמתבטא בנשמה, לא משפיע עלי, למה? כי הגוף חולק, הגוף אומר: מה שקובע זה מה שהגוף רוצה, ולא מה שהנשמה רוצה, ובאמת, זה הכל דמיון, כי "אני" מצד הגוף לא קיים לפי האמת, הרי הגוף זה רק לבוש לנשמה, הלבוש שלי זה לא אני, לדוגמא, יבוא שרוול, וירצה לחלוק על היד, איך זה ייתכן?! הרי כל הענין של שרוול, זה רק לשרת את היד, אם השרוול לא רוצה לשרת את היד,

הוא יילך לפח, כי מה הפירוש שהשרוול רוצה לחלוק עלי?! וכי יש ציור כזה שהיד תרצה ללכת ימינה, והשרוול ירצה ללכת שמאלה, יש כזה שרוול משוגע? המטרה של השרוול היא: לכסות את היד, ולכן בזמן שהיד רוצה לאכל, השרוול לא יכול לומר אני רוצה אחורה, אין מטורף גדול מזה.

אנחנו צוחקים על המשל הזה, אבל בעצם אנחנו צוחקים על עצמנו, והאמת שחיבור גוף ונשמה זה חיבור יותר חזק ואחדותי מאשר חיבור של יד ושרוול, הגוף והנשמה זה חיבור יותר מיד ושרוול, לדוגמא, נעל עוד יכולה כביכול לחלוק על הרגל, כי היא יכולה להיפרד מהרגל לעמוד בארון או בחנות, אבל הגוף והנשמה, זה אחד, אי אפשר להפריד בין הגוף לנשמה, אם תפריד את הגוף מהנשמה, כבר לא יהיה "אדם", א"כ יוצא שהגוף הוא ממש מלבוש לנשמה מלבוש טפל לנשמה,

כי אם הנשמה תצא מהגוף, הגוף על המקום יתחיל להתפורר, אבל אם האדם יוציא את הרגל שלו מהנעל היא תלך לפח? לא, לנעל יש גם מציאות עצמית, כשאדם מוריד את החולצה שלו, הוא שם אותה בארון או שהוא נותן אותה למישהו אחר, לכן, השרוול יכול להגיד: "אני יכול לחלוק עליך, כי אתה לא נותן לי פרנסה", וכי אתה מחייה את החולצה הזאת? לא, לכן החולצה יכולה כביכול לחלוק על הגוף שלך, הגוף לא יכול לטעון כך, כי אם הנשמה תיפרד ממנו, על המקום הגוף יילך לאבדון ויישאר ממנו רק נמלים, יוצא שאתה טפל לנשמה, את כל הכוח שלך, אתה מקבל רק מהנשמה, אז למה אתה חולק עליה?! זה יותר גרוע מאשר הנעל שחולקת על הרגל, כשהנעל חולקת על הרגל זה חצי צרה, כי עוד אפשר להבין אותה איך שהוא. נעל כזאת שהיא משוגעת עם הבנה מנימלית, אבל אתה משוגע טוטאלית מה אתה חולק על הנשמה?! הרי כל כולך זה רק הנשמה, כל עצמך זה רק הנשמה, לך אין כלום, ואתה חולק עליה?! וככה זה כל יום קורה אצלנו, אבל צדיק מרגיש שהוא אחד עם הנשמה שלו, ולכן אפילו אם ה' אומר לצדיק: תעשה מסירות נפש תקפוץ לאש, הוא קופץ, שאדם רגיל יחשוב על זה, הוא יגיד זה יכאב לי, אבל אם נתבונן באמת למי כואב? רק לגוף כואב, והנשמה להיפך היא רוצה את זה, ואילו הצדיק הוא כבר לא מרגיש את הכאב בכלל, למה? כי הגוף שלו טפל לנשמה, מה שהנשמה רוצה, גם הוא רוצה, הרצון של הנשמה כל כך חזק, עד שממילא הוא לא מרגיש את הכאב, כי רצון הנשמה הוא הרצון העצמי שלו, ורצון הגוף, זה רצון חיצוני, התכונה המיוחדת של הגוף היא, שכשהוא עושה דבר מסוים וקשה לו, זה רק עד כמה שהוא מרגיש את ההרגשה העצמית שלו שמתנגדת לזה, אבל אם הוא מרגיש טפל לנשמה, והנשמה רוצה את זה, זה מתגבר על הכל.

משל למה הדבר דומה; אדם שיש לו פצע מגרד, ולכן הוא מגרד, אם האדם יגרד על עור בריא, אפילו כמה שניות אתה יודע איזה מטרד זה? זה מרגיז, אפשר להשתגע מעצבים, למה? כי באמת אין לי רצון פנימי לגרד, אבל אם יש לך פצע שכל הזמן מגרד עשרים וארבע שעות הוא מגרד, יש לך כל הזמן הנאה לגרד, למה? כי זה מגרד, כלומר, אני מגרד, אבל למעשה הגירוד הוא הרצון הפנימי שלי, הפצע מגרד, הוא מפריע לי, ורק הגירוד למעשה משכך את הכאב, לכן אני לא מרגיש את הגירוד כדבר מטריד, הפוך, אני באמת רוצה אותו כי הוא עוזר לי. דוגמא שניה לזה; אדם בא לרופא שיניים עם דלקת בשן, והוא ממש משתגע מכאבים, והרופא צריך לתת לו זריקה בשביל להרגיע את הכאב, בזמן רגיל, כשאין כאבים, כשהוא רואה את הזריקה הוא כמעט מתעלף, כי הרי זה זריקה כואבת, בזמן רגיל אדם אומר: "תעשה הכל, רק אל תיתן לי את הזריקה הזאת", אבל עכשיו, כשיש לו כאב פנימי, הוא צועק לרופא: "תיקח אלף דולר, רק תיתן לי את הזריקה הזאת, אני יודע שהיא כואבת, אבל הרצון הפנימי שלי עכשיו, הוא להתרפא, ממילא זה בולע את הכאב של הזריקה, נכון שזה כואב, אבל אני לא מדבר על זה בכלל", כי הכאב של הדלקת הרבה יותר מטריד אותי מאשר הכאב של הזריקה, ככה הוא הרצון הפנימי של הצדיק, הרצון של הנשמה, זה הדבר מוחשי, וזה לא כמו אצלנו, שרצון הגוף זה מה שמוחשי, ואילו רצון הנשמה נשאר כידיעה תיאורטית ובלתי מחייבת. אנחנו רק יודעים שצריך לעשות, אבל לא עושים, וזה הבדל ביננו לצדיק: שכל אחד יודע, אבל לא מרגיש. וצדיק, מרגיש את הכל, ההרגשה אצל צדיק היא כל כך מוחשית אצלו, עד שאפילו אם הוא סובל ייסורים, זה יהיה בטל לעומת האפשרות להשביע את הרצון הפנימי, את הרצון המוחשי של הנשמה שזה ללמוד תורה ולקיים מצוות למרות הייסורים או לזכות לקרבת ה' כתוצאה מהייסורים, זה ממש כמו המשל שאמרנו, שהרופא נותן זריקה, אני לא אומר שהזריקה לא כואבת, זה כואב, אבל כיוון שהוא משביע את הרצון הפנימי שלו להתרפא מהכאב, ממילא זה בטל בעיניו, לכן הוא מבקש: "רק תעקור לי את השן עכשיו", זה נכון שעקירה זה כואב, אבל מהדלקת הזאת כל הפה שלי נפוח, לכן אדם כזה מוכן לשלם יותר רק כדי להקדים את התור לעקירה, למה? כי זה כואב, אם בדרך כלל רצון הגוף הוא לא הדבר המוחשי עבורו אלא רצון הנשמה, אז גם בעת שהאדם סובל ייסורי הגוף ח"ו, הייסורים לא יהיו הדבר המוחשי עבורו, אלא כמו תמיד רצון הנשמה.

שבת חנוכה - הטבע הינו נס גמור

ההבדל בין כל שבת לשבת של חנוכה הוא, שכל שבת זה שבע ושבת חנוכה זה שמונה שהוא מעל הטבע, כתוב בקהלת "תן חלק לשבעה וגם לשמונה", "שבע" זה ד' כנפות ציצית ב' תפילין ומזוזה, "גם לשמונה" זה ברית מילה, כאשר דוד המלך אומר בתהלים לפי המבואר בחז"ל שדוד המלך נכנס לבית המרחץ היה מיצר על שהוא רחוק מקיום המצוות, כיוון שראה את ברית המילה ליום השמיני פתח ואמר "למנצח בנגינות על השמינית וגו'", וזה בחינת "תן חלק לשבעה וגם לשמונה", ששבעת ימי השבוע בנויים כנגד שבעת מידות חג"ת נהי"מ, שזה דרך הטבע ואין שם את גילוי ה' בבחינת הנצח, ועל כן במקום של הסיטרא כגון בית המרחץ אי אפשר להכנס עם ד' הכנפות ציצית וב' תפילין ומזוזה, מה שאין כן במילה שלא תלויה בגשמיות אז היא ניצחית שזה הברית, כן יכולים להכנס לבית המרחץ, ולכן דוד דייקא אמר "למנצח בנגינות על השמינית", מפני שדוד המלך הוא מצד המלכות הוא השביעי אחרי אברהם יצחק יעקב משה אהרון יוסף, ודוד, ודוד המלך הופך את השבע לשמונה לגלות שגם הטבע הוא נס. ולדוגמא; הלב של האדם שפועם בכל רגע ורגע ואין בו לא בטרייה ולא שום מכניקה, ועוד המאכל שהאדם אוכל נהפך לדם בצורה פשוטה שגדולי הרופאים והמדענים לא יכולים להפוך הר של מזון לטיפת דם אחת, ועוד איך יוכלו המדענים להסביר שבנימים של תינוק בן יומו אם נצרפם יוכלו להקיף את כל הגלובוס פעמיים אין זה אלא מעיד שכל הבריאה כולה מגדול ועד קטן בכלל ובפרט הוא נס גמור וגם הטבע הינו נס גמור.

מסופר על המגיד מקוז'ניץ זיע"א, שהיו מתפללים אצלו בנץ, יום אחד החמה איחרה לעלות, פנה שמשו של המגיד אל המגיד לומר לו מדוע החמה אינה עולה?

ענה לו המגיד, וכי השמש תלויה בנו שהיא צריכה לעלות עכשיו, הרי כל הבריאה היא מונהגת ברצון ה', ובזמן שה' רוצה יזריח את החמה, ויותר מזה הרי השמש עצמה אין בה שום בטרייה והיא פשוט עובדת על כלום, ואיך בכלל אפשר לומר שהזמן יקבע לחמה את הנהגת זריחתה, א"כ יוצא שכל הטבע שאנו רואים הינו נס גמור. וידועה שאלת הבית יוסף מדוע מדליקים שמונה נרות הרי הנס היה שבעה ימים? יש על זה הרבה תירוצים, אבל הסבא מקלם זיע"א תירץ דהיום הראשון נקבע כנגד הפך שמן שנמצא לומר לנו שגם הטבע זה נס, ואין שום חילוק בין הטבע לנס, מפני שכל הטבע הינו נס גמור והכל מה', ואין שום הפרש אם אדם קם בבוקר מהמיטה לבין אדם שקם מהקבר, לו יצויר שאדם יקום מהקבר אזי יעשו על זה כתבות בעיתונים וכו', כך צריך לעשות על כל אדם שקם בבוקר, שבזה מראים שגם הטבע הינו נס גמור. ולכן אנו נוהגים בליל

שבת חנוכה שקודם האשה מדליקה נרות שבת ולאח"כ הבעל מדליק נרות חנוכה, (אף שזה לא כמו מרן בסי' תרעט אלא לפי רוב הפוסקים כמ"ש במשנ"ב שם סקייא, כי הבעל לא מקבל שבת בהדלקת נרות שבת, אלא בקבלת שבת בביהכ"נ) ובזה שקודם האשה מדליקה נרות שבת ולאח"כ הבעל מדליק נרות חנוכה, בזה מראים שאנו הופכים את הטבע לנס, שגם הטבע שנראה לנו טבע הינו נס גמור, כי נר שבת מרמז על השבע ונר חנוכה על שמונה, ואין כמעט הפרש בין שבעה לשמונה, אלא כי השמונה מראה לנו שגם הטבע הינו נס.
יה"ר שנזכה להפוך את הטבע למעל הטבע בקרוב ממש.

השמחה הפנימית וביטול המחיצות - פורים

כתוב במגילה: "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", ודרשו חז"ל בגמרא אמר רב יהודה: אורה זו תורה, וכן הוא אומר: "כי נר מצוה ותורה אור", "שמחה" זו יום טוב, וכן הוא אומר "ושמחת בחגך", "ששון"-זו מילה, וכן הוא אומר: "שש אנכי על אמרתך", "ויקר"-אלו תפלין וכן הוא אומר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".
הרב דסלר זצ"ל בספרו "מכתב מאליהו" אומר: שיש כאן ד' דרגות זו למעלה מזו; "אורה"- זה תורה, הכוונה היא; שהתורה מאירה לאדם, כלומר; אם האדם יודע איזה דבר מסוים, הדבר הזה מאיר לו בזכות התורה. ולא עוד אלא שהתורה מאירה על האדם.
"שמחה"- זה יום טוב. וזה דרגה מעל האורה, דהיינו: שלא רק משפיע עליו דבר מסוים אלא הוא בעצמו שמח כבר, אורה פירושו שהתורה מאירה עליו, ושמחה פירושה שהוא בעצמו כבר שמח.
"וששון"-זה מילה. וזו דרגה מעל השמחה, זה כבר מצב כזה שלא רק האדם שמח, אלא שהאדם כל כך שמח עד שהוא רוצה להנציח את השמחה שלו, הוא, תמיד רוצה לזכור את השמחה הזאת. כמו שרואים שבחתונה מביאים צלם, כדי לזכור את החתונה, (כשאדם רואה את החתונה שהייתה לו לפני עשרים שנה הוא חוזר בתשובה, הוא מתחיל לשאול את עצמו מה עשיתי בעשרים שנה עד עכשיו, אני אומר שלהסתכל באלבום תמונות מלפני עשרים שנה זה מחזיר בתשובה, מפני שהאדם מסתכל ומתבונן מה הייתי לפני עשרים שנה ומה עכשיו האם אני יותר טוב, או יותר גרוע? ואם המצב הוא יותר גרוע, זה אומר שהעשרים שנה האלה מיותרים, ועל-פי הרוב, המצב היום, יותר גרוע מלפני עשרים שנה) וזה הפירוש "ששון" להנציח את השמחה. ולכן האדם כבר עושה מעשה בגופו שזו מצות המילה, פירושו שהאדם חותם בגופו את השמחה, המילה היא חותמת שאי אפשר להוציאה.

"ויקר"- אלו תפילין. וזו דרגה נוספת מעל הששון, כלומר לא סגי בזה שהוא בעצמו שמח והוא חותם את השמחה לעצמו על גופו במצות המילה, אלא הוא עושה גם היכר לאחרים, הוא מכריז בחוץ על השמחה! כמו שנאמר על התפילין "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' עליך ויראו ממך" אלו תפלין שבראש, כלומר שהשמחה כבר פורצת החוצה ומתבטאת בתפלין שעליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ", וזאת השמחה הכי גדולה.

אצלנו אין שמחה שפורצת החוצה כל כך, כי אין לנו שמחה פנימית, אדם אומר אני הולך לרקוד, אני הולך לשמוח, וכל זה כדי לשמח את עצמו, ובעצם צריך להיות הפוך, שהאדם יהיה כל כך שמח, עד שהוא לבד יצא וירקוד. וזו השמחה האמיתית. הגדר האמיתי של שמחה הוא, שהאדם יהיה כל כך שמח עד שזה יתפרץ החוצה, לא שהאדם ילך לעשות מעשה שמחה, כדי לשמח את עצמו, כי זה נקרא מעשה חיצוני.

אדם צריך לשמוח בעבודת ה', אבל זה רק השלב הראשון, האדם צריך להגיע למצב שלא רק שהוא שמח, אלא שהשמחה תפרוץ החוצה והוא ישיר וירקוד! כמו שהגמרא אומרת על דוד המלך שנא' בתהלים: "מזמור לדוד", שפירושו שקודם שרתה עליו רוח הקודש, ואחר כך אמר מזמור. זו מעלתו של דוד המלך שהשמחה פורצת אצלו החוצה. רואים-כשאדם שמח יותר ויותר, אז הוא הולך לרקוד עם אחרים, אדם לא יכול לרקוד עם עצמו. לשיר האדם יכול לבד אבל לא לרקוד. כי לרקוד פירושו לסחוב עוד אנשים לשמחה, כי כשאדם שר הוא עושה רק מעשה פנימי בתוך הגרון שלו, ואילו בריקוד "לבו נושא את רגליו", כל הגוף כולו משתתף ולא רק הגרון, ולכן הריקוד הוא השמחה הכי גדולה. כמו שרבי יהודה הלוי זצ"ל בספר הכוזרי מביא, שזה הדרגות של החסידים והצדיקים, שהריקוד שלהם הוא רק תוצאה מהשמחה, אצלם הריקוד לא רק מביא את השמחה כמו אצלנו, אלא הפוך הוא הנכון הריקוד יוצא מתוך השמחה.

בחג סוכות הריקוד היה יוצא מתוך השמחה, היו כל כך שמחים, עד שזה התבטא בריקוד, שהיו עושים מחוג וכולם מסבבים את המזבח, וזהו מחול לצדיקים שבזה הם מראים שהעולם הוא עגול, ועולם עגול פירושו שהאדם הולך והולך ובכל פעם הוא מגיע לאותו המקום. האדם לא יכול להשיג כלום מהעולם. בסופו של הדבר הכל מגיע לנקודה אחת. כל מה שהאדם הולך ומתאמץ וחושב שהוא משיג והוא רוצה להרוויח, לבסוף תמיד הוא מגיע לאותו המקום. וזה הגדר של "אורה ושמחה וששון ויקר", שבכל פעם השמחה עולה ועולה ופורצת החוצה, וזאת השמחה האמיתית. וארבעה דברים אלו: אורה, ושמחה, וששון ויקר הם כנגד ד' אותיות הוי"ה.

למעשה יש לנו "אורה שמחה וששון ויקר" בכל השנה, שהרי כל יום אדם לומד תורה, ומניח תפילין ויש לו מילה בבשרו, התפילין צריכים להיות במצב של "אורה ושמחה וששון ויקר", וכמו שאמרנו שצריך שהתורה תאיר לו ויהיה לו שמחה בלב, ושהשמחה תפרוץ החוצה בתפלין, כי "ויקר" זה תפלין, הדרגה הרביעית בשמחה.

וכן במצות המילה, אדם מהול מגיל שמונה ימים, האם הוא שמח בזה? הגדר של מצוות המילה היא לשמוח במילה. כמו שראינו שדוד המלך שמח בבית המרחץ שהוא מהול, למרות שהוא לא מל את עצמו, דוד המלך שמח בעצם זה שהוא מהול. במציאות שהוא מהול. אבל האם האדם שמח בזה שהוא מהול?! זה מדבר אליו בכלל?! אדם אומר לעצמו: וכי אני מלתי את עצמי? הרי מלו אותי בן שמונה ימים שלא מדעתי בכלל! ולכן אין הוא שמח במצוות המילה. וזה שישמעאל טען ליצחק "וכי אתה קיימת את מצוות המילה בעצמך? אני מלתי את עצמי בן שלוש עשרה אבל אתה בן שמונה ימים, אפילו לא הסכמת לזה!..."

והחילוק הוא, בין יצחק לישמעאל, הוא חילוק עצום, מפני שאצל ישמעאל היתה מצות המילה רק מעשה, הוא קיים רק את מעשה המצוה של מילה, ממילא הוא מל בגיל שלוש עשרה, ויצחק נימול בגיל שמונה ימים ללא ידיעתו, וכל זה מפני שישמעאל לא ידע שיש ההבדל בעצם קיום המצוה. אצל ישמעאל המילה היא רק בתורת מצווה, והוא לא קיים את מצות המילה בדעתו, ישמעאל טעה וחשב שלהיות נימול בן שמונה ימים, זה כמו שתינוק בן שמונה ימים ישב בסוכה. זו הטעות שלו. שהוא חשב שמצות המילה היא סתם מצוה בעלמא. וזאת מפני שלגוי אין כזה דבר עבודת ה', אלא רק שבע מצוות בני נח, שהם כדי קיום העולם. ועל כן טען ישמעאל: "אני מלתי את עצמי בן שלוש עשרה"! ומצד המצוה זה יותר טוב, אבל הוא לא הבין שהחילוק כאן הוא ממש הפוך, המילה היא לא סתם מעשה מצוה, אלא זה מצב באדם. האדם צריך להיות שמח בעצם המילה- כמו דוד המלך שהיה שמח במילה!

וכל אדם יתבונן; מי היום שמח במילה? אדם חושב לעצמו: "אני מהול, זה מובן מאליו", אבל דוד המלך היה שמח בעצם מצות המילה, דוד המלך הרגיש במצות המילה שזו חותמת מה'. אדם שיש לו מכתב עם חותמת מהמלך, שהמלך מאשר שהוא היה אצלו בביקור וקיבל צל"ש, אותו אדם תמיד יראה את המכתב הזה ויתפאר בו. כמו שאני רואה שאנשים מתפארים שהרבי מליובאוויטש כתב להם מכתב לפני עשר שנים, ואחד כזה שקבל כזה מכתב הוא שומר עליו תמיד ושם אותו בכיס שלו, הרי זה מכתב אישי מהרבי, בפרט אם זה כתב יד שלו, כי בדרך כלל זה היה רק ע"י מזכיר בשם הרב, אבל

מכתב יד שלו ממש, זה פורץ את הגבול, ואותו אדם תמיד שומר את המכתב, ומתפאר: "הרבי כתב לי מכתב"! ואם בורא עולם שם לך חותמת שלו, איך אתה צריך להרגיש!

דוד המלך הרגיש את המילה, שזו חותמת מיוחדת של בורא עולם, הוא הבין את המשמעות של זה. ואצלנו המילים האלה בכלל לא מדברות. לדוד המלך המילים האלו דיברו ולכן הוא התפאר בזה בשמחה עצומה, שיש לו חותמת של המלך על הגוף! וכזאת חותמת שהיא לא רק מכתב, מכתב אפשר לזרוק או לבטל או לשרוף, אבל מצות המילה זו חותמת שעל הגוף בעצמו ואי אפשר לזרוק את זה. או לאבד את זה, דוד המלך שמח במילה כי הוא הרגיש שיש לו חותמת של הקב"ה על גופו, וזו השמחה הגדולה של מצות המילה. ומי שקרוב לה', המושג הזה מדבר אליו, ומי שלא קרוב לה' חס ושלום, המושג הזה לא מדבר אליו, ולכן הוא לא שמח במילה! וזה מה שיצחק אמר לישמעאל, אתה פשוט לא מבין את העניין של מצוות המילה, אתה מתפאר שעשית מצוה מילה מדעתך אבל לא זה העניין, העניין הוא לדעת שזו חותמת של בורא עולם! וכשמצות המילה היא חותמת של הקב"ה, ממילא בגיל שמונה ימים זה יותר טוב, כי זה חותמת מיד משעת הלידה. וזה שטען יצחק לישמעאל, החותמת שלך לא כל כך טובה, כי קיימת את מצוות המילה רק בגיל שלוש עשרה!

כתוב במשנה באבות: "הלומד ילד למה הוא דומה? לדיו כתובה על ניר חדש. הלומד זקן למה הוא דומה? לדיו כתובה על ניר מחוק"-אותו הדבר יש הבדל בין מצות המילה, אם היא נעשית בגיל שמונה ימים או בגיל שלוש עשרה שנה, בגיל שלוש עשרה צריך לעשות את הברית בהרדמה ובניתוח, ולאחר כך טיפולים, כי המילה היא לא טבעית. וכשהמילה היא טבעית, זה כמו חותמת על ניר מחוק. כמו שהניר לא כל כך טוב, החותמת לא נחקקת כמו שצריך, כך הגוף בגיל שלוש עשרה לא מקבל את הברית וצריך טיפולים רפואיים, ואילו בגיל שמונה ימים שזה הגיל הטבעי לברית, הגוף מקבל את המילה בשמחה. כמו שרואים שהתינוק כמעט ולא בוכה בברית (ואם הוא בוכה, זה בגלל שגיאה של המוהל).

וגם מעט הבכי שהוא בוכה, זה בכלל לא לפי הפרופורציה של הכאב, וזה בעצמו נס גדול ולא מובן, כי יש בברית סיעתא דשמיא, בגיל שמונה ימים הגוף מקבל המילה בטבעיות, ולכן ברית בזמנה דוחה שבת, כי זו מילה טבעית של ה', הגוף מקבל בשמחה וממילא החותמת נחקקת כמו על ניר חלק, ואילו ברית לאחר שמונה ימים כבר נקראת: מילה שלא בזמנה! מילה שלא בזמנה, אומנם פועלת את הפעולה של החותמת, אבל

לא כמו "בזמנה" ולכן כל כך משתדלים שתהיה הברית בזמנה, חוץ ממקרים מסוימים שיש סכנה, שאז דוחים את המילה.

וזו השמחה הכי גדולה- שאדם מקבל את החותמת של ה' בגיל שמונה ימים וזה כמו דיו על ניר חלק נחקקת החותמת ונשארת לתמיד! וזה שטען יצחק לישמעאל אמנם אתה עשית מצוה, ובתורת מצווה אתה צודק, אבל אצלי זה לא רק העניין של המצוה בעצמה, אלא זה מצב באדם, והמצב היותר מעולה הוא כאשר המילה היא טבעית בגיל שמונה ימים ללא ידיעה, כי אם כבר קיימת ידיעה, כבר האדם מתנגד, ואילו בגיל שמונה ימים התינוק לא יודע כלום.

והחילוק גדול בין אדם שמקיים את מצוות הברית בדעתו בגיל שלוש עשרה, לבין קיום המצווה שלא מדעת בגיל שמונה ימים, כי כשאדם עושה ברית בגיל שלוש עשרה פירושו להתגבר, הוא לא יגיד לך שהוא הולך לעשות את המצוה בשמחה, מפני שהוא יודע שיהיה לו כאבים והוא צריך הרדמה וכו', ולכן הוא הולך לעשות את הברית בפחד ולא באופן טבעי, ממילא הברית אינה נחקקת בגופו כל כך טוב, כיון שהוא הולך למצוה מדעתו, ויש לו התנגדות למצווה מחמת הכאבים, ואילו בגיל שמונה ימים אין לתינוק שום התנגדות ושום מניעה, ועל כן החותמת נחקקת בגוף כראוי. וזה מה שטען יצחק לישמעאל.

וכן לגבי מצות התפלין, כל השנה אדם חייב להניח תפלין, ולא רק בפורים, אבל האם האדם שמח במצות התפלין? למה אדם לא שמח בתפלין? מפני שהוא מניח את התפלין עם הדעת שלו, ובדעת יש גם יצר הרע שנמשך מחמת עץ הדעת טוב ורע. הוא אמנם מניח תפלין, אבל מה הוא חושב עם התפלין? וכמה לשם שמים הוא מכוון בהנחת התפלין? לאדם יש דעת, והדעת הזאת מורכבת מטוב ורע שנמשכת מעץ הדעת טוב ורע, והרע הזה שבתוך הדעת זהו היצר הרע.

אם אדם ישב ויחשוב: מה אני חושב כל היום? הוא יראה שהוא צריך הרבה רחמי שמים על המחשבות שלו, יש לו הרבה מחשבות בטלות, ואפילו בתוך המחשבות הטובות שלו, כמה הם לשם שמים וכמה לא לשם שמים. וכל המחשבות הרעות הם באופן טבעי, כלומר שאדם מתגבר וחושב מחשבות של דברי תורה, זה רק כאשר הוא מתגבר, ואילו המחשבות הרעות, זורמות לבד. וזה מגלה שהמחשבה הרעה היא שולטת במוח, ולכן על הטוב צריך להתגבר, כי המחשבה רעה יותר עמוקה והיא השולטת במוח.

עצם הדבר שאדם חושב מחשבה רעה בתוך התפילה, זה כבר סימן שהמחשבה הרעה היא השולטת במוח, האדם בעצמו רוצה להתפלל, ואם כן למה באה מחשבה זרה? אלא

בשביל להתפלל- צריך רצון. צריך להתגבר. ואילו למחשבה זרה לא צריך רצון ושום התגברות, המחשבה רעה זורמת אצל האדם לבד. זה פנימי אצלו. וזה מגלה שהמהות שלו זה רע, הטוב לא מתעורר לבד, לא רואים שהאדם פתאום שהוא הולך ברחוב הוא מתחיל לחשוב בדברי תורה, רק כאשר האדם משתדל, אז הוא חושב בדברי תורה, אם האדם לא יחשוב כלום, אז נראה אם יבואו לו מחשבות של תורה.

ולדוגמא, בשעת האכילה, ב"ה האדם פותח איזה ספר בכדי שיהיה דברי תורה בסעודה, אבל אם הוא לא יפתח את הספר והוא לא יעשה מאמץ לחשוב בתורה הוא פשוט יהיה שקוע באוכל ולא יחשוב בתורה. ולהיפך, כשאדם לומד תורה, שוב באים וזורמים המחשבות זרות, ופתאום בכל רגע הוא רוצה להפסיק מהלימוד, ופתאום הוא רוצה לדבר, וכל זה מפני שהמהות הפנימית היא רעה ורק החיצוניות שלו שייכת לתורה. ובאמת, האמת הפנימית זה רק טוב ולא חס ושלום רע, אבל מפני שאנו לא זוכים לגלות את הטוב הזה, לכן הוא באיתכסיא, ולכן באיתגליא רואים שהרע שולט והוא הפנימי ואילו הטוב הוא רק חיצוני, ולכן הרע גובר וצף לבד, וממילא כל מצוה שעושים בשמחה היא רק בדעת. לדוגמא, כשאדם שמח בזה שהוא מהול, השמחה היא בדעתו, והדעת מעורבת בטוב ורע, ולכן הוא לא יכול לשמוח כל כך, כי הרע מבטל את הטוב ועושה חציצה.

אצל צדיקים זה בדיוק הפוך, המחשבה הטובה זורמת לבד בטבעיות, ואילו כדי לחשוב מחשבה רעה צריך מאמץ, וליתר דיוק אצל הצדיקים אין מחשבה רעה בכלל, אלא אפילו בשביל דברים בטלים-הם צריכים מאמץ גדול ולא בשביל רע גמור, והאמת היא שאפילו לא דברים בטלים אלא אפילו דברים שהם צריכים, אם זה דבר בטל ולא דברי תורה, הם צריכים מאמץ גדול כדי לחשוב עליו.

אצל הצדיק המחשבה הטובה זורמת לבד, כמו שמסופר על הרוגצ'וב, חברו של האור שמח, שכאשר נפטרה אשתו, ההלויה התקיימה בעיר אחרת, ובשעת הנסיעה ברכבת הרב דיבר בדברי תורה, וכשהגיעו לאותה העיר המשיך הרב לומר דברי התורה, עד שהגיעו למקום הלוויה, עד שקם אחד מהתלמידים ואמר לרב שעכשיו הלויה של אשתו, השיב לו הרב, הגמרא אומרת "נשים במאי זכיין? באקרויי בנייהו לבי כנישתא ובאתנויי גברייהו בי רבנן ונטרין לגברייהו (ממתינות לבעליהן רש"י) עד דאתו מבי רבנן", ואם זוהי הזכייה של האישה, שהיא מחכה לבעלה עד שהוא יחזור מללמוד, אז גם עכשיו היא צריכה לחכות, וזוהי הזכות שלה!... והמשיך בדברי תורה עד שסיים, ואז ניגש ללויה. וכשחזרו מהלויה לבית, ראה הרב את בתו שהיא בוכה, דבר שהוא לגיטימי שהבת

תבכה על האמא, וניגש לבתו ושאל: "בתי, למה את בוכה"? פשוט הרב שכח שהוא באבל על אשתו וכרגע הוא חזר מהלויה, מרוב דביקות בדברי תורה, הוא שכח שהוא אבל ונפטרה אשתו.

זה הענין של צדיק שאפילו במצבים הקשים ביותר, גם אז הוא לא יכול להבטל מן התורה, התורה זורמת אצל הצדיק באופן טבעי, ועל ידי זה הוא מבטל באופן טבעי את כל הדברים, אפילו הכי קשים. ואפילו טרגדיה נוראה, אצל הצדיק הטוב הוא פנימי, ומעשה חולין הוא רק חיצוני, ולכן הוא צריך מאמץ גדול כדי לחשוב מדבר חולין. כמו שראינו אצל צדיקים גדולים שאפילו בעניני פרנסת הבית לא היה אפשר לדבר איתם, רק בקושי גדול.

וזה אצל כל צדיק וצדיק כפי דרגתו, וממילא כשאדם הוא במדרגת צדיק, הדעת שלו נקיה, וממילא הוא מרגיש את השמחה שבכל דבר ודבר, ממילא התורה זו תורה, והיום טוב הוא יום טוב, והמילה זו מילה, והתפלין הם תפלין, הוא מרגיש כל דבר ודבר, אבל אצלנו שעדין יש דעת שמעורבת בטוב ורע, והרע חוצץ, לכן לא מרגישים את השמחה שבכל דבר.

כל הדברי תורה הם "פקודי ה' ישרים משמחי לב, מצוות ה' ברא מאירת עינים", כל הדברי תורה משמחים את הלב. כמו שרואים שהצדיקים שמחים בדברי תורה, עד כדי כך שחז"ל אומרים: על רבי אליעזר ורבי יהושע, שבאו לבית של ר' יהושע בן אבויה והיו מתגלגלין בדברי תורה עד שירדה אש והיתה מלהטת סביבותיהם, מפני שהיו הדברים ערבים כנתינתן מסיני. כלומר, הדברים שהם הוציאו היו שמחים עד שירדה אש וליהטה סביבותם, הדברים שהם דיברו התקשרו להר סיני, עד שירדה האש שהיתה בהר סיני! וכל זה מפני שהתורה הייתה שמחה, ממילא כשהתורה שמחה היא הולכת למקור שלה, להר סיני, ובהר סיני היה "וההר בוער באש עד לב השמים", ממילא אותו הדבר היה אצלם שהאש ליהטה אותם והאש עד לב השמים, וזה מגלה שהדברי תורה היו שמחים. אצלנו כתוב; "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וזה פסוק בתהלים, ואנו אומרים את הפסוק הזה בכל שבת, אבל כל השאלה היא מה אנו מרגישים בפועל?! אדם שהוא שמח בתורה, זו השמחה הכי גדולה, והוא לא צריך שום שמחה אחרת! פקודי ה' "משמחי לב", זה משמח את הלב, ואצלנו הדברי תורה לא משמחים, כי הדעת שלנו בנויה מטוב ורע, שזה נמשך מעץ הדעת טוב ורע, ממילא אדם שנמצא בדעתו, הרע שבדעת חוצץ, כמו שאומר הנביא: "כי אם עונתיכם מבדלים בינכם לבין אלקיכם", כמו שיש מחיצה שמפסיקה, כן הרע חוצץ ומבדיל, ולכן אדם לומד תורה ולא מתחבר למקור.

אם רוצים להגיע לכזה מצב שהדברי תורה ישמחו, צריך להגיע להר סיני "היו הדברים שמחים כנתינתן מסיני", ולהר סיני היו צריכים מ"ט ימי הכנה, וההכנה היתה במ"ח קנינים שהתורה ניקנת בהם הכתובים בפרקי אבות, וכל ההכנה הזאת היא כדי לשבור את המידות ולזכות לענוה, הסתפקות, לבטל דעתו וכו' וכו', כל המ"ח דברים המבוארים במשנה, עד היום המ"ט שהוא כולל את כל המ"ח דברים. ואחר כך עוד הכנה "אל תגשו אל אישה", לפרוש לגמרי מהעוה"ז, וכל זה במדבר, כשאוכלים מן. כי רק בכזו קדושה שהיא בעצם כל הקדושה שבעולם, אז אפשר להתחבר להר סיני, אבל אדם שלא נמצא במצב כזה, הוא לא יכול להתחבר להר סיני, ממילא הוא לא שמח בתורה, והתורה בעצמה לא שמחה, כי היא לא מתחברת למקור שלה, וכל דבר שהוא מחוץ למקור שלו, הוא לא שלם ולכן הוא לא שמח, ולהתחבר למקור צריך הכנה, וההכנה כדי להתקרב אל הר סיני היא במ"ח מעלות שהתורה ניקנת בהם.

מי שיסתכל במ"ח דברים שהתורה ניקנת בהם, אני לא יודע אם יש לנו אפילו קנין אחד בשלימות, כל ענין שם הוא קשה מאוד להשגה. ולפי האמת "קנין" הוא מלשון לקנות, וכשאדם "קונה" פירושו לשלם, כמו שאדם נכנס למכולת, ושואל כמה זה עולה ורק לאחר כך הוא קונה ומשלם.

כל קנין במ"ח דברים שהתורה ניקנת בהם, צריך לקנות אותו, ולקנות אותו פירושו לשלם! צריך לשלם על כל מידה ומידה! והתשלום הוא ע"י שבירת המידות, כל פעם לשבור עוד מידה רעה, ועוד מידה רעה, ולבטל עוד רצון, ועוד רצון וכו'. וכשאדם שובר מידה מסוימת, זה נקרא שהוא מוציא צ'ק ומשלם לקנות את המידה הטובה שהתורה ניקנת בהם, וממילא אדם שלא מתחבר להר סיני, התורה לא שמחה איתו, ולהיפך, הצדיקים ששמחים בתורה, הם זוכים לזה ע"י שהם מתחברים להר סיני.

וזה שאומרת הגמרא: "חכם עדיף מנביא", תדע, אמורא אומר איזה מימרא, ורק אחר כך, "איתמר שהלכה מסיני כוותיה", כלומר, אותו אמורא אומר הלכה מדעתו, אחר כך פתאום מוצאים שיש ברייתא שאומרת את זה "בהלכה למשה מסיני", מזה רואים שחכם עדיף מנביא שהחכם אומר דבר חכמה בתורה, ואחר כך מוציאים שזאת הלכה למשה מסיני, ופירושו של דבר, שאותו חכם כיוון בדעתו להלכה למשה מסיני, למרות שהוא לא ידע שיש כזאת הלכה למשה מסיני, אם כן חכם עדיף מנביא. והטעם הוא, מפני שנביא לא מקבל מהר סיני, אלא מהשמים, ואילו החכם הולך ישירות אל הר סיני, והר סיני הוא המרכז ולכן "חכם עדיף מנביא". גם עם הנביא הקב"ה מדבר, אבל בהר סיני הקב"ה דיבר עם משה רבינו ללא שום הסתר, ולכן הר סיני הוא המקור של הכל, כי

בהר סיני קיבלנו את התורה, ומתן תורה כולל את כל הנביאים, ממילא חכם שמתקשר בחכמתו להר סיני, הוא עדיף מנביא.

וכל זה שחכם עדיף מנביא הוא רק עד רב אשי, לאחר שנחתם התלמוד אי אפשר להוסיף אפילו דבר קטן, אפילו להוסיף סנטימטר אחד על הגמרא אי אפשר אחרי שרב אשי ורבינא חתמו את הש"ס! אפילו אם יבוא חכם גדול בנאונות עצומה, עם צדקות מופלגת, ורוה"ק, וירצה להוסיף אפילו אות אחת פוסלין אותו על המקום וזה לא מתקבל לאחר חתימת התלמוד. אפשר רק לפרש את הכתוב, אבל להוסיף דבר, לעולם לא שייך. עד רב אשי ורבינא היה כזה מצב שאפשר עוד להוסיף, דהיינו עד חתימת הש"ס עדין היה מצב כזה שהתורה זרמה כמו מעיין בשעת מתן תורה, ומהמעיין הזה כל אחד יכול לדלות, ומי שדלה אז ואמר דבר, זה נכנס בש"ס, ואילו אחר חתימת התלמוד אי אפשר להוסיף שום דבר אפילו הקטן ביותר. ו"חכם עדיף מנביא" פירושו; שהחכם מתחבר להר סיני, הוא שמח בתורה עד שהוא מתחבר לזמן נתינת התורה, אצלנו הדעת שמעורבת בטוב ורע חוצצת, והרע על-פי הרוב, הוא השולט לצערנו, כמו שאמרנו שבאופן טבעי הרע מגרש את הטוב, אם אדם יבדוק את עצמו באמצע הלימוד, הוא יגלה שהוא מגרש את התורה. "צדיק גמור"-הוא אחד שאין לו רע בכלל. כמו שאומר בעל התניא, ו"צדיק שאינו גמור", הוא- שהטוב מבטל את הרע. כלומר, "צדיק גמור", לא צריך לגרש את הרע, אין לו רע בכלל. ו"צדיק שאינו גמור"-אצלו הטוב מגרש את הרע. ובזה יש הרבה דרגות אם הוא מגרש את הרע לבד, אם הוא מגרש ע"י מאמץ, כל אחד לפי בחינתו.

על כל פנים, אצלנו הרע שולט, כי הדעת שלנו מעורב בטוב ורע , שנמשכת מעץ הדעת טוב ורע, ממילא הרע הזה חוצץ ביננו לבין ההרגשה האמיתית, ועל כן גם בכל השנה יש "אורה ושמחה וששון ויקר" יש תפלין, ויש מילה וכו', אבל אין שמחה בתפלין ובמילה, למה? כי הרע שבדעת חוצץ!

מסופר, שפעם נסע בעל התניא עם תלמידיו ביער, והתקרבו אליהם שודדים, וצריך לזכור ששודדים של פעם זה סכנת נפשות, כי לא רק שהם לוקחים את הכסף וזוהי סכנת ממונות, אלא אחר כך הם רוצחים את אותו אדם, וזהו כבר סכנת נפשות, בכל זאת ראו שהרב בעל התניא לא מגיב, וכשהשודדים התקרבו ממש, הוציא הרב את התפלין והניח אותם ויצא מהשיירה, ועל המקום השודדים ברחו, למרות שהרב לא דיבר אפילו מילה אחת. פשוט כל השודדים פנו עורף וברחו כלעומת שהם באו. ואז שאלו התלמידים הרי גם אנחנו נמצאים כאן עם תפלין, למה הרב לא אמר לנו להניח את התפלין? ענה להם הרב: הגמרא דורשת על הפסוק "וראו כל עמי הארץ כי שם ה'

עליך ויראו ממך"-אלו תפלין שבראש, והמשיך הרב, לא נאמר "תפלין שעל הראש", אלא תפלין ש"בראש", אצלי התפלין ב"תוך הראש" ואילו אצלכם "על הראש"! "תפלין שבראש" פירושו, שהתפלין בתוך הראש, התפלין הם כנגד המוח, והשאלה היא: האם המח שלי מחובר לתפלין, או שמא יש מחיצה בין המח לתפלין? אצלנו המחיצה היא העור, והעור הזה הוא העור של הנחש, "משכא דחויא", "כתנות עור וילבישם" לאחר חטא אדם הראשון,

והעור זה הוא המחיצה שנמשכת מחטא אדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב ורע, שמאז הדעת מעורבת ברע והרע הזה הוא החציצה. אדם הראשון אכל מעץ הדעת, אבל הבעיה היא שכל אחד מוסיף רע על זה, אם היה בנו רק את חטא אדם הראשון, זה חצי צרה, כי אפילו אצל גדולים היה קצת מחטא אדם הראשון, גם לבעל התניא היה קצת מחטא אדם הראשון, ובכל זאת הוא זכה לתפלין שבראש.

כל הבעיה היא, שאנחנו מוסיפים על החטא של אדם הראשון, אדם הראשון זרע זריעה של רע, ואנחנו משקים את הרע הזה, ממילא הרע הזה גדל וגדל וזה חוצץ, בין הרגשת המצות לאדם, וממילא התפלין הם "על הראש", ולא ב"תוך הראש", והחציצה הזאת גורמת שאדם מניח תפלין על הראש, ומה הוא חושב באותה שעה עם המח? המחשבה באותו הזמן לא מחוברת לתפלין! כשאדם מניח תפלין הוא חושב אחרת מרגיש אחרת? לא, הוא מרגיש אותו הדבר, בין שתפלין עליו ולבין שהתפלין לא עליו. הכל אותו הדבר אצלו.

אדם רוצה להתחזק, והוא רוצה לשמוח בזה שהוא מהול ויש לו חותמת של ה', וכמו שאנו אומרים כל יום בברכת המזון: "נודה לך ה' אלקינו וכו' על בריתך שחתמת בבשרינו", כלומר, אנו מודים לקב"ה על זה שהוא עשה לנו ברית, אבל האם האדם שם לב בכלל שהוא מודה על זה? להודות פירושו: שהאדם צריך לשמוח עם הדבר שהוא מקבל ואז להודות, ואלינו זה לא מדבר, כי הברית היא רק מעשה, וההבדל ביננו לבין הברית היא הדעת שמעורבת ברע, והרע הזה חוצץ! הרע שבדעת עושה מחיצה ולא נותן לאדם ליהנות מהמצוה. האור של המצוה נתקל בתריס של רע ולא מאיר, ולכן האדם נשאר בחושך. כמו שיש שמש חזקה שמאירה בחוץ, וכשהאדם סוגר את התריס, הוא נמצא בתוך בית אפל והוא לא נהנה מאור השמש, בגלל שהתריס סגור, אנחנו לא נהנים מהמצוות מפני שיש לנו תריס שמבדיל ביננו לבין האור של המצוה.

ולכן כתוב בפסוק: "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי", לפני הלימוד האדם צריך לחזור בתשובה, כדי שהתורה תשפיע עליו, כי אחרת, אם לא תחזור בתשובה, התורה

לא תשפיע עליך, כמו שאומר הגר"א עה"פ "יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי", "יערף כמטר לקחי"-תלמיד חכם שאינו הגון, צריך לערוף אותו! אפילו אם הוא אומר דברי תורה כ"מטר", צריך לערוף אותו! "תזל כטל אמרתי" זהו תלמיד חכם הגון. וממשיך הגר"א: שידוע שהטל מגדל רק הצמחים, שהטל יורד בלילה הוא לא מגדל עשבים רעים וקוצים וכו', הטל בעיקר הוא טוב לצמחים, הטל מטפטף חלש על הצמחיה ומגדל אותה, ובמקום שלא צריך את הטל, הוא לא מטפטף, ואילו מטר, יורד בכל מקום, גם כשיש שדה קוצים וסרפדים, המטר מגדל אותם, כלומר, המטר מגדל גם סם המות. אותו הדבר גם התורה-אם התלמיד חכם הוא אינו הגון, אז "יערוף כמטר לקחי", שהוא מגדל גם את העשבים הרעים שבתוכו, כלומר אם יש לו עשבים רעים בלב, ע"י הדברי תורה הוא יכול להיות גם יותר גרוע, כגון, תורה שלא לשם שמים, גאוה, ולדברים אחרים שלילים. וכמובן שיש בזה הרבה מאוד שלבים, ולכן צריך לחזור בתשובה לפני הלימוד, כדי שהרע הזה לא יחצוץ ולא יגדל.

כשאדם הולך לעשות מצוה או כשהוא ניגש להתפלל או ללמוד תורה, שיעשה תשובה לפני, וכל זה בכדי שהמעשה ישפיע עליו, ולא יהיה לו לסם המות, ההכנות של צדיק הם מעל ומעבר, וכל זה כדי שהמעשה ישפיע עליו, וממילא הפרי שהוא קיום המצוה, משפיע עליו יותר. הפרי גדל לפי ההכנה, לפי המצב של האדם, אדם שהוא מלא עבירות, לא יכול לעשות מצוה בשלימות, וגם שהוא יעשה מצוה, המצוה לא תשפיע עליו, הוא אמנם יקבל שכר על מעשה המצוה, אבל זה לא ישפיע על הלב שלו.

בשמים, אפילו כלב מקבל שכר, כמו שרואים שבמצרים הכלבים קבלו שכר על ש"לא יחרץ כלב לשונו", ממילא ודאי וודאי שהאדם גם כן יקבל שכר! אבל בכל זאת, המעשה של המצוה לא ישפיע עליו, המצוה לא תיכנס ללב שלו וממילא הוא לא יזכה ללב טהור, וכל זה מהחציצה של הרע! אז עיקר העבודה שלנו היא: שהרע החוצץ יצא.

ולכן בפורים נאמר: "עד דלא ידע", שזהו מצב שהדעת מסתלקת, ואם הדעת מסתלקת, אז יכולים להגיע לכזה מצב שהתפלין ידברו לאדם, והמילה תאיר לאדם. וזהו: "אורה ושמחה וששון ויקר" הנאמר דוקא בפורים, ממילא בפורים כל הדברים מאירים, למה? כי מסלקים את המחיצה של הדעת, ממילא נשאר הטוב ללא הרע, ואז הטוב מאיר.

אצלנו כל השנה, התפלין הם מעשה מצוה בעלמא, בפורים כשמסלקים את הדעת, אז התפלין הם "יקר", זה כבוד גדול, אדם מניח תפלין, אם הוא יזכה לדעת טובה כמו בפורים, שהרע מסתלק, אז הוא לא יאמר "יש לי תפלין", אלא יש לי "יקר" מה'! יש לי כבוד של ה'!

תפילין הם מלשון תפילה, ותפילה זה לשון התחברות, כמו שפרש"י עה"פ "נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי", אומר רש"י: "התחברתי עם אחותי, נקשרתי עם אחותי, והוא מלשון צמיד פתיל", כלומר, שהוא מתפתל, וממילא הקשר נהיה יותר חזק, דבר שהוא מתפתל, הוא נקשר חזק. וממילא יוצא-שתפלין הם קשר לה'. כשאדם מניח תפלין הוא קשור עם ה', הנחת התפלין היא לא סתם מעשה מצוה, אלא זו התחברות עם ה'! וזה כבר משהו אחר לגמרי!

ולכן אנו רואים שאסור לישון עם תפלין, ובכל זאת אדם לא שם לב, והוא מתנמנם עם התפלין, או שאנו מסיחים דעת מהתפלין, או שעושים דבר בטל עם התפלין, למה? כי אדם מקטין את החשיבות, ואומר; מה זה כל כך משנה? וכל זה מפני שהתפלין הם רק תפלין. מעשה מצוה בלבד. אבל אם נבין שהתפלין הם "יקר" של ה', נפתולי אלקים נפתלתי, תדע שאתה מתקשר עם בורא עולם, ממילא תהיה לך הערכה אחרת לתפלין! כמו שרואים שאדם שמקבל חותמת מהמלך, הוא לא מסיח דעת מהחותמת, ואם הוא מסיח דעת מהחותמת הוא מבזה את המלך, ולכן, צריך לזכור תמיד, שהתפלין זה כזה דבר "יקר" של ה'. וכשתדע שזה "יקר" של ה', ממילא תזכה ליראה, תדע שבורא עולם הביא לך כזה כבוד גדול, ואיך אתה יכול לבזות את הכבוד הזה? הקב"ה הביא לך תפלין, שזהו דבר כזה קדוש, שהוא אסור לגוי, זו כזו קדושה נוראה, איך אפשר להסיח דעת ממנה?!

כשאדם רואה רמטכ"ל, מיד הוא מזהה את הפלאפלים שעל השרוול וגם אם הרמטכ"ל ירצה להסתיר אותם, הוא לא יכול, באינסטינקט הוא יתפאר בהם, למה כי זה מראה שהוא הרמטכ"ל, ולכן כשהרמטכ"ל מגיע, על המקום, כל אחד מזהה את הפלאפלים האלה, ולכן רמטכ"ל תמיד מסתובב עם הפלאפלים, כי רמטכ"ל, יש לו חותמת עשרים וארבע שעות שהוא רמטכ"ל. ורמטכ"ל זה כלום, לעומת החותמת של הקב"ה! את החותמת של הקב"ה אי אפשר להעביר ולבטל, ולכן צדיקים לא מסיחים דעת מהתפלין, ולא ישנים בתפלין, כי הם מרגישים בכל רגע את החותמת של הקב"ה עליהם.

כמו שמסופר על אחד הצדיקים, שכשאחד מתלמידיו הגיע לבקר אותו בלילה, הוא מצא את הרב עם תפילין, ושאלו אותו התלמיד, הרי לילה לאו זמן תפילין?

ענה לו הרב: שבאותו היום הוא קיבל זריקה רפואית חזקה והרופא ציוה עליו לא לישון אחרי הזריקה, כי זה מאוד מזיק, והמשיך הרב, אבל אני מאוד עייף ואני בטוח שאני ארדם למרות האזהרה של הרופא, פשוט הגוף שלי לא יעמוד בזה, ולכן התחכמתי והנחתי תפילין לפני השקיעה והמשכתי להיות עם התפילין, וכל זה מפני שכתוב

בהלכה שאסור לישון עם תפילין, וממילא עכשיו אני בטוח שאני לא ארדם. כלומר אצל אותו צדיק, למרות שיש אזהרה לא להירדם, בכל זאת הוא לא יכול להתגבר על זה, אבל שהוא מניח תפילין, אז הוא בטוח שהוא לא יירדם!

זה נקרא להבין את הענין של התפילין בפנימיות, ההרגשה של התפילין כל- כך פנימית, יותר מהרגשת הפחד על הגוף, למרות שלכל אחד יש פחד על הגוף שלו, וק"ו לצדיק שאצלו הפחד על הגוף הוא יותר חזק, עם כל זה אותו צדיק לא יכול להתגבר על השינה, אבל כשיש הלכה שאסור לישון עם התפילין, זה מתגבר על הכל! וזהו שלימות הדרגה של "ויקר" אלו תפילין.

וזהו גם כן הדרגה של "ששון" זו המילה, לשמוח בחותמת של ה'. וכל זה תלוי עד שהאדם קרוב לה', וככל שהאדם יותר קרוב לה', כך הוא יותר שמח בחותמת של ה'. וכל זה ע"י שמבטלים את הרע שבדעת, וממילא זה הענין של פורים שצריך להגיע לדרגה של "עד דלא ידע", שזוהי הדרגה של ביטול הדעת, וכשיש ביטול הדעת ממילא יש שמחה בתורה וה"אורה"-זו תורה, הכל פתאום מאיר.

והאמת שכל המצוות מאירות, אבל הבעיה היא שאנו לא יודעים איך לבטל את הדעת בכל השנה, כדי לזכות לקבל את האור של המצוה. ולכן מתחפשים בפורים, והתחפושת משנה את המציאות, כלומר כל השנה יש דעת רעה, ואילו בפורים אני מתחפש לצדיק, וזה נקרא תחפושת אמיתית להתחפש לצדיק, וממילא עושים שינוי צורה, שפירושו, עד היום הייתי כך וכך, והיום אני אדם אחר, צדיק, עד היום הייתי רשע או בינוני, ואילו היום בפורים אני בחזקת צדיק, כשהאדם מתחפש, הוא צריך לשכח מהכל, ולהפקיר את הכל, ולהחזיק את עצמו באותו היום לחזקת צדיק.

וזהו גם הענין של משלוח מנות, כי בכל השנה אדם לא נותן את המנה שלו למישהו אחר, אבל בפורים האדם מפקיר את עצמו, ממילא הוא נותן את המנה שלו למישהו אחר.

המצווה של "משלוח מנות", זה לא סתם לתת איזה מנה חפיף, אלא "מנה" פירושו מנה מהשולחן, דהיינו אפילו שיש לשני מנה לאכול, בכל זאת אני צריך להפקיר את המנה שלי ולתת לשני, למרות שאותו אדם לא צריך את המנה הזאת, כי הרי יש לו מנה לאכול, בכל זאת צריך לתת את המנה שלך לשני, כדי לערבב את הדעת.

וכן גם מצות "מתנות לאביונים", כל השנה החיוב לתת צדקה הוא רק כשבא עני ומבקש, ואילו בפורים, גם אם אין עניים, אני מחויב לחפש עני ולתת לו מתנות לאביונים, וכל זה כדי שאני יפקיר את הכיס שלי, ובזה מגלים שהכיס שלי-הוא לא שלי, והאוכל לא שלי, וממילא אם הכל לא שלי, אז ממילא אני מבטל את הדעת השלי, ואז לאחר שהאדם זוכה

לקיים "משלוח מנות ומתנות לאביונים", ומבטל את הדעת, אז הוא עושה סעודת פורים ומגיע לשכרות, ועל ידי זה הוא מגיע בשלמות לביטול הדעת, כלומר אחרי שזוכים לביטול בממון ובאוכל- אז מגיעים לביטול הדעת, וביטול הדעת פירושו שכל הפרטים והפרטי פרטים שיש בעולם, שלמעשה זה האוכל, והכסף, הכל שייך לקב"ה.

האוכל זה אחד הדברים שהאדם הכי אוהב, הגשמיות של האדם זה האוכל, וממילא שאדם מקיים "משלוח מנות" ונותן את האוכל שלו למישהו אחר, בזה הוא מבטל את הדעת שלו.

וכן הכסף, אדם כל החיים עובד את הכסף, וכאן שהוא מקיים "מתנות לאביונים" הוא מבטל את הדעת, ולכן בכל השנה מחויבים בצדקה רק כאשר העני מבקש צדקה, ואילו בפורים גם אם אין עני, אני מחויב לחפש עני, וכל זה מפני שבפורים צריך להפקיר את הממון. כלומר, ה"מתנות לאביונים" זה לא רק לצורך העני אלא יותר בשביל האדם בעצמו, שהוא יוציא את הממון, ויזכה לביטול הדעת, ולכן בכל השנה שמצות הצדקה היא רק לצורך העני, לכן רק כשהוא מבקש אז יש חיוב לתת, ואילו בפורים כשהמצוה היא לא רק לצורך העני, אלא שהאדם יוציא מעצמו ובכך הוא יזכה לביטול הדעת, ממילא אני מחוייב לחפש את העני ולהוציא את הממון ממני.

וכן הוא גם ב"משלוח מנות", גם כשיש לשני מנה לאכול, והוא לא ביקש ממני, בכל זאת אני חייב לתת משלוח מנות, ולכן נותנים "משלוח מנות" אפילו לעשירים, למרות שיש לעשיר מה לאכול, והוא לא צריך את המנה שלי, בכל זאת אני צריך לתת לו מנה "משלוח מנות", כי הענין הוא שאני יוציא ממני את האוכל ויזכה לביטול הדעת, וכשזוכים ל"משלוח מנות ומתנות לאביונים" זוכים לביטול הדעת, ואז מגיעה סעודת פורים ושותים יין, וזוכים לשלמות ביטול הדעת, ואז נכנס יין יצא סוד, שע"י שאדם מבטל את הדעת שלו, הסוד של העולם מתגלה.

והסוד של העולם הוא הרוחניות, ולגבינו זה "סוד", מפני שהרע מסתיר אותו ולכן זה נקרא סוד, אבל האמת היא, שזה בכלל לא סוד, כי האמת זו אמת, רק שזה סוד לגבינו, ולגבי האמת זה לא סוד, האמת הזו מכוסה, ומכיוון שהאמת מכוסה היא נקראת סוד, אבל כשאדם זוכה להוציא את הדעת, ממילא הסוד הזה מתגלה, כי זאת האמת וזה לא סוד, ממילא מי שהוא צדיק- אצלו זה בכלל לא סוד, וככל שהאדם יותר רשע- לגביו זה נהיה יותר ויותר סוד.

וזהו "סוד ה' ליראיו", מי שהוא ירא שמים, אצלו זה כבר לא סוד, כל הדברים אצלו יוצאים מגדר סוד, אצלו האמת לא מכוסה, ואילו לגבי רשע הסוד מתכסה בעטיפה,

והרע עוטף אותו ולכן זה נקרא סוד, אבל צדיק, אצלו אין עטיפה, ואצלו האמת מגולה ולא בבחינת סוד, כמו יהלום שעטוף בכמה עטיפות, כשאומרים לאחד בתוך כל העטיפות האלו יש יהלום, הוא אומר אני לא מאמין, תראה לי, תוכיח, אבל אדם צדיק, יש לו רנטגן מיוחד ועל המקום הוא רואה שבתוך כל העטיפות יש יהלום, זה ממש כמו אולטראסאונד, אחד שלא יודע להסתכל באולטראסאונד, כשהרופא אומר לו אני רואה כך, אני רואה שיש לך עורק סתום חס ושלום ואתה חולה מסוכן, הוא אומר לו אני לא מאמין לך, אני לא רואה שום דבר, עונה לו הרופא, נכון שאתה לא רואה, כי לגביך זה סוד, כשתדע להסתכל באולטראסאונד, תדע גם אתה שיש לך עורק סתום, ואני אומר לך שאתה חולה מסוכן, אותו הדבר אדם שהוא צדיק, אצלו הכל מאיר, הוא רואה הכל חי, ואילו לגבינו הכל נקרא סוד.

היום אדם יכול לראות בטלסקופ את הכוכבים, לגבינו זה נקרא סוד, אנו לא רואים כלום בכוכבים, אבל אחד שמסתכל בטלסקופ יכול להגיד לך אני רואה כך וכך בראיה ברורה, למה? מפני שהטלסקופ מבטל את המחיצה שיש בין השמים לארץ, שהיא המסתירה לראות מה שיש בכוכבים, ע"י הטלסקופ בטילה המחיצה.

וזהו "סוד ה' ליראיו", אדם שהוא ירא שמים- הסוד הזה לגביו הוא לא סוד, זו מציאות, זו האמת, כי האמת היא אמת, והאמת קיימת תמיד רק שהחושך מסתיר אותה, ולכן לא רואים שהאמת קיימת כל הזמן.

והאמת הזו היא פשוטה, רק שלפי איכות ההסתר, כך זה נהיה יותר חידוש, ויותר בגדר סוד אבל כשתזכה לסלק את ההסתר, תגלה שהסוד בכלל לא קיים, זה לא סוד, זו האמת! וכמו שאנו אומרים בכל שבת בתפילת שחרית: "השמים מספרים כבוד אל, ומעשה ידיו מגיד הרקיע, יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת, אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם, בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם" וכו', כלומר "השמים מספרים כבוד אל" השמים בכל יום מספרים את כבוד ה', "ומעשה ידיו מגיד הרקיע" הרקיע בכל יום אומר את מעשה ידיו, "יום ליום יביע אומר" כל יום אומר לחברו, "ולילה ללילה יחוה דעת" כל לילה גם כן אומר לחברו. "אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם" לא שומעים את הקולות שהם מדברים, אבל "בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם".

"אין אומר ואין דברים", פירושו, כשאדם מדבר דבר מסוים, הדיבור מוגדר באותיות ומילים, אבל כשאדם חושב מחשבה עמוקה, כאשר מדבר את הדברים שעלו במחשבה, הוא לא יכול להסביר במדויק את מה שהוא חשב, המחשבה היא יותר עמוקה מהדיבור, כשאדם חושב מחשבה עמוקה, הוא יכול לראות שיש מחשבות שאי אפשר להוציא

אותם בדיבור, כי כשאדם מדבר הוא צריך להסביר את הדברים בתוך אותיות ומילים, והמילים והאותיות אינם יכולים לבטוי את המחשבה, כי האותיות והמילים הם הגבלה, לעומת זאת המחשבה אינה מוגבלת, ולכן במילים אי אפשר לבטוי מחשבה עמוקה, כמו שהיום אומרים שיש שפה שנקראת "שפת הלב", כלומר זוהי שפה פנימית של הלב, כמו "לבי אומר לי".

וזהו; "וכל העם רואים את הקולות"-שעם ישראל ראו את המחשבה, כי אם אדם רק שומע את הקולות, אז הדבר כבר מוגדר בתוך דיבור, מפני שהכ"ב אותיות הם כבר הגבלה, והדיבור לא יכול לבטוי את המחשבה בדיוק, שנאמר בפסוק "וכל העם רואים את הקולות", פירושו- רואים את הרצון של הקולות, רואים את המחשבה ולא רק את ההגבלה של הקולות, כשאדם רק שומע, זה כבר מוגבל, אבל כשעם ישראל ראו את הקולות-הם ראו את הרצון, מפני שההבל שיוצא מהפה הוא דבר לא מוגדר ואותו הבל מתלבש באותיות, וההבל הזה יוצא מהפנימיות וממילא אתה רואה את המחשבה עצמה, המופשטת, לפני שהיא נכנסת לדיבור.

כמו שאומר האר"י ז"ל; למה התחילה התורה ב"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" שזהו עולם העשיה, הרי יש עוד עולמות לפני עולם העשיה, שהם עולם האצילות, בריאה ויצירה, עולם העשיה הוא העולם הסופי, ולפניו יש עולם הניקודים והעקודים, אדם קדמון, אין סוף, אם כן, למה כל הדברים האלה לא כתובים בתוך התורה, והם רק ברמזים? אומר האר"י ז"ל שכל הדברים האלה לא יכולים להיכנס בתוך אותיות, האותיות בעצמם זה כבר צמצום לגביהם, יש טנת"א (טעמים, נקודות, תגין, אותיות) , ואלו הדברים הם מהטעמים, נקודות ותגין, ולא בתוך האות בעצמה. כל הדברים האלה שהוזכרו נכנסים בתוך הגויל הלבן שבספר תורה, בתוך הטעמים והנקודות, זה לא נכתב בפירוש, כי אלו דברים שהם מעל הכתיבה, מעל הצורה, צורת האותיות זה כבר הגבלה מסוימת.

וזה: "אין אומר ואין דברים בלא נשמע קולם", הם לא מדברים בדיבור, כי אם הם היו מדברים בדיבור זה כבר מוגבל, אבל "בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם", כלומר, הם מספרים לא ע"י דיבור, אצלם זה בתורת שירה, כמו שמוצאים אצל יהושע שנאמר: "אז ידבר יהושע לה', ביום תת ה' את האמורי לפני בני ישראל, ויאמר לעיני ישראל, שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון", וכתב רש"י: "אז ידבר אמר שירה תחת השמש, לפי שאמר לשמש דום, דום מלומר שירה, וכל זמן שהוא דומם, עומד ואינו מהלך, שבכל עת הילוכו הוא אומר שירה".

היום עשו מכשיר שקובע את מהלך השמש, ולמכשיר הזה קוראים ססגמון, ובמכשיר הזה מצאו שלפני שלושת אלפים שנה חסר להם עשרים וארבע שעות, אנחנו ב"ה לא צריכים הסכמה על שיהושע עצר את השמש, אבל היום הוכיחו את זה, וזהו שאמר יהושע: "שמש בגבעון דום", דום מלשבח! כלומר, כל הדלק של השמש זה רק לשבח, למה? כיון ש"שמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע", כלומר שהשמים מספרים כל הזמן, בלי מילים, דיבורים שהם מעל למילים בלא אומר ודברים, כמו שאדם שר שיר, השיר הוא מעל הדיבור, ומעל השיר יש את עולם המחשבה, המחשבה היא כנגד הנשמה ואילו הדיבור הוא כנגד הרוח, וזה אומר שהמחשבה היא יותר פנימית מהדיבור.

כמו שמסופר על המגיד ממעזריטש שהיה אומר דברי תורה הוא היה יכול לעצור לשלוש שעות רצוף ולשתוק, ורק לאחר כך להמשיך בדברי תורה, והחסידים קראו לזה "תורה שבלחש". כלומר הוא לא היה יכול לומר את הדברי תורה בדיבור, אז הוא היה אומר אותם במחשבה, עד ששוב הוא חזר לדיבור, זאת אומרת שאלו דברים שהם "מעל לדיבור", וזהו "השמים מספרים כבוד אל" בלא אומר וללא דברים בדיבור שהוא מעל לאותיות, ולכן לא נשמע קולם.

וזהו בעצם המציאות של העולם, רק שאנו לא רואים ולא שומעים כלום, כמו שאומר ר' יהושע בן לוי "בכל יום יוצאת בת קול מהר חורב" וכו' ואנחנו לא שומעים את זה, ומה שאתה לא שומע, זו הבעיה שלך שאתה חרש. אותו הדבר "וכל העם רואים את הקולות", רק שאנו לא רואים כלום בגלל המחיצה הרעה שיש בדעת, אם האדם יזכה להוריד את המחיצה, הכל יתגלה אליו. וזה מגילת אסתר שקוראים בפורים, שמגילת אסתר הוא מלשון לגלות את ההסתר, דהיינו לגלות את האמונה.

ומה הפירוש לגלות את ההסתר? גילוי ההסתר פירושו, שהוא רואה שכל מה שהוא עושה זה לא מועיל, אדם אומר אני עושה וכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אני יכול לעשות, אני יכול להצליח, אני יכול להרויח, אבל אם הוא יראה שכל מה ש"הוא עושה"-זה רק לרעתו, זה נקרא לגלות את ההסתר.

ואת זה רואים בכל השלבים בתוך המגילה, המן הרשע מתגבר להביא עץ גבוה חמישים אמה, והוא בטוח שעל העץ הזה יתלו את מרדכי, ולבסוף הוא נתלה עליו, וזה מראה שכל מה שאתה עושה זה לא לטובתך, הפוך הכל רק לרעתך!

אדם תמיד חושב: אני ילך לעבוד, אני אעשה כך וכך, אני אתאמץ, אני ארויח, יהיה לי יותר, אני אפנק את עצמי, וככה יהיה לי יותר טוב... ולפי האמת, הכל בדיוק הפוך, אם

תעשה יותר לעצמך-יהיה לך פחות! הקב"ה יתן לך פחות, כי אם אתה עושה לעצמך, זה נקרא-"כוחי ועוצם ידי" גאוה. וממילא הקב"ה יעזוב אותך, אם אתה רוצה סיעתא דשמיא-תבטל את עצמך!

אם אדם אומר: אני אעשה, אני אתחכם, ויעשה כל מיני פטנטים, לפי האמת הוא רק עושה נגדו, אדם שחושב אני עושה, אני קובע על עצמי, אני גיבור, אני קובע על הבית שלי, אני קובע על העולם, ולפי מה שאני יעשה כך יהיה, כל זה נקרא כפירה! זה נקרא חושך! זה אפיקורסות! זה נקרא עוה"ז! עוה"ב פירושו; לדעת שאת הכל רק הקב"ה עושה! תדע לך, שלפי האמת, כל מה אתה עושה, אתה מסלק את ה' כביכול, לפי האמת, אדם שעושה לעצמו הוא רק מקלקל לעצמו, אבל השקר שעוטף אותנו נותן לאדם לחשוב ש"אני עושה", ש"אני מרוויח", ש"אני פועל", אני קובע, ומה יוצא מכל זה עולם השקר! אפיקורסות!

וממילא, מהחושך הזה יוצא שתפלין הם לא תפלין, והמילה היא לא מילה, והתורה לא תורה, אין אורה, אין שמחה אין יקר, ולכן אפילו שאתה לומד תורה, אתה לא תראה את האור שבתורה, אבל אם תגיע למצב כזה שתראה שכל מה שאתה עושה, זה רק לרעתך, תגלה שהכל הפוך תראה שאת הכל ה' עושה ולא אתה, אז תגלה שכל מה שאתה עושה, אתה מסלק את ה' כביכול, ואז ה' אומר לך תסדר לבד! יהיה לך השגחה פרטית, אבל לא סיעתא דשמיא! כי אתה סומך על עצמך. אם תזכה לדעת שהכל זה רק ה', וכל מה שאתה עושה, אתה רק מזיק לעצמך, אז תזכה לסיעתא דשמיא!

מסופר על אחד תושב בני ברק, שהיה לו בית דפוס יחידי בעיר שמזה היתה פרנסתו, ופעם אחת הגיע עוד יהודי שפתח עוד בית דפוס ממש על ידו, ולאותו יהודי היה לו יחודיות בלעדית בבני ברק, ואילו עכשיו, כשנפתח עוד בית דפוס ממש על ידו, על ידי זה הוא מפסיד הרבה מהפרנסה, אבל הבעל בית דפוס הראשון, למחרת נכנס אל הבעל בית דפוס השני, ושאל אותו אולי אתה צריך עזרה, או ייעוץ מקצועי? או שמא חסרה לך איזו מכונה? לי יש וותק וניסיון בעניני הדפוס, אם תתקל בבעיה תפנה אלי! ולמחרת שוב חזר אליו והציע את עזרתו, וכך בכל יום.

עד שבאו אליו בני ביתו ואמרו לו: לא די בזה שהוא פתח בית דפוס ממש על ידך, והוא מקפח את הפרנסה שלך, עוד אתה הולך ומציע לו עזרה?! ענה להם אותו יהודי הרי אני בכלל לא צריך לעבוד, רק בורא עולם צריך להביא לי את הפרנסה, אבל יש גזירת "בזעת אפיך תאכל לחם", ממילא מהגזירה הזאת נגזר שאדם צריך לעבוד ולהתפרנס, אצלי הגזירה מתקיימת בזה שפתחתי בית דפוס וזה המקור של המחייה שלי, לפי שורש

נשמתי, ולכן עבדתי בכל יום שש שבע שעות, ועכשיו בורא עולם זימן לידי עוד בית דפוס, כלומר הוא הקל מעלי את הגזירה של "בזיעת אפיך תאכל לחם", החיוב לעבוד הוא רק גזירה, ועכשיו כששכני פתח בית דפוס זה מקל מעלי את הגזירה, ואני יכול ללמוד יותר, מפני שיבואו גם אליו קונים, וממילא יהיה לי יותר פנאי ללמוד!... בהרגשה פשוטה, כל אחד היה אומר: רק תגרש אותו! אבל הוא הסתכל לפי האמת. והאמת היא שרק הקב"ה עוזר!

אדם אומר: "אני עושה", "אני מרויח" הוא חושב שהוא עוזר לעצמו, והאמת היא שהוא רק מזיק לעצמו. אדם שאומר אני עושה, צריך לומר לו: תדע לך, אם לא היית עושה, היית מקבל יותר סייעתא דשמיא מעל לדרך הטבע, ואילו עכשיו שאתה עושה, תקבל רק לפי הטבע.

ואת זה רואים במגילה, המן מכין עץ חמישים אמה בשביל שבכל העיר יראו איך שתולים את מרדכי, אבל לא היה עץ חמישים אמה, לכן המן הולך ושובר את הארמון שלו כדי לעשות עץ של חמישים אמה, וכל זה בשביל לבנות כזה עץ מהודר, למען יראו וייראו, ויראו שכל מי שמורד בי ולא משתחווה לי ימות, ממילא כולם יפחדו פחד מות, כשיתלו את מרדכי על העץ כולם יפחדו ממני, ולכן משתלם לו להמן להרוס את הבית שלו, כי הכבוד שלו הוא יותר מהבית.

ולבסוף כולם רואים שהמן נתלה על אותו העץ, כמו שנאמר במגילה "ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך, גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עומד בבית המן גבוה חמשים אמה, ויאמר המלך תלהו עליו", כל מה שהרסת את הארמון שלך בכדי לעשות עץ גבוה, הכל לצורך עצמך, עכשיו כולם ידעו שאתה רשע, כולם יראו שאתה טמא, בדיוק הפוך ממה שחשבת.

כל זה שייך בכל אדם, אדם עושה וחושב שהוא עושה לטובתו, ולבסוף הוא רואה שכל מה שהוא עשה זה רק לרעתו ועדיף היה שהוא לא היה עושה בכלל, כי אם הוא לא היה עושה, הוא היה מקבל סייעתא דשמיא, אל תעשה כלום אתה רק מזיק לעצמך, אתה חושב שאתה מועיל לעצמך, תדע לך אתה לא מועיל, אתה מזיק.

כתוב בספרים, שבעוה"ב כל אדם שהשאיר ממון בעוה"ז, הוא יכעס על עצמו ויקלל את הממון שלו, מפני שאז הוא יראה שהממון הזה הוציא ממנו את התורה, כמו שרואים שהגמרא אומרת על ריש לקיש שהשאיר אחריו רק קבא דמוריקא (מעט כרכום) , קרא אנפשיה: "ועזבו לאחרים חילם", אדם מרויח ומרויח וחושב יש לי, לבסוף הוא רואה שזה רק לרעתו, כמו שרואים שאדם שמבקשים ממנו צדקה, יש לו כעס בלב ויש לו רצון

לתת פחות ממה שהעני ביקש, ולכן אם העני מבקש מאתים שקל, הוא יתן לו רק מאה שמונים, היצר הרע תמיד לא נותן לתת בדיוק כמו שהשני רוצה, והוא נותן לו להרגיש מה העני יחליט לי כמה לתת, לא מספיק מה שאני נותן לו?!

פעם אחת ביום שישי נתתי צדקה לאיזה עני, סכום נכבד, ואחר כך בא אלי עוד עני, וגם לו נתתי סכום יפה, ובמוצאי שבת, כשבאתי ללבוש את המכנסיים גילתי שנגנב הכסף, באותו רגע הצטערתי, אבל שמחתי ואמרתי ב"ה, שזכיתי ונתתי צדקה ביום שישי, כי אם הייתי מתווכח עם אותו עני ונותן לו פחות, הייתי עכשיו יותר מצטער, היו גונבים לי יותר, פשוט. שמחתי על כל שקל שנתתי, פשוט הצלתי את זה מהגנב. גם הוא גנב פחות, וגם אני לפחות הצלתי את הכסף. אבל עכשיו מתגלה- שאדם יכול לכעוס שבא אליו עני ומבקש צדקה, ואחר כך הוא שמח ומודה לה' על כל שקל שהוא נתן, למה? כי ב"ה הכסף הזה לא נגנב. וזה רק דוגמא, אדם יבוא לעוה"ב והוא יגלה שכל מה שהוא נתן בעוה"ז צדקה בקושי, הוא יגלה שהכל הפוך וב"ה הוא הציל את הכסף, כי הכסף שלא הלך למצוות הוא הולך עכשיו לעונשים, ואת זה ראיתי על עצמי דוגמא חיה, העני הזה פשוט הציל אותי, אם העני לא היה מגיע, היה נגרם לי עוגמת נפש שנגנב לי אלפיים שקלים, ועכשיו נגנב רק אלף שקלים.

וזה מגילת אסתר לגלות את כל ההסתר, שלפי האמת מה שאתה עושה, זה רק לרעתך, ואילו לפי השקר נדמה לך שזה לטובתך.

ואיך זוכים לגלות את ההסתר? ע"י שמתבוננים במעשה המגילה, הנה המן הולך למשתה היין ואומר לעצמו, בגאווה גדולה: "אסתר הזמינה רק אותי!" ולבסוף יוצא שדווקא על ידי זה הוא נהרג!

וזה כששאל אחשורוש את המן: "מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו?" ואז, "ויאמר המן בלבו, למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני? ויאמר המן אל המלך: איש אשר המלך חפץ ביקרו, יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך, ואשר נתן כתר מלכות בראשו, ונתון הלבוש והסוס עם איש משרי המלך הפרתמים, והלבשו את האיש אשר המלך חפץ ביקרו, והרכבהו על הסוס ברחוב העיר, וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו", כלומר: המן-אני המכובד ביותר, ולכן אני יגיד את המקסימום, הכל לטובתי. ולבסוף: "ויאמר המלך להמן מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך, אל תפל דבר מכל אשר דברת"! כל מה שרצית בכזאת גאוה גדולה, הכל התהפך לרעתך ואתה צריך לעשות את הכל לאויב שלך, למרדכי היהודי! אם היית אומר פחות דברים, הייתה

לך חצי צרה, כי היית עושה למרדכי רק חצי מהדברים, רצית את הכל לעצמך, בסוף הכל רעתך, הכל למרדכי, ונהפך כל הגאוה שלו לבזיון גדול.

וזה מגילת אסתר-מגלה את ההסתר, שכל מה שאתה עושה, הכל לרעתך, ממילא הדעת מסתלקת, כי אני לא מבין כלום ממה שאני עושה בעולם, אני עושה ועושה, ולבסוף זה נגדי, סימן שאין לי דעת ואני לא קובע, ואם אני לא קובע, אז אני מסלק את הדעת, וממילא כשאני מסלק את הדעת, אז יש "אורה ושמחה וששון ויקר" פתאום הכל מאיר ומשמח, מפני שהמחיצה לא קיימת, וזה הכח הגדול של פורים, ולכן זה רק בסוף השנה. ובפורים-אז הוא זמן מחיית עמלק, וכשימחה עמלק ימש"ו לגמרי, אז יבוא משיח, וע"י מחיית עמלק מתגלה שם ה' בעולם, ואז תאיר הדעת, ונזכה ל"אורה ושמחה וששון ויקר", אז נזכה שכל התורה תאיר, כי הרע יסתלק.

ימי הפורים ממשמשים ובאים, שכל אחד יחשוב על סילוק הדעת, ממילא הוא יתפלל יותר בכוונה, ויעשה את כל המצוות בצורה אחרת, ואז פתאום הכל יהיה יותר מאיר, והכל כפי שמסלקים את הדעת.

ועיקר התפקיד לסלק את הדעת הוא כשפוגעים בך! כמו שאומרת הגמרא: "כל המעביר על מידותיו מעברים לו על כל פשעיו", ומעביר על מידותיו פירושו לבטל את עצמו, ודאי שאדם שהולך עם גאוה לא יכול לבטל את עצמו, זו סתירה, אם אני בעל גאוה, אז אני צודק, אני קובע, ממילא אני כועס, וזהו נקרא נקימה ונטירה, כמו נחש שהוא נוקם ונוטר, אם עשית משהו לנחש, תדע שעל המקום הוא יעקוץ אותך.

עשו הרשע נמשל לחזיר, והחזיר אפילו אם אדם ירה בו שני כדורים, הוא ילך גוסס ויפגע באותו אדם, אדם שמוותר-הוא מוציא את הדעת שלו, הדעת שלי אומרת: שאני צריך להגיב, וביטול הדעת פירושו: שאני מבטל את עצמי לה', ממילא אני זוכה לגילוי הדעת, שמסתלק הרע שבדעת שנמשך מעץ הדעת טוב ורע, אדם שמתגבר על תאוות עוה"ז ופורש מהעוה"ז, על ידי זה הוא זוכה שאצלו תתרבה הדעת. ואני לא מדבר על דברים גדולים ששוברים את הגוף, כל אחד יתחיל אפילו בדבר קטן, דבר סמלי, עצם הדבר שהוא מנסה, זה כבר טוב, ובפרט שאדם מנסה ומשתדל ללמוד מוסר, המאמץ הקטן הזה יתן כוח למאמץ יותר גדול, וכך הוא יעלה ויעלה במעלות כמו עליה בסולם. העיקר הוא, שהאדם לא יפקיר את עצמו, כגון שאדם יושב בסעודה, שיחשוב אפילו בדבר אחד קטן של תורה, שיעשה היכר מסוים, אפילו בדבר קטן, שהוא יזכור שהוא צריך להיות עבד ה'! או כשאתה לומד תורה, אפילו אם אתה כבר מדבר באמצע, תקצר כמה משפטים, כל הענין הוא להתחיל מדבר קטן, והקטן הזה יגדל ויהיה דבר גדול

בעז"ה, עד שנזכה במהרה ל"אורה ושמחה וששון ויקר" לשבור את כל המחיצות ולבטל את הרע שבדעת, עד שנזכה לשמחה אמיתית ולאור הנפלא של פורים.

פורים - סוד ה' ליראיו

כתוב בגמרא: "מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". זה דבר שיש בו הרבה פירושים אבל נתבונן מה הפירוש "לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". והכוונה היא: עד שלא יידע מהעולם.

יש פה נחש שקוראים לו המן הרשע, ויש פה מרדכי היהודי, אני לא ידע את ההבדל?! יש פה נחש ויש פה זהב ואני לא ידע את ההבדל?! תשמע, זה פשוט מאוד זה נחש וזה זהב, זה הבדל שמים וארץ, יש פה רשע מרושע, ויש פה צדיק, יש פה מוות, ויש פה חיים, יש פה רעל, ויש פה סעודת מלכים, ואתה לא תבדיל בניהם?! איך אפשר לא להבדיל בניהם?! פה יש רעל עכברים שיכול להרוג בן אדם, ופה יש סעודת חתן, ולא תבדיל בניהם?!

רק אדם שלא נמצא בעולם יכול להגיד שהוא לא מבדיל בניהם, אם הוא לא נמצא בעולם לגביו הוא לא חש בעולם ולא מענין אותו, הרעל שיש פה והסעודה שיש פה לגביו זה אותו הדבר. "לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" פירושו: שאני לא נמצא בעולם! אדם שלא נמצא בעולם זה לא אכפת לו, מה הכוונה שלא נמצא בעולם? אלא אדם שרואה נחש או כלי אויב, או כלי מלחמה או כלי משחית, ומצד שני הוא רואה דברים טובים, אז הוא שמח, למה? כי הדברים הטובים זה עוזר לו והדברים הרעים זה מפריע לו, אז ממילא את הדברים הרעים הוא רוצה לרחק אותם ממנו והוא כועס עליהם, ואת הדברים הטובים הוא מקרב אליו, למה? כי זה עוזר לי וזה נגדי. אבל אם אדם יודע שאין עוה"ז בכלל, כל מה שיש בעולם הזה זה רק שליח של ה' והעולם הזה הוא לא מציאות הכל אחיזת עיניים, אז במצב כזה האויב הוא לא אויב והאוהב הוא לא אוהב, כיון שבין כך ובין כך זה אותו הדבר שניהם רצון ה', אם אני מתחבר לרצון ה', אז לא משנה שיש פה כלים כאלה או כאלה, בין כך ה' מזיז את זה, אם אני מתחבר ישיר עם ה' אז אין לי הבדל אם זה רעל, כי הרעל הזה לא יכול להזיק לי אם ה' לא ירצה.

וזה שכתוב בגמרא: "אוי לאדם שפגע בו ערוד, ואוי לערוד שפגע בו רבי חנינא בן דוסא". כלומר, ר' חנינא אמר: הערוד הזה הוא לא ערוד לגבי, ממילא הערוד מפחד ממני, כי לגביו זה לא נקרא ערוד בכלל, וזה ששאל רבי חנינא "הראו לי את חורו, הראוהו את חורו, יצא ונשכו" ואמרו לרבי חנינא תלך מיד למים מי שמקדים למים ניצל (עיין ברש"י) ,

ורבי חנינא לא הלך למים "ומת אותו ערוד", כי אצל רבי חנינא הערוד לא היה ערוד בכלל. רבי חנינא ירד לו זהב מהשמים והוא לא לקח את הזהב הוא אמר: אם אני צריך לקבל-אני לא צריך את הזהב, ואם אני צריך להינזק אני לא צריך את הערוד, אם ה' רוצה לתת לי הוא יכול לתת לי גם בלי זהב ה' לא מחוסר כלום!

וזה נקרא מידת ההסתפקות, זה נקרא שלימות הענוה של האדם, וזה נקרא "לא ידע". מה זה נקרא "לא ידע"? שהוא יודע מצב כזה: שלא דבר רע יכול להזיק, ולא דבר טוב יכול להיטיב, וזו דרגה של מעל לטבע.

מי שיכול להגיע לדרגה כזו, זה התפשטות הגשמיות לגמרי, הנחש הזה הוא לא נחש לגבי, האויב והאוהב מתחלף לי כמו שהגמ' אומרת לגבי איוב שהתחלף לו האויב והאוהב, כי זה אותו הדבר אצלו. איך אפשר דבר כזה? הרי ודאי שזה דרגות של צדיקים שהיה להם התפשטות הגשמיות לגמרי, שאצלם "לא הנחש ממית, אלא החטא ממית", וזו דרגה רק שייכת לגדולי ישראל, כמו שמסופר על הסבא מנוברדוק שכאשר הוא היה בא לעשיר להתרים ממנו כסף לישיבה, והיה אומר העשיר לסבא מנוברדוק: "קח את הארנק את הפנקס צ'קים ומה שאתה רוצה תכתוב, אני לא קובע לך כלום, כמה שאתה רוצה תרשום", ופעם אחת בא לאותו עשיר ראש ישיבה אחר וביקש ממנו כסף לישיבה, והעשיר נתן לו צ'ק מסוים, שאל אותו ראש ישיבה את העשיר: למה כשבא אליך הסבא מנוברדוק אז אתה אומר לו קח את הכל ותכתוב כמה שאתה רוצה, ושאני בא אליך אתה מגביל אותי ואתה כותב את הצ'ק ואתה קובע את הסכום, למה אתה לא נותן גם לי יד חופשית? אמר לו אותו עשיר: אני אגיד לך את האמת, כשאתה בא אלי אתה מבקש כסף, כשהוא בא אלי הוא לא מדבר איתי בכלל על כסף, הוא מדבר על דברי תורה ודברי מוסר, ופעם אחת אפילו הבאתי לו כסף ומרוב שהוא היה שקוע ברוחניות הוא הוציא את הכסף וזרק אותו מיד על הרצפה הוא לא יכול לגעת בכסף, אז אני רואה אצלו שהכסף זה דבר מתועב ומאוד שנוא, עד כדי כך שהוא בכלל לא מדבר עליו, אז ממילא כשהוא בא אלי אני מקבל את ההבנה שהכסף זה דבר כל כך אפסי, שהוא בא אלי אני רואה את זה באופן מוחשי עד שזה משפיע עלי, אז ממילא אם זה דבר אפסי קח את זה ולא אכפת לי כמה תיקח. אבל אתה שאתה מדבר איתי על כסף "תיתן כסף לישיבה", אז אני רואה שהכסף זה דבר חשוב, אם הכסף זה דבר חשוב אני ישאיר את זה אצלי.

אצל גדולי ישראל כאלה כשהם באים לקבל כסף, הם אומרים בין כך זה לא יעזור לי, מה יעזור לי הכסף? הסיעתא דשמיא תעזור לי! אז זה יכול לבוא בצורת כסף וזה יכול לבוא בצורה אחרת, ממילא זה לא מדבר אליהם, הם צריכים סיעתא דשמיא ולכן הם מדברים

על סיעתא דשמיא יותר ויותר, לא שהכסף יעזור לי אלא הסיעתא דשמיא תעזור לי גם בלי הכסף!

וזה גדר של "לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי".

אנחנו אומרים את זה רק במילים, אבל כל אדם כמה שהוא יותר דבק בה' והוא מטפיל את עצמו לעבודת ה', הוא יותר מבין את ההשגה הזאת, וזה תלוי בזה עד כמה שהוא מטפיל את עצמו. ואלו הניסים ונפלאות שראינו אצל גדולי ישראל כגון ר' חנינא בן דוסא שאצלו "לא הערוד ממית אלא החטא ממית", וממילא בדרגה כזאת אין כלים, הכלים של הטבע בטלים.

עד כמה שאתה מטפיל את עצמך לעבודת ה' ואתה מודה שהכל ה' עושה, אז ממילא אפשר להחליף גם את הסיבות.

כל הניסים שהיה לגדולי ישראל זה לא סתם ניסים ונפלאות, אלא עד כמה שהוא מודה בהכרה הזאת שאין שום מציאות בעוה"ז, שהעוה"ז הוא לא מציאות, עד כמה שהוא יודע את ההכרה הזאת ש"היינו כחולמים" דהיינו שהעוה"ז הוא לא מציאות אלא רק חלום, אז ממילא הוא זוכה לניסים ונפלאות, למה? כי העוה"ז הוא לא מציאות, אז אפשר לשנות אותו, אם זה רצון ה', רצון ה' יכול לבוא בכל מיני צורות, אם זה מציאות בפני עצמו אז אי אפשר לשנות את המציאות, אבל זה לא מציאות אז אפשר לשנות את זה לפי רצון ה', אם רצון ה' זה מציאות רצון ה' יכול לבוא בהרבה סיבות, בהרבה צינורות אבל אם ההגדרה זה מציאות, מציאות אי אפשר לשנות.

עד כמה שאתה אומר שהמציאות יותר חזקה, ככה אתה לא יכול לשנות אותה, אין לך סיעתא דשמיא לשנות. וההיפך, עד כמה שאתה יותר מבין ומכיר שהמציאות לא מציאות, אתה יכול יותר לשנות את המציאות.

וכאן יש להדגיש שיש ניסים ונפלאות גלוים ויש נסתרים, ויש סיעתא דשמיא-שהוא פחות מנס, ויש מצבים קלים-מצבים קשים, הכל תלוי בדרגה של הצדיק עד כמה שהוא קשור בדבר הזה של ההכרה הנ"ל.

"לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" זו הדרגה שצריך להגיע אליה, זאת האמת, ככה צריכה להיות האמת. כי אם היה למרדכי את הענין של מציאות, שהעוה"ז הוא מציאות, אז שמרדכי לא יכרע להמן זה נקרא להתאבד, ועוד למה מרדכי עומד לפניו, אתה לא רוצה להשתחוות לעבודה-זרה מפני שזאת מצווה ש"ייהרג ואל יעבור" אז אל תלך דווקא לפניו בכדי להרגיז, כי אתה הרי יודע שהוא רוצה להרוג אותך והוא שונא ישראל והוא מזרע עמלק, אז למה אתה הולך דווקא לפניו, אל תתגרה בו, תלך בצד אחר?

אלא מרדכי אמר: המן הוא לא מציאות, ממילא אני יכול ללכת לפניו, כי בין כך ובין כך אם ה' רוצה להרוג אותי, הוא יהרוג אותי בלעדיו, ואם הוא לא רוצה להרוג אותי, המן לא יעזור, אז ממילא הוא לא מציאות ואני יכול לעשות מה שאני רוצה.

ראינו את זה גם אצל הסבא מנוברדוק, שאצלו היה הענין של הביטחון בדברים נוראים. מסופר שפעם במלחמת העולם כשעברו במקום שהיה צריך לעבור את הגבול, היה שם כמה קצינים רוסים שאצלם היה מאוד היה קשה לעבור את הגבול (כידוע בסיפורים על זה, שכל פעם היה צריך נס גדול) , והסבא מנוברדוק ראה שכל התלמידים לחוצים שהקצינים לא יסתכלו עליהם ויחליטו לבדוק אותם וישאלו איפה הפספורט... כשראה הסבא מנוברדוק שהתלמידים בלחץ הוא הלך לקצין הראשי ושאל אותו: "תגיד, אפשר להשיג כוס גזוז באיזה מקום פה..."? וזאת שאלה שהיא ממש פגיעה בכבוד! ובזה הוא רצה להראות לכולם שהוא בכלל לא מתיחס אליו, ולכן הוא שואל אותו כזו שאלה מרגיזה כאילו שהוא שואל איזה חבר... ובזה הוא רצה להפגין לכולם על-ידי השאלה שפוגעת בכבודו בכוונה, שהוא כלום.

מרדכי הבין שהמן עם כל הכוחות שלו הוא כלום, וצריך לזכור שהמן הוא לא קצין רוסי, המן הוא קצין של שמים, המן הוא בעל כוחות של מעל לדרך הטבע, בהמן יש את כל הכוחות של עמלק. כל המזלות של כל החודשים פתוחים לפניו, כל ההיסטוריה פרוסה לפניו, הוא יודע מתי משה רבנו עזב את העולם, כל הרע שלו וכח הכישוף שלו הם דברים איומים ונוראים, אצלו להפוך אדם לחמור בכישוף זה דבר קטן (אם בזמן הגמ' היה ככה ק"ו המן שהוא אבי אבות הטומאה) , אצלו זה לא סתם כוחות הוא לא סתם רוצח ורשע שרוצה להרוג אדם, אצלו זה כוחות מעל לטבע, זה כוחות כמו של בלעם הרשע, כוחות כמו של כל העמלקים, כמו שכתוב במלחמת עמלק שהיו עושים כל מיני שמות של חול, שמות טומאה והיו עולים לשמים והיו מתעופפים ואי אפשר היה להוריד אותם, המן הוא לא קצין רוסי ולא היטלר.

היטלר הוא גם-כן המן הרשע, אבל ההבדל בניהם הוא פשוט: שהיטלר זה כוח הזרוע, המן זה לא כוח הזרוע אלא זה כוח של כישוף, כוח של טומאה, כוח של חרטומי מצרים, כוח של עמלק. וכל הכוחות האלה אי אפשר להתקרב אליהם בכלל, ואדם שמתקרב יכול להפך לחמור בשנייה אחת, כי זה כוחות נוראים ואיומים. ובכל זאת מרדכי מבין שהמן הוא כלום. מכזה דבר לא לפחד, צריך להיות אדם בעל שיעור קומה מאוד גבוה שאפילו כאלה כוחות לא מפחידים אותו.

וכתוב בחז"ל (סנהדרין ס"ז:, חולין ז:) "למה נקראו שמם כשפים-שמכחישין פמליא של מעלה". זאת אומרת שאפילו חז"ל אומרים לנו שיש להם כוחות גדולים, "זה לעומת זה עשה אלקים" ה' נתן כוח של נבואה, כוח של בית המקדש, כשבית המקדש היה קיים היתה נבואה ורוח-הקודש ואורים ותומים, וכנגד זה ה' נתן כוחות גם-כן מעל הטבע בכוחות הטומאה.

לדוגמא, בדיאגראמה יש מטר אחד בסולם, יש כוחות שמגיעים לשני הס"מ הראשונים והם לא יכולים לשנות בדברים הגבוהים למעלה, הם יכולים לשנות למטה להטות ימינה או שמאלה, כמה הוא יכול כבר לשנות למטה בסנטימטר האחרון? כל המקל עומד ישר אבל למטה הוא יכול לשנות, אבל המקל יישאר ישר. יש כאלה כוחות שמגיעים יותר למעלה רוח-הקודש, אורים ותומים, בית המקדש, ק"ק, זה גבוה (וכל זה בעולם העשיה, אנחנו לא מדברים בעולם אין סוף - אנחנו מדברים לגבי ההנהגה של עולם העשיה, לא נדבר על הקב"ה שהוא אין סוף שאי אפשר לדבר עליו. אנחנו מדברים רק על עולם העשיה שנודע לנו). כשמגיע המקל הזה לעולם העשיה לגבינו זה נקרא עולם המעשה-עולם העשיה, וכאן יש לנו חח־הקודש, ק"ק וכו', ואם שם עושים שינוי, עושים שינוי בכל מה שיש למטה, זה לא שינוי של סנטימטר למטה אלא זה כוח להשפיע טוב, רוח-הקודש וסיעתא דשמיא, זה מאוד גבוה ומשנה את כל העולם, זה צדיק שיש לו רוח-הקודש כמו משה רבנו שהוא בראש ובראשונה.

וכנגד זה "זה לעומת זה עשה אלקים" כמובן שבכוחות הטומאה, בצד שמאל יש כוחות להגיע למעלה ולהטות לצד שמאל, כלומר כשהוא מגיע למעלה לצד שמאל הוא יכול להטות הכל לצד שמאל. "למה נקראו שמם כשפים שמכחישים פמליא של מעלה" זאת אומרת הם מגיעים למעלה בהנהגת עוה"ז, בהסתר פנים של עוה"ז (ואם לא היה הסתר פנים, לא היו מגיעים) וההסתר פנים של העוה"ז עושה "זה לעומת זה", וממילא כמה שהטוב יותר גדול הרע יותר גדול, ולכן גם לרע יש כוחות להגיע ללמעלה.

ולהתעלם מכזה כוח, צריך להיות במצב שאני נמצא בראש הטבלה. זאת אומרת שאני לא נמצא למטה, כי אם הוא נמצא למטה אני יכול להתעלם ממנו בקלות. אלא אני נמצא ממש למעלה ואני רואה שגם למעלה, הכי למעלה גם שם יש לטומאה כוחות. ובכל זאת, אפילו שהוא יכול להפעיל כאלה כוחות, אני מתעלם ממנו ורואה שגם־כן הוא אפס!

כלומר, אני ממש נמצא בשורש עצמו למעלה ואני רואה שהוא אפס, למה? כי הוא למטה ממנו, אז אני יכול להתעלם ממנו.

אבל אם אני חושב שהוא נמצא בראש הטבלה ולגבי הוא לא אפס־אני חושב שיש לו כוחות, כי זה נראה שבאמת הוא קיבל כוחות משמים. בכל זאת מרדכי היהודי היה למעלה ממנו, היה נמצא בשורש הטבלה, בשורש של העולם, כמו שכתוב שמרדכי התחבר עם משה רבנו, למה? כי הוא הגיע לשורש, וכשהוא הגיע לשורש של העולם ממש, הוא ראה את המצב כמו מעין שמוציא מים. כמו הבניאס, שבמקום שהמים יוצאים, אי אפשר לעמוד שם, ומי שיעמוד שם ימות על־המקום מהזרם, אבל אח"כ זה מתפצל ומתפצל עד שאפשר לעבור אותו אפילו בקרש... וכדי להגיע להיות מעליו צריך להגיע לדבקות מוחלטת בשורש, ואם יש דבר שחוצץ ולא עלית עד למעלה ויש דבר שמוריד אותך למטה איזה ענין של גשמיות או עבירה ואתה כבר לא למעלה, כבר אי אפשר להתמודד איתו. זה ענין של "עד דלא ידע" להגיע לכזה מצב כל אחד לפי דרגתו.
אעפ"י שוודאי שאנחנו לא שייכים לדרגה הזאת. אבל פורים הוא כיום הכיפורים, כמו שיש יום כיפורים כך יש פורים. מה זה יום כיפור? אדם אומר, תשמע אני לא יכול להגיד שהעולם הזה הוא אפס לגבי, מה, אני יאכל וישתה ואני יגיד שאני מלאך? לא! אני לא יכול לומר כזה דבר, אני לא כזה צדיק שאני יכול לומר שאני אוכל ושותה ואני לא נמצא בעולם עכשיו, זה דרגה של אוכלי המן במדבר "לחם אבירים אכל איש" לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו, שהאדם אוכל ושותה ונמצא בשמים זה רק בזמן משה רבינו, אבל אני לא יכול לומר כזה דבר. בא יום הכיפורים ואומר: תשמע, אתה צודק אתה לא בדרגה הזאת אתה לא יכול להגיד שאתה עוסק בעולם ואתה מלאך, לכן מה העצה? תפרוש מהעולם.
אתה מצד עצמך לא יכול להגיד כזה דבר כי אתה לא מלאך ואתה נמצא בעוה"ז, אז מה, יש לך עצה אחרת, אתה יכול לפרוש מהעולם!
אז ציוו אותך ביום הכיפורים לפרוש מהעולם אעפ"י שזה לא הדרגה שלך, מצד המעשים אמרו לך לפרוש מהעולם. אבל עכשיו אין הכי נמי, אתה כן נמצא בעולם, אתה אדם גשמי - נמצא בעוה"ז, אז מה עכשיו אומרים לך? תהיה בדרגה שלך תפרוש מהעולם, אעפ"י שזה לא הדרגה שלך, אתה לא יכול לומר שאתה מחוץ לעולם, אבל יש יום אחד שבו מקבלים טרמפ משמים, שבורא עולם אמר: כאן יש סיעתא דשמיא.
אז במשך השנה כל מה שאני יפרוש מהעולם, זה לא יעזור לי כי אני נמצא בתוך העוה"ז, אני לא יכול לומר אני פורש מהעולם עכשיו, זה לא יעזור לך מה שתפרוש מהעולם, העוה"ז נמצא בתוך הלב שלך! אז אפילו אם אתה תפרוש מהעולם, זה לא יעזור לך, אתה עדין נמצא בתוך העולם. מה שאתה פורש הלכה למעשה, זה עדין לא מועיל, למה? כי

העוה"ז נמצא בתוך הלב של האדם, מה אני בורח ממנו בשעה שהוא נמצא אצלי? למה זה דומה, לאדם שבורח מדבר מסוים וזה נמצא בבטן שלו, אז מה זה יעזור שתברח? זה נמצא בתוך הבטן שלך. לדוגמא אדם אוכל עקרב או נחש, ועכשיו הוא בורח מעקרב או נחש, מה זה יעזור לו? העקרב נמצא אצלו! הנחש דבוק לאדם בבגד אז מה אתה בורח ממנו אבל, יום הכיפורים בא ואומר: אתה כן יכול. ביום הכיפורים יש סיעתא דשמיא, אם אתה פורש מהעולם, אתה באמת יכול להגיע למצב שאתה לא בעולם, אעפ"י שבאמת זה לא בדרגה שלך, ביום הכיפורים מקבלים סיעתא דשמיא כאילו זה הדרגה שלי, אתה תפרוש מהעולם אעפ"י שזה לא הדרגה שלך ואתה מקבל סיעתא דשמיא כאילו שאתה לא בעולם, אתה יכול לתפוס דברים מחוץ לדרך הטבע, כפרת עוונות, דביקות בה', ממש מחוץ לדרך הטבע.

ביום הכיפורים השטן לא שולט, למה? כי זה הכוח של יום הכיפורים, אתה יכול לקבל כזה דבר שאתה תפרוש מהעולם וזה יעזור לך, אעפ"י שזה לא דרגה אמיתית זה יעזור לך-זה טרמפ של הקב"ה, ועכשיו הקב"ה נתן מתנה פורים. מה זה פורים?

אם אדם יאמר: מה, אני יגיד שאני לא יודע בין ארור המן לברוך מרדכי? אני נמצא בעוה"ז, אני שונא את הנחש, אוהב את הזהב, אוהב את הכסף, שונא את ההפסד, שונא את הרשעים, אני שונא את המן ואוהב את מרדכי אבל אני נמצא בעוה"ז. ביום הכיפורים אדם מקבל כוח כזה שהוא יפרוש מהעולם וזה יעזור לו.

ובפורים מקבלים כוח יותר גדול! יום כיפורים כפורים, מה הכוונה? שהאדם מקבל כוח נוסף, שלא צריך לפרוש מהעולם. מה זה נקרא לפרוש מהעולם? ביום הכיפורים אדם פורש מהעולם, הוא מגיע למצב רוחני מסוים, כל אדם לפי דרגתו עושה איזה פעולה לפרוש מהעולם, וממילא הוא מתחיל לעבוד את ה', הוא חוזר בתשובה, לאדם יש זמן תשובה, מה זה זמן תשובה? קצת להתקרב למצב הזה, אמנם אתה נמצא בעוה"ז אבל תחזור בתשובה וקצת תחשוב מה זה נקרא לפרוש מהעולם, אתה אמנם נמצא בעוה"ז, לאדם יש יצה"ר אבל הוא נחשב כאילו אין לו יצה"ר, כי הוא פרש מהעולם הוא עשה איזה משהו, הוא עבד את ה' וחזר בתשובה בעשרת ימי תשובה, לפני כן הוא הכין את עצמו, עכשיו לפי ההכנה הוא מקבל יותר מהמנה הראויה לי.

וההכנה זה לא מספיק, כי עדין יש לך יצה"ר, אתה יכול להגיד שאין לך יצה"ר? נכון, בעשרת ימי תשובה צמת ועשית תשובה, למדת תורה, אבל אין לך יצה"ר?! ודאי שיש לך יצה"ר! ביום הכיפורים אתה מקבל מצב כזה שכאילו שאין לך יצה"ר, יצה"ר לא שולט, יש לך יצה"ר בתוך הלב אבל הוא לא שולט, הוא לא

מפריע לך, אתה מקבל כוח כאילו שאין לך יצה"ר אעפ"י שיש לך יצה"ר, זה טרמפ של ה'!

יום פורים יותר מזה! כמו שאומרים יום הכיפורים כפורים, יום הכיפורים הוא רק כמו פורים, פורים זה יותר. בפורים יש הארה גדולה יותר, אתה לא צריך לעשות הכנה מראש בעבודת ה' להתקרב למצב. לחזור בתשובה, לצום, להיכנס לענינים של פרישות מהעולם, ודאי שצריך לעשות! כל אדם לפני פורים צריך לעשות הכנה רוחנית, מי שלא עושה הכנה רוחנית אין לי מה לדבר איתו בכלל... ודאי שצריך לעשות, אבל זה לא עיקר ההגדרה.

ביום הכיפורים עיקר ההגדרה היא: לעשות תשובה, לפרוש מהעולם, לצום, להגיד סליחות, להתאבל על העבירות, לעבוד את ה', להתפלל יותר, ללמוד יותר.

לפני פורים אין מצוה ללמוד מאשר כל השנה, ודאי שיש ענין של הכנה רוחנית, אבל זה לא ההגדרה של היום. אז מה ההגדרה של היום? איך עכשיו אני יהיה במצב כזה שאני לא יהיה בעולם? אלא עכשיו בפורים אתה עובר קומפלט לעולם אחר, בלי מצוות ובלי מאמץ ממך!

יש לך מצוה לשתות יין, והכוח של היין זה דבר מיוחד, "נכנס יין יצא סוד" יין יש לו ענין מיוחד שהוא מוציא את הסוד של העולם. כמו שהיה עם בנות לוט, שהיו צריכים להביא משיח אז "ותשקיע את אביהן יין בלילה ההוא" מאיפה היה להם יין? מלאך הביא. ומאיפה הגיע היין הזה? אלא היה צריך להוציא משיח, ומשיח הוא הסוד של העולם, הסוד של העולם יתגלה על-ידי משיח.

כשיבוא משיח יתגלה הסוד של העולם, ואז כל הניסיונות וכל הקושיות יתגלו על המקום הוא יפרוס את היריעה ואז כל השאלות וכל הקושיות יפרחו.

ידוע הסיפור כשהרמב"ן ראה שאחד התלמידים שלו עומד לעזוב את העולם הוא הלך לבקר אותו, ואמר לו: אני אתן לך פתק וכשאתה תגיע לבית דין של מעלה אחרי שתיפטר, תיתן את הפתק לאחד המלאכים, יש לי שאלות מאוד חמורות לשאול (אז היה מצב של הכנה לגירוש ספרד). הרמב"ן הוא גדול הדור ואם לרמב"ן יש שאלות, צריך להבין שזה שאלות עמוקות ביותר וקושיות עמוקות ביותר, שאפילו הרמב"ן לא הצליח לפתור אותם עם כל הגדלות שלו, הרמב"ן היה גדול הדור בפשט ובעיקר בקבלה. אז הרמב"ן אמר לאותו תלמיד: קח את הפתק ותראה אותו לפמליא של מעלה, וכתב לו קמיע וכתב שם קדוש, ואמר לו: תיקח את השם הקדוש הזה (לרמב"ן יש שם קדוש שיכול לפתוח שערים של פמליא של מעלה) , וכתב על הפתק את כל הקושיות ואמר: אני רוצה תשובות על

השאלות. ואחרי שנפטר אותו תלמיד שמו את זה בתוך הקבר בתוך היד של אותו תלמיד (הרמב"ן יכל לעשות דבר כזה) , אחרי ימים ספורים התלמיד בא, התלמיד לא בא מיד, ראה אותו הרמב"ן בהקיץ, כשהוא יצא מבית המדרש הוא ראה אותו נמצא בחלון, ושאל אותו הרמב"ן: א) למה איחרת? ב) הבאת לי תשובות? אמר לו אותו תלמיד ככה: 'אני לא יכול להגיד לך כלום, באתי לשם ולא יכולתי לשאול שום שאלה, רציתי לשאול את השאלות האלה אבל כשבאתי לשם ראיתי את כל המצב של העוה"ז באופן שונה לגמרי עד שכל השאלות האלה שכתבת הם בכלל לא שאלות, א"א לענות תשובות כי זה לא שאלות, א"א לשאול את זה, לא היה פנים לשאול את זה, כי השאלות זה לא שאלות.

זאת אומרת: הרמב"ן שרואה בעוה"ז יותר ממה שאנחנו נראה בעוה"ב, ועם כל זה התלמיד של הרמב"ן שהוא יותר קטן מהרמב"ן, והעוה"ב של אותו תלמיד יותר מהעוה"ז של הרמב"ן, ובאופן כזה אין מקום לקושיית הרמב"ן בכלל, א"א לענות על זה וזה נשאר בקושיה בעוה"ז.

כלומר, שאתה נמצא בהסתר ואני נמצא באור, באור הזה אין מקום לשאלות. מי שנמצא בחושך הוא שואל שאלות וא"א לענות עליהם, תדליק את האור, תמצא תשובה, זה נקרא הסוד של העולם.

אם התלמיד הזה אומר ככה לרמב"ן, כל-שכן וכל-שכן כשיבוא משיח שהסוד הכי גדול יתגלה, ממילא כל השאלות וכל הקושיות וכל הדיבורים יפרחו כמובן כל אחד לפי מה שהוא השיג, כ"א לפי מה שהוא קרוב למשיח. משיח יגלה את הסוד, השאלה היא מי ישמע אותו.

למה נקרא שמו משיח? שהוא משוח בשמן המשחה, משיח מלשון שמן המשחה. מה הענין של שמן המשחה, מה זה כל כך חשוב, למה לא נקרא המשיח בשם אחר? אלא הגמ' אומרת שהיה השמן י"ב לוג שמשחו בו את המשכן, ואת כל הכהנים ואת המלכים (מלך אחרי מלך לא צריך רק מלך שהיה מחלוקת עליו). את כולם משחו בשמן המשחה ולא נחסר ממנו שום דבר, "שמן משחת קודש יהיה זה" זה בגימט' י"ב לוג - ותמיד נשאר אותו הדבר י"ב לוג. כלומר, אתה מושח ומושח ומשתמש בו בכל הדורות מזמן משה רבינו עד זמן חרבן בית המקדש, אתה מושח את בית המקדש, את כלי המשכן, את המלך, את הכה"ג, עושה פעולה ועוד פעולה בשמן ותמיד נשאר ולא נחסר שום דבר ממנו. שיהיה חסר מילימטר אחד? לא, מאות שנים זה נשאר אותו הדבר.שמן המשחה מגלה מצב שאין בו גשמיות.

עכשיו נשאל: השתמשו בשמן הזה ולא נחסר שום דבר, איך זה יכול להיות? השתמשתי עוד פעם ועוד פעם ולא נחסר שום דבר? כתוב על שרה אמנו"עיסה מצויה משבת לשבת", אוכלים את העיסה והיא נשארת אותו הדבר, אתה אוכל ולא נחסר שום דבר. אצל אליהו הנביא היה גם-כן אותו הדבר"כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר". אליהו הנביא הולך ושואל: אפשר לקבל כמה כפיות קמח? והיא אומרת לו: אני לא יכולה לתת לך. אומר לה אליהו הנביא: יש מצוות הכנת אורחים. היא אומרת לו: יש לי רק כפית קמח אני והבן שלי נאכל ומחר נמות שנינו, ובסוף כתוב "כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר ה' אשר דבר ביד אליהו", מה הכוונה בזה, אדם אוכל ואוכל, ולא נגמר? איך זה מתפרש?

אבל את זה עוד אפשר להבין, אפשר להגיד שצדיק שאוכל האכילה היא לא גשמית, צדיק אוכל דבר גשמי?! הרי אכילה זה דבר גשמי, וכי דבר גשמי תופס מקום אצל צדיק?! אז אפשר להגיד שכיון שאצל הצדיק זה לא תופס מקום אז ממילא זה גם לא מחסר. כשהנביא אוכל, זה לא דבר גשמי, הוא לא לוקח לעצמו. אצלנו כשאדם אוכל הוא לוקח לעצמו, אבל כשהנביא אוכל מה הוא עושה כאן? איזה תיקונים הוא עושה כאן?! דבר גשמי לא תופס מקום אצל אליהו הנביא, דבר גשמי יש לו הגדרה אצל אליהו הנביא? אתה יכול להגיד הוא עושה דבר גשמי הוא אוכל, אבל זה לא תופס אצלו מקום, אז ממילא זה לא נחסר כי אין לו הגדרה גשמית.

זה גם-כן דבר נפלא ביותר, אבל תשמע, כאן יש שמן המשחה שלא עושים בו דבר גשמי, עושים בו משיחה של כהנים גדולים, של בית המקדש, מלך, כל זה ענינים של מצוות, אתה לא יכול להגיד אני מתעלם מהמציאות אני כאילו מושח ואני לא נמצא. אתה יכול להגיד אני אוכל באופן מעל לדרך הטבע אז אני לא אוכל, אני מתפרנס מהלחם וכאילו לא אוכל, אני מלאך, אליהו הנביא מלאך הברית. אבל בשמן המשחה אני לא יכול להגיד אני מושח את עצמי ולא מושח, זה מצוות עשה למשוח, אתה חייב להשתמש בשמן המשחה, זה חיוב, זה מצווה. כאן להגיד שאתה לא מחסיר זה יותר חידוש.

דבר של מצוה כזאת שאתה חייב להשתמש חייב להשתמש בגוף השמן ובכל זאת לא נחסר זה "סוד ה' ליראיו" דבר מעל לדרך הטבע. אתה לא יכול להגיד עכשיו אני מתבטל מהגשמיות, זה גם-כן לא מספיק, אתה צריך להגיע לשורשים שאפילו הרוחניות לא מחסרת אותך, ואת זה משיח מגלה.

מלך המשיח מגלה מה זה נקרא שמן המשחה. משיח מגלה שגם דבר רוחני גם-כן לא מחסיר אותו, וזה על-ידי נקודת אין סוף. גם בנקודת אין סוף שבתורה זה עדין לא מובן,

גם בגילוי אליהו זה עדין לא מספיק, צריך נקודת אין סוף לגלות את זה יותר מהתורה, זאת אומרת זה כזה מצב של "נותן התורה", זה דבר שאין לנו השגה בזה, זה נקרא "סוד ה' ליראיו".

עכשיו כשהולכות בנות לוט להוציא את המשיח על-ידי היין, מאיפה יש להם יין הרי סדום חרבה? אלא הביא להם את זה מלאך, למה? להוציא את ה"סוד" הזה לעולם. "סוד ה' ליראיו" הסוד הזה מתגלה בזמן משיח. רואים שהיין הזה של פורים זה יין מיוחד!

כתוב בגמ' שיין עולה בגימט' שבעים כמו סוד, כנגד "שבעים" נפש מישראל, וכל השבעים האלה זה ענין של "סוד ה' ליראיו".

אנחנו אומרים "בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה", שבעים זקנים. אז ממילא יין זה שבעים וסוד זה שבעים, וזאת אומרת שהוא מוציא את הסוד של העולם.

על-ידי היין יצא הסוד של העולם. ממילא, אדם יש לו קושיות, יש לו המן הרשע, יש לו עמלק, יש לו ערב רב כמו שיש היום, יש לו צרות וייסורים, יש גזירות רעות בעם ישראל, אבל כשיתגלה הסוד הזה על-ידי המשיח, כל הקושיות והייסורים יפרחו.

יש לך גזירה יותר קשה מאשר הגזירה של המן הרשע שגזר להשמיד להרוג ולאבד את כל עם ישראל ביום אחד? היטלר ימש"ו לקח לו חמש שנים לקחת שליש מעם ישראל, וכאן המן מדבר לא על שליש מעם ישראל אלא על כל עם ישראל "ביום אחד", זאת אומרת ביום אחד להרוג את כל עם ישראל, מי יכול להבין את הגזירה הזאת? להרוג חמש עשרה מיליון איש, מי יכול להבין את זה? לקחת שש מליון יהודים בארבע וחצי שנים זה היה מכונת הרג נוראה ואיומה (מי שהיה בשואה יודע, שם מסופר סיפורי זוועה שממש לא פסקו מלהרוג אף פעם). כלומר, היטלר הרג הרג נורא ואיום ולקח לו ארבע וחצי שנים והרג רק שליש מעם ישראל, לקחת את כל עם ישראל ביום אחד יש לך גזירה יותר קשה מזו! מי יכול בכלל להסביר מה הפירוש להרוג חמש עשרה מליון איש ביום אחד, איך זה אפשרי בכלל במציאות! וכתוב במגילה "ביום אחד", איך אפשר בכלל במציאות להרוג ביום אחד חמש עשרה מליון איש, זה לא מציאותי! אלא זה רק כוח של המן הרשע שהוא מעל לדרך הטבע. להגיד להרוג את כל עם ישראל ביום אחד, תגיד בשני ימים, חמש עשרה מליון איש, תיתן טיפה לנוח, תן לפחות כמה ימים להרוג אות אומר המן: לא! הוא יודע ביום הזה צריך להרוג את כולם ואם לא היום הזה, זה לא ילך. היום הזה יכול להיות או שיא לטובה, או שיא לרעה, זה אמת לאמיתה. אם ביום הזה המן הרשע היה מצליח הוא יכול להרוג את כל עם ישראל "ביום אחד", שזה דבר בלי שום הבנה בגזירה הזאת. אפילו פרעה לא גזר להרוג את כולם ביום אחד. פרעה גזר "כל הבן

הילוד" "עבודת פרך", אבל לא ביום אחד. תשמע, אתמול היה עם ישראל חמש עשרה מליון איש, מחר אין עם ישראל, זה לפי התכנית שלו. אין גזירה כזו, לא מצינו בעולם אף פעם כזאת גזירה קשה, ואם הוא היה מצליח זה הגרוע ביותר, הוא יכל להגיע למצב כזה שאיך שעם ישראל יראה, רק ה' יודע.

מצד שני, אם זה לא מצליח, זה שיא הטוב שיכול להיות לעם ישראל, כי "זה לעומת זה עשה אלקים".

עם כל השאלות שיש היום, כל הקושיות שיש היום, אתה יכול להקשות קושיה יותר מהקושיה על המן הרשע?! תשמע, המן הרשע הוא כזה משוגע, כזה רשע מרושע, בגלל אחד שלא משתחווה לו הוא רוצה להרוג את כל עם ישראל בכזאת גזירה קשה שא"א לתאר אותה, בגלל שאחד פגע בכבודו קצת בשביל זה הוא עושה כזה דבר. אפשר להבין כזאת גזירה? אפילו השרץ הגדול ביותר לא יעשה ככה, להרוג את כל עם ישראל ביום אחד, וגם לא ביומיים.

אם היתה גזירה כזו להרוג את כל עם ישראל ביום אחד, ממילא כל הגזירות שיש היום בעולם, שהיום יש גזירות קשות והרבה הסתר פנים, גזירות עמלק, גזירות ערב רב, כל הגלויות, והכל מרוכז בגזירה הזאת של המן הרשע. אם אנחנו נבין את הגזירה הזאת, את ההסתר פנים הזה, אם אנחנו נבין שיש להכל רקע בהיסתר פנים הזה, אז את כל הדברים האחרים כבר ממילא נבין, כי הגזירה הזאת היא הכי קשה שיש, לא שייך גזירה יותר קשה מזה.

אפילו נבוכדנצר לא עשה את זה, להרוג את כל עם ישראל ביום אחד, נבורזדאן שר צבאו הרג מאתים ואחת עשרה רבוא, ובירושלים הרג תשעים וארבע רבוא על אבן אחת אבל הוא לא הרג את כל עם ישראל ביום אחד. מי שקורא את הגמ' בגיטין שהוא רצה להתגייר, הלב לא מקבל את זה, ואח"כ כתוב שרצו להעמיד מבניו שגם-כן ילמדו תורה, אז אמרו מלאכי השרת אחד שהרג כל כך הרבה על אבן אחת וכו' ולא זכה שבניו יהיו מלמדי תורה, אבל זכה להתגייר, כשלומדים את הגמ' הזאת אומרים: ב"ה שהוא לא זכה שבניו ילמדו תורה, אתה שוחט מאה ועשר אלף איש על אבן אחת, טוב שלא זכית, הלב לא מקבל את זה, מה הפירוש שהם ילמדו תורה? א"א לסלוח, רק ה' יכול לסלוח, אבל לנו הלב לא נותן! מה הפירוש אתה שוחט מאה אלף איש על אבן אחת? זה נורא ואיום! וכל זה דבר קטן לעומת מה שהמן הרשע גזר. ממילא כל ההסתר פנים שיש, כל הגזירות, כל מה שיש היום, הכל בטל, הכל נמצא בשורש של הגזירה הזאת.

אם הסוד הזה יתגלה, אז הכל יתבטל! אם הסוד הזה מתגלה, הכל מתגלה! הכל כלול פה זה התמצית של הכל, אם הדבר הזה שהוא הכי קשה מתגלה, אם תבין את הרקע הזה ומסתלק ההסתר פנים הזה, הכל יתגלה. זה נקרא "סוד ה' ליראיו", הסוד הזה יתגלה על-ידי היין.

פורים זה טרמפ חדש.

אתה נמצא בתוך העוה"ז הדומה ללילה, איפה הסוד? הסוד ממך והלאה! אתה נמצא בתוך הנגלה שבנגלה, בתוך החושך שבחושך, איפה הסוד? לא יודעים בכלל איפה הסוד.

אבל אין הכי נמי, אני אדם גשמי, נמצא בתוך עוה"ז, בתוך העבירות, בתוך החושך, הכל נכון, אבל עכשיו אני מקבל אפשרות להגיע למצב יותר גבוהה, זה "סוד ה' ליראיו".

למה? כי היום הזה יום גדול מאוד, היום הזה הסיטרא רצתה לתפוס אותו, למה? כי היום הזה הוא יום מרכזי בשנה, יותר מיום הכיפורים (במידה מסוימת) אם אתה המן הרשע מצליח, אז כל עם ישראל נמחק אתה מצליח להרוס את כל העולם וכנגד זה אם אתה לא מצליח, אתה מצליח להגיע למצב בדיוק הפוך

שהאור הכי גדול יתגלה, כי "זה לעומת זה עשה אלקים". אם אתה מצליח אתה הורס את הכל, אם אתה לא מצליח, אתה בונה את הכל, ממילא זה נקרא סוד, והסוד הזה מתגלה, אדם נמצא בתוך הגשמיות, בתוך עוה"ז, אבל הוא יכול להגיע למצב של סוד.

מה זה סוד? יכול להגיע לעולם הנסתר. אתה יכול להגיע לעולם הנסתר בלי תשובה! זה כוחו של היום הזה, עיצומו של יום! אתה מקבל עכשיו כזה כוח בתוך היין שיהיה של משיח, "כוסי רוויה" של דוד המלך של סעודת משיח שיזמן על הכוס לעתיד לבוא, וזה אותו יין של בנות לוט במערה, היין נשאר ונשאר ונשמר, עם כל הצירוף של היין של הנסכים שהיה במזבח - שהיו מנסכים בשיטים "ומנחתם ונסכהם", "שיתין" שהיה יורד לשיתים ונשאר לעולם, הגמ' אומרת (סוכה מט.) שהיה יורד למקום שהיה משם מעשה בראשית והשיתים של המזבח היו בנויים שם במקום שהושתת העולם, והיין הזה היה יורד למקום שממנו הושתת העולם, מה אכפת לי שהיין ירד וישאר לעולם, מי משתמש בו? מי רואה אותו? מה כל כך צריך לשמור עליו שישאר וישאר וישמר כל כך הרבה שנים, עשרות שנים, מאות שנים? אבל כל היין מצטבר ומצטבר וזה הסוד של העולם, כל היין מצטבר ונכנס למעשה בראשית והוא יתגלה לעתיד לבוא. היין הזה התחיל בבנות לוט, והמשיך אצל הקרבנות, ונגמר ב"כוסי רוויה" של דוד המלך. כל היין הזה הוא הסוד של העולם שיתגלה. כל הקרבנות, כל בית המקדש, זה כוח שמגלה,

זה כוח קדושה שמאיר לעולם, ואח"כ זה מאיר את הסוד, ואח"כ זה מאיר את החושך של העולם, ואח"כ זה מגלה את הכל.
ובפורים האדם יכול להתחבר לדבר הזה. ולכן פורים הוא יותר מיום הכיפורים אפילו בלי תשובה ובלי הכנה מקודם.
ביום הכיפורים אני פורש מהעולם, אני מקבל לפי יחס מסוים, כאן בפורים אני נשאר בתוך העולם לגמרי, עושה סעודה, לא פורש בכלום מהעולם, ומקבל טרמפ. אתה לא פורש מהעולם, והפוך אתה נמצא בתוך העולם עושה את הכל רגיל, ואתה מקבל טרמפ! אומרים שכל העוה"ז הוא כנגד השנה, בניסן מתחיל השנה ונגמר בניסן. העולם גם־כן מתחיל בניסן ונגמר בניסן "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל". "החודש הזה לכם ראש חודשים" ־הלב של עם ישראל מתחיל בניסן, "ובניסן עתידין להיגאל". פירוש: ניסן זה כל העולם.
זאת אומרת: שעם ישראל יצא ממצרים זה נקודת ההתחלה, יצי"מ זה הלידה של עם ישראל, כמו שאומרת הגמ' במסכת שבת (קכט:) שכל מה שכתוב בספר יחזקאל בפרק ט"ז, עשו לעם ישראל שיצא מהמדבר, שם יש משל שנמשלו לתינוק, סכו אותם בשמן, "בדמיך חיי", וכל מה שכתוב שם על עם ישראל, עושים לתינוק בשבת. פירושו: שעם ישראל נקרא תינוק שנולד ביצי"מ, ככה זה מתפרש.
מתי זה נגמר? העולם של עם ישראל מתי יגמר? ביאת המשיח זה גם יהיה בניסן.
אז מה זה חודש אדר? זה הסוף. זה למעשה הגאולה.
אדר הוא למעשה הסוף, בניסן יהיה קידוש לבנה חדש, של משיח, זה כבר התחלה חדשה. עם ישראל התחיל בניסן, ועוד פעם בניסן התחלה חדשה בקומה שנייה.
קומה ראשונה התחילה ביצי"מ, עוה"ז, קומה שניה תתחיל בזמן משיח, בניסן הבא ששם "עתידין להיגאל", זה יהיה קומה שניה.
אבל מה עם הקומה הראשונה? קומה הראשונה עתידה להיגמר, בסוף אדר. היא התחילה ביצי"מ ומגיע ומגיע עד סוף קומה ראשונה, חודש אדר בסוף וקומה שניה.
מתי זה העיקר של חודש אדר? בט"ו, כי בט"ו הלבנה במילואה-י"ה דהויה, תמיד עיקר החודש בט"ו, בט"ו הלבנה במילואה, בארבע עשרה ימים הראשונים והאחרונים זה עולה ויורד, אבל לבנה במילואה זה תמיד בט"ו, זה יום החמש עשרה. כמו שלמה המלך ארבע עשרה דורות לפניו מאברהם אבינו, ואחרי זה משלמה עד צדקיה מלך יהודה שחרב בית המקדש, זה עוד ארבע עשרה שנה, זה עליה וירידה ושלמה הוא החמש

עשרה. הדור של שלמה המלך הוא הכי משובח, בית המקדש נבנה בימיו, כמו שאומר הזוה"ק ובמדרש.

אז חודש אדר הוא למעשה שמסיים ומכין את הגאולה, והעיקר של חודש אדר, ט"ו לחודש, כאן בפורים יש את הכוח הזה לסיים את העולם. מה זה לסיים את העולם? לגלות את הסוד של העולם. אח"כ קומה שניה, ניסן הבא, ניסן הבא זה ענין של ימות המשיח ותחיה"מ, לכן המזל של חודש אדר הוא דגים, ודגים הוא המזל היחיד שהוא לשון רבים, אין אף פעם לשון רבים בכל המזלות (חוץ ממזל תאומים של סיון, אבל תאומים זה לא ראיה ללשון רבים כי תאומים כל החפצא שלו זה תאומים, אבל דגים אתה יכול לומר מזל דג, הענין של תאומים זה שתים, תאומים זה ההגדרה זה החפצא) לשון רבים לשמה זה רק בדגים, מה הפירוש דגים? מיעוט רבים שתים, כמה זה ריבוי של רבים? אין סוף. כשאמרת דגים הגדרת כמה דגים? לא הגדרת, לא מוגדר פירושו של דבר: דבר שאין לו שיעור אין סוף, זה "סוד ה' ליראיו", א"כ זה דבר שאין לו שיעור, כלומר הדבר הזה לא מוגדר לא מצומצם, אין את הצמצום של עוה"ז.

בפורים אדם מקבל טרמפ, אעפ"י שאמרנו שלא צריכים לעבוד בשביל זה, לא כמו יום הכיפורים שצריך לצום וכו', אבל בכל זאת תיקנו תענית אסתר כדי לזכור משהו, אעפ"י שלא צריך לפרוש מהעולם אבל בכל זאת צריך להיות בן אדם. אדם שבכלל לא עובד את ה' א"א לדבר איתו על זה, אדם שלא עובד את ה' כל הלקסיקון הזה לא מדבר אליו, זה לא עובד אצלו. ודאי שלא צריך לפרוש מהעולם, לא כמו יום הכיפורים, אבל בכל זאת צריך לעבוד את ה' להשקיע ראש, אמרו לך: בכל זאת תשקיע ראש יום אחד לפני פורים תצום יום אחד, תעשה תשובה, בלי תשובה לא הולך כלום, אם אתה נכנס עם כל הגשמיות בטח שא"א לדבר איתך, כל המהלך הרוחני לא מדבר אליך כי יש לך עור של פיל ולכן לא נכנס כלום לא חודר כלום, קודם תוריד את העור של הפיל תעשה הכנה משהו וזה ודאי שצריך.

אז יש לנו את הזמן הזה כל אחד שיעשה הכנה מה שהוא יכול, לא צריך הכנה כמו של יום הכיפורים אבל הכנה בטח שצריך, בלי הכנה בכלל א"א, כידוע שכל דבר צריך הכנה. ממילא צריך לנצל את הזמן הזה, את הטרמפ הזה שה' נתן ולהשתמש בו, ולהשתמש בו כוונה על-ידי הכנה רוחנית ומילא יהיה כאן גילוי. ההכנות של גדולי ישראל זה היה נורא ואיום, על הרבי מסטמר הקודם מסופר שהוא היה מתפלל כל יום באחד עשרה בבוקר. פעם אחת התפילין נפסלו לו, הוא הלך לסופר בלילה שיסדר לו את התפילין, ואמר לו: אני צריך מחר מיד בעלות השחר שיהיו אצלי התפילין. אמר

לו הסופר: "תשמע, אני לא יודע אם אני יספיק עכשיו בלילה, אבל בין-כך מתי אתה מתפלל? באחד-עשרה, עד אחד-עשרה אני מבטיח שיהיו התפילין מוכנות'. אמר לו הרב: לא, אני צריך את התפילין מיד בבוקר. אמר לו הסופר: "למה? אתה מתפלל באחד-עשרה, עד הבוקר אני לא יצליח". אמר לו הרבי מסטמר: 'תשמע, אני קם בחמש בבוקר ואני רוצה מיד להתפלל, אני מצד עצמי רוצה מיד להתפלל, רק שאני לא יכול בלי הכנה.

אני רוצה את התפילין בבוקר כי אני רוצה מיד להתפלל, מה שאני לא מצליח זה מחמת אונס שאני עדין לא מוכן, אבל מצד הרצון אני רוצה מיד על הבוקר להתפלל, מה שאני לא מסוגל בפועל זה בגלל שצריך הכנה, אז מחמת אונס אני עדיין לא ראוי".

ועל החוזה מלובלין מסופר שהוא היה מסתגר תמיד ביום שישי כמה שעות לפני שבת ולא היו יודעים מה שהוא עושה. עד שבא פעם אחת ר' נפתלי מרופשיץ ונכנס מתחת למיטה, והחוזה תפס אותו והוא ברח מרוב פחד אבל זה לא נוגע לענייננו, אבל הוא מספר שהוא ראה: שהחוזה הולך הלאה והלאה בחדר ואומר את הפסוק "ולרשע אמר אלקים מה לספר חקי", ועוד פעם הוא חוזר בתשובה, עוד פעם בוכה ועוד פעם אומר "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך" ועוד פעם חוזר על הפסוק כמה וכמה פעמים, עד שאח"כ הוא מוציא ספר תורה מההיכל וקורא שנים מקרא ואחד תרגום. זה הכנה לשנים מקרא ואחד תרגום של החוזה מלובלין שאומר על עצמו "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" בזמן שהוא גדול הדור ויש לו רוח-הקודש, אצלו פרוס כל העולם לפניו והוא אומר שצריך הכנה לשנים מקרא ואחד תרגום. זה לא הכנה ליל הסדר או לשופר בר"ה שזה פעם בשנה, לא! הוא צריך הכנה לשנים מקרא ואחד תרגום, אצלנו בכלל לא קוראים את זה, ואם קוראים את זה, זה בקושי. החוזה היה עושה הכנה ותשובה והיה הולך אנה ואנה כמה שעות רק בשביל להוציא ס"ת ולקרוא שנים מקרא ואחד תרגום, במי ומדובר כאן? בחוזה מלובלין שהוא גדול הדור. זה נקרא שצריך לכל דבר לגשת מתוך הכנה!

ויה"ר שנזכה בע"ה לשתות יין משומר בקרוב. (יין משומר הכוונה לשמור את עצמו שלא ישתמש ביין).

שביעי של פסח להגיע אל הטוב דרך שלילת הרע

נאמר בגמ' "באותה השעה (בקריעת ים סוף) בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה, אמר להן הקב"ה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים לפני שירה? "והרי הנה אנחנו כן אומרים הלל בשביעי של פסח.

רואים כאן בפירוש חלוקת מלאכים וישראל בשביעי של פסח לגבי שירה, נתבונן בגדר של "מעשי ידי", כשאדם רואה נס למשל "שמש בגבעון דום" זה מתאים להגיד שירה עליו או אליעזר עבד אברהם שיושב באוויר מעל הגמלים על העין או קפיצת הדרך של יעקב אבינו או כשהירדן נבקע, אבל כשמעשה ידי טובעין מה ראית כאן? אלא גדר הנס הוא: אומרים לך כאן תראה כמה גרוע להיות רשע!

פירושו של דבר יש כאן מעשה ידי דהיינו צלם אלקים, ותראה לאן הם הגיעו! תראה כמה נורא להיות רשע! מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, הרי הוא מעשה ידי, חביב אדם שנברא בצלם זה נאמר גם על גוי, אז תלמד מוסר כמה צריך להתרחק מהרע, לכן כאן זה לא המקום לומר שירה, שירה אומרים במקום שבו אתה רואה נס שמבטא את יכולת ה', כאן זה מקום שמבטא כמה גרוע הרע, כל זה נכון לגבי מי שאין לו בחירה, דהיינו מלאכים, ולכן ה' מעיר להם שלא שייך שיאמרו כאן שירה, אבל לגבי מי שיש לו בחירה זה עצמו שהוא אומר כמה גרוע הרע, זה בעצמו הרי מעלה אותו לטוב, כי היינו הך שליטת הרע ואהבת הטוב מתחזקים ביחד.

מי שאין לו בחירה במילא לא צריך להתחזק באהבת הטוב, כי הטוב שלו סטטי, אז כשהוא רואה את הנס הגדול שמשמים נפרעים מהרשע זה חיסרון עבורו, אבל מי שיש לו בחירה הפירעון הזה מהרשע מוסיף לו, כי עד כמה שאני משוכנע שהרע הזה הוא גרוע כך בדיוק אני משוכנע שהטוב הוא טוב.

זה אותו הדבר, כי זה חופף אחד מתחזק עם השני עד כמה שאני שולל את הרע יותר בתוקף, כך אני יותר צדיק, כי הטוב יותר מוכרח, לפי מה שהרע יותר נשלל.

אם הרע נשלל קצת, אז הטוב פחות מוכרח אצלי, כי אז אני כביכול אומר שגם לרע יש מקום, והראיה שאני לא שולל אותו לגמרי, וככל שאני שולל אותו פחות, כך אני יותר נותן לו מקום, אז ממילא לגבי עם ישראל זה היינו הך.

כשאומרים שירה על "צללו כעופרת במים אדירים", זה בעצמו נקרא עבורנו שעלינו בדרגה לעשות טוב, אבל המלאך שאין לו את העלייה הזאת מה אתה אומר על זה שירה? מה הרווחת מזה? מה ראית פה שבח על יכולת ה'? הרי פשיטא בשבילך שזה גרוע לעשות רע, הרי אתה נמצא אצלי, דהיינו במקום משולל מרע, אתה יודע את זה באופן

ברור ופשוט, המלאך אומר שירה כשניכרת התוספת של כבוד שמים בעולם, אבל מי שיש לו בחירה, אדרבה, לגביו זה טוב מאוד כשיאמר כאן שירה, כעת מובן שכאשר אנו אומרים חצי הלל בשביעי של פסח זה לא התפעלות מגודל הנס באופן חיובי של "כמה גדול ה'!" אלא גדר של שביעי של פסח זה להגיע לטוב דרך שלילת הרע!

כאן זה לא מקום של התפעלות "תראה כמה ה' גדול בוא נעבוד אותו", אלא גדר של התחזקות תראה כמה היטלר רשע! אנשים שהיו בשואה אמרו, שעם כל הסבל שהם סבלו, שמחו להיות יהודים, ולו בשביל לראות עד כמה אפשר להיות רשע, עד כמה אדם יכול להיות חיה, זה בעצמו שימח אותם.

זה גדר של שביעי של פסח תראה כמה גרוע להיות רשע! זה לא צורה של הלל שלם, כי הלל שלם אומרים על התפעלות חיובית מגודל הנס וגדולת ה', המסר של שביעי של פסח זה להגיע אל הטוב דרך שלילת הרע, זה לא מסר של הלל שלם, הלל שלם פירושו לקחת את הדבר הטוב ולהמשיך אותו על הצרות, שביעי של פסח פירושו לקחת את הצרות עצמן ומהם ללמוד, הלל שלם עוזר לנו ללמוד את הדבר החיובי מצד עצמו, וזה שאנו אומרים חצי הלל אני לא מכהה בזה את הברק של שביעי של פסח, אלא זה פשוט הגדרה אחרת של עבודה, בחנוכה אומרים הלל שלם על הניצחון במלחמה ולא על נס פח השמן דהיינו על ההצלה, אך בשביעי של פסח החצי הלל שאומרים לא על ההצלה אלא על "טובעין בים" זה היה הענין של שירת הים! כביכול הקב"ה אמר בראתי את המצריים עכשיו אני חוזר ביי! כך זה נראה אם אתם ישראל הורגים אותם במלחמה, זה לא נראה שאני חוזר בי בשביעי של פסח זה נראה שאני חוזר בי ממעשה ידי. בחנוכה למרות שזה מוכח שזה נס מעטים מול רבים וכו' אך בכל זאת יש כאן מעשה מלחמה, לכן כמו שאמרנו את החצי הלל בשביעי של פסח נאמר על הלימוד המוסרי של על דרך השלילה, ולא על נס ההצלה שמתרכז בטביעת מצרים באופן חיובי.

שירת הים מקור השמחה - פסח

הגדר של ה"שירה" הוא: דבר שהוא מעל הנורמה הרוחנית שלי. עם כל הגדלות הכללית של עם ישראל בדור המדבר דור דעה, הרגע של השירה היה בכל זאת מעל הנורמה הרוחנית שלהם, במצב של התעלות ודביקות, בזמן של גילוי קדושה בעולם, הם לא יכולים לעצור את זה, וזה פורץ כשירה. אנחנו כל יום אומרים שירת הים לעורר את זה, כי אדם שרוצה לשמוח, הוא יכול לשמוח רק מהשמחה המקורית, עכשיו אני רוצה לאכל סלט, בשביל זה צריך להביא ירקות מהחנות, אם תביא ירקות לסלט מהבורסה לא

תוכל לאכול, כי ירקות יש רק בחנות, אתה רוצה להביא שמחה מהבורסה, אי אפשר, כי שמחה לא מקבלים מהבורסה, אתה רוצה להביא שמחה? תתעמק בשירת הים, כי זה המקור! לכן אומרים את זה בכל יום לעורר את השמחה. זה לא סתם שיש מצוה חיצונית להיות בשמחה, זה נכון שיש יותר אפשרות לעבוד את ה' כשאתה בשמחה, זה נכון, אבל זו לא ההגדרה של שמחה.

כי "המציאות היא שמחה". בורא עולם כתוב לגביו "הוד והדר לפניו עז וחדוה במקומו" כלומר, שמחה פירושו שלם, עצבות פירושו חסר. למה אדם עצוב? כי חסר לו משהו, למה אדם שמח? כי יש לו כל מה שהוא רוצה. שמחה זה לא שצריך סתם להיות בשמחה, וכן מה שכתוב "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה" זה לא פרט, אלא אם אני מבין שכל עבודת ה' זה טוב, אז אני שמח, אם אני שוטר על עצמי, אז אני לא שמח, כי שוטר הוא מלחיץ ולא משמח. לדוגמא נניח שהמלך גזר גזירה, אז אם אני אוהב את המלך, אני עושה את הגזירה שלו, כי אני שמח, כלומר, אני יודע שהוא צודק, אבל אם אני לא אוהב את המלך, אז אני מחכה לשוטר שיבוא לכוף אותי כי לא מתיישב לי על הלב מה שהוא גזר, אני לא מבין את זה, אז אני לא מקבל את זה. ככל שאני יותר מבין כך יותר זה אני.

ואם זה יותר אני אז אני יותר שמח. וכן גם לגבי התורה שהיא המציאות ש ול העולם, ככל שאני יותר מזהה את התורה כדבר אחד עם האני שלי, כך אני יות ור שמח בה, וקיום המצוות יהיה אצלי בחשק גדול, ולא בתחושה של עול. רואי ום את זה אצל הכהן הגדול, מרוב שמחה שהיתה לו, לא היה שייך אצלו אבלות, אפילו על שבעה קרובים הוא לא מתאבל. אומר בספר "החינוך"; שהכהן לא היה מרגיש בצער כלל. מה פירוש על הבן שלך אתה לא מרגיש צער?! אלא באמ ות הוא היה בכזה מצב שלא היה נתפס אצלו מציאות של צער. כמו ש"החזון איש" אמר: "מי שמכיר את האמת, לא שייך אצלו מושג של עצבות". והחזו"א כידוע, היה כל חייו בייסורים, לא היתה שום תפיסת עצבות אצלו, כי זו המציאות, המציאות זה בורא עולם, בורא עולם שמח, הוא כל יכול, אם הוא כל יכול, זה מקור השמחה, כי זה מקור השלימות.

אם אני לא שמח, סימן שאני לא מתחבר אליו. ושמחה אפשר להביא רק משיר ות הים. אי אפשר להביא שמחה מהבורסה, אפשר להביא דבר מזויף. שמחה אמיתי ות אתה צריך להביא רק מהמקור. כי ה' זה המקור של השמחה, והריחוק מה' ז וה המקור של הצער.

תשעה באב הוא יום צער לישראל, ביום זה כ"כ הרבה בוכים כי התרחקנו מה', בתשעה באב לא בוכים רק על זה שנהרגו מליוני אנשים, בטח שצריך לבכות ע ול זה, על כל הטרגדיות שמזכירים בקינות, ועל עשרה הרוגי מלכות בטח שצריך לבכות כהוגן, אבל זה לא השפיץ של תשעה באב. השפיץ של כל הצער ז וה הריחוק מה'. הצער הוא על שהיו כאלה עשרה אנשים צדיקים שחיברו את עם ישראל לה', ועכשיו אין את זה, אז בוכים. הבכי הוא על הריחוק מה', "קרא עלו מועד" למה תשעה באב נקרא יו"ט? כי כאשר אדם מבין שאם הוא רחוק מה' אז הוא צריך לבכות אז זה יו"ט מאוד גדול! כי בדרך כלל גם כשאדם רחוק מה', לא אכפת לו מזה, מי אמר שצריך לבכות על זה? דוקא נוח לו ככה. והנה בתשע וה באב אדם מבין שלהיות רחוק מה', זו סיבה לבטל את כל העוה"ז אסור להתחתן, אסור לרחוץ, ואסור להסתפר וכו', עוה"ז לא קיים בשבילנו, רק מה שממש חייבי ום מהעוה"ז וכל זה כי אנחנו רחוקים מה' אתה יודע איזו מעלה עצומה זאת למו שהגיע לזה, זה באמת יו"ט מאוד גדול. להגיד שעם ישראל, יש לו רק את בורא עולם, אתה יודע איזה קירוב לה' זה! אני מכריז לכולם ואומר: "מה שמעניין אותו זה רק ה'", זה כל השמחה! ואם יש חסרון מסוים בקרבה לה', אפילו שאני כן קרוב, כי בכל זאת יש לי מצוות, על החיסרון הזה אני כבר בוכה כל כך הרבה, כי זה כל העולם בשבילי, כזה דבר, זה מאוד מקרב אותך לה'. היה איש אחד אצל אדם גדול, איך שהוא יצא ממנו התחיל לבכות, שאלו אותו: "אולי הוא לא קיבל אותך יפה"? והוא ענה: "הוא דוקא קיבל אותי יפה מאוד, אבל הוא לא חייך אלי את החיוך הרגיל שלו", זה סימן שהאיש הזה מאוד אוהב את אותו אדם גדול, כי הוא כן האיר לו פנים וכן חייך אליו, אבל רק לא את החיוך הרגיל שלו, והוא בגלל זה כ"כ בוכה, זה מורה על קרבה לאותו אדם.

אדם שמרגיש שחסר לו את בית המקדש, אף על פי שיש לו מצוות ותורה ובכל זאת הוא בוכה, זה אומר שהוא אוהב את ה', חסר לו את החיוך הזה, הזוית הזאת חסרה לו, הוא לא יכול שלא לבכות.

שירת הים אומרים כדי לעורר את השמחה, לכן מזכירים את הניסים שהיו שם לפני שמונה עשרה. כי אם אדם מזכיר את הנס בתפלה, הוא זוכה גם לגלות את הנס, כי תפלה זה גדר נס, כי אני מבקש דבר שלא בדרך הטבע וזו תפילה, לכן לפני הבקשות שבתפילת שמונה עשרה האדם מתעלה קודם אל קריעת ים סוף, אל שורש הניסים, שורש השירות, ומשיג שבאמת השי"ת הוא כל יכול, ואם האדם לא מגיע להבנה שבאמת ה' הוא כל יכול, אז הוא יזכיר בתפילתו רק את מה שמציק לו כרגע.

נסביר את העניין: אדם יכול כל היום לבקש "רפאנו" ו"ברך עלינו" וכו', יש אנשים שיכולים לבכות שלוש שעות ברפאנו, זה לא אומר שהוא צדיק, זה לא אומר שהוא מאמין בה' בכלל, הוא בוכה על עצמו. כל אדם כשהוא מזכיר את הצרות של עצמו, הוא בוכה. לדוגמא אדם בא לרב, ומתחיל להגיד "הבן שלי חולה", ומתחיל לבכות לפניו. אם תשאל אותו תגיד לי את האמת המצב של הבן שלך מסוכן, אתה באמת חושב שהרב הזה יכול לעזור לך עכשיו, בודאי יתברר שהוא לא מאמין יותר מפרומיל אחד בכוחו של הרב לפעול באמת עבור החולה, אז למה אתה בוכה לפני הרב? כי כל אחד שמספר לחברו את הצער שלו זה מעורר אותו לבכי, זה לא אומר שהוא מאמין בעזרה של הרב. זה מובן מאליו שכל אחד שמזכיר את הצער שלו הוא בוכה, אז למה הוא בא לרב כי יש "נורמה" כזאת (ובצדק) , כשיש בעיה באים לרב. אבל הוא לא באמת מאמין ברב, והראיה לזה, שאם הבן צריך לעבור ניתוח שעולה חמישים אלף שקל, ויגידו לאותו אדם תביא חמישים אלף שקל לרב לברכה במקום ללכת לרופא מחר, הוא לא יסכים, כי האמונה שלו שהברכה של הרב אכן תפעל היא חלשה מאוד. אנשים לפעמים אומרים אחד לשני "תברך אותי", אבל לא תולים בזה שום דבר, הלוואי והיינו מאמינים בברכה של אנשים פשוטים, צריכים להאמין בזה, כי שום ברכה לא הולכת לאיבוד. אבל מאוד קשה להאמין בזה.

אומר הרמב"ן: שרה אמנו צחקה, ואמרה לא צחקתי. האמת שזה צחוק שלא רואים אותו בכלל, רק ה' רואה אותו, היא צחקה רק באופן תת הכרתי, עד שהיא בעצמה חושבת שהיא לא צחקה בכלל, שרה אמנו לא ילדה קטנה, שרה אמנו זה גדול הדור, שרה אמנו יודעת טוב מאוד לבקר את עצמה. ר' ישראל סלנטר שם לנו כאלה פרוז'קטורים על כל נקודה בנפש, והוא כל כך צודק, אז מה נגיד על שרה אמנו?! איזו בהירות פנימית היתה לה, איזה פרוז'קטורים היא שמה על כל נקודה, ובכל זאת היא לא תפסה שהיא צחקה! איך יתכן? שהתשובה היא שהצחוק הזה לא נתפס בגדר אנושי. אז אמר לה בורא עולם: נכון באמת, את אומרת לי שלא צחקת, לפי מה שאת מסוגלת לבקר את עצמך את צודקת, אבל אני אומר לך: כן צחקת! זה צחוק שרק ה' יכול לתפוס אותו. כמו שנאמר באחי יוסף "האלקים מצא את עוון עבדיך", ומסביר רש"י; יהודה אמר: מה נאמר? אם נאמר חטאנו-יודעים אנחנו שלא חטאנו, רק אלקים יכול למצוא במה חטאנו, אני אגיד "חטאתי" בזמן שלא חטאתי?! לא אגיד שקר! לא חושב שחטאתי! מחפש היטב ולא מוצא. בוודאי עשינו איזה עוון כזה שרק אלקים יודע אותו, ואנחנו בודאי ובודאי שלא מכירים את עצמנו. וכל אחד צריך לשאול את עצמו בכל שלב בתפלה, האם באמת

הוא מאמין שה' יכול לעזור לו?! וע"י התבוננות מעמיקה בשירת הים אפשר להתחזק באמונה משורש הניסים, גם לגבי מצבינו היום, ולדעת שה' הוא כל יכול, ואז ישועת ה' כהרף עין!

"יציאת מצרים" מן הגאוה אל הטוב שבי - פסח

חג הפסח הולך ומתקרב ובקרוב נעשה בדיקת חמץ וביעור חמץ, גם לזה צריך להתכונן, ועיקר ההכנה היא ההכנה הרוחנית. ידוע שחמץ זה ענין של "כוחי ועוצם ידי", מישהו פעם שאל אותי אם כך אז למה כל השנה אנו אוכלים חמץ? אם אתה אומר שחמץ זה "כוחי ועוצם ידי", אז אני לא רוצה לאכול את החמץ גם בשאר ימות השנה? ובאמת, אדם כזה עובר על איסור בל תוסיף! כי "הישן בשמיני בסוכה לוקה", ממילא אם הוא מתכון להוסיף והוא נמנע מלאכל חמץ אחרי פסח, הוא עובר על בל תוסיף.

אבל נשאלת השאלה באמת למה אסור להימנע מלאכול חמץ כל השנה, הרי חמץ זה ענין של גאוה ולכן הרצון הוא להיבדל ממנו כל השנה התשובה לדבר שבאמת זה נכון, אבל זה לא אפשרי כי זה לא ראוי, חמץ פירושו "כוחי ועוצם ידי", כלומר כל דבר שבעולם זה "כוחי ועוצם ידי", למה? כי כל דבר שהוא מחוץ למעשה ה' והוא מעשה אדם, זה כבר נקרא דבר חיצוני, נשאל את עצמנו מה היה ביציאת מצרים?! המציאות היא שהאדם תמיד הולך על היבשה, אבל ביציאת מצרים אי אפשר היה ללכת ביבשה כי המצרים היו שם, ובים היה אפשר ללכת, אין לי לאן לברוח אז לאן אני אכנס אני יכנס לתוך הים, ביבשה אני לא יכול להיות כי מפריעים לי המצרים, אז לאיפה אני אכנס אני אכנס לים, בדיוק הפוך, איפכא מסתברא.

כל עשר המכות שהיו במצרים, עמוד האש ועמוד הענן שהיו במדבר, כל אלה דברים שאי אפשר להבין אותם, הכוונה בזה היא שראו שהמציאות היא כזאת שאין שום טבע, אין שום צורה ואין שום כללים, כי מה הכללים פה זה רץ בתוך הים והוא עובר, וביבשה אי אפשר לעבור. זה אומר שאין כללים והכלל היחיד שיש פה הוא? יש פה את מה שה' רוצה, וזהו זה.

רצון ה' אומר שזה יעבור וזה לא יעבור, וזהו!! זה צדיק מגיע לו הוא יעבור, זה רשע ולא מגיע לו הוא לא יעבור, מה הכללים? אין כללים. איך זה מסתדר זה

לא צריך להסתדר בכלום, כיון שאין כללים, ממילא אין צורה, וזה נקרא יציאת מצרים, וזה גדר של מצה, מצה זה נקרא גדר של רצון ה'.

ובאמת כל השנה ג"כ צריך לאכל מצה, אבל אי אפשר לאכל את זה כל השנה כי רק בזמן יציאת מצרים שראו את הניסים והנפלאות האלה בפועל ממש, זה הזמן לאכילת מצה, כי יציאת מצרים זה מצב רוחני כזה כמו של אכילת מצה, אבל אדם בכל השנה לא יכול להתנהג בכאלה כללים, כי הוא חייב לעשות משהו, אדם יכול לשבת באמצע הכביש ולרצות ארוחת צהרים לאכול באמצע הכביש? רק אם הוא בדרגת משה רבינו, הוא יקבל את זה. עם ישראל במדבר קיבלו את זה.

היום אדם לא יקבל את זה כי העולם היום במצב של הסתר פנים, אולי אם האדם יהיה גדול מאוד הוא יקבל ניסים, יש צדיקים גדולים שקיבלו ניסים מחוץ לטבע, אבל זה רק לפי שעה זה לא הנהגה כללית, וגם מה שהם קיבלו זה באופן מיוחד ולא באופן רגיל, באופן רגיל לא עושים את זה. כמו שאומרים שכל גדולי ישראל היו הולכים לרופא, היו הולכים למעיינות מרפא, היו עושים דברים בדרך הטבע, אפילו הגדולים ביותר עשו דרך הטבע, אמנם בכל מיני זוויות הם ראו ניסים ונפלאות, אבל יש ענין של דרך הטבע. אבל יציאת מצרים זה זמן שהוא מחוץ לדרך הטבע, וכל פרט שהוא מחוץ לטבע, זה גדר של אכילת מצה, גדר של אכילת חמץ הוא כזה לאכול בעוה"ז לפי הכללים שלו, לעוה"ז יש כללים של הסתר פנים, וההסתר פנים זה חלק מהכללים של עוה"ז, כי אם לא יהיה הסתר פנים לא יהיה עולם הזה, ממילא חייב להיות הסתר פנים בעולם, אבל בזמן יציאת מצרים היה מצב שהעוה"ז היה בלי הסתר פנים. זה הגדר של אכילת מצה להרגיש שעכשיו מתגלה קדושה שהיא מעבר לכללים של העוה"ז, ולדעת שגם בשאר השנה כללי עוה"ז הם רק חלק מההסתר פנים, אך המציאות האמיתית הפנימית של העולם היא תמיד רק רצון ה' שלא מוגבל בשום כללים.

אדם צריך להבין שהחמץ נקרא כללים של עוה"ז, עוה"ז יש לו כללים, יש לו צורה, יש לו כל מיני מוסכמות "זה דבר מסוים","זה דבר ספציפי", "אי אפשר לחלוק על זה כי זה אקסיומה פשוטה", ובאמת זה לא נכון, אבל לגבינו באופן יחסי זה ככה, אבל מצד עצמו באופן אבסולוטי, זה לא נכון, כי אפשר לחלוק על כל דבר, אבל אצל בורא עולם זה יש מאין, ואם זה יש מאין ממילא אין שום כללים, אין שום חיובים, אין שום הגדרות, כי בורא עולם יכול לעשות מה שהוא רוצה.

בדיקת חמץ- המפתח לגילוי הטוב שבתוכי, עכשיו מתקרב הזמן של בדיקת חמץ, והאדם צריך להתכונן לבדוק את החמץ, בבדיקת חמץ כל אחד הולך ובודק בחורים ובסדקים, מנסים לבדוק את כל הבית וכמו שמתכוננים לבדוק את החמץ, כך כל אחד

צריך להתכונן לבדוק את החמץ שיש בו, כי ידוע שהבית הזה למעשה הוא הבית של הלב בעצמו.

הגמרא בפסחים לומדת שצריך לבדוק ולחפש חמץ לאור הנר מהפסוק "בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות" זאת אומרת יש הבטחה מה' שהוא יחפש את ירושלים בנרות, אם הקב"ה מחפש זה חיפוש של טוב, כלומר שה' יחפש את הטוב שבירושלים, בזמן שאתה מחפש את הרע שיש בתוכך, ה' מחפש את הטוב שבתוכך. כמו שאומר רבי נחמן מברסלב: שהאדם ימצא את הטוב שבתוכו, וזה קשה, אני חושב שזה הדבר הכי קשה שיש בעולם. אדם לא רואה מה יש בו טוב, רק מה שיש בו רע הוא רואה.

זה באמת קשה מאוד לראות את הטוב, ולכן זה עושה עצבות, יש בכל אדם עצבות ויאוש, אדם לא רואה את הטוב שבעצמו, האדם לא יכול לראות את זה, כי כדי לראות את הטוב שבעצמו צריכים חכמה מאוד גדולה, כל אדם רואה את הרע שבעצמו, כל אדם רואה בעצמו משהו רע. ברור שהוא עושה עבירות, הוא כועס, ודאי שלראות את הרע שבעצמו זה לא חכמה, לראות את הטוב שבעצמו זה יותר חכמה מאשר לראות את הרע שבעצמו, כי לראות את הרע שבעצמו כל תינוק יכול, ודאי שאני רשע, וכי אני לא כל היום עושה עבירות, שצריך להגיד לי שאני רשע ודאי שאני רשע, אבל אני שואל אותך מה כן יש בי כוח חיובי שאותו אני יכול להוציא מהכוח אל הפועל. וזה קשה.

זאת אומרת שאם אדם למעשה בודק חמץ ובודק את הרע שבתוכו, עי"ז הוא יכול לזכות לבחינת "אחפש את ירושלים בנרות" שה' יחפש את הטוב שבירושלים שבתוכי, ומשמעות הענין שאזכה בעצמי לראות את הטוב שבי. באופן טבעי אדם לא רואה מה שיש טוב בתוכו, אם הוא בודק את הרע שבתוכו והוא נלחם נגד הרע, אז הוא יכול למצוא את הדברים הטובים, אבל כל זמן שהוא לא מוצא את הרע שבתוכו, הוא לא יכול למצוא את הדברים הטובים, כי הרע מכסה על הטוב, כל פעם הרע מכסה על הטוב, רק אם אני אוציא את הרע, אז אני אוכל למצו וא את הדברים הטובים, כי בכל אדם יש בו המון טוב, כמו שכל אדם רואה על עצמו שהוא מאוד רשע, מצד שני הוא צריך לדעת שהוא גם קצת צדיק כי הוא כו יהודי, אבל את זה לא רואים, כי הרע תמיד מכסה את הטוב, הטוב זה קדו וש והרע זה בלבול, אם אצלי הבלבול שולט, ממילא אני לא אראה כלום מהדברי ום הטובים שבתוכי. אדם חושב לעצמו מה שאני קם בבוקר להתפלל זה סתם הרגל, למה כי את החיובי שבתוכי אני לא רואה. לדוגמא אדם למד בישיבה תקופ וה ואנשים הכירו אותו באופן מסוים, כשהוא נהיה חתן ובאים לשבח אותו, הו וא מקבל מימד שונה בעיני האנשים, כשמשבחים אותו מתחילים להסביר מה הטו וב

שבו, מפרטים את כל המידות הטובות שבו, ופתאום רואים שאדם אחר עומ וד לפנינו, עד עכשיו לא פענחו את הטוב שבו, ממילא חשבו שהוא בחור רגיל אב ול פתאום שהוא עומד להתחתן, אני רואה שיש בו המון טוב רק לא שמו לב לזה, אבל עכשיו, כשיש נקודה של רגש מסוים הוא עומד לפני חתונה, וזה המקום שהכי מתאים להזכיר את השבח שלו, אז באמת רואים המון דברים טובים של וא היו רואים קודם. אני ראיתי בעצמי היו איתי כמה בחורים פשוטים שלמדו איתו בישיבה, כשדיברו עליהם בחתונה ממש ראיתי אותם אחרת לגמרי, מפני שא וף פעם לא דיברו על זה ופתאום כשבחתונה דיברו על זה, ממילא ראיתי אותם באו ור אחר לגמרי.

כלומר אדם לא יודע כמה טוב יש בתוכו, זה כל הבעיה, והסיבה שהאדם ל וא מצליח להתחבר לזה, מכיוון שהרע מכסה את הטוב.

הרע זה בלבול, והבלבול שולט בכל דבר, הטוב זה ריכוז, והריכוז לא מחזי וק הרבה זמן, ממילא הבלבול תופס בכל מקום אפשרי, הבלבול לא צריך שום כללים, הוא תופס בכל מקום ממילא זה נקרא בדיקת חמץ להוציא את המכסה של הר וע ולגלות את הטוב שבתוכי.

עכשיו שאנחנו קרובים לזמן בדיקת חמץ אדם צריך לדעת שלמעשה הוא יכו ול לבדוק חמץ בכל יום, נביא כמה דוגמאות לזה, אחד ששותה כוס תה הוא יכו ול לבדוק חמץ, אם הוא מברך "שהכל נהיה בדברו" בכוונה, זה נקרא שהוא בדק חמץ, מפני שבזמן שהוא מברך "שהכל נהיה בדברו" הוא מראה שהכוס תה ל וא שלו, אם זה לא שלו זה לא חמץ, זה מצה, זה אותו הדבר כי זה אותו הגדר, זה ג"כ נקרא לבדוק חמץ, אם אדם הולך ושומע פתאום לשון הרע והוא מפסיק ולא רוצה לשמוע ולא מענין אותו מה שהשני יגיד על פלוני, כי הוא לא מקבל את הדברים שהוא אומר ואין הצדקה לשמוע את הלשה"ר הזה, ואתה שמספר לי את הלשה"ר זה לא מקור מוסמך, ממילא אין לי בזה שום היתר, כי מי התיר לי לשמוע לשה"ר, אז מה, שאתה הוא זה שמספר לך נראה ככה, אבל יכול להיות שאם אני ישמע את זה ממישהו אחר זה יראה אחרת, אז אם אני פורש מהלשון הרע הזה זה נקרא לבדוק חמץ.

אם אדם מברך ברכת המזון בכוונה זה נקרא לבדוק חמץ, אם אדם בא לבית הכנסת לפני הנץ החמה ואומר קרבנות ולא מפספס אותם, והוא לוקח עוד חמש דקות ואומר ברכות השחר בכוונה זה נקרא לבדוק חמץ, כשאני אומר "ברוך אתה המכין מצעדי גבר" פתאום אני מבין את הברכה הזאת אחרת לגמרי מאשר הבנתי אותה לפני חודש (השיחה נאמרה בשנה שהרב שליט"א ישב על כסא גלגלים) תשמע, "המכין מצעדי גבר" זה

מסה רצינית מאוד של ברכה, חולה שסובל מכאבים ברגלים, יכול להסביר לך מאוד יפה ש"המכין מצעדי גבר" זה לא דבר של מה בכך, אומר לך בורא עולם אתה מברך כל יום "המכין מצעדי גבר", עכשיו תקלוט שזה לא ברכה פשוטה כ"כ, אם היית אומר את הברכה הזאת בכוונה קודם, לא היית לוקה ברגליך, עכשיו שאתה העברתה את הברכה הזאת באופן פשוט, תלקה ברגליך ומראים לך שזה לא דבר כ"כ פשוט, ולמה שהאדם יקבל את זה בדרך הקשה?! וכל ברכות השחר הם ככה, ברכת "פוקח עורים", אם תברך "פוקח עורים" בכוונה, לא תצטרך משקפים אח"כ, לא יהיה לך דלקת עיניים אח"כ, שאתה אומר "פוקח עורים" בוקר טוב אתה רואה, זה לא כ"כ פשוט. סיפרנו על המשקפים של "הפני יהושע" שריפאו עיור אחרי פטירת הרב, העיור רק הרכיב את המשקפים של הרב אחרי פטירת הרב ונהיה בריא, עכשיו תשמע, "פוקח עורים" זה לא כ"כ פשוט, ובברכת "פוקח עורים" יש הרבה דרגות בכוונה.

כל ברכה וברכה זה דבר אין סופי "מתיר אסורים" "זוקף כפופים" "רוקע הארץ על המים" וכו', מה זה "רוקע הארץ על המים", מה הברכה הזאת אומרת לי? הברכה הזאת אומרת לי שכל העולם עומד על מים, כל העולם עומד על דבר בלי מעמיד אין שום דבר שמעמיד את העולם, מים זה דבר שהוא תמיד נשפך, מים בלי כלי הם נשפכים, המים תמיד לפי הכלי אם אתה שם כלי צהוב המים צהובים, כלי עגול המים עגולים, כלי ירוק המים ירוקים, לפי הכלי כך צורת המים.

כלומר, המים מעומדים ע"י הכלי, אבל אף פעם הם לא מעמידים את הכלי, כי זה סתירה, המים הם תמיד מעומדים ע"י הכלי כפי הכלי שאתה שם את המים בתוכו, כן הוא מעמיד את המים, יוצא שהמים הם מעומדים ע"י הכלי אבל לא מעמידים את הכלי, וכאן "רוקע הארץ על המים" המים מעמידים את העולם, הפוך לגמרי איפכא מסתברא. כמו "רוח סערה עושה דברו" הכל עומד על הרוח, וכי אפשר לעמוד על הרוח מה הפירוש לעמוד על הרוח? "רוח סערה עושה דברו" הכל עומד על הרוח "הארץ על מה עומדת על העמודים, עמודים על המים, מים על ההרים, הרים ברוח, רוח בסערה, סערה תלויה בזרועו של הקב"ה" תשמע יש פה מסה של דברים שהברכה הזאת אומרת לך, ואתה לא עוצר לחשוב.

בתפילה אתה שומע מה שאתה אומר?! אתה שם לב למה שאתה אומר?! "הללו את ה' מן השמים, במרומים, כל מלאכיו, כל צבאיו, שמש וירח, כל כוכבי אור" יש פה פונקציה של מסה של דברים, תשמע, "כל כוכבי אור" אתה יודע כמה כוכבים יש? אומרים שיש עד מיליארד כוכבי קרח וזה רק בין השאר, יש הרי עוד הרבה יותר כוכבים,

"הללוהו שמי השמים, והמים אשר מעל השמים" מי יודע איזה מים יש שם, "תנינים וכל תהומות, אש וברד שלג וקיטור" אתה יודע איזה אוקיינוסים יש בעולם, כמה דולפינים יש שם, כמה תנינים יש שם, זה אין סוף של דברים, הרי שני שליש עולם זה אוקיינוס, זה לא בריכה, זה ים שלם, אוקיינוס שלם, כל סוגי הפנינים שם, כל האוצרות שם, הגמ' אומרת עה"פ "ושפוני טמוני חול", שכל התכלת של הציצית נמצא בים, כל העשירות של זבולון שם, יש בים בריות שלמות שלנו אין שמץ של מושג בהם, היום יש מחצבים תת ימים שמצאו נפט במאתיים חמישים מטר עומק מתחת לפני המים בתוך הים עצמו, זאת אומרת שגם שם יש מחצבים מתחת לפני הים, אנחנו לא מדברים על מה שיש בים עצמו שזה אין סופי, כמו שמובא בחז"ל "כל מה שיש ביבשה יש בים", רק בצורה אחרת בצורה של ים. כל המינים שיש ביבשה יש בים. מכל הדברים האלה האדם צריך להתחזק בעיקר בתפילה בנץ, להגיד ברכות השחר בזמן, קרבנות בזמן, פסוקי דזמרה בזמן, ואם הוא זוכה לזה, זה נקרא לצאת מהבלבול ע"י בדיקת חמץ.

גדר יציאת מצרים, מצרים מלשון מיצר, מיצר הוא לשון של צר, מי עשה שיהיה צר פרעה מלך מצרים, ומה הוא עשה בכדי שיהיה צר, הוא עשה את עצמו אלוה הוא אמר שהוא אלוה, כלומר פרעה אמר אני אלוה.

ומה זה "אני אלוה" אין לי שום הגבלה, ויצא מזה שהוא נהיה הכי צר שבעולם (מצרים מלשון מיצר) , יוצא שהכלל הוא שככל שאדם חושב "אני אין לי הגבלה, אני יכול לעשות מה שאני רוצה אני עושה את עצמי אלוה", בזה הוא גורם לעצמו הגבלה הכי גדולה עד שהוא נהיה מיצר בעצמו. מצרים זה נקרא מיצר, "מן המצר קראתי יה" אני בתוך מיצר, זה נקרא הגדר של פרעה הרשע שעושה עצמו אלוה, ומה יצא לו מזה יצא מיצר, זאת אומרת כמה שאתה יותר סומך על עצמך, ככה אתה יותר מקלקל לעצמך. אם אני סומך על עצמי, אז מה שאני יותר סומך על עצמי, אני מקלקל לעצמי ואני לא מרחיב. אף שלכאורה אם אני סומך על עצמי אז אני ג"כ בסדר. ההיפך הוא הנכון מה שאני אומר את המילים האלה, אני רק מקלקל לעצמי יותר, זה מאוד קשה כי האינסטינקט של האדם פועל בדיוק הפוך.

האדם נמצא בבחירה קשה מאוד האם לצאת ממצרים או לא לצאת ממצרים בכל יום ויום. כל מה שאני אומר "אני סומך על עצמי", זה נקרא שאני פרעה הרשע כי זה "כוחי ועוצם ידי", כלומר מה שאני אומר "אני עושה" "אני יסתדר", "אני החברמן" וכו' זה נקרא פרעה הרשע שסומך על עצמו. מה שאני אומר שאני לא סומך על עצמי, אני סומך על

ה', מה שנגזר עלי ככה יהיה, וכל מה שאני עושה זה רק בתורת השתדלות בעלמא, זה נקרא יציאת מצרים.

את כל זה אנחנו לא יכולים להגיד, כי אנחנו שייכים לעוה"ז, כמו שכולם רואים שכל אחד עושה מה שהוא רוצה, לדוגמא כל אחד כועס, וכתוב בחז"ל שכעס זה כמו עבודה זרה, וצריך לדעת שזה לא סתם קוריוז, כי אם אני כועס פירושו של דבר אני חושב שמה שעכשיו אני בעולם זה חשוב ואני קובע על עצמי, וזה נקרא עבודה זרה, לדוגמא: יכול להיות שהשני לא בסדר איתך, אז אתה צריך להגיד לו שהוא לא בסדר ואין בזה שום איסור, אבל, אם אתה כועס פירושו של דבר שאתה אומר שאתה שולט במצב, זה מפריע לך, זה נקרא עבודה זרה, אם אדם רוצה לכעוס ומונע את עצמו מהכעס, ממילא זה נקרא יציאת מצרים הכי נכונה, משה רבינו אמר "ונחנו מה", מה זה "ונחנו מה"? בדיוק הפוך, כלומר ע"י שאדם עושה "ונחנו מה" שהוא לא סומך על עצמו, הוא אומר שהוא לא קובע כלום, אז הוא יכול לצאת ממצרים. זאת אומרת, יציאת מצרים שלך, תלויה במידת הענוה שבך. ובאמת, מידת הענוה היא אין סופית, כל אדם אם הוא ישים לב לעצמו, בכל שניה ושניה הוא יכול לתקן את מידת הענוה, אפילו בלימוד תורה אדם יכול ללמוד בגאוה.

לדוגמא, אדם לומד לעצמו והוא לא שם לב למה שכתוב ברש"י בכלל, הוא חושב שהוא מבין את הגמ' לבד, זה נקרא ללמוד בגאוה, ממילא אפילו בדבר פשוט הוא יכול להיתקל, כי הוא לא קרא את דברי רש"י, בגלל שהוא סומך על עצמו, ממילא הוא נתקע ב"פשט", כי רש"י אמר מפורש כמה מילים ואם היית קורא אותם לא היית נתקע בפשט, כל אדם יכול לראות את זה על עצמו לפעמים הוא לא קורא את הרש"י, כי הוא חושב שהוא מבין בלי רש"י, פתאום יש לו קושיה, אח"כ הוא רואה בשתי מילים של רש"י שהוא פשוט לא הבין את הגמ', ממילא אין קושיא, למה? כי הוא דילג על שתי מילים ברש"י.

כלומר, הוא לא למד שתי מילים ברש"י, כי הוא חשב שהוא יכול להבין את הגמ' לבד, והוא הקשה קושיה כמו טיפש בלי לדעת את הפשט של הגמ', ורק כשהוא חזר לשתי מילים ברש"י כל הפשט התברר פשוט מאוד, אין שום קושיה ולא צריך שום תירוץ, זה גמ' פשוטה מאוד, וכל זה בגלל שהיה בו איזה מידת גאווה מסוימת שהוא חשב שהוא יכול להסביר את הגמ' לבד והוא לא צריך את רש"י, רש"י הוא קודש קודשים, כל מילה שרש"י אומר, אם הוא כותב אותה, צריכים ללמוד את מה שהוא אומר.

עוד דוגמא, בהלכה מסוימת אדם אומר "נראה לי ככה", "אמרתי ככה", אל תגיד "נראה לי" אלא תראה מה כתוב בשו"ע בעצמו, תראה מה כתוב ב"משנה ברורה" בעצמו, תראה מה כתוב בפשט המילים, בלי להסביר, "נראה לי" "שמעתי" עזוב כל מה שנראה לך, תראה מה כתוב בפשט של המילים, בלי להסביר, מה צריך להסביר השו"ע מוסבר, המשנה ברורה מוסבר, הם לא כתבו סינית, פשוט תקרא בסבלנות ותראה שזה פשוט מאוד תלמד מתוך סבלנות לא מתוך מרוצה, אל תגיד "נראה לי ככה", אדוני, יש לך סבלנות תשב ותתרכז בכמה מילים ותבין את הכל, זה לא קשה, לא כתבו את זה בסינית, אלא מה "אני רוצה להגיד" "נראה לי" וזה כל הענין של הגאוה, אם אדם באמת רוצה להבין, שישב ויקרא את רש"י כפשוטו.
יה"ר שנזכה כולנו ב"ה לצאת ממצרים.

כי אם ברוחי אמר ה' - פסח

מצרים קבלו עשר מכות, ורבי יהודה היה נותן בהם סימנים: "דצ"ך עד"ש באח"ב", הריב"א מסביר את הענין בחלוקה הזאת, וכותב: שמתוך העשר מכות שקיבלו מצרים, שלוש מכות ניתנו ללא התראה, ואלו הם: כינים, שחין וחושך. וממילא יוצא שכל מכה ללא התראה יוצרת מחיצה לעצמה, מכת כינים ללא התראה, והיא בסוף תיבת דצ"ך, וכן שחין היא מכה ללא התראה, והיא בסוף תיבת עד"ש, וכן מכת חושך היא ללא התראה. כלומר כל דבר שהוא בלי התראה, זה נקרא שהוא נגמר ועובר לקומה חדשה, וזאת החלוקה של דצ"ך עד"ש באח"ב. ומוסיף הריב"א: שאם נתבונן, נראה בשלוש המכות כנם שחן חשך (בכתיב חסר) , שבשלוש האותיות הראשונות של כנם שחן חשך יוצאת מכת חשך, ובשלוש אותיות האמצעיות יוצאת מכת שחן, ובשלוש אותיות אחרונות יוצאת מכת כנם, כלומר כשאדם נותן עונש לשני ונותן לו מכה, כשהוא נותן לו עונש חדש הוא מתרה בו שוב כי העונש החדש הוא "קומה חדשה" העונש הראשון, הקומה הראשונה לא הספיקה, לכן הוא נותן לו עונש חמור יותר בקומה שניה. אצל פרעה נעשו שלוש חלוקות של דצ"ך עד"ש באח"ב, כי הם שלוש חלוקות של עונשים זו למעלה מזו. כלומר: הקב"ה התרה בפרעה פעם אחת ואז נתן לו שלוש מכות, ואח"כ שוב התראה בקומה חדשה, ושוב שלוש מכות, ועוד התראה בקומה שלישית שמביאה עוד שלוש מכות. וככל שמתווסף מכות, כך העונש הוא חמור יותר, כמו שרואים שבהתחלה כתוב "ויכבד לב פרעה", ואילו לאח"כ כתוב "כי אני הכבדתי את לבו", ולכן כל מכה ומכה היא עונש יותר קשה, עד מכת בכורות, שאז הכל מתפוצץ. ממילא יוצא שכל מכה ומכה

יותר קשה מקודמתה וכל רצף של שלוש מכות יותר קשות מהשלוש שבאים אחריהם. והחלוקה של שלוש, הם כנגד נפש רוח ונשמה. כלומר בהתחלה זה עונש קטן, כנגד נפש, ולאח"כ יותר קשה, כנגד רוח, עד הסוף שזה כנגד הנשמה, שאז הוציא להם הקב"ה את הנשמה (במכת בכורות) ולכן צריך בכל פעם התראה חדשה בפני עצמה, כי בכל פעם העונש עולה יותר כלומר, חוץ מהחלוקה של רצף של שלוש, שהחלוקה היא כנגד נפש רוח ונשמה, שכל שלוש מכות רצופים הם קומה אחת בקושי העונש, כל מכה בתוך כל רצף מהשלוש, היא מכה יותר קשה מקודמתה (כגון מכת צפרדע היא קשה יותר ממכת דם וכן הלאה, וכן המכות עד"ש בכלליות, הם יותר קשות מדצ"ך).

ורואים בקומה הראשונה בדצ"ך, שבשתי המכות הראשונות שהם דם וצפרדע, למרות שפרעה מקבל התראה ומכה, בכל זאת הוא ממשיך להיות רשע, ואילו במכה השלישית, במכת כינים כתוב שהחרטומים אמרו "אצבע אלקים היא", דהיינו שבמכת כינים החרטומים אומרים אנחנו לא יכולים לעמוד במכה הזאת, המכה הזאת היא "אצבע אלקים", אנחנו מרימים ידיים. ולמה דווקא במכת כינים החרטומים מרימים ידיים? אלא אומרים חז"ל, שאין הדיוט יכול לשלוט בדבר שהוא פחות מעדשה, כינים גודלם פחות מעדשה, ועל כן החרטומים לא יכולים לשלוט בהם, ובזה הם מודים ש"אצבע אלקים היא".אבל שוב חוזרת השאלה, למה הם לא יכולים לשלוט בדבר שהוא פחות מעדשה? אולי בגלל שהם לא יכלו לראות אותו שיביאו מיקרוסקופ, היום יש מעבדות גדולות, שעושים מחקרים אפילו על חיידקים, הרי מסתמא היה להם במצרים ציוד יותר משוכלל ממה שיש לנו היום. אלא נתבונן מה זה נקרא "שיעור עדשה", שיעור עדשה הוא שיעור של טומאת שרץ. שהרי אבר שלם משרץ מטמא, אבל כאשר האבר הוא לא שלם זה מטמא רק בשיעור עדשה. כלומר עדשה הוא שיעור של טומאת שרץ, והגר"א אומר: שיש בתורה שמונה שרצים שמטמאים, והם כנגד שמונה כוחות הטומאה, כנגד שמונת המלכים שמלכו באדום המוזכרים בפרשת וישלח ואדום זה נקרא גלות ושבירת כלים וכו' ולכן בדבר שהוא כעדשה אין להם כוח לשלוט. ואמנם ראינו שטומאת אומות העולם זה כנגד השמונה שרצים, כנגד שיעור עדשה, אבל בכל זאת צריך להבין למה באמת אין להם כוח לשלוט בדבר שהוא כעדשה? והשאלה מתחזקת, כי כשאדם רוצה לטפל במשהו קטן, אז אתה יכול לומר שבדבר קטן אתה לא יכול לטפל מפני שאתה לא יכול לתפוס אותו, אבל כאן הרי לא מדובר בטיפול פיזי, פה מדובר בכישוף, רק לעשות כוונה אחת וזהו זה, ולכן השאלה מתחזקת מה ההבדל בכוונה, בין דבר שהוא קטן, לבין דבר שהוא גדול? וזה באמת לא מובן, באריה גיבור הוא יכול לשלוט, ועל

כזאת כינה קטנה הוא לא יכול לשלוט?! הרי כל ילד קטן שרק נותן מכה קטנה ביד שלו, הוא הורג את הכינה, וכאן החרטומים לא יכולים לשלוט עליה?! זה לא מובן. אלא רואים שכישוף הוא דבר הפוך לגמרי. על אריה ופיל הכישוף יכול לשלוט, ולהוציא א ות מכת דם וצפרדע גם החרטומים יכולים, אבל כשבאה כינה קטנה, בזה הוא כב ור לא יכול לשלוט, למה? כי זה מגלה ש"לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות". אותו הדבר רואים אצל טיטוס הרשע, טיטוס אמר: אני החרבתי את בית המקדש, אמר לו הקב"ה: בריה קלה תהרוג אותך! טיטוס הרשע הרג את כל ירושלים, הוא החריב את הכל, הוא הרג רבבות עד שאי אפשר לספור כמה שהוא הרג, הוא הפיל כאלה חומות ברזל שעמדו מאות בשנים והרג את הגיבורים הכי גדולים, ולבסוף: הרג אותו יתוש קטן. כלומר, יתוש כזה קטן שאתה יכול להרוג אותו בלו לשים לב בכלל, הוא הרג את טיטוס! הקב"ה אמר לטיטוס: יתוש קטן ינצח אותך! למה? כי "לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות".

אותו הדבר החרטומים, הם יכולים לשלוט על דובים ואריות, הם יכולים להפוך את כל העולם, אבל כשמגיעים הכינים הקטנים האלה, הם כבר לא יכולים ואומרי ום "אצבע אלקים היא", וזה מגלה שבעצם החרטומים לא מסוגלים לעשות כלום. הכינים הקטנים רק מגלים שבעצם החרטומים לא יכולים לעשות מאומה, וכ ול מה שהם יכולים לעשות ועשו זה רק מחמת ה"הסתר פנים", כלומר; לא מחמ ות שהחרטומים "יכולים", כי אפילו בדבר קטן הם לא מסוגלים לשלוט, וכל שכו בדבר גדול, הם הצליחו רק בגלל שיש הסתר פנים. החרטומים לא יכולים ע ול הקב"ה, אלא יש פה הסתר פנים, והראיה הגדולה לזה: מכת כינים. דהיינו, בכיני ום כאלה קטנים, אתם לא מסוגלים לשלוט, קל וחומר בדבר גדול! וכל מה שהצלחתם זה רק מחמת ההסתר פנים. וזה מה שאמרו לטיטוס הרשע, גם על יתוש את וה לא מסוגל, והיתוש הקטן הזה נכנס באוזן של טיטוס, ותוך שבע שנים הפך לגוד ול של ציפור, והמקור שלו היה מברזל, אי אפשר היה לשבור את המקור שלו, ומקור של יתוש זה כזה דבר קטן שאפילו אי אפשר לראות אותו בכלל, אבל כאן אצל טיטוס היתוש הפך לציפור והמקור לברזל, וכל זה מראה לטיטוס שאפילו ע ול יתוש הוא לא יכול לשלוט! ואם על יתוש טיטוס לא יכול לשלוט, כל שכן שעל חתול הוא לא יכול לשלוט! וכל שכן שעל אדם הוא לא יכול לשלוט! וכל שכו שעל כל ירושלים שודאי הוא לא יכול לשלוט! רק מה שנראה היה לו שהוא הצליח-זה רק מחמת ההסתר פנים.

וזה שאמרו חז"ל: ש"מקדש שרוף שרף", דהיינו טיטוס הרשע הוא רק "שליח". טיטוס בעצמו, בטח שהוא לא יכול לעשות מאומה, רק האמת היא, שבורא עולם שלח אותו! אותו הדבר במכת כינים אמרו לפרעה ולחרטומים: אתם לא יכולים לשלוט בכלום, ומה שנראה לכם שאתם יכולים לשלוט במשהו, זה רק מחמת ההסתר פנים. בורא עולם עשה אתכם רק בתורת שליחות, "מגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב", פרעה הרשע הוא החייב והתגלגל על ידו החוב של עם ישראל, אבל הוא מעצמו אין לו שום כוח, וזה מגלה ש"לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות". וכל זה נקרא "אצבע אלקים" כמו שאמרו החרטומים במכת כינים "אצבע אלקים היא".

ובקריעת ים סוף התגלה דבר גדול יותר: יד ה', כמ"ש: "וירא ישראל את היד הגדולה", ומה ההבדל בין יד לאצבע? ההבדל הוא, שכשאדם רוצה להרביץ למישהו הוא לא יעשה זאת באצבע אלא ביד, וכשהוא ירצה להראות דבר מסוים הוא יראה זאת באצבע, פירוש, יש פה גיבור גדול שרוצה לתת אגרוף, הוא יעשה זאת ביד, אבל כשישאלו איפה הגיבור הזה אז יראו באצבע על מקומו, כלומר: הידיעה שבדבר זה האצבע, והבפועל שבדבר זה היד, דהיינו הגילוי של הכוח הוא ביד, ולהראות דבר הוא באצבע. וזה יציאת מצרים לעומת קריעת ים סוף, שיציאת מצרים זה אצבע אלקים היא, ואילו קריעת ים סוף זה גילוי יד ה', אם כינה כזאת קטנה הפילה אימפריה שלמה ואיבדה את כל החרטומים ששלטו בכל העולם, וכל זה רק באצבע, מה התגלה בים סוף שזה גילוי של היד, איזה בית ספר היה למצרים בקריעת ים סוף. אנחנו צריכים להתחזק מזה מאוד, שאם כינה אחת עשתה כזה בית ספר לכל החרטומים, אז מה קורה בכל דבר ודבר בעולם, הכינה הזאת גילתה למצרים ש"לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות", וגם זה מלמד אותנו ומגלה לנו סימן, שכל דבר שאנחנו עושים זה רק נדמה לנו שאנו עושים, והאמת היא שרק הקב"ה עושה! מה שנראה לך שאתה גיבור, מה שנראה לך שאתה יכול לנצח זה רק מחמת ההסתר פנים, זה נראה לך שכך זה האמת ואתה הוא זה שעושה, אבל הכל זה רק ב"כאילו", למעשה האדם לא יכול לעשות כלום. כי הרי מי מחייה אותך בכל רגע ושניה? רק הקב"ה! לדוגמא, אדם רוצה לפתוח את הפה, מי פותח הפה? המוח, והראיה, שכשיש שיתוק במוח, האדם לא יכול לפתוח את הפה, ומי מפעיל את המוח? הקב"ה. כמו שרואים שאפילו אדם שיושן שינה עמוקה, או שח"ו אדם צמח, בכל זאת המוח ממשיך לפעול, מי מפעיל אותו באותו זמן? רק הקב"ה. ולכן גם עכשיו כשאתה רוצה לפתוח את הפה, מי פותח הפה? המוח, שהוא נשלט ע"י הקב"ה, ממילא יוצא שהקב"ה הוא זה שפותח לך את הפה, וכל זה לא חידוש, וזה לא מצד האמונה זו

המציאות הפשוטה, מי פתח את הפה- המוח, ואתה שולט על המוח?! ודאי שלא, אז מי פתח את הפה? לבד זה נפתח, אתה רק רוצה לפתוח את הפה, אבל לא פותח אותו, כשאדם אומר: "אני פתחתי את הפה", פירושו: "אני רציתי לפתוח את הפה, והוא נפתח לבד". כי הפה נפתח ע"י המוח, ואת המוח הקב"ה מתכנת, ממילא מובן שהקב"ה הוא זה שפתח לך את הפה, ולמה הקב"ה פתח לך את הפה? רק בגלל שרצית לפתוח אותו, יוצא שאם אתה רוצה דבר מסוים, בורא עולם מיד שומע אותך, אתה רוצה לפתוח את הפה, זה נקלט במוח וזה נעשה, מי תכנת את המוח לפתוח את הפה? הקב"ה, כלומר בורא עולם אומר אם אתה רוצה, אתה תקבל מיד.

מה זה נקרא "שיתוק מוח" ח"ו? שיתוק מוח פירושו; שיש גזירה על האדם שהוא רוצה לפתוח את הפה, והוא לא יקבל את הרצון שלו, "שיתוק" פירושו: בשמים קבעו שכאשר אותו אדם רוצה לעשות פעולה מסוימת, הוא לא יוכל לעשות אותה. לדוגמא: אותו אדם רוצה להרים את היד, בשמים אומרים: מה פתאום שניתן לו להרים את היד? יש עליו גזירה שהוא לא יוכל להרים את היד! מפני שאתמול הוא נתן סטירה או אגרוף, למישהו, ממילא באותו זמן שהוא ירצה להרים את היד, הוא לא יהיה מסוגל! או שאותו אדם רוצה לדבר, והוא לא יכול מפני שיש עליו גזירה משום שאתמול הוא דיבר באותו הפה דברים בטלים, ולכן כאשר עכשיו הוא רוצה לדבר הוא לא יכול, לדבר זה נס, ולאותו אדם לא מגיע נס כזה, לכן אותו אדם מקבל שיתוק לא עלינו. השיתוק הוא לא שיתוק גרידא, אלא שיתוק פירושו בורא עולם נתן הוראה במוח שהוא לא יעשה את הרצון של האדם, בפרט הזה המוח לא מתוכנת, ממילא מה שאני רוצה לעשות פעולה מסוימת, היא לא תעשה. והשיתוק נעשה מחמת העבירה של אתמול, או שיש כפרת עוונות בזה, כל זה כבר חשבונות שמים. זה יכול גם לקרות מפני שאותו אדם עתיד לעשות עבירה. אבל עפ"י רוב זה קורה מחמת שהוא כבר עשה עבירה. וכל זה רק בפעולה פשוטה של פתיחת הפה. עוד לא דיברנו על הדיבור בעצמו, כשאדם רוצה לדבר הוא משתמש בחמשת מוצאות הפה, שפתים, שינים, חיך, גרון ולשון, כשאדם מדבר דיבורים, חמשה איברים פועלים בו זמנית במהירות הבזק, והאדם בעצמו לא יודע איזה איברים פועלים בו עכשיו, כמו שרואים שילד קטן בן שלוש שרק מתחיל לדבר הוא כבר מדבר משפטים שלמים שיש בהם חמשת מוצאות הפה, והילד הקטן הזה בכלל יודע שיש לו חיך? הוא יודע מה זה לשון? הוא יודע מה זה שינים בכלל? ודאי שלא, האדם רק רוצה לדבר מילה מסוימת, והמילה הזאת דורשת את חמשת מוצאות הפה, ממילא באותו הזמן בורא עולם אומר למוח קום תפעיל חמשה איברים. כאשר האדם מדבר הוא בכלל מתכוון להפעיל

את החיך? אז איך יוצא הדיבור? בורא עולם כבר מסדר את זה. האדם בעצמו רק רוצה לדבר אבל האמת היא שהוא לא מדבר, רק שבורא עולם מסדר כבר את כל מה שצריך בשביל לדבר. כלומר האדם רק רוצה והקב"ה מתכנת את המוח שהרצון של האדם יתקיים, וכשיש לאדם שיתוק ח"ו פירושו, שהמוח לא מקיים את הרצון של אותו אדם, ואותו אדם הולך לרופאים שיעזרו לו.

אומר האבן עזרא: שכתוב בפסוק "ורפא ירפא" ודרשו חז"ל; מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, כל זה מדובר רק כאשר השני פצע אותו, כי אז זה לא נראה כ"כ שהוא חולק על גזירת שמים ומותר לו לעשות השתדלות וללכת לרופא, אבל אם ה' עשה את אותו אדם חולה, אז אסור לו ללכת לרופא בשום פנים ואופן! ככה זה לפי האבן עזרא, שאצלו היתה האמונה בחוש. כאשר האבן עזרא ראה את הגמרא הזאת בבבא קמא, הוא קיבל את זה, אבל הלב שלו עדין לא קיבל את זה ואמר שכל מה שכתוב בגמרא זה רק כאשר אחד חובל בחברו כמו שהתחיל הפסוק "וכי יריבון אנשים" וכו', כי כאשר שני אנשים רבים ואחד נפצע והולך לרופא, זה לא כ"כ סותר את גזירת שמים, אבל כאשר המחלה היא ישירות מה', אז אפילו בפיקוח נפש, אפילו חולה מסוכן, לפי דבריו אסור לו ללכת לרופא (ואנחנו לא פוסקים לפי דבריו). האבן עזרא הבין שאם בורא עולם אמר עכשיו שהמוח לא יפעל אז מי זה הבשר ודם שיכול לנסות לעשות אחרת, אצלנו חולה זה נקרא מצב, לזה יש אנגינה, או שפעת, ולפי האמת זה לא אנגינה, האמת היא שבורא עולם אמר שדבר זה וזה לא יפעל, רק עכשיו קראו לזה ב"שמות", שפעת אנגינה וכו', האמת היא שאין למחלה שם, רק שבורא עולם החליט שדבר מסוים לא יפעל. היום הרופאים נותנים שמות למחלות, והאמת היא שאין לזה שמות, אומרים זה שיתוק מוחי בצד ימין, וזה שיתוק בצד שמאל, זה אנגינה וזאת שפעת וכו', והאמת היא שזה לא נכון, רק שבורא עולם החליט כאן שדבר מסוים לא יפעל. ותדע, שככל שהאדם פחות נותן שמות למחלות, כך הוא יותר מאמין. כי האמת היא שאין לזה שמות, אותו הדבר רואים באדם הראשון שקרא לכל חיה ובהמ וה את השם שלה, וכאשר אמר לו הקב"ה אתה מה שמך? ענה: אני נאה להקרא אדם שנבראתי מן האדמה. ואדם הראשון זכה ל"חכמת אדם תאיר פניו" הו וא קרא לכולם שמות, הוא זכה לצלם אלקים וחז"ל שיבחו אותו על זה, והוא קור וא לעצמו אדם שנבראתי מן האדמה, הכוונה היא שאדם הראשון טען, אין לי ש ום בכלל, אני רק שליח של ה', לכן, איך אני יכול לקרוא לעצמי שם, הרי "שם" ז וה מהות, ולי אין מהות, אני רק שליח של ה', לכן אני רק יכול לומר דבר אחד נבראתי מן האדמה, זו המציאות. להגדיר בהגדרה את עצמי אני לא יכול, אני ר וק שליח של ה',

ולכן אין לי שם. מפני ששם פירוש הגדרה ואני רק שליח של ה', ולכן הוא קרא לעצמו "אדם" שנבראתי מן האדמה, הוא רק אמר את המציאות.

ועכשיו אנחנו צריכים להתחזק ולהתבונן אם כינה אחת לימדה כזה בית ספ ור את כל המכשפים של מצרים, אז מה אותנו יכולה ללמד כינה אחת?! ואם כינ וה אחת מלמדת ככה, מה יכול ללמד אותנו חתול?! והאמת היא שכל דבר ודבר בעולם יכול ללמד אותנו דברים אין סופיים. אם כינה אחת לימדה כזה בית ספ ור גדול את מצרים וכל זה רק ב"אצבע", מה לימדה אותנו קריעת ים סוף שזה ביד, וכל שכן שכל אדם צריך בעיקר להתבונן בעצמו, בגוף שלו כי האדם חי את זה, לדוגמא: להתבונן במערכת העיכול, זה החיים שלך. תתבונן בזה ותלמד מזה. וכשאתה מברך "אשר יצר" תתבונן יותר, תחשוב קצת יותר, וגם ב"ברכות הנהנין", כאשר אתה מברך "שהכל נהיה בדברו" תתבונן אז במערכת העיכול וכו'.

הבן שלי ישראל מאיר שיחי' סיפר לי, שהרבי מאמשינוב שליט"א, לא אוכ ול לחם באמצע השבוע, וזה לא בגלל שקשה לו לאכול לחם, אלא כיון שברכת המזון אצלו לוקחת כמה שעות ואין לו זמן, לכן הוא לא אוכל לחם באמצע השבוע. הוא פשוט למד את הבית ספר הזה של גוף האדם, הוא אמנם עוד לא סיים ללמוד אותו כי זה הרי בית ספר אין סופי, אבל בכל זאת הוא כבר למד הרב וה מאוד על גוף האדם. ולכן ברכת המזון לוקחת אצלו כמה שעות. וכך כל אד ום צריך להתבונן בגוף שלו, ובכל פרט ופרט בבריאה וללמוד ממנה.

חיזוק האמונה והביטחון - פסח

בברית בין הבתרים הקב"ה אומר לאברהם אבינו "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול".

עכשיו, יבוא אדם פשוט ויאמר "תשמע הכל נכון אבל אני לא רוצה להיות בדור הזה שירדו למצרים, יש שם סבל וייסורים ואני לא רוצה להיות באותו הדור לסבול", ומי שהיה באותו הדור יבוא וישאל למה הייתי צריך ליפול בכזה דור שבו דווקא נגזרה הגזירה על בניו של אברהם אבינו הרי למעשה יש פה סבל. ודאי שיש פה גם גאולה, שהרי כל יום אנחנו אומרים "ממצרים גאלתנו מבית עבדים פדיתנו", מזכירים יציאת מצרים כל יום כי בכל יום יש יציאת מצרים, אבל מצד שני יש גם קושיות בגאולה הזאת. אמנם באמת יש גאולה, אבל יש גם צרות באמצע. ואלה שנשארו במצרים מה יגידו הרי ודאי שיש פה בחירה מסוימת, שצריך לומר שגם מי שהיה בזמן הזה של

גלות מצרים, הוא ג"כ יכול היה להיפטר מזה, לא ניתן לומר, האדם הזה נולד באותו דור, לכן הוא צריך לפרוע את החוב של עם ישראל הוא יסבול בשביל כולם, לכן עכשיו הוא הולך לעבודת פרך, וכתוב בחז"ל התיאור איך שהתחיל השיעבוד של בני ישראל בהתחלה היה בא פרעה ואומר תעשו איתי בטובה (מרצונכם החופשי) , מה שמסתבר לעשות (הגיוני שלא יסרבו) , ומכאן ואילך הוא מדד את התפוקה שלהם כמה הם יכולים לעשות וככה הם היו צריכים לעשות את המתכונת הזאת בכל יום ויום, ודאי חייבים להגיד שיש פה אפשרות להיפטר מזה והראיה, שבאמת בני לוי לא היו באותה הגזירה, אעפ"י שפרעה לא כ"כ העריך אותם ובכל זאת פרעה לא פגע בהם, אז מה כאן הניסיון?! הניסיון הוא כזה שהגדר של שיעבוד מצרים הוא שזה הדבר שהכי מסתבר בעולם, נתאר לעצמנו שיש פה עכשיו את נשיא ארצות הברית ואני אזרח פשוט והוא אומר לי היום "בוא נעשה מחווה אחד עם השני נעדור בגן אחד משותף. נעשה איזה חוויה משותפת באיזה גן שעשועים ביחד. אתה אזרח פשוט, אני נשיא ארצות הברית ואני אומר לך, בוא נעשה איזה מחווה היום ביחד, באחד הפארקים שלי", ודאי שכל אחד ואחד מאיתנו היה מתרגש, כל אחד היה מכין את עצמו היטב לכזה מפגש, כל אחד היה מכין את עצמו באיזה התרגשות מיוחדת לבוא, מי יודע כמה טובות אני יכול לקבל שמה, כמה בונוסים אני יכול לקבל, אולי פעם אני אצטרך איזה טובה, אולי פעם החבר שלי יצטרך איזה טובה, בקיצור, זה מאוד משתלם לי להכיר את הנשיא הזה. לעומת זאת, יבוא אחד ויאמר: "מי אמר שצריך לעשות השתדלות פה ממה נפשך, אם בורא עולם רוצה לעזור לי, הוא יעזור לי גם בלי הנשיא הזה, ואם בורא עולם לא רוצה לעזור לי, גם הנשיא הזה לא ירצה לעזור לי, וגם אם הוא ירצה הוא לא יצליח".

א"כ תשב בבית ואל תענה להזמנה הזאת. ובאמת, בשאלה הזאת מי צודק השאלה הזאת היא מאוד קשה. האמת, שניהם צודקים, תלוי לפי דרגתו של כל אחד ואחד כמובן, ודאי שלפי האמת האבסולוטית, לא צריכים להיענות להזמנה הזאת, לפי האמת האבסולוטית והרוחנית, ודאי שזו הזמנה מיותרת, ודאי שאם יעקב אבינו יקבל את ההזמנה הזאת, הוא יצחק עליה. הוא אפילו לא יטרח לפתוח אותה (כמו בני לוי) כי מה זה משנה שהוא הנשיא? הרי בורא עולם יכול להביא לי הכל גם בלעדיו, אבל השאלה היא האם אני הגעתי למדרגה הנכונה הזאת? אם אני בעצמי לא מרגיש כך, אז אני צריך לנהוג לפי המדרגה שלי אם אני אנהג בעצמי שלא לפי מדרגתי ולא אענה להזמנה הזאת, אז אני טיפש ואני שופך דמים לגבי עצמי. למה? כי אני לא במדרגה הזאת, ולכן אני חייב להשתדל. כי אולי בורא עולם רוצה דווקא ככה והסיבה שהוא לא נותן לי מפורש,

כי אני לא בדרגה הזאת, כי אני בעצמי גורם שיהיה לי הסתר פנים. כלומר אני צריך להגיע לכלים, את הכלים האלה אני קיבלתי, עכשיו אני מזלזל בהם ולא נענה להזמנה, אז אני ייענש על זה. ממילא, יוצא שהפוך אני צריך להכין את עצמי למפגש הזה וללכת, אין ספק בזה. תשמע, הרי פרעה הזה שהיה בזמן שבני ישראל היו במצרים, הוא הרבה יותר מנשיא ארצות הברית, הרבה יותר בלי שיעור ובלי תכלית, אי אפשר להסביר את זה. הגמ' אומרת על נבוכדנצר, שבזמן שמלך בבבל, לא נראתה על שום ברייה בעולם בת צחוק במשך כל שנות מלכותו בכל הארצות. שהרי הוא אחד מן ארבעת המלכים שמלכו בכל העולם, וזה דבר שהוא מעל ההבנה.

תשמע, אני עכשיו יושב מאה אלף קילומטר רחוק מהמלך ולא מסוגל לצחוק, מרוב פחד מנבוכדנצר. ונבוכדנצר הוא ודאי קטן וגמד לעומת פרעה. פרעה הוא הראש של הארבע גלויות. בבל זה רק פרט אחד מהארבע. ודאי שאצל פרעה, אף אחד לא יכל לצחוק. ולא לצחוק פירושו זה לא רק לא לצחוק, זה לא סיוט, זה לא שיגעון של אדם שהוא בפחד שאולי הוא יבוא אלי או לא יבוא אלי זה לא ככה, זה כישוף. זה כוח של כישוף שמפיץ קלקול בעולם. הוא גורם שהאדם ישתעבד למלך באופן כזה שהוא לא יכול לעשות מה שהוא רוצה בלי המלך, זאת אומרת, שזה כוח כזה של כישוף שהיה אז בעולם, כזה כוח עצום שאפשר היה להפוך אדם לחמור וחמור לאדם בקלות. מצד הקדושה משה רבינו עשה את כל העולם כמו פלסטלינה והמצרים מהצד השני ג"כ היו יכולים לעשות הפוך, זה אחד כנגד השני "זה לעומת זה".

המלכות הזאת של פרעה, זה לא סתם מלכות כמו שאנו חושבים. מלכות פרעה הייתה משטרה רוחנית חשאית משטרת שדים, אתה יכול להתמודד עם שדים?! אני יכול להתמודד עם שוטרים כחולים אבל עם שדים אני לא יכול להתמודד. מלכות פרעה זה כמו משטרת חיידקים, וכי אפשר להתמודד עם חיידקים? אני לא יכול להתמודד עם משטרת חיידקים! סדאם חוסין רצה לעשות משטרת חיידקים, אבל ב"ה הוא לא הצליח. פרעה הרשע, זה כמו משטרת חיידקים. כמו משטרת שדים משטרת אשמדאים. אי אפשר להבין את זה, שלמה המלך בקושי הצליח לתפוס את אשמדאי, עוצמה כזאת כמו של שלמה המלך, ובכל זאת הוא לא כ"כ הצליח להתמודד איתו. יש מי שאומר בגמ' שאשמדאי תפס את שלמה והפילו ממלכותו. ויש מחלוקת אם שלמה חזר בכלל למלכותו או לא. זאת אומרת, לאשמדאי יש כוח עצום ונורא, ופרעה הרשע יותר מזה, כי פרעה הוא יותר בשורש, ולכן אין הבנה בכזאת מלכות. אי אפשר להבין מה זה נקרא שיעבוד מצרים, זה כזה שיעבוד שהוא הקשה ביותר! זה לא כמו שאנו חושבים בכלל.

מה שאנחנו מבינים, זה רק אפס קצהו ממה שאפשר להבין בכלל. כי הרי פרעה הוא אבי אבות של כל השעבודים שיש! שיעבוד מצרים היה שיעבוד כזה קשה, שבודאי ובודאי אין שיעבוד יותר קשה ממנו, ודאי שאם כזה מלך כמו פרעה, בא ואומר לך "בוא עכשיו ואני אעשה איתך מחווה, תלך איתי בפרדס ונעשה טיול ביחד טיול משותף". בכזה מצב הוא פשוט שתסכים, מי יכול לסרב? ואם לא כן, אם אני מסרב, הוא גם יכול להרוג אותי, כי הרבה "אהבת ישראל" אין לו, הוא רשע לא קטן. מי שעכשיו לא יקיים את הדבר הזה ולא ילך, הוא משוגע גמור, הוא חייב מיתה על עצמו והוא שופך דמים על עם ישראל, במצב כזה הוא חייב ללכת ולעשות את המחווה הזאת ולהכין את עצמו במקסימום של ההכנות. ועם ישראל, זה מה שהם עשו במצרים, כמו שכתוב בחז"ל שזה מה שהיה פרעה אמר להם בואו תעשו איתי בטובה. יש לך דבר יותר לגיטימי, יותר פשוט, יותר מחויב מן המציאות מזה אין יותר מזה, חייב לעשות כזה דבר, זה דעת תורה, זה פיקוח נפש. אפילו שבת חייבים לחלל בשביל זה, תשמע, כזה מלך שהוא אבי אבות הטומאה, הוא יכול להרוג בן אדם בהרף עין לפי הכוחות שלו, ממילא אני מחויב לזה, ועל זה נתבעו עם ישראל, וכאן הייתה ראשית התביעה עליהם. אז מה עומק התביעה פה? והתביעה פה היא תביעה דקה מאוד, כל מי שישמע את התביעה הזאת יניד זה ממש לא יאומן כי יסופר, עם ישראל עשה את הדבר הזה שהכי צריך שיהיה בעולם, הכי מוכרח שיהיה בעולם, אבל התביעה עליהם היא שכיון שאתם כאלה אנשים גדולים באתם, מ"שבעים נפש", הייתם צריכים להיות במצב של ביטחון כזה גדול מכוח יוסף. "ויוסף היה במצרים" וכל עיקר התיקון של יוסף היה שאמר "כי אם זכרתני והזכרתני" לשר המשקים, ועל זה הוא נענש עוד שנתיים בבית הסוהר, אעפ"י שיוסף היה חייב להזכיר את עצמו, היה פיקוח נפש, וכל מי שלא יעשה את זה הוא ודאי שופך דמים, ובכל זאת יוסף הצדיק נענש על זה. יוסף נענש באופן שגם על דבר שהוא מחויב המציאות לעשות, הוא לא היה צריך לעשות, למה כיון שהוא כזה בעל ביטחון גדול, כמו שדרשו חז"ל עה"פ "ברוך הגבר אשר יבטח בה'" זה יוסף, ולפי דרגת "ברוך הגבר" הזה, אז "ארור הגבר אשר יבטח באדם" חז"ל אומרים הפוך, "ברוך הגבר" זה יוסף,"ארור הגבר" זה יוסף, אז מה ההסבר בזה? אלא אדרבא זה בעצמו הענין, כיון שאתה כזה "ברוך הגבר אשר יבטח בה'", בגלל שאתה כזה בוטח גמור, ההשתדלות שעשית גם זה נחשב חיסרון ועל זה הוא נענש. ומה היה העונש? שהוא ישב עוד שנתיים בבית הסוהר, ושם הוא תיקן שגם בשר המשקים הוא ג"כ לא יהיה בוטח, כלומר גם על דבר כזה מוכרח ששר המשקים יזכיר אותו לפרעה וימצא חן בעיני פרעה שכל זה פיקוח נפש.

שגם בזה הוא לא יבטח! א"כ, עכשיו יוסף תיקן כזה תיקון גדול, שעם ישראל ג"כ יהיו ככה, בדרגת ביטחון כזאת, שגם אם יבוא פרעה ויגיד להם "תעשו איתי בטובה", גם בזה הם לא ישמעו בקולו, אעפ"י שזה השתדלות פשוטה, וזה כ"כ מחויב המציאות, בכל זאת, אתם תהיו בכזאת דרגת ביטחון גדולה שתוכלו לא לשמוע בקולו, ומי שרק ישמע בקולו, כבר עכשיו מתחיל גלות מצרים. זה גופא התביעה פה וזה גופא שיעבוד מצרים. ולאחר שמתחילה נקודת השעבוד הזאת, עכשיו מתחיל השעבוד היותר חמור, בהתחלה זה התחיל בנקודה מאוד עדינה, שהיא למעלה מתפיסתנו, כזאת תביעה גדולה על אנשים גדולים, רק דור המדבר דור דעה הם יכולים לקבל כזאת תביעה, אח"כ מכאן ואילך זה מתחיל בכל מיני דרגות. רואים ששעבוד מצרים גרם רק לחמישית שיצאו והשאר לא יצאו, כמו שאומר המדרש "וחמושים עלו בני ישראל" אחד מחמשה ויש אומרים אחד מחמשים, ויש אומרים אחד מחמש מאות". מה זה אחד מחמישית? זה לאו דווקא, בחז"ל המספר זה לא תמיד מספר כפשוטו, הרי כל מספר בעם ישראל זה לא כפשוטו (כפשוטו ולא כפשוטו) , אלא חמישית הכוונה, לאו דווקא חמישית, אלא הכוונה תמיד ב"חמישית" היא- שזה המיצוי. למשל, בהקדש ובמעשר שני מוסיפים חומש ולא את כל הקרן, כי החומש זה המיצוי של כל הקרן, יוצא שהחומש זה המיצוי של הקרן, "הוא וחומשו" זה המיצוי של כל הקרן.

כלומר שיצאו חומש חמישית ממצרים, הכוונה היא רק המיצוי יצא, הפרטים לא יצאו כ"כ, כלומר זה גם הבדל באיכות ולא רק בכמות, זה הענין של המיצוי חומש זה רק ממצה. אני אומר לך הוספתי חומש זה לא הקרן אבל הוספתי חומש כנגד הקרן, זה לא הקרן בעצמה, זה רק המיצוי של הקרן, זה נקרא באיתכסיא, עדיין זה לא היה בגילוי, זה נקרא חמישית גם בכמות וגם באיכות. למה לא יצאו כל הפרטים? אלא כיון ששעבוד מצרים זה תלוי בכל אחד כפי דרגתו, ודאי שהדרגה הראשונה הייתה שאני הולך ואומר לפרעה שאני מסכים לעשות איתו בטובה, אבל מכאן ואילך כל מי שמסכים בליבו יותר לפרעה, הוא יותר נכנס לתוך השעבוד. אחד אומר "הוא מוצא חן בעיני באמת הוא כזה מלך יפה, הוא אומר לי שלום כ"כ יפה, כדאי לי לבוא מחר גם כן, למה לא באמת מסתבר לבוא". והשני התעשת אחרי הפעם הראשונה ואמר לא בפעם הראשונה אולי הייתי מחויב אבל בפעם השניה הוא כבר לא כ"כ יקפיד עלי, בפעם הראשונה עשיתי השתדלות, בפעם השנייה הוא כבר לא כ"כ יקפיד אז ממילא אין לי חיוב השתדלות, אז אולי לא כדאי לי לבוא". זה כבר נקרא שהוא פחות משועבד מהראשון. אחד שלא מאמין אומר "כזה איש יפה, כדאי להיתלות עליו". ממילא הוא יבוא למחרת ויותר ישתדל. אבל

השני אומר "מה פתאום, מה שבאתי פעם ראשונה זה מחמת ההכרח, אבל היום כבר לא כ"כ הכרח, אני פורש" ואם פרשת, השיעבוד הלאה כבר יותר קל, אם רק בהתחלה מחמת ההכרח הוא בא, ובפעם השניה הוא כבר לא בא, הוא פרש. אצלו השיעבוד מעכשיו יהיה יותר קל. אבל זה שבא בפעם השנייה אצלו עבירה גוררת עבירה הוא עשה בדיוק הפוך ממה שצריך לעשות, ועכשיו השיעבוד הלאה הוא יותר חמור, כל אחד כפי דרגתו. יש בזה מליון דרגות. "החומר והלבנים" זה לא דווקא חומר ולבנים כמו שאנו חושבים, אלא כמו שאומרים חז"ל וכתוב בזוהר "וימררו את חייהם בעבודה קשה" זו קושיא, "בחמר" דא קל וחומר, "ובלבנים" דא לבון הלכה, "ובכל עבודה בשדה" דא ברייתא, "את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך" דא תיק"ו", זאת אומרת, שיעבוד מצרים זה ענין של תורה.

כתוב בגמרא "אדם לעמל יולד". איני יודע אם לעמל תורה, אם לעמל מלאכה", מצרים רצו לעשות שהתורה לא תהיה בעם ישראל, שלא יהיה ליבון הלכה, שלא יהיה קל וחומר, שלא יהיה קושיא, שלא יהיה ברייתא, שלא יהיה פירכא, שכל זה לא יהיה בעם ישראל, אם לא יהיה בעם ישראל תורה מה יהיה? מלאכה, "כל אחד חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", מה זה נקרא מצרים לגבינו? כל אדם ודאי שהוא עמל, זה ודאי שאדם עמל בכל יום, ודאי שאדם טורח ומשקיע כוחות כל יום, אבל השאלה היא במה הוא משקיע את הכוחות שלו. ודאי שאדם משקיע כוחות כל יום, רואים שכל אדם עובד ומתאמץ בתחום מסוים כל יום. "מצרים" רוצה לומר העמל של האדם בעולם זה עמל מלאכה ולא עמל תורה, ממילא אם אתה גורם שהתורה לא תהיה חשובה ממילא יהיה עמל מלאכה, ויהיה שיעבוד מצרים, אז מה זה נקרא שיעבוד מצרים שהעמל שאני צריך להשקיע בתורה, הוא מופנה למלאכה.

אדם משקיע אנרגיה כל יום, האנרגיה צריכה להיות בעיקר מושקעת בתורה, ומיעוטה במלאכה, כי "כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה וגוררת עוון". האנרגיה הפנימית שלי צריכה להיות מושקעת בענין הרוחניות, ובחיצוניות צריכה להיות מושקעת במלאכה. זאת אומרת יש אנרגיה פנימית ויש אנרגיה חיצונית, האנרגיה הפנימית-זה מה שאני מרגיש, האנרגיה החיצונית-זה מה שאני עושה, מה שאני מרגיש צריך להיות בתורה, מה שאני עושה צריך להיות במלאכה. אצלנו זה יכול להיות הפוך. אבל האמת היא ככה. ממילא זה היה שיעבוד מצרים! האם אני יעשה את העמל שלי בתורה, או שאני יעשה את העמל שלי במלאכה, שיעבוד מצרים פירושו שלאו דווקא שהמצרי היה בא ונותן מכות, שהרי גם הטבע היום נותן מכות קשות, אבל מה זה נקרא טבע? אדם

נגיד רוצה לעסוק בתורה, באה "כותרת חדשה" ואומרת לו: עכשיו יש "כותרת חדשה" בוא תשמע מה קרה. ומה עכשיו קרה? הוא התבטל מהתורה, ומה עכשיו נגזר עליו שיהיה לו עמל מלאכה, זה השוטר של מצרים זה שיעבוד מצרים. השוטר של מצרים בא ואומר לך: בוא עכשיו ותעמול יותר, במקום שאתה עכשיו תמשיך לעסוק בתורה ומחר לא יהיה לך פיצוץ בבית, עכשיו, תלך תשמע את הכותרת הזאת, ומעכשיו אני סוחב אותך כבר למחר שתעשה עבודה בלי תשלום תתייגע ותטרח בדבר שאף אחד לא ישלם לך עליו, לדוגמא, יהיה לך פיצוץ בבית, למה? כי הפסקת רגע אחד, זה נקרא שיעבוד מצרים. זאת אומרת הדבר הבטל הזה, הענין של הביטול תורה הביטול מעבודת ה', זה המשא ומתן של מצרים. וזה תלוי בענין הראשון שאמרנו, ודאי שכל אדם מצדיק את עצמו, שהוא ודאי צריך לעסוק בעסקי העולם, אין אדם שאמר אני לא עוסק, כל אחד חושב שהוא בסדר.

כל אדם שהוא לומד תורה ועוסק במצוות, הוא חושב שהוא בסדר, אם הוא היה חושב שהוא לא בסדר הוא היה מתקן את עצמו, אם עכשיו יבואו ויגידו לו השאלה נשאלת, אז למה אתה באמת עוסק ברוחניות פחות ממישהו אחר? אז הוא יגיד לך פשוט מאוד, יש לי נסיבות אחרות מהמישהו האחר, הנסיבות שלי הם ככה, הנסיבות שלו הם ככה, פשוט מאוד זה מה שכל אחד יענה, ככה כל אחד מרגיש. אבל באמת זו הרגשה פשוטה, אבל מה התפקיד האמיתי באמת? הוא לדעת שזה לא נכון! הענין הוא כזה כל אדם מרגיש שהנסיבות שלו שונות, זה תלוי מה ההרגשה שלו, הסברנו קודם, מה זה נקרא שיעבוד מצרים, שפרעה ראש המלכות של כל העולם הוא מציע לך טיול איתו בתוך פארק אחד, זה כזה דבר מקסים שזה ודאי קורץ לכל אחד, אבל אני צריך לדעת שלא כדאי להיענות להזמנה הזאת כי אני תלוי ביד בורא עולם ולא בפרעה ממילא, אם אני יקבל אני יקבל בלעדיו, ואם אני לא יקבל גם מפרעה אני לא יקבל וככה זה צריך להיות, אם אני אצליח להיות בכזה מצב לא יהיה לי "שיעבוד מצרים", ואם ירדתי קצת מהמדרגה הזאת, אז יש לי קצת "שעבוד" ועדין אני צריך ללכת ולעשות דבר שמסתבר, אני כבר נאנסתי וממילא אני חייב לעשות את הדבר הזה אני כבר לא יכול להיפטר ולומר "אני צדיק גמור", כי כבר נכשלתי פעם אחת ממילא אם כבר תהיה לי הצעה מנשיא ארצות הברית אני אהיה חייב להיענות לזה, אם אני לא אענה לזה זה כבר לא בסדר, אני חייב להיענות. אז כלפי הזמנה מהמלך עצמו אין לי כח לסרב אבל אם עדיין היתה לי הזמנה רק מאיזה שר עדיין אני יכול לומר שאני בדרגה לא ללכת, אמנם עדיין נכשלתי בדרגה של ההצעה המפתה מהמלך, אבל עדיין אני יכול לעבוד על עצמי שאם

תבוא הצעה מפתה פחות מזה, אז אני לא יפול ולא יכשל עוד פעם! ואני אתגבר ואומר: כאן אני מבטל את זה. כאן אני אגיד לא. פה אני לא אכשל. פה אני לא מסכים, בזה אני עוזר לעצמי שלא תהיה "עבירה גוררת עבירה". כל עבירה גוררת עבירה, והכוונה היא כמו שאומר הרמב"ן, כל אדם שנכשל בדבר מסוים, אח"כ זה גורם שהוא נכשל בדבר יותר קל ממנו! בגלל שהוא כבר איבד את הרגישות בזה. אם אדם נכשל בדבר מסוים הוא יכשל בדבר יותר קטן מאותו מכשול אלא א"כ הוא עושה תשובה באמצע, ואז הוא לא יכשל.

כמו שהרמב"ן מסביר אדם שנכשל בעבירה מסוימת, אח"כ הוא נכשל בעבירה יותר קלה שבהתחלה הוא היה יכול להיזהר ממנה.

כידוע שכל פעם זה ככה, ממילא זה נקרא שיעבוד מצרים. אבל אדם שנכשל בדבר מסוים, ועכשיו יבוא לו נסיון בדבר קל יותר והוא יאמר אמנם נכשלתי בדבר הראשון ונעניתי להזמנת המלך אבל להזמנת השר אני לא מתפתה, פה אני לא עושה, אז א"כ הוא לא יהיה כ"כ משועבד הוא יהיה משועבד רק בקומה העליונה, אבל בקומה התחתונה הוא לא יהיה כ"כ משועבד. אבל אם הוא כבר נכשל גם בזה אז אח"כ הוא נכשל אפילו בחבר כנסת, ואח"כ בראש עירייה שקורא לו, ואח"כ בשוטר שקורא לו ואח"כ מפקח שקורא לו, וככה על זה הדרך הוא נכשל בקטן מן הקטן, אם הוא התחיל להיכשל ולא נעצר באמצע, הוא יכשל יותר ויותר, כל מה שהוא יעצר באמצע, הוא יהיה פחות משועבד. במצרים היה המבחן של כל אחד עד כמה הוא נכשל באמצע, וכמה הוא נכשל מחמת "עבירה גוררת עבירה" מחמת אדם הראשון, בני לוי אפילו בפעם הראשונה לא עברו את הקו האדום, אז היה להם חירות לגמרי!

אפילו כזאת הצעה מפתה, שיכול להיות שלא שייך הצעה יותר מפתה מזו לקבל, וכי אתה יודע מה הפירוש שפרעה אומר לך "בוא תעשה איתי טיול בפארק בטובה", הוא יכול להרוג אותך בהבל פיו והוא אומר לך כזה דבר, לא שייך לקבל הצעה יותר מזה, ובכל זאת אתה אומר: "לא"! וזה מה שבני לוי עשו, בכזה מצב אתה נפתר מהשעבוד לגמרי ולא שייך אליך שום שיעבוד! וכל מי שאמר על זה כן, הוא כבר שייך לשעבוד, ומכאן ואילך כל אחד כפי דרגתו כמו שאמרנו, בני לוי בכלל לא עברו את הקו האדום, ממילא אין להם שום שיעבוד כי לא מפתה אותם כלום, משה רבינו היה יכול לדבר עם פרעה, למה דווקא משה כי רק משה רבינו יכול, כי אם פרעה מפתה אותי אפילו קצת אני סומך עליו קצת, אז אני כבר ממילא בתוך שיעבוד מצרים כי כיון שאם אני נענה להצעה שלו, סימן שאני כבר סומך עליו קצת, וזה גופא שיעבוד מצרים שעכשיו הוא

שולט עלי, הוא מעביד אותי בפרך. ממילא הוא אומר לי: תעשה ככה וככה. כי אני סומך עליו אז מה שהוא אומר לי אני חייב לעשות, אני שומע בקולו כי אני סומך עליו יש לו כזה כוח חזק שאני סומך עליו, זה גדר של "עבודת פרך", אבל מי שעדין לא נענה להצעה שלו בפעם הראשונה, הוא לא שולט עליו, לכן הוא יכול לדבר נגדו, אתה אומר לי ככה אני חולק עליך כי לא שמעתי לך בפעם הראשונה, זה הגדר של משה רבינו.

משה רבינו הוא התמצית של בני לוי. בני לוי בכלל לא קיבלו את ההצעה של פרעה אפילו בפעם הראשונה. ומשה רבינו הוא התמצית של בני לוי. הוא בודאי היה בדרגה הכי גבוהה בזה, משה רבינו לא רק שלא קיבל את ההצעה של פרעה, אלא יותר מזה. יש ענין כזה, שאדם לא מקבל את ההצעה של מישהו, תשמע, אתה רוצה לעשות לי טובה, אבל אני בכלל לא מכיר אותך לא שומע אותך! ולא קורץ לי מה שאתה מדבר! ומשה רבינו עשה לא רק את זה, אלא יותר מזה, לא רק שאני לא מכיר אותך ולא מתייחס אליך, אלא אני אבוא אליך הביתה ואוציא לך את המיץ, ואצא ממך בריא ושלם, זה מה שמשה עשה שהוא גדל אצל פרעה.

כלומר לא רק שאני לא מתייחס אליך ואני לא עונה למה שאתה מדבר איתי, ואת כל המכתבים שלך אני קורע בלי לפתוח אותם, יותר מזה אני בא אליך לתוך הבית, פה בבית הזה שאתה אוכל ושותה פה אני ינצח אותך! זה כבר גדר שמשה רבינו לגמרי מתגרה בפרעה. חז"ל אומרים שצדיק גמור יכול להתגרות ברשעים, זה כבר דבר שקשה לבאר במושגים שלנו. להתגרות בפרעה ולנצח אותו בתוך הבית שלו, ודאי שעי"ז הוא מבטל אותו לגמרי, הדברים האלה מאוד גבוהים מההשגה שלנו, כי אצלנו כל דבר הוא משמעותי. ודאי שהיום אנחנו לא יכולים לשנות דברים גדולים, כי אנחנו חיים כל השנה כולה במצב של שיעבוד מצרים, אבל אפשר לשנות בדברים קטנים. לפעמים אדם יכול להיבחן בדברים קטנים. בטח שאנחנו לא יכולים להתחיל בדברים גדולים, לדוגמא, אדם אומר "תשמע, אני מקפיד עליך על זה שלא הבאת לי כך וכך, ולכן קרה כך וכך".

צריך להבין שלא בגלל זה קרה כך וכך, כי גם היה יכול לקרות אחרת. על פי רוב מה שאדם אומר קרה כך וכך, זה כיון שהוא רוצה לפרוק את הכעס שלו על מישהו, זה כל הסיבה שהוא אומר כך, ממילא הוא כבר תולה את זה בסיבות ואומר "אם היית עושה בסדר, היה קורה אחרת". אבל לאדם אין סימוכין לזה, כי לפי רוב זה לא ככה באמת. אם האדם מבין שהכל בהשגחה, אז מה הוא צריך לפרוק את הכעס שלו על מישהו למעשה, אם אדם יתבונן בפסיכולוגיה פנימית קצת, הוא יגלה דבר מפחיד קצת

אם אדם כועס על השני, למעשה זה אומר שהוא כועס על ה', רק לא נעים לו להגיד שהוא כועס על ה', לכן הוא פורק את זה על מישהו אחר! אבל למעשה בכוחות הנפש זה מתפרש שהוא כועס על בורא עולם! כי הרי אתה יודע שבורא עולם עשה לך את זה אתה לא שקרן אז למעשה אתה כועס עליו, זאת אומרת אדם שכועס הוא למעשה נפרד עכשיו מבורא עולם, כיון שהוא כועס, הוא עכשיו לא מרוצה מבורא עולם, ממה שהוא עושה בעולם, בורא עולם עשה כך וכך, הוא הסכים לזה שיהיה ככה כן, עכשיו שאתה כועס על זה פירושו מה שרצון ה' בעולם עכשיו, זה לא בסדר אצלך, אתה חולק על זה, ככה זה מתפרש. כתוב בגמ' כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, זה לא סתם קוריוז, זה מתפרש שזה באמת דבר חמור, כל אדם מרגיש את זה בעצמו שזה ככה, לכל אדם יש את החלק הרע הזה, עד כמה שזה מתגבר עליו, אם לא היה את החלק הרע הזה, האדם היה כבר צדיק יסוד עולם הוא היה דבק בה'. ודאי שכל זה עבודה גדולה, אבל בדברים קטנים אפשר לראות את זה בדברים גדולים קשה לראות את זה. דוגמא לדברים קטנים: אדם מברך ברכה ראשונה "שהכל נהיה בדברו", בכוונה, זה טוב מאוד, במקום שהוא עכשיו ילך לשתות במהירות, הוא עכשיו חושב שניה אחת, הוא מחנך את עצמו בדבר קטן, אפילו שזה לא דבר קטן. תשמע, אתה לא בדיוק הבעלים על כל העולם, אם אתה רוצה לשתות את המיץ הזה, אתה צריך לחשוב שהוא לא בדיוק שלך, ואז אתה אומר ברכה בכוונה, בברכה בכוונה את גורם לעצמך להבין שהכעס הוא דבר מיותר, כי אני לא קובע כלום בעולם ועל זה אמרו חז"ל "מצוה גוררת מצוה", כי כל התורה היא מקשה אחת, יה"ר שנזכה כולנו לצאת ממצרים בקרוב.

תשרי וניסן הטבע ומעל הטבע - פסח

הדברים כאן הם רק על קצה המזלג, כדי לתת חומר למחשבה, ואח"כ עדי וף שכל אחד ימשיך לעצמו. כי הרי כל אחד יכול להמשיך בעצמו. הדברים הם ר וק חומר למחשבה ואח"כ כל אחד יעבד את זה לעצמו, מצינו בגמרא מחלוקת א ום נברא העולם בתשרי או בניסן, ולמרות שלא כולם אומרים כך, מקובל יותר עפ"ו ההבנה הפשוטה שבתשרי נברא העולם לענין המעשה, שזה העשרה מאמרו ות שבהם נברא העולם. כמו שאומרים בתפילת ראש השנה "זה היום תחילת מעשיך", ואילו בניסן נברא העולם במחשבה, ובזמר "לכה דודי" אומרים "סוף מעש וה במחשבה תחילה", שהסוף הוא מעשה אך המחשבה היתה קודום לכן, אז יוצ וא שבריאת העולם במחשבה היתה בניסן, ואילו בריאת העולם בעשיה בפועל הית וה בתשרי. ויש לנו עשרה מאמרות שבהם נברא

העולם כמו שאומרת המשנה באבו ות וזה מעשה בראשית. ולעומת זאת יש לנו עשר מכות שהוכו מצרים, והם אח וד כנגד השני כל מכה כנגד מאמר, וכל מאמר כנגד מכה, והמכנה המשותף הו וא ששניהם זה בריאת העולם, רק שההבדל בניהם הוא תלוי במחלוקת של בריא ות העולם בתשרי או בניסן, י וש את הבריאה במעשה, שזה נעשה בתשרי, בעשר וה מאמרות, וזה מגלה את הטבע האש שורף, המים מכבה את האש וכו'. כמו שרואים בסוף ההגדה בפיוט של "חד גדיא" שהיה גדי והחתול אכל את הגדי, ובא כלב וכו', עד שמגיעים אל הקב"ה, מה הכוונה בכל המעשה הזה? אלא הכוונה היא, להראות שהטבע הוא טבע, ובטבע מתגלה שאחד מנצח את השני ולכן החתול אוכל את הגדי והכלב אוכל את החתול וכו', אבל מי מחזיק את כל הטבע הזה? ולאן הוא מתנקז? אל הקב"ה.

כלומר, אל תאמר: עולם כמנהגו נוהג, הפוך; עולם לא כמנהגו נוהג, אלא י וש את הקב"ה שמחזיק את כל הטבע, כל הטבע מתנקז רק אל הקב"ה. ולכן אפילו שנראה שמלאך המוות הוא הכי גיבור כמו שרואים בסיפור ב"חד גדיא" והו וא מנצח אפילו את השוחט, ולכן הוא טוען "כוחי ועוצם ידי". כי היצה"ר הוא השטן הוא מלאך המוות, והוא רוצה לומר אני ואני, הוא החלק הרע שטוען שהוא מנצח את כולם. ולכל אחד חלק בסיטרא אחרא והשטן, עד שמזה משתלשל שכל אחד אומר "כוחי ועוצם ידי", שכל אחד טוען שהוא הכי גיבור והוא זה שמנצח את כולם, עד שבא הקב"ה ושחט למלאך המוות. וזה שכתוב שלעתיד לבוא הקב"ה שוחט ליצה"ר. ובזה יתגלה לכולם שאתה חשבת שאתה הוא הגיבור, עפ"י דרך הטבע אתה טוען שהטבע שולט בעולם, הסיטרא אחרא שולטת בעולם. כל זה יעלם ויתגלה שהקב"ה הוא היחיד ששולט בכל הטבע. כשהסיטרא אחרא שולטת בעולם, היא מראה שכל מי שהוא יותר גיבור, הוא יותר מנצח, וזה לא נכון! ולכן יבוא הקב"ה לעתיד לבוא וישחט את היצה"ר, וזה מתגלה בסוף ההגדה, ודוקא בחודש ניסן שהוא לשון של נס. עשרה מאמרות זה גדר הטבע, עשר המכות זה גדר של שבירת הטבע, כל מכה אומרת אמנם יש כאן מעשה בראשית, עולם כמנהגו נוהג, אבל גם בניסן נברא העולם, במחשבה, כלומר, בשפת המעשה, מה שיצא אל הפועל, זה בגדר המעשה, והגדר של המעשה הוא גדר של דרך הטבע, אבל המחשבה קדמה למעשה, והמחשבה היא מעל לדרך הטבע, וזה מתגלה בעשר המכות שהמחשבה גוברת על המעשה. ובאים עם ישראל שהם בגדר העבדים במצרים ומנצחים את האדון שלהם, המחשבה זה המקור, המעשה הוא רק התוצאה, לעתיד לבוא עתידין כל העולמות לחזור לעולם המחשבה.

כמו שרואים שכתוב על רבי עקיבא, שכשראה משה רבינו ששוקלין בשרו של רבי עקיבא במקולין, אמר לפניו: זו תורה וזו שכרה השיבו הקב"ה: "שתוק כך עלה במחשבה"! כלומר רבי עקיבא שייך לעולם הנצח ולכן כבר עכשיו הוא מתקן בעולם הנצח, ולכן רבי עקיבא עובר כאלו ייסורים שהם לא מהעולם הזה, כי הוא שייך לעולם המחשבה "כך עלה במחשבה". ולעתיד לבוא עתידים כל העולמות לחזור לעולם המחשבה, רבי עקיבא זכה וכבר בעוה"ז הגיע אל עולם המחשבה. אנחנו שעוד בעוה"ז לעתיד לבוא נזכה לחזור לעולם המחשבה, ועולם המחשבה הוא עולם יותר פנימי מהדיבור. כמו שרואים שאדם חושב מחשבה, המחשבה היא יותר פנימית מאשר הדיבור, ולכן הדיבור מגיע מן המחשבה. את המחשבה לא רואים היא נסתרת, רק כשאדם מדבר דיבור, אז מתגלה המחשבה, ולעתיד לבוא עתיד הדיבור הזה לחזור אל המחשבה.

וכך רואים את זה בכל פרט ופרט בעולם. העולם הוא עגול ופירושו: שהוא יוצא ויוצא, הולך והולך ומתרחב, ושוב חוזר לאותו מקום, העולם עגול. וכן הטבעות שהיו במשכן היו עגולות. כדי לרמז לנו שכל דבר ודבר אפילו שהוא הולך ומתרחק, לבסוף הוא חוזר למקור שלו, כל הריחוק שיש היום, שזה בכלל כל הארבע גלויות שהם כנגד ד' אותיות הוי"ה, עם כל ההסתר פנים שיש, לבסוף הכל יחזור למקור שלו, כמו אדם שהולך לאיבוד ומתרחק מן היעד שלו לבסוף הוא מגיע לאותו מקום בחזרה.

כל העולם הזה חושב שהוא מתרחק מה', והאמת שהיצה"ר נותן לאדם לחשוב שהוא מתרחק, ולכן היצה"ר עושה גלויות וצרות לעם ישראל, ועם ישראל הולך והולך ומתרחק, אך לבסוף הוא חוזר בחזרה למקור שלו. ואלו הם סימני משיח, שככל שיש יותר ריחוק כך זה יותר מתקרב אל המקור שלו. וזה מה שיתגלה בקרוב בעז"ה, וזה הגדר של העשר מכות, שהם בעולם המחשבה, מעל לדרך הטבע, והם כנגד העשרה מאמרות שהם בגדר הטבע, בגדר העשיה.

בעולם המחשבה לא שולט הטבע, בדיבור אדם צריך לדבר דבר דבור על אופניו, הוא לא יכול לדבר שני מילים בפעם אחת, אבל במחשבות אדם יכול לחשב הרבה מחשבות בבת אחת. המחשבות רצות בלי סדר. ולעומת זאת אצל הקב"ה "שמור וזכור בדיבור אחד נאמרו", הקב"ה יכול לדבר מה שאין הפה יכול לדבר והלב לשמוע, וכן "לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו" ו"גדילים תעשה לך", שניהם נאמרו בדבור אחד מלבד שזה סותר אחד את השני כמו שאומרת הגמרא, איך אפשר לומר את זה בדיבור אחד? זו הסתירה הכי גדולה שיש, ובכל זאת זה נאמר בדיבור אחד? אלא לעתיד לבוא יתגלה

שדוקא הדברים שהם הכי הפכיים זה מזה, הדברים הכי קשים שיש, הם דוקא בשורש אחד. כמו עשו ויעקב שיצאו משליה אחת, הרי אין לך שונא יותר מעשו ליעקב, בכל זאת לעתיד לבוא יתגלה ששניהם באותו השורש. לעתיד לבוא יתגלה שהכל בא מהקב"ה, גם העבירות, גם הרשע הכי גדול, גם ההסתר פנים. כי אז יתגלה שהכל שייך לטוב, וזה נקרא "ה' אחד". וזה הענין של "זכור ושמור בדיבור אחד" ו"לא תלבש שעטנז וגדילים תעשה לך" שנאמרו בדיבור אחד. כי לכאורה איך אפשר לומר בדיבור אחד הרי תרי קלי לא משתמעי? אלא זה גדר מחשבה שהיא מעל לדרך הטבע, מעל לדיבור. וזה מה שעתיד להתגלות בעז"ה,"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל", כלומר, שעתיד הכל לחזור לדרך של נס.

כמו שאומר המהר"ל מפראג ש"ליל הסדר" פירושו שאדם מבין שהעוה"ז נברא ויש לו סדר: אדם יוצא לפועלו ומרויח כסף, ועושה עוד עיסוקים, אוכל, שותה,

יושן וכו', העוה"ז יש לו סדר, ואילו בדרך של מעל הטבע אין שם סדר. אומר המהר"ל, שליל הסדר אומר לי שהניסים זה לא רק הוראת שעה, אלא גם בניסים שהם מעל לדרך הטבע יש סדר ומהלך. כלומר הניסים הם לא רק הוראת שעה, לשחרר לחץ, תשמע, כאן צריך איזה ישועה דחוף! אז הקב"ה אומר: "טוב, עכשיו נשבור את הטבע ונעשה נס", זה לא נכון! יש סדר לניסים. וזה מתגלה בליל הסדר, שאז מתגלה שכמו שיש סדר לעולם הטבע, כך יש סדר לעולם שהוא מעל לטבע. וזה כמו שני מסילות ברזל, מסילת ברזל אחת גלויה, ומסילת ברזל מעליה נסתרת, אבל בעצם זו אותה הדרך זו מסילה של עשרה מאמרות וזו מסילה של עשר מכות, עשרה מאמרות זו מסילת הברזל שכולם הולכים בה, כל אחד קונה כרטיס ועולה, אבל יש עשיר גדול שלא מתאים לו הרכבת למטה אלא הוא רוצה את הקומה השניה שברכבת. זו אותה רכבת שנוסעת על אותה מסילה ועוצרת באותם התחנות, רק שיש קומה א' וקומה ב', ובקומה ב' לא כל אחד יכול להיכנס רק עשיר גדול, בקומה ב' לא כל אחד יכול לעשן לידך ולהפריע לך, שם יש רק עשירים גדולים, כי הרי כל כרטיס שם עולה עשרת אלפים דולר, ומי שיש לו כיס כזה להוציא עשרת אלפים דולר על כרטיס כמו שלאדם רגיל זה להוציא עשרה שקלים הוא עשיר גדול, ויש כאלה עשירים, וכל זה באותה הרכבת זה קונה כרטיס בעשרה שקלים וזה קונה כרטיס בעשרת אלפים דולר. וכמובן שהרכבת למעלה לא אותה הרכבת שם אין בעיות, אין עישון, כל הכיסאות מרופדות וכו' שם כל דבר הולך אחרת לגמרי. כלומר הרכבת היא אותה הרכבת, אותה מסילת ברזל, רק זו קומה עליונה שאף אחד לא יכול להיכנס לשם רק מי שיש לו כרטיס, רק מי שהוא עשיר גדול, ועשיר גדול שיכול להיכנס

לקומה ב' עולם המחשבה, זה רק מי שהוא גיבור בתורה, ממילא הוא נקרא עשיר שיכול להיכנס לשם. ואת זה אומר המהר"ל; תדע לך יש גם סדר לניסים, כלומר אל תאמר שעולם הטבע הוא השולט ולפעמים בלית ברירה נעשה נס ונשתנה הטבע, אלא תדע שיש סדר לניסים, זה אותו הדבר, זה מקביל אחד לשני, רק שכל זה לא מתגלה, אבל בליל הסדר זוכים וזה מתגלה.

בליל הסדר מתגלה שהסדר של מעשה בראשית זה רק סדר של עשיה, וסוף מעשה במחשבה תחילה, ויש גם את עולם המחשבה. תדע לך שכל מעשה בראשית זה רק נראה לך, מפני שאנחנו אנשים פשוטים, עניים, אנו לא רואים את האמת, אבל עשירים גדולים זוכים לראות את עולם המחשבה. לעתיד לבוא כל עם ישראל יזכו להיות עשירים גדולים, ויזכו להיכנס אל עולם המחשבה, והעשירות שתהיה לעתיד לבוא היא לא בכסף, לעתיד לבוא לא נצטרך את הכסף, כמו שרואים שכתוב אצל שלמה שנתן את הכסף בירושלים כאבנים, כי אין הכסף נחשב בימי שלמה למאומה, וכל שכן לעתיד לבוא, כי מה ששלמה נתן את הכסף בירושלים כאבנים היה לפני שנשא את בת פרעה, כל שכן לעתיד לבוא שלא יהיה שייך כלל וכלל בת פרעה, הטומאה הזו לא תהיה, וממילא לא יהיה שייך כסף בכלל.

וכתוב בפסוק: "אוהב כסף לא ישבע כסף", ודרשו חז"ל: "אוהב תורה לא ישבע תורה", כלומר כל הכסף הוא רק תוצאה מהרכבת העליונה, והרכבת העליונה זה הכסף של תורה וזה מטפטף למטה טיפטוף קטן, עד שזה נראה כמו הכסף שלנו היום. דהיינו, שהתורה היא מטפטפת וזה הכסף של עוה"ב, זה הכסף העיקרי, עד שזה אצלנו נראה ככסף גשמי, ולכן האדם כל כך אוהב כסף, מאיפה זה נובע מהטפטוף מהשמים, שמטפטף מהתורה, ובאמת האדם אוהב את התורה ולא את הכסף, הנשמה של האדם אוהבת את התורה, רק שהוא לא יודע את זה ולכן זה מתחלף אצלו והוא אוהב את הטפטוף שמטפטף מהתורה, עד שזה מתלבש בכסף והוא אוהב את הכסף. כי האמת היא שהכסף הוא משל לתורה, הכסף הוא המשל והתורה היא הנמשל, ולכן אנחנו רואים שילד קטן נמשך ל"משל", מפני שאי אפשר להסביר לו את ה"נמשל" ולכן מלבישים לו את זה באיזה סיפור, כי ילד קטן אוהב את הסיפור, רק שהוא לא מבין שכל הסיפור הזה בנוי על הנמשל, אם לא היה את הנמשל, לא היה את כל הסיפור, לא היה טעם לסיפור, אותו הדבר אנחנו לא מבינים שהכסף הוא רק משל לתורה שהיא הנמשל. אותו הדבר רואים עה"פ "ביום חתונתו וביום שמחת ליבו", אדם שמח ביום של החתונה שלו, זה היום של שמחת לבו, ולכן חתן דומה למלך ועוד מעלות כידוע,

אך חז"ל דרשו את הפסוק "ביום חתונתו" זה מתן תורה "וביום שמחת לבו" זה בנין בית המקדש, כלומר: המקור של הכל זה הרוחניות, רק הבעיה היא שאנחנו לא מבינים את זה, את בית המקדש אנחנו לא רואים בכלל כרגע בעוה"ז, ולכן מראים לנו את שמחת חתן, שמחת חתן זה מעין דמעין של המעין ממה שיהיה בבית המקדש, אנחנו נמצאים בעוה"ז ולא רואים את בית המקדש, ולכן אומרים לנו, אתה רוצה לראות משהו מבית המקדש. תראה שמחת חתן! וכל זה רק אחד משישים, כי זה רק משל. הגדר של "אחד משישים" הוא הטעם המינימלי ביותר, כמו שאנו רואים שאחד בשישים הוא בטל ברוב, כי זה הטעם המינימלי ביותר, ובפחות מאחד בשישים זה בכלל לא משל, זה בלי טעם בכלל, ולכן "אחד משישים" שמוזכר בחז"ל הוא רק טעם מינימלי בגדר משל, שנוכל להרגיש את הטעם הנפלא שאנחנו לא יכולים לזכות אליו, לדעת שיש כאן שם של טעם ולא יותר מזה.

ועכשיו מתקרב "ליל הסדר" ומי שרוצה להתכונן לליל הסדר, צריך לדעת, שההכנה היא ע"י שהוא יצא מהטבע, כי בפסח מתגלה המהלך של נס, ומהלך של נס פירושו רוחניות, ואם האדם ח"ו הולך בגשמיות, זה סותר לו את כל המהלך של הנס, הטבע זה גשמיות, ונס זה הרוחניות, ואם הרוחניות שולטת, ממילא הנס שולט, ואם ח"ו הגשמיות שולטת, אז הטבע שולט. אם אדם רוצה להיכנס למסילה העליונה, לקומה ב' ששם עולם המחשבה, מהלך של ניסים, הוא צריך להיות ברוחניות, הנשמה זה נקרא דרך נס, ונס הוא מהשמים ששם מתגלה שאין טבע, לעומת הגוף שהוא מהארץ שבו מתגלה הטבע, ולכן מי שרוצה לראות אם הוא שייך לנס, שיבדוק את עצמו אם הוא שייך לנשמה שלו, ככל שהאדם יותר משליט את הנשמה שלו, ומתגבר על הרצון הגשמי ונותן אגרוף ליצה"ר, כך הוא יותר משתייך לנשמה, לגדר נס, ולעולם המחשבה. ולתת אגרוף ליצה"ר בכל מעשה גשמי, זה לא קל, כי יש מידות רעות, תאוות, עצלות, וכו' שהם מארבע יסודות שהם כנגד ארבע אותיות הוי"ה, ופירושו של דבר שכל מידה רעה רוצה למחוק אות בשם הוי"ה.

ארבע אותיות הוי"ה הם כנגד הארבע יסודות: יסוד המים, יסוד האש, יסוד הרוח, ויסוד העפר, וכל מידה רעה רוצה לבטל אות אחת משם הוי"ה, יסוד המים-זאת התאוה, שרוצה למחוק אות י' דהוי"ה. יסוד האש- זה הכעס, שרוצה למחוק ה' דהוי"ה. ויסוד האוויר-זה הגאווה, שרוצה למחוק ו' דהוי"ה. ויסוד העפר-זה העצלות, שרוצה למחוק ה' אחרונה דהוי"ה. ואלו הארבע יסודות הם דרך הטבע לעומת שם הוי"ה שהוא מעל לדרך הטבע. ולכן אי אפשר לבטא את שם ההוי"ה בעוה"ז מפני שהטבע שולט בארבע

יסודות, והארבע המידות הרעות שנמשכות מארבע יסודות מתגברים על האדם, וצריך להתגבר על כל מידה רעה, כדי לגלות את האות של שם ההוי"ה שהיא רוצה להסתיר. ונבארם אחת לאחת: יסוד העפר, אדם שנותן אגרוף לעצלות שלו בבוקר, הוא נותן אגרוף ליסוד העפר, "עפר מן האדמה" זה הגוף, אבל אם העפר זה שהוא הגוף, רוצה להיות קדוש ולקום בתחית המתים, הוא צריך לתת אגרוף ליסוד העפר, וע"י שהוא נותן אגרוף ליסוד העפר, ממילא הוא קם לנץ, או שהוא קם מוקדם לתפילה. ואני לא מדבר על אדם שעייף, מפני שהעייפות זו לא הבעי וה כי אפשר להסתדר עם העייפות, עיקר הבעיה היא העצלות. כי האמת היא שאד ום שמאוד רוצה, הוא לא יהיה עייף, כי עם העייפות הוא ימצא את הדרך להסתדר. אחד שהוא אומר שהוא עייף, תדע לך שתשעים ותשע אחוז שהוא עצל ולא עייף, וליתר דיוק זה כמעט מאה אחוז שהוא עצל! כי המבחן הוא, שאם יגידו לו עכשיו: בא לטיול יפה, אז הוא כבר לא יטען שהוא עייף, והאמת היא, שאם הוא עייף מה פתאום הוא ייצא לטיול הרי זה מזיק לבריאות אלא זה סימן שזה עצלו ות ולא עייפות! ולכן אדם שמתגבר עלו יסוד העפר ונותן אגרוף ליסוד העפר, בז וה הוא עושה מכת כינים לכל מצרים, (כי הרי כל הארבע יסודות לקו בעשר מכות במצרים, האש בתוך הברד, מים מכת דם, העפר כינים, וכו').

יסוד המים-זו התאוה. ואני לא מדבר על התאוות של הצדיקים, שלהם איו תאוה בכלל, אלא מדובר על תאוות כפשוטו, שצריך כל אחד לפחות לשלוט קצת על התאווה שלו שבאה מיסוד המים, ויסוד המים שמהם נמשך התאווה הם ממי ום התחתונים. כי יש מים עליונים ומים תחתונים, יש תהומא רבה ויש מים עליונים. וכמו שרואים בתהלים "הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל לשמים", כל השאלה היא: מאיזה מים אתה רוצה לקבל? והמים העליונים- הם מים קדושים, הם התיקון של המים, וכאן בעולם הזה זורם "המים הזידונים" והמים הזידוני ום הם המים המלוחים של הים, מים של עוה"ז, וזה מהחלק של הקלקול שבדבר. ואילו המים העליונים זה הגשם שבא מהשמים. ולכן הגשם זה מים מתוקים, ואילו המים שמתחת השמים זה מים מלוחים, והמים המלוחים שמתחת השמים, משם יסוד התאווה, ובזה מתגלה שכל התאווה זה בסך הכל דבר מלוח, לדוגמא, אדם אוכל ואוכל, מה נעשה לבסוף עם כל האוכל הזה? כל אחד יודע בעצמו. ומה שקורה אח"כ בקבר. זה אותו הדבר ויותר גרוע. אז מה יוצא לך מכל האוכל? לכן צריך קצת להתבונן בזה ולקדש את האכילה!

יסוד האש-זה הכעס. כשאדם כועס הוא מבעיר את האש של גיהנם, העצי ום של האש בגיהנום מתפרנסים מהכעס, כמו אדם שמסיק תנור יש לו עצים, או נפט, או שאר

חומר בערה, אבל מאיפה העצים של ההסקה של גיהנם? איפ וה החומר בערה של גיהנם? מהאש של הכעס. כאשר אדם כועס הוא בסה"כ מצית את עצמו, הוא מכין לעצמו את העצים שעליהם הוא ישרף בגיהנם, מי מכין לך את העצים לשריפה בגיהנם? אתה בעצמך ע"י הכעס! ועם יסוד האש-צריך להשתמש באש של קודש לעבוד את ה', להתרומם בעבודת ה', לשמוח בעבודת ה'. וכמו שמסופר על החפץ חיים שהיה עושה בכל יום וידוי על זה שהוא לא שמח בעבודת ה' לפי מדרגתו. לכן צריך לקחת את יסוד האש ולהשתמש בו בקודש כגון בשמחה בעבודת ה'.

יסוד האוויר-זה הגאוה. ובאמת כל הגאווה היא רק של הקב"ה כמו שכתוב "ה' מלך גאות לבש", ואדם שמתגאה הוא מקלקל את האוויר, כל הסוד של יציאת מצרים זו היציאה מן הגאוה, פרעה היה עושה עצמו אלוה. ואנו צריכים לצאת מקליפת פרעה, לצאת מהגאוה, וכל יום אנו אומרים פעמיים ביום בקריאת שמע "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים", כלומר הקב"ה אומר לנו: הוצאתי אתכם ממצרים כדי להיות לכם לאלקים! ולכן משה רבינו אמר על עצמו "ונחנו מה" שפירושו: אני בטל לקב"ה. וכשאדם זוכה לענוה הוא נקרא אדם השלם, כי אדם בגימטריא מה, וזה "ונחנו מה". כלומר שאדם זוכה להגיע לענוה, לבחינת "מה" אז הוא אדם.

והארבע יסודות האלה שהם כנגד ארבע אותיות הוי"ה, מתגלות בעוד ועוד אופנים, כגון בסוף תפילת שמונה עשרה אנו אומרים "עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדשתך", וזה גם כן ארבע לשונות, כנגד ארבע אותיות הוי"ה, והם כנגד ארבע עולמות אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. וכן בקבלת התורה נאמר "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן", וגם כאן יש ארבעה לשונות, כי התורה ניתנה בארבע יסודות כדי לתקן את העולם, קולות, לפידים, קול שופר, והר עשן, הם כנגד הארבע יסודות. וכן אנו מבקשים תמיד בזכות שלושת האבות ודוד המלך שהוא רגל רביעית.

ויהי רצון שנזכה להכין את עצמנו לפסח כראוי, ונזכה לפה סח, שהפה ידבר כראוי, ו"סח" זה גימטריא חיים, ונאמר "כי חיים הם למוצאיהם" בפה. שהחיים יהיו חיים אמתיים שדיבורי התורה לא יהיו מהשפה ולחוץ, וכתוב בחז"ל "זכה נעשית לו סם חיים לא זכה-סם המוות", ו"לא זכה" הכוונה היא שאם האדם לא זיכך את עצמו ומדבר דיבור, ממילא יש סטיה בדיבור ונוצר פיצוץ, וזה סם המוות. כמו שאומרים לאדם שמדבר

"תשמע לא מתאים לך לדבר ככה, הדיבור שלך זה לא דיבור", אפשר לדבר הרבה דיבורים, אבל העיקר לקיים את הדיבור שמדברים, וזה נקראת "תורת חיים".

כתוב שטובה מכת מרדות אחת בליבו של אדם, דהיינו שאדם כועס על עצמו ונותן לעצמו אגרוף בוידוי, ולא רק סתם לתת אגרוף בוידוי, אלא צריך שהאגרוף יהיה מחמת שהוא כועס על עצמו כמו שהוא נותן אגרוף לשני שנתן לו סטירה, אבל לא לתת אגרוף חזק פיזית כי זה לא בריא וזה יכול להזיק, חוץ ממי שיש לו "שכפ"ץ" כמו שלי (דהיינו המספר רב של הציציות שיש על גופו של הרב שליטייא). אבל מי שאין לו "שכפ"ץ" זה יכול להזיק לו ללב. אני זוכר שפעם אחת נתתי קצת מכה חזקה ב"סלח לנו" ואפילו עם ה"שכפ"ץ" שיש לי לא הרגשתי טוב, ולכן אני לא מדבר על אגרוף חזק פיזית אלא לכעוס על עצמו. ומי שרוצה לתת לעצמו אגרוף חזק, בהרגשה כמו שהוא נותן לשני, אני מייעץ שייתן אגרוף חזק ויעצור ממש ליד הגוף, אבל כל הענין הוא לתת מכה חזקה בפנימיות הלב, להרגיש ב"סלח לנו" כשאתה מכה על הלב, כמו שאתה מרגיש על אחד ששרף לך את הבית, שאז איך תתן לו אגרוף?! היצה"ר לא שרף את הבית שלך אלא את הנשמה שלך! את הבית אפשר לתקן אבל את הנשמה זה יותר מורכב, ב"סלח לנו" צריך להכות את היצה"ר והוא נמצא בחלל השמאלי של הלב, ולכן שם צריך לתת לו את המכה. והחלל השמאלי הוא החלל הגדול שבלב, ואילו החלל הימני הוא החלל הקטן, ולכן היצה"ר נמצא בחלל השמאלי של הלב, כי הוא לא מסתפק בחדר קטן אלא הוא רוצה מקום גדול, וצריך להכות לו שם בחלל השמאלי שבלב, כי משם הוא שרף לך את הנשמה. ואיך אפשר עכשיו לתקן את הנשמה שנשרפה? ע"י מכבה אש? ודאי שלא! רק ע"י תשובה! אפשר לתקן את השריפה שבלב, ולתת מכה ליצה"ר בחלל השמאלי שבלב, זה נקרא: תשובה, ע"י שהאדם כועס על עצמו, הוא נותן מכה ליצה"ר!

ויהי רצון, שנזכה עם כלל ישראל לעשות תשובה שלמה, שזה מתבטא בחמץ ומצה של פסח, כי כל ההבדל בין חמץ למצה הוא באותיות ה' וח', וכל ההבדל בינהם הוא החלון שבאות ה'. והגמרא אומרת בהקומץ שהאות ח' מרמזת על הנפילה, והאות ה' מרמזת על התיקון בתשובה ע"י החלון שבצד שמאל, ולכן נישאר לנו רק להפוך את החמץ למצה, לפתוח את החלון של התשובה ע"י אכילת מצה. כי ע"י אכילת מצה זוכים לפתוח את החלון שבאות ה' ולזכות לתשובה, ויהי רצון שנזכה לתשובה שלמה, ונזכה ל"בבניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל" דהיינו שע"י תשובה זוכים לגאולה.

הסכמה מן השמיים - שבועות

"ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז".

כאשר נתבונן בדברי הפסוק, נבחין בשוני מהותי בין השקפתה של נעמי להשקפתה של רות. נעמי רואה שרות ליקטה תבואה רבה והיא מתפעלת מאד מטוב ליבו של בעל השדה. נעמי פונה לרות ושואלת אותה: "איפה ליקטת היום ואנה עשית יהי מכירך ברוך". כלומר, ליקטת תבואה רבה כ"כ, מיהו שעשה עימך חסד זה? מגיעה לו ברכת ישר כוח. משיבה רות לנעמי ואומרת לה: "שם האיש אשר עשיתי עמו בעז" דהיינו, לא בועז הוא זה שעשה איתי חסד, אלא אני היא זו שעשיתי חסד עימו. ומכאן דרשו חז"ל במדרש רות רבה ואמרו: "יותר משבעל הבית עושה חסד עם העני, עושה העני עם בעל הבית".

אם נוסיף ונתבונן בפסוק נגלה בו כמין כפילות: א. "ותגד לחמותה את אשר עשתה עימו" ב. "ותאמר שם האיש אשר עשיתי עימו היום בועז". החלק השני בפסוק הוא ציטוט מילותיה של רות, לעומת זאת החלק הראשון בפסוק איננו ציטוט המילים של רות, אלא מילים של המגילה עצמה. כלומר, המגילה עצמה מסכימה לכך שרות היא זו שעשתה עם בועז והיא זו שגמלה עימו חסד. רות מקבלת "הסכמה מן השמים" להשקפתה כי יותר משבעה"ב גומל חסד עם העני, גומל העני עם בעה"ב.

בשני החלקים של הפסוק מצוין הטעם שופר מהופך (והטעמים כידוע, מקורם בתיקוני הזוהר).

השופר מבטא היפוך היוצרות, הן מבחינה חזותית, והן מבחינת פעולתו הרוחנית. מבחינה חזותית, פיו של השופר צר ובהמשך הוא מתהפך ונעשה רחב. ומבחינת פעולתו הרוחנית, מטרתו של השופר היא לבלבל את השטן ולהפוך את מידת הדין למידת רחמים, דהיינו היפוך היוצרות. (נוהגים לומר לפני התקיעות את הפסוק "מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה", שזהו פסוק שגם הוא מבטא את היפוך היוצרות של יציאה ממיצר למרחב).

"היפוך היוצרות" זוהי מהותו של השופר, וזוהי (לפי הפשט) המשמעות של הטעם שופר מהופך.

נעמי מתפעלת מהחסד של בועז, "אנה ליקטת" היא שואלת, "ואנה עשית, יהי מכירך ברוך". באה רות ומהפכת את ההשקפה של חמותה, לא בועז עשה עימי חסד אלא אני

היא זו שעשיתי חסד עימו. (עצם החסד מתייחס אלי, ורק את הריבוי שבנתינה אפשר לייחס לבועז).

שמא תבוא ותאמר גאווה יש בה ברות, לא נח לה להרגיש נצרכת ונזקקת ולכן היא מציגה את הדברים כאילו היא זו שגומלת חסד עם בועז (בכך שעל ידה הוא זוכה לקיים את מצוות מתנות עניים) ? חלילה!! רות רחוקה מגאווה כרחוק מזרח ממערב. כאשר בועז פונה אליה ואומר לה: "ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה" עונה לו רות: "אמצא חן בעיניך אדוני כי ניחמתני וכי דיברת על לב שפחתך, ואנוכי לא אהיה כאחת שפחותיך". רות בענוותנותה הרבה חשה כי היא איננה ראויה אפילו להיות שפחתו של בועז, א"כ ודאי שא"א לחשוד את רות אף לא בשמץ של גאווה. העובדה שרות סבורה כי היא זו שגומלת חסד עם בועז (ולא להיפך) איננה נובעת מגאווה חלילה, אלא מאמונה עצומה ומוחשית. רות יודעת, ולא רק יודעת אלא גם מרגישה בחוש שהקב"ה הוא זה שזן ומכלכל אותה ואת כל העולם ולא אף אחד אחר. ויש לקב"ה שלוחים רבים (היום זה יכול להיות בועז, ומחר זה יכול להיות שליח אחר.) וא"כ לא בועז הוא זה שעושה חסד עם רות, בועז הוא רק צינור, והקב"ה הוא זה שמזרים בצינור את השפע. מי שבאמת גומלת כאן חסד זוהי רות שגורמת לבועז לקבל שכר.

ועכ"פ, למרות שרות הייתה חדורה בכזו אמונה עזה, למרות שהיא הרגישה באופן מוחשי שרק הקב"ה הוא זה שזן ומפרנס אותה ולא אף אחד אחר בכ"ז היא מודה לבועז הודאה נפלאה כ"כ, וכך היא אומרת לו: "אמצא חן בעיניך אדוני כי ניחמתני וכי דיברת על לב שפחתך ואנוכי לא אהיה כאחת שפחותיך". שוב אנו מוצאים הנהגה של שופר מהופך, למרות האמונה המוחשית, למרות שרות יודעת ומרגישה שבועז הוא בסה"כ צינור של הקב"ה, עם כל זה, כאשר מגיעים הדברים לידי הנהגה מעשית עם אנשים אחרים, רות מתנהגת לפי המציאות של העולם ומודה לבועז הודאה עצומה ונפלאה.

והקב"ה גם הוא גמל לרות בבחינת שופר מהופך. רק יום אחד מבדיל בין הריחוק הגדול של פרק ג' שבו אומרת רות לבועז: "ואנוכי לא אהיה כאחת שפחותיך", לבין הקירוב הגדול של פרק ד' ששם נאמר: " ויקח בועז את רות ותהי לו לאשה". מי שחדור באמונה חושית, וחושב ומתנהג בבחינת שופר מהופך גם הקב"ה הופך עבורו את העולם.

וגם בגדולי ישראל מצינו שלמרות גדלותם והשגותיהם הנשגבות, עכ"פ כאשר באו הדברים לידי הנהגה מעשית עם אנשים קטנים מהם, הם התנהגו לפי המציאות של העולם. מספרים על ר' ישראל סלנטר שבשעת פטירתו לא היו מסביבו אנשים, חוץ מאשר השמש שלו. ר' ישראל חשש שמא יפחד השמש לשהות עימו ביחידות כאשר

הוא ימות, ולכן ברגעי חייו האחרונים הוא הסביר לשמש באריכות רבה שאין לחשוש משהיה במחיצת אדם מת. פלא פלאים! אותו ר' ישראל שהיה כ"כ מנותק מן העולם, אותו ר' ישראל שאף פעם לא חשב (שהוא) צריך להרגיש נוח בעוה"ז, עם כל זה כאשר מדובר באדם אחר הוא "מבזבז" את רגעיו האחרונים (היקרים כ"כ) כדי להרגיע את השמש ולשפר את הרגשתו. מי אם לא ר' ישראל יכול לומר כי "העולם הזה של החבר שלך זהו העולם הבא שלך".

רבי יוחנן בן זכאי קודם שנפטר, אמר: "פנו כלים בפני הטומאה, והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא", ונשאלת השאלה מדוע צריך להכין לנשמתו של חזקיהו המלך כסא? האם אפשר להושיב נשמה על כסא? אלא הפשט הוא שכשמלך מגיע יש דין לכבד אותו, ולכן למרות שאיש אינו מבחין בנשמתו של חזקיהו, ולמרות שא"א להושיב נשמה על שום כסא גשמי, עם כל זה כבוד המלך מחייב להכין לו כסא כאשר הוא מגיע.

רואים כאן את גדלותו של ריב"ז. אע"פ שהוא עומד לעזוב את העולם, עם כל זה הוא חושב גם על דברים קטנים (לכאורה) , כמו מניעת נזק לכלים, וחלוקת כבוד לנשמתו של חזקיהו המלך. שמא תאמר ריב"ז רגוע מפני שכבר מובטח לו עוה"ב, הלא הבעש"ט כבר אמר שאצלו המעבר מעולם לעולם הריהו כמעבר מחדר לחדר, וא"כ ריב"ז על אחת כמה וכמה ודאי שהוא מזומן לחיי העוה"ב, לכן הוא רגוע כ"כ ויכול להתעסק בדברים קטנים. אומרת לנו הגמ' (בברכות שם) "כשחלה ריב"ז נכנסו תלמידיו לבקרו, היה בוכה, אמרו לו תלמידיו, נר ישראל פטיש החזק עמוד הימיני מפני מה אתה בוכה? אמר להם: אילו לפני מלך בשר ודם מוליכים אותי שהיום הוא כאן ומחר בקבר הייתי בוכה, ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה לא אבכה".

ריב"ז איננו רגוע כלל וכלל, ריב"ז בוכה מפחד!! וזהו איננו פחד פשוט, על הפחד הזה כותב הרא"ש (אורחות חיים יום ב' אות לב') וזה לשונו: "זכור את יום המוות תמיד, ומיטתך בדמעה תמסה, ויבהלוך רעיונך מידי זכרך חרדת ר' יוחנן בן זכאי ז"ל." זהו איננו פחד פשוט, זהו פחד שצריך להתעלף ממנו. ריב"ז הוא גיבור גדול הוא לא מתעלף מפחד, אבל הפחד הוא עצום. וא"כ צריך להבין איך יכול ריב"ז לחשוב על דברים קטנים (לכאורה) כאשר הוא אפוף כולו בפחד נורא כזה.

הפשט הוא שאין כאן שום סתירה. אצלנו הפחד משבש את הדעת מכיוון שפחד שלנו הוא פחד של הגוף, וכשהגוף תפוס בפחד אז הוא משתתק ודעתו של האדם משתבשת עליו. אבל הפחד של ריב"ז איננו פחד של הגוף, אלא הוא פחד של הנשמה, והנשמה יכולה לעסוק באותו רגע בכמה וכמה דברים. הנשמה איננה מוגבלת, לנשמה אין שום

בעיה מצד אחד לפחד פחד עצום ונורא ומצד שני להתעסק בדברים קטנים כביכול. הנשמה היא אין סופית, היא חלק אלוק ממעל, והקב"ה הלא עושה אין ספור דברים (חלקם הפוכים אחד מהשני) בו זמנית: מחיה מתים, וממית חיים. סומך נופלים, ומשפיל גאים. ועל כך אנו משבחים את הקב"ה ואומרים: מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך. מה ביאור השבח "מי דומה לך"? אדם אומר לחברו "שיר פלוני הוא היפה ביותר ששמעתי בחיי, שום שיר אחר לא דומה לו" זהו אכן שבח גדול שהרי יש בעולם שירים רבים (שלכאורה דומים ביופיים לאותו שיר מיוחד) ועכ"פ שום שיר אינו משתווה לאותו שיר נפלא. אבל ביחס לקב"ה מה שייך לומר מי דומה לך? וכי יש איזו שהיא הוא אמינא לדמות משהוא לקב"ה? הלא כשם שאין שום הוא אמינא לדמות גרגר חול לבן אדם, כך ודאי וודאי שאין שום הו"א לדמות משהוא לקב"ה. ויתרה מזאת, הלא אין בעולם שום מציאות מלבד הקב"ה (דהיינו, אין בעולם שום גוף נפרד שאיננו חלק מן הקב"ה, שעליו ניתן לומר שאין הוא דומה לקב"ה).

אלא ודאי שכאשר אנו אומרים "ומי דומה לך" איננו מתכוונים לעצמותו של הקב"ה, אלא אנחנו מתכוונים להנהגתו של הקב"ה שאין לה שום דמיון להנהגה שלנו. כלומר, על פי דרך הטבע לא יתכן שאדם יהיה בבת אחת גם שמח וגם עצוב. אדם אינו יכול לעסוק בבת אחת בשתי פעולות שסותרות אחת את השניה. ואילו הקב"ה מנהיג כל הזמן את העולם בהנהגות שנראות סותרות אחת את השניה, בני אדם מתים ובני אדם נולדים, פרחים נובלים ופרחים צומחים, אנשי ום מתרפאים וחבריהם נעשים חולים, וכו'.

הגמ' במסכת סוכה מספרת "תניא, אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהי וה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמונה אבוקות של אש וזורק אחת ונוט ול אחת ואין אחת נוגעת בחברתה" המספר שמונה כידוע מרמז על מעל לדרך הטבע (כפי שאומר המהר"ל ששבע היינו טבע, ושמונה היינו מעל הטבע.) רשב"ג נמצא בשמחת בית השואבה בבית המקדש, במקום השראת השכינה, הוא נמצא מעל הטבע, הוא אינו נשלט ע"י הטבע אלא שולט עליו. הוא שולט על שמונה אבוקות שהו כנגד: להבין, להשכיל, לשמוע, ללמוד, ללמד, לשמור, ולעשות ולקיים. ולכן במקו ום שהאש תשלוט בו הוא שולט עליה. אין לו שום בעיה לעשות במקביל פעולות רבות שעל פי דרך הטבע לא יתכן לעשותם בו זמנית מכיוון שהוא איננו נשלט ע"י הטבע אלא הוא נמצא מעל הטבע ושולט עליו וזהו הגדר של מי דומה לך ההנהגה ההפוכה של הקב"ה בעולם הדברים הסותרים שקורים בעולם בעת ובעונה אחת.

מספרים על בנו של ר' ישראל מסלנט שעמל שנים רבות כדי ליצור מכון וה מורכבת במיוחד. כאשר הושלמה המכונה התלהבו ממנה מאד חכמי המדע ש ול אותו הדור, והם העניקו ליוצר פרס מכובד. כאשר הראה בנו של ר' ישראל א ות המכונה לאביו, התבונן בה ר' ישראל במשך דקות ספורות ואז כהרף עין הוא אמר לבנו את הנוסחה המדויקת כיצד בנויה המכונה. כששמע על כך המהרי"ל דיסקיו הוא התבטא ואמר: "ר' ישראל איננו גאון רגיל, ר' ישראל הוא גאון בהסתרה" כלומר, ר' ישראל השקיע את כל הכישרון שלו כדי להסתיר את גאונותו העצומה. המהרי"ל דיסקין עצמו, אף הוא היה גאון עצום. (תלמידיו של המהרי"ל מספרים שלפני ששמעו ממנו שעור לא האמינו שיתכן שקיימת גאונות כזאת, ולאחר השיעור לא התפעלו (כל כך) מהדברים עצמם, אלא עיקר ההתפעלות הייתה מהמושג החדש שקבלו מה זה נקרא תורה, ומקדוש השם שנוצר על ידי השיעור) המהרי"ל אף הוא, השתמש בגאונותו העצומה כדי להסתיר את עצמו. באחד הימים הגיע אל המהרי"ל ילד עם שטף דם באף. אמר המהרי"ל לילד: הכנס לבית המדרש ותתרפא, ואכן ברגע שבו עבר הילד א ות מפתן בית המדרש מיד הפסיק הדם לשתות. התלהבו התלמידים מן הנס הגלוי,

אמר להם הרב: אין כאן שום נס, פשוט עשיתי חשבון שתוך שתי דקות צריך שטף הדם להפסיק, וידעתי שההליכה לבית המדרש אף היא אורכת שתי דקות, אז אמרתי לילד שיכנס לבית המדרש ואז יפסק הדם "גאון בהסתרה". אמר המהרי"ל על ר' ישראל סלנטר, ומסתבר שהמהרי"ל עצמו אף הוא היה גאון בהסתרה, הוא היה מבלבל את האנשים הסובבים אותו כדי שלא יבחינו ברוח הקודש ששרתה עליו.

ואם גדולים אלו השקיעו כ"כ בהסתרה עצמית, מה נאמר על יותר גדולים ויותר גדולים עד משה רבינו. משה רבינו כידוע הוא שיא הגדלות והוא מתבטא על עצמו ואומר: "ונחנו מה", משה רבינו השקיע את כל הכישרון שלו בהסתרה עד כדי כך שאדם כמו קורח יכול היה לבוא ולחלוק עליו.

ההסתרה הגדולה ביותר היא ההסתרה של הקב"ה. מצד אחד כזו גדלות עצומה ומצד שני כזו הסתרה עצומה, זוהי ההסתרה הגדולה ביותר שישנה, וזהו השבח העצום במילים "ומי דומה לך." הקב"ה כידוע הוא גאה ועניו גם יחד, וצריך להבין מה הפירוש שהקב"ה גאה, ומה הפירוש שהקב"ה עניו, מה שייך אצל הקב"ה מושגים כאלו? אלא, גאווה (בהקשר של הקב"ה) פירושה גילוי, וענווה פירושה הסתרה. בעוה"ז הקב"ה מתנהג בענווה ומסתיר את עצמו, לעתיד לבוא תתגלה השגחת ה' בעולם, דהיינו גאווה. ולפי זה

מובן מדוע נוהגים לומר ה' מלך גאות לבש לאחר מזמור שיר ליום השבת, מכיוון שרק לעתיד לבוא שהוא יום שכולו שבת, רק אז יתבטל ההסתר והקב"ה יתלבש בגאווה.
בעוה"ז ההנהגה היא הפוכה והקב"ה מתנהג בענווה. מהי ענווה? הסתרה! הקב"ה עושה הכל בעולם, אי אפשר להבין ולקלוט את עצמת מעשיו של הקב"ה, הרי כל מ"מ אויר זהו נס, תרכובת מופלאה של חמצן ופחמן, קשה לתאר כמה חיידקים יש בכל מ"מ אויר!! וכל הניסים העצומים הללו נסתרים מעינינו ואיננו שמים לב אליהם.
כל שנייה שהאדם חי זה לא רק נס אחד אלא מליון ניסים. רק הכדוריות האדומות שיש בגוף האדם, שלוש מליון כדוריות שמתחדשות בכל דקה ודקה. כל כדורית היא בית חרושת שלם, בית חרושת בלעדי של בורא עולם. (שום מכון מחקר בעולם לא יכול ליצר אפי' כדורית אדומה אחת, מראש אין סיכוי!!)
ומה עם הכבד, הלב, רמ"ח אברים ושס"ה גידים? מה עם מליון מרכזי עצבים במח הקטן כ"כ? כמה שערות יש בגוף האדם?! וכל שערה יש לה מרכזי עצבים משלה. רק בעיניים לבד יש קרוב למיליון מרכזי ראיה! איך אפשר ליצור מכונה של מיליוני חלקים שתעבוד שמונים שנה בכזו הרמוניה נפלאה? כל שנייה ושנייה של חיים זה מיליוני ניסים שאי אפשר כלל למנותם.
הזדמנתי לפני יומיים מול אקווריום וראיתי דג קטן יותר מג'וק, וחוט השדרה שלו היה חשוף. כמה ניסים ונפלאות יש באותו חוט שדרה?! חוט השדרה שלנו מוסתר בכמה הסתרות מוסתר בבשר בעור ובבגדים. הניסים שבגוף האדם מוסתרים הסתר בתוך הסתר, אם האדם היה יכול להביט אל גופו פנימה היה נאלץ לברוח מן העולם כי לא היה מסוגל לשאת את גודל הנס. גם אם האדם יקרא ויתאמץ להבין איך הלב עובד הוא יבין רק מעט וכך זה עם כל איבר ואיבר בגוף.
בלב האדם יש שני חדרים ושתי עליות. בכל שנייה הלב מתכווץ ומתמתח, כאשר החדר מתכווץ העלייה מתמתחת, וכן להיפך. שמונים שנה הלב פועם בלי שום בטרייה, ומזרים כמויות עצומות של דם. אי אפשר להבין את זה! ומן המעט שמבינים כבר מרגישים לא טוב, כי אם רואים ומבינים שהחיים תלויים בכזה נס עצום אז מי ערב לנו שהנס לא יפסק בדקה הבאה. אדם יכול לקרוא איך הראש שלו מתפקד, אם הוא יקרא באופן שטחי הוא לא יבין כלום, הוא יסתבך לגמרי מרוב הפרטים הרבים, כדי להבין צריך להשקיע מאמץ רב. אני באופן אישי לא מבין איך הגוף שלי עובד, אני לא משקיע בזה זמן כי אין לי זמן, אבל אליבא דאמת צריך להשקיע זמן ומאמצים כדי להבין, כי אלה ניסים של הקב"ה.

האדם כלל וכלל לא יודע איך הוא חי. אדם אומר "אני חי", "אני עושה" והאמת היא שהוא לא עושה כלום הקב"ה מחיה אותו בכל רגע ורגע. ולא די בכך שהאדם אינו עושה כלום, האדם גם לא מבין איך הוא חי, הוא בגדר "מתעסק" ביחס לחיים שלו. אדם עושה מעשה בשבת, הוא נשען על הקיר ובלי כוונה מדליק את האור, לפי ההלכה הוא פטור, מדוע? מפני שהוא נחשב "מתעסק". אדם שעושה פעולה בלי להבין מה הוא עושה הרי זה כאילו לא עשה כלום.

אדם חי בתורת מתעסק, הוא לא מבין איך הוא חי, ואם כן זה לא נקרא שהוא חי! אדם לא יודע להשיב אפילו אלפית תשובה על השאלה כיצד הוא חי, ומי שכבר כן יודע אלפית תשובה-הרי הוא נחשב לרופא. הרמב"ם שהיה רופא אמיתי,

הוא כן ידע להשיב איך האדם חי אבל מקורותיו לא היו ספרי ביולוגיה אלא רוח הקודש.

אומרים לאדם בא ללמוד והוא עונה עוד חמש דקות אין לך טירוף גדול מזה! חמש דקות הם מיליונים של ניסים ואת הזמן הזה האדם חפץ להרוג סתם.

אם רואים כמה ניסים יש בכל שניה ושניה, אם רואים כמה הקב"ה "משקיע" כביכול בכל רגע ורגע, רואים כמה חשובה כל שניה, ואיזו תפוקה עצומה אפשר להפיק מכל רגע בחיים. אם אדם רואה לפניו מכונה עצומה שמורכבת ממיליארד חלקים הוא מיד מבין שהתפוקה של המכונה היא אדירה. מכונה אדירה כ"כ כמו גוף האדם, מכונה שתלויה במיליוני ניסים בכל שניה ושניה, בוודאי שהתפוקה שלה עצומה. בוודאי שבשניה של חיים אפשר לזכות לנצח נצחים. הגמ' מספרת על ר' אליעזר בן דורדיה שרגע אחד קודם מיתתו עשה תשובה, יצאה בת קול ואמרה אשריך ר' אלעזר שאתה מזומן לחיי העולם הבא. בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת.

עד עכשיו דברנו כמו גוי, גם ערבי יודע את כל מה שאמרנו עד עכשיו. כי לדבר כמו יהודי זה לדבר על הנשמה. דיבורים על הגוף הם רק בבחינת "מבשרי אחזה אלוק" הם רק משל, הנמשל זוהי הנשמה. וכשם שיש פיזיקה רוחנית יש גם ביולוגיה רוחנית, והיא גבוהה ונסתרת לאין ערוך מהביולוגיה של הגוף.

"מי דומה לך" ההתפעלות המיוחדת היא מההסתרה הגדולה של הקב"ה, ומהעובדה שהניסים הגדולים ביותר הם הניסים הנסתרים ביותר. הקב"ה ברא חיידקים למשל וזה הנס הכי גדול בעולם, מדוע? משום שבכל חיידק יש איברים שכלל לא רואים אותם מרוב קוטנם. אומרים שעל ראש סיכה מטיילים חמשה חיידקים! נגיף הוא חמישית מחיידק, נמצא שעל ראש סיכה יש עשרים וחמשה נגיפים וכל נגיף חי ומתפקד וזורם בו דם. ככל שהדבר קטן יותר כך הנס שבו יותר גדול ולכן דווקא במכת כינים

אמרו החרטומים אצבע אלוקים היא. חרטומי מצרים!! הגאוותנים הגדולים בעולם, הם משחקים בעולם כמו בפלסטלינה, ילד קטן במצרים של אז ידע להפוך אדם לחמור. אבל במכת כינים הם מרימים ידיים ומודים בגדולתו של הקב"ה. (לכאו' ככל שההתגלות גדולה יותר כך הנס גדול יותר, אבל האמת היא שככל שיש יותר הסתר כך הנס גדול יותר).

בעוה"ז יש הנהגה של ענווה ויש הסתר, אבל בעוה"ב יתגלה ההסתר (ואולי לכן היום ממזערים כל דבר, מייצרים פלאפון קטן כמו כפתור שאיש לא יכול להשתמש בו מרוב שהוא קטן, וכל זה משום שאנו מתקרבים לגאולה.)

אומר ריב"ז במסכת אבות: "אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת". אדם למד מאתיים דף וכבר מרגיש תלמיד חכם, ואם הוא יכול להבחן על אותם מאתיים דף הוא מרגיש שמגיע לו צל"ש. אבל מה קורה עם עוד למעלה מאלפיים הדפים שאותם הוא אינו יודע?! האם אדם יכול להתגאות בעובדה שיש לו רמ"ח איברים? ודאי שלא! הרי זוהי צורתו המקורית. להפך, אם חסר לו אבר אחד כבר הוא מרגיש בעל מום והולך לעשות ניתוח. אם נשאל את אותו אדם מדוע הוא רץ לעשות ניתוח? מדוע הוא משלם למנתח עשרות אלפי דולרים? מה אכפת לו חסרונו של איבר אחד הלא יש לו תריב' איברים, ומה ההבדל בין תריב לתר"יג? ודאי שהאדם יתקומם ולא יבין את השאלה, כיצד הוא יכול להתנחם בתרי"ב אברים כאשר חסר לו איבר מגופו?! ה"ה לגבי שלמותו הרוחנית של האדם, יש בתורה תרי"ג מצוות והאדם נברא כדי לקיים את כולם. האדם נברא כדי לדעת את כל התורה כולה, מעשה בראשית, מעשה מרכבה והוויות אביי ורבא. אדם לא יכול להתפאר בלימוד תורה כי זוהי צורתו המקורית של האדם, לכך הוא נוצר. אדם שנולד בלי רגל זהו סוף העולם, למרות שיש לו תרי"ב איברים אחרים בכ"ז הוא נקרא נכה ובעל מום. באותה מידה אדם חייב לדעת את כל התורה כולה אחרת הוא נחשב לנכה מבחינה רוחנית. הגמ' בנדרים דף ח'. אומרת: "אמר רב גידל אמר רב, האומר אשכים ואשנה פרק זה, אשכים ואשנה מסכת זו, נדר גדול נדר לאלוקי ישראל". שואלת הגמרא כיצד חלה השבועה והלא מושבע ועומד הוא (מהר סיני) ואין שבועה חלה על שבועה. כלומר, אדם מתלהב ונשבע אשכים ואשנה פרק זה! מצננת לו הגמ' את ההתלהבות ואומרת לו מה חידשת בשבועתך הלא אתה כבר מחויב ועומד מהר סיני.